Auguſtum inchoato ꝑfactione religioſa: vt oībus malis humanis illius potiſſimum princi
pis ſemper medicetur maieſtas.

L. Falcidius tribunus plebis iuriſcōſultiſſimus his tēporibus agnoſcit: Hic ille ipſe eſt Falci
dius q̄ legē tulit ne q̄s teſtamēto legaret plus q̄ vt quarta pars heredib' ſupereſſet: ſi quat
tuor aut minus eſſent: ſi aūt plus quattuor forent medietas eo tenore vt ſiue liberis ſiue ꝓ
pinquis idem pater ſua legaret illa pars quā Falcidius conſtituit: niſi pater interdixerit vt
legatis fruentibus ⁊ eiſdē carentibus equanimiter ꝑtirent: Alias quoq; nonnullas tulit le
ges que ī corpore iuris habentur.

Albius Tibulius eques ⁊ poeta Romanus: hoc tēpore claruit: vir vtiq; doctiſſimus: q̄ mul
torꝫ iudicio primū inter Elegiographos obtinet locū: Hic mutas ſcripſit Ep̄las breuiſſimas
⁊ q̄dē amatorias admodū vtiles licet breues. Eo q̄ eſſet ⁊ ipſe Juuenis forma inſignis cul
tuq; corpis obſeruabilis: q̄ cū eſſet doctus doctorꝫ etiā hoīum cōtubernio vſus eſt. ⁊ ante
alios Coruinū ⁊ Meſſalā dilexit: cui' etiā cōtubernalis fuit: ⁊ Equitanico bello militarib'
donis donatus eſt: Obijt aūt hic adoleſcens vt ex inferiori Epitaphio itelligi pōt: Quod
Ouidius in ei' laudem cōtulit dicens. Te quoq; virgilio comitē non equa tibulle.
Mors Juuenem campos miſit ad eliſios. Ne forte aut elegis miſeros q̄ fleret amores
Aut caneret forti regia bella pede.

Uirgilius Maro poetarꝫ p̄nceps natione Mātuanus: hiſdē tēporib' habet celeberrimus:
De quo Plutarchus ait q̄ cū a matre noīe Maia editus fuiſſet nō ceterorꝫ more vagit. ſꝫ
adeo miti vultu viſus eſt: vt haud dubiā ſpem ꝓſperioris geniture indicaret: initia quippe
etatis ſue vſq; ad decimūſeptimū ānū Cremone egit: quo q̄dē tēpore (ſm Euſebiū) togā vi
rilē accepit: Poſtmodū Mediolanū deide Neapoli ꝓfectus eſt: vbi cū grecis latiniſq; litte
ris vehemētē opam dediſſet: tandē oī cura ac ſtudio Mathematicis ⁊ medicine indulſit:
Quib' rebus cū ante alios eruditior euaſiſſet in vrbē ſe cōtulit: vbi pp natur Augu. decla
ratā ſūme ab eo acceptus eſt: Hic q̄ppe grādi extitit ſtatura Aqlino colore: facie ruſticana
valitudine varia eo q̄ ſepe ſanguinē eijciebat cibiq; minimi: Fertur amaſſe pueros: ſed cū
ad maturā peueniſſet etatē oēs reijciſſe voluptates: multa. n. ſcripſit: Et p̄mo cū ſexdeci eſſet
annorꝫ priapea Epygrāmata Dyras ⁊ Culicē ſcripſit: Cūq; res Romanas inchoaſſet offē
ſus materia ſtatim ad Bucholicos trāſijt: Deide Georgicā i honore Mecenatiſ: nouiſſime
Eneidē agreſſus illā ꝑfecit licet incorrectā reliq̄rit: Et licet poetarꝫ p̄nceps diceret ab oībus
tū ſcenibus poetis nō inuidia ſed p̄lima beniuolētia ꝓſecutus ē ꝓſerti ab horatio q̄ ipſum
Uirgiliū in ſuis opuſculis ſepe cōmemorat: Obijt deniq; Brūduſij āno etatis ſue. 52. x. ka
lēdas octobris. 26. Jmpij Auguſtini āno: Cuius oſſa Neapoli trāſlata i via puteolana in
tra lapidē ſepulta ſūt. Ubi hoc diſtichon qđ ipſe ꝓpoſuerat iſcriptū eſt: Mātua me genuit
calabri rapuere tenet nūc. parthenope cecini paſcua rura duces.

Horatius poeta laudatiſſimus: ꝑ hec tempora Rome in pretio habitus eſt. Hic patria venu
ſinus patre libertino natus ē: vt ipſe i Ep̄la. 24. teſtatus ē dicēs: Me libertino p̄re natū ⁊ i
tenui re maiores pēnas nido extēdiſſe loqueris: vt quātū generi demas virtutibus addas.
Fuitq; ſtatura breui vt i eadē Ep̄la ſubdidit corporis exigui p̄canū ſolibus aptū. Jraſci ce
lerē tū vt placabilis eſſem: ⁊. 26. Ep̄la oſtendit queādmodū Rome liberalibus litteris eru
ditus fuerit ac deide vberioris ſcie nanciſcēde gratia Athenas ꝓceſſerit vbi cū doctiſſimus
euaſiſſet familiaritatem. M. Bruti q̄ Ceſarē occidit adeptus eſt. Factuſq; ab illo tribunus
Militū contra. M. Antoniū ⁊ Auguſtuꝫ cū victus fuiſſet Brutus ex clade aufugit: Cui po
ſtea Auguſtus Mecēatis gratia pepercit: Liberatuſq; ad poetica ſe cōuertit ⁊ p̄cipuos apđ
latinos lyricos verſus expreſſit. Jmitatus archilocū: alceū Saphonem ⁊ pindarꝫ poetas
grecos. Uñ ⁊ in epiſtola. 24. ait paruos ego primus Jambos Oſtendi latio numeros ani
moſq; ſecutus archilochi: non res ⁊ agentia verba lycambem. Temperat achilochi mu
ſam pede maſcula Sappho Temperat alceus: ⁊ reliqua. Scripſit itaque Horatius hic
Hodas libros ſermonum duos. Inſtitutiones poeticas que poetrica dicitur. Et epiſtolas.

Et cū innumerabiles diuitias optimis studijs cumulaſſet: tandē Rome moriens Auguſtū oium rez̄ suaz̄ iſtituit heredē: Obijtq̄z. 63. etatis ſue āno. iperij vo Augu. anno. 35. Fuitq̄z maxima pōpa i exequijs apud Mecenatē ſepultus.

Uarrus ꝛ Tucha poete Uirgilij ꝛ horatij p̄dictoz̄ contubernales: his tēporibꝰ habent illuſtres: qui poſtea Eneidē virgilij iubēte Auguſto tali lege emēdauerunt: vt nihil adderent: vel diminuerent.

Meſſalla coruinus orator Rōanus p hoc tēpus clarus exiſtēs p̄mus apud rōanos vrbis p̄fectus inſtituit: Sed die ſexto magiſtratu ſe abdicās in ciuilem poteſtatē ſe cōteſtatꝰ ē. Qui deide bienij poſt ꝛ anteq̄ moreret ita memoriā ac ſenſum amiſit: vt vix pauca v̄ba cōiūgere poſſet: Ad extremūq̄z circa ſacrā ſpinā ſibi vlcere innato inedia ſe cōfecit āno etatis ſue 72. impij vo Auguſti. 52. Hic romanus cōſul extitit: ꝛ orator nitidus fuit q̄ de Grammaticali ſciētia accuratiſſime diſſeruit: ꝛ libros quoſdā poſt ſe reliq̄t: Cuꝰ ingenio Auguſtꝰ imperator plurimū delectatus eſt: ob q̄ ꝛ Auguſtū ipſum i herodis beniuolētiā flexit eideq̄z regiā dignitatē impetrauit: Hūc Auguſtus cū eſſet vir ſtrenuus ꝯ Sabatios in expeditionē miſit ꝯ quos vt Strabo teſtat̄ preclara facinora geſſit.

Cornificius poeta Romanus cū ſupioribꝰ floruiſſe cōſtat: q̄ multa licet militaribꝰ operā daret in poeſi cōſcripſit documēta quiq̄z ꝛ poſtea a militibus deſtitutꝰ turpiter interijt: quos ſepe fugientes Galeatos lepores appellauerat.

Cornificia aūt p̄dicti ſoror poetrix memoratu digniſſima ꝛ ipſa tēpeſtate hac tāto poetico effulſit dogmate: vt nō Jtalico lacte nutrita ſed caſtalio videret̄ latice: ꝛ cornificio p̄dicto germano fratri eq̄ eſſet glīa illuſtris: Hec q̄ppe nō contēta pulcherrimis valuiſſe verbis: niſi ꝛ helicon carmē deſcriberet: atq̄z plīma ꝛ inſignia deſcripſit Epygrāmata q̄ tēpore diui hieronymi vt ipſe teſtat̄ extabant: q̄bꝰ virtutibꝰ ꝑpetuū ſibi aqueſiuit nomē.

Forni ſ. pater ꝛ filius celebres oratores tēpeſtate iſtac habent̄ illuſtres: quoz̄ filius Cōſularis āte patrem mortuus eſt.

M. Bauius poeta celeberrimus quē Uirgilius in Buccolicis ſepe cōmemorat; hoc tēpore ſm Euſebium in Cappadocia moritur.

Tullius Tiro Ciceronis alūnus atq̄z libertus p hoc tēpus mlta refulget doctrīa: Qui(Gelio teſte) i litteris Ciceroni fuit adiutor: Quiq̄z ꝛ de ratiōe lingue latine libros ꝑſcripſit: itē de varijs atq̄z ꝑmiſcuis q̄ſtiōibꝰ alios cōpoſuit: in q̄bus p̄cipui ſūt quos de greco titulo pādectas appellauit tamq̄ oium rez̄ atq̄z doctrinaz̄ genus cōtinētes: Hic p̄mus notas commentatus eſt: Et Cicerone obtrūcato in puteolanū p̄dium ſe contulit vbi vſq̄z ad centeſimū conſenuit annum: 33 5166

Uentidius Baſſus olim Rōanoz̄ conſul q̄ p̄mū de parthis triūphauerat hoc anno Rome emorit̄ ꝛ publico funere ſepellit̄: de cuꝰ vita admiratione digna Gelius li. 14. noc: at refert ipſum ex genere ꝛ humili loco ortū hūiſſe: Cuꝰ matrē a Pōpeio Strabone magni pōpei genitore bello quo Eſculanos ſubegerat captā cū ipſo fuiſſe: ꝛ in triūpho ipſius pōpei ventidius hic vna cum matre puerulus perductus fuit: Poſteaq̄z cum adoleuiſſet victum ſibi egre queſiuit: Deinde in Ceſaris manus deueniens in Galliam cum ipſo profectus eſt: Ubi cum multa facinora ſtrenue geſſiſſet non modo in Ceſaris amicitiam peruenit: ſed etiam ab ipſo ampliſſimis ordinibus prefectus eſt. Deinde tribunus plebis pretorq̄z effectus tanto cum moderamine ſe habuit vt mox omnium patrum conſenſu pontificatum ac conſulatum inierit: Unde ꝛ vulgo intolleranter eius dignitatem perferens per vias vrbis hos perſcribebat verſiculos: Concurrite omnes augures aruſpiceſq̄z quia portentum inuſitatum conflatum eſt recens: Nam mulos qui fabricabat: Conſul factus eſt: Eundem Suetonius prepoſitum a. M. Antonio fuiſſe orientalibus prouincijs tradit: ꝛ tribus prelijs ipſos fudiſſe ſcribit.

Hyrcanus poſtremus Judeorum pontifex: de quo paulo ante ſatis dictum eſt; hoc anno q̄ eſt. 28. Jmperij Auguſti annus cum octogeſimū ageret annū ab herode rege non dignū 29 5170

vite terminũ impetrauit: qr idem herodes cũ ſolũ ſupſtitẽ ex regio genere eius cerneret: ⁊ ſe in regia dignitate cõſtitutũ, pdeſſe ſuis rebus opinatus eſt mortẽ illius: ne iminẽte ſibi aliqñ a Ceſare piculo ille daret occaſionẽ: Tandem inuenta occaſione: q Epl'as pditionis Malco cuidã tradidiſſet accepiſſetq illas cõuocato cõſilio demonſtrans vix optimũ interfici iuſſit: Hic igit: vt Joſephus. 15. antiqtatũ li. ſcribit: in pncipio p̃re defuncto cũ m̃re ſua Alexãdra regnauit ãnis. 9. Mater vo defũcta illud regnũ trib' mẽſibus gubernauit ⁊ ſtatim a f̃re ſuo ariſtobolo depulſus fuit: Deide a põpeio reſtitutus. 40. ãnis ſacerdotio ⁊ regia dignitate vſus eſt: Secũdoq iterũ p antigonũ f̃ris filiũ regnũ pdẽs etiã corporis diminutionẽ paſſus ad pthos captiuus duct' ẽ: Exinde poſt aliqd tẽpus ad ppa remeãs pp ſpes ab herode cognato pmiſſas nihil ſicut ſperabat cõſecutus eſt. Atq ita multis inuolutus vite paſſiõibus: ⁊ qd peſſimũ eſt iſenectute: nõ dignũ vite terminũ pmeruit: Fuerat eni hyrcan' hic modeſtiſſimus vir ⁊ in oibus mediocris viteq' honeſtiſſime ac ſingularis mãſuetudinis ⁊ clemẽtie: q toto vite ſue tẽpe varias ptulit calamitates: Eo nãq defuncto Sacerdotiũ a filijs Aarõ penitus ablatũ eſt: Deide nequaq̃ i hieruſalẽ ex ſucceſſiõe ſacerdotalis generis põtificib' cõſtitutis neq perpetuitate vite ƒm legẽ Moyſi deo ſeruiẽtibus aliqs põtifex fuit: Sed ignobiles qdã ⁊ alio tẽpore alij ⁊ nõnulli vni' ãni ſiue modico amplius a Romãis iperatoribus Sacerdotiũ emebãt: Que oia etiã Daniel ppha vaticinat' eſt dicẽs: Et poſt ebdomadas ſeptẽ: ⁊. 62. interibit chriſma ⁊ iudiciũ nõ erit in Iſrael: ⁊ tẽplũ ⁊ ſanctũ chorũ per populos duce veniente gubernabunt: ⁊ cedentur in Chatacliſmo belli ⁊ inſequentibus ⁊ ſuper tẽplũ ⁊ cetera.

5172 27 Annaneleus qdã Babylonius hoc ãno poſt hyrcanũ ab herode ex Babylonia accitus: ab eodẽ Judeorũ põtifex inſtituit: ⁊ ſedit anno vno: Quo amoto Ariſtobolũ vxoris fratrem eidẽ ſucceſſorẽ dedit: Eoq poſt ãnũ interfecto. rurſus Annaneleo ſacerdotiũ reddidit. q̃tum aũt poſtea ſederit ignorat.

Sybilla Tiburta ſeu Tiburtina vates pcipua cui ppriũ nomen Albumea fuit: hoc tẽpore in Italia floruit ⁊ m̃lta predixit: Que ideo Tiburtina dicta fuit: qr Tiburre Ciuitati iuxta amonis amnis ripas vt Dea excollebat. Cuius in gurgite ipſius fluminis eius Simulachrũ tenẽs in manu librũ inuẽtum fuit: Hanc Auguſtus (cũ Romani eũ deificare vellent) conſuluit: Que poſt triũ dierũ ieiunij: Reſpondit: ea que diuus pater Aug'. 18. li. de ci. dei ca. 23. refert: dicens. Judicij ſignũ tellus ſudore madeſcet: E celo rex aduenient p ſecula futurus: Et ſunt. 27. verſus quorum vltimus hic eſt: Decidet e celo igniſq ⁊ ſulphuris annis. Quorum verſuũ capitales littere vt idẽ pater Aug'. teſtatur hunc ſenſum reddũt: Jeſus chriſtus dei fili' ſaluator: Quib' dictis Jlico (vidente Auguſto) celũ apertũ ẽ ⁊ nimi' ſplẽdor irruit ſuper eũ viditq in Celo pulcherrimã virginẽ ſuper qdam altare ſtantẽ puerullum baiulantẽ: qua viſa repẽte ⁊ vocẽ audiuit dicẽtẽ: Hec ara filij dei ẽ: atq ita Auguſt' in Thalamo ſuo exiſtẽs. hec audiẽs ⁊ videns i terrã pcidit ⁊ Deũ adorauit: Quãobrem auguſtus Deum ſe appellari oĩno recuſauit. Quo in loco poſtea ad rei memoriã Tẽplũ ſub titulo ſancte Marie virginis in ara celi edificatũ fuit: quẽ locũ Ordo beatiſſimi Franciſci excolendũ ſuſcepit: ⁊ nũc vſq poſſidet.

Sybillarum decem Epilogus:

Sybillas. i. mulieres vaticinatrices decẽ fuiſſe Uarro i li. Rerum diuinarum quẽ ad Ceſarẽ auguſtũ ſcripſit cõmemorat: Eaſq oẽs enumerauit ſub auctorib' q de ſingulis ſcriptitarunt.

Primã quarum: vt ſupradictũ ẽ: de pſis fuiſſe dixit: Cuius mẽtionẽ Nicanor facit.

Secũdam lybicam: Cuius meminit Euripides in lamie plogo.

Tertiã Delphicã: de qua Criſpus loqtur in libro de diuinatione:

Quartã Cumeã in Italia fuiſſe ſcribit: quã Neuius in libro punici belli noiat.

Quintã Erythream: quã Apollodorus grecus ſuã fuiſſe ciuẽ affirmat.

Sextam Samiã: de qua Eraſthotenes in antiqs annalibus ſcribit.

Septimã Cumanã noie Amaltheã: quã ad Tarqniũ regẽ libros attuliſſe diximus.

Octauā hellespontiā: quā Solonis tēporibus fuiſſe heraclites ponticus ſcripſit.
Nonā Phrygiā: q̄ vaticinata eſt Ancire: Decimāqꝫ hanc ipſaꝫ de qua nūc locuti ſumus:
Anna mulier hebrea: Iſachar Judei filia de tribu leui: ſiue (vt Damaſcēo placet) de tribu 19 5180
Juda originē ducētis ſuperiorib' tēporib' in cōiugiū Joachim viri ſāctiſſimi de tribu ſua
tradita hoc āno (cū diu ſterilis ⁊ ſine ꝓle ſtetiſſet) poſt multas orōnes ⁊ lachrimas angeli-
ca monitiōe ꝓmiſſa Mariā futurā dei genitricē genuit filiā: Qua ꝓcreata mox Joachi vi-
ro defuncto nupſit alteri viro noīe Cleophe: de quo etiā alterā Mariā Cleophe ſuſcepit
filiā: Cleophas aūt Mariā filiaſtrā ꝓdictā fratri ſuo Joſeph copulauit vxorē. Sꝫ ⁊ Ma-
riā filiā ſuā Alpheo tradidit vxorē: ex q̄ nati ſūt Jacob' Alphei Simon chananeus ⁊ Ju-
das Thadeus q̄ ⁊ Barſabas: Mortuo qꝫ Cleopha: Anna tertio ſm legem Moyſi alteri
viro noīe Salome nupſit: ex q̄ tertiā filiā noīe Mariā Salōe genuit: Que tādē Zebedeo
deſpōſata Jacobū maiorē ⁊ Joānē euāgeliſtā peperit filios: vñ ⁊ hi extant verſus.
Anna ſolet dici tres genuiſſe marias: Quas genuere viri ioſeph alpheus ⁊ zebedeus:
Prīa parit chriſtū: Jacobū ſc̄a minorē: Et Joſeph iuſtū peperit cū ſimone iudam.
Tertia maiorē iacobū volucreqꝫ ioānē: Hec q̄ppe Anna ſororē noīe Emeriā habuit ꝺ
qua nata ē Helyſabeth ioānis baptiſte mater: Hic ē q̄ Angelus dixit Marie: Et ecce Ely-
ſabeth cognata tua .i. cōſobrīa tua cōcepit filiū. Anna itaqꝫ cū in ꝓceptis ⁊ ī vijs dn̄i toto
tēpore vite ſue ābulaſſet: oēmqꝫ tēpus ſuū ī orōnib' vigilijs ieiunijs elymoſiniſqꝫ ac alijs
bonis operib' cōſumpſiſſet plena dieꝝ q̄euit in dn̄o cui' dormitionis diem qui fuit .xxvi.
iulij menſis: Eccleſia vniuerſalis celebrari mādauit.

Zacharias hebreus de vice Abia ſacerdos ⁊ ꝓpha dn̄i diui ioānis baptiſte genitor vir toti' 18 5181
ſāctitatis exēplar tēpeſtate hac Eliſabeth v̄ginis marie cōſobrinā duxit vxorē Ambo qui-
dem (vt ſacra Euangelij luce habet hiſtor.) religione innocētia pietate ⁊ grātia ſanctiſſimi
Qui cū diu ſteriles fuiſſent ⁊ iam Eliſabeth ꝓceſſiſſet in dies ſuos ⁊ muliebria ei fieri de-
ſiſſent dn̄s coꝝ orōnibus ꝓmotus filium tandē noīe ioānē baptiſtā eis: hoc modo conceſ-
ſit. Nam ſicut lucas p̄mo ca. ſcribit cū Zacharias ſacerdotio fungeretur in ordine vicis ſue
ſm conſuetudinē ſacerdotij ſorte exijt vt incenſum adoleret: Et āno imperij Auguſti. 41.
ſolus tēplum dn̄i ingreſſus vidit angelū dn̄i in dexterā altaris incenſi partē. Quo viſo cō-
feſtim zacharias pre timore in terrā corruit: Ad quem angelus: Ne timeas (inquit) Zacha-
ria: qm̄ exaudita eſt deprecatio tua: Quia Eliſabeth vxor tua ſequenti anno pariet tibi fi-
lium: ⁊ vocabis nomen eius ioannē baptiſtaꝫ: pro quo maximū tibi erit gaudium ⁊ exul-
tatio ac multi in eius natiuitate gaudebūt: Erit.n. magnus coram domino vinū ⁊ ſicerā
non bibet ⁊ ſpiritu ſancto adhuc ex vtero matris ſue replebitur: ac multos filioꝝ iſrael
(ſua predicatione ſuoqꝫ exemplo) conuertet ad dn̄m deum ipſorum: Et ipſe prebibit ante
illū in ſpiritu ⁊ virtute helye parare ei plebē perfectā. Et Zacharias: Et vnde hoc: ait: ſcire
potero q2 ego iam ſenex ſum ⁊ vxor mea ꝓceſſit in diebus ſuis: Et dixit: Ego ſum: inquit:
angelus domini nomine Gabriel: qui a domino miſſus tibi ſum vt hec ad te euangeliza-
rē ⁊ ꝓpterea hoc tue incredulitatis erit ſignū: q2 eris mutus quo vſqꝫ hec implebunt: Ac
ſic Zacharias hic vſqꝫ ad filij natiuitatē tacens fuit: Cum igit Zacharias Tēpli fores egreſ-
ſus fuiſſet. nec loqui poſſet intellexerūt oēs eum viſionē vidiſſe: quod quidē ⁊ ipſe nutib'
quibus poterat explicabat: Cōpletis vero officij ſui diebus abijt in domum ſuā: ⁊ ſtatim
Eliſabeth concepit: Cumqꝫ concepiſſe ſe deprehendiſſet. pre verecundia quinqꝫ menſibus
ſe occultauit: In ſexto deniqꝫ menſe Maria virgo ⁊ domini mater ⁊ ipſa a ſpiritu ſancto
grauidata mox ad ſalutandum eam perexit: Cuius vt ſalutationem Marie ſenſit Elyſa-
beth exultauit infans pre gaudio in vtero eius Repletaqꝫ ſtatim ſpiritu ſancto Elyſabeth
exultauit ac voce magna dixit: Et vnde hoc mihi vt veniat mater domini mei ad me:
Beata (inquit) que credidiſti quoniam perficientur in te ea que dicta ſunt tibi a domino:
Peperit deniqꝫ Elyſabeth filium: ⁊ audierunt vicini ⁊ cognati eius quia magnificauit do-
minus miſericordiam ſuam cum illa ⁊ congratulabantur ei: Cumqꝫ dies octaua aduenit-

ſet: vt circunciderētur puer: Innuerunt parentes patri quem vellet vocari eum: Accipiēſq̄ȝ calamū ſcripſit: dicens Joannes eſt nomē eius: ⁊ confeſtim apertum eſt os eius: ⁊ prophetauit dicens: Benedictus dn̄s deus iſrl': q2 viſitauit ⁊ fecit redemptionem plebis ſue: Quo prodigio omnes admirati pontificium munus eidem reſtituere: In quo quidem deinceps ita vixit: vt neminem ex ſucceſſoribus Judei parem habuerint vel ſanctitate vel aliȷs virtutibus: Demum defunctus inter ſanctos prophas refertur ⁊ nonis Nouembris eius natalicius dies celebrat.

Uiri doctrinis excellentes.

Cornelius Gallus poeta clariſſimus in Foroliuieſi vrbe natus. 18. Impȷ Augu. āno (ſȝ Euſebiū) q̄drageſimotertio vite ſue āno: ꝓpria ſe manu interfecit: Quem Auguſtus interfectis Antonio ⁊ Cleopatra: ⁊ totā Egyptum obtinuiſſet primū Alexādrie ⁊ totius Egypti pretorē cōſtituerat: Qui ea in prouincia (vt Strabo li. 12. meminit) res memorabiles geſſit ac Thebanā vrbē Dioſpolim appellatam ad ſolum vſq̄ȝ euertit: Ex qua etiā multos obeliſcos ⁊ conchas peregrini marmoris Romā poſtea ſecū detulit: quibus nūc Roma Italiaq̄ȝ multis in locis decoratur.

L. Baſſus ornatiſſimus orator: ⁊ copiaꝝ Auguſti preſtantiſſimus Dux. tempeſtate hac floruit: Qui (vt teſtatur Gelius) cum eſſet ſcientia clariſſimus de vocabulorum origine multos tractatus edidit: Hunc Imperatorem ſtrenuiſſimum Ceſar Auguſtus longe ante cōtra parthos ad Liciniȷ necem vlciſcendam miſerat: qui in Syriam Irrumpens parthos ipſos tribus preliȷs ſuperauit. Pacorumq̄ȝ eorum regem herodis filium interfecit: ⁊ Romam rediens de eiſdem triumphum duxit: Deniq̄ȝ ex hac luce ſublatus publico funere ſepellitur.

Straboné etiam hiſtoricū ⁊ Geographū: ac ph̄m nec nō ⁊ homerice maieſtatis expoſitorē vt quibuſdam placet natione cretenſem hiſdem tēporibus illuſtrē fuiſſe ex operibus ſuis inuenimus: Qui cū doctiſſimus vir eſſet ⁊ magnaꝝ rerum cognitione peritiſſimus hēret īter cetera ſue v̄tutis monumēta de Geographia mūdi decē ⁊ ſeptē lib. ꝑpulchroſedidit: In q̄b⁹ vel omiſſas vl' neglectas aut vetuſtate oblit' orbis partes ad vnguē reſtituit: Et diligentiſſime deſignauit populos nationes res geſtas Montes Maria ⁊ eorum terminos ante oculos noſtros clariſſime poſuit: Hic quippe ex Mitridatis regis ſanguine materna linea (vt ipſemet teſtat li. ſ. x.) originē duxit: Cuius clariſſimum opus diu latinis incognitū. Nicholaus papa quintus per Gregoriū Typhernatē transferri in parte voluit. Reliquū vero operiſ mancū vȝ. Europā: Guarinus veronēſis ad p̄ces Jacobi antoniȷ Marcelli patriciȷ veneti viri p̄ſtātiſſimi abſolutū reddidit.

Solinū q̄ȝ hiſtoricū ⁊ Oratorem grauiſſimū tēpeſtate iſtac ex libris ipſius floruiſſe cōiicimus: Qui ⁊ ipſe Collectaneoꝝ librū optimū edidit ⁊ ad Auguſtū Ceſarē Rome obtulit In quo ſimiliter terrā pingit ac vrbiū diſtantias ⁊ loca multa menſurat. Eūq̄ȝ librū collectaneum. i. de mirabilibus mūdi appellauit.

5183 16 Titus liuius patauinus vir q̄dem magnus ⁊ hiſtoricoꝝ tā Grecoꝝ q̄ȝ latinoꝝ princeps ac Tragediaꝝ (vt aiunt) ſcriptor: hoc tēpore (vt Euſe. teſtat) Rome adeo claruit vt multi nobiles ex vltimis hiſpaniaꝝ partibus ad eū viſcendū Romā venerint. Quod diuus hieron⁹. in Ep'la ad paulinū ex plinio ſumptū in his verbis teſtatur dicēs: Ad Titoliuium lacteo fonte manantē de vltimis hiſpanie: Galliarūq̄ȝ finibus quoſdam veniſſe nobiles legimus ⁊ quos ad contemplationē ſui Roma non traxerat: vnius hoīs fama ꝑduxit: Habuit illa etas inauditum oībus ſeculis celeberrimūq̄ȝ miraculū vt vrbē tantam ingreſſi aliud extra vrbem quererēt: Hic itaq̄ȝ liuius cū maximo in honore ab Auguſto ſemper habitus fuerit etiā plurimis honoribus ⁊ diuitiȷs ab eo honoratus fuit. Qui cū circa omnē hiſtoriaȝ diligentiſſimus indagator fuiſſet: centū ⁊ decē hiſtoriaꝝ libros conſcripſit. in quibus etiaȝ diui Auguſtini geſta depicta cernunt licet ad illius vite finē non peruenerit: Eius autem opeꝝ maximā partē (tēpoꝝ malignitate) amiſimus: Uixitq̄ȝ annos. 80. ⁊ quarto Imperiȷ

Tyberij Ceſaris anno patauij obijt atq; ibidẽ ſepultus fuit: Cuius quidem ſepulchrũ ad
huc in diue virginis Juſtine veſtibulo extat: his titulis adornatuz. ꝛ militie cui ad decus
vtilitatẽq; fuit aſcriptus: ꝛ virtutis ſue qui diſſidentes patauinos ciues ſuos in patriam re
uerſus ad concordiam reuocauit: quod quidem ipſe adhuc viuens ſibi conſtruxerat: Ti-
tus liuius. T. fi. Quarte legiõis. alijs concordialis pataui ſibi ꝛ ſuis oĩbus. Eius aũt oſſa
cũ poſtea inuenta fuiſſent: Ueneti ꝗ pretoriũ ipſius vrbis cõcrematũ inſtaurauerũt in cõ-
ſpicuo ipſius faſtigio collocauerunt.

Cornelius nepos pr̃ia veronẽſis Orator ꝛ Rhetoricuſ atq; Geographus ꝑmaximus his tẽ
poꝛib⁹ ſm Euſebiũ in ꝑcio fuit: Qui ꝛ nõnulla ingenij ſui monumẽta ſcripto mãdauit: ꝛ
quã maxie hiſtoriaꝝ libros cõpoſuit: libros q; Geographie nobis abſolutiſſime reddidit:
Similiter ꝛ de viris illuſtrib⁹: Annalia ſcripſit: Chronicorũq; ꝑterea libros. Ac libellũ ꝗ
litteraꝝ ab erudito diſtinguit luculẽter ꝑſtrinxit.

P. Ouidius Naſo Sulmonẽſis clariſſimus poeta tempeſtate hac. Rome claruit ꝛ multa
conſcripſit: hic ex Sulmone Brucioꝛum oppido oꝛtum habuit: ſicut ipſemet teſtatur di-
cens Sulmo mihi patria eſt gelidis vberrimus vndis. Miliaq; nouies diſtat ab vrbe de
cem: qui ꝛ apud Athenas primo poeticam deinde philoſophicam diſciplinam optime di
dicit: veniẽſq; Romam apud Auguſtum Ceſarem ꝛ vita ꝛ carmine plurimum valuit:
Sed multorum poſt dieꝝ curricula anno etatis ſue quinquageſimo ab eodẽ Auguſto i põ
tum Inſulam apud Sarmatas relegatus eſt. Quo aũt crimine non ſatis conſtat. Cũ alij 15 5184
vitio dent: ꝙ libros de Arte Amandi compoſuerit: quibus Juuenes in matronaꝝ libidi-
nem nimium inflamabat. Alij vero affirmant: ꝙ cum liuia druſilla imperatrice concum-
bebat: Quod quidem leue videretur: Quiã ſi Imꝑatoꝛ cũ vxore eũ cõcubuiſſe didiciſſet
nõ exilio ſed morte eũ mulctaſſet: Nec rurſus ꝑpter libros de arte amãdi cũ ea etate laſci
ua carmina multi deſcripſerint: verũtamẽ ipſe de ſe libro ꝺ ponto ſic inquit: Naſo minus
prudens artem dum tradit amandi. Doctrine triſte preciũ magiſter habet: Cuius quip-
pe mores ea erant facilitate qua ꝛ carmina: Infra notatos aũt hic poſt ſe reliquit libros a
ſe editos videlicet.

Metamorphoſeoꝝ. i. trãſformationũ	li 15	De medicamine faciei	li 1
De Arte amandi	li 3	Amorum iterum	li 3
De remedio amoris	li 1	Ad liuiã ꝯſolatoriũ ꝺ triũpho	li 1
De ſine titulo	li 3	De laudibus Augu. Ceſaris	li 1
De faſtis ad. C. Ceſarem	li 6	Sapphos eiuſdem	li 1
De triſtibus	li 5	Inuectiua in Ibin	li 1
De ponto	li 4	Epiſtolarum	li 1

Item De pulice: De nuce: De philomena: De vetula: ꝛ De lynica: ſed his quinq; vtrum
Ouidij ipſi⁹ opuſcula fuerũt apud peritos multa ẽ ãbiguitas: Deniq; cũ eẽt oĩb⁹ ꝗ Elegias
ſcripſerũt ꝑſtãtioꝛ ãno. 5. Impij Tiberij Ceſaris etatis vo ſue. 54. obijt.

Ualerius Maximus Rõanus phus ꝛ orator luculẽtiſſimus hiſdẽ tẽpoꝛib⁹ Rome clarus
fuit: ac Auguſto Ceſari cariſſimus habitus: Qui iter cetera libros nouẽ ſmone luculẽtiſ
ſimo cõpoſuit. ſ. de dictis factiſq; memoꝛabilib⁹ viroꝝ ꝗ apud Romanos Grecos hẽbant
illuſtres: addẽs etiã ex ꝓprijs nõnulla ad virtutũ comẽdationẽ vitioꝛũq; deteſtationẽ ꝑti-
nentia. Ex ꝗbus hanc memoꝛabilẽ excerpimus ſniam: Lento ꝛ.n. gradu ad vidictã ſui di
uina ꝓcedit ira tarditatẽq; ſuplitij grauitate cõpenſat.

Anthenodorus pr̃ia Tharſenſis Stoicus phus: ꝑ hos dies floꝛuit: Cui⁹ hec ſingularis fuit
ſententia: Tu crede te de oĩbus cupiditatibus eſſe ſolutũ cũ eo perueneris vt nihil deum
roges niſi ꝙ poſſis rogare palã.

Maria beatiſſima ac glorioſiſſima dei genitrix futura virgoq; ꝑpetua ex radice Jeſſe diu
exorata: hoc ãno (ꝗ eſt. 28. Impij Auguſti) in Nazareth Ciuitate Juda pr̃e Joachi mr̃eq; 14 5185
Anna naſcitur: Puella ſiquidẽ elegãtiſſima oĩumq; oculis admirabilis quã cũ parentes

ablactaſſent tertio etatis ſue āno (vt reſponderant) templi ſeruitio cū reliquis virginibus
manciparunt: Quo in loco preter etatem ſicut ceteras nobilitate ꝛ pulchritudine precelle
bat: ita ꝛ doctrinam ꝛ ſancto viuendi ratione ab ipſis teneris annis ꝛ exemplo ꝛ lectione
didicit: adeo vt breui ꝛ religione ꝛ ſanctitate necnō ꝛ humilitate ac diligētia tum in rebuſ
diuinis tum in humanis reliqs ſacris virginibus fieret incōparabilis. Quibus ex virtuti
bus deus ipſe omnipotēs eam ſibi Aiatam Ciuitatē ↄſtituit. De qua dictū eſt: Glorioſa di
cta ſunt de te Ciuitas dei. Delegitq́ꝫ p̄terea eam de⁹ ſibi ſm Celū atqꝫ rationalem paradi
ſum ipam fecit: Dignū q̄ꝫ verbi ſui habitaculum atqꝫ ſponſam icarnatiōis filij ſui eandez
eſſe voluit: Eam obrē cū tredecimū etatis ſue expleſſet ānū Anna cū Cleopha ei⁹ ꝓuigno
diuino diſponēte cōſcilio eā Joſeph de tribu ſua viro ſeni cōnubio coniūxerūt: Qua de-
ſpōſata ↄfeſtim Angelus Gabriel in Nazareth Ciuitatē ſuā ad eā venit: ꝛ magno lumine
corruſcās v̄ginis Thalamū venerabiliter ītrauit ꝛ ipſam ſāctiſſimā virginē officioſiſſime
his v̄bis ſalutauit: dicēs: Aue Maria grā plena dn̄s tecū benedicta tu iter oēs mulieres ꝛ
bn̄dictus fructus vētris tui. Qua ex paueſcēte: Angelus adiecit: Ne timeas inqt Maria:
Jnueniſti.n. grām apud dn̄m: Ecce cōcipies in vtero ꝛ paries filiū ꝛ vocabis nomē ei⁹ Je-
ſum: hic erit (inqt) magnus ꝛ filius altiſſimi vocabit: Ad hec Maria cōfeſtim ait: Ecce an
cilla dn̄i fiat mihi ſm verbū tuū: Et ſubito celeſtis Jmber in eā placido ſe effudit elapſu
ꝛ tota diuinitatis vnda ſe cōtulit in carnē Marie: ꝛ v̄bū caro factū eſt: Quib⁹ geſtis: repē
te Maria ſurexit ꝛ ad Eliſabeth cōſobrinā ſuā viſitandā cōcito gradu perexit: vbi ꝛ per
tres mēſes q̊uſqꝫ Joānē ediediſſet filiū (ſeruitutis grā) ꝑmāſit: Jbiqꝫ mirificū illud cecinit cā
ticū dicēs Magnificat aīa mea dn̄m. Edito itaqꝫ Joāne paptiſta: Maria iam grauida do
mū redijt: quod vbi Joſeph vir eius didiciſſet eā.ſ. eſſe p̄gnātē decreuit oīno ipſam occul
te dimittere: Sed eo hec cogitāte (vt Mattheus p̄mo ca. ait.) Angelus dn̄i ꝑ ſōniū ipſum
monuit ne ꝑꝑ id Mariā dimitteret: qꝛ ꝙ natū i ea erat id ō ſpū ſancto eſſe cōteſtat⁹ ē: Ac
qꝫ ita Joſeph accepit eā vxorē: Appropinquāte aūt pariendi tēpore: Maria vna cū viro
ſuo. Betleē cōſcēdit: vt ꝓfiteret iuxta Auguſti p̄ceptū: q̊ mādauerat vt vniuerſus deſcribe
ret orbis: ſinguliqꝫ in ſuā ciuitatē: Aſcēdit itaqꝫ Joſeph ꝛ Maria (vt Lucas.2.ca.ſcribit) a
Nazaret in Betleē Ciuitatē ſuā: vt ibidē cēſu notarent: Et cū eſſent ibi ipleti ſunt dies pa
riēdi: ꝛ glīoſa virgo ſine vllo dolore: Deū genuit ex ſe carne factū: Et ita fecūditas ipſa in
illa tota deificata eſt ꝛ virginitas itegra cōſeruata: Editoqꝫ puerullo Jeſu Maria ilico cō
ſurgēs infantē pānis de more īuoluit ꝛ in p̄ſepio reclinauit qꝛ i ſpelūca q̄ eū fuderat non
erat locus: Moxqꝫ Bos ꝛ Aſinus ibidē colligati iuxta ꝓphe vaticiniū cognouerūt īfantē
eſſe dn̄m ꝛ genua flectētes adorauerūt eū: Et ſubito Angelus dn̄i paſtorib⁹ qbuſdā ea in
nocte in regiōe illa vigilātibus nūciauit ſaluatorē mundi natū: Qui eo veniētes (vt.ſ. vide
rent vtrū verbū qđ factū erat ad ipſos verū eſſet) cōfeſtim cum eodē angelo. alioꝝ Ange
loꝝ multitudo facta eſt cātātiū ac dicētiū. Glīa in excelſis deo ꝛ in terra pax hoīb⁹ bone
volūtatis: quē ſane hymnū. Jllarius ep̄us poſtea ad finē vſqꝫ ↄpleuit: Reliqua v̄o beatiſ-
ſime v̄ginis Marie geſta ꝛ obſeq̄a necnō ꝛ actus vite ipſius vſqꝫ ad paſſionez filij eius ex
Euāgelio colligi poſſunt: Jn qua q̄dem paſſiōe beatiſſima hec virgo ꝛ ſi i carne ipſa non
paſſa fuerit: tū qꝛ in ea ꝑte que ipaſſibilis eſt paſſa ē vꝫ in mēte ſpūaliter ꝛ atrociuſ gladio
paſſiōis vnigeniti filij ſui pluſq̄ꝫ martir ꝛ virgo fuit i pace vitā finiēs: Poſt aūt Aſcēſionē
dn̄i nr̄i Jeſu xp̄i eiuſdē ſciſſime v̄gis cōuerſatio ad hūane vite exēplū (Luca in actib⁹ aplo
rū teſtāte) generaliter cū aplis q̊uſqꝫ repleti fuerūt grā ſpūs ſci: fuit poſt ſpūs ſci: miſſiōez ꝛ
aploꝝ diſcipuloꝝqꝫ oium diſꝑſionē q̄d beatiſſima hec v̄go egerit: nō plene haberi pōt ni
ſi vt diuuſ refert hiero⁹. ꝙ Gabriel angelus tāq̄ꝫ celeſtis paranymphus eā virginē ſanctam
ꝛ corpore ꝛ mēte intactā cuſtodi atqꝫ Joānes euāgeliſta: cui eā de cruce filius commiſerat
virgo virginē ſeruiuit: officioſiſſime uſqꝫ in finē vite ſue tāq̄ꝫ adoptiuus filius miniſtrauit
Habitatio autem eius vſqꝫ ad mortem pre nimio amore in loco illo fuit: in quo eius fili-
us extitit ſepultus: qui inter aſcenſionis reſurrectioniſqꝫ loca erat: vt ex eo loco omnia in

quibus paſſus fuerat loca inuiſere poſſet ⁊ ſuis conſolaretur aſpectibus: Quia (vt diuus
ſcribit hieron⁹) impatiens amor hoc inter cetera precipuū habet vt quem deſiderat: ſem
per inuenire ſe credat: Nec mirum quia ſi chriſtus eſt ab omnibus amandus ex toto cor-
de ⁊ ex tota anima atq; ex omni virtute ſua multo magis ab ea ardentius cuius ⁊ dñs ⁊
filius erat: Multis equidem afficiebatur doloribus poſt filij ad celos aſcenſum magnoq;
eſtuabat deſiderio dum ſecum tacite cuncta reuolueret: que. ſ. audierat viderat ⁊ cognoue
rat: Tandem cum omni plena eſſet gratia omniq; virtute illuſtrata: anno a natiuitate fi-
lij eius Jeſu chriſti quadrageſimonono etatis vero ſue. 63. obdormiuit in pace pleniterq;
claritatis eterne gratiam poſſidere meruit: quam ab eius filio dño nr̄o Jeſu chriſto pleniſ
ſime accepit: Quam (ſicut propħa ait) viderunt omnes filie Syon: ⁊ beatiſſimā predicaue
rūt ⁊ regine laudauerunt: q̄ʒ tantam viderunt quantā nullus narrando expleuit mortaliū
quanto magis deum q̄ talem ac tantā fecit eam vt ipſe fieret per ipſam. Ad eius igit̄ exe-
quias deo ſic volente omnes affuere apoſtoli: ⁊ dñs ipſe noſter Jeſus chriſtus cū tota ce-
loꝝ curia quantum fas eſt credere eidem totus feſtiuus occurrit: ⁊ cum gaudio eā in aīa
⁊ corpore i celum aſſumpſit: ſecūq; in throno ſuo collocauit: vixit aūt poſt filij mortem.
16. annis: cum antea. 47. etatis haberet ānos; vnde ⁊ q̇dam de ipſius ſacrate virginis tē-
pus hos edidit verſus:

Uirgo parens vixit ſexaginta cū tribus annis
Quattuor atq; decem fuit in partu benedicta.
Uixit cum filio triginta cum tribus annis:
Sexq; decem annis ſed poſt hec aſtra ſubiuit:

Mariannes Regina hebreorum hoc āno ab herode Antipatro rege viro ſuo ob inuidiā
occiditur: Ea ſiquidem regina Ariſtoboli Judeorum regis ex Alexandria filia fuit: ⁊ hero 2 5197
di alienigine in coniugium tradita: cuius infelicitatem atque pulchritudinem hic reticere
nequo. Nam vt Joſephus in. xv. li. antiquitatū ait: tante tamq; inuiſe pulchritudinis cla
ra fuit vt non ſolum eo tempore formoſitate feminas anteire crederetur: ſed celeſtis arbi
traretur imago potiuſq̄ mortalis: que quidem ⁊ ſi inaudita formoſitate atq; pulchritudi
ne fuerit inſignis. animi tamen ingenti fortitudine longe magis emicuit: Quam cum per-
ueniſſe ad nubilem etatem parentes cernerent iniquo herodi antipatri (maximo ſuo in-
fortunio) tradiderunt vxorem a quo ⁊ ſumme ob eius venuſtatem dilecta fuit: Qui cum
plurimum gloriaretur ſe ſolum orbe toto poſeſſorem pulchritudinis diuine in tam grā-
dem animi curam lapſus eſt: ne quis alter in hoc poſſet ſibi equari vt timeri ceperit ne ſi
bi ſupſtes euaderet Mariānes: Ad quod euitandum dum vocatus fuit Romā ad Octa-
uianum: vt purgaret ſe ꝙ amicis Antonij aduerſus eum auxilia ꝑſtitiſſet amicis reliquit
vt ſi ei contingeret mori Marianē hanc reginā confeſtim occiderēt: Que res poſt multū
tempis cum Mariani nunciata fuiſſet: ⁊ iam ob Ariſtoboli fratris indignā cedem in he-
rodem execrabile odium concepiſſet: ad hunc impetum peruenit vt amanti viro ſuum ne
gare cepit concubitū: diceretq; palam cepit herodem eſſe alienigenam non Judeum nec re
gie prolis virum quinimo ignobilem ⁊ Jnidoneum nec regia coniuge dignum: Trucem-
q; Jnſolentem Sceleſtum atq; Jmmanem beluam: que ⁊ ſi herodes cum difficultate pa
teretur tamen amore prohibente nil ſeuum in illam audebat inferre: Tandem rebus in
peius procedentibus a Matre ⁊ Sorore herodis quibus Marianes ſumme grauis erat
actum eſt: vt ab eiſdem ſubornato pincerna Marianes herodi accuſaretur: ꝙ effigiem ſuā
ſpecioſiſſimam (poſt conceptum in herodem odium) ad Octauianum vt illum in ſui de-
ſiderium prouocaret ⁊ in herodis odium tranſmiſiſſet: que cum crederet herodes eo de-
ductus eſt: vt tamq̄ in regiam maieſtatem excidium molientem capitali ſententia: eā iuſ-
ſerit occidi.

Explicit liber Septimus.

Fratris Jacobi philippi Bergomenſis ordinis Eremitaꝝ diui Auguſtini i oīmoda hiſtoria nouiſſime congeſta Chronicaꝝ ſupplemetū appellata: liber octauus feliciter incipit.

5198 1 **A principio** igitur quadrageſimi ſecūdi anni iperij Auguſti Ceſaris q̄ i Auguſto mēſe regnare cepat. vꝫ pmo ꝛ trigeſimo regni herodis alienigine: ac 3. āno cēteſime nonageſime tertie Olympiadis: Ab vrbe vo cōdita. 759. a captiuitate Judeorū. 545. a Dauid rgno. 1029. a natiuitate Abrae. 2015. a Diluuio Noe 2957. Ab Adam. 5198. a conceptione beati Joānis baptiſte mēſe ſexto octauo kal. Aprilis: Feria ſexta: Luna decima: indictione duodecima: prophia patriarche Jacob iam adimpleta qui dixerat: Non deficiet princeps de Juda nec Dux de femoribus eius donec veniat cui repoſitū eſt ꝛ ipſe erit expectatio gentium. Non ergo defuit: Judeorum princeps vſqꝫ ad tempus iſtud: In quo quidem herodem iſtum alienigenam primum acceperunt regem. Tempus itaqꝫ erat vt veniret: cui repoſitum erat: quod nouo promiſſum eſt teſtamento vt ipſe eſſet expectatio gentium: Ideoqꝫ vt omnes adimplerētur ſcripture prophetarum miſſus eſt Gabriel Angelus a Deo in Nazareth Galilee vrbem ad Mariam virginem: nuper (vt premiſſum eſt) Joſeph deſponſatam: qui dixit ei: Aue Maria gratia plena: Aue (inquit) ſponſa dei genitrix immaculata: Aue aiatum dei Templum: Aue ſacrarium ſpiritus ſancti dominus tecum in corde tecum in vtero tecūqꝫ ſemper in auxilio. Quibus dictis. Mox ſuperueniente ſpiritu ſancto obūbranteqꝫ altiſſimi virtute dn̄m noſtrū Jeſū chriſtū plenū hoiem in aia ꝛ corpore cōcepit. Quo cōcepto. Quinta ſeculi etas crebris quaſſata malis. ſ. (a tranſmigratiōe Babylonis vſqꝫ ad chriſti incarnationem ſub generationibus quattuordecim) terminata eſt: Anni itaqꝫ ab origine mundi videlicet a q̄ntodecimo calendas aprilis quo mundus incepit. vſqꝫ ad xpm incarnatū: ſm Oroſium ſunt. 5200. ſm vero Jſidoꝝ. 5210. ſm Euſebiū. 5199. ꝛ ſm quandam aliam calculationem. 5196.

Feria nāqꝫ ſexta qua pmus Adam peccauit: qua etiā poſt. 930. ānos obijt: ꝛ qua e paradiſo eiectus eſt. eadem feria ſexta. ſecundus Adā Jeſus chriſtus carnem induit: Jeiuniū terminauit ꝛ mortem ſubijt: Inſuper ꝛ Abel Juſtus a fratre interficit Melchiſedech offert. Jſaac altari ſupponitur: Joānes baptiſta decollat: Jacobuſqꝫ ab herode perimit: ac alia mlta eadē ſexta feria geſta referunt: Que certe q̄dam poeta his declarauit vſibus dicēs. Salue feſta dies que vulnera noſtra coerces. Angelus eſt miſſus ē paſſus i cruce xps. Eſt Adā factus ꝛ eodē tēpe lapſus: Ob meritū decime cadit Abel fris enſe: offert Melchiſedech Jſaac ſupponit aris: ē decollatus xpi baptiſta beatus: Eſt Petrus capt⁹ Jacob⁹ ſub herode peremptus: Corpora ſanctoꝝ cum chriſto multa reſurgunt: Latro dulce tamē per chriſtū ſuſcipit amē: Nec obſtat ꝙ iuxta dies ſolares Eccleſia teneat pmū Adam decimo kal' aprilis de terra plaſmatū: ꝛ chriſtū octauo calēdas aprilis incarnatū ꝛ paſſum: qꝛ nox illa media inter cenā ꝛ paraſceuē que prius diē ſequebat ꝛ tūc pmo diem pcedebat facta eſt octaua dies calēdas aprilis precedēdo diē: que erat ante nona dies aprilis ſequēdo diē. Et illa vox diei decimi calendas aprilis que tūc ſequebatur diē qua Adaꝫ factus peccauit facta eſt tunc nox diei nonaꝝ aplium precedens diē. Quia igitur nonus dies calendas aplis ex ſua parte factus eſt decimus dies calēdas aplis: ex ſua vo parte poſteriori. i. nocturna qua chriſtus tētus ꝛ illuſus ē: Fact⁹ eſt dies octauus calēdas aplis nonodecio calendas aplis ac nono die necnō ꝛ octauo calēdas aplis xps paſſus ē: Plane ſciēdū eſt ꝙ a pncipio ſeculi vſqꝫ ad paſſionē dn̄i dies pceſſit noctē in ſignū lapſus hūani generis: ſed a paſſione nox pceſſit diē inſignū reparatiōis ð tenebriſ ad lucē: Ac ſic nox diluculi reſurrectionis ad pmā ſabbati ptinet in q̄ terminatus eſt ordo naturaliū dieꝝ qui erat vt precederet dies noctē. Unde ꝛ deinceps nox ſemp preceſſit diē: Et ſic hec nox cōis fuit ſabbato ꝛ diei dn̄ice reſurrectionis.

Joãnes baptiſta xp̃i ieſu precurſoꝛ ⁊ glorioſiſſimus preco: hoc ipſo ãno ſexto vꝫ mẽſe ante
regis ſui natiuitatẽ ex ſanctiſſimis parentibꝰ zacharia ⁊ Elyſabeth ſterili i hieruſalẽ naſci
tur: vir q̃dem etiã ab ipſo mr̃is ſue vtero ſanctificatus nec nõ ⁊ iter mulieꝝ natos dñ̃o te-
ſtante nõ ſurrexit maioꝛ iſto: Quippe ꝓpheta ⁊ pluſq̃ ꝓpheta fuit: eo q̇ matrẽ Eliſabeth
ꝓphetem fecerit: ⁊ Jeſum xp̃m mũdi redẽptoꝛẽ nõ de longinquo ſed digito mõſtrauit di
cens: Ecce agnus dei: ecce q̃ tollit peccata mũdi: Quẽ ⁊ dñs ipſe tanta ꝑfudit gr̃a vt nullus
vnq̃ hoĩum eo vel ſanctitate vel aliis gratiis etiã ab ipſius natiuitate fuerit excelſioꝛ: Et
ꝓpterea Chriſoſtomus de eo ſic ait: Joãnes ſchola virtutũ magiſteriũ vite ſanctitatis foꝛ
ma noꝛma iuſticie virginitatis ſpeculũ titulũ pudicitie peccatoꝝ venia ac fidei oĩs diſcipli-
na fuit: Et q̃dẽ pulchre q2 vt idem ait fuit maioꝛ hoĩe par angelis legis ſumma euangelii
ſanctio apoſtoloꝝ vox ſilentium ꝓphetaꝝ Lucerna mũdi precurſoꝛ Judicis ⁊ chriſti me
diatoꝛ ac totius trinitatis medius: ꝓpter hoc ⁊ ſancta eccleſia catholica poſt dñm eiuſque
matrẽ virginem Mariam ipſius precipue celebrat natiuitatem: q2 ſicut nato dñ̃o angelus
paſtoꝛibus apparuit dicens: Ecce euangelizo vobis gaudiũ magnũ quod erit omni popu-
lo: q2 natus eſt vobis hodie ſaluatoꝛ qui eſt xp̃s dñs: Jta etiã idẽ angelus naſcituꝝ Zacha
rie p̄dixit Joannẽ dicens: Cum natus fuerit puer: Erit gaudiũ nõ modo tibi ſed exultatõ
oĩ populo q2 multi in eius natiuitate gaudebũt: Joãne itaqꝫ nato trãſactis ĩfantie ãnis li-
cet tenellus excelſiqꝫ generis fuerit habitus ⁊ parentibus antiquis vnicus cui ⁊ oppulen
tiſſima debebat ſucceſſio: eſſetqꝫ ex matris vtero ſanctificatus attñ ꝓpter amoꝛeꝫ celeſtis
patrie cũ etiã frequẽtias hoĩum ſuſtinere nõ poſſet Eremũ petiit ipſamqꝫ parẽtibꝰ pretulit
atqꝫ fulgẽtes domos infoꝛmis luti vilitate mutauit: ne leui ſaltẽ (vt ſacra cãit eccleſia) ma
culare vitã famine poſſet: Uolũtariũqꝫ p̄terea paſſiõibꝰ indixit bellũ ac violẽter ſe vince
re cõtendit: Et de abũdantia delitiiſqꝫ ad famẽ ſitim abſtinentiaꝫ moꝛtẽ deniqꝫ tranſiuit:
nec nõ ⁊ ſomnũ ⁊ ociũ vigiliis ac cõtrictione confecit: Didicerat nãqꝫ adhuc puerulus ſpi
ritu ſancto illuſtratus regnũ celoꝝ vim pati ⁊ per ſui ipſius violẽtiã illud diripi opoꝛtere
vnde ⁊ ad id obtinẽdũ duo crucis genera maxie exiſtimauit neceſſaria que ⁊ in ſemetĩpo
experimẽtũ ſumpſit: vnũ videlicet coꝛpoꝛale ⁊ aliud ſpũale: Primũ a potu gule appetituꝫ
tẽperare ⁊ a delectatiõibus coercere ⁊ ab iis que tactu guſtu vl̄ viſu decipiũt ſenſuꝫ ſe ipm̃
viriliter reuocare: Aliud aũt abſtinentie ⁊ crucis genus ⁊ quidẽ p̄cioſius ſublimiuſqꝫ hoc
eſſe adiudicauit. ſ. motus aĩe regere ⁊ illius ꝑturbationes modeſtia ⁊ tranquilitate placa-
re: ire ac ſuperbie impetus refrenare littigare quottidie contra vitia ⁊ peccata cogitatio-
neſqꝫ malas in pace redigere voluntates pꝛopꝛias abnegare eaſqꝫ interioꝛi exaĩatione di
ſcutere ⁊ regentis imperio ſubigere: Hanc itaqꝫ crucẽ in conſpectu dñi (diuus hic Joãnes)
glorioſam eſſe putauit: ac pꝛout potuit verbo ⁊ exemplo omnes edocere curauit: Hinc ſcri
ptũ fuit. A diebus Joannis regnum celoꝛum vim patitur: Poſt hec autem cum trigeſi-
mum vite ſue attigiſſet annum (ſicut ſacra Euangelii luce habet hiſtoꝛia) duodecimo im-
perii Tiberii Ceſaris anno pꝛocurante pontio pilato Judeã: factũ eſt verbũ dñi ſup̄ eum
in deſerto: Et venit in omnẽ Joꝛdanis regionem pꝛedicans baptiſmũ pñie in remiſſionẽ
peccatoꝝ ſicut ſcriptum eſt in libꝛo Jſaie ꝓphete dicens: Ego vox clamantis i deſerto pa
rate viã dñi: rectas facite ſemitas eiꝰ. Quia oĩs vallis implebit ⁊ oĩs mons ⁊ collis humi
liabit: ⁊ erunt pꝛaua in directa ⁊ aſpera in vias planas: Eam obꝛẽ multis ad eum cõcur
rentibus ſingulis quibuſcũqꝫ interogantibus conuenientia dabat reſponſa: Demũ ab he
rode Antipa magni herodis filio pauloante pꝛedicationem chꝛiſti captus carceri manci-
patur: Arguebat enim ipſum herodem in multis ⁊ inter cetera dicebat: Nõ licet tibi ha-
bere vxorem fratris tui. Qui impius herodes ira concitatus pꝛo pietate impietatis merce
dẽ eidem reddidit. Jpſe enim herodes hoꝛodiadẽ philippi fratris ſui vxoꝛem inceſtuoſis
nuptiis ſibi coniunxerat: Et illa inſtigante per annum pedoꝛe carceris ⁊ maxima inedia
euꝫ macerari fecit: Poſt annum vero adueniente ipſius herodis natalis die conuocauit
Herodes cunctos Galilee pꝛincipes nobilioꝛeſqꝫ amicos ſuos ⁊ regium eis pꝛeparauit:

conuiuium. Quibus ita epulantibus herodiadis filia: in veſtitu deaurato in medium venit ⁊ coꝛam omnibus modulatis vocibus geſtiuit atqꝫ ſaltauit. Quamobꝛeꝫ ſumme placuit regi ac conctis diſcumbentibus. Cui rex confeſtim iureiurando pollicitus eſt dare quodcumqꝫ poſtulaſſꝫ: Que a matre nequiſſima pꝛemonita: eueſtigio inquit: rogo ut des mihi in diſco huic caput Joannis baptiſte. Rex autem ⁊ pꝛopter Juſiurandū ⁊ pꝛopter ſimul diſcumbentes (licet vehementer contriſtatus) iuſſit dari qd̄ poſtulaſſꝫ. Et miſſo ſpiculatore decolari eū fecit incarcere. Capiteqꝫ ad regē allato datū eſt puelle puellaqꝫ illud matri ſue obtulit. Que ſtatim in pꝛobꝛū viri ſanctiſſimi: illud poſt regiā domum pꝛoici p̄cepit. Quo audito: venerunt diſcipuli Joannis in Macharūta opido ⁊ auferentes truncum: ī Samariam ſeu Sebaſten detulerunt: ⁊ ibidem in monumento poſuerūt. Et tūc Joānis ipſius verbū verificatū eſt: qd̄ dixerat. Me opoꝛtet minui. vꝫ capite illū aūt creſcere ī cruce. Herodes aūt cū herodiade ⁊ filia in vltionē ſanctiſſimi viri: nō indigna ſuſceperūt ſupplicia: de quibus infra. Poſt multum vero tp̄is. ſ. Juliani apoſtate tp̄ibus gentiles inuidentes miraculis ſanctiſſimi hoīs: vt nomē eius de ſub celo extinguerent oſſa eius eruentes de ſepulchꝛo: cū multa rabie diſp̄dere conati fuerunt: Sed haud multo poſt: eaſdem ipſius reliquias colligētes comburri fecerūt. Cūqꝫ hac agerent: quidā Monachi hieroſolimite viri ſanctiſſimi miſericoꝛdia ꝑmoti: maioꝛē ptē oſſium ſurripiētes: hieroſolimā detulerūt. Indeqꝫ ad Mireā Ciuitatē vbi coꝛpꝰ ſcti Nicholai ep̄i ſuabatur alate: diu ibidē ſeruate ſūt. Genuēſes deniqꝫ (vt Jacobus de viragine ſcribit) tp̄e Gothifredi anno. ſ. ſalutis nr̄e. 1090. ab hieroſolimoꝝ expeditiōe reuertētes ſanctiſſimas reliquias inde ſuſcipientes: maximo cū gaudio ad Genuēſem eoꝝ vꝛbē detulerūt: ⁊ in diui Laurentij tēplo cum multa veneratione collocauerūt. Qd̄ aūt reliquie ſanctiſſimi p̄curſoꝛis fuerūt: mltis exq̄ſitis miraculis pꝛimū: necnō ⁊ Alexādri tertij ac Innocētij quarti ſūmoꝝ pōtificū auctoꝛitate poſtea cōpꝛobatū eſt. Que ēt etate nr̄a maxima cū reuerentia eo in loco ab oībꝰ inuiſantur. Index vero quo dn̄m demōſtrauit a quibuſdā mercatoꝛibus Floꝛentiaꝫ delatus ibidē in templo eidem pꝛecurſoꝛi dicato ſumma veneratiōe cuſtoditur. Caput aūt ipſius qd̄ nunc Rome in Monaſterio ſancti Silueſtri oſtendit: tempoꝛibus Martiani pꝛīcipis cuidam Marcello abbati in quodā ſpecu phenicie cōmoꝛanti reuelatū fuit: qd̄ poſtea ꝑ Theodoſium Imperatoꝛē Conſtantinopolim tranſlatū fuit. Et ex tunc nō decollationis feſtū tantū: ſed oſſium ipſius collectiōis facte celebꝛari ceptū eſt. Qūo vel quando poſtea Romā delatū ſit: inuenire nō merui. De Joāne aūt baptiſta Joſephus ī. 18. antiquitatū ī li. ſic hꝫ. Joannē baptiſtā herodes occidit: virū valde bonū: qui pꝛecipiebat Judeis virtuti operam dare: iuſtitiam colere: in deum ſeruare pietatem: ⁊ per baptiſmum in vnuꝫ coire tum demum baptiſmum acceptabile foꝛe: ſi non ſolum ad abluenda peccata ſummatur: verum etiam ad caſtimoniam coꝛpoꝛis: atqꝫ ad anime iuſtitiam purificationemqꝫ ſeruetur: omnemqꝫ pariter virtutuꝫ velut ſignaculum ⁊ cuſtodia quadā fideli habeatur. Que cum ab eo pꝛecepta huiuſmodi docerentur: atqꝫ ad audiendum eum plurima multitudo concurreret: herodes veritus ne foꝛte eius doctrine perſuaſione populi a ſuo regno diſcederent: melius credidit eſſe tutum. pꝛiuſq̄ noui aliquid fieret pꝛeuenirē hominem nece: q̄ poſtmodum turbatis rebus: ſeram penitudinem gerere. Ex ſola hac ſuſpitione (ſalua eiꝰ reuerentia) vinctus inquit in caſtellum Macherunta abducitur Joannes: ibiqꝫ obtruncatur hec ille.

Eſus chꝛiſtus Dei viui filius Saluatoꝛ ⁊ redemptoꝛ noſter. 42. Imperi Auguſti an‑
5199 p̊ no iam vniuerſo oꝛbe pacato: in Bethleem iude: ex puriſſimis illibate virginis Ma‑
rie ſanguinibus: cooperante ſpiritu ſancto: Deus ⁊ homo: ad abolendā humani generis
labem ꝓpter pꝛimoꝝ parētū inobediētiā contractā naſcit̄: homo ſiquidem manifeſtus: ⁊
deus occultus ex deo tēpoꝛe pꝛocedēs. Sic enim p̄dixerat pꝛopheta. Ecce virgo ꝯcipiet in
vtero ⁊ pariet filium: ⁊ vocabitur nomen eius hemanuel: quod eſt interpꝛetatum nobiſ‑
cum deus: Qui vt ſe comendaret deum: naſcendo: viuendo: moꝛiendo: reſuſcitando:

ꝛ in celum aſcendendo : multa ꝛ in audita miracula fecit: vt ex familiariſſima euangelij hiſtoria colligere poſſumus. Quoꝝ primū ē. Qđ tā mirabiliter natus ſit: ꝛ noua ſtella ſuper eū viſa fuerit: ꝛ Angeli in celo cantauerūt. Gloria in excelſis deo: ꝛ in terra pax hominibus bone volūtatis. Necnō ꝛ ꝙ paſtoribus ea in regione vigilantibus Gaudiū magnū ipſi Angeli euāgelizauerūt dicētes natū. ſ. eſſe Mūdi ſaluatorē. Qui veniētes viderūt qđ factū eis fuerat eſſe verū: ꝛ Joānis euāgelij pricipiū didicarūt. Jn pricipio. ſ. erat verbū: ꝛ verbū caro factū ē. Quiqꝫ vt non abrogare legē: ſꝫ adimplere videret octaua die circūciſionis grā delatus fuit in Tēplū: ꝛ ibidē Jeſus xp̄s appellatus ē: qđ quidē nomē ab angelo priuſqꝫ cōciperetur i vtero vocatum fuerat: vt deinde. 13. diei, ex Sabeis Magos ad ſe adorandū tribuſqꝫ muneribus adornandū ſtella duce in Syriam deduxerit. Orientales nāqꝫ populi. Magos reges ſuos ꝛ ſapientes appellare cōſueuerāt. Magus: ſiquidē perſicum vocabulum eſt: quod apud Grecos phm̄: ꝛ apud latinos Sapientem ſignificat: Hi quippe aſtroꝝ cultores erant: ꝛ ideo cuꝫ in orientis partibus Stella noue claritatis eiſdē apparuiſſet: que ceteris illuſtrior videbat ipſa intuentium ad ſe aīos cōuertit. Hūc deinde puerulū. 40. die purificationis cauſa: mater in tēplum detulit: quem Symon vir iuſtus in vlnis ſuſcipiēs: diuino afflatus numine ſaluatorē ſuū eſſe recognouit: ꝛ profitendo cecinit dicens. Nūc dn̄e dimitte ſeruū tuū in pace. ꝛc̄. Jd idē ꝛ Anna prophetiſſa ſpiritu ſancto incitata fecit: his itaqꝫ geſtis: Joſeph poſt quietē ab angelo admonitus fuit: vt ſe cum puero puerique matre in Egyptū tranſferet dicēs futurū eſſe: niſi id efficeret: herodes puerum occideret. Eoqꝫ vadens ibidem per ſex annos vſqꝫ ad obitū herodis cōmoratus ē. Indeqꝫ cum puero hieroſolimā reuerſus: cū audiſſet Archelaum herodis filiū pro patre regnaſſe: ſeceſſit in partes Gallilee. ꝛ i Nazareth Ciuitate habitare cepit: propter ꝙ Nazareus appellatus fuit. Agens poſtmodū duodecimū annū cum parentibus ad dieꝫ feſtū celebrandum hieroſolimā de more petijt. Ibiqꝫ in templo dum inter ſacre legis doctores nexus ambiguos ſolueret: non deus ſed admirande Indolis puer ab eis creditus eſt. Parentes vero inde abeuntes: cū puerum ſubſequi nō viderent: ſolicitudine pleni ad tēplum redeunt: eūqꝫ inter ſacre legis doctores ſciſcitantem inuenerunt a quibus bene monitus: i patriā cum eiſdem reuerſus ē: ꝛ deinceps ſbditus fuit illis: Veruꝫ quid poſtea vſqꝫ ad trigeſimum egerit annum: nullus Euangeliſtarum cōmemorat. Sed inter hoīes vti homo: vſqꝫ in illum diem verſatus eſt. Cūqꝫ triginta annorum eſſet etatis: ad aperiendum vite eterne Januā in Jordanis alueo: ſe a Joāne baptizari voluit ſtatimqꝫ vox e celo itonuit: hic ē filius meus electus in q̄ mihi bene cōplacui: ipſum audite: ꝛ ita ſpiritus ſanctus i modum columbe ſtatim ſup eū manſit. E veſtigioqꝫ ab codeꝫ ſpiritu in deſertū ductus. 40. diebus ꝛ. 40. noctibus ieiunauit: ꝛ poſtea eſurijt. Inde ꝙ ſupatis Diaboli tēptationibus: cum in ſpiritu veniſſet in tēplū: vendentes ꝛ ementes eiecit de tēplo: vt pꝫ. Joha. 8. Eodē inſuper anno vocatis aplīs petro ꝛ Andrea Jacobo ꝛ Joanne Philippoqꝫ ac reliqs apoſtolis ꝛ diſcipulis oībus vt ſuam oſtenderet diuinitatē abſcōditā primū in Cana Gallilee matre preſente corā ipſis (vocatus ad nuptias) aquas in vinū cōuertit: Inde ſtatim vt opꝰ pr̄is perficeret ſumpto: ſacro diſcipuloꝝ ꝯſortio: Judeā oēm: Samariā: Gallileā: ꝛ pheniſcum vrbes circuiens: in templo ꝛ Synagogis celeſti documento pplos docere cepit. Sed ꝛ leproſos mundare mutos loqui: cecos illuminare mortuos ſuſcitare. Ac febribus vētis vndiſqꝫ iperare: atqꝫ alia inumerabilia ſigna facere: vt ſue diuinitatis expimētū mōſtraret. Deniqꝫ Sacerdotū Inuidia ꝓcurāte: cū corpus ſuū: in cibū: ꝛ ſanguinē in potū: tam pn̄tibus ꝙ futuris exhibuiſſꝫ: ab vno ſocioꝝ eius venditꝰ: captuſqꝫ ꝛ accuſatꝰ fuit: ꝙ ſabbatū nō obſeruaret: ꝙ ſaluti hoīuꝫ quouis tp̄e cōſuleret: ꝙ baptiſmū circūciſiōi anteferret: quodqꝫ abſtinentiā ſuille carnis auferet p̄ſidꝭs iuſſu deludit: virgis cedit: corona ſpinea coronat: collaphis ſputiſqꝫ deturpat: ac deniqꝫ tāqꝫ latro pditiſſimꝰ cruci affigit: vbi cū ſponte ſua ſpiritū emiſiſſet: tremuit omnis terra. Sol obſcuratus ē: ꝛ luna offuſcata: etiam templi velū a ſummo vſqꝫ deorſum ſciſſum eſt: Cuius mortui pectus: cum longi-

Octauia-nus

nus Miles qui parū videbat lancea ꝑforaſſz:ſanguis cū aqua mixtus exiuit: vnde cõcta nr̄e ſalutis ſacramēta ſumpſere principia:poſtmodū de cruce depoſitus ſepultureqꝫ tradi tus:poſt diē tertiā veluti alter Jonas de ventre ceti ſic ipē de vētre terre ſupata morte ſur rexit:⁊ ſuis preordinatis ſepe aparauit:⁊ e medio eoꝝ cernētibus ipſis ꝓpriis viribus ad eū qui miſit eū euolauit. Necnõ ⁊ poſt.xl.diē Spiritū ſanctū ex ſe p̄reqꝫ procedētē ac oia viuificantē in ap̄los ceteroſqꝫ diſcipulos oēs miſit. Quo illuſtrati bellum aduerſus orbis pricipē ilico ſuſcepere:quē ꝑ xp̄i ſanguinē ſuperātes ipſūqꝫ ducē Jeſuz xp̄m triūphātes tā dem i celeſtē p̄riam ſecuti ſūt. Et hec q̄ de vita Jeſu xp̄i regis ⁊ pōtificis nr̄i ex ſacra euan gelij hiſtoria quā breuiſſime ꝑſcribēda duximus. Joſephus aūt Judeus in li. antiquitatū de xp̄o ſic hꝫ. Fuit tp̄ribus nr̄is Jeſus vir ſapiēs ſi tn̄ virū eū noiare fas eſt. Erat eni mira biliū operū effector:ac hoiuz doctoꝝ maxime qui que veſtra ſunt libēter audiunt:hanc obrē multos tū ex Judeis tū ex gentibus ſibi adiunxit:xp̄s hic erat. Hūc aūt cū pilatus a principib⁹ nr̄e gentis inſtigatus i crucē agēdū cenſuiſſet:nō tn̄ ij deſeruere qui eū ab initio dilexerāt. Eiſdē p̄terea die tertia poſt mortē viuus apparuit:quēadmodū diuinit⁹ inſpira ti ꝓphete ⁊ hec ⁊ alia de eo inumerabilia miracula futura eē p̄dixerāt:ꝑſeuerat ⁊ vſqꝫ i hodiernū diē celebre chriſtianoꝝ nomē ab ipſo ſumptū perſeuerat ⁊ genus:hec ille.

Nato itaqꝫ dn̄o nr̄o Jeſu xp̄o inchoata ē ſexta ſeculi etas:que nulla generationū aut tēpo rū ſerie certa:ſꝫ veluti decrepita totius mūdi morte erit finiēda:hāc etatē:quidā ab incar natiōe xp̄i icipiūt:q̄dā a baptiſmo xp̄i ꝓpter vim regeneratiuā aquis datā iā circūciſione terminata. Alij aūt a paſſiōe:q̄a tūc apta ē paradiſi porta ⁊ ichoata ē ſeptima quieſcētiū.

Annorum diuerſitas.

Et quia vt q̄dā auctor ſcribit ex annoꝝ xp̄i ⁊ regū cōcurrētia quoꝝ Initia fineſqꝫ frequen ter ſunt incerti:ambiguitas q̄ꝫ emergat in calculādo. Necnō ⁊ circa ānos dn̄i quoto.ſ. an no baptizatus:quotoue paſſus ſit xp̄s:varie loquātur auctores. Jdcirco ad oēꝫ dubieta tē remouēdā:hoc in loco aduertēdū eſt ꝙ Beda li.de tp̄ib⁹ ait:ꝙ Romani ante Numaꝫ pompiliū annū in Martio ob Martis reuerentiā(a q̄ menſis ille denoiatus ē) ſic hebrei incipiebāt. Jpſe nāqꝫ Numa pompilius Januariū ⁊ Februariū āno prius cōfuſo addidit. Et tūc annū a Bruna.i.a Januario inchoare ceperūt quos ēt Romana Eccleſia i cōmu ni calēdario ⁊ āno vſuali ſequit. Greci vero qui olympiades iuenerūt a Solſtitio bruma li qn̄ Sol Jncipit aſcēdere annū incipiūt:hebrei ab Equinotio vernali qn̄ mūdus icepit. Egyptij ab autūno:oriētales vero(vt Dionyſio placꝫ)⁊ p̄ſertiꝫ arabes ⁊ caldei a fructuū collectiōe illatis i tēp lū decimis.ſ.i octobris pricipio:qḋ ꝓprie eſt Equinotiū autūnale an num inchoant ſicut in Ezechielis viſione:vbi de menſe quarto agitur quinta die menſis apud quos october primus erat menſium.

Ceterū preter p̄dictā variam anni inceptionē eſt annus emergens a quouis rei euentu.i.a quouis anni tp̄e vſualis incipiens:qualis inchoari ſolet in primordijs Regū ⁊ Jmꝑato rū. Ad hoc annos dn̄i dupliciter numeramus:aut ſm natiuitatē:aut ſm etatē:vnde cum chriſtus in fine anni nr̄i vſualis ſm Solē natus ſit:de primo ipſo anno natiuitatis tantū ſeptē dies habuit:Sed etatis ſue annus.12.menſium ſolariū.ſ.a.25.die menſis decembris vſqꝫ ad eundē diē reuoluto anno cōpletur in ſo anno natiuitatis. Et ita duos annos nati uitatis ſecundū Solē pene in primo etatis anno conſumauit. Et ſecūdus annus natiuita tis ille eſt qui ⁊ primus:vnde ſit vt anni dn̄ice natiuitatis ſm Solarē curſū ſūt quattuor ⁊ 30.ac pene cū dimidio:Jn quoꝝ trigeſimo ſm etatē:trigeſimoqꝫ primo ſm natiuitateꝫ baptizatus eſt. Quo āno cōputato cū vltimo pene dimidio verū fuit ꝙ xp̄s quattuor an nis p̄dicauit:vel ſaltē ſm Joānis euāgeliū trib⁹ ānis cū dimidio. Jn.30.aūt tertio etatis anno ⁊.34.natiuitatis ipſe xp̄s paſſus ē. Annus igitur.42.Jmperij Auguſti in quo nat⁹ eſt ipſe dn̄s ſicut a Martio in q̄ Julius occiſus ē:incepit:ita ⁊ deſinit. Jdeoqꝫ inqnit Dio nyſius. Jnitiū ipſius in anno tercio cēteſime nonageſimequarte olympiadis ſumit:⁊ ei⁹ ſi nēm in quarto anno eiuſdē olympiadis mēſe martio ꝯcludit. Et ideo diuina ſapia ibi ꝓ-

vidit ſuā natiuitatē: vbi greci annū cū olympiade incipiūt. Anni vero Regū ⁊ Impatoꝝ quoꝝū raro Initiū aut finis certus repitur difficile cū Olympiadibus aut cū anno dñi cō putāt: eo ꝙ initiū i priori anno finē vero i altero āno olympiadis frequēter hȝ. Cū igr̄ Julius Ceſar calendis martij iterfectus fuerit vnde Octauiani regnū numerat dñs in fine. 42. anni Octauiani incepit primū ſue natiuitatis annū. Et ſic annus. 43. Auguſti incipit ꝑ anno etatis dñi. 44. in ſecundo anno: ⁊. 45. in tertio. Et ſic de reliquis.

Annorum diuiſio.

Notandū quippe eſt ꝙ duplex ē ānus. ſ. vertēs ⁊ Magnus vertētē aūt olim Egyptij hūere bimeſtreni. Archades trimeſtrē. decē vero mēſiū i equaliū (vt dictū ē) veteres Rōani hūer ſub Romulo rege. Cui Numa pōpilius poſtea duos addidit: vt. 12. eſſȝ mēſiuȝ dieꝝ vero 354. qui antiquiſſimus fuit hebreoꝝ annus. Sane cum multas itercalatiōes annus talis exquireret ne ferie menſiū hyemales eē ꝯtingeret aut ſacra hyemalia efficerent eſtiua. Caius Julius ceſar ꝑdictus annū ad ſolis Curſuȝ equauit eūqȝ in ptes nouē ſbdiuiſit: vȝ mē ſes ſeptimanas Diē Quadrātē horā pūctū Momētū vnciā ⁊ athomū: Annū. n. in. 12. mē ſes ⁊. 50. ſeptimanas ac diē vnā Dieſqȝ. 365. cū quadrante conſtituit: eo ꝙ ꝓperiſſet hoc i ſpacio quadrātis ſolē fere zodiacū oēm circuiſſe. Et qm̄ quadrātē illū ſingulis ānis appo nere videbā difficile: vt quarto anno: annus ſemp eēt trecētoꝝ dieꝝ ⁊. 66. diē illā februario mēſi addens ⁊ in hac forma ne auctus videret: vt ſexto klēdas bis diceret. ſ. duob' diebus cōtinuis in quib' venire cōtingeret: ⁊ hic biſextus eēt. Menſi vero quattuor ſeptimanas: ⁊ paulo amplius cōſtituit. Septimane aūt dies ſeptē. Diei quattuor quadrātes. Quadrāti ſex horas: hore quattuor pūcta pucto decem momēta. Momēto. 12. vncias. Uncie 47. athomos. Athomū vero indiuiſibilē dixit. Menſis itaqȝ duodecima fere pars anni ſolaris eſt. Septimana quarta pars menſis. Dies nālis ſeptima ſeptimane pars dr̄. Quadrās diei nālis quarta pars ē: hora ſexta quadrātis pars: punctū quarta pars hore. Momentū decima pars pūcti: vncia duodecima momēti pars. Athomus vero eſt quadrageſimaſeptima pars vncie.

Annus aūt magn' ſm Ariſtotelē is eſt quē Sol ⁊ luna ceteriqȝ planete in eundē punctuȝ vnde iuncti oēs diſceſſerint inuicē redeūtes ꝑficiūt: vt ſi oēs ſunt in principio arietis ⁊ ide curſum ceperint: qñcumqȝ contingat eoſdem in principio arietis inuicē reperiri eo tūc annus magnus erit pfectus. Et hoc fieri diuerſimode putarūt antiqui: quia alij hūc annum confici ex annis vertētibus. 2484. Alij aūt ex. 5552. Alij aūt ex decēmilibus octingentis annis ⁊ plus ⁊ minus Quod credere rediculum eſt. Annū autē magnum mille annos nō excedere Joſephus in primo antiquitatum dixit.

Igitur ſicut greci ad victorie ſue gloriā a captiuitate Troie: ipſa annotare ceperūt. Et inde olympiadibus ceptis iuxta eaꝝ numerum ēt annotauerūt: Poſtea Romani florentes ab vrbe ꝯdita: Sic nos vltimo chriſtiani a natiuitate ſiue ab incarnatiōe chriſti annos annotare cōſueuimus. Quā ſane annotationē deinceps proſequemur: vt i libri margine explicabitur. Turci vero ⁊ Mauri alieqȝ Mahumetee nationes a Maumeto facere dicunt.

Prodigia in natiuitate xpi viſa.

Olei fons dño nato (vt Eutropi' alijqȝ multi teſtātur) Rome e Taberna meritoria i trāſtyberina regione ex terra p totā effluxit diē denūciās xpi grām oib' gentibus datā: Quo ēt die aureus circulus circa Solem apparuit. Tres ꝗȝ Soles viſi ſunt qui poſtea in vnum ſtatim fuerunt redacti. Romuli ꝗȝ Statua ⁊ Templum pacis corruere.

Archelaus magni herodis filius ſeptimo ⁊. 40. Imperij Auguſti anno Olympiade. ſ. 196. 5 5204
Judeis regnare cepit ⁊ regnauit i hieruſalē ānis. 9. Qui pr̄e ſblato ipſuȝ: vt dignū erat: regijs honorauit exequijs: quibus geſtis. Mox ad cōprimēdā ppl'i ſeditionē ꝯ eum excitatā nouē Judeoꝝ milia peremit. Ipſum aūt Ceſar Auguſtus ob pr̄is amorē cuȝ ceteris frib' atqȝ ſorore Solome ac Beronice eius filia quoadixit maxio ſemp ꝓſecutus fuit honore. Sed huic maxime ⁊ herodi Antipe Lyſie ꝗȝ ac philippo fratribus non feliciter ceſſit:

Nam cū oēs accuſati fuiſſent: Archelaus hic ipſe nono regni ſui anno ab Auguſto apud vienā Allobrogū ciuitatē relegatus fuit. Alij vero vix multo obſequio redditū impetrare potuerūt: ⁊ ſuā quiſq; tetrarchiā vltra iudeā ⁊ Celoſyriā vſq; i Babyloniā ⁊ Euphratis regionē obtinuerūt. Redactis vero in prouinciam Archelai finibus. Componius qui Cirini collega fuerat: eo ab Auguſto mittitur procurator: cui ſucceſſit Marcus: Marco aūt aminius ruffus ſucceſſit: quo prouinciam procurante Auguſtus mortem obijt.

5213 | 14 Herodes Antipas alius magni herodis filius hoc anno poſt Archelaū predictū frēm Galilee prefectus factus regnauit annis. 24. Nā Archelao e regno pulſo iudeorum regnum in quattuor Tetrarchias. i. partes diuiſum eſt. Et huic Gallilea obuenit: que eſt quarta regni pars: Hic namq;: vt Chriſoſtomus ſcribit: impijſſimus atq; crudeliſſimus fuit: quia in Ciues ſuos ſiccarius in nobiles latro: in ſocios populator: in domeſticos predo habebatur. Quippe plebis interemptor erat: filiorum occiſor: extraneorū homicida: propriorum paricida: vniuerſa nempe prophanauit: quia ſacerdotiū iudeorum omnino ſuſtulit: oēm legem ⁊ ordinē cōfudit: temerauit regnum corrupitq; quicquid erat religionis: quod legis ꝙ vite: ꝙ morū: ꝙ fidei: ꝙ deniq; diſcipline omnis perdidit atq; confudit. Nam cum philippi frīs ſui vxorē ꝯ legem duxiſſ; a diuo Joanne baptiſta cōmouetur illam dimittere: qui nō equo aīo tolerauit: ꝙ homo dei bene monebat: ſed illi repēdit mala pro bonis ⁊ cū illū occidere vellet timuit plebem: quia (ſicut euāgeliſta ait) ab oībus veluti verus propheta habebat: ſed illū cōprehēdēs poſuit in carcerem in caſtello Macharunta: ⁊ paulo ante mortē xp̄i: caput ei amputare fecit. Hic etiam Jeſum a pilato ſibi miſſum in hieruſalem ſuſcipiens illuſum tandē ad eundē remiſit: eo ꝙ interrogatus (vt lucas ſcribit) reſpondere noluiſſ; Tandem a Caio ceſare Romam citatus: ⁊ de multis conuictus apud lugdunum Galliarum vrbem relegatus: miſerabiliter vna cum herodiade adultera vitam finiuit. Filie aūt ipſius herodiadis que ſaltauerat Impune non ceſſit: quia dum ſuper glaciem ſuperambularet ab aquis profocata interijt. Tres autem herodes ſucceſſiue Infames fuiſſe ſcriptura cōmemorat. Primus Aſcalonita fuit qui pueros interfecit. Secūdus hic ipſe Tertius Agrippa Ariſtoboli filius qui Jacobum occidit ⁊ petrum incarcerauit. De quibus hi extant verſus.

Aſcalonita pueros necat. antipa Joannem.
Agrippa Jacobum: claudit incarcere petrum.

Tyberius tertius Romanorum Imperator anno p̄ centeſimo nonageſimeoctaue Olym- *Tyberius*

5214 | 15 piadis Imperiū ſuſcipiēs. Imperauit annis. 23. ⁊ aliquot diebus. Hic nāq; Liuie Auguſti vxoris filius: ⁊ ipſius Auguſti priuignus ac gener: necnō ⁊ heres fuit: vir quidē multe litterature ⁊ eloquentie grauiſſimus: quē certe nec inter bonos principes neq; inter malos oīo annumerare poſſumus: Hūc aūt cum Auguſtus adoptaſſet in filium mox magno exercitu cōparato contra vindelicos miſit: qui eos prelio ſupauit ac vna cū eis qui Thraciarum ꝯfines erant Romanas ꝓuincias fecit. Indeq; haud multo poſt de ipſis vindelicijs: Rhetijs Armenis ac panonijs triūphauit: poſtmodū etiā Dalmatas ⁊ Sarmatas in Romanam redegit poteſtatē: poſtremo vniuerſa Germania vaſtata Imperator appellatus ē: vbi ⁊ nonnullas ꝯdens ciuitates ex ſuo noīe Agripinas appellauit Factus deniq; omniū monarcha: bella p ſe nūꝙ ſed p legatos geſſit. Hunc vero Oroſius ⁊ Suetonius ingenij peſſimi ac ſedictioſi fuiſſe tradunt ſimulans ſe velle quod nollet: vnde (ſicut Euſebius ſcribit) multos reges ad ſe blanditijs pellexit: quos nūꝙ remittere voluit. In quibus Archelaum capadocē cuius ēt regnū in ꝓuinciā vertit: ⁊ Mazacham eius nobiliſſimā Ciuitatē Ceſareā appellari iuſſit. Tumultus tñ in vrbe exortos prudēter ſuppreſſit in quibus multos ſenatores ꝓſcripſit: quoſdā ēt interfecit. C. Aſinū gallū magnū oratorē exquiſitis ſupplicijs interfecit: vocienū ꝗ Montanū narbonēſem celeberrimum oratorem in Balearibus relegauit vbi ⁊ vita defunctus eſt. Druſum ēt ipſius frēm (vt nōnulli tradunt) veneno ſuſtulit. Uerumtamen tante fuit in Jubendo modeſtie: vt cū ei ſuaderet: ꝙ tributa prouincijs

Augeret: reſpondiſſe dicat. Boni paſtoris eſſe pecus tondere non deglutire. Tandem cum
Germanicū Druſij fr̄is filium: qui de parthis clarum egerat triumphum poſt prēm etiā
veneno interemiſſet: ⁊ ipſo non multo poſt anno vite ſue octogeſimonono in Campania
veneno epoto interijt.

Ualerius Romanus ex Illuſtri Gracoꝝ familia natus vir quidem illuſtriſſimus anno p̄
Imperij Tyberij ceſaris: ab ipſo Tyberio procurator poſt Annium ruffum in Judeam 16
mittitur: ⁊ regnauit annis. 9. Qui magiſtratu ſuſcepto primus apud Judeos pontificatū
vendere cepit: ⁊ quoad prefuit mltos pontifices (vt Joſephus refert) ſucceſſiue in hieruſalē
poſuit ⁊ amouit. Et primo quidem Amanum a ſacerdotio amouens hiſmaelum Jabi
cuiuſdam filium pontificem deſignauit: ſed ⁊ hunc non multo poſt abiciens Eleazarū
Anue pontificis filium ſacerdotio ſubrogauit: Poſt annum vero etiam hunc ab officio
remouens. Symoni cuidam Cemithi filio: miniſterium pōtificatus tribuit. Sed nō am-
plius ⁊ ipſe quam vnius anni ſpacio eſt perfunctus pontificatu. Quo ammoto: tandem
Caypham pontificem maximum conſtituit: virum arrogantem ⁊ aliene infelicitatis inui-
dum. Cuius ſuaſione (vt ſacra Euangelij habet hiſtoria) Chriſtus dominus noſter morti
traditus eſt.

Pilatus natione Gallus ex lugduno vrbe natus vir ſane callidus ⁊ facinoroſus ac probris 25
oībus contaminatus: hoc anno: qui eſt. 13. Imperij Tyberij Ceſaris Ualerio gracco pre-
dicto abrogato Judee procurator a Ceſare deſignatus: prefuit annis. 10. Qui magiſtratu
ſuſcepto confeſtim ſua caliditate: ſuoq; ingenio etiam Judeoꝝ veſaniam ſuppreſſit: Quo
rum poſtmodū ſuggeſtione dn̄m nr̄m Jeſum xp̄m cruci affixit: in qua ⁊ defecit: poſtea ſi-
bi timens. De eius doctrina morteq; ac religione Tyberiū Imperatorē admonere quā ci
tius curauit: ꝓpter qḋ idē Tyberius ipſū xp̄m in deos referendū ac tēplo cenſuit hono-
randū. Sed Senatus id fieri vetuit: q2 nō ad ſe prius: ſed ad Tyberiū ſcripſiſſ; Pilatus.
Qui tn̄ ꝑ tanto ſcelere penas dedit cōdignas. Nā ꝓpter Judeoꝝ accuſationes ab officio
amot⁹ apud lugdunū ortus ſui ciuitatē ꝑpetuo exilio in obprobriū gētis ſue relegat⁹ fuit:
Vbi ⁊ maximis vexatus iniurijs ſemetipſum (vt ſcribit Euſebi⁹) interfecit. Licet ſint qui di
cant: eū ſceleris penituiſſe: veniamq; a dn̄o ꝓmeruiſſe: Hic nāq; (vt quidā aiunt) cuiuſdā
regis ex pellice filius fuit: qui ēt ab adoleſcentia Germanū propriū interfecit: francorūq;
regis legatū apud Romā inſidioſe peremit: atq; alia homicidia perpetrauit: Procurator
deniq; Judee conſtitutus oīa ibidē prophanauit: ⁊ iuxta Danielis prophetiā de Templo
dn̄i ſacrificia ac libamina abſtulit ⁊ deſolatiōis abominationē in eo poſuit. Que quidem
abominatio: ex hieronymi ſentētia: ad Imaginē ceſaris referri pōt: quā reclamātibus Ju
deis ipſe furtim i tēplo poſuit ⁊ eā ꝑ deo adorari p̄cepit: qḋ hac potiſſimū de cā feciſſe di
citur: vt Auguſti beniuolētiā ſibi comparare poſſ;: ꝑ qua verſutia: herodis Tetrarchiā
vſurpare intēdebat: S; herodes cognita hoīs fraude: magnā inimicitiā cū indignatione
aduerſus eū ſuſcepit: S; adueniente xp̄i paſſione: vt Euangeliſta ait: facti fuerunt amici:
cū antea eamobrem adinuicem fuiſſent inimici.

Phariſeorū ſecta ſeu religio que tp̄ibus philadelphi ſurrexerat: tempeſtate hac ob ſancti
tatis oſtentationē in hieruſalem maximo in p̄cio: vt ex euangelij hiſtoria elicere poſſum⁹:
apud Judeos habita eſt. Qui ideo phariſei dicebant: quia a ceteris habitu conuerſatio- 29
neq; diuiſi erant. Nā vt Joſephus in. 2. de bello Judaico habet: cultu auſteriore: ⁊ victu
parciſſimo vtebant. Statutiſq; ſuis Moſaycas traditiones determinātes pictatia cartha
rū in fronte: ⁊ i ſiniſtro brachio de cathologo inſcripta que philateria dicebantur in legis
memoriā gerebāt. Fimbrias quippe amplas ſpinis alligatas quibus incedendo pungerent
deferebant. Maioribus ſuis nūq̄ contrarium reſpondebant: ⁊ mortuorum reſurectionē
ſperabant ⁊ predicabant: hi namq; chriſto domino noſtro plurimū aduerſabant: ⁊ mor-
tis eius conſcij fuerunt.

Saduceoꝝ vero alia ſupererat ſecta in Judea: ſed non eiuſdē religiōis ⁊ p̄cij cū phariſeis:

Hi Saducei corporū resurectionē ⁊ angelos eſſe negabant: ac aīas cū corporibus interi re putabant, vt pꝫ Actuū. 23. Et quia nimiū ſeueri erant nec inter ſe ſociales Saduceos ſe.i. iuſtos eſſe nūcupabant.

30 Eſſeoꝝ ꝗꝫ alia ibidē vigebat ſecta atqꝫ religio qui (ſicut Joſephus vbi ſupra tradit) mona ſticā in oībus agebant vitā: voluptatē. ſ. vt maleficiū vitantes diuitiaſqꝫ oēs cōtemnentes vnguenta nō curantes ac veſtes ⁊ calciamenta niſi conciſa aut omnino ꝯſumpta nō mutā tes. Hi quippe hoſpitalitatē ſūmo ſtudio exhibebāt: ⁊ eis vnicū erat pulmētū. Cibū ſem per orōne ꝓueniebant ⁊ ſequebant. Tumultus aut clamor in eoꝝ hoſpicijs nuſꝗ̄ audie bat Sꝫ ſūmū ſilentiū ſeruabant. Et quāꝗ̄ indignētibus libere ſubuenirent cognatꝭ tamen quicꝗ̄ dare ſine cōis diſpenſatoris diſpoſitione: non p̄ſumebant. Omē qḋ dicebant iura mento fortius exiſtimabant: Juramentū aūt quaſi periuriū reputabāt. Qui poſt anni ꝓ bationē iter eos admittebant: compellebanturqꝫ iurare ꝙ deo fidē hoibus iuſticiā: ⁊ prin cipibus obedientiā ſeruarent: Et ſi contingeret ipſos aliqn̄ preeſſe: nūꝗ̄ abuterent virib⁹ poteſtatis ad Iniuriā ſubditoꝝ: ſed mentientes ꝓ poſſe ꝯuincerent. Ad eorū aūt iudiciū nō minusꝗ̄ centū pſone ꝓueniebant: quoꝝ decreta poſtea imobilia erāt. Sabbatū a deo ſāctificatū ſeruabant: vt nec cibū illo die pararent: nec ignē accenderēt: nec aliquod vas trāſ portarēt aut quaſi aluū purgarent. Ceteris aūt diebus cū dolabro i terrā fodiētes: demiſ ſa circūquaqꝫ veſte ſe contegebant qn̄ aluū purgabāt ne radio ſolari Iniuriam facere vi derent: purgato ꝗꝫ aluo terrā egeſtā ſuper foueā reducebant hec Joſephus. Hos eſſenos ſeu eſſeos propter Manaemū quendā inter eos virū ſanctū: herodes Antipas duꝫ vix̄ꝫ honorauit. Nec inhoneſtus ſermo de his in hiſtorijs vnꝗ̄ habitus eſt.

Septuaginta diſcipuloꝝ xp̄i electio vel deſcriptio.

32 Dn̄s noſter Jeſus xp̄s anno etatis ſue. 32. poſtꝗ̄ Joānes baptiſta decollat⁹ fuit preter duo decim apl̄os ēt alios duos ⁊ ſeptuaginta deſignauit diſcipulos quos oēs ante facieꝫ ſuā in omnē locū ⁊ Ciuitatē qua erat ipſe venturus deſtinauit. Quorū quidē nomina: vt diuus hiero. ad Damaſum ſcribit: hec ipſa ſunt. Matthias primus qui cum vndecim apoſtolis poſtea cōnumeratus eſt: vt pꝫ Actuum. 2° .ca. Secūdus Joſephus fuit qui vocatur Barſa bas: qui vt idem habet liber Juſtus appellatus eſt. Tertius Joſeph ab Aramatia: qui petijt a pilato corpus Jeſu. Qartus Marcus euangeliſta petri in baptiſmo filius Quin tus Barnabas Marci euangeliſte nepos. Sextus Lucas euangeliſta. Septimus Cleo phas qui vidit dominū quando ibat. Emaus Octauus Seneca phus cuius epl̄e ad pau lum apl̄m extant: Nonus Symon qui vocat niger. Decimus Lucius Cyreneſis: Undeci mus Manahen: qui collectaneus fuit herodis tetrarche. Duodecimus Soſthenes qui in prima pauli epl̄a ad corynthios legit. Tertiuſdecimus Cephas cui paulus in faciē reſtitit Non.n. fuit petrus: ſicut Euſebius in hiſtoria Eccleſiaſtica tradit. Quartuſdecimus Tha deus nō apl̄us qui Abagarū regem ſanauit. Quintuſdecimus hermas quē in epiſtola ad Ro paulus ſalutat. Sextuſdecimus Andronicus: ⁊ hunc idem ſalutat Decimuſſeptimus Jonias: Amplias. 18. Urbanus. 19. Uigeſimus herodion: ⁊ hos omnes paulus ſalutat. Aſineretus. 21. Jaſon. 22. de quo loquitur paulus ante ſe fuiſſe in chriſto. Stephanus pro thomartir. 23. philippus Diaconus. 24. procorus. 25. Nicanor. 26. Timon. 27. parmenas 28. Nicholaus aduena. 29. Trigeſimus Judas: ⁊ Sylla. 31. hi duo cū paulo i Antiochiaꝫ miſſi fuerunt. 32. Siluanus: qui fuit cū paulo: ⁊ Theſalonicenſibus ſcripſit. Simon Cleo phe filius. 33. Naaſon Ciprius āntiquus diſcipulus. 34. Trigeſimuſquintus Agabus pro pheta: qui pauli zonam tulit: Jgnatius epiſcopus. 36. Trigeſimuſſeptimus Ananias: qui paulū apoſtolū baptizauit Ruffus. 38. Alexander. 39. Quadrageſimus Symon Cyrenē ſis qui crucē portauit poſt Jeſum. Quadrageſimuſprimus fuit Nathanael a Cana galli lee: qui dixit: a Nazareth poteſt aliquid boni eſſe. 42. Nichodemus publicanorū pricepe qui nocte venit ad Jeſū: ⁊ ei⁹ quattuor frēs vꝫ Symon: Judas: Jacobus: ⁊ ſymeon Qua drageſimuſſeptim⁹ ſymon Coriarius apud quē hoſpitatus ē petrus apoſtolus. 48. Bar

nabas alter a nepote Marci: qui poſt pauli necē vinctus Romā ductus eſt: ⁊ ibidē defūc
tus. 49. Joannes quē prēm vocabāt: Quinquageſimus Barnabas ē alius fuit: Similis
Stephanus alius: ⁊ ſex eius frēs qui cum petro Abierūt Ceſarea ad Jopen: vꝫ Cariſius
Milchus Gaius Aquila. Flegatus ⁊ hermas: qui ſimul cū cherintho trangreſſi ſunt. Et
cū eodem Cherintho hereſiarcha alij duodecim quoꝛum noīa iſta referuntur.
Helion Appelion ꝓbatiſſimꝰ Simeō Leui Marcobas Cleon Eumanes Cādarus Cleon
alius Dimas: ⁊ Narciſus. 12. hi ſunt de quibus Joānes Euangeliſta ait: exierūt ex nobis
Sed nō erāt ex nobis. Quos ēt paulus falſos apl̄os: ⁊ operarios iniquitatis appellat: hi
quippe: vt idem apl̄us ait retroꝛſum abierūt. Quibus a veritate diſcedentibus: apl̄i. 12. a-
lios delegerūt diſcipulos ne. ſ. diſcipuloꝝ coꝛrūperet numerus: ſicut ⁊ in locum Jude ſca
riothis ſurrogatus eſt Mathias: Et hec eoꝛū ſūt noīa vꝫ: Adepelles ⁊ penetus Joannes
qui dr̄ Juſtus: Sthachis: Pompilius. Ariſtobolus: Stephanus ex Coꝛintho: Lympas:
herodion Narciſi filius: Ruffus a deo electus: Titus philemon Ariſtarchus quē palus in
epl̄is concaptiuū frequenter appellat. Et hec ex hieronymi ſcripto ſumpta.

Schola chꝛiſtianoꝛum hic incipit.

Apoſtoli itaqꝫ ⁊ diſcipuli oēs poſt aſcenſionē dn̄i (ſicut luchas in actus apl̄oꝛū meminit) a
monte oliueti regreſſi ſtatim venerūt hieroſolimā ⁊ aſcenderūt in cenaculū vbi manebāt 34
petrus ⁊ Joānes: Jacobus ⁊ Andreas: philippus ⁊ Thomas Bartholameꝰ ⁊ Mattheꝰ
Jacobus alphei: ⁊ Symon zelotes ac Judas Jacobi: hi nāqꝫ in oꝛatiōe humanitate pſe-
uerantes cū mulieribus ⁊ Maria matre Jeſu ac fribus eius Scholā oiuꝫ virtutū pfectiꝫ
cōſtituerunt meditantes. ſ. in lege dn̄i ac mandatoꝝ eius die ac nocte donec induerentur
virtute ex alto. Tumqꝫ dn̄m nr̄m Jeſum xp̄m: Oꝛare pꝛimū ceperunt: cū quo dudū con
uerſantes virtutibus illius ac miraculis paſcebantur. Eo itaqꝫ loci nihil heſitantes in oꝛa
tione pſeuerarūt donec duodecimam poſt diē acceperūt munera ſpūs ſcti ꝓmiſſa q̄ poſce
bant. Quibus muneribus imbuti oīa que de xp̄o per pꝛophetas ſcripta fuerant ꝓtinus
intellexerūt. Cōmuniqꝫ decreto Symbolū edentes noſtre fidei fundamenta iecere. Et pe
trus quidē apl̄oꝝ pꝛinceps iuxta hieremie pꝛophetiā ca. 2. ⁊ Jſaye. 45. atqꝫ pſalmiſte di-
xit. Credo i vnū deū prēm oipotētē creatoꝛē celi ⁊ terre. Andreas vero i Abachuch ver
bo ſubdidit: Et in Jeſum xp̄m filiū eius vnicū dn̄m nr̄m: Cui ⁊ Joānes adiecit. Qui cō
ceptus ē de ſpiritu ſancto ex Maria virgine: hoc quippe Jſaias p̄dixerat. Ecce inquit vir
go cōcipiet ⁊ pariet filiū ⁊ vocabit nomē eius hemanuel: ⁊ hieremias. Mulier circuada-
bit virū: Jacobus vero ēt yſaie pꝛophetie affirmans dixit: Paſſus ſub pontio pilato cruci
fixus moꝛtuus eſt ⁊ ſepultus. Thomas deinde Oſee pꝛephetiā conteſtās ait. Deſcēdit ad
inferos tertia die reſurexit a moꝛtuis. Poſtea iacobus maioꝛ pꝛotulit. Aſcendit ad celos
ſedet ad dexterā dei patris oipotentis. Philippus ꝙꝫ mox adijciens inquit. Jnde vēturus
eſt iudicare viuos ⁊ moꝛtuos. Bartholameus poſtmodū cecinit dicens. Credo in ſpirituꝫ
ſanctū. Cui Matheus ſbiecit. Sanctā ecclesiā catholicā. Symon vero ⁊ iudas atqꝫ Ma
thias deniqꝫ reliquū pfecerūt dicentes. Sanctoꝝ cōmunionē: Carnis reſurectionem: Et
vitam eternā amen. Symboloqꝫ pfecto apoſtoli multa conſtituere de oī eccleſia: q̄ tū legi
cepta ſunt: inde diuino cultu intenti iacobū frēm dn̄i hieroſolimoꝝ pontificē cōſtituerūt:
virū vtiqꝫ a natiuitate ſanctiſſimū. Quo oꝛdinato ab oībus vt verus ep̄us conſalutatus
eſt. Qui aſtantibus cunctis ⁊ beata Maria mr̄e domini pꝛimū Miſſam ſimplici modo
celebꝛare cepit: dicendo tm̄ pr̄ nr̄: hac quippe rōne (vt lucas ſcribit) chꝛiſtiana reſpu. viro
rū. ſ. ⁊ mulierū multū creſcere cepit: Pꝛopter qͦ petrus apl̄us bonis inſtitutis moꝛibuſqꝫ
dei hāc eccleſiā coofirmaturus: ne verbū dei p̄termitteret: ſeptē Diaconos delegit. vꝫ Ste
phanum philippū Pꝛocerū. Nicanoꝛē. Tymonē Parmenā: ⁊ Nicholaum Antiochenū
aduenā qui in veritate dei nō manſit. Hos aūt apl̄i oꝛdinauerunt Diaconos viros vtiqꝫ
optimos quibus oimodā huiuſmodi ſchole curam tradiderūt. illi aūt: q̄ ad viros chꝛiſti
miniſtros ꝑtinebāt peragere ceperūt Docere. ſ. monere caſtigare elymoſinaſue. vbi opus

erat:facere:eo maxime quia apoſtoloꝝ ipſoꝝ conſtitutū fuit:ne quis ea in Schola ꝓpꝛiū quid haberet. Quicquid.n.ante pedes apłoꝝ ob religionē ponebat:id totū vel partiebā tur iter ſe ad neceſſitatē:vel pauperibus erogabāt. Cūqꝫ xpi Scholam ſic pꝛo tpꝛe optie apłi cōſtituiſſent. Totū oꝛbē p pꝛouincias iter ſe partiti ſunt. Et Thomas quidē parthos ſoꝛtitus eſt:Mattheus Ethyopiā. Bartholome⁹ citerioꝛē Indiā. Andreas Scythiā: Joā nes poſt moꝛtē virginis Marie Aſiā:Petro aūt:pontus. Gallatia Bithinia Capadotia ⁊ Jtalia obtigit. De quibus oībus ſingulatim mox dicemus. Et hoc chꝛiſtiane Schole ſeu religionis pꝛincipium fuit. Diacones pꝛimi ſeptem.

Stephanus pꝛothomartir natione hieroſolimitanus e ſeptem diaconibus pꝛimus:hoc an no ob ſanctitatē ⁊ moꝛū diſciplinā pꝛimū. Diaconus ab apłis electus:ſigna ⁊ ꝓdigia mul ta(vt lucas ſcribit)in Judeoꝝ populo ad coꝛoboꝛationē fidei chꝛiſtiane facere cepit. Con tra quē nonnulli Judeoꝝ inſurexere:ſed nequaqꝫ ſapiētie ⁊ ſpiritui eius(diſputādo)nequi uerunt reſiſtere:eo ꝙ intuentes vultū eius videretur vultus angeli ſtantis iter illos. Quo rum erroꝛes cū cōfutaſſet:indignati Judei ipſuꝫ extra Ciuitatē eiciētes lapidibus pereme runt. Dumqꝫ lapidaretur:genua poſuit:⁊ ſuſpiciēs in celū:vidit illū apertū:⁊ vidēs Jeſuꝫ pꝛo lapidātibus obnixe oꝛauit:ne ſuā moꝛtē illis ſtatueret in ſuppliciū. Qua oꝛone cōple ta mox obdoꝛmiuit in pace:⁊ pꝛothomartir chꝛiſti habitus eſt:quia hoc eodē anno quo ⁊ chꝛiſtus dñs nr̄:⁊ ipſe paſſus eſt. Eius autē venerabile coꝛpus: cum vſqꝫ ad Martiani pꝛincipis tpꝛa oculatū fuiſſet:diuina reuelatiōe a beato luciano pꝛ̄ſbitero reptum fuit:⁊ dignioꝛi loco conditū. Eius vero feſtiuitas poſt dñi ſui natiuitatē imediate celebꝛatur.

Philippus aūt ſecundus Diaconus:⁊ ipſe ſpiritu ſancto Jlluſtratus. Ceſareā veniēs:ibidē multis ſignis atqꝫ virtutibus inclitus fuit. Ubi cum multos baptizaſſet:etiam Simoneꝫ magnū Samaritanū ſimulantem baptizauit. Hunc namqꝫ virum optimum atqꝫ ſanctiſ ſimum fuiſſe cōnſtat nihilqꝫ ꝑtermiſiſſe:quo ad augendā chꝛiſti eccleſiā pertineret. Tres quippe filias habuit pꝛophetie ſpiritu plenas. Obijt deniqꝫ i ceſarea Neronis tpꝛe:⁊ ab oībus vt ſanctus habitus eſt:Cuius dici feſtum octauo Jdus iunij celebꝛatur: Jn eius qꝫ ſepulchꝛo tres eius filie tumulate ſunt.

Pꝛocoꝛus tertius Diaconoꝝ:et ipſe p hoc tēpus apud Antiochiā Dei eccleſiā nup ab apo ſtolis excitatā:fide ⁊ induſtria quoad fieri potuit auxit:atqꝫ ſuſtentauit:vbi cū martirio coꝛonatus fuiſſet:eius feſtiuitas quarto Jdus apꝛilis celebꝛari cepta fuit.

Nicanoꝛ qꝫ quartus Diaconus cuꝫ hieroſolimis gratia fidei ⁊ virtute vſqꝫ ad tpꝛa veſpa ſiani admirandus fuiſſet:ibidē eo regnante veſpaſiano martyriū pꝛo domino ſuſcepit. Et ipſius feſtiuitas quarto Jdus Januarij celebꝛatur.

Tymon.5. Diaconus poſt apłos pꝛimū apud Beroam doctoꝛ reſedit:deinde dñi verbum diſſeminās Coꝛynthū ꝑuenit:vbi a Judeis ⁊ Grecis(vt ſcribit)ꝑ flāmis iniect⁹:ſꝫ nihil le ſus demū cruci affixus martyrij coꝛonā.13.kalēdas maij accepit:q̄ die eius feſtū celebꝛat.

Parmenas ſextus Diaconus:⁊ ipſe a frībus dei gr̄e philippis miſſus:ibi iniūctū ꝑdicatiōis officiū plena fide conſumauit:vbi ⁊ tandē Traiani tempoꝛibus martyrij gloꝛiā adeptus eſt:Unde ob id eius feſtiuitas.x.calendas febꝛuarij celebꝛatur.

Nicholaus vero aduena.7.Diaconus:in fide nō permanſit:ſed cū haberet vxoꝛē pulchꝛā (vt Euſebius in.2°.hiſto.eccleſiaſtice refert)paſſim expoſuit eo ꝙ tāqꝫ zelotipus ab apo ſtolis increparetur. Qui indignans in medium pꝛoduxit ⁊ eam volētibus pꝛoſtituit:qua ꝫ nonnulli illicitis ⁊ pꝛomiſcuis abuſi ſunt cōcubitibus. Qđ quidē pꝛobꝛū Nicholaū nō ex voluptate:ſed ad zelotippie ꝯtemptū feciſſe tradūt:Ut cumqꝫ conſtat Nicholaitarum hereſim ab eo pꝛincipium ſumpſiſſe.

Joſeph ab Arimathia ciuitate cognomēto Juſtus:qui a pilato pꝛ̄ſide coꝛpus Jeſu xpi mul tis ꝓcib⁹ obtinuerat ſepultureqꝫ mādauerat:vnus ex.72.diſcipulis:tēpeſtate hac ab apo ſtolis ad ꝓdicādū xpi euāgeliū in Judeā miſſus:ibidē officio iniuncto ſtrenue inſeruiens multas ꝓ xpo ptulit ꝑſecutiones in quibus tandē victoꝛioſiſſimo quieuit fine. Et iter ce

tera: fertur ꝙ venenū biberit: ſ ꝫ ꝓpter fidē nihil ex eo triſte ꝑtulit. Cūqꝫ ob eximias eius virtutes ſanctus habitus ſit eius feſtum. 13. calēdas Auguſti celebratur.

Nicodemus aūt Gamalielis nepos ⁊ phariſeoꝝ religionis princeps: xp̄iqꝫ diſcipulus: ꝗ (vt Joānes. 3. ca. hꝫ) ad xp̄ꝫ nocte venerat a quo ⁊ inſtructus fuerat: ꝙ ſi ſaluari volebat oportebat eū ex aqua ⁊ ſpiritu renaſci: hiſdē tp̄ribus apud hieroſolimaꝫ maximo in ꝑcio (ob eius doctrinā) habitus ē. Cuius opera ⁊ exēplo: magna phariſeorū pars poſtea ad xp̄i fidē cōuerſa ē. Hic cū incōparabilis ingenij vir eēt: ⁊ xp̄m dn̄m nr̄ꝫ e ligno crucis depoſuiſſet: ſepultureqꝫ tradidiſſꝫ: clauos ⁊ lāceā ⁊ linteamina ac queqꝫ paſſionis īſtrumēta: ſūma cū diligētia ſibi tāꝙ theſaurum permaximū reſeruauit que oīa cū xp̄i Imaginē ad ſimilitudinē in lintiamine ſepulchri īpreſſam e ligno effigurāſſet: ī eius medio: cū quadā ampula ipſius xp̄i ſanguine plena ad futurā rei memoriā incluſit: preuidēſqꝫ futuram hieroſolimoꝝ euerſionē. Imaginē ipſam in Gallileā tranſtulit. Quam deniqꝫ poſt multos ānos: quidā alpinus noīe. Ep̄s: vir religioſiſſimus: in Naui ad hoc fabrefacta cōpoſuit: ⁊ mari ſine vllo cuſtode cū multis luminaribus credidit. Que diuino diſponēte cōſilio: poſtmōꝫ anno ſalutis nr̄e. 740. ad lunēſem portū deuenit. Ibidēqꝫ ea exiſtēte Angelus quēdā lucenſem ep̄m noīe Joannē virū ſanctum per quietem admonuit: vt eo concitus cū clero ⁊ populo properaret Qui veniens: Nauim vt premonitus fuerat inuenit: ⁊ Imaginē vultu terribilē a Nichodemo effiguratā: cū ampula ⁊ luminaribus adhuc accenſis e Naui eduxit. Qui ampulam ſanguine plenā lunenſi ep̄o relinquens: Imaginē ipſam Curru ſplēdidiſſimo vectam: Lucā cū magna veneratiōe ⁊ gaudio perduxit quā ⁊ diui Martini templo celebri collocauit: vbi ⁊ nunc vſqꝫ crebris miraculis inuiſitur.

Veronica mulier hieroſolimitana: xp̄i diſcipula: matrona ſiquidem ſanctitate ac pudicitia inſignita: his tp̄ribus a Tyberio Ceſare: ꝑ voluſianū neceſſariū ſuū virum ſtrenuū e hieroſolima cū Sudario xp̄i Romā accerſitur. Detinebatur quippe idē Ceſar magno infirmitatis morbo: qui cū primū mulierē ſanctā ſuſcepiſſet ⁊ xp̄i imaginē cōtigiſſꝫ ab oī infirmitate curatus ē. Ob quod miraculū ipſa veronica ab ipſo ceſare magno ī precio deinceps habita eſt. Ibidē enī vſqꝫ ad mortē: cū petro ⁊ paulo apoſtolis atqꝫ Clemente pontifice Eccleſiam dei conſtituens perſeuerauit. Hec ipſa eſt: quā dn̄s a ſanguinis fluxu fatigatā (vt ſacra euangelij hꝫ hiſtoria) veſtimēti eius fimbriam tangendo ſanauerat: a quo etiā paſſionis eius tp̄e eadem Imagine vultus ſui in ſignū amoris donata fuit. Ipſa aūt Imago panniculo ſic Impreſſa Clementi pontifici ⁊ ſucceſſoribus eius ab eadē ex teſtāmento declarata: nūc vſqꝫ ibidē in beati petri templo a chriſti fidelibus maxima cum religione inuiſitur. Quam ⁊ multi per tēpora: exquiſitis celebrauere laudibus. Inter quas illa ſingularis habetur: que incipit. Salue ſancta facies noſtri redemptoris. In qua nitet ſpecies diuini ſplēdoris: Impreſſa panniculo niuei candoris. Dataqꝫ Veronice ob ſignuꝫ amoris ⁊c̄.

Jacobus apoſtolꝰ cognomīto iuſtus domini (ex ſorore Marie matris eius eius) frater: hoc 34 5233
anno poſt aſcenſionē dn̄i ab apoſtolis hieroſolimitane eccleſie primus ep̄us ordinatus: ſedit annis. 30. Vir certe ēt ab ipſo matris vtero ſanctus: qui vinū ⁊ ſicerā nūꝙ bibit: nec carnē mādueauit nec balneo aut vnguento vſus eſt: veſtimētiſqꝫ tantūmodo lineis ⁊ candidis induebatur: ⁊ ſolus ſanctaſanctorum ingrediebaẗ: ⁊ ita aſſidue pro ſalute ppl̄i flexis genibus orabat: vt eius genua Camelloꝝ more occultarētur. Hunc itaqꝫ Annanus pōtifex Judeoꝝ recedente Feſto ex Judea ipſius prouincie gubernatore cōprehēdit: ⁊ xp̄ꝫ negare facere annixus ē: qui cū id facere recuſaret: eū lapidibus obrui precepit. Dū autē ꝑ preceps de tēpli pinna deijceretur: cōfeſtim in terrā colliſus: ꝓ vt potuit manus ad celum tetendit ⁊ ꝓ perſecutoribus orauit. Quo adhuc ſpirante fulonis fuſte in capite ꝑcuſſus expirauit. Joſephus aut em in vltimo antiquitatū libro dicit hūc tante fuiſſe ſanctitatis ꝙ propter eius necem oībus creditū fuit hieroſolimā fuiſſe euerſam. Huic aūt poſt reſurrectionē dn̄s ipſe apparuit: eiqꝫ panem benedicens ac frangens dixit. Mi frater comede

panē tuū:quia a mortuis filius hoīs reſurexit:Hic(vt Gratianus in canone de conſe.di. prima refert)miſſam:pater noſter tantūmodo dicendo apud hieroſolimā primus conſecrauit:licet ſint qui petro apoſtolo hoc primū aſcribere velint:⁊ hunc Jacobū myſteria auxiſſe. Nuda eni primo erant hec oia ⁊ ſimpliciter tractabant. Sixtus primus pontifex deinde in celebratione:⁊ ipſe hec auxit:atq; mandauit:vt Sanctus ſanctus ſanctus dn̄s deus ſabaoth caneret:poſtea Baſilius doctor hoc myſteriū auxit:⁊ alij plurimi ſūmi pō tifices auxere:Nā Celeſtius primus Miſſe Introitum dedit. Gregorius magnus Kyrieleiſon. Gl'ia vero inexcelſis deo Thelephorus pontifex licet alij id Sirico aſcribāt Collationes vero ⁊ Gradualia atq; prefationes Gelaſius primus ordinauit. Epiſtolā ⁊ Euāgelium diuus hiero. Alleluia aūt hieroſolimitana eccleſia ſumptū fuiſſe tradunt. Symbolū q̄ in Niceno Concilio ſtatutum fuit. Cōmemorationem mortuoꝝ pelagius ex Gallijs accepit. Agnus dei Sergius dici mandauit. Oſculum pacis dari Innocētius iſtituit. Aſpſionem aque in principio miſſe Alexāder ordinauit. Et ībus leo tertius de quibus locis ſuis dicemus.

Uiri diſciplinis excellentes.

Xenarchus philus peripateticus:vir memorabilis quē Strabo admodū Juuenis audiuerat huius Tyberij tp̄ribus apud Seleutiā Cilicie vrbē diem obijt. Hunc vero non diu domi manſiſſe dicut:ſed aut Alexandrie:aut Athenis Romeq; docendi cā electus vſq; ad ſenectutem magno i honore ſemper habitus fuit. Arij poſtea:dehinc Augusti Ceſaris Amicitia vſus eſt. Sed paulo ante hec tempora ante q̄ mortem obiret viſum amiſit.

Diodorus orator Aſianus Strabonis amicus tempeſtate hac claruit:hic ex Sardis oriūdus hiſtorias ⁊ poemata multa conſcripſit:que;etiam antiquis non cederēt poematibus.

Caſſius Seuerus orator peregregius qui poſtq̄ in exilium pulſus fuerat Quintilianum illud prouerbium luſerat hiſdem tp̄ribus ſecundum Euſebium.25°.exilij ſui anno in ſumma inopia moritur adeo vt vix panno eius verenda contegerentur.

Uocienus montanus Narbonenſis orator per hoc tempus In inſulis Balearibus q̄ ſunt in hyſpanico mari (ibidem a Tyberio ceſare relegatus) moritur:Uir ſane in omni doctrina ſcientiſſimus:qui ⁊ multa ſcripto mandauit. In his autem Balearibus Inſulis primum fundarum vſus (vt virgilius ait)inuentus fuit.

Philo deus natione Alexandrinus vir quidez diſertiſſimus per hec tempora in p̄cio multo fuit ⁊ multa eleganter grauiterq; ꝯſcripſit:qui ſua doctrina eloquentiaq; Apionis grāmatici temeritatē contra Judeos ab Alexandrinis miſſam:compeſcuit. Quamobrē multi eloquentiam eius admirantes dixerunt. Aut philo platonem ſequitur:aut plato philonem. Hic Romam deniq; veniens:cum petro apoſtolo conuerſationem habere cepit:a q̄ de fide optime edoctus:multa de laudibus chriſtiane religiōis poſtea ſcripſit que (vt diuus teſtatur hieronymus) inter eccleſiaſticos computantur codices ⁊ quāmaxime in quinq; Moyſi libri preclaros edidit cōmentarios:⁊ alios quorum tituli iſti ſunt.

De cōfuſione liguaꝝ	li.i.	De victimis	li.i.	De vita ſapientiū.	li.i.
De gigantibus	li.i.	De ijs q̄ ſbu p̄catur.	li.i.	De cōuerſatione vite	li.i.
De dione eqliū ⁊ ꝯrioꝝ	li.i.	De pactis	li.i.	De herede dinaꝝ reꝝ	li.i.
De repromiſſionib⁹	li.i.	De ideis	li.i.	De tribus virtutib⁹	li.i.
De exodo	li.5	De prouidentia	li.i.	De natura ⁊ īuētiōe	li.i.
De tabernaculo	li.4	De eruditionibus	li.i.	De agricultura	li.2.
Qō ſōnia adō mutāt.	li.5.	De ebrietate	li.i.	Quare quorundam i ſcripturis mutata ſūt noia.	

Sunt ⁊ alia eius complurima ſcripta que breuitatis cauſa omittuntur.

Burgondionum regni principium.

35 Burgondiones populi:his temporibus in Celtica Gallia initiū ſumpſiſſe. Uincenciūs gallicus hiſtoriographus ſcribit:hos aūt populos primo e Scythicis locis prodijſſe cōſtat e Scathania.ſ. occeani ſeptētrionalis Inſula:q̄ ex aduerſo Dacie iter Germaniā Gothiāq;

poſita eſt. Hi primo his temporibus ſupra Rhenum fluuiũ cõſedere: ſed valentiniani pri
cipis poſtea temporibus ad Rhodanum fluuiũ vſq; deſcendentes ibidemq; caſtra ponẽ
tes locũ Burgos appellarunt. Et exinde Incole oẽs appellati ſunt Burgondiones. Cũq;
duobus annis eo in loco ſic intentorijs cõſcediſſent: nihil preſumẽtes tandẽ a Romanis ⁊
gallis Iubẽtur locũ cũ vxoribus ⁊ liberis inhabitare. Nacti itaq; domiciliũ ſecus Rho
danũ: eũ locũ poſtea ſemp tenuere: ſibiq; ex Ducibus Reges ꝯſtituere. Et p̄ quidem Gun
diochum quendã Arrianũ de genere Athanarici regis Gothoꝝ regẽ ſibi ꝯſtituũt: quem
poſt multos annos Attilla hunoꝝ rex in inſigni illa pugna quaꝫ in Aluernia ꝯ̄ Gothos
Francoſq; habuit: fudit atq; fugauit: cõprehenſum deniq; iterfecit. Militabat tunc Gon
diochus rex Francoꝝ: ſtipendijs Rõanoꝝ ꝯ̄ hunnos romanis infenſiſſimos Gondiocho
aũt mortuo: quattuor poſt ſe reliquit filios. vꝫ Gandebandũ. Godiſellũ. Chilpericũ ⁊ Go
demarũ: hoꝝ Gandebandus natu maior Godiſellũ ⁊ Chilpericũ cũ duobus eorum filijs
trucidauit: Capta deinde Chilperici vxore in aquis demerſit: eius q̃ filias Sedelindam ⁊
Chrochildem exilio damnauit. Quaꝝ antiquior mutatis veſtibus ſe Deo dicauit. Chro
childis vero natu minor ad Clodoueũ francoꝝ regem confugit: quaꝫ ⁊ ſibi idem rex ma
trimonio copulauit. Ac ſic Gandibandus totũ ſibi regnũ paternũ vẽdicauit. Quo mor
tuo: Sigiſmũdus ei⁹ filius regnũ obtinuit ⁊ filiã ſuã Childerico Clodouei francoꝝ regis
filio: qui Burgondiones ꝑpter Chrochildẽ pulſaꝫ tributarios fecerat: vxorẽ dedit. Ipſeq;
Theodorici Italie ſeu Rauenatis regis filiã vxorẽ duxit ex qua vnũ tantũ ſuſcepit filium
quẽ a ſuperaduecte Nouerce necari iuſſit. Mortuo vero Clodoueo p̄dicto frãcoꝝ rege:
eius filij Clodoue⁹: Childericus: ⁊ lotharius a Chrochilde matre ſtimulati aduerſus Si
giſmundum ⁊ eius patruum Gundemarũ bellum mouerunt. Clodoueus autẽ aduerſus
Sigiſmundũ ipetu facto: ipſũ cũ vxore ac filijs captos iterfecit ⁊ Gundemarus ſuperatus
terga vertit. Sꝫ paulopoſt viribus reſumptis: aliquãtiſper regnauit: Sꝫ mox iterũ a ne
potibus ſupatus atq; fugatus. Burgondionũ ꝓuincia in francoꝝ ceſſit dictionẽ. Hos aũt
reges cõſtat p multa ſecula regnaſſe i Celtica Gallia: vbi fuerãt he ciuitates. Senonis me
tropolis: lugdunũ ⁊ vienna: hi ppl̄i aliq̃n hedui: qñq; Burgondiones ⁊ iterdũ Sequaui
ſũt appellati: hodie regia dignitate omiſſa: Ducatus titulũ tantũmodo retinent: quorum
Dux ceteris principibus chriſtianis atq; Ducibus p̄cellit. Burgondionum aũt Ducatus
alias comitatus Rhodanus fluuius a Gallia romanoꝝ ꝓuicia diuidebat: Qui heluitijs
heduiſq; ac lingonibus finitimus erat. Rhenũ deinde fluuiũ pro fine habet: vnde ⁊ inter
Rhodanũ ⁊ Rhenum fluuios Burgondionum Ducatus quinq; dierum itineris expediti
habere dicitur. In cuius medio Biſontina Ciuitas maxima eſſe dicitur.

Agrippina Marci agrippe ex Iulia Octauiani filia genita: Gaijq; calligule Imperatoris
mater q̃ inter mulieres claras cõputat: hoc anno a Tyberio ceſare Socero ſuo multis in 37
iurijs ⁊ obiurgatiõibus vexata: mortẽ ſibi ipſi a cibo abſtinẽdo ipetrauit: Hec adhuc ad
modũ adoleſcentula Germanico ſue etatis inſigni Iuueni ⁊ Tyberij Ceſaris auguſti filio
adoptiuo nupta fuit ſatis ob hoc fulgida: ſꝫ fulgidior q̇ inſolentiſſimi principis ſoceri ſui
obſtinato propoſito recudiſſet pfidiã. Ipſa quippe ex eodẽ viro ſuo tres cum fuiſſet enixa
mares: ex quibus vnus Gaius calligula fuit: ⁊ totidẽ filie: ex quibus Agrippina Neronis
mater vna extitit: cũ ope Tyberij patris veneno ſublatũ virũ ſuum egreferret: ⁊ femineo
planctu necem viri ſui defleret: in Tyberij ſoceri ſui odium incidit: adeo vt ab eodẽ obiur
gationibus plurimis infeſtaretur. Sed egregia mulier indignũ exiſtimans qd̄ in ſe a Ceſa
re agebatur: morte faſtidia ſtomachoſi principis effugere diſpoſuit: qui cum aliter ſatis co
mode non daretur: fame generoſo aĩo accerſire ſtatuit confeſtim a quocũq; Cibo abſtine
re cepit. Qd̄ cum relatũ eſſet Tyberio: ne ſibi auferretur ſeuiendi ineaꝫ materia: eo vſq;
deductus eſt: vt cibũ guturi eiuſdẽ violẽter Impingi faceret: vt hoc modo perire volenti:
nõ pmitteret: At Agrippina quanto magis iniurijs exercebat: tanto acrioris efficiebatur
propoſiti: ⁊ ſic a cibis oĩno ſe abſtinens moriendo inſolẽtiã ſceleſti pricipis ſupauit. Qua

Caius gal licula

quidem morte etſi plurimū glorie ſibi apud ſuos cōqueſierit Agrippina: Tyberio tñ lōge
amplius reliquit ignominie.

Aius cognomento calligula: Druſij Auguſti Ceſaris priuigni filius: ꝛ p̄dicti Tyberij
5237 38 nepos quartus Romanoꝝ Impator anno p̄ quarte ꝛ ducenteſime olympiadis Im-
periū occupās imperauit annis. 3. mēſibus. 10. ac diebus. 8. Hic ideo Calligula cognomi-
natus fuit ꝙ eius iuentuꝫ extitit deferēdi caligas margaritis inſignitas: vir certe oīum ſce
leſtiſſimus ꝛ probris oībus inquinatus. Qui referentibus Oroſio ꝛ Eutropio: Tyberij
dedecora purgauit. Duabus eni ſororibus ſuis ſtuprū intulit: ꝛ cū ex vna eaꝝ filiam ſuſce
piſſet: ēt cum ipſa rem hr̄e voluit atq̄ tādē eaſdem ſorores ſic ſtupratas: exilio damnauit.
Memnij inſup reguli ſui vxorē ducens: ipſum impulit vt deinceps vxoris pr̄em ſe fore: ꝛ
diceret ac ſcriberet. Maxime itē crudelitatis fuit adeo: vt ſepius exclamaſſe dicat vtinam
Romanus pplus vnā haberet ceruicē quia oēs vno ictu iterficerē: ꝛ ꝑpterea oēs exules:
ꝛ plurimos nobiles iterfici iuſſit. Nil domi vel foris ſtrenue geſſit: ſꝫ auaritia ſua oēs ex-
poliauit: Semetipſum nāq̄ (vt refert Euſebius) in deos retulit: ꝛ petronio Syrie p̄fecto
mādauit vt hieroſolimis ſuā Statuā ſub noīe Iouis maximi poneret. Idq̄ i oīb⁹ Iudee
Synagogis (vt Ioſephus ſcribit) fieri p̄cepit. Et cū nullius igenij minimeq̄ doctrine eēt:
oībus inuidebat: ꝛ ꝑpterea paulū abfuit: quin virgilij liuijq̄ ſcripta ꝛ Imagines ex oīb⁹
Bibliothecis amoueri fecerit ꝛ abradi. Agrippā nāq̄ herodis filiū a Tyberio i carcerem
cōiectū ſtatim liberauit: ꝛ Iudee regē fecit: ꝙ patruū accuſauerit: ꝛ ꝑpter ipſuꝫ herodem
Tetrarchā perpetuo exilio lugdunū relegauit. Multas tñ vrbes hinc inde ex ſuo noīe edi
ficauit: ꝛ preſertim apud Thraciā Calipoliꝫ vrbē inſignē: ꝛ circha Regiū ꝛ Syriā: ꝑpter
adētū Nauim frumēta deferētiū: horrea multa decenter ſtruxit. Quibus ita geſtis: poſtre
mo (ob inſolentias) a ſuis necatus ē. Ferūt ingētē Archā varioꝝ venenoꝝ ā Claudio pri-
cipe apud eū fuiſſe inuentā: que ab ipo Claudio principe in mari demerſa (infecto Mari)
maxima piſciū multitudo eſt interempta. Ioſephus tñ de eo dicit: ꝙ fuerit Rhetor opti-
mus: greca pariter ꝛ latina lingua ad dicēdū paratiſſimus ac intelligēda aliena opa prom
ptiſſimus: ita vt maiori orone: dictis ꝯtradiceret alienis: ꝛ acerrimo igenio: meditatiōiſq̄
labore ſuum magis opus excellere dictiōis fortitudine comprobaret. Hūc itaq̄ Tyberi⁹
magna ſtuduerat neceſſitate erudiri: ſed ſtolidus vir: bona cōgregata ex eruditiōis opere
ſeruare voluit ſed poteſtate abuſus: inſidias paſſus: peruenit ad mortem.

Agrippa magnus Ariſtoboli regis filius anno p̄ Caij Ceſaris: pr̄i in regnū ſuccedens teſte
Ioſepho regnauit Iudeis annis. 7. Hic (vt Ioſephus ait) fuit natura bonus ꝛ ad bn̄ficia
munifica preparatus: ꝛ Ciuitatē hieruſalē proprijs ſumptibus plurimū exornauit: ita vt
ſua claritate muneribuſq̄ gauderet: ꝛ fauorabilis ſue vite Iura adeo diſponeret vt i nul
lo herodi regi diſſimilis eſſet. Ipſe enim anteq̄ herodes Rex e vita ſecederet apud Romā
ſteterat vbi ꝑpter eius ingenij claritatem maximā cum Druſio Tyberij ceſaris filio con-
queſierat familiaritatē: ac etiam cum Antonia ipſius Druſij coniuge ꝛ Caij matre: ꝑpter
ꝙ eam vt matrem ſuam venerabiliter appellabat: ꝛ ideo illa Caiū filium ſuū ei tradidit
curandū. Qui cum futurū eū aliquādo predixiſſet Imperatorē: apud Tyberiuꝫ accuſat⁹
fuit: qui in vinculis eum per ſex menſes coniecit vbi ꝛ maximas calamitates pertulit: Sꝫ
eodē Tyberio defuncto a Caio in Imperio ſucceſſore relaxatus fuit ꝛ hieroſolimoꝝ rex
ꝯſtitutus. Atq̄ ita: ex magna aduerſitate: ad magnā dignitatē cito conſcēdit. Nam Caius
idē Auguſtus cū e vinculis eū eduxiſſet: confeſtim eius capiti Dyadema regiū impoſuit: ꝛ
pro cathena ferrea quā gerebat in carcere: aureā eiuſdē ponderis ei condonauit. Et ſic in
patriā ſuā: cū regia poteſtate abire permiſit: Herodes aūt Gallilee tetrarcha eius cognat⁹
hoc audito: eius poteſtatem ex inuidia ferre nō poterat ꝛ q̄maxime herodias eius ſoror
nō ferebat: ꝙ eum in maiori dignitate cerneret q̄ maritū: ꝛ preſertim cū eum intuebatur re
galibus inſignijs incedentē. Qui vxoris p̄cibus fatigatus: cum ipſa tandeꝫ Romam venit
Agrippa aūt eoꝝ intentionē intelligens: vnū ex libertis ſuis cum maximis muneribus

⁊ epiſtola aduerſus herodẽ Romã ꝑmiſit. Acuſans euȝ ꝙ conſiliũ cũ Seiano rege ⁊ cum Arthabano partho aduerſus Tyberiũ ꝑ: ⁊ poſtea aduerſus Caium habuiſſet: probamẽtũ vero huius rei dicebat: ꝙ herodes ipſe maximã armorũ cõſtructionẽ hẽret; que quidẽ 70. pugnatoꝝ milibus ſufficiſſet. Interogato aũt herode ſi ſic eſſet. Reſpõdit arma eſſe. Tũc Ceſar credẽs oĩa vera eſſe. Tetrarchiã Gallilee ⁊ omnes opes ab herode abſtulit ⁊ Agrippe regno adiecit; ipſumq; herodẽ perpetuo damnauit exilio vt dictũ eſt: herodiadi aũt: quia Agrippe ſoror erat: cũ Ceſar mariti opes reſtituere mãdaſſet illa oĩno recuſauit mallens virũ in exiliũ ſubſequi: ꝙ in patria ſine ipſo iucundari dicens abſurduȝ valde eẽ inaduerſis illũ derelinqui debere; quẽ in proſperis ſocium habuerat: ⁊ ſic ambo Lugdũẽ galliarũ ciuitati miſerabiliter periere. Ac ſic ⁊ ꝓ diui Joannis baptiſte nece: ⁊ ꝓ Inuidia quã in Agrippã habuerãt; talẽ ſuppliciuȝ ꝓtulerũt: Sed vt ad Agrippã redeã: Cũ e Roma perexiſſet hieruſalẽ; mox ad grãs exoluẽdas cũ oĩ celeritate tẽpluȝ viſitauit: ⁊ hoſtias celebrauit nihilq; qð erat legiptimũ dereliquit. Ibi nãq; cathenã aureã quã ei Caius dederat ſuſpendit: vt maximũ ex hoc eius perpetuo indicaret caſũ: Eoq; cultu deo ſic exhibito ſtatim Theophilũ quẽ pontificem a pontificatu ſubmouit ⁊ cuidã Beotho Simonis filio tradidit. Sed anno exhacto iterũ Boethũ põtificatu priuauit ⁊ Jonaȝ Anne põtiſicis filiũ tãꝗ digniorẽ põtificẽ cõſtituit. Sed eo humilitatis cauſa renuente: fratri eius Matthie cõtulit. Quo poſtmodũ põtificatu ſpoliato: pro eo Elioneum Boethi natũ põtificem maximũ creauit: his optime ex ſententia geſtis; iterũ ad exornandã hieruſalẽ aiuȝ adiecit: Unde ⁊ Theatrũ Romano ope ſtruxit. vȝ amplitudĩe ⁊ pulchritudĩe decoratum Amphiteatrũ q; multa Impenſa cõſtruxit: vbi cũ ſpectacula celebraret muſica: queq; inſtrumẽta produxit. Sed ⁊ Balnea ac porticus celſis operibus exaltauit: ⁊ alia ꝓpe infinita in vrbe ⁊ extra extruxit monumẽta. Demũ cũ in Ceſareã deſcẽdiſſet vt in honorẽ Ceſaris ſpectacula celebraret: ⁊ ſe vt deũ ibidẽ appellari permiſiſſet: ab angelo cõfeſtim ꝑcuſſus eſt: ⁊ tumẽte iã corpore: ad amicos ſe vertens ait. En ego ille: qui modo dicebar Deꝰ: nũc mortis nexibus cõſtringor. Quibus dictis; anno etatis ſue. 57. expirauit. Hic Agrippam filiũ. 17. annũ habentẽ reliquit heredẽ ac tres filias; Beronicem. Mariam ⁊ Druſillam: habuit inſuper ⁊ fratrem nomine herodem Calcidis regem: qui eidem propter teneram filij etatem in regno ſucceſſit; De quo mox dicemus.

Petronius patritius Romanus hoc anno a Caio ceſare poſt vitelliũ Legatus in Syriam mittitur vir quidẽ bonus iuſtuſq; ac Judeis plurimũ fauorabilis. Nam cũ Caius didiciſ 40
ſet Judeos ſua ſimulachra in ſinagogis ſuis recuſaſſe: grauiter tulit ꝙ apud eos ſolos deſpectui haberetur: ⁊ ideo ipſum petroniũ in Syriã legatũ miſit iubens vt cũ magno exercitu Judeã oẽm inuaderet: ⁊ ſiquidẽ ſponte in eoꝝ templo eius Simulachrũ ſuſciperent: bene: ſin aũt reſiſtere molirent: pugnando idipſum inconctanter efficeret. Atq; ita vt ceſaris mandata perficeret in Syriã perexit. Quo audito: multi Judeoꝝ in ptolomaidẽ eidẽ occurrerũt deprecãtes: ne ad tranſgreſſionẽ paterne legis eos cogeret. Petronius vero: vt erat vir prudentiſſimus eoꝝ ꝓcibus ꝑmotus: ⁊ eoꝝ conſtantiã conſiderãs (videbat eniȝ ſi Imperatorie iuſſioni obedire vellet: ꝙ multa eorũ milia in mortẽ darent) Caio indicauit ſcribendũ vt ſi quomodo eius animũ ab hac re nefaria remoueret. Unde ⁊ ep̃las ad caiũ deprecatorias miſit: ne. ſ. tot Judeorum milia contemneret que nõ poſſent ſine ingẽti bello ⁊ cede in tranſgreſſionem ſue religionis impelli memoriam ẽt nõ bonã Romani nois in poſteriora tẽpora relinqui: Sȝ Caius (vt erat aĩo ſeuus) ſuſcepta in Iram maximã ſtatim concitatus eſt: ⁊ vt petronius hic cõctis pñtibus ⁊ futuris efficeret exemplũ. vȝ ꝙ nullus Imperatorũ mãdata paruipẽdere preſumeret ep̃lam mortis ſibi reſcripſit. Sȝ ante ꝙ ep̃la eidẽ redderet. Caius e medio ſublatus eſt: Unde ⁊ petronio primũ ep̃la de Caij morte venit: ꝙ illa qua ſe propria manu occidi iubebatur. Atq; ita petronius ꝓ grã quaȝ Judeis ꝓſtiterat tam rome ꝙ in vno q; regno: multã ſibi grãm ꝯparauit; eũq; cuncti Senatorij ordis viri hac pre magno fauore proſequebant. Confirmatus deinde a Claudio Im

peratoꝛe ēt maximū adiutoꝛiū ꝫ Alexādrinos ⁊ Doꝛitenſes Judeis infeſtos pſtitit: ac per eū Judei multis i locis ſalutis beneficiū acceperūt. Eoqꝫ poſt tertiū ānū amoto, Marſus quidā Romanus: eidē in Syrie Magiſtratu ſeu pretura ſucceſſit.

Flaccus Anilius patricius Romanus: ⁊ ipſe eodē anno ab eodē Caio ceſare Egypti pfect⁹ mittitur. Qui magiſtratu inito (⁊ Alexādrino pplo cōſentiente) multis calamitatibus Judeos ibidē degētes afflixit. Nā vt Caio placeret: eoꝝ Synagogas Imaginibus. Statuis: Ariſqꝫ: ac Gentiliū victimis poluere nō ceſſabat. Quāobrē mlta ibidē īter Judeos ⁊ paganos oꝛta ē ſeditio: vnde ⁊ terni ex vtraqꝫ parte legati ad Caiū miſſi fuere: De quoꝝ numero philo diſertiſſimus phus atqꝫ oꝛatoꝛ ꝓ Judeis fuit. Qui cū ſuoꝝ cām optime apud Ceſarē defenſaret e Secretario excludi iuſſus ē: q̄ egrediens monuit Judeos ſecū exiſtētes bono aīo eſſe: qui a prope erat vt deus eius malis operibus repugnaret: Ac ſic poſt paululū Caius a ſuis obtruncat: ⁊ cū Claudius in Imperio ei ſucceſſiſſꝫ: mādauit Syrie pfecto: vt ſeditionē amoueret: nec cogerent Judei paternas leges tranſcendere. Ac huiuſmodi edictum in Alexandriam miſit.

5242 43 Claudius Calligule pdicti patruus: quintus Romanoꝝ Impatoꝛ hoc āno q̄ fuit. 205. olympias Romanis Impare cepit: ⁊ Imperauit annis. 13. mēſibus. 8. ⁊ dieb⁹. 20. hūc pdictus eius nepos captū in ludibriū reſeruauerat: ſꝫ ope ⁊ iduſtria Agrippe regis iudeorū (vt Joſephus refert) patruo īterfecto Imperiū accipere ꝓmeruit: vir quidē admodum pius: ſed Cibi viniqꝫ oī tēpoꝛe intēperātiſſimus. Hic Britaniā Inſulā quā nemo attingere potuit in deditionē accepit: ⁊ alias oꝛchadas Inſulas paruas Romano adiecit Imperio. Judeos inſup tumultuantes Romaꝫ depulit: atqꝫ ſeditiōes quaſdā in Judea a quibuſdaꝫ pſeudo prophetis cōcitatas cito cōpreſſit. Tres eni vxoꝛes (vt Joſephus li. 20. c. 15. teſtat) habuit ex quaꝝ pꝛima noīe petina Antoniā genuit. Qua defuncta Meſſalinā Meſſale oꝛatoris cōſobꝛinā duxit: ex qua Britānicū ⁊ octauiā ſuſcepit. Tertio Agrippinā Germanici filiā (habētē iā Neronē filiū) ſibi matrimonio copulauit ꝓ cuius amoꝛe Meſſalinam vxoꝛē peremerat. Meſſalina aūt moꝛtua Agrippina ſibi metuēs ne Britānicus Meſſaline filius ſuccreſcēs regnū a patre aliqn̄ ſuſciperet. Claudiū ob filij Nerōis amoꝛe veneno hoc modo peremit. Delectabat quidē Claudi⁹ plurimū Boletis illoſqꝫ cibos dicebat deorū: eo ꝙ ſponte naſcerēt. Qō cū aduertiſſꝫ Agrippina ſtudioſe coctos veneno infecit: coſqꝫ ipſa appoſuit temulēto: Uerū cū vomitu ⁊ alia ſolutiōe videret ſalus mariti ſecutura: opere Xenophontis medici illitis veneno pennis ad vomitū ꝯtinuādū poꝛrectis eo itum eſt q̄ cupiebat vxoꝛ: quia i cubiculūꝫ reductus: ignaris oībus pter vxoꝛē moꝛtuus ē. Cuius quidē moꝛs: nō ante ab Agrippina palā nunciata eſt: ꝙ amicoꝛū ſuffragio: omiſſo Britānico filio Claudij tamꝙ iunioꝛe. Nero ſublimaret in pꝛincipē eoqꝫ ſublimato: ſtatim miſit Burum militie ſue pꝛincipē: ⁊ cū eo tribunos libertoꝝ pꝛepotentes vt deducerent per caſtra Neronē filiū Agrippine eumqꝫ moꝛe pꝛincipis adoꝛarent ⁊ hoc modo Nero ꝓmotus condignum poſtea matri antidotū rependit vt infra dicetur.

Meſſalina aūt imperatrix Claudij pdicti vxoꝛ ⁊ Barbati Meſſale Cōſobꝛini filia his tpībus ob ingentē pulchꝛitudinē admirāda oīb⁹ fuit: ⁊ adhuc adoleſcentula Claudio iā ſene paulopoſt nupta eſt. Quā tante libidinis in ipſo iuuētutis floꝛe fuiſſe ferūt vt innumeris ſe ſummiſerit adulteris ⁊ ſepe mutata veſte lupanaria celebꝛauerit. Quin teſte plinio. li. x. cū Scoꝛto famoſiſſimo ad libidinis actus certauit ſeqꝫ meretricē ſupaſſe īter diē ⁊ nocte: quinqꝫ ⁊ viginti concubitus affirmauit. Et īterrogata rn̄dit potius laboꝛe feſſa: ꝙ cōcubitu ſatiata. Qō iuuenalis in Satyria credo pudicitiā tetigit dicens. Laſſata viris nōdum ſatiata receſſit. Tandē ita fuit libidinis furoꝛe ſtimulata in quendā. C. Siliuꝫ iuuenē perſpicacem: ꝙ iuliam Syllanam nobilē feminā: eius matrimonio exturbauit vt vacuo adultero potiretur: Deniqꝫ cum Claudius imperatoꝛ ſacrificij grā hoſtiā vrbē iuiſſet: cōctā nuptiarū ſolēnia celebꝛauit Cūqꝫ claudius Romā reuerſus fuiſſet: ei⁹ exigentibus demeritis eam cōfodi fecit cuius coꝛpus matri cōceſſum fuit: vt iuuenalis in Satyra q̄ incipit oīb⁹

in terris teſtatus eſt; hec enim ex claudio Britannicum filium ⁊ Octauiam Neronis vxorem genuit. De ea etiam Cornelius tacitus.li.xi.multa ſcripſit. Et plinius li.x. Atq; Suetonius in vita claudij.

Jacobus maior aplus dñi: zebedei q; ex Maria Solome filius: ac diui Joãnis Euãgeliſte frater: quẽ dñs vna cũ codẽ Joãne frẽ vocauerat dicens: venite poſt me faciã vos fieri piſcatores hoium: quiq; relictis retibus ⁊ patre ſecuti fuerãt eũ: hoc anno poſtq̃ pdicando vniuerſam peragraſſet hiſpaniã (in qua nouẽ tm̃ cõqueſierat diſcipulos) in Judeaȝ reuerſus ab herode Agrippe regis frẽ: q̃ i hieruſalẽ fris vices gerebat: obtrũcatiõe capitis: martyrij palmã adeptus eſt. Eius aũt ſacratiſſima oſſa: poſtmodũ diſcipuli ipſius: ab hierlm ad hiſpanias traſtalerũt. vbi.ſ.pdicatiõis officiũ viuens exercuerat atq; ibidẽ in vrbe gallatia: q̃ eſt in vltimis finibus hiſpaniarũ cõdidere: queq; celeberrima gentiũ illius ⁊ peregrinarũ nationũ veneratiõe excolũtur: Cuius feſtũ.8.calẽdas Auguſti celebrat. Hic vnã tm̃ e ſeptẽ canonicis breuẽ ſcripſit eplam in qua (vt diuus ait hiero') ſanctũ inſtruit cleruȝ De cultura celeſtiũ pceptorũ: ⁊ regula catholice obſeruantie: ⁊ de inuicte patientie maieſtate: ⁊ de reuelatione plurimorum: ⁊ de mendatio magiſtrorum. Hic etiam matrem ſuaȝ Salome ob amorẽ chriſti virum derelinquere docuit. De qua chriſoſtomus ſic hȝ. Hanc quippe nõ vicit maritalis affectus: q: ille erat tpalis maritus iſte.ſ.xps eternus ſponſus Cognouit eni (ait) q; amplius prodeſſet marito ſuo ſi pter deũ relinqueret viruȝ: q̃ ſi pp virũ: relinqueret deũ. Cuius religiõem ⁊ ad xpm reuerentiam: diuus Jacobus valde approbauit: ipſamq; hoc in bono propoſito confirmauit hec ille.

Etrus papa ⁊ aplorum primus hoc anno: q̃ eſt 6s Imperij claudij annus occiſo ab herode pdicto Jacobo aplo: quintadecima die mẽſis Februarij: poſtq̃ p ſeptẽ annos Aſiaticas cõfirmaſſȝ eccleſias ab herodis carcere liberatus Romã venit: ⁊ ibi primã cathedrã tenere cepit eo q; cũ ipſa Ciuitas tocius mũdi caput eſſet: ẽt põtificali ſedi conueniẽtẽ eſſe cernebat: Sedit aũt in ea annis.25.⁊ menſibus ſeptẽ. Fuit hic natione Galileus ex Bethſaida ciuitate: Joãnis filius ⁊ Andree frater. Qui poſt aſcenſionẽ dñi: cũ ſeptẽ ãnis apud Antiochiã vrbẽ primũ ſediſſet liberatus (vt pfertur) ab herodis carcere ſtatim Romam e hieroſolima ad expugnandũ Simonẽ magum venit ibiq; pdictis annis vſq; ad vltimũ Neronis annũ Sacerdotalẽ tenuit dignitatẽ: ac deniq; a Nerone cruci affixus: martirio coronatus eſt: ſed capite ad terrã verſo: ⁊ pedibus in ſublime leuatis: ita enim mandauit aſſerẽs ſe indignũ: q; ſic cruci affigeretur: vt ſuus dñs Jeſus xps affixus fuerat. Quo mortuo ſepultus eſt in vaticano via Aurelia in hortis Neronianis: Hic ille ẽ petrus: q̃ ſupra mare ad xpm ambulauit: qui in dñi transfiguratiõe ⁊ puelle ſuſcitatione a dño electus teſtis fuit: qui ſtaterẽ in ore piſcis inuenit: qui tria milia hoiuȝ in feſto penthecoſten ſua predicatiõe cõuertit: qui Ananie ⁊ Saphire vxoris mortem predixit: quiq; Eneam paraliticum curauit: ⁊ cornelium baptizauit atq; Thabitam a morte ſuſcitauit. Qui ue vmbra ſui corporis multos infirmos curauit: hic inq̃ ille eſt petrus: quẽm his verbis chriſtus allocutus eſt: Beatus es Symon Bariona: quia caro ⁊ ſanguis non reuelauit tibi: ſed pater meus qui eſt in celis: ⁊ tu es petrus: ⁊ ſuper hanc petram edificabo eccleſiam meam: ac tibi dabo claues regni celorum: poteſtatem videlicet ligandi ⁊ ſoluendi: Et licet ſimpliciter maiorum ⁊ minorum ſacerdotum diſcretio ab ipſo domino noſtro Jeſu chriſto exordium perhibeatur ſumptum: qui vndecimos apoſtolos tamq̃ maiores ſacerdotes: ⁊ ſeptuagintaduos diſcipulos quaſi minores ſacerdotes inſtituerit: Petrum tamen hunc quaſi in ſummum delegit pontificem ⁊ ſacerdotem: cum ei pre omnibus ⁊ pro omnibus claues regni celorum tribuerit: Et ſe petra: petri nomen ſibi impoſuit: atq; pro eius fide ſe ſpecialiter rogaſſe teſtatus eſt: ⁊ vt ipſe ceteros confirmaret ſibi iniunxit dicens: ego pro te rogaui petre vt numq̃ deficiat fides tua: Et tu aliquando conuerſus confirma fratres tuos. Ac ſic petro huic: reliquiſque apoſtolis conceſſum eſt a deo primatum: ⁊ ipſi voluerunt ad ipſum: vt reliquis omnibus preeſſet apoſtolis; ⁊ Cephas ideſt caput ⁊

Prim' papa

44 5243

principium teneret aplſatus: Qui ⁊ eandem formam ſuis ſucceſſoribus ⁊ reliquis epiſcopis tenendam tradiderunt: Et non ſolum hoc in nouo teſtamento eſt conſtitutum ſed etiam in veteri fuit: Unde ſcriptum eſt Moiſes ⁊ Aaron in ſacerdotibus ideſt primi inter eos fuere: Hec tamen apoſtolica ſedes caput ⁊ cardo a domino ⁊ non ab alio eſt conſtituta vt etiam teſtatur in Canone.22.diſtinctione capitulo. Sacroſancta: Primuſ itaqꝫ hic petrus quadrageſimale Jeiunium inſtituit: vt patet etiam in Canone.93. di.ca. Si inimicus eſt iſte: Duas autem epiſtolas que canonice nominātur ſcripſit: In quarum prima diſcipulos chriſti inuictos toto orbe terrarum diffuſos ⁊ peregrinos monſtrat ⁊ preterite vite penitere perſuadet; ac in nouam vitam proficere tota ſolicitudine exhortatur: In ſa vero ꝑ fidem huic mūdo ſapientes mortuos eſſe declarat ⁊ eiuſdē quāta ſit pietas magnitudo demōſtrat hic ꝑterea Linū ⁊ Cletū Sacerdotes cōſecrauit: q(nō valēte ipſo) chriſtianis ſacerdotale officiū exhiberent: nec multo poſt Clementē viꝝ ſāctiſſimū cōſecrauit epm̄ cui ⁊ oīmodā eccleſiā a chriſto ſibi traditā cōmēdauit: his itaqꝫ ita ordinatis vna cū paulo Neronis iuſſu necatus eſt,

Simon magus natione Samaritanus vir qdem callidus atqꝫ ſuperb⁹: his tēporib⁹ ex Syria Romā venit: vbi ſuis preſtigijs ⁊ incātatiōibus populū Romanū eo erroris deduxit: vt deus crederetur: Qui(vt dictū eſt) dum in Samaria eſſet a philippo e ſeptem primus dyaconibus baptizatus fuit. Quo baptizato vna cū Silena vxore ⁊ erroris ſocia multas hereſes diſſeminare cepit. Sed Petro Romā aduenīēte oia ei⁹ ſcelera ad nihilū deducta ſunt: Nā cū tandē ad celū magicis artibus populo ſpectante volare tēptaſſet: Petro orante. Simon in terrā decidit. ⁊ fractis ceruicibus expirauit. Hinc Simoniaci heretici qdem peſſimi originē ſumpſere q donū ſpūs ſancti ⁊ emere ⁊ vendere cōſueuere: Quiqꝫ(vt Gratian⁹ in canone teſtat) creaturā nō adeo eſſa affirmāt ſed ex ſupna virtute ꝓuenire teſtant vt pꝫ.24.q.3.c. Quidā: Eāobrem Petrus a Romanis rogatus Marco eius diſcipulo cōſcribēdi Euangelij negociū tradidit.

Paulus Jeſu chriſti digniſſimus apoſtolus philoſophus atqꝫ verbi Dux electiōis vas: his temporibus: per vniuerſam Aſiam predicans maxio in precio apud omnes nationes fuit Hic namqꝫ ex tribu Beniamin fuit. ex oppido Judee ꝙ Giſchalis nominatur qui cum a Romanis captus a puero fuiſſet cū parentibus ſuis Tharſuꝫ Cilicie vrbem (vbi eius pater Ciuilitate Romana donatus eſt) cōmigrauit: Moſ ſiqdem tunc Romāoꝝ fuit cū Monarchiā totius mundi conquirerent vt gentes que cum pace ⁊ coronis Romanis occurebant priuilegio romane Ciuilitatis potirentur: eorūqꝫ fratres dicerentur: Contigit autem vt cum Romani Ciliciam cum exercitu petiſſent pauli pater cū nobilior ib⁹ Tharſenſib⁹ Romanis occurere illoſqꝫ cum pace ſuſcipere: Eamqꝫ obrē cōſolarē veſtē ꝓmeruiſſe ⁊ inter Ciues Romanos annumeratū fuiſſe: ꝑꝑ ꝙ ⁊ Paulus hic aplus Ciuis Roman⁹ habitus eſt: Ex Cilicia igit hic Paulus adhuc adoleſcentulus ob diuine legis ſtudia hieroſolimā miſſus Gamalieli viro doctiſſimo eruditionis cauſa cōmendatus eſt: A quo in oi doctrina nō mediocriter eruditus i viꝝ eruditiſſimū cito euaſit: Deide cum iaꝫ chriſti Schola ꝑ vniuerſam excreſcere cepiſſet: Judeā adhuc adoleſcētulus a pōtificib⁹ tēpli Eplas accipiens eos q chriſtū veꝝ eſſe deū ꝓfiterentur ꝑſequi decreuit: vnde cū Stephani ꝓthomartiris neci interfuiſſet ⁊ oium lapidātium eū veſtimenta ſeruaret. tamꝙ manibus oīum lapidaret. Stephanus inclinatus pro eo orauit ⁊ paulū e terra erexit: Quia paulopoſt dū Damaſcū pergeret(vt Lucas teſtatur) ſpiritu diuino tactus ad fidē chriſti venire cōpulit. atqꝫ ita electionis vas vocari ꝓmeruit: Et id omne euenit anno quo ⁊ chriſtus paſſus eſt. Statimqꝫ vocatus chriſti euangelium eidem reuelatū eſt. Quod ipſe conteſtatus eſt dicens; nō enim accepi Euangeliū ab hoie neqꝫ ꝑ hoiem didici ſed ꝑ reuelationē Jeſu xp̄i Poſt aūt ei⁹ cōuerſationē vna cū Bernaba aplo mltis vrbibus ꝑagratis hieroſolimam redijt: ⁊ cū Petro ⁊ Joāne ac Jacobo chriſti euāgeliū cōtulit quo audito gētiū aplus ab eiſdē declaratus eſt. ibidem quoqꝫ multis electis diſcipulis non multo poſt in hiſpaniā ꝑdi-

cãdi gratia nauigauit: Ueniẽſq; Narbone ciuitati multos cõuertit ⁊ ibidẽ paulũ diſcipulũ
ordinem antiſtitem dereliquit: quod ⁊ alijs plurimis Galliaꝝ vrbibus effecit: Poſtea ite-
rum hieroſolimã reuerſus ſecũdo Imperij Neronis anno a Feſto Iudee ꝓcuratoꝛ vinct⁹
Romã (vt Ciuis Romanus) mittit. vbi ⁊ biennio in ſatis libera cuſtodia manẽs cum Iu-
deis quottidie diſputabat: Tandem a Nerone dimiſſus multa predicauit ⁊ ſcripſit: ac de
niq; poſt innumeras ꝑſecutiones vna cũ Petro apoſtolo eodẽ die Neronis iuſſu capi-
te truncato martirium obtiuit: Cuius corpus via hoſtienſi poſtea funeratum fuit: Hic
itaq; vir ſanctiſſimus ⁊ aploꝝ ꝑcipuus poſt eius cõuerſionẽ has ſubſcriptas ꝑtulit ꝑſecu
tiones: Et ꝑmo quidẽ in philippis virgis duriſſime ceſus ⁊ ĩ carcere recluſus atq; ĩ ligno
pedibus aſtrict⁹ fuit. Inde in Iconio lapidatus: In liſtris ⁊ Theſalonica ab iniquis ꝑſe
cutus: in Epheſo feris datus: in Damaſco ꝑ ſportã e muro cũ magna trepidatiõe depoſi-
tus: Inſuper in hieruſalem captus ceſus fuit ligatuſq; atq; perſecutuſ: In Ceſaria ꝗ; Clau
ſus ⁊ infamatus: In Italiã poſtremo nauigans multa pericula ⁊ dimerſiões ſuſtinuit. Ro
mãq; veniens a Nerone Iudicatus vitã finiuit: Scripſit aũt hic quattuordecim extantes
Eplas: que oẽs vno ſub volumine cõueniũt: que plenã noui ⁊ veteris teſtamenti continẽt
inſtructionẽ. Quaꝝ vna eſt ad Romanos latine ſcripta. Ad Corinthios due: Ad Galla-
thas vna. Ad Epheſios vna: Ad philippenſes vna: Ad colloſenſes vna: Ad Theſalo-
niſcenſes due Ad Thymoteũ due: vna ad Tytũ: Ad philomenem vna: Que vͦo ad he
breos ſcripſere incertũ eſt cuius fuerit.

Marcus Euangeliſta cui⁹ ꝓpriũ nomẽ Ioãnes fuit genere qdẽ leuiticus Sacerdoſq; tẽpe-
ſtate hac cũ Petro magiſtro ſuo cui ex baptiſmo filius ⁊ diſcipulus atq; interpres fuit ad
ꝓpagandũ verbũ dei Romã (ex Antiochia) venit: Ibiq; cũ diuus Petr⁹ aplus Euãgeliũ
chriſti ꝑdicaret: ipſe Marcus rogatus a fratribus latine id Euãgeliũ ſcripſit. initiãs a ꝓ-
phetali ſpũ dicẽs: Uox clamãtis ĩ deſerto parate viã dñi: Quod qdẽ Euãgeliũ approbatũ
⁊ a btõ Petro exaiatũ ecclie legẽdũ cõceſſum eſt. Sũt tñ qui dicant id Aquileie eum ſcri
pſiſſe: Nam diuus petrus videns conſtantiã Marci ipſum Alexandriã deſtinauit ibidẽq;
ex more nauigaturus cũ expectaret. Aqlieſes ſua ꝑdicatione ad chriſti fidẽ cõuertit ⁊ ſan-
ctũ Euãgeliũ iterato cõſcripſit: Cui⁹ qdẽ Euãgelij liber manu ſua ſic exaratus diu ibidem
ſtetit poſtea venetias delatus illic nũc vna cũ corpore ſũma cũ veneratione ſeruat: Tan-
dẽq; cũ beatus Marcus Ermagorã Ciuẽ Aqlegienſẽ viꝝ doctiſſimũ cõuertiſſet cuꝫ eo-
dẽ ad Petrũ regreſſus illũ Aquilegienſem epm creare fecit: Quo epo creato cũ ipſo iteꝝ
Aquilegiã redijt: Marcus vero (ibidẽ Ermagora epo relicto) Alexãdriã perexit: vbi chri-
ſti euangelium predicãs tantã ei deus grãm apud Alexãdrinos conceſſit: vt oẽs qui tunc
ad fidei rudimenta cõfluerent mox ꝑ continẽtiã ac totius ſancte cõuerſationis inſtantiam
tamꝗ̃ ad monaſtice ꝑfectionis faſtigiũ ꝑuolarẽt. Ad quod nõ modo miraculoꝝ ꝓdigijs
nõ modo predicationũ eloquijs ſed etiã eximijs ꝓuocabat exemplis. Tãte namꝗ̃ fuit hu-
militatis vt pollicẽ ſibi amputauerit. vt Sacerdotio reprobus haberet: Poſtꝗ̃ aũt diu
Alexãdrie chriſtũ predicaſſet ⁊ eccliaꝫ docendo ſcribẽdoq; ꝯſtituiſſet. octauo Neronis an
no a põtificibus tẽploꝝ captus fune in collo eius miſſa tãdiu huc atq; illuc trahũt donec
emiſit ſpiritũ: Cuius corpus cũ chriſtiani in eccleſia ſepeliſſent ibidẽ vſq; ad ãnũ dñi. 829.
manſit quo quidem anno: quidam Mercatores veneti inde auferentes venetias cum in-
genti gloria detulerunt preſidente tunc ibidem Iuſtiniano duce: Ioanneſ vero predicti Iu
ſtiniani frater ⁊ ducatus ſucceſſor poſtea egregiũ tẽplum in celebriore vrbis loco eidẽ con
ſtruxit. vbi illud ſanctum ⁊ venerabile corpus collocauit. Atq; idem Dux primum hunc
ſanctum Euangeliſtam ex ſenatuſconſulto vrbis patronum conſtituens eius Imagimem
in vexillis ſuis retulit: Quibus geſtis confeſtim ipſius Euangelij codicem nuper ex Aq
legia delatũ cum alijs infinitis ꝓpemodum donarijs in eodem templo recondidit.

Barnabas apoſtolus ꝗ ⁊ Ioſeph iuſtus appellat vnus e. 72. chriſti diſcipulis natione Cy-
prius tẽporibus iſtis (vt ſacra actuũ apoſtoloꝝ habet hiſtoria) ob maximã ei⁹ ſanctitateꝫ

cũ paulo gentium apoſtolus ab apoſtolis ordinatur: vir ſi quidem bonus atqꝫ ſpiritus ſã cti gratia repletus: Qui cũ agrũ vnũ tãtũmodo haberet illũ cõfeſtim vendidit: ⁊ eius p̃ciũ ante pedes apoſtoloꝝ ꝓtulit: A q̃bus benedictione accepta. cũ paulo apoſtolo ad p̃dicandũ diſceſſit. Ueniensqꝫ Antiochiã ibidẽ ⁊ ſanctitate ⁊ doctrina atqꝫ exquiſitis miraculis maximo in precio fuit: Propter quod ⁊ Turbe que erant in liſtris vocauerunt eum Jouem a Juuando: q: eoꝝ infirmos plurimũ Juuit: Paulum vero ꝓpter eius dicendi copiam Mercurium: Sacerdotes aũt Jouis qui erant Ciuitatẽ afferentes thauros ⁊ coronas ante ianuas cum populis eis ſacrificare voluerunt: Quod vbi Barnabas ⁊ Paulus audirent ſciſſis tunicis exilierunt clamãtes ⁊ dicentes: Uiri quid hoc facitis: ⁊ nos q̃dem mortales ſumus ſimiles vobis hoĩes annũciantes vobis ab his vanis Jdolis cõuerti ad dñm deũ viuũ qui fecit celum ⁊ terram: Indeqꝫ digreſſi venerunt hieroſolimã vbi Barnabas ꝓpter Marcũ diſcipulũ a Paulo diſcedens Cyprũ cum eodẽ diſcipulo venit vbi nihilominus Euangelice p̃dicationis officiũ p aliquod tẽpus exercuit: Poſtea vero i Jtaliã veniẽs ex p̃cepto beati Petri oẽꝫ lõbardiã p̃dicãdo ⁊ docẽdo circuiuit ⁊ p ſe ſuoſqꝫ diſcipulos Ciſalpinã Galliã ad xp̃i fidẽ cõuertit: Et ipſe apud Mediolanũ p̃m⁹ Cathedralem poſuit ac tenuit: Suffectoqꝫ poſtmodũ alio ibidẽ ep̃o rurſus ipſe Cyprũ regreſſus ẽ: vbi vir ſanctiſſim⁹ nihil p̃termittens quod ad augẽdã chriſti eccliaꝫ pertinere dignoſceret multos etiã infirmos ex cõtactu Euangelij ſcĩ Matthei qđ ſemp ſecũ hẽbat: ſanãs deniqꝫ apud Salaminã pauloãte Petri ap̃li martiriũ ⁊ ipſe martirio ibidẽ coronatus eſt: Cui⁹ corpus cũ chriſtiani in q̃dã cripta oculte ſepelliſſent vſqꝫ ad zenonis imꝑatoris tẽpora ibidẽ ꝑmanſerunt: ſed eodẽ tẽpore ipſo reuelãte cõpertũ fuit ⁊ decẽtiori loco ſepultũ eſt: Ei⁹ vero feſtiuitas. 3. idus Junij celebratur.

Lucas Euangeliſta chriſtiqꝫ diſcipulus natione Syrus ex Antiochia Ciuitate Arte medicus ⁊ greci latiniqꝫ ſermonis apꝛime eruditiſſimus hiſdem tempoꝛibs paulum apoſtoluꝫ ſecutus vſqꝫ ad conſumationem oĩs eius peregrinationis comes indiuiduus ſine vllo crimine fuit: Quod quidem apoſtolus Paulus in. 2. ad Corinthios epiſtola cap. 8. conteſtatus eſt dicens: Ordinatus eſt Lucas ab Eccleſijs comes peregrinationiſ noſtre in hanc gratiam que miniſtratur nobis ad domini gloꝛiam ⁊ deſtinatam voluntatem noſtram: cum quo certe multas perſecutiones multa que ac acerrima pertulit toꝛmenta. Hic itaqꝫ cũ iã duo intellexiſſet eſſe Euangelia: per Mattheum quidem in Judea ⁊ Marcum in Jtalia ⁊ ipſe inſtigante ſpiritu ſancto i Achaie partibus pro vt a Paulo didicerat ſuum conſcripſit Euangeliũ conteſtans ⁊ alia ante ſuũ fuiſſe cõſcripta: cuius quidẽ Euangelij verba p̃ceteris aĩe languenti (vt diuus ſcribit Hieron⁹.) ſunt medicamenta: Quia velut inſignis lucifer ab oꝛientalibus nobis lumen fidei ⁊ celeſtis itineris patenter calcẽ ſcandere demonſtrat: q̃m vt ait Ambꝛoſius eius Euangelij hiſtoꝛia omnes ſapientie virtuteſ cõplectitur: Suũ igitur Euangelium non modo ab apoſtolo paulo didicerat ſed etiã a ceteris apoſtoliſ: ſicut ipẽ in p̃ncipio ſui voluminis narrat dicens: Sicut tradiderũt nobis q̃ ab initio ipĩ viderunt: ⁊ miniſtri fuerũt ſermonis: Ferũt etiã eũ a beata dei genitrice Maria (cuius familiaritate vſus fuerat) edoctũ fuiſſe de his preſertim que ſoli conſtabant virgini: videlicet de Angelica anunciatione chriſtiqꝫ natiuitate ⁊ huiuſmodi: de quibus ipſe ſolus inter Euangeliſtas agit: oſtendens chriſtum ex ſtirpe Dauid deſcendiſſe: Incipit. n. eius Euangeliũ Fuit in diebus Herodis regis ſacerdos noĩe Joachim: Hic etiam cum picture artis edoctuſ eſſet: ꝓpter familiaritatẽ quã iugiter cũ beata v̾gine habuerat (vt ſcribit Damaſcenus) eius imaginẽ pluries ſibi depinxit e quibus nũc Rome due perhibẽtur: quarũ vna apud ſanctã Mariam de populo oꝛdinis noſtri maxima veneratione ⁊ populi frequentia inuiſitur ⁊ cuſtoditur: Conſcripſit inſuper Lucas Euangeliſta hic Apoſtoloꝛum acta pro vt ipſe viderat: Cũqꝫ quattuoꝛ ⁊ ſeptuaginta annis in virginitate permãſiſſet plenus ſpũ ſancto in Bythinia tandẽ die. 18. octobꝛis diẽ obijt: Cuius quidẽ oſſa vigeſimo Conſtantini magni anno poſtea Conſtantinopolim tranſlatã fuerunt: Eius autem diei

feſtiuitas.15.kal. Nouēbris celebratur.
Marſus ꝗdem Romanus ciuis ſo Imperij Claudij āno (petronio preſide pmo abrogato) 45
in Syriam pſes a Claudio mittitur: vir ſiqdē domi nobilis ⁊ a Romanis ciuibus valde
honoratus: ꝓpter ꝙ ⁊ ab Agrippa rege ſummo in honore exceptus eſt. Nam cū appro-
pinquaret Ciuitati confeſtim e Tyberiade vrbe quaſi ſtadijs ſeptē ei obuiā ꝓceſſit: ipſe āt
Agrippa rex apud hieruſalem Spectaculis celebratis in Tyberiadē Gallilee vrbē migra-
uit: ad quē etiā viſitationis grā quattuor reges cōuenerāt: inter ꝗs etiā herodes eiꝰ germa-
nus fuerat ꝗ calcidis vrbis tenebat īpiū: Ad hos aūt Agrippa rex colloquiū valde digniſ-
ſimū habuit: quoꝝ cōcordiā Marſus vt vidit valde ſuſpectā habuit. exiſtimās eā nō ex-
pedire Romanis: vnde ⁊ ciuibus eoꝝ mādauit vt ſine mora ad ꝓpria remearēt: que res
maximū Agrippe infixit dolorē ⁊ indignationē: ⁊ ꝓpterea ꝗaduixit Marſo inimiciſſimꝰ
extitit: veꝝ cū eodē āno Agrippa in Ceſarea defeciſſet: Ceſar ꝗ eoꝝ inimicitiasītellexerat
ne Marſus eius regnū īuaderet eū amouit: ⁊ Cuſpiū fadū pro eo prefectū in Judeā mi-
ſit: Rogauerat. n. Agrippa Claudiū cū lecto decūberet ne Marſum vlterius Syrie preſi-
dere pmitteret ꝙ ⁊ factū eſt.
Herodes eiꝰ nominis tertius Agrippe magni frater ⁊ Calcidis vrbis Rex: ꝗnto Imperij
Claudij āno fratre Agrippa defuncto eiꝰ loco a Claudio ſuffectus regnauit ānis tribus: 48
Nā cum regnū eius Agrippe filio deberet ꝗ Rome a Ceſare alebat qr nūdū infantiles ex-
ceſſerat ānos herodi huic patruo cōceſſum eſt quoad vſq; adoleuiſſet: eo qr antea eiuſdē
regni fratre adhuc viuente cōſuetudines optime nouerat ⁊ in quo regis vices ſepe geſſe-
rat frater n. ipſius cū Caio ⁊ Claudio Impatoribus perſepe honoris grā cōmorabat: ꝗ ꝗ-
dē in tēpore vt placeret Judeis (ſicut Lucas ſcribit) Jacobū apoſtolū īterfecit ⁊ Petrū car-
ceri mācipauit: hic igitur Regno ſuſcepto a Claudio Ceſare cōfeſtim petijt oimodaz tēpli
poteſtatē ⁊ pōtificū ordinationē. Qua impetrata: ⁊ apud eū cuiuſq; liberos ⁊ nepotes vſ-
q; infinē belli Judaici fuit: Et ꝓpa Canthaꝝ pōtificē a pōtificatu remouēs Joſephum ca-
mi filiū eidem ſucceſſorē dedit: ꝗ ⁊ duobus annis ſedit: Cumq; hic herodes tribus annis
regnaſſet octauo imperij Claudij anno defunctus eſt: cuius regnū confeſtim Agrippe Ju-
niori a Claudio traditū ē: Tres. n. filios ſuperſtites dereliquit: Ex prima. n. vxore Ariſto-
bolum ꝓgenuit: ⁊ ex Beronice fratris filia Berenicianum ⁊ Hyrcanū Beronices autem
poſt huius Herodis mortē (qui eius maritus ⁊ frater fuerat) cū multo in viduitate ſtetiſſz
etiā cū fratre inceſtum cōmiſit: ſed ad euitandas oblocutiones Polemoni litie regi nupſit
Polemon aūt ꝓpter ingentes eius diuitias libenter id fecit: ⁊ vt perficere id poſſet circūci-
di ſe fecit: Sed eoꝝ nuptie non diu pmanſere. Quia Beronices (vt Joſephus ſcribit) ꝓ-
pter nimietatē mariti coitus eū dimiſit: Et ille ſolutis nuptijs: etiā Judeorum ſolēnitates
pariter dereliquit.
Agrippa igitur Junior magni Agrippe filius ⁊ ꝑdicti Herodis nepos vltimus Judeorum
rex: hoc āno ꝗ eſt nonus Claudij Impatoris ānus rex ab eodē deſignatus regnauit ānis 50
21. Uir certe prudētiſſimus atq; hebrea latinaq; lingua eruditiſſimus Rōanoꝝ ꝗ amātiſ-
ſimus Qui regno ſuſcepto mox oēs Judeoꝝ ſeditiōes atq; tumultꝰ ꝓ poſſe ꝯprimere ſtu-
duit huic itaq; (vt Joſephus ait) cū Tēpli cura a Claudio Ceſare fuiſſet comiſſa multos
ſucceſſiue remouit ⁊ inſtituit ſūmos pōtifices: Nā cū Felix Judee prefectus Jonathan pō-
tificē maximū in templo ſeditioſe interficere feciſſet Iſmaelez Siab filiū ſubſtituit: ꝓpter
ꝙ maxima inter pontifices ⁊ ſacerdotes orta fuit cōtentio: qr quilibet eoꝝ viros ꝓcaces ⁊
ſeditioſos colligens pro viribus nitebat fieri princeps: Quibus indignatus rex Agrippa
amotis oibus Joſepho Simonis quondā pontificis filio pōtificatū cōtulit: Quo rurſus
amoto Ananū Anani pontificis filium ſurrogauit. Ueꝝ hic ex Saduceoꝝ ſecta exiſtens
cū nimiū aſper ⁊ audax eſſet: ⁊ preter regis Romanorūq; volūtatē conciliū congregare tē-
ptaſſet pontificatum quē tribus menſibus tenuerat ei ſuſtulit: ⁊ Jeſu Danai filio cōceſſit:
Eoquoq; pōtificatu ꝓuato Jeſus alter Gamalielis filius ſuffectus ē: ꝓꝓ ꝙ ita magna iter

vtroſq₃ orta eſt ſeditio: vt ſepe collectis prauis hoibus ad cõflictũ lapidũ inciderent: Deni q₃ cum ⁊ Jeſus predictus abrogatuſ fuiſſet Mathie Theophili filio pontificatũ cõceſſit: ⁊ hic vltimus Judeoꝝ pontificũ fuit: ſub quo Romanoꝝ bellũ ꝯ̃ Judeos initiũ ſumpſit: Huic aũt regi Agrippe felix Judee ꝓcurator ex mandato Claudij multa (preter regni cõſuetudines) adiecit: vʒ Philippi Tetrarchiã ⁊ Traconitidẽ cũ Abela q̃ fuerat de Tetrarchia liſanie: Sed ⁊ Nero imꝑator poſtea partẽ quandã Galilee Tetrarche Tyberiadis ⁊ nõnulla transflumẽ Jordanis cõſtituta ſuꝑaddidit. propter qḋ ⁊ ipſe Ceſareã philippi Ciuitatẽ auctã in honorẽ Neronis Nerodiã appellauit. Atq₃ ibidem Theatrũ multa ipẽſa cõſtruẽs ꝑpetuo annalibus ſpectaculiſ cõdonauit: Ibi etiã i honorẽ Ceſaris multã frumẽti ⁊ Olei populo cõdonauit: dapeſq₃ cuilibet aduentãti opulẽter exhibuit: Et ciuitate oĩ ſtatuaꝝ pulchritudine exornata pene oẽm regiũ decus eo trãſtuliſſe viſus ẽ: Quãobrẽ Judeoꝝ odiũ ꝯ̃ ſe mirũimodũ cõcitauit. Deinde ad idignatiõis cumulũ aliud edificiũ magnitudine precipuũ in hieroſolimorũ palatio extruxit: in quo rege exiſtẽte videre poterat qcq̇d agebatur in templo: Neq₃.n. conſonũ videbat vt qs cum ſacra in templo celebrabantur (niſi eſſet ſacerdos) aſpiceret: Quapp Judei ⁊ maxime ſacerdotes excelſuʒ ſtruxere parietẽ ex oppoſito edis q̃ paries non ſolum edificij ꝓdicti aſpectum abſtulit: ſed etiam aliarum domorum que erant in exteriori templo. Pro quibus indignatus Agrippa vna cum feſto prefecto eis ꝓcepit vt ſtatim edificatũ opus deſtruerẽt que res multorum malorum ſeminarium fuit: De quibus infra dicet: Iſto namq₃ regnãte quinq₃ romani ꝓſides ſucceſſiue hieroſolime fuere videlicet Cumanus: Felix: Feſtus: Albinus ⁊ Florus: cum q̈bus ẽt maximã pacẽ ⁊ cõcordiã habuit: Sed cũ Florus vltimus multis malis Judeos attriuiſſet pre magnitudine malorũ compulſi fuerũt a Romanoruʒ fide recedere ⁊ aduerſus eos pugnare: quos Agrippa ⁊ oratione ⁊ obſecratione atq₃ lachrymis monebat ab armis animum cohibere: Ad cuius orationem multitudo non ſolum pacata ſed multo magis accẽſa ipſum iniurijs multis laceſſitum extra vrbem protinus pepulerunt: auſi quoq₃ ſunt nõnulli ſeditioſi in eum ſaxa iacere: Quibus contumelijs rex ab eis ſic affectus hieroſolimaʒ deſerens diſceſſit in regnum: Quid poſtea geſſerit: aũt quos filios genuerit nulibi inuenire potui.

50 Cumanũ patriciũ Romanũ (Agrippa rege ibidẽ cõſtituto) Claudius hoc ãno poſt Alexandrũ in Judeam prefectũ mittit: ſub quo (vt Joſephus tradit) tumultus maximi in hieroſolima oriri ceperunt: pro quibus maxima calamitas Judeos cõprehẽdit: q̃a in die Azimorum tanta orta fuit ſeditio: vt in portis tẽpli populo exeunte ex conculcatione eorum ad triginta hoium milia periſſe dicatur: factaq₃ eſt illa celebris feſtiuitas luctuoſa iudeis: poſt hec ſucceſſit latrocinantiũ tumultus: q̃ multorum malorũ fuit occaſio: Sed tumultu iter Galileos ⁊ Samaritanos ſedato ex Galilei etiã cuiuſdã interfectiõe confeſtim conflictus alius exortus eſt: pro quo maxime cedes ⁊ agrorum vaſtationes ſunt ſubſecute: Quãobrẽ multi Judeorũ ⁊ Samaritanorum in Tyrum ad Domitiũ Quadratũ Syrie ꝓcuratorem cõqueſturi de cumano ꝓfecto acceſſerunt: Quos cum vidiſſet Domitius ⁊ Cumanum hũc prebuiſſe cãm predictis calamitatib' intellexiſſet: q̄ i ꝓncipio auctores maloruʒ noluiſſet vlciſci: eidẽ cõtinuo Romã nauigare precepit redditurus rationẽ Claudio de hiſ que i regno male p ipſum geſta fuerũt. Auditiſq₃ Rome allegationibus ⁊ Samaritis nobilibus interfectis. Ceſar Cumanũ dignitate priuatũ iuſſit ab vrbe diſcedere: Pro quo felicẽ palãtis fratrem in Judeã ꝓfectum miſit:

Petronilla ſacratiſſima virgo diui petri aplĩ filia ⁊ q̇dem pulcherrima hoc anno qui eſt decimus Imperij Claudij annus poſt multa ſanitatũ remedia a pr̃e recepta migrauit ad
52 dñm: Eam quippe cum Flaccus Comes inuitam coniugio ſibi ſociari vellet tridui induciias poſtulauit: quo in tẽpore Jeiunijs ⁊ orõnibus vacans. tertio die ſtati vt chriſti dñi nr̃i ſacramentũ a ſancto Nicomede preſbitero accepit emiſit ſpm: Quamobrem Flacc' videns ſe fore deluſum: Eueſtigio Fellicolam eius ſociam ⁊ Nicomedem preſbiteruʒ varijs

tormentis vitā finir coegit: Corpus aūt eius Rome postea via Ardeatinū ſepultū fuit: Cuius diei celebritas ƀo kal. aprilis obſeruatur.

Nicomedē aūt p̄ſbiterꝝ petronille predicte virginis cōfeſſorē eodē anno predictus Comes Flaccus pro. x. interfici iuſſit: Nam cū eidē Flacco p̲latum fuiſſet ꝙ beate Fellicule virginis beate petronille ſocie corpus ſepelliſſet eū teneri fecit: ⁊ duci ad ſacrificandū: Qui cum diceret: Ego nō ſacrifico niſi deo omnipotenti qui regnat in celis non his excíſis qui in tēplis quaſi in carceribus cuſtodiuntur clauſi taꝫ diu eū plūbatis cedi fecit donec migraret ad dominum: Cuius corpus cum in Tyberim precipitatū fuiſſet a clerico ipſius nomie ⁊ opere Juſto collectū in ortullo ſuo ſepeliuit: Cuius feſtiuitas. 17. calendas octobris excolitur.

Philippus dn̄i noſtri Jeſu chriſti apoſtolus. hoc anno cū per. xx. ānis p̄ vniuerſam Scythiā p̄dicaſſet: illāqꝫ pene totā ad chriſti fidē cōuertiſſet hieropolim Aſie vrbē veniēs hebionitaꝝ hereſim q̄ chriſtū fantaſticā carnē ſumpſiſſe predicabāt extixit quāobrē infideleſ eū tenētes āno etatis ſue. 78. cruci affixerunt ⁊ martirem chriſti fecerunt: Cuius diei feſtiuitas primo calendaꝝ maiaꝝ celebratur. Jſte duas filias virgines poſt ſe dereliquit : que ambe cū patre ſepulte ſunt. 54

Trophin⁹ Pauli ap̄li diſcipulus Arelatenſis ep̄ūs hoc tēpore cū optie Arelatenſem fundaſſet eccl̄iaꝫ: de cui⁹ quidē fonte (vt Zozimus ſcribit) tota Gallia fidei riualos accepit: de quo etiā idē paulus q̄ eū illo predicādi gr̄a miſerat ad Tyrū ſcribēs meminit ibidē quieuit in pace: cui⁹ diei feſtiuitas. 4. calēdas Januarŋ̄ celebrat:

Lazarus Marthe ⁊ Marie magdalene ſororꝝ germanus ⁊ Maſſilienſis ep̄us quē dn̄s noſter Jeſus xp̄s a mortuis ſuſcitauerat ⁊ ipſe tertiodecio Imp̄ŋ̄ Claudŋ̄ āno ƀa morte migrauit ad dominū: Cuius etiam ſoror Martha nō longe poſt in dn̄o quieuit: Jn quoruꝫ venerabilem memoriā nō lōge a Bethania poſtea extructa fuit eccleſia: vbi (vt diuus ait hieron⁹) e vicino domus eoꝝ cōſeruabat: Huius quippe ſanctiſſimi viri ⁊ ſororis reliquie apud eandem vrbem precipuo venerantur obſequio: Lazari aūt huius feſtiuitas. 16. cal. Januarŋ̄ celebratur. 53

Helena Adiabenoꝝ prouincie Armenie Regina. que ſupioribus annis (vt Joſephus hꝫ) ad Judeoꝝ ritus cū filio Jazathe p̲uenerat ⁊ Hieroſolimā deuotionis cā̄ p̲perauerat p̲ hoc tēpus per apoſtolos ad chriſti fidē etiā cōuertit: qua conuerſa etiā chriſti fidelibus q̄ erant hieroſolimis valde p̲fuit: Quia cū grauiſſima fames quā Agabus p̲pheta p̄dixerat vniverſam Judeā ⁊ Syriā premeret ſicut Lucas in li. actuū ap̄loꝝ cap. 7. refet multā frumēti quantitatē ex Egypto adduxit ⁊ chiſtianis quāmaxime hieruſalem habitātibus ⁊ alŋ̄s īdigentibus largiſſime miniſtrauit ⁊ p̲petuū nomē ſibi cōparuit:

Uiri diſciplinis excellentes

Seneca qui et Lucius Anneuſ Stoycus p̄hus natiōe Cordubenſis Socŋ̄ philoſophi auditor ⁊ Neronis imp̲atoris magiſter: his tēporib⁹ Rome ī p̄cio fuit: De quo diuus hieron⁹ li. de viris illuſtribus meminit dicēs ꝙ fuerit vir catholicus ⁊ continētiſſime vite ⁊ p̲pterea eū in ſanctoꝝ cathologo ponit ⁊ maxie p̄p̄ frequētes Ep̄las pauli ad ipſuꝫ ⁊ ipſi⁹ ad paulū: Hic īter cetera ſuaꝝ gratiarum beneficia ſibi a deo collata tante fuit memorie: vt duo milia nominū recitata eo quo dicta ordine erant mox recitabat: ⁊ ducētos verſus a ducentis ſcholaſticis recitatoſ ab vltimo incipiens ad p̄mū vſqꝫ integerrime recitaret: De hoc aūt Seneca viro doctiſſimo nōnulla bene dicta a diuo p̄re Augu⁹. lib. de ci. dei cupidiſſime diſſeruntur. Quē tandē ante bienniū ꝙ petrus ⁊ paulus martirio coronarentur a Nerone ſeuiſſimo diſcipulo retributionis gratia interfectū fuiſſe legimus: Nā cū ſenes ad modū eſſet Seneca Piſoniane cōiuratiōis labe notatus (imo ob innatū in virtutes odiū) a Nerone p̲ cēturionē īdictū Senece fuit: vt ſibi ipſi mortē deligeret: q̄ cognita iperatoris volūtate petŋ̄t vt in tepenti aqua poneretur: ⁊ ibidē oēs vene eidē aperirent donec ſpiritū exalaret: ꝙ ⁊ factū ē: Hic nāqꝫ doctiſſim⁹ vir mlt̄a diuinaꝝ hūanarūqꝫ ſcripturaꝝ edidit

documenta: Quoꝝ vt inuenire potuimus noīa. etiā ⁊ libroꝝ principia hic ſigillatim ſubicimus videlicet.

Epiſtole ad paulum apoſtolum 14 Quarum principium ē: Credo.
Epiſtole ad Lucillū 88 principiū: itaqꝫ fac. De pauptate li 1 honeſta inqꝛ.
De beneficijs li 17 Inter multas: De ira ad Noatia li 3 Exigiſti a me
De copia verboꝝ li 1 Uirtutibus. De naturalibus qōnib' li 8 Gradinē
De ludis Senece li 1 Quid actū ſit i celo De morte Claudij li 1 Claudius
De ſnījs diuerſoꝝ li 1 Deliberat Cicero Rethoricoꝝ li 4 Exigitis rē
De cōſolatione ad Martiam li 1 Niſi te Martiane De imatura morte li 1
De vita beata li 1 Uiuere Galio De clamationū li 9
De tranqlitate animi li 1 Inqrēti mihi i me Tragediaꝝ li 10
De breuitate vite li 1 Maior ps mors De artib' liberalib' li 1
Ad matrē cōſolatoꝛ li 1 Sepe iā mr̄ optia De mr̄imōio: De teremotu: De. 4. vtutib'
De moribus li 1 Omne peccatū Prouerbia multa laude digniſſima
De remedijs for. li 1 Licet cōctorū ⁊ alia multa. Itē ad lucillum amicum
Cur viris bonis multa mala accidunt. Incipit. Queſiſti a me.
Ad Serenū: φ in ſapientē nec iniuria nec cōtumelia cadūt: pncipiū: tantū inter.

Lucanus Anneus pdicti Senece nepos orator ⁊ poeta celeberrimus hac tēpeſtate. quāuis patruo iunior: ob ingenij tn̄ magnitudine Par illi habitus ēſt: hic namqꝫ ipſius Senece ex Mela eius Iuniore fratre nepos fuit. Qui pmo Rome ſub Rhemmia polemone ⁊ Cornuto ſtuduit a quibus ⁊ optime edoctus eſt: vbi habuit condiſcipulos ſibi gratiſſimos Perſium flaccum: ⁊ Salleum baſſum: quos mirumimmodum dilexit: hic ob eius ingentes virtutes a Nerone in curia vocatus diu gratiſſimus ei fuit: a quo ante etatez queſtor dictus etiam Auguratus ſacerdotium pauloport aſſecutus eſt: Tandem ⁊ ipſe de coniuratione Piſoniane apud Neronē accuſatus: ab eo (ſicut Seneca) accepto mortis arbitrio venas ſibi precidere fecit: Et cum ſe morti appropinquare cerneret: hos verſus prenunciauit dicens:

Sanguis erat lachrymē quecūqꝫ foramina venit
Humor ab his largus manat cruor ora redundant:
Et patule nares ſudor rubet omnia plenis.
Membra fluūt venis: totū eſt pro vulnere corpꝰ. Quibus expletis ſtatim e vita diſceſſit pridie. k̄l. Maij eo anno quo ⁊ Seneca patruus: Cuius corpus ſepultum fuit i hortis ſuis: Scripſit hic Saturnalia ſiluarum li. 10. Medeā inſuper ⁊ Orpheū. Incendiū vrbis Incendiūqꝫ Troianū cū priami calamitate: at phaſaliā li. 10. 1. de fluuio cholchoꝝ phaſis noiato: ⁊ alia multa.

Perſium Flaccū. Satyricū poetam clariſſimū: patria ethruſcū: Lucani pdicti cōdiſcipulum atqꝫ in oibus germaniſſium cū eo in hoc tēpus floruiſſe patet: Qui ⁊ ex patre Edte Rōano i volaterana Ethrurie vrbe natus eſt: vbi pmū vſqꝫ ad duodecimū etatis ſue annum ſtuduit: vbi ⁊ beniuolentiā illuſtriū viroꝝ Calphurni ſtature Seruilij numani: Lucaniqꝫ ac Senece pparauit: Cūqꝫ ad decimūſeptimū peruēiſſet ānū Annei cornuti amicitia vſus eſt: ita vt nūqꝫ ab eo diſcederet: Erat quippe Perſius iſte leuiſſimoꝝ morum verecundie virginalis: fame pulchre: pietatis potiſſimū erga matrē ſororēqꝫ amitam: Scripſit aūt Satyraꝝ librū licet imperfectū: ſed pretexta ſcripſit: vꝫ inſigne quidā romanū quod ſupra tunicas: honorati nobiles romani deferebāt: Et Opeion librū vnū: ⁊ paucos ad Sororem verſus: Deceſſitqꝫ vitio ſtomachi anno dn̄i. 66. Etatis vero ſue (ſm Euſebiū) 30. Et Rōe in predijs ſuis ſepultus eſt.

Cornutus phus ⁊ poeta Tragicus poeticeqꝫ ſecte princeps Perſij pdicti pceptor: his tēpib' in pcio multo exiſtēs: paulo poſt a Nerone crudeliſſimo ſine labe aliq̄ exilio dānatur Qui inter cetera ſue virtutis opa Perſij diſcipuli libros cōmētatus ē i phia ꝙ opuſcula

quedam edidit: Atqꝫ p̄ nimio amoꝛe optimā Perſij diſcipuli Bibliotechā cōparauit pre
ciūqꝫ ſoꝛoꝛibus (quas heredes inſtituerat) tradidit.
Clodiū Quirinalem Rhetoꝛē genere Arelatenſem: hiſdē tēpoꝛibus. Rome rhetoꝛicā doce
re cepiſſe. Euſebius ſcribit.
Palemon inſignis grāmaticus p̄ria vicentinus tēpe iſto Rome floꝛuit: Qui interogatus (vt
Euſebius refert) quid inter ſtillam ⁊ guttā intereſſet: Reſpondit: Gutta ſtat: Stilla vero ca
dit: Cum iſto namqꝫ. M. Antonius liberalis latinus Rhetoꝛ grauiſſimas exercuit inimi
citias.
Felix patricius romanus palantis frater vir p̄clariſſim⁹ hoc anno a Claudio Ceſare preſes
hieroſolimā mittitur qui ibidem (teſte Joſepho) duodecim annis magiſtratum tenuit: q̄ 55
in tempoꝛe Claudius defunctus eſt: ⁊ repente Nero imperij dignitatem obtinuit: hic non
modo hieroſolime: ſed etiam rebus que in omni iudee regione erant prefuit: ⁊ Agrippe
regi amiciſſimus fuit: cuius ſoꝛoꝛem Druſillam cum hic felix in Judeam adminiſtratoꝛ a
diſſet videns eam cunctis mulieribus precellentem ſibi in vxoꝛem accepit ex qua filium
ſuſcipiens eum (ob amoꝛem cognati) Agrippam appellauit: Ipſius deinde cognati amoꝛe
captus etiam Galileam ſibi creditam eidem a Nerone impetrauit: Cum igitur hic Felix
adminiſtrare cepiſſet: multi apud hieroſolimam ſurrexerunt: qui populum vanis ſuaſio
nibus deciperent: Inter quos (vt Joſephus li. 20. ca. 17. ſcribit) quidam Egyptius pſeudo
prop̄ha vnus fuit: qui multos ſibi aſſotians in ipſo magnarum rerum conatu a Felice p̄
exercitum oppreſſus eſt: Quo extincto denuo vniuerſa prouincia latronū ⁊ magoꝛū ho
mines ſeducentium repleta eſt: De quoꝛum numero Felix multos interfecit: Sed cū a Jo
natha pontifice maximo moneretur vt rebus Judeoꝛum mitius preſideret: ira ſuccenſus
ipſum pontificem per fraudem in templo interimerē fecit ⁊ poſt eum multos trucidare
mandauit: Que res apud Judeos defectionis ſeminarium fuit: Hac etiam de cauſa:
Nero Judeoꝛum querimonijs pulſatus ipſum felicem a prefectura remouit: ⁊ feſto digni
tatem conceſſit. Primates ſiquidem iudeoꝛum a Ceſarea Romam aſcenderant de felice i
iurijs conqueſturi: qui certe penas exoluiſſet condignas niſi amicoꝛum precibus Nero in
dulſiſſet.

Nero Ero Claudij priuignus ⁊ agrippine ex Gneo Domitio eius viro filius: ſextus Ro 57 5256
manoꝛum imperatoꝛ: hoc anno curente etiam octaua ⁊ ducenteſima Olympiade
imperare cepit: ⁊ imperauit annis. 14. menſibus. 7. ⁊ diebus. 8. Claudius enim moꝛiens
cum Britanicum filium ⁊ Octauiam filiam ex Meſſalina vxoꝛe genuiſſet: tamen ſuade
lis Agrippine vxoꝛis Neronem priuignum ⁊ Generum imperij ſucceſſoꝛem deſignauit ⁊
Britanicum filium p̄pꝛium regni extoꝛem fecit: Fuit autem Neroni p̄pꝛium nomen Do
mitius ſicut ⁊ patri: Cui belue cum Claudius Ceſar Octauiam filiam vxoꝛem dediſſet:
eum Neronem appellauit: At tum Nero hoc pacto cum imperium adeptus fuiſſet felici
tatis magnitudine abuſus eſt: ⁊ viroꝛum omnium ſeuiſſimus omniumqꝫ flagitioꝛum ge
nere inquinatiſſimus ⁊ Auunculo Galicule omnibus in rebus ſceleratioꝛ ⁊ deterioꝛ eſſe
cepit: Magnam namqꝫ Senatus partem quaſi ei inſidias tetendiſſent interfecit: Poſt q̊s
in omes etiam vir nequiſſimus immanitatem ſuam conuertit: Et pꝛimo quidem ſeuitiā
ſuam (vt premiſſum eſt) in Senecam preceptoꝛem ſuum virum ſenem exercuit: Poſtmo
dum in Lucanum poetam: Deinde in Piſonem ⁊ coꝛnutum philoſophum quem in exi
lium egit: In Agripinam quoqꝫ matrem ſuam ſeuit: vt infra dicetur: quam pro muneris
retributione interimere fecit: non ſolum pro matris officio hoc ei impudens: ſed etiā (vt
Joſephus ait) q̄ ei ſuis machinamentis prebuerit Romanum pꝛincipatū: In octauiam
preterea vxoꝛem ⁊ Britanicum cognatum: ac in omnes denique qui aliquo in precio apō
Ciues eſſent: vſus eſt crudelitate: incendij inſuper vꝛbis Rome ad ſimilitudinem ardentis
Troie auctoꝛ pariter ⁊ ſpectatoꝛ fuit: Et cum hoc incēdium ei aſcriberetur ipſe ad abolen
dum hunc rumoꝛē ſuboꝛnatis falſis teſtibus culpam chꝛiſtianis imponere curauit. vnde

ꝛ prima in chriſtianos perſecutionem incipiens(preter Petrum ꝛ Paulum apoſtolos)innumeros interfecit chriſtianos: Tante nāqꝫ fuit luxurie vt frigidis lauaretur vnguētis ꝛ aureis piſcaret retibus: que purpureis funibus attrahere conſueuerat: Ad vltimū vero per amentiā ad hiſtrionum opera ſenāqꝫ peruenit: vbi turpiter videntibus ꝓceris cecinit ꝛ ſaltauit: Cuius ſeuitiam ꝛ peſſimam vitam Boetius li. 2. metro ſexto lamentabiliter commemorat dicens:

Nouimus q̄ntas dederit ruinas: / Urbe flammata patribuſqꝫ ceſis:
Fratre qui quondā feruſ interēpto / Matris effuſo maduit cruore:
Corpus ex viſu gelidū per errans: / Ora nō tinxit lachrimis ſed eſſe:
Cenſor extincti potuit decoris: / Hic tamē ſeptro populos regebat:
Quos videt cōdens radios ſub vndas: / Phebus extremo veniēs ab ortu:
Quod premūt ſeptē gelidi tryones: / Quos nothus ſicco violentus eſtu:
Torret ardentes recoquēs arenas: / Celſa num valuit poteſtas:
Uertere praui rabiē Neronis: / Heu grauem ſortē quotiēs iniquus:
Additur ſeuo gladius veneno:

Hic itaqꝫ cū a Seneca viro preſtātiſſimo in Rhetorica ac ph̄ia optime edoctus fuiſſet. oīa hec vitia in Imperij ſui principio ita occultauit vt bonā ſpem omnibus pre ſe ferre videretur: Nā in vrbe ꝛ extra multa ſplendide edificauit: ꝛ inter cetera Thermas Rome ſuo nomine ꝛ domū aureā ac porticū triū miliū paſſuū mira celeritate perfecit: Judeis quoqꝫ plurimū fauit ꝛ quāmaxime Agrippe eoꝝ regi cuius regno multa adiecit: Tandē vo hic Nero toto orbi inſignis belua poſtea q̄ ꝑdictū tempus in his obſcenitatibus ꝑduraſſet ita Irā ꝛ odiū populi romani in ſe cōcitauit vt tumultu excitato quā diligentiſſime ad penas ab oībus quereretur: Qui e palatio fugiens ad quartum vrbis miliariū inſecutus ibidem in ſuburbano liberti ſui inter Salariā ꝛ Numentanā viam ſemetipſum āno etatis ſue. 32. interfecit: In eoqꝫ oīs Ceſaꝝ familia conſumpta eſt: Eius aūt corpus(vt ex priuilegio ordinis noſtri habemus)intra vrbem delatū ad portā flāminiā ſepultum ē: Ubi quadragintaquinqꝫ ſupra ſeptingētos fere annos vſqꝫ ad paſchalis primi pōtificis maximi tempora permanſit: ſupra quod Nux arbor naſci cōtigit: quā Demones inſederant locum cuſtodientes q̄ multos ꝑ eam portā ex vrbe exeūtes crudelem ī modū lacerare cōſueuerant: Quod aīaduertens idē Paſchalis pōtifex ꝓmotus populi ſui malis que in dies ꝑ pe ſingulos nūciabant ea de cauſa euenire: Jeiuniū Ciuitati indixit. obſecrauitqꝫ īmortalem deū vt populū Romanū a tam deteſtabili eriperet clade: Cui tādem beata v̄go Maria apparens indicauit ei oſſa Neronis ibidē eſſe cōdita: monuitqꝫ vt e loco illo ea in tyberim ꝓiceret: Quod cū feciſſet cōfeſti inde oīs demonū vis expulſa ē: Uiſoqꝫ miraculo pōtifex eo ī loco in honorē beate v̄ginis eveſtigio altare erexit: Deide Edes in ipſi⁹ beate v̄ginis honore extructa fuit: Que etiā a noīe facti: q2 ex tunc a populo frequētari cepta fuit Eccleſia ſancte Marie de populo appellata eſt: Ubi pp huius facti memoriā inumerabiles pene indulgētie ꝑ ſummos pontifices poſtea cōceſſe fuerunt: Quē ſane locū ꝛ Eccl̄iaꝫ fratres ordinis nr̄i Eremitaꝝ diui Auguſtini poſtea ꝛ deinceps incoluere: Et porta ante Flaminea vocata: ex illo etiā ꝛ deīceps populi porta ē appellata. Demū Syxtus hui⁹ noīs q̄rtus pontifex maximus pauli Bergomēſis ibidē digniſſime ꝑſidentiſ hortatu ꝛ induſtria Eccl̄iam a fundamētis maxima cū ipenſa inſtaurauit: vt latius in calce voluminis ī eiuſdē Syxti pontificis vita dicetur.

Feſtus Romanus patricius ſexto Neronis Impꝛ̄j anno ab eodem Imperatore poſt Felicē
63 preſes in Judeā miſſus ꝑfuit ānis duobus: vir q̄dē iuſtus ꝛ v̄tutis amator q̄ ſuſcepto magiſtratu vno ordine negotijs ꝑeſſe ſtuduit: vnde cū vniuerſam ꝓuinciā latronib⁹ plenam offendiſſet: viribus q̄bus potuit purificauit ꝛ illos qui illā infeſtabant ſollicite perſequi cepit ꝛ latrones multos interfecit: Hic(vt Lucas euangeliſta refert) Paulū apoſtolū cū p̄nte Agrippa rege rationē ſue religiōis exponere tētaſſet. vinctū Romā ad Neronē trāſmiſit.

Albinus aũt ⁊ ipſe Patricius Romanus poſt fm annũ predicti feſti i p̃fecture magiſtratu 65
ſucceſſor fuit: ⁊ quattuor ãnis prefuit: Uir q̃dem calidus auaruſq; atq; malignus qui nul
lam iniquitatis ſpeciem pretermiſit: ⁊ quoad prefuit vniuerſa in Judea ꝓfanauit: Nã(vt
Joſephus tradit)non ſolum Ciuibus furabatur: ſed ſingulorum ſubſtantias diripiebat
atq; latrocinantibus fauebat: ⁊ qui eamobrẽ a decurionibus cõprehendebant: accepta a
cognatis ⁊ parentibus pecunia relaxabat: Et ꝓpterea in hieroſolimis hac de cã facinoro-
ſoꝝ(qui res nouare cupiebant)creuit audacia: Nam quos cõſtabat officijſ indignos ⁊ ſup
plicijs dignos q̃libentiſſime ad dignitates ⁊ vrbis officia ꝓmouebat: his etiã qui tumultũ
in vrbe excitabant nõ modo nõ indignabat ſed etiã largitionibus ſe redimentes fauebat:
Unde ⁊ multiplex dñatio ſui cã in vrbe ſurgere cepit que ab illo tempore ſemina future
captiuitatis ⁊ excidij ſparſere: ⁊ bello Judaico dedere principia. Quo autem fine eius vi
ta fuerit clauſa non inueni.

Florus geſſius ⁊ ipſe decimo Impij Neronis anno q̃nto aũt ⁊ decimo regni Agrippe(teſte
Joſepho)Albino p̃dicto ſucceſſit. Qui magiſtratu inito multis malis vt vir malign⁹ vio 69
lentuſq; Judeos attriuit ⁊ p̃magnitudine maloꝝ eiuſ Albinũ quaſi iuſtũ iudicẽ Judei lau
dabãt: Quia malignitatẽ ſuã callebat ⁊ occultabat: ne dep̃henderet a turba: Hic aũt qua
ſi ad docendã neq̃tiã miſſus iniquitates ſuas in Judeos apta malignitate demõſtrabat qr
neq; direptionib⁹ parcebat: ſed modũ iniuſti ſupplicij effrenata rabie ſequebat: Ad miſe-
randũ.n. iflexibilis erat ⁊ auarus oibus lucris latronũq; direptioib⁹ coicabat: Quapp in
felices Judei cũ ei⁹ latronũq; direptiões ſuſtinere nequirent multi ex eis receſſere ⁊ relictis
patrũ ſuoꝝ ſolẽnitatibus ad alienigenas ſe trãſtulere nationes. Quib⁹ malis pmoti Ju-
dei ſo Flori huius admiſtrationis ãno bellũ contra Romanos ſuſcepere menſe. ſ. Maio
quod per annos. xij. protractum fuit: Hic autem Florus vxorem nomine Cleopatram ha
buit: malignitate marito non minor que a Popea Neronis vxore hanc marito dignitatẽ
obtinuit.

Perſecutio xp̃ianoꝝ prima.

Nero itaq; Impator tertiodecimo Impij ſui ãno ſup oia ſcelera ſua etiã i chriſtianoſ p̃m⁹
perſecutionem exercere cepit. In qua p̃ter Petrũ ⁊ Paulum apoſtolos etiam in fraſcripti 70
ſingulares viri Rome ⁊ alibi glorioſo martirio coronati ſunt: Quoꝝ de numero quadra
ginta ſeptẽ p̃mo fuere a beato Petro aplo baptizati: q̃ cũ eodẽ aplo in cuſtodia cõtinerent
tandẽ ſub deuotiſſima fidei cõfeſſiõe ibidẽ Neroniano gladio. 2. idus Martij conſumpti
ſunt: Quo die eorum natale celebratur.

Nereus itẽ ⁊ Achileus fratres Romani Ciues ⁊ ipſi ſub hac perſecutione Rome martirio
coronati ſunt: hi primo apud Inſulam pontiam longum pro chriſto duxere exilium. poſt
modũ a quodã Judice grauiſſimis attriti fuerunt verberibus: deinde cum ad imolandũ
equuleo ac flãminis cõpellerentur dicerentq; ſe a beato Petro aplo baptizatos nulla poſ
ſe ratione Idolis imolari capite ceſi ſunt. Quoruz natale. 4. idus Maij eccleſia celebrari
mandauit.

Proceſſus etiã ⁊ Martinianus Romani milites a diuo Petro in carcere baptizati: ⁊ ipſi
cum Neronis iuſſu oris contuſionem equuleũ Neruos Fuſtes flammas ſcorpioneſq; per
peſſi fuiſſent nouiſſime ſexto nonas Julij martirio coronati ſunt. Quo quidem die ⁊ eo-
rum feſtiuitas celebratur.

Torpetus inſup Romanus Ciuis q̃ apud Neronẽ magnus fuerat hac ipſa tẽpeſtate iuſſu
Neronis chriſti martir efficitur. Quẽ primo Alapis cedi deinde verberibus diutiſſime af
fici ac beſtijs deuorandũ tradi mãdauit: Sed cum minime lederet caput ei obtruncari p̃
cepit: ⁊ hoc q̃dem. 16. kal. Julij geſtũ quo die feſta eius celebrant.

Torquatus quidam ⁊ ſecũdus Cecilius. Eſtiuus ⁊ Euphraſius ſanctiſſimi chriſti confeſſo
res ⁊ ipſi vno die hoc tẽpore apud hiſpanias mãdante Nerone martirio coronantur: hi
aũt oẽs ab aplis petro ⁊ paulo epi apud Romã ordinati cõfeſtim ad p̃dicãdũ verbũ dei

hiſpanis infidelibus fuerunt directi: vbi cū varijs in vrbibus euangelizaſſent ⁊ innume-
ras eius gentis multitudines chriſtiane fidei ſubiugaſſent: Tandem Torquatus acci. Ce-
cilius belybori ⁊ Eaphraſius Eliturgi ciuitatibus conditi quieuere: Quo℞ natalicius dies
ſextodecimo kal. Junij celebrari poſtea mandatum eſt.

Nazarius pretcrea cuiuſdā Aphricani patricij Romani filius a beato Lino epo baptizat⁹
⁊ ipſe quoq₃ apud Mediolanū vrbem ab Anolino vrbis prefecto per hoc tēpus martir
chriſti efficitur: Qui cū oēm predicando peragraſſet Galliā: ⁊ apud Carmelū ciuitatē filiū
cuiuſdam vidue Ciuitatis ipſius ꝑmarie noīe Celſum baptizaſſet Mediolanum redijt:
vbi cum dei vrbum predicaret ab Anolino ibidē preſide capitur: ⁊ carceri cū codē Celſo
puero mancipitur. Et poſt nō multos dies cū eode Celſo puero gladio occiditur: Eorum
aūt corpora cum diu latuiſſent (ſicut ſanctus Paulinus eps ſcribit) tēpore Archadij ⁊ Ho
norij Imperato℞ a beato Ambroſio mediolanēſi epo dn̄o reuelāte reperti fuerūt: Quo
rū feſtiuitas. v. cal. Auguſti celebratur.

Marcellum q₃ ⁊ Apulleum inſignes viros ſub hac perſecutionis rabie apud Romā mar
tirio coronatus fuiſſe conſtat: hi ꝑmo per apoſtolum Petrum relicto Simone mago (cu
ius erant diſcipuli) doctrine apoſtolice ſeſe tradiderunt: quo audito Paulopoſt ab Aure-
liano viro conſulari detendi iuſſu Neronis martirij coronam Nonis Auguſti reporta-
runt: Quorum corpora non longe ab vrbe ſepulta referuntur. Eorum autem natale No
nis Auguſti celebratur.

Frontonius etiam quidam petragoricus epiſcopus natione Romanus vir ſanctus quē Pe
trus apoſtolus ſuperioribus diebus epiſcopum ordinauerat: ⁊ cu₃ Sergio p̄ſbitero (quē
per apoſtoli baculum in itinere ſocium de morte receperat) his tēporibus ad eandem Pe
tragoricā Ciuitatem Gallie veniens cum magnam illius gentis multitudinem ad chriſtum
conuertiſſet multis miraculis clarus octauo cal' Nouēbris vir ſanctus quieuit i dn̄o quo
etiā eius natale celebratur.

Paulus q₃ Narbonenſis eps ⁊ confeſſor quē (vt diximus) Paulus aplus ordinatū eidē vr-
bi deſtinauerat Antiſtitem. Quiq₃ cū eodē aplo ad hiſpanias p̄dicādi grā perexerat ⁊ ibi
dem relictus fuerat per hoc tempus p̄dicationis officio nō ſegniter expleto miraculis cla
rus ſexto Jdus Decēbris migrauit ad dn̄m

Tecla virgo preclariſſima Jnſigniſq₃ ac ſciſſime Pauli q₃ apoſtoli diſciplina hiſdem tēpo-
ribus poſteaq₃ pro confeſſione chriſti Fuſtes Beſtias ⁊ Jgnes tria atrociſſima tormenta
ptuliſſet poſt etiā multa ⁊ incredibilia alia tormenta ⁊ certamina ad multo℞ doctrinā p
lata cū de Jconio Seleuciam veniret nono. cal. Octobris in pace quieuit. Quo die eius
natale celebrare cōſtitutū eſt.

Maria Magdalena Jnſigniſſima chriſti apoſtola. Per hoc tēpus (vt aiunt) haud longe a
Maſſalia gallia℞ Ciuitate migrauit ad dn̄m: Hec quippe ab adoleſcētia ſua vt ſacra ei⁹
habet hiſtoria) cū eſſet cunctis Judeo℞ puellis pulchritudine perlata ex Marthe ſororis
lazar q₃ germani ſententia: in Magdalum Caſtellū marito tradita fuit. Sed confeſti₃ vo
luptatū fallacia vanaq₃ leticia ſeducta a marito ipſo diſcedēs hieroſolimā fugit: Ubi ⁊ ge
neris ſui immemor ac legis diuine oblita vulgarris ⁊ impudiciſſima meretrix euaſit: Ac
poſtq₃ ſponte ſe fecit turpitudinis pſtibulum iure effecta eſt delubrum demonio℞: Veru₃
dn̄o Jeſu aliquando predicante ⁊ terrorē peccatoribus (vt fit) intentante confeſtim ante
occulos cordis ſui culpas tupitudinis ſue ⁊ eternū iudicium ponens dolore cordis intrinſe
cus tacta culpas ſuas fletibus amariſſime punire cepit: Jnſe que reuerſa ait. Quid fru-
ſtra decepis Maria: Surgā (inq̄t) ⁊ ad Jeſu₃ xp̄m dn̄m deū ve℞ reruq₃ oium creatorē ⁊
redēptorē meū ibo ⁊ plāgā dolorē meū ac mea ſcelera amariſſime d̄plorabo: Atq₃ ita do
mū reuerſa lupanar cōfeſtim dereliquit ⁊ ſui oblita ad xp̄m i domū Simonis leproſi cō-
uiuātē venit: ad pedeſq₃ ei⁹ retro acceſſit vbi vberti lachrymas effūdēs q̄ſi peccato℞ veniā
ſibi elargiri poſtulās ipſi d̄nī ſui pedes lachrymis lauare cepit: ⁊ capillis capitis ſui tergēs

exoſculabat vnguẽtoq preciosiſſimo vngebat. Quo viſo (vt ſacra euãgelioꝝ hẽt hiſtoria) dñs ad illã inq̃t. O mulier remittũtur tibi peccata tua. Fides tua te ſaluã fecit. vade inq̃t i pace. Ac per hoc mercedẽ corporis ſui a ſe oino abdicãs ⁊ aliã ſalutis viã repetenſ quoad dñs noſter Jeſus chriſtus vixit eidẽ ardẽtiſſime inheſit vt optimã partẽ (eo teſtãte) elegit; Poſt vo dñi nři aſcẽſionẽ (vt Egeſippus ad verbũ ſcribit) domo eius in Eccliam cõſecrata aſperimã eremũ petijt ⁊ in loco angelicis manibus ꝓparato p. 30. ãnos incognita manſit: vt ⁊ qualibet die ſeptem horis canonicis ab Angelis in ethera eleuabatur: ⁊ celeſtium agminũ glorioſos concentus corporalibus etiã aurib' reficiebatur: vnde dieb' ſingulis hiſ ſuauiſſimis ſacrata cõuiuijs per eoſdẽ angelos ad locũ ꝓpriũ inde reuocata alimẽtis corporalibus nullatenus indigebat: Atq ita cũ adeo bonis delectata corpalibus aliquãdo diſceſſiſſet ad eũ deniq p hanc penitẽtie amaritudinẽ fragrãti deſiderio vndecimo cal. Auguſti redire curauit: Eius aũt corpus apud Meſſiliã Galliaꝝ vrbẽ nũc vſq cõditũ habetur cui' natalicius dies. xj. cal. Auguſti celebrat.

Agrippina Neronis Ceſaris mater hoc ãno apud Lucrinũ lacũ i villã ſuã iuſſu filij occidit 70
Que mulier ⁊ genere cõſanguinitatiq Imperio ⁊ filij mõſtruoſitate ac ſua quoad vixit emicuit. Hec qppe Germanicis Ceſaris optimi Juuenis ex Agrippina ſuperiori filia fuit: ⁊ Caij Gallicule Imperatoris ſoror: ⁊ nupſit Gneo Domitio hoi nobiliſſimo. ex quo Neronẽ ꝑdictũ peperit: veꝝ viro morte abſumpto Nerone adhuc paruulo cũ formoſiſſima eſſet Gaius ei' frater vir ſpurciſſimus diu turpi ſtupro ea abuſus eſt: Sed eo a militib' ſuis trucidato a Claudio ꝑncipe ſubſtituto ꝓ dilecta in vxorẽ accepta ẽ. Que in dignitatẽ ſublimata (vt erat mulier aſtutiſſima) tẽpore capto: quãq vtriuſq ſexus filij eſſent Claudio eĩ induxit vt Neronẽ priuignũ adoptaret in filiũ ⁊ Octauiã filiã traderet in coniugẽ. Quibus obtẽtis metuens ne Britanicus Claudij filius ante patris mortẽ i ſolidã deueniret etatẽ: ipſum Claudium maritũ ⁊ Imperatorẽ veneno ſuſtulit: Quo mortuo ſuffragio amicorum Neronẽ ſublimare fecit in principem. Que res adeo Neroni grata fuit. vt ipſam matrẽ illico tamq benemeritã in ꝓctis tam publicis q priuatis preponeret. Ea quidẽ ſic ſublimata plurimũ in cedibus atq exilijſ debacata eſt. Deniq facinoroſa mulier cũ quibuſdã ex cauſis de filio oblocuta fuiſſet in deteſtabilem (quãq meritã) mortẽ deducta eſt. Nã cũ eius odium ſibi conqueſiſſet eam oi honore ⁊ maieſtate ꝓuauit: que indignãs ⁊ femineo irritate furore eidẽ imperiũ ſe ſurrepturã minata eſt: Quibus exterritus Nero veneno ter illam interficere conatus eſt: Sed ipſa antidotis offenſam vitare ſtuduit: Demũ cum omnia que illi Nero in mortem tetenderat euitaſſet mater: Centurionem cum militibus i villam ſuam nitens illam funeſtiſſime occidi mãdauit qua occiſa nocte cadẽ cremari fecit ⁊ vilibus exequijs terra contegi:

Jnus ſecundus papa. hoc ãno qui eſt vltimus Neronis beato petro in pontificatu 70 5269
Papa 2s ſuccedẽs; ſedit ãnis. xj. mẽſibus 3. ⁊ dieb'. 12. Uir certe moribus ⁊ ſanctitate ꝑclarus Qui ex ꝑcepto magiſtri ſui petri conſtituit ne qua Mulier niſi velato capite vnq tẽplũ igrederet. Fuit. n. hic natione Thuſcus ex patre herculiano: q cũ Demones effugaret mortuoſq ad vitam redduceret tandẽ a Saturnino Cõſule cuius filiã a demonibus liberauerat capitali ſnĩa punitur: ⁊ martir chriſti efficitur: ac vndecimo cal. octobris in vaticano iuxta corpus beati petri ſepelitur ⁊ ea die ei' natale celebrat: Quod qdem ſanctiſſimũ corpus: vt aiunt: poſtea a quodã Gregorio Oſtienſi epõ in Oſtiã Ciuitatẽ tranſlatũ: ⁊ in diui Laurentij tẽplo honorifice conditũ fuit: Hic ſacros ordines in vrbe bis celebrans. 18. preſbiteros: ⁊. xi. epõs creauit. Scripſit aũt hic res geſtas beati Petri magiſtri ſui ⁊ maxime eius cũ Simone mago cõtentionem.

Uiri diſciplinis excellentes.

Euax Arabũ Rex inſignis phus ⁊ Medicus ac Rhetor tẽpeſtate hac floruit: Qui iter cetera ſue doctrine opa volumẽ de medicinis optimũ a ſe cõpoſitũ Neroni trãſmiſit: Jn quo nõ ſolũ herbaꝝ medicinaliũ ſed etiã ⁊ lapidũ ſpecies noia ⁊ colores ac qbus in regioni-

bus valeant reperiri ſcripſit: De quo etiā Plinius li.25. meminit dicēs: Euax Dionyſius ⁊ Metrodor⁹ herbaꝝ effigies pinxere: earūqꝫ effectus ſubſcripſere:

Uectius valēs alter medic⁹ grecus q̄ vt Plinius li.29. ſcribit Meſſalie p̄dicte vxoris Claudij adulterio fuerat nobilitatus p hec tēpora multā nactus potētiā Rome in medicinis nouā ſectā inſtituit: ⁊ Galieno teſte libro p̄mo de regimine ſanitatū ⁊ librū Medicinalē ad Neronē ſcripſit: In quo ↄctis medicis ⁊ phīs tam veterib⁹ q̄ nouiſſimis ſe ipſum effrenata quadā temeritate prepoſuit: Ipocratēqꝫ oiuꝫ medicoꝝ p̄ncipē maxie ſupplātauit: Sed idē Galienus ipſum ignorātiſſimū fuiſſe oſtēdit: nec inter medicos ſed iter textrices ſordide creuiſſe: cū eius pater lane pectinator ⁊ mater textrix fuerit.

Critiā quoqꝫ Maſſilienſem medicū hiſdē tēporibus floruiſſe dicūt: Qui etiā (vt idē Plinius li.29. ſcribit) ad motus ſydeꝝ ex Ephimeride mathematica cibos p̄hibēs: horas obſeruans auctoritate Theſſalum p̄ceſſit p̄dictū: Hic (eodē Plinio teſtāte) inumeras poſt ſe reliquit diuitias: ⁊ libros in medicinis edidit vtiles.

Probus Berythius grāmaticoꝝ ſui tēporis pīceps p hoc tēpus (Euſebio referēte) floruit: ⁊ nōnullos in Grāmaticali pfeſſione edidit tractatus.

Statiū q̄ vrſulū natione Toloſanū oratorē clariſſimū hiſdē etiā tēporibus claruiſſe ſcribit Euſebius: Qui ⁊ p oēm Galliā Rhetoricā celeberrime docuit.

Galba Sergius antique nobilitatis Senator: hoc āno ab hiſpanis Gallīſqꝫ āno etatis ſue.73: poſt Neronē Sextus Romanoꝝ Imperator electus īperauit mēſibuſ.7. Galba

5270 71 Qui: vt Suetonius ait: a principio liberalibus ſtudijs ⁊ Juri Ciuili opam dedit: ⁊ ppa adultus factus eius vita p̄uata: īſignis admodū fuit: veꝝ p̄ncipatu ſuſcepto cū Rome auaritia ⁊ ſignitia oēs offenderet tandē Othonis inſidijs in vrbe ad lacū Curtij cū piſone nobiliſſimo adoleſcēte quē in filiū adoptauerat iugulatus eſt: Cui⁹ quidē corpus Egius eius diſpenſator in p̄uatis eius ortis via Aurelia ſepeliuit: Fuit hic: vt Oroſius li.7. ſcribit: ſepe conſul perſepeqꝫ pconſul ⁊ frequēter belloꝝ grauiſſimoꝝ Dux. Statura corporis iuſta capite Caluo: occulis ceruleis adūco naſo manibus pedibuſqꝫ articulari morbo diſtortis adeoqꝫ vt neqꝫ Calceum perpeti poſſet: Fuit etiam indexteriori corporis parte gibbus. Cibi tñ plurimi ⁊ libidinis maxie in marib⁹ pnus: Qui. M. Fabiū Quintilianū inſignē oratorē ex hiſpania Romā perduxit.

Otho Lucius octauus Romanoꝝ Imꝑator: mortuo Galba iter tumultus cedeſqꝫ Impiū occupāſ īpauit mēſib⁹.3. Hic nāqꝫ materno genere magiſq̄ paterno nobilio Otho fuit vita p̄uata mollis. Quippe q̄ Neronis pfamiliaris fuerat: ⁊ oīum ei⁹ cōſilioꝝ ſecretorūqꝫ particeps: cū aūt Ciuile bellū cōtra vitelliū in Germania Impatorē creatū molit⁹ tribus leuib⁹ plijs ſupior extitiſſet: vno videlicet ad alpes, altero ad placētiā: Tertio ad Caſtorē: Quarto aūt: vt Suetoniuſ ait: apud Bebriacū ſupat: Unde ⁊ rex deſpatiōe pmotus mēſe Octobrio āno etatis ſue.58. ſibimet manū inieciт ⁊ apud volaterranā Ethrurie vrbē funerat⁹ eſt. Hic q̄ppe Statura fuit modica ⁊ male pedatus caluuſqꝫ habit⁹: Eius autē vitā ⁊ p̄clariſſima geſta multi clariſſimi oratores ſcripſere: ⁊ q̄maxie Plutarchus ⁊ Suetoni⁹ hiſtorici. q̄ eū p̄dicarūt fortiſſimū viꝝ ac vnicū rei bellice Impatorē.

Vitelius nonus Romanoꝝ Imperator ⁊ ipſe poſt Othonē Impauit mēſibus.7. q̄ Uitelius ex familia honorata potiuſq̄ nobili originē duxit: hic: vt Suetoni⁹ ſcribit: in adole-

5271 72 ſcentia oibus pbris contaminatus fuit: ſed ꝑpter augurandi ſciētiā apud Caiū Impatorē p̄cipuū locum obtinuit: Quo mortuo etiā apud Claudiū per Alee ſtudiū familiaritateꝫ obtinuit: Deinde Neroni acceptior: quoꝝ indulgentia ampliſſimis honoribus auctus eſt: Deniqꝫ cū p̄rimū imperio potitus fuiſſet in oēm nequitiā ſeuitiāqꝫ ac ingluuiē plapſus ē: Fuit q̄ppe tāte voracitatis vt ī die ſepi⁹ comederet: ⁊ vna cena ſuo iuſſu: vt Suetoni⁹ ſcribit: duomilia piſciū ⁊ ſeptēmilia auium eidē appoſita fuerint: Et ne cui hoc incredibile videatur: Ferunt eum fuiſſe incredibilis pceritatis ⁊ rubicōdiſſime faciei atqꝫ obeſi ventris: Ueꝝ vbi comperit veſpeſianum apud Judeam paleſtine ab exercitu Imperatorē creatū:

cū legionibus aduentare ꝑmū deponere Jmpium constituit: Sed a quibusdā postea aia tus armis ſumptis Sabinū veſpeſiani fratrē cū Fleuiānis in capitoliū cōpulit: quo q̄dem ſucceſſo oēs cū eo cōcremari fecit: Quare veſpeſiano ſuperueniente cū nullū ſibi venie lo cū reliq̄ſſet e palatī cella in qua delituerat turpiſſiſſe tractus per viam ſacram nudus ad ſcalas Gemonias ducit: vbi prio ſtercore ꝛ ceno ludificatus. deīde minutiſſimis ictibus ex carnificatus in Tyberim piectus eſt: ꝛ ita etiā coi caruit ſepultura: Periȷ̄t itaqꝫ cū fratre ꝛ filio q̄nquageſimo ꝛ ſeptimo vite ſue āno.

Uiri doctrinis excellētes.

Quintilianus Rhetor atqꝫ phus celeberimus natione hiſpanus hiſdem temporibus cum in precio magno eſſet a Galba predicto Ceſare Romā perductus ibidē Scholam tenens clariſſimus habitus eſt. Uir certe eruditiſſimus atqꝫ grauis: qui inter cetera De inſtitutione oratoria octo libros compoſuit: atqꝫ cauſarum librum perutilem edidit: Ex quibus hanc celebrem ꝛ memoria dignam habemus ſententiam: Utinam liberorum noſtrorum mores non ipſi pderemus: Jnfantiam enim ſtatim delitȷ̄s ſoluimus: Mollis quippe educatio quam indulgentiam vocant neruos omnes mentis ꝛ corporis frangit: Huius aūt celeberrimi viri de inſtitutiōe oratoria liber cū annis ferme ſexcentis deperditus ſtetiſſet poſtea a Pogio florentino viro eruditiſſimo circa ānū dñi. 1410. in Conſtantiano Cōcilio in quodā ipſius ciuitatis monaſterio īteger repertus eſt. atqꝫ ita eius opere trāſcriptꝰ ꝛ emēdatus in Jtaliā delatus eſt:

Joſephus Judeus Sacerdos ꝛ Mathatie eiꝰ gentis Sacerdotis filiꝰ hiſtoricus quidē celeberrimus atqꝫ phus īſigniſſimus: multarūqꝫ lraꝝ ꝛ reꝝ peritiſſimus hoc tēpore Jmpantibus ṗdictis vꝫ Nerone ꝛ reliq̄s a Ueſpeſiano ꝛ Tito eiꝰ filio conqueſita Gallilea capitur ꝛ in ſeruitutem honeſtā deducitur: vir ſane bonus ac egregius Qui de chriſto optie ſenſit ꝛ ṗdigia multa expoſuit: ꝛ quāmaxime hieroſolimoꝝ pniciem futuram tamq̄ verꝰ ṗpheta predixit: Qui cū in Romanoꝝ manus (poſt Gallilee deuaſtationem cui ipſe preerat) deueniſſet: a Ueſpeſiano exercitus moderatore diligenti cura ſeruatus eſt: Qui ſtatī eidē Ueſpeſiano ꝛ Tito ſemotis arbitris eos breui Jmpatores futuros eſſe ṗdixit: q̄ ꝛ factū eſt. Propter quod idē Ueſpeſianus eū ab oi ſeruitute liberauit: Capta vero ꝛ euerſa hieroſolia Joſephus vt verus ṗpheta a Ueſpeſiāo ſūmis laudibꝰ ꝛ honoribus elatus eſt. Romā deinde ṗductus tū Ciuitate tū Flauia familia donatus eſt: vbi cū eiſdē Jmperatoribus ṗ quindecim ānos feliciter vixit: Jn q̄bus cum ſingularis eſſet eruditiōis primo. De Judaica captiuitate ſeptē libros ſcripſit: pro q̄bus ꝛ ſtatuā (vt diuus refert hieroꝰ) Rome ṗmeruit: Scripſit deīde alios viginti de antiq̄tate Judeoꝝ li. vꝫ ab exordio mūdi vſqꝫ ad bellū Judaicū: ꝛ alios duos aduerſus Apionē grāmaticū: atqꝫ alia multa poſt ſe reliquit ſcripta: Que oīa a Ruffino Aq̄leieñ in latinā linguā trāſlata poſtea fuere: Et cū natus Joſephus hic etiam qñ chriſtus cruci affixus fuerit vixit vſqꝫ ad Traiani Jmpatoris tēpora ꝛ Rome glorioſiſſime defecit.

Ueſpeſianus

Eſpeſianus Flauius decimus Ro. Jmperator ducēteſima ꝛ duodecima Olympiade 73 5272
Jmperator ꝛ Auguſtus creatus imperauit annis. x. Uir vtiqꝫ clementiſſimus liberaliſſimuſqꝫ ac munificentiſſimus: qui principatu ſuſcepto rempu. ferme collapſam optime reſtituit ꝛ cenſuꝫ Senatoꝝ expleuit. Cōſulares inopes ſuſtentauit ac multas per orbē Ciuitates terremotu vel incēdio afflictas i melius reſtituit: ꝛ vrbi quoqꝫ multa adiecit inſignia. Templū pacis foro ṗximum (per diuū Claudiū ceptum) perfecit: atqꝫ Amphiteatrum (cuius partem adhuc cum admiratione aliquando in vrbe cōſpeximus) inchoauit: Jmperio ēt potitus Achaiam Liciam Thraciam Oliciā Romānis adiciēs in ṗuincias redegit: ꝛ preſides eis tranſmiſit: Et q̄uis munificentiſſimus clementiſſimuſqꝫ haberetur: in colligēdis tñ pecunȷ̄s nimium reprehenſibilis videbatur: licet ex alieno (vt Eutropius noſter habet) nil raperet: Hic ante demandatum ſibi Jmperium in Germaniam ꝛ Britaniā a Claudio miſſus tricēſies ꝛ bis (vt Suetonius ſcribit) conflixit: Deinde biennio ante Ne

ronis mortem ad capiendam Judeam ab ipſo Nerone miſſus multa ibidem ſtrenue geſſit certamina: pro quibus audita principis morte Imperator ab exercitu appellatus eſt q̄ bellum Tito filio comendans Romā per Alexandriam ꝓfectus eſt: vbi vrbem incendijs veteribus ac ruinis deformē offendens ad reſtitutionē tam moꝝ q̄ muroꝝ agreſſus eſt: ⁊ multas leges preſertim ꝯ libidinē ⁊ luxuriam ibidem decreuit. Atq; ita oībus in reb' ab initio ſui ṗncipatus vſq; ad exitū ſemp iuſtus ciuiliſq; ac clemens fuit: Qui tandē poſtq̄ multas deduxiſſet: colonias ꝓfluuio ventris annū gerens etatis. 69. extinctus eſt relictus poſt ſe Tito ⁊ Domitiano filijs: ex flauia domicilla vxore ſuſceptis: Fuit nāq; veſpeſianus hic ſtatura quadrata firmis cōpactiſq; mēbris ⁊ vultu decoro: Et cū eſſet doctiſſimus vir multos vt Suetonius teſtat̃ edidit verſus.

Hieroſolimoꝝ excidiū atq; cōditio.

75 Hieroſolima Metropolis nobiliſſima ac vetuſtiſſima Ciuitas: hoc āno qui eſt 8s Impꝫ veſpeſiani ānus octaua die mēſis Septēbris a Tito eius filio capit̃ ⁊ ſexta vice funditus euertitur: Quā cū Titus vna cū tēplo ꝓrius diripuiſſet incēdiſſetq; eā vniuerſam ⁊ templum cōplanari iuſſit: q̄buſdā Turribus relictis que ṗter cetera eminebant. ſ. Phaſello: Hippico ⁊ Mariane ſic appellate: quod quidē Titus egit: vt Turres ille poſteris indicarent quā munitiſſimā ciuitatē Romanoꝝ virtutus obtinuiſſet: Muroꝝ tē aliq̄tā partē dimittēs tāto q̄to Ciuitatē ab occidēte cingebat: ⁊ hec q̄dē pars: vt caſtrū illis eſſet quos cuſtodie eā relinquere decernebat: Aliū vo totū vrbis ambitū ita cōplanauit: vt q̄ ad eā accеſſiſſent vix credere potuiſſent aliq̄n fuiſſe habitatā. Et hoc pp Judeoꝝ demētiā actū eſt: q2 nouas res (preter Agrippe regis cōſilium) mouere tēptauerit: Quinquies nāq; preter nūc hec celeberrima ciuitas vaſtata fuit: Primo a Babilonioꝝ rege. Secūdo ab Aſobeo egyptioꝝ rege. Tertio ab Antiocho: Quarto a Pōpeio: Poſt hos herodes magn' ⁊ Soſius captā oppidū ſeruauere: Eius itaq; vrbis ṗmus cōditor (vt Joſephus teſtatur) Canam fuit. q̄ Juſtus appellatus erat rex ⁊ hic q̄dē Melchiſadech Sacerdos dei altiſſimi dicebat̃: Qui cū ibidē phanū edificaſſet illud Solimā appellauit. Que q̄dem ciuitas Cananee gentis vſq; ad tēpora Dauid regis habitatio fuit. Nec Joſue Judeoꝝ ṗnceps eos Cananeos ſeu Jebuſeos vnq̄ inde expellere potuit: Dauid vo ṗmus Jebuſeis expulſis cū Ciuitatē reedificaſſet eam hieroſolimā. i. Munitiſſimā nuncupauit: Hieron. n. hebrea lingua latine munitionē ſignificat: Huius igitur vrbis ſic euerſe ſitus ⁊ munitio petroſa erat ⁊ triplici muro cingebat̃: que (vt Strabo ait) interius aquis abūdans exterius vero oīno ſicca foſſam habebat in lapide exciſam quadraginta pedū ꝓfunditate latitudine vero. ccl. E lapide aūt exciſo educta erāt celeberrimi tēpli menia: Eā cū Tit' cepiſſet ſtati cōplanatis menibus foſſas etiā ipleri iuſſit. Quāobrē vſq; ad Hadriani ṗncipiſ tēpa latronū Siccarioꝝq; facta eſt receptaculū: hec Strabo: Quā poſtea hadrianus Impator menibus ⁊ edificijs inſtaurās de ſuo nōie Helyā appellauit: ṗcepitq; ne cui Judeo in eā introeundi daretur facultas ſed tm̄ Chriſtiāis eam cōceſſit: vbi ṗmū ex noſtris quidā Marcus epus cōſtitutus eſt: In ea q̄ppe (ſicut Joſephus refert) ſexcenta hoīum milia p rōanos fuerunt iterfecta: Cu' q̄dē calamitatis ⁊ excidij Floꝝ ṗfecti inhūanitas extitit cā: q̄ (vt dictū eſt) Judeos ibidē inumeris attriuerat malis: ꝓpter que laceſſiti Judei res nouas ꝯ Rōanos mouere tentarūt: ⁊ ipetu facto multos Romanoꝝ iterfecerunt: ⁊ Ceſtiū Syrie pſidē extra ꝓuinciā eiecerūt: Quā obcauſam infinite ꝓpemodū cedes hinc inde ſubſecute ſunt: de q̄bus Joſephus li. 2. Judaice captiuitatis pulchre meminit. Quod cū Nero accepiſſē cōfeſti Veſpeſianū ṗdictū ab adoleſcētia vſq; in ſenectā bellis exercitatū ad tāti belli magnitudinē ſuſtinēdā duodecimo Impꝫ ſui āno cū ingenti exercitu miſit: Qui vtraq; Galilea ⁊ iudea capta poſt tertiū ānū mortuo Nerone ad iperiū p Senatū a iudea reuocat̃. Tito ei' filio ad debellādos iudeos ibidē relicto: Agrippa igit̃ rege ⁊ Beronice ei' germana ex vrbe pulſis ⁊ eoꝝ regia a iudeis ſuccenſa necnō ⁊ Anania eoꝝ pōtifice maximo a ſe

ditioſis interfecto tota Ciuitas ꝑ Simonem ⁊ Joannem quẽdam occupata fuit: Quorū
quidem ſeditionibus nil impius a Romanis quam ab his duobuſ paſſi ſunt Judei: Neqꝫ
poſt illos Ciuitas (vt Joſephus ait) aliquid noue calamitatis experta eſt: Sed illa quidē
grauiores caſus pertulit anteꝙ ſubuerteretur: Romani aũt qui eã debellarant maius ali-
quid perfecere nõ peius: Nam ſeditio Ciuitatẽ Romani vero ſeditionẽ cepere: qr multo
menibus erat tutior: his igitur intra Ciuitatẽ ſic male ſe habentibus. Tytus (ſicut Egeſip-
pus li.v. habet) cum quibuſdam delectibus equitibus foris vrbem circuiens ⁊ muros ex-
plorans: a Judeis a tergo concluditur: ſed animum audacia exacuens penetrato cuneo ad
ſuos indignabundus rediit incolumis: Qui ſtatim ⁊ tormenta ⁊ Machinas ad muros ad
mouit: quibus quaſſato muro ſecundo Titus tñ per Joſephum (qui dicendi peritiſſimus
erat) pacem Judeis obtulit: Sed cũ multi Judei cõtradicerent repente tanta in vrbe fa-
mis crudelitas inualuit vt ceſſantibus emptione ⁊ venditiõe ciborũqꝫ coctura incolle mã
darent Scutorꝫ coria olerum purgamẽta parietum adherentia nauſeantiū vomitus ve
tera etiã boum ſtercora ⁊ exuuie Serpentium atqꝫ Equorꝫ cadauera ad cibum coquerẽ
tur: pro quib⁹ malis facilior apud aduerſarios ꝙ apud ſuos pietas ſeruabatur: Jn muris
enim Joannes ⁊ Simon (ne quis fugeret) patibula poni iuſſit: Heu ꝓdolor: foris erat ca-
ptiuitas intus metus vbiqꝫ formido: Ceſar autem circũquaqꝫ omi materia collecta agge-
rem quadraginta ſtadiorꝫ conſtruxit: ⁊ exercitum omnem cum baliſtis machinis aliiſqꝫ
miſſilibus omni ex parte conſtituit ne vnus quidem euadere poſſet: Jnualeſcente deniqꝫ
fame ſepultor plerũqꝫ ſepeliendum preuenit ad ſepulchrũ: cũ tanto fetore morientium vt
vrbis terra ad ſepulturam non ſufficeret: : ſed extra muros cadauera ꝓiciebant: Propter
quod ingemuit Titus ⁊ ſe veniam ſepius eis obtuliſſe proteſtatus eſt: Multi nãqꝫ ad Ro
manos confugientes cum eis dabatur cibus aut nullam edendi vim aut digerendi habe-
bant poteſtatem: Hac quippe calamitate permotus Titus monet Joſephum vt Judeos
⁊ ſcripturis ⁊ exẽplis ac lachrimis ſi poſſit inclinet: Sed nihil ꝓfuit: Quinimo (vt idẽ Jo-
ſephus refert) ⁊ Joannes ⁊ Simon in ea principes: ita oia obſtruxerunt vt neqꝫ iudeis exi
tus neqꝫ Romanis pateret aditus vllus: Domuſqꝫ ſingulorum indies a ſeditioſis iugiter
ſcrutabantur: ⁊ ſiquid repertũ fuiſſet negantes trucidabantur: ⁊ ſi nil reperiſſent adhuc ꝗ
ſi celaſſent oino cruciabantur: Deniqꝫ vxores viris parentes filiis ex ore cibũ rapiebant:
Et ſi hoſtium alicuius clauſum videbant confeſtim aliquẽ ibidẽ comedentẽ ſuſpicabãtur:
vnde ⁊ paſſim etiã domus rumpebantur: inferiores ſpoliabantur ditiores vero ꝓ ſuis pe
cuniis accuſati ꝙ fugere tentaſſent enecabant: Contigit etiã (Joſepho ⁊ Euſebio i li.3. Ec
cleſiaſtice hiſtor. ca. 7. referẽtibus) factũ illud dictu audituqꝫ horrendiſſimũ de quadã mu
liere noie Maria plebeia qdẽ ſed diuitiiſ nobile que in ciuitate recepta fame tabeſcens ne
ceſſitate impellente: contra naturam excitata: filium quem lactabat comedere decreuiſſet:
Et accipiens illum in vlnis ita alloquitur dicẽs: Fili mi nunc ſi oia te circunſtant bellũ fa
mes incendia latrones cui te reſeruabo? Melius eſt inquit vt vel ſemel reddas ꝙ ab me
matre ſuſcepiſti: Quibus dictis filium occidit ⁊ coctũ mediũ comedit: ⁊ reliquũ ſeruauit:
Sed incenſi filii odor ſtatim ſeditioſos qui ciuitatẽ ꝑuagabant allexit: Quos mater inui-
tans: inquit: guſtate quod matrem guſtaſſe didiciſtis: Quo audito repente eos magnus
horror cepit atqꝫ quedam maxima dementia: ac etiam in ipſo viſu diriguerunt. At ma-
ter inquit filius meus eſt comedite ſicut ego miſera comedi: Moneo: ait: vos ne matre
miſericordiores ſitis aut certe molliores: Quod ſi vos pietatẽ colitis. ego ꝙ reliquum eſt
manducabo. Jlico nefas tanti ſceleris vrbem repleuit: ⁊ cito hec calamitas Tito ⁊ omni
exercitui nunciata eſt: ⁊ quidam hoc non credebant alii vero commiſerabantur: multos
autem vehementius iudeorum odium cepit. Titus vero manus eleuans ad celum dice-
bat: Ad bellum hoium me veniſſe credebam: ſed vt video ꝯ beluas dimicam⁹ feris ſenio
res illa qppe a ꝓpria ſe abſtinẽt ſpecie etiam in extrema neceſſitate ſuos fetus fouent: ſed

iſti propꝛios deuoꝛant filios: illos itaq̧ deleamus: quoꝛuꝫ feda ſunt omnia. Quibus dictis ad id perficiendum omnem adhibuit vim atq̧ curaꝫ: ⁊ confeſtiꝫ ſcalis amotis ⁊ arietibus vꝛbem viriliter expugnauit eamq̧ direptam: vaſtauit atq̧ incendit: ⁊ vndecies centenis milibus ibidem conſumptis: centum captiuoꝛum milia iudeoꝛum vendidit. Cur autem tanta ibidem multitudo inuenta ſit (ioſephus ſcribit) tunc azimoꝛum feſtiuitas celeberrima fuiſſe: in qua quidem feſtiuitate iudei ferme omnes: ex omni ꝓuincia ad Templum confluere conſueuerant. Et propterea ipſos in vꝛbe hac: quaſi in carcere: tamq̄ incredulos includere dominus voluit. Et digne quidem his peſce diebus talia paſſi ſunt: quibus ⁊ Saluatoꝛem crucifixerunt: Et ſic: hic dementie iudeoꝛuꝫ iſte finis fuit. Ceſar vero compoſito ſtatim in caſtris tribunali vniuerſo exercitu gratias egit ⁊ vnicuiq̧ Spolia ⁊ Manubias largiter diſtribuit ⁊ poſtea ſe ad ſacra pro victoꝛia celebꝛanda vertit maximamq̧ bouum ⁊ alioꝛum animalium multitudinem īmolauit: De hinc hieroſolimoꝛuꝫ cuſtodiam vni legioni comittens: ipſe cum Joanne ac Simone giera principibus ⁊ Tyrānis atq̧ innumerabili captiuoꝛum multitudine ⁊ Spolijs plurimis in Ceſaream venit: vbi fratris ſui diem clariſſime celebꝛans: multam captiuoꝛum partem in ſpectaculo perire fecit. Quoſdam enim cū beſtijs depugnare alios inter ſe pugnare coegit: atq̧ alios ignibus conſumpſit. Veniens deniq̧ Titus Romam cum patre ſuo veſpeſiano (vt Joſephꝰ li. 7º. ca. 36. ſcribit) ac Oꝛoſius noſter li. ſimiliter. 7. meminit triumphū celeberrimū egit. De quo in Titi vita infra dicetur: Simonem autem Giere filium: qui vꝛbis excidij cauſa fuit in Triumpho perductum: poſtea laqueo per totam Ciuitatem traxerūt: ⁊ multis cōfoſſum vulneribus: poſtea interfecerunt. Cumq̧ veſpeſianus Triumphi pompam peregiſſet. Templum pacis edificauit: vbi omnia Judeoꝛum precioſioꝛa inſtrumenta repoſuit: videlicet Tabulas eoꝛum legis: ⁊ penetralium vela purpurea: ⁊ alia multa que commemoꝛare longum eſſet.

Colligitur aūt omne tempus in ſm veſpeſiani annū: ⁊ nouiſſimū euerſionis hieroſolime: a quintodecimo anno Tyberij Ceſaris ⁊ ab exoꝛdio euangelice predicationis xpi. 43. annorum a captiuitate vero quam ab Antiocho rege perpeſſi ſunt Judei anni. 230. poꝛro a darij ſecundo anno quo rurſum edificatū eſt Templū: anni. 590. a pꝛima vero ipſius templi edificatiōe ſub Salomone vſq̧ ad nouiſſimā hanc ruinam que ſub veſpeſino iſto facta eſt anni. 1102. Et ſic finis Regni ⁊ Sacerdotij Judeoꝝ habetur: Nam ſm chꝛiſti euangelium ad nihilū redacti ſunt: funditusq̧ a ſuo regno (vbi iam eis alienigene dominabantur) eradicati diſperſiq̧ per terras fuere: Ibi enim poſt regni recuperationē p Ariſtobolum pontificem magni Simonis nepotē regnatum eſt per. x. reges anno ferme. 162. quoꝝ etiam nomina ⁊ tempoꝛa hec ſunt.

Judeoꝛum Regum Epilogus.

Ariſtobolus	1 añ 1	Archelaus	6 añ 9	Agrippa filius agrippe. 10.
Alexander	2 añ 27	Herodes tetrarcha.	7 añ 24.	⁊ vltimꝰ. añ. 22. Qui cū bo
Alexandra	3 añ 9	Agrippa	8 añ 8	na Romanoꝝ gr̄a deficiēs:
Hyrcanus	4 añ 34	Herodes frater	9 añ 4	regnū oē Senatui legauit:
Herodes magnꝰ	5 añ 37	Ac ſic omne Judeoꝛum regnū: omnino conſumptum eſt.		

Pontificum item Judeoꝛum Epilogus.

Neceſſariū itē: ⁊ pn̄ti hiſtoꝛie ꝯueniēs eē credimꝰ: ꝯnumerare oēs Judeoꝝ pōtifices: vꝫ quot fuerint ab Aaron ꝑ vſq̧ ad Finaſiuꝫ: q̄ poſt Matthiā pōtificē belli tpē p diſcoꝛdiā pōtifex fuerat oꝛdiatꝰ: Et hi quidē oēs fuerūt. 83. Nā a pꝛima Tabernaculi ꝯſtructiōe q̄ fuit i deſerto vſq̧ ad Salomonē q̄ tēplū extruxit pōtificatū hūerunt viri nūero. 13. quoꝝ noīa hec ſunt: Aaron pꝛimus: Eleazarus ſe: phinees. 3. Abiſue. 4. Bocci. 5. Ozi. 6. Heli. 7. Samuel. 8. Achitob. 9. Achimelech. 10. Abiathar. 11. Sadoch. 12. ⁊ Achimaas. 13. Tēpꝰ ꝙ iſti. 13. hūere ꝑncipatū a die qua Judei Egyptū reliquerūt vſq̧ ad edificatiōe ꝫ Templi qđ Salomon ꝑ conſtruxit: ſm Joſephum: fuit annoꝛū. 612. Poſt hos. 13. vſq̧ ad aduentum

Nabuchodonoſor Babyloniorum regis: alij. 18. hanc poteſtatē tenuerūt. vz: a Sadoch vſq ad Joſedech pōtificem quē captiuū duxit in Babyloniā: horū quippe pontificatus temp' quadringentorum et ſexagintaſex fuit annorum: et menſium ſex: ac viginti dierum: Poſt captiuitatē vero vſq ad Antiochum cuptatorem Siſon et ex eius genere. 15. pōtificatuz renuerūt: hi tamen non ex domo. Aaron fuere: poſt hos Joachim ex domo Aaron pontifex factus: ſedit annis. 3. Quo mortuo ſeptem annis Ciuitas ſine pontifice fuit. Jonathas deinde Jude machabei frater ipſo tempore pontificatū ſuſcipiens. 4. annis illum tenuit: Quo per inſidias mortuo Simon frater pontificatum inijt: cui ſucceſſit hyrcanus eius filius ſeditq annis. 31. poſt quē Ariſtobolus eius filius: qui vno tantum ſedit anno: Poſt eum Alexāder eius frater ab Alexandra Ariſtoboli vxore pontifex cōſtitutus ſedit et regnum tenuit annis. 27. Quo mortuo eius etiaz Alexādra vxor ex mari pcepto hyrcano filio ſuo pontificatū dedit: et tenuit primo annis. 9. Sed ipſa Alexādra eius matre defuncta: 3 eum Ariſtobolus frater dimicans et vincens a pontificatu illum remouit: ipſeq regnum et pontificatū per tres annos: et tres mēſes obtinuit. Quē pompeius captū cū filijs Romam tranſmiſit: et hyrcano rurſus pontificatū reſtituit: Et preter priores alios nouez quadraginta annis tenuit. Contra quē pachorus parthorum rex pugnās ipſum cepit: et Antigonū Ariſtoboli predicti filium pontificem et Regem conſtituit: Qui cum tribus annis et totidem menſibus regnaſſet et ſediſſet: herodes et Soſius eius frater eum obſederunt: captamq Antiochiā ad Antoniū miſerūt a q̄ trucidatus fuit. Herodes vero ſuſcepto regno: neq̄q̄ pontifices ex genere Matthie patris Machabeorum conſtituit: ſed quibuſdā ignobilibus et pernicioſis ſacerdotibus pontificatum tribuit: Similia poſtea Ariſtobolus eius filius et Romani fecerunt: quia nulli ex Machabeorum genere hanc poteſtatem concedere voluerunt. Fuerunt ergo viri qui hanc dignitatem habuerunt ab herode primo vſq ad hoc tempus: quo Titus templum et Ciuitatez concremauit: concti ſimul. 29. Tempus autem eorum ſunt anni centū et ſeptem: Et hec de oībus Judeorum pontificibus epilogando dicta ſufficiant.

Judea igitur Regnū eſt: que olim chananea dicebat: i qua chananei Jebuſei Euei et Amorei quattuor fuere reges: quos Joſue ſupauit eaq filijs iſrael diuiſit: Que qn̄ pro ipſo Judeorū regno accipit: multas ptinet regiōes: vz Galileā: Judeā que ſoli Jude tribui p ſorte obuenerat: Traconitidē: laſaniā: Samarienſem: et alias regiōes ptinet: Judee nāq prouincie tribui Jude ſic declarate: terminus ē a meridie Mare Salinarū: qd mortuū dr: et inde per cades barnace: vſq ad torentē Egypti qui influit in mare magnū: Eius aūt latitudo ex Jordane flumine vſq ad Joppen explicat: In cuius medio tāq̄ vmbilicus hierosolimorum Ciuitas ē: que pceteris vrbibus tāq̄ Caput in corpore eminet: Huius ager montuoſus ē et campeſtris: et ad collēdū mollis et optimus ē: arboribus quidē plenus: In quo campus hierico haud longe ab hieruſalē eſt: palmetū et palmis abundās et totus irriguus vbi et balſami viridariū erat cuius arbor aromatica eſt: cuius corticem ſcyndentes ſuccū in vaſis ſuſcipiebāt tenacis lactis perſimilē. Is capitis dolores et ſuffuſiones oculorū incipientes: et ebitudinē ſoluit: Quare precioſiſſimus eſt eo preſertim: q ibidez ſolū naſcatur et eo quidem maximus Judeis prouenieabat prouentus.

Samarienſis autem regio: inter Judeam et Galileam ſita erat: incipiebat eniz a vico quodam in planicie poſito cui nomen erat Genanie: et hec etiam nihil natura a iudea diſcrepabat.

Galilee vero due ſūt: quarum vna ſupior altera inferior appellat: Eaſq (vt ioſephus habet) phenix et Syria Cingunt: Diſcernit aūt ab occidēte ptolomais territorij ſui finibus a meridie Samarins vſq ad iordanē: Ab oriente Joppa et Gadaris finibus terminatur: Inferioris Galilee fines longiſſimi ſunt: vz ex Tyberiade vſq ad zabulon protogantur: Latitudine aūt pz ex vico Salothi qui in campo magno ſitus erat: vſq ad Berſaben: longitudo ei' a Talla vico iordani proximo: vſq ad Berothe tēdebat: he mltis alienigeis cincte

erant:vbi ⁊ viri pugnaces erant:vnde nec ab vllis vnq̄ occupari potuerūt: Erāt quoq₃ optime ac fertiles regiones:omniūq₃ arborū genere conſite:Ibidē ēt vt teſtatur hieronymus creberrime Ciuitates erant:⁊ vbiq₃ multitudo vicoꝝ propter opulentiam populoſa:In quoꝝ minimo.xv.colonoꝝ milia fuiſſe Joſephus dicit.

Traconitidis vero regio ⁊ alie multe herodis agrippe regis partes:a monte libano ⁊ fontibus Jordanis incipiunt:⁊ vſq₃ ad Tyberiadis lacum latitudine pandunt. Et hec de toto Judee regno:quibus terminibus:quibuſue regionibus cinctum ſit dicta ſufficiant.

Apollinaris Rauenatus epiſcopus:ſanctiſſim⁹ atq₃ clariſſimus vir ab apoſtolo petro ordi
80 natus:⁊ Rauenas epiſcopus miſſus:cū ſuperioribus diebus Rauenatibus in chriſto credētibus mira virtutū ſigna cōtuliſſ₃:his tp̄ibus ſeuis verberū flagellis ſepe cōteritur.⁊ ſenile iam corpus ab impijs horrendis cruciatibus laniatur:Sed(vt diuus refert Ambroſius) ne fideles de ſuis vexatiōibus trepidarēt:in virtute dn̄i noſtri Jeſu chriſti ſigna apoſtolica plurima perfecit. Nam puellam poſt tormēta confeſtim ſuſcitauit mortuā:⁊ multis cecis viſum conſpicuū reddidit:⁊ muto cuidam loquellam reſtituit:obſeſſamq₃ a demonio liberat:Contagionem leproſi mundat. Atq₃ portentū Simulachri vna cū Tēplo in terram deiecit:poſt quas virtutes hoc anno apud eandem vrbē inter ipſa viciſſim ſibi ſuccedentia tormenta:glorioſum conſumauit martirium decimo.ſ.calēdas Auguſti:quo quidem die:eius natale celebratur.

Bartholomeus apoſtolus in numero apoſtoloꝝ ſextus:qui ⁊ Symbolo fidei:Credo i ſpiritū ſanctu₃:adiecit:per hoc tēpus(vt Theodorus abbas ⁊ doctor teſtatur)poſtq̄ i licaonia atq₃ ſuperiori Jndia chriſti euangeliū p̄dicaſſet in Albanā maioris Armenie vrbem veniens confeſtim quoddam Templū demonibus conſecratū igreditur.Ubi conſtitutus effecit vt demon nullum cultoribus ſuis preberet reſponſum ibi q̄ xp̄i Euangeliū p̄dicās Polemium ipſius vrbis regē atq₃ Reginam cū duodecim Ciuitatibus ad chriſtū ꝯuertit. Et vt miraculo fidem ſuam eſſe certiſſimā cōmendaret:Demonē ſtatim cathenatū cūctis oſtendit deformem:propter q̄ pontifices tēpli indignati:ipſum a quodam Tyranno polemij predicti regis fratre:veluti maleficiū ⁊ ſibi infenſiſſimu₃:primo cedi deinde excoriari atq₃ obtruncari facere:Qui mortis diſcrimen viriliter perferens;glorioſi certaminis ad celeſte gaudium ſecum reportauit triumphū:Cuius venerabile corpus a fidelibus ibide₃ cum omni veneratione tumulatū:tandem a paganis in Mare cum archa proiectum eſt:Quod(vt beatus teſtatur Theodorus)primū ad Inſulam Lypparim delatū:poſtmodū ex inde Beneuentū tranſlatū eſt:vbi pia fideliū deuotione plurimu₃ per aliquot tempus ibidem quieuit:tandē Romā tranſlatū plurimū veneratur. Fuit hic nobiliſſimis ortus parentibus Rege v₃.Jndie natus. Qui hieroſolimā veniens:audita chriſti diuinitate:atq₃ crebris eius miraculis eidem adheſit.

Judas qui ⁊ Thadeus Simonis cananei ⁊ Jacobi minoris frater:Marie cleophe ⁊ Alpheo filius ⁊ chriſti apoſtolus:qui vna cū Simone fratre in Symbolo fidei:Sanctorum cōmunionem remiſſionem peccatorum:⁊ Carnis reſurrectionem addidit:his temporib⁹ poſtq̄ in Meſopotamia ⁊ in inferiores partes ponti:chriſti euangeliu₃ predicaſſet:⁊ efferas atq₃ indomitas gentes quaſi beluarum naturas ſancto dogmate mitigaſſet:⁊ fidei dominice ſubiugaſſet. Ad Abagarum regem in Edeſſa Ciuitate venit qui.ſ.rex in remediabili corporis morbo tenebatur:quē cū ab infirmitate liberaſſet:martiriu₃ cōpleuit:Cuius feſtiuitas quinto calendas nouēbris celebratur:Scripſit aūt Judas hic Epiſtolā breuem que e ſeptē canonicis:vltima habetur: In qua fratres de corruptoribus vie veritatis ita informat:vt illicitū eſſe diſſerat:ſemel de ſubiugo ſeruitutis erutos:denuo operam ſuam officijs nouare ſeruilibus.

Andreas Simōis petri frater ⁊ i paſſiōe ſoci⁹:q̄ in Symbolo fidei. Et i Jeſu₃ xp̄m filium eius vnicū dn̄m nr̄₃ addidit:adhuc veſpeſiano Imperāte:cū Scythis euāgeliū p̄dicaſſ₃:apud patras Achaie ciuitatē ab Egea ꝓconſule cōprehenſus:i carcere trudit:deinde gra-

uiſſime cedit: ⁊ ad vltimū in cruce appendit: vbi ⁊ biduo viuens vltimo nouembris die:
Martirium conſumauit. Maximilla vero ipſius Egee vxor: cōfeſtim apoſtoli corpus ra
piens: optimo loco: cum aromatibus ſepeliuit: Cuius ſane corpus: vigeſimo Cōſtanij Ce
ſaris anno: cū oſſibus: beati Luce euangeliſte ex eadē Ciuitate in Conſtantinopolim trāſ
laium eſt: verū eius caput: poſtea pius papa eius nois ſecundus e peloponēſo ab eiuſdem
loci principe Romā auectū in beati petri templo maxima tum veneratiōe collocauit.

Thomas apoſtolus qui Didimus dicitur: per hec quoqꝫ tempora: cum chriſti euangeliuꝫ
parthis Medis ⁊ perſis hyrcanis: ac Bragmanis predicaſſet: etiam in Jndiam ſuperio
rem ⁊ Jnferiorem proficiſcens multos conuertit ⁊ Migdoniā Cariſij cognati regis vxo
rem baptizans chriſto conſecrauit: ibidem quoqꝫ multas adhuc extantes eccleſias funda
uit: Jndeqꝫ vt Chriſoſtomus ait ad regionem Magorum qui ad chriſtum venerant ado
randum deueniens: eos baptizauit: ⁊ in adiutorium fidei chriſtiane ſocios ſuſcepit: Tan
dem ab infidelibus laminis aduſtus: in fornacemqꝫ proiectus: cum adhuc ſuperuiueret:
lanceis perforatus martirij coronam promeruit: Cuius corpus haud multo poſt ad Edeſ
ſam Ciuitatem tranſlatum eſt. Eius vero diei feſtiuitas duodecimo calendas Januarias
celebratur.

Matthias apoſtolus natione Bethlamites ex tribu Juda progenitus: qui poſt aſcēſioneꝫ
domini ab apoſtolis ſorte in eorum numero fuit electus: ſicut lucas. 2°. c°. libri actuū apo
ſtolorum conteſtatus eſt Quiqꝫ ⁊ in ſymbolo: vitam eternam adiecit: hac tempeſtate duꝫ
apud Judeam Euangelium chriſti annūciaret: acerbiſſimum crucis martirium ſuſtinuit:
Eius auteꝫ natale ſexto calendas Martij celebratur: licet de tempore eius martirij varie
referantur ſententie.

Mattheus autem apoſtolus: ex publicanis actibus Apoſtolus ⁊ Euangeliſta clariſſimus
factus: ⁊ ipſe poſt domini aſcenſionē Euangelio chriſti in Judea predicato cuꝫ ad gentes
exteras tranſire ſtatuiſſet: Jn Ethiopiam primus Euangeliuꝫ hebraice ſcripſit: quod qui
dem fratribus ⁊ maxime Barnabe cōdiſcipulo: a q̄ recedebat: in ſui memoriam reliquit
Sic Jncipiendo: Liber generationis Jeſu chriſti filij dauid. Jn cuius quidem principio:
chriſti incarnationem: Jn medioqꝫ predicationem: ⁊ in fine eius paſſionem oſtendit. Qđ
quidem Barnabas apoſtolus ad predicationis officium per diuerſas peragrans Ciuita
tes ſecum deferebat: ⁊ ſuper egros ponebat: qui omnes confeſtim ſanitatis beneficiuꝫ con
ſequebantur: Hic namqꝫ: non ſolum: vt Chriſo. ait: ſanctorum ſed ⁊ peccatorum Euan
geliſta extitit: qui ⁊ ſermone: ⁊ vite correctione peccatoribus chriſti Euangelium predica
uit: e Judea autem poſt in Ethiopiam tranſiens totam ferme regionem illā percurrit pre
dicando: atqꝫ innumeros Ethiopum populos chriſti Jugo ſubdens: ipſius chriſti funda
dauit eccleſias in qua ſcilicet regione ⁊ trigintatres annis ſtetit: Qđ Beda teſtatur dicēs:
Qualis namqꝫ Mattheus ſit factus: docet ipſa Ethyopum gens: quam de vltimis terre
finibus ad Eccleſie ſancte ſocietatem predicando conuertit: ablutamqꝫ fonte baptiſmatis
de fuſca formoſam reddidit: quia nigredine vitiorum illam exuit: ⁊ ornatu virtutum il
lam decorauit: Cum autem Ephigeniam nobilem virginem cum ducentis virginibus
chriſto conſecraſſet: a Rege Spiculatore miſſo ante altare vndecimo calēdas octobris ca
pite ceſus eſt: Quo ſcelere: Elephantie morbo rex correptus: vite tedio: ⁊ ipſe ſemetipſuꝫ
paulopoſt interfecit: Apoſtolus autem per viſum populum admonuit: vt Ephigenie fra
trem ab ipſo baptizatum: Regem conſtitueret. Qui in regno conſtitutus. 70. annis Jm
perans eccleſias vbiqꝫ erexit plurimas: ⁊ vniuerſam Ethiopiam chriſtianiſſimam effecit:
Eandemqꝫ Eccleſiam ab eo ſic fundatam: Eunuchus quem philippus baptizauerat: ei
dem ſuccedens mirumimmodum erexit. Qui poſt ipſum Mattheum apoſtolum: non
ſolum vnius eccleſie: ſeſt etiam totius Ethiopie tamq̄ ſūmus pontifex gubernacula ſuſce
pit. Sacerdos autem quidā Genuenſis: ſancti Marci prepoſitus: vir ſane egregius: tracta
tū de huiuſce gentis ꝯſcribens: quē Mappam mūdi noiauit: De huius gētis morib' mlta

conſcribens. Refert preſbiterum Janum illi populo tamq̃ patriarcha preeſſe: eiqꝫ centuꝫ ꝛ vigintiſeptem Archiepiſcopatus ſubeſſe. Quorum quilibet. 20. Epos hr̄e fatetur: Qui Romano more Fonte baptiſmatis. Jn nomine patris: ꝛ filij ꝛ ſpiritus ſancti renaſcēdos baptizant: Eodemqꝫ ritu Eucharestie ſacramentum conficiunt: hoc ſolum excepto: q̄ pr̄ noſter: ante Sacramenti eleuationē decantant: Et poſt beatā virginem Mariā: Apoſtolos petrum ꝛ paulū atqꝫ beatū Joannē baptiſtam precipuo ſuſcipiūt ꝛ venerant honore Alios q̄ꝫ apoſtolos ꝛ precipue hūc aplm̄ Mattheū eoꝝ precipuū doctorē magno venerā tur obſequio. Beatos inſuper paulū primū Eremitam Antonium abatem Macharium atqꝫ alios diuos Eremitas ſūma deuotione proſequūtur: Eoꝝ quippe Imperatorē xp̄ianiſſimū ferunt: Cui ꝛ 74. reges ac infiniti propemodū obtēperant principes. 12. duntaxat Regulis exceptis qui Mahumeteas obſeruant leges qui tn̄ Imperatori in reliquis parēt Hūc ſane Imperatorē tēpore Clemētis quinti anno. ſ. ſalutis nr̄e. 1306. ad hiſpaniarū regem triginta legatos miſiſſe illiqꝫ ꝯ infideles auxiliū protuliſſe predictus Genuēſis ſcribit Qui ꝛ Auinionē ad predictum Clementē pontificē quintū cum reuerentia accedētes de multis edocti: cum multis muneribus ꝛ litteris apoſtolicis ad limina apoſtolorum petri ꝛ pauli viſenda Romam venerunt. Quibus inuiſis cum gaudio ad propria rediere: Uerum cum Genue multis diebus nauigandi tempus expectantes multa (vt fit) de eorum ritibus moribuſqꝫ ac regionibus: rogati ſcripto reliquerunt: q̄ idem auctor reſerauit.

Uiri diſciplinis excellentes.

Quirinus Aſconius pedianus ſcriptor ꝛ hiſtoricus celeberrimus: per hec tēpora: teſte Euſebio claruit ꝛ multa conſcripſit: Qui cum ad ſeptuageſimum ꝛ tertium etatis perueniſſet annum luminibus captus. 12. ſuperuixit annis in quibus cū ſūmo omniū honore cōſenuit. Quo in tempore hiſtoricos libros luculenter exſcripſit.

Diaſcorides medicus grecus ꝛ militaris diſcipline vir: his temporibus: teſte plinio: i herbaria arte: Rome admirabilis fuit. Et herbarū virtutes arboꝝqꝫ lapidū aromatū ꝛ animalium in quinqꝫ voluminibus accuratiſſima doctrina cōſcripſit: Jmo vt de ſe ipſo teſtatur Quecumqꝫ (inquit) in his libris poſui nō ex opinione: aut fama cognoui ſed ex electiōe experimento didici.

Papa. 3. Letus papa natione. Ro. patre Emyliano: hoc tempore Clemente adhortante pontificium munus ſuſcipiens: ſedit annis. xi. menſe vno: ꝛ diebus. xi. Uir certe optimus atqꝫ ſanctiſſimus: Qui nihil omnino pretermiſit quod ad augendam eccleſiam dei pertineret. Quam cum optime pro tempore occurenti conſtituiſſet: ſub Domiciano Ceſare martiriuꝫ percepit: ꝛ in vaticano apud beati petri corpus: quinto calendas maij ſepultus fuit: Hic ex precepto petri. 25. preſbiteros mēſe ſeptembri in ordinem redegit. Et primus litteris apoſtolicis: Salutem ꝛ apoſtolicam benedictionem ſcripſit: Sunt tamen qui dicant hunc ꝛ predeceſſorem: non vt pontifices ſediſſe: ſed vt ſummi pontificis coadiutores: ꝛ ſecundo veſpeſiani anno lino ſucceſſiſſe: huius autem natale. 6. calendas maij celebratur.

5290 81 Titus Jtus primus veſpeſiani filius: vndecimus Romanorum Imperator patre defuncto 214. Olympiade Imperare cepit: ꝛ (Suetonio teſte) imperauit annis. 2. menſibus. 2. ꝛ diebus. 20. Uir certe natura humaniſſimus atqꝫ beniuolus: ꝛ forma egregius: adeo vt in eo omnes corporis ꝛ animi dotes exſplendeſcere viderentur. Quamobrem: Amor ꝛ humani generis delitie dictus eſt: Qui ꝛ latine greceqꝫ lingue peritiſſimus fuit: ꝛ orando fingēdiſqꝫ poematibus promptiſſimus: ſed neqꝫ muſice artis ignarus habitus ē: quo nemo predeceſſoꝝ principiū magnificētior aut liberalior extitit: cū nulli petenti quicq̃ vmq̃ negarit: De qua re cum ab amicis reprehēderetur: rn̄diſſe fertur. Neminē triſtem a principe diſcedere oportere. Tante etiam bonitatis fuiſſe dicitur: vt cum quadaꝫ die in cena recordatus fuiſſet: nil ſe die illo cuiq̃ preſtitiſſe: dixerit: o amici hodie diem perdidi: verūtamē quedam ſub eo infortunia ꝛ triſtia Rome ꝛ alibi acciderunt: videlicet cōflagratio veſuuij montis in campania: que innumeros expulſit populos: ꝛ incendium Rome per tres dies

⁊ noctes: ⁊ ſeuiſſima peſtilentia; At tamen Amphitheatrum : ⁊ Thermas ac multa alia dedicauit ⁊ abſoluit. Muſonum inſignem philoſophum ab exilio reuocauit: ⁊ familiaritate Querini asconĳ predicti plurimum vſus eſt. Hic itaqꝫ (vt premiſſum eſt) capta Judea ⁊ euerſis hieroſolimis: innumerabiliqꝫ hominum multitudine interfecta. Romam reuerſus: vna cum patre triumphauit: vno ⁊ eodem curru vecti : Domiciano eius fratre equo albo ſubſequente. Jn quo quidem triumpho (Joſephus qui preſens aderat ſcribit) innumera Judeorum ſpolia ⁊ Tabule veteris legis e Templo cum reliquis theſauris ablate fuere. Cuius triumphi monumenta adhuc Rome in via noua apparent inſculpta Perĳt tandem hic talis ac tantus princeps ventris profluuio: in eadem villa qua ⁊ pater etatis ſue anno. 42. eoqꝫ loci cum ingenti hominū luctu ſepultus. Qui ⁊ ex Senatus conſulto atqꝫ decreto (propter ingentes eius virtutes) inter deos relatus eſt.

Veſuuius Campanie mons ab omni alio monte ſolutus: ⁊ Neapoli vrbe quattuor paſſuum milibus diſtans: oliuetis: vinetis: alĳſqꝫ fructiferis arboribus refertiſſimus: hoc anno ſecundum Euſebium in vertice ruptus: tantum incendium ex ſe eiecit: vt ipſius montis arbores: vicinaſqꝫ regiones atqꝫ vrbes cum innumerabili hominum multitudie exuſſerit : Jta vt cum plinius ſecundus hiſtoricus poſtea Traiani tempore ex Meſſanenſi claſſe (cui preerat) ad hoc viſendum ſpectaculum propius acceſſiſſet ab eodem incendio abſortus fuerit. Nam tantam Cinerum ⁊ punicearum copiam eructaſſe dicitur : vt campi vſqꝫ ad arborum cacumina intumuerunt: De quo Martialis iam tunc ſuperſtes libro quarto inquit

Hic eſt pampineis viridis veſuuius vmbris
Preſſerat hic madidos nobilis vua lacus
Hec iuga quā viſe colles plus bacch⁹ amauit
Hoc nuper ſatyri monte dedere choros
Hic veneris ſedes lacedemone gratior illi
Hic locus herculeo nomine clarus erat
Cuncta iacent flāmis: ⁊ triſti merſa fauilla:
Nec ſuperi vellent hoc licuiſſe ſibi.

Jn his autem aduerſus Titus Jmperator: non modo principis ſolitudinem: ſed ⁊ parētis etiam afflictus preſtitit affectum: nunc per ſcripta conſolando: nunc quantū facultas ſuppetebat ſubueniendo; vnde ⁊ ad eandem prouinciam reſtaurandam curatores miſit: qui bona oppreſſorum in eodem loco quorum heredes non extabant reſtitutioni Ciuitatū afflictarum attribuerent.

Domitianus

Domicianus Titi predicti frater ⁊ veſpeſinani ſimiliter filius duodecimus Romanorū 82 5281
Jmperator: hoc anno: qui eſt quartus annus. 214. olimpiadis poſt fratrem Jmperare cepit: ⁊ Jmperauit annis. 15. ⁊ menſis. 5°. vir per omnia peſſimus; qui teſte oroſio lib. 7. c. 12. magis Nerōi ⁊ Galligule ſimilis ꝙ patri veſpeſiano aut Tito fratri: Moderatior tamen primis annis habitus eſt; Sed mox per omnes ſcelerū gradus paulatim peruenit ſcilicet libidinis crudelitatis iracundie deſidie quibus criminibus tantum odĳ ſuorū in ſe concitauit: vt patris fratriſqꝫ nomen pene aboluerit: Jn tantam etiam ſuperbiā prolapſus eſt; vt dominum ſe ac deum vocari: ⁊ ſcribi: ac coli iuſſerit. Hanc ob rē multos ex nobilioribus interfecit; pleroſqꝫ in exilium miſit: quin ⁊ in eiſdem locis trucidari fecit; Libidinis ꝗꝫ (licet vxorem haberet formoſiſſimam) intemperatiſſimus fuit; ⁊ in ea quicq̄d excogitari poteſt perfecit: Multo tamen edificia ⁊ quidem ampliſſima (vt Suetonius refert) incendio abſumpta; Rome extruxit: Jn quibus pantheon templum quod nunc ſancta Maria rotunda dicitur; ſine aliqua lignorū admixtione fabricauit. Capitolium ꝗꝫ Forum tranſitoriū: ⁊ porticus multas: ac veſpeſiani Minerueqꝫ templum: ⁊ alia multa conſtruxit: ſed omnia ſub titulo tantum ſuo: ac ſine vlla priſtini auctoris memoria; Bellū etiā per legatos ꝯ Germanos ⁊ Dacos feliciſſime geſſit; quib⁹ victis: triūphauit; Multas quippe leges vtiles ad cōem rerū vſum condidit: in quib⁹ Sportulas publicas ſuſtulit: ⁊ caſtrari mares vetuit: ac hiſtrionibus Scenā interdixit; vites ꝗꝫ in vrbibus plātari prohibuit. Duo mēſes Setember. ſ. ⁊ October: aliter noīari; vocari iuſſit. Deniqꝫ ſam poſt Neronē in xp̄ianos exercuit pſecutionē. Eos ꝗꝫ q̄ de genere Dauid fuerāt ; vbiqꝫ exquiri ⁊ iterfici

pꝛecepit:vt nullus Judeoꝛum regni reliquus ſupereſſet:quos tamen pater eius veſpeſia-
nus:hieroſolima capta conquiſitos velut ex regia ſtirpe pꝛogenitos in pꝛecio habuit:De
mum ſuperueniente diuina vltione a ſuis in pꝛopꝛio palatio:anno etatis ſue.35. interfici
tur:ꝛ per veſpeliones eius Cadauer delatum:ſepelitur. Fuit autem hic Domitianus ſtatu
ra pꝛocera:vultu decoꝛo:grandis oculis:ac in reliquis coꝛpoꝛis mēbris pulcher ꝛ decēs
Liberalia ꝙ nūq̄ neglexit:vnde ꝛ Jus diligenter ꝛ peroptime dixit:Et pꝛopterea Biblio
thecas incendio conflagratas ſummo ſtudio reparare ſtuduit Milites autem eius moꝛtē
grauiter ferentes eum diuum pꝛopterea appellauere.

85 Menander Necromanticus natione Samarites Simonis magi diſcipulus:hoc āno xp̄m
negans:ſe ipſum mundi Saluatoꝛem deſtinatum temere affirmare auſus eſt:Siquidem:
cum eſſet hereſiarcha peſſimus:incredibilia cōpoſuit figmenta:multoſq; vt ſcribit Euſe-
bius decepit: cum quibus ꝛ tandem vno ſcelere pariter interijt.

Cherinthus ſimiliter hereſiarcha vir lubꝛicus:per hec tempoꝛa ſuas hereſes diſſeminare
oꝛſus eſt:ꝛ multos ad ſe traxit ſectatoꝛes:qui Chꝛinthiani vocabantur. Dicebat enim le-
galia tantum pꝛecepta eſſe ſeruanda:vt habetur in canone.24.q.2.c. Quidā:Ab eo nāq;
Cherintiana hereſis dicta eſt.

Hebion quoq; hereſiarcha:a quo hebionite heretici cognomen ſumpſere his tempoꝛibus
comparuit:qui aſſerebat atq; pꝛedicabat chꝛiſtum purum fuiſſe hominē:ꝛ apoſtolū pau
lum legis apoſtatam eſſe.

90 Thymoteus pauli apoſtoli diſcipulus:Epheſi epiſcopus ab eodē magiſtro oꝛdinatus:hoc
anno poſt multos pꝛo chꝛiſto Agones perlatos ibidem martirio coꝛonatur. Sunt tamē
qui dicant eum ſub Nerone paſſum:Cui dum toꝛqueretur duo angeli apparuere:dicen-
tes. Erige caput in celū:ꝛ vide:qui vidit celos apertos:ꝛ Jeſum coꝛonā gemmatā tenētē
atq; dicentē ſibi. Hanc de manu mea accipies. Qđ vt quidam noīe appollinaris vidit:ſe
baptizari fecit:qua pꝛopter pꝛeſes ambos iuſſit in confeſſione dñi perſeuerantes decolla-
ri. Ad hunc paulus e laodicia duas ſcripſit epiſtolas vnā de exoꝛtatiōe martirij ꝛ oīs re-
gule veritatis: Aliam vero de oꝛdinatione epiſcopatus ꝛ Diaconij ꝛ oīs eccleſiaſtice diſci-
pline:Eius autem natale.xi.calendas Febꝛuarij celebꝛatur.

Titus ſimiliter pauli apoſtoli diſcipulus:Cretenſium epiſcopus ab eodē paulo oꝛdinatus:
hoc ipſo anno:poſtq̄ pꝛedicationis officium multis annis fideliſſime exercuiſſet:beatum
finem adeptus eſt:atq; ibidem vbi fuerat miniſter conſtitutus: ſepultus eſt. Huic etiam
diuus paulus:ex Nicopoli epiſtolam ſcripſit digniſſimam:Jn qua eum commonefacit ꝛ
inſtruit:de conſtitutione pꝛeſbiteri:ꝛ de ſpirituali conuerſatione:ꝛ hereticis vitandis:qui
traditionibus Judaicis credebant:Eius ſimiliter feſtum.2°.nonas Januarias celebꝛat.

Creſentius pauli apoſtoli diſcipulus:qui ſuperioꝛibus diebus per Galliā trāſitum faciens:
multos verbo pꝛedicationis ad fidē chꝛiſti conuerterat:hiſdem ēt diebus:quinto calēdas
Julij in pace quieuit:quo etiam die:eius natalitius dies celebꝛatur.

Julianus Cenomanenſis epiſcopus:quem nonnulli Simonem lepꝛoſum a domino libe-
beratum fuiſſe aſſirmant:quiq; ꝛ dominum hoſpitio ſuſceperat per hoc ꝙ tempus mi-
grauit ad dominum:hunc enim apoſtoli poſt domini aſcenſionē ibidē oꝛdinauerāt ep̄m:
vbi inter cetera eius miracula:tres moꝛtuos a moꝛtuis reſuſcitaſſe fertur. Et cum ſanctus
habitus ſit eius natale.5°.calendas febꝛuarij agitur.

Julianum item alium:qui vtrūq; parentem neſcius confoderat:his ꝙ tēpoꝛibus poſt lon
gas ꝛ inceſſabiles lachꝛymas atq; arduam penitentiam.6°.calendas Julij in dño quieuiſ-
ſe dicunt:quo etiam die eius memoꝛia recolitur.

Perſecutio chꝛiſtianoꝛum ſecunda.

Domitian9 itaq;.12.Imperij ſui anno:ſecūdā poſt Nerionē in xp̄ianos exercēre cepit pſecu
tionē. Jn qua ꝛ Joānes aplus ꝛ Euāgeliſta in pathmon Inſulā relegat9 fuit:vbi ꝛ apoca
lipſiz vidit:quā manu ſua ꝯſcripſit paſſiq; ſūt iter ceteros Cletus ꝛ anaclet9 pape:ꝛ alij ꝙ

infra deſcripti. videlicet.

Domicilla virgo ſanctiſſima Flaui clementis ex ſorore neptis (quā idē ſanctus Clemens ſacro velamine conſecrauerat) ſub hac perſecutiōe: pp nomē xpi: cū alijs plurimis i pontiaz Inſulā deportata: ibidē longū duxit exiliū: vbi cū multos doctrina ⁊ miraculis ad fidem xpi cōuertiſſet: in cubiculo domus ſue cū Euphroſina ⁊ Theodora atq3 alijs virginibus a quodā Tyranno exuſta eſt. Nonis. ſ. maij: in quo die eius feſtū celebratur.

Nicomedes item Romanus pſbiter: ſub hac Domitiana perſecutiōe Rome in via Numētana paſſus ē. Qui cū diceret cōpellētibus ſe ſacrificare: Ego nō ſacrifico niſi deo oīpotēti qui regnat in celis plumbatis tam diu ceditur: donec exalaret ſpiritū. Et deinde: iter celebres ſanctos relatus. xvij. kalēdas octobris eius natalicius dies celebratur.

Hermacoras Aquilegienſis Archieps: ⁊ tocius venetie prouintie prothopreſul diui Marci diſcipulus a beato petro apoſtolo ibidē ordinatus tempeſtate hac: cum inter multa ſanitatū miracula: ⁊ predicatiōis inſtantiam: populorūq3 cōuerſionē multa penaruz genera expertus fuiſſet: ad vltimum cum Fortunato Archidiacono ſuo quarto idus Julij capitali ſententia perpetuam ſibi gloriam comparauit: Sunt tamen qui dicant: eum cū regionem noſtrā deo lucratus fuiſſ3: ſub Nerone ſecuri percuſſum: martiriū compleuiſſe. Hic Syrum papienſem epiſcopū habuit diſciplū virum vtiq3 ſanctiſſimu3: qui mira ſanctitatis edidit opera.

Dionyſium ꝙ3 Ariopagitam phm ⁊ Aſtrologū clariſſimū pariſienſem epm: in hac pſecutione cū Eleutero Archipreſſbitero ⁊ Ruſtico Diacono pariſij paſſum fuiſſe tradūt. Qui cū a clemente. Ro pontifice: ex precepto beati petri ad Gallias pdicatiōis gratia directus fuiſſet: ibiq3 vſq3 in preſens tēpus cōmiſſum ſibi opus ardenter exegiſſ3: a prefecto pariſiorū3 vrbis noīe feſcennino vna cū ſocijs nonagenarius gladio percuſſus martiriū compleuit: hic eſt ille Dionyſius Ariopagita phus ⁊ Aſtronomus qui Athenis cū ceteris Aſtronomis in dñi nři Jeſu xpi paſſione: dixit: Aut deus patitur: aut ordo nature deſtruetur: Quem poſtea paulus apoſtolus baptizatū diligenter inſtruxit: ⁊ Athenienſium epm ordinauit: vbi deinde predicationi inſiſtens: Ciuitatem ipſam: ⁊ maximā regiōis partē chriſtiane fidei ſubiugauit. Hic cū ceteris apoſtolis vt in li. de diuinis noib' ipſemet teſtatur: Dormitioni dei genitricis interfuit: poſtea vero cū audiſſ3 apoſtolos petrū ⁊ paulu3 a Nerone Rome detentos: epiſcopum ſibi ſubſtituens. Romam ad eos viſendos venit: poſt quorum felicem exitum a Clemente epo (vt premiſſum eſt) in Gallias cum ſocijs directus eſt: vbi ⁊ ſeptimo idus octobris martirio coronatus eſt: Et cum doctiſſimus haberetur: ſcripſit ea que ſubiecta ſunt. videlicet.

De eccleſiaſtica Jerarchia.	li. 1.	cuius principiū eſt: quia quidem	
De celeſti Jerarchia	li. 1.	principium	Omne datum
De diuinis nominibus	li. 2.	principium	Nunc celo
De myſtica theologia	li. 1.	principium	Trinitas ſup: Extant ⁊ eiuſdē epře

12. Quarū prima ſecūda tertia ⁊ quarta Gaio ſcribitur. Quinta Dorotheo: Sexta Soſipatri: Septima polycarpo epiſcopo: Octaua Demophilo: que incipit: hebreorum hiſtorie: Nona eidez: Decima Joāni euāgeliſte icipiēs: Saluto te ſanctā animam: vndecima ⁊ Duodecima Appoliphino de Eclypſi in paſſione dñi: ꝙ incipit: Nūc mihi ad te ſermo ē.

Clemens natiōe Ro. de regiōe Cely mōtis pře Fauſtino: poſt Cletum pontificem ſedit annis. 9. diebus. 10. Hūc beatus petrus (vt ex Epła ad beatū Jacobū hieroſolimitanū miſſa conſtat) poſt ſe Romanū cōſtituit epm: Sed cū eēt oīum modeſtiſſimus Linum 91 5290

papa quartus ⁊ cletū pdictos ſpōte in honore ſibi ptulit. Qui cū doctrina: ⁊ religione ac pietate inſignis haberetur: numeros pene hoīes ad xpi fidem cōuertit: quibus ⁊ aliquos tractatus ⁊ epiſtolas Eccleſie nomine edidit. Deinde Eccleſiā. Ro. inſtitutis ⁊ moribus cōfirmaturus cōſtituit ne quis vnq̄ Eps Diacono abſcēte celebrare pſumeret: ſicut Gratianus i Canone teſtatur. 93. di. c. Diaconi. Vetuit item laicis: ne quem clericorū accuſare preſumerent: vt

neruis crudis ceditur deinde vrbiſ preſidi vt ſacrificare compelleretur traditur. Qui eū duriſſio ꝛ ſqualido carceri ſtatī recluſit vbi ꝑ quattuoꝛ dies eidem cibum omnem negauit. Inde eidem preſidi exhibitus: prunas ardentes ſuper caput eius apponi iuſſit. Et cū gratias deo ageret flagellis iterum ceditur ꝛ nudus capite deorſum verſo ſuſpendit. ꝛ bulienti aqua corpus eius perfunditur. Et cum adhuc martiris chriſti maxillas fregiſſent: preſes ex tribunali corruens triſtem emiſit animam: Quo audito. Imperator eū leonib⁹ obici precepit. Sed fere manſuete facte pedibus martiris ſe inclinauerunt videntes ſceleris miniſtri tulerunt ſanctum martirem ꝛ inter duas columnas gladio percuſſerunt: ſub die. 15. calendas Septembris: Corpus vero eius a chriſtiāis nocte ſublatum ibidem miliario ab vrbe primo poſitum eſt in. Sarchophago nouo nutu diuino inuento.

Calepodius autem preſbiter ſanctiſſimus: ꝛ ipſe ad Alex. predicto. Jmperatore: per hoc Rome interfici pro chriſto iubetur. ꝛ eius corpus per ciuitatem ignominioſe pertrahi ꝛ ī tyberim iactari precepit. Cuius natale. 6. idus Maij celebrari iuſſuꝫ eſt.

Palmachius etiā. Romanus conſul cū vxore ꝛ filijs ac alijs promiſcui ſexus numero. 42. ſimiliterqꝫ cū Simplitio ſenatore Romano vno ꝛ eodem die iuſſu Alex. decollatus eſt: Quorū quidem capita ad terrorem chriſtianorum per diuerſas vrbis portas ſuſpendi iuſſa ſunt.

Martina Romana virgo: ꝛ quidem ſanctiſſima: per hoc tempus cuꝫ eximie chriſtiane veritatis virtutis eſſet mulier ab Alex. principe conprehenſa: cū chriſtū negare omino recuſaret. diuerſis tormentoꝝ generib⁹ eius iuſſu cruciat. et cū adhuc ī fide immobilis ꝑmaneret gladio ceſſa: martirij palmā ꝑmo die Januarij promeruit.

Tyburtius qꝫ ꝛ valerianus preclariſſimi. Romani Ciues: ꝛ ipſe ī hoc tumultu ab. Almachio vrbis prefecto cōprehenſi. pro chriſto martirium conſtanti animo paſſi ſunt. eos eiꝫ primū fuſtibus duriſſime cedi fecit. ꝛ tandem gladio interfici precepit: Maximinus autē vir illuſtris cū eis tam diu plūbatis ceſus ē donec ſpūm exhalaret: celebratur aūt eorum feſtiuitas. 18. calendas. Maij.

229 Cecilia virgo Romana corporeo decore moribus magnanimitate ac ſanctitate. ꝛ laudabili pudicicia ac caſtitate ſplendida. hoc anno poſt multos agones martirium pro chriſto cōſtātiſſime pertulit: hāc. n. cū parētes vnicā haberent filiā cū regijs fere diuitijs Ualeriano cuidā patricio nobiliſſimo Juueni ſed infideli matrimōio copularūt: Quē quidē vna cū fratre ſuo Tiburtio ad credēdū in chriſto ꝑdocuiſſet ad martiriū tandē tollerandū induxit: Quod cū Almachius vrbis ꝓfectus didiciſſet eam victā ad ſe adduci fecit ꝛ Jdolis Jmmolare ꝓcepit: ſed cū nollet ꝛ diceret ſe chriſtianā eſſe: poſt multos cōflictus iuſſit eaꝫ in balneo calidiſſimo ꝛ bulienti ꝑ diē ꝛ noctē cōcremari: ꝛ cū nullam leſionē ꝑſenſiſſet iuſſit ibidē eo in balneo decolari: quā ſpiculator tribus ictibus ꝑcutiēs nequaqꝫ caput amputare potuit. Sꝫ ꝑ triduū ſupueniēs: oīa que habebat paupibus chriſtiāis tradidit: ꝛ qs ad fidē xpi ꝯuerterat vrbano pape comēdauit dicēs. Triduanas a dño mihi poſtulaui inducias: vt hanc domū meā Eccliaꝫ cōſecrares: qbus dictis ſpūꝫ emiſit. Corpus aūt ei⁹ ſanct⁹ Urbanus iter duos epos ſepeliuit: ꝛ domū ſuā vt iuſſerat in Eccliā cōſecrauit: paſſa ē āt beatiſſima virgo. x. kal. Decēbris quo die ei⁹ feſtū celebramus.

Quiricius ꝓterea Romanus patricius ꝛ ipſe vna cū Julita matre hac tēpeſtate apud Romanā Ciuitatē alijs inumerabilibus ſecū iunctis martiriū idibus Julij cōpleuerunt: ꝛ eo die eoꝝ natale celebrat.

Uiri diſciplinis excellentes.

230 Uulpianus Jurecōſultus vir preſtātiſſimus Alexādriqꝫ ꝑdicti ꝑncipis aſſeſſor: his tēpibus teſte Euſebio ꝑꝑ eximiā eius ſciētiam atqꝫ doctrinā apud eūdē Jmpatorē maxio in ꝑcio habitus eſt: Et ꝓceteris doctorib⁹ vocabula ꝛ leges antiquas explanauit: atqꝫ alia multa monumenta ſcripto poſt ſe reliquit.

Paulus patauinus ſimiliter in phīa ꝛ Jure ciuili celebratiſſimus: per hec tēpora floruit: ꝛ

ad cōponendā rempu. Romanā ſup̄ioꝝ Imperatoꝝ vitio ꝛ ſordibus labefactatā alexandro p̄dicto Imp̄atori plurimū auxilio fuit ꝛ nōnulla ea in facultate cōpoſuit: que adhuc extare videntur.

Juliū quoqꝫ frontinū ph̄um ꝛ in oī doctrina ſciētiſſimū cū ſup̄ioribus floruiſſe ꝛ Alexandro auxilio fuiſſe cōſtat: Nam ꝛ ipſe multa cōpoſuit ꝛ Alexādro ipſi ad res ſimiliter cōponēdas adiumēto fuit.

Beryllus q̄dā Arabie ep̄us vir doctiſſimus cū eiſdē (teſte hieronymo) floruit. Qui licet poſtea in hereſim que chriſtū ante incarnationē fuiſſe negat delapſus fuerit: Origenis tamē ope ad veritatē reductus nōnulla poſtmodū cōſcripſit: ꝛ quā maximū Ep̄las multas in q̄bus Origeni ipſi gr̄as plurimas agit. Extat ꝛ eius Dialogus ꝛ Origenis in quo ab origine rep̄hendi de hereſi querit.

Triphonē etiā origenis auditorē ꝛ diſcipulū hiſdē tēporibus floruiſſe ꝛ librū de vaca ruffa in Deuteronomio ꝛ alia multa cōpoſuiſſe diuus hiero⁹ ſcribit: Et cū in oī doctrina eruditiſſimus eſſet vir ad eū origenes multas dedit epiſtolas.

Ambroſius q̄dā grecus dyaconus p̄ hoc ipſum tēpus (teſte hiero.) cōfeſſionis gl̄ia plurimū inſignis fuit: hic p̄mo Martionites exiſtēs ab Origene correptus chriſti ſeruus euaſit inclitus: Et p̄pterea Origenes ipſe multa poſtea eidē dictauit volumia: Sed ꝛ ipſe vt erat ī genīj elegātiſſimi vir plurima cōpoſuit opuſcula.

Minutius felix inſignis tū Romanis cauſidicus ꝛ ipſe p̄ hoc tēpus vt teſtat̄ hiero⁹. Dyalogū ſcripſit in quo chriſtianū ꝛ Ethnicū diſputātes inducit: q̄ octauus inſcribitur: Scripſit qꝫ ꝛ cōtra Mathematichos librū vnū. De quo Lactātius in libris ſuis meminit.

Origenes ille magnus natione Alexādrinus Leonidis martiris filius: ꝛ Eccl'ie Alexādrine preſbiter ph̄oꝝ atqꝫ theologoꝝ oīum ſui tēporis p̄nceps hiſdē tēporibus (vt tradit Euſebius li. v. eccl'iaſtice hiſtorie) Alexādrie floruit: hic cū ab ipſis cunabulis xp̄ianiſſimus eſſet: ꝛ eminētiſſimi ingenīj adoleſcens euaſiſſet poſt patris obitū xp̄i fideles a Tyrānis per tormenta oppreſſos pro poſſe fouit ꝛ ad mortē p̄ductos intrepide aīauit: Inqꝫ hebionicorū hereſim expugnauit q̄ chriſtū ex Joſeph ꝛ Maria natū hoīem purū eſſe dicebāt ac legē Judaico ritu ſeruandā p̄dicabāt: ſed ꝛ multos p̄clariſſimos (vt ſup̄ius mōſtratū ē) hereſibus infectos ad fidei veritatē ſua doctrina traduxit: Atqꝫ deo in vigilījs Jeiunījſqꝫ ac crebris orōnib⁹ ſeruiēs cōſilio euāgelico vnā tm̄ tunicā iduere voluit. ꝛ de craſtino oīno vnq̄ꝫ cogitauit: per multos etiā annos (vt Euſebius refert) calciamentis vinoqꝫ (niſi ob ſtomachi releuanda incomoda) abſtinuit: Sup lectum preterea plumis ſtratū nūq̄ꝫ dormiuit ꝛ a carnibus ſe oīno abſtinuit: Et in tm̄ caſtitatis amator fuit vt zelo fidei: licet nō ſ̄m ſcientiam: ſe caſtrauerit: ob cuius doctrinā atqꝫ eloquentiam ꝛ ſanctiſſimā vitam Mammea Alexandri Imperatoris mater chriſtianiſſima eum audiēdi deſiderio capta. ex Alexandria Antiochiam aſciuit: ꝛ eius meliſluā doctrinam audire voluit: habebat hic preter alios ſcriptores ſeptem Juuenes ſeptemqꝫ puellas qui omnes ſimul ex eius ore diuerſas ſcribebant materias: Unde ꝛ porphyrius ipſum laudans: Dicit omnia platonis ſecreta eum fuiſſe conſecutuꝫ: Mille namqꝫ tractatus in eccleſia dei: vt diuus ſcribit hiero⁹: locutus eſt: in quibus: vt diuo Aug⁹. ꝛ hieronymo ipſi placet: multum errauit: Ex quibus quidem erroribus Origeniana hereſis proceſſit Dixit enim chriſtum quandoqꝫ ex maxima miſericordia ſua non ſolum homines ſed ꝛ apoſtatas Angelos redempturū fore: ſ̄m illud pſalmiſte: Non imperpetuū iraſcetur: neqꝫ in eternū cominabitur: Uerūtamē ipſe Origenes: vt q̄dā aiūt ī q̄dā Ep̄la quā ad fabianū papam ſcribit penitentiaꝫ de male platis agere videtur: Et cauſas ſui erroris in Ambroſium quendam emulum ſuū refundit: Qui ſcripta ſua ſecrete edita ꝛ minime correcta in publicū p̄tulit. Hoc mihi inquit p̄ſtiterunt amici mei: Si tacuero reus cēſear: ꝛ ſi reſpōdero inimicus iudicabor: Dura vterqꝫ conditio: ſed e duobus eligam q̄ꝫ melius eſt: hec ille in Epiſtola ſua: Et propterea multi clariſſimi doctores mirifice laudarunt: ꝛ quāmaxime Euſebius noſter ꝛ Ruffinus Aq̄ 231

legienſis ac alij multi: Ex libris aūt ſuis quos eccl'ia recipit vt in Canone. di.17. habet: hi
comentarij ſunt: Sup Geneſim Omelie.17. Sup exodum.13. Super leuiticū.18. Sup
numeri.28. Super Joſue.26. Super Judicū.6. De helchana tractatus vnus: Sup Job
li.3. Super cantica cāticoꝝ li.3. Super eandē Omelias duas: Super Jſaiā ſcripſit Ome
lias.9. Sup Jeremiā.14. Super Ezechielem.14. Itē ſupe Mattheū omel.26. Sup Lu
cam li.38. Sup Joānē tractatū vnū: In Ep'las pauli: li.x. Sup pſalmos Omelias.v. Et d̄
martiribus librū edidit vnū: Deniqꝫ anno ſalutis noſtre.256. ⁊ Etatis ſue. 70. deficiens
apud Tyrum ſepelitur. papa.19.

5434 235 Ontianus papa: natione Ro. patre Calphurno poſt vrbanū pōtificē ſedit annis qn
qꝫ menſibus.2. ⁊ diebus.2. Uir quidē optimus atqꝫ ſanctiſſimus. qui inſtigantibus
quibuſdam Idoloꝝ miniſtris ex mandato principis captus ⁊ in Sardiniam inſulam cuꝫ
philippo eius preſbitero deportatus eſt. Ubi per aliquod tēpus multas calamitates ⁊ tor
mēta pro fide chriſti fide pferens tandē occubuit: Cuius corpus poſtea Fabianus pōtifex
cum magna veneratiōe ⁊ ppl'i ſupplicatione Romā reportari fecit: ⁊ in Calixti Cemiterio
via Apia ſepeliri.13. kal. Decēbris quo die eius feſtū celebrari iuſſum eſt. Eoqꝫ defuncto
ſedes vacauit dies.x.

Cyriacūqꝫ papā Pōtiano huic ſucceſſiſſe vnoqꝫ āno ⁊ tribus menſibus ſediſſe multi ferūt
Sed qꝛ ꝯ patrū voluntatē papatui ceſſit: atqꝫ cum.xj. virginū milibus quas pene oīs ba
ptizauerat Agrippinā vrbē cōceſſit in pōtificū cathalago poſitus nō eſt: cū tñ ⁊ ipſe virgo
exiſtens cū virginibus illis martirio coronatus ſit.

Aximinus Auguſtus natione Thrax.25. Ro. Imperator: āno ſecūdo ducenteſime ⁊ Maximinus
5436 237 quinquageſime tertie Olympiadis: poſt Alexandrū predictum Ceſarem Imperium
ſuſcipiens Imperauit ānis.3. hic ex vtroqꝫ parente Barbaro apud Barbaros natus etiā
ibidē vſqꝫ ad pubertatis tempora enutribus eſt: Quē poſteaqꝫ bellū in Germania pſpere
geſſiſſet: mortuo Alexandro: milites ſine vlla Senatus auctoritate principē delegerunt: q̄
adeo magnus ⁊ pcero corpore fuiſſe dicitur vt octo pedes excederet longitudinis tantaqꝫ
pedum magnitudinem habuit: vt poſtea in prouerbiū ceſſerit cum de longis ineptiſqꝫ pe
dibus hoīum eloquimur: Maximini caligam ſeu calciamentum requirit: Eamqꝫ ob ma
gnitudinem ferūt eum vini amphoram vna cena bibiſſe: Hic ſextā pſecutionē poſt Nero
nem exercere cepit ⁊ quā maxime in origenē ⁊ Mameā Alexandri principis matrē xp̄ia
niſſimā. quoꝝ mortē ſūmopere cupiebat. Uerꝫ eodē āno quo ⁊ chriſtiāos pſeqꝫ cepit a pu
pieno quodā noīe Aqlegie (quā obſidebat) vna cū filio etiā noīe Maximino iterfectus ē.
Ferūt in ipſa Aquilegiana obſidione feminas Aqleienſes tante fuiſſe magnanimitatis: vt
cū Nerui ⁊ funes ad emitendas ſagittas viris ſuis deeſſent: ſibi ipſis capillos capitis preci
diſſe ⁊ ex ipſis funes Arcuū feciſſe: Unde poſtea in eaꝝ Glia templū Ueneri calue Sena
tus dedicauit.

5438 239 Ntherus papa: natione Grecus: p̄re Romulo: poſt pōcianū ⁊ Cyriacū pontifices ſe
dit annis.3. menſe vno ⁊ diebus.21. vir ſane optimus: qui (Gratiano ateſtāte) ſtatuit papa.20.
Epm neceſſitate exigente: ⁊ vtilitatis cauſa (interpoſita tñ ſummi pōtificis auctoritate) ad
aliū Epatū transferri poſſe: vt habet i Canone.7.q.1.c. Mutationes Epoꝝ: Primuſqꝫ
inſtituit ⁊ mandauit vt martiruꝫ res geſte diligenter exqſite a notarijs cōſcriberent: vt re
ſcripte agnoſcerent: Quibus geſtis cū vnū tm̄ creaſſet Epꝫ martirij palmā ⁊ ipſe adept' ē
⁊.3. nonas Januarij in Cemiterio Calixti via Apia ſepelitur quo q̄dem die eius feſtum
agitur: Quo mortuo ſedes vacauit dies.13.

Uiri diſciplinis excellentes.

Porphyrius Atheniēſis phus ⁊ quidem excellētiſſimus: p hec tēpora maximo i pcio fuit.
Qui ⁊ ſi Origenis pſbiteri pcipuus amator ⁊ laudator fuiſſet chriſtiani tñ noīs acerri
mus pſecutor fuit. Et ppa multas obtrectationes ⁊ Blactratiōes ꝯ Orthodoxā fidē igeſ
ſit: qs quidē diuus pr̄ Augu' ꝯfīdit: Attñ vt idē pr̄ Aug'.4. de. ci. de. teſtat. i ſuis ſcriptis

Maximi-nus

poſuit deum prēm ꝛ filiū ab eo genitū: ꝛ ſpūm ſanctū ab eo ꝓcedētē: in q̄ trinitatē perfe-
ctam ꝛ eius miſteriū ſenſiſſe videt͛: hunc eundē nō his tēporib⁹: ſed multo antiquiorē fuiſ-
ſe Aug⁹. refert. Hic inter cetera Yſagogas. i. introductiōes ad Ariſtotelis Cathegorias. i. p̄
dicamēta adiecit ꝛ cōſcripſit ac alia multa edidit.
Juliū q̄ꝫ Aphricanū inter ſcriptores ſui tēporis nobiliſſimū hiſdē tēporib⁹ fuiſſe ꝛ floruiſſe
(diuus hiero⁹) refert: Qui inter cetera De trinitate volumē ꝑgrande cōſcripſit: Itē de pa-
ſcha. Deqꝫ Sabbato. De Circūciſione: De Attalo: ꝛ De tēporibus libros qnqꝫ: ꝛ ad ma-
gnū Origenē Eplam: in qua oſtēdit Suſane fabulā apud hebreos nō haberi: Hic igitur
cū litteraꝝ amator ꝛ cultor exiſteret ꝛ multis diuitijs floreret apō Ceſareā paleſtine vrbeꝫ
Bibliothecā inſignē ſuo noī cōdidit. Et cū honorabilis plurimū haberet vt teſtat͛ hiero⁹
legationē ad. M. Aureliū Antoniū Ceſarē pro inſtauratione Caſtelli Emaus ſuſcepit: ꝙ
poſtea rehedificans. Nichopolim appellauit.

Gordian⁹ Ordianus vigeſimuſſextus: Ro. Imꝑator anno ꝑmo. 254. Olympiadis poſt p̄di- 240 5439
ctū Maximinū tyrānum adhuc puer imperare cepit: ꝛ impauit ānis. 6. Nam cum
idem maximinus preter Senatus auctoritatem Imperium vſurpaſſet. Senatus ad de-
turbandū cum tres declarauit Imperatores: e quibus Pupienus ꝛ Albinus poſt p̄m
principatus ānum a militibus interfecti ſunt: tertius vero Gordianus hic adoleſcens Au
guſtus declaratus ſex oīno annis Imperium tenuit: Qui Imperio potius vt erat p̄ſtantiſ
ſimi animi vir cōfeſtim parthis bellū intulit: qui iam ob Romanorum diſcenſiones mo-
liebantur erumpere: quos etiam facilime ingenti virtute ꝛ Clade ſuperauit ꝛ aflixit. De-
niqꝫ dum ad triumphuꝫ Romam rediret: non longe a Romanis finibus philippi fraude
occiſus eſt: qui ꝛ poſt eum Imperauit: Huius aūt principis hec precipua fuit laus ꝙ cum
eruditus vir eſſet Biblyothecam maximā extruxit: in qua ad ſexagintaduo libroꝝ milia
collocauit.

Abianus papa: natione Ro. ex patre Fabiano natus: poſt Antheꝝ pōtificem. ſedit 241 5440
papa. 21. annis. 13. menſibus. xi. ꝛ diebus. xi. Hic mortuo anthero pōtifice dū in via de futu
ro pōtifice deligēdo colloqueret͛: cōfeſtim diuinitus quedā Colūba ſupra caput eius: vt
Martinus tradit: aſtitit dicens. Rome Epus coronaberis: Et diuinitus ſic electus ſtatim
ſeptem Dyaconibus regiones diuiſit qui Martirum res geſtas ſumma diligentia inueſti
garent ꝛ ſcripto mandarent: Idem quoqꝫ in Cemiterijs pro eoꝝ martirum dignitati edi
ficauit: Conſtituitqꝫ: Gratiano teſtante: vt nulla appellanti ſe inferretur pena vt habetur
in Canone. 2. q. 6. c. appellantem: voluit item ꝙ quilibet poſt datam contra eum ſententiā
poſſet ſe appellare: vt. 2. q. 6. c. licet: ſtatuit item: ſi quis ſacerdoti alicui vllam inferret in-
iuriam inexcommunicationis ſententiam incideret. 3. q. 1. c. Deus: Mandauitqꝫ: vt vbi cri-
men admitteretur: ibi quoqꝫ ꝛ cauſa rei mulctarentur. 3. q. 6. ca. vbi ſemper. Et vt accuſa
tus non niſi in foro ſuo iudicaretur. 3. q. 6. c. Si quis: Uetuit etiam ne quis ſimul ꝛ ſemel
teſtis ꝛ accuſator ꝛ Judex eſſet: vt. 4. q. 4. c. Nullus: vetuit quoqꝫ ne quis ex conſangui-
neis vxorem duceret. vſqꝫ ad quintum conſanguinitatis gradum. 35. q. 4. c. de propinqs:
Uoluit preterea: vt quilibet chriſtianus ter in anno ſe comunicaret. ſ. in paſchate reſurre-
ctionis: penthecoſte ꝛ natiuitati domini vt de conſe. di. 1. ca. Et ſi nō͛: Et vt ſingulis annis
ſanctum Chriſma in Cena domini renouaretur ꝛ vetus in eccleſia combureretur: de cō.
di. 3. ca. litteris veſtris: Huius tempore Nouatiana hereſis ortum habuit: quam ꝛ multo
labore exterminauit: Denique cum multos Dyaconos preſbiteroſqꝫ atqꝫ Epiſcopos per di
uerſa loca creaſſet ſub Decio Ceſare martirio coronatus in Cimiterio Calixti ſepelitur:
cuius quidem natalicium vna cum diuo Sebaſtiano. 14. kal. Februarias celebratur. quo
mortuo Epatus ceſſauit dies ſex: Ad hūc magnus ille origenes (multis ſublatis hereſib⁹)
de ordine fidei ſeruando multa cōſcripſit.

Scyſma primū.

Nouatus qdā ſācte. Rōane Ecclīe. Cardialis p̄ſbiter: his tēpib⁹ Eccleſiā dei ſcīdere ꝛ ꝑtur

242 baſ curauit. ⁊ ne pōtificat'i manus Cornelij viri ſciſſimi atq̃ doctiſſimi deuenire poſſet quēdā. Nouatianū extra Eccleſiā pōtificē ordiauit. ⁊ Nicoſtratū i Aphrica: atq̃ ita oīa diuina ⁊ hūana pturbauit. Et ipſe ab Eccleſia ſe ſeperās: ſe ⁊ ſuos ſequaces mūdos. i. ſanctos appellare fecit: Et apoſtatas etiā penitētes recipiendos eſſe omino negabat ⁊ pdicabat: propter qd: ⁊ Rome Cōciliū ſexagita Epoꝝ totidemq̃ pſbyteroꝝ ⁊ diaconib' mltiſ celebrari neceſſariū fuit: Ubi ⁊ Nouati: Opinio Improbata fuit. vt hēt i. Decretiſ. 7. q. i c. Nouat': Quod. Saluatoris nr̄i exēplo: nemini petēti denegāda ſit venia: Et hoc ſācte Romane. Eccl'ie pmū fuit. Scyſma: Alie ēt hereſes hui' tpib' pullulare cepere. ⁊ maxie helcheſataꝝ hereſis: q̄ paulū aplm reſpuebat: quas oēs magnus ille Origenes (vt diximus) ſuſtulit

hilippus huius nominis primus. 27. Ro. Imperator. hoc anno: qui eſt quartus ducenteſime et. 55. Olympiadis: Gordiano iterfecto. Imperare cepit: ⁊ Imperauit an Philippus
5445 246 nis. 7. Hic natione Arabs fuit. et ex pfecto ptorij (Gordiano p fraudem obtruncato) ſuffragijs omnium creatus eſt Imperator: Qui antea vxorem nomine Serenam duxerat: ⁊ Philippum ex ea filium ſuſceperat: quem quidem adepto Imperio ſtatim Imperij conſortem fecit: Hic itaq̃ a Fabiano pontifice Romano edoctus primus omnium ex Romanis principibus vna cum vxore filioq̃ Philippo baptizatus chriſti nomen confeſſus ē. Quo audito origenes ad eoſdem litteras de fide dedit: Ipſis autem baptizatis ⁊ confeſſis milleſimus annus conditionis Romane vrbis expletus eſt: propter q Philippus ipſe innumerabiles in Circho cōſtituit ſolēnitates ⁊ ludos in Campo Martio tribus diebus ⁊ noctibus populo celebrauit: vbi ēt cōplurimas beſtias Imolauit. Ipſos tn̄ ludos longe ante a Ualerio publicola poſt exactos Reges iſtitutos de cēteſimo ⁊ cēteſimū ānū Rōani repetebant: atq̃ ita Agon mille ānoꝝ exactus ē. Hos tn̄. ſ. pr̄em ⁊ filiū Decius cāpi ductor vir pfidiſſimus ambitione ductus ſua perfidia diuerſis i locis poſtea interfecit. Nā patrē Uerone filiū vero Rome occidere p iſidias fecit: hi nāq̃ cū Deciū ipſum haberēt iſenſum theſauros ſuos Fabiano pōtifici cōtulerūt: ppter qd ⁊ odiū maximū Decius in xp̄ianos concepit: ⁊ eos vbiq̃ pquiri ⁊ interfici mādauit: Hic igit Philippus quarto Impij ſui āno vrbē ex ſuo noīe in Thracia cōſtruxit.

Uiri diſciplinis excellentes.

249 Dionyſius Alexandrine eccl'ie ep̄us vir eruditiſſimus origenis magni auditor his tēporib' Ep̄us deſignatus ſedit ānis: 17. Hic cū qdā edidiſſet opuſcula etiā ad diuerſos ō hereſib' iſectos Ep̄las plīmas dedit: ſed ⁊ ad Fabianū papā de penitētia vnā ſcripſit Ep̄lam: ⁊ ad Romanos vnā: Ad Philemenē vnā: Ad Sixtū papā duas: ad Dionyſiū etiā papā vnā: ⁊ poſtea tres ad Nouatianū pdictū Scyſmaticū: in qbus repḣendit euꝫ q a corpore ſancte Romane Eccl'ie diſceſſiſſet: Scripſitq̃ ⁊ alias plurimas: vꝫ: De exilio: De mortalitate: De Sabbato: De paraſceue: De pſecutiōe Decij: Atq̃ duos libros aduerſus Nepotē Ep̄um ⁊ ad Origenē magiſtrū ſuū: De martirio: Ad Armenos de penitētia: Et ad Dionyſium libros. 4. Atq̃ de ordine delictoꝝ: ⁊ alia multa.

Amenius qdam ph̄us vir dicēdi peritiſſimus: p hoc tēpus (Euſebio teſte) Alexandrie clar' fuit: Qui inter cetera igenij ſui pclara monumēta de Moyſi ⁊ Ieſu naue cōſtātia elegātiſſimū edidit opus: atq̃ euāgelicos excogitauit canones: qs poſtea Euſebi' ſecutus fuit: hūc nāq̃ porphirius ph̄us falſo accuſabat: q ex xp̄iano Ethnicus factus fuiſſet.

5449 250 Ornelius papa natione Ro. ex pr̄e caſtino: poſt Fabianū pōtificē ſedit ānis. 3. vir certe eruditiſſimus q Hieronymo teſte multas ſcripſit ep̄las: Ex qbus vnā ad Fabium Anthiochenſis Eccl'ie ep̄m de Synodo Romana ⁊ Italica atq̃ Aphricana ſcripſit ep̄laꝫ aliā de Nouatione heretico ⁊ ſocijs ei': Tertiā de Synodi geſtis: Et quartā ad eundē Fabiū ep̄m valde plixā de Nouatiani hereſi: ad ep̄m vo octo Cypriani martiris extāt ep̄le religionis ⁊ fidei plene: hic itaq̃ (Gratiano teſte) multa cōſtituit: ⁊ quāmaxie vt nullū a Sacerdotib' (niſi pro fide) exigeret ſacramētū: ſicut habet in Canone. 22. q: v. c. ſacramēta: papa. 22.

Statuit itē vt oia q̄ in abſentes in oi negotio ⁊ loco agerent ſeu iudicarent oio euacua-
rent.3.q.9.c.Oia q̄ aduerſus: Ceſuit ēt vt nullus ſacerdotū cām ſuā alieno cōmitteret iu
dicio niſi ad ſedē aplicā fuiſſet appellatum: Prius tñ ꝙ in exiliuȝ relegatus fuiſſet Lucine
matronē ſanctiſſime precib⁹ corpa aploꝝ petri ⁊ pauli e Cathacūbis leuauit ⁊ paulū q̄dē
via hoſtiēſi vbi fuerat decolatus in ipſius Lucine predio collocauit: Petrū vero vbi mar
tiriū paſſus fuerat.vȝ in vaticano vbi etiā nūc requieſcit reponere fecit: Creatis deniq̄ di-
uerſis tēporib⁹ in decēbrio menſe multis Sacerdotib⁹ Diaconibuſq̄ ac Epis poſt exiliū
ſuū ceſo ore ei⁹ plūbatis ⁊ aliis flagellis cū aliis vigiti Juſſu Decij Ceſaris Rome decolla
tus eſt. Sed ⁊ q̄dā miles noie Cerealis cū vxore ſua ſaluſtia quos idē pōtifex i fide iſtru-
xerat ſub eodem die capite plexus ē. Quoꝝ oium natale.18.cal.Octobris celebrat: Et tū
in ei⁹ obitu vacauit ſedes dies.35.

Decius Decius.28.Ro.Imperator:āno.2.ducenteſime ⁊ q̄nquageſimeſeptime Olympiadis 251 5450
Impare cepit: ⁊ Imperauit ānis.3.Euſebius tñ vno tm̄ āno ⁊ trib⁹ mēſibus regnaſ-
ſe dicit: Alij vero multo pluribus annis eū Impaſſe teſtātur: Utrūq̄ peſſimus fuit Tyrā
nus: Qui e panonia inferiore ciuitate Budalia natus cū ab exercitu cuȝ filio ſuo fuiſſet
Ceſar declarat⁹: Interfectis ꝑus duob⁹ philippis pr̄e.ſ.⁊ filio viris chriſtianiſſimis ⁊ dñis
ſuis: ſtatim in eoꝝ odiū ſeptimā in xp̄iāos (poſt Nerone) mouit pſecutionē: Qua q̄dē mul
ti diuerſis in locis pro fidei cōſtantia paſſi fuere: Uerꝝ dum ꝯ Emylianuȝ ſibi rebellem in
Meſſia pararet exercitum ⁊ ipſe a Barbaris crudeliſſime occiſus ē: adeo vt eius cadauer
nuſq̄ꝫ reperiri vnq̄ꝫ potuerit: Condigno certe dānatus Judicio. Hic aūt ſm Martylogiū
noſtrum ſexdecim annis regnaſſe videtur alioquin non videretur ſtare poſſe: ꝙ tot ſum-
mi pontifices.vȝ Fabianus: Cornelius: Lucius: Stephanus: ⁊ Sixtus legantur paſſi ſub
Decio: inde q̄dam volunt ex his ſexdecim annis: ⁊ duobus ānis Galerij reſtaurare dānū
illoꝝ decem ⁊ octo annoꝝ: qui in Chronicis Euſebij ⁊ Bede deſunt: ab anno.ſ.xv.Impe
rij Tiberij Ceſaris vſq̄ ad id tēpus. Sed inter hec: ſciēdum eſt: ꝙ Decius hic ſenior qui
philippuȝ Imperatorem occidit ⁊ eidem ſucceſſit Imperator fuit ⁊ tribus annis (vt dixi-
mus) Imperauit: ſub quo paſſus eſt Fabianus ⁊ Cornelius ſummi pōtifices: alius fuit
Junior Decius Ceſar quidē: ſed nō Imperator: Ac ſic iter iſtos duos Decios aliqui Im
peratores et ſummi pontifices intermedij fuere: vtpote Gallus et Uoluſianus: poſt quos
Imperauit Ualerianus cū Galieno filio: quaſi annis.15.ſub quib⁹ paſſi ſūt lucius. Ste
phanus et Sixtus ſūmi pontifices ac laurentius Dyaconus et Ypolitus cuȝ omni domo
ſua: Huic quoq̄ aſſertioni ſuffragari videtur: ꝙ Galienus fuerit binomius. Nam dictus
fuit Decius galienus aliqui etiam aſtruere volunt ꝙ vnus ⁊ idem ſit Decius qui conſti-
tutus fuit a philippo Ceſar et ille ſub quo paſſus eſt laurentius. Inde eſt ꝙ nuſq̄ꝫ in vita
in vita laurentij legitur Decius Imperator: ſed Ceſar: hoc enim antiquitus pluries conti
git: vt aliqui eſſent Ceſares non autē Auguſti ſeu Imperatores Et aliq̄ primū Ceſares
deinde Auguſti poſtremo fuerunt imperatores.

Lucius papa: pr̄ia Ro.pr̄e porphyrio: poſt Corneliū pontificē ſedit ānis.3.menſibus.
papa.23. 2.⁊ diebus.x. Hunc Uoluſian⁹ Impator: ꝑmo exilij pena dānauerat: Sed eo extin- 254 5453
cto ab exilio liberatus Romā glorioſius redijt. Et vt Gratianus dicit: Cōſtituit vt deinceps
duo pr̄biteri ⁊ tres Dyaconi ſemꝑ vbiq̄ locoꝝ comittarent Epm: eiuſq̄ vite teſtes habe
rent: vt patet in Canone de cōſe.di.1.c.Jubemus: declarauit itē loca in q̄bus ꝑmates vel
pr̄iarche ꝑ mūdū ordinari deberēt: vt.80.di.c.vrbes ⁊ loca: Qui ēt anteq̄ꝫ ad martirium
duceret oēm eccl̄ie poteſtatē Stephano Archidiacono ſuo pmiſit: ⁊ poſtq̄ꝫ martirio vitaȝ
finiuit: in Cemiterio Calixti via Apia.8.kal.Septēbris ſepultus eſt: quo q̄dē die ei⁹ nata-
le celebrat. Et tūc Epatus ceſſauit dies.25.

Martires ſub Decio paſſi.

Alexāder quidam hieroſolimitanus epus ꝑ hoc tēpus ibidē martiriū ptulit. Ipſe.n. lōge
antea ex Capadocia eo veniens deuotione cōmotus diuia etiā reuelatione hieroſolimitāe

Eccleſie gubernacula ſuſcepit. ⁊ vſqꝫ in ſeniam eandeꝫ cū ſūma ſanctitate ⁊ gloꝛia gubernauit: Sed poſt venerandam ſenectutem Ceſaream perductus ſub hac decij perſecutiōe ob fidei confeſſionem martiriū. xv. kl'as apꝛilis cōpleuit. cui⁹ dei celebritas eo die celebꝛat.

Abdon ⁊. Senen Sub reguli romani viri clariſſimi: ex Coꝛduba perſaꝝ vrbe oꝛiūdi: hiſ tumultibus poſt multos carceris ſqualoꝛes Romā cathenis obligati perducūtur: vbi cū diu diuerſis penaꝝ generibus diu fuiſſent macerati: Tandem. 3. kl'as Auguſti gladio percuſſi: martirium cōpleuerūt.

Agatha Scicula. virgo pꝛeclariſſima per hoc tēpus apud Cathaniā eiuſdem Inſule Ciuitatem ꝓ xp̄o martirio coꝛonatur: Nā Quintianus p̄fectus illam conpꝛehendens poſt alapas ⁊ carceres poſtqꝫ Equuleū ⁊ toꝛtiones: poſt etiā mamillaꝝ abſciſionē. ⁊ in teſtuliſ ac carbonibus volutationē eo Judicante in carcere gladio conſumata eſt. ſ. nonis febꝛuarij: q̄ die eius natale agitur.

Apolonia virgo ſanctiſſima ⁊ mulier memoꝛatu digniſſima: natione. Alexandꝛina: ⁊ ip̄a per hoc tempus martiriuꝫ pꝛo xp̄i nomine pertulit accerbiſſimū: Nam p̄ſecutoꝛes p̄mū dentes omnes ex eius oꝛe excuſſerunt. ⁊ multis plagis affecerunt: Deinde cū minarentur eam viuam ſe Jncenſuros niſi cū eis verba Jmpia pꝛoferret: Jp̄a paululū quid intra ſe metipſam deliberans repente de manibus Jmpioꝛum ſe pꝛoꝛupit: et in ignem paratum pꝛoſiliuit: Ac ſic martirij palmā q̄nto idus februarij. pꝛomeruit. Eius aūt ſanctum. Coꝛpus poſtea in. Jtaliam delatum: apud. Derdonā lombardie Ciuitatē i. Cathedrali Eccleſia ſeruatur.

Serapion patria. Alexandꝛinus et ipſe vir ſanctiſſimus eodem anno: apud. Alexandꝛiaꝫ a perſecutoꝛibus captus: crudelibus ſupplicijs afficitur in tantum: vt omnes ei⁹ coꝛpoꝛis iuncture pꝛius ſoluerentur. ſed adhuc viuens. a miniſtris diaboli de ſuperioꝛibus dom⁹ ſue partibus pꝛecipitatus: chꝛiſti martir efficitur. ⁊ eius natale. 18. kl'as decēbꝛis celebꝛat.

Juſtinus quidā. Romanus p̄ſbiter: per id ip̄ꝫ tēpus vna cū victoꝛia martiriuꝫ pꝛo chꝛiſto conſtantiſſime ſuſtinuit.

Meniatus ethꝛuſcus: vir celeberrimus: ⁊ ipſe apud. Floꝛentiam ethꝛurie vrbē octauo kl'as Nouembꝛis martirium pertulit. Cuius ſanctiſſime reliquie: adhuc ⁊ tēplo: ⁊ populoꝛum frequētatione a conciuibus ſuis plurimū venerantur:

Parentinus ⁊ laurentinus fratres patria ethꝛuſci: ⁊ ipſi apud Aretium eoꝝ vrbē vna cuꝫ Nichoſtrato dyacono ⁊ alij mlti: i hoc tumultu pꝛo chꝛiſto paſſi ſūt.

5453 254 Allus ⁊ voluſianus eius filius: vigeſim⁹ nonus Ro. Jmperatoꝛ. hoc eodem anno q̄ et lucius papa. Jmperare cepit: ⁊ Jmperauit annis. 2. Jſtis. Jmperātibus tanta peſtiſ in vltionem chꝛiſtiani nominis per totū oꝛbem exoꝛta eſt vt pauce domus nedū vrbes ⁊ pꝛouīcie extiterint q̄ nō eā ſenſerint calamitatē: ⁊ quā maxie apud. Egyptum: Alexādria De qua quidē Cipꝛiani martiris extat liber: hi itaqꝫ dū duobus ferme. Jmperaſēt annis duꝫ ꝓ. Emilianū reſ nouas in. Meſſia agitantē bellū parar ēt. in Teramne ab eodē necati ſūt. Emilianus aūt interemptoꝛ obſcuro loco natus. ⁊ ipſe tertio menſe ab. Jmperij occupatione oppꝛeſſus fuit. Gallus

Alerianus trigeſimus Ro. Jmperatoꝛ ducenteſima. octaua ⁊ q̄nquageſima Olym- Ualerian⁹
5455 256 piade. Jmperium ſuſcipiens: cuꝫ Galieno eius filio. Jmperauit annis. 15. Uir certe nobilitate doctrina: ⁊ eloquentia clariſſimus: ob cuius meritum ⁊ virtutes pꝛimus p̄ncipum. Romanorum: Ceſar et Auguſtus ſummo populi. Romani conſenſu delectus ē Hic a pꝛincipio ſanctos dei ita veneratus eſt: vt domus Eius Eccleſia dei putaretur: Sed poſtea per quēdam magum ſeu hereticū coꝛꝛuptus ⁊ depꝛauatus Catholicā fidē adeo deteſtari cepit: vt octauam in chꝛiſtianos poſt Nerone) exercuerit p̄ſecutionē: Cuius quidem crudelitas atqꝫ ſeuitia dei Judicio Romano oꝛbi non modicū p̄niciofa fuit: Nam paulo poſt Germani e pꝛouincia erumpentes cū magno Jmpetu hoſtili aīo: Rauenā vſqꝫ p̄uenere: ⁊ oīa igni ⁊ ferro vaſtauere: Deinde ipſe valerianus in Meſopotamia bellū mouēs

a Sapore perſarū rege tandē capitur: ⁊ luminibus priuatur: ⁊ i cathenatus vſq; in ſeniū illi cū ignominia ſeruiuit: Idq; officij ab eo ſortitus eſt: vt Sapore rege equū aſcendente incuruatus regē dorſa leuaret: Et merito quidem: quia ſine vlla miſericordia chriſtianos vbiq; perquiri ⁊ interfici iuſſerat: Galienus aūt eius filius: viſo in patre dei Judicio: licet ſero: pacē eccleſijs obtulit: ⁊ quicquid abſtulerat reſtituere fecit: Nā valeriano capto q̄dā Barbari ēt in Romanoꝝ fines eruperūt ⁊ multā p̄dā abſtulerūt Ac quidā pnicioſiſſimi Tyranni in Roma cōſurgētes: quod Domi reſiduū fuerat diripuerūt ⁊ peſſundauerunt propter q̄ Galienus ſibi cauens rempublicā deſeruit ⁊ Mediolanū cōceſſit: Ubi cū libidinibus ⁊ turpitudini operam daret a ſuis tandem turpiter occiſus eſt.

Tephanus primus: papa natione. Ro. p̄re Julio: poſt luciū pontificē; ſedit annis. 3. ⁊
Papa. 24 meñ. 2. Uir ſane optimus: qui ⁊: Gratiano ateſtante: conſtituit ne quis apud Judicem 258 5457
aliquē accuſaret: qui ſuis rebus ſpoliatus fuiſſet: ſicut in canone habetur. 2. q. 2. c. Nullus epoꝝ. Inſtituit itē: ne Sacerdotes ⁊ leuite ſacris veſtibus alibi q̄ in Eccleſia ad peragēda ſacramēta vterent: vt de cōſe. di. 1. c. veſtimēta: De rebaptizādis aūt ijs qui ad fidē redijſſēt eadē ſenſit que ⁊ Cornelius pontifex: neq; vllo modo ijs recomunicādū eſſe qui rebaptirent: Deniq; cū verbo ⁊ exemplo ac opere multos ad fidē chriſti ꝯuertiſſet a Galieno qui ⁊ Decio predicto queſitus vna cū pleriſq; ſuoꝝ ipſo miſſam celebrante ad martiriū rapt⁹ capite trūcatus eſt: ⁊ in calixti cemiterio. 4. nona Auguſti ſepelitus: Quo quidē; die eius natale celebratur: ⁊ tunc ceſſauit epiſcopatus dies. 22.

Cyprianus Eccleſie doctor eruditiſſimus ⁊ Carthaginenſis epus: hoc anno ſm Euſebium
Jubēte valeriano principe poſt longū exiliū. 8. kalēdas octobris detrūcatiōe capitis martiriū ꝯſumauit: ⁊ eo die eius feſta celebrant: Referunt ⁊ cū eo apud eandē vrbē paſſi Creſcentinus victor Roſula ac Generalis: Fuit aūt in primis Cyprianus hic gentilis: ⁊ excellentiſſimi ingenij vir: ac bonarū artium ſtudijs ornatiſſimus: Qui cum Rhetoricam in eadē vrbe ſplendidiſſime doceret ſuaſione Cecilij preſbiteri viri ſanctiſſimi: prius propter deū facultatibus ſuis errogatis: ad chriſtum dominum noſtrū conuerſus eſt: Ac paulopoſt preſbiter poſtmodū ipſius vrbis Carthaginenſis epus factus eſt: vbi tum docendo: monendo ac ſcribendo chriſti eccleſie prodeſſe curauit: Eius aūt clariſſimā vitam ac martirium pontius ipſius preſbiter ⁊ exilij comes egregio volumine conſcripſit: Que aūt ſcripſerit Cyprianus hic infra notantur. 259

De duodecim abuſiuis ſeculi.	li. i.	De aleatoribus	li. i.	Ad iulianū aicū ſuū.	li. i.
De mortalitate ſeu peſte egyptia.	li. i.	De laud martirij.	li. i.	Ad cecilium.	li. i.
De bono pacientie	li. i.	Ad fortunatum	li. i.	Epl'as nōnullas puas.	li. i.
De orone dominica,	li. i.	Ad demetrianū	li. i.	Ad donatū d gr'a di.	li. i.
De opere ⁊ Elymoſinis	li. i.	Ad Antonianū	li. i.	Ad corneliū papam.	li. i.
De zelo ⁊ liuore	li. i.	Ad quirinū	li. i.		

De lapſis librū vnū: In q̄ quidē oſtēdit magnam habuiſſe cū cornelio Ro. pontifice contentionē; affirmans lapſos oio redeūtes: eē rebaptizādos: Deinde ſcripſit librū de vnitate Catholice eccleſie: vbi oſtēdit ſe in ipſius Cornelij pontificis veniſſe ſentētiam: vt nō eſſe rebaptizādos hereticos: ſed ſola manus impoſitione in gratia recipiendos.

Pontius āt ipſius Cipriani pſbyter vir ſufficienter eruditus ⁊ in diuinis declamationibus egregio doctus: tempeſtate hac poſt Cipriani mortē in Gallis veniēs apud Cymellā vrbē martirij palmā adeptus ē. Ipſe enim ſua predicatione ⁊ Induſtria duos philippos imperatores ad chriſtū cōuerterat. Et inter cetera (vt p̄miſſū ē) egregiū Uolumē de vita ⁊ paſſione magiſtri ⁊ p̄ris ſui. Cipriani poſt ſe reliquit Et cū ſanctus habitus ſit ei⁹ feſtū. 2. idus maij celebratur.

Prothus ⁊ iacynthus beatiſſime Eugenie virgis Eunuchi: diu antea a beato heleno preſbitero baptizati: p hoc tēpus Romā; cum beata virgine Eugenia veniētes deprehenſi q̄ eſſent chriſtiani a Galieno imperatore idolis ſacrificare cogūtur: qui cū nullo modo aſſen

tire vellent primo eos duriſſime verberare fecit:ac ſic cū aquieſcere nollent.3.idus Septē
bris decollari precepit: Quorum corpora a chriſtianis collecta:ibidē in cemiterio Baſille
via Salaria ſepeliuntur.
Philippus aūt Alexādrinus Epus ꝛ Eugenie virginis pr̄:egregius vir ꝑ hoc epſuʒ tēpus
chriſti martir efficit:ipſe.n.prius apud eandē Ciuitatē ꝓfectus exiſtens prefecture dignita
tate derelicta baptiſmū chriſti ſuſcepit:ꝛ paulo poſt Epat⁹ honorē adipiſci ꝓmeruit queʒ
cū diu cū ingenti gloria ꝛ ſanctitate tenuiſſet:a perhemnio vrbis prefecto tandē in oratio
ne cōſtitutus gladio iugulatus eſt Cuius natalitius idibus Septembris celebratur.
Eugenia aūt clariſſima virgo ꝑdicti philippi epi ditiſſimi heres ꝛ filia:ꝑ hoc tēpus cū opu
lētiſſimū tū virtutū:tū diuitiarū patrimoniū a pr̄e apud Alexādriā ꝯſecuta fuiſſꝫ:primuʒ
ibidē multis erogatis diuitijs cū protho ꝛ Jacyntho ꝑdictis Eunuchis ſuis Romā venit
ac ibidē poſt virtutū plurima Inſignia poſt ſacros virginū choros ꝓ xp̄o Jeſu diu agoni
zans nouiſſime.8.kalendas Januarij iuſſu Galieni gladio iugulata eſt:
Nemeſius ēt Diaconus Romanus hoc ipſo tēpore vna cū lucilla eius filia Rome martirio
coronatur: Quē cū a fide chriſti:tyranni nequaq̄ʒ flecti poſſent iubentib⁹ valeriano ꝛ Ga
lieno Imperatoribus ſub die octauo kalendarum Septembriū decollati ſūt: Quoꝝ cor
pora cū Sixtus papa poſtea via Apia honeſtius tumulaſſet.ſ.ſecūdo kalēdas Nouēbris
eo die venerabilior ſolemnitas haberi cepta fuit.
5459 260 Sixtus primus papa:natione Grecus:pr̄ia Athenienſis:poſt Stephanū pōtificē:ſedit
annis.2.meñ.9.ꝛ dieb⁹.3.Uir certe(preter ſanctitatē)doctiſſimus ꝛ ph̄us clariſſimus
atq̄ꝫ inter pōtifices nō ſolū tp̄ris ſui:ſꝫ ꝛ ſuperioꝝ tēporū litteratiſſim⁹: Qui cū longe ante
pōtificatū predicādo ꝛ docēdo oēm peragraſſet hiſpaniā:ꝛ iter ceteros laurētiū ꝛ vincen
tiū leuitas ꝑcipuos ſibi delegiſſet diſcipulos cū eiſdē Romā poſtea rediēs:diuʒ ꝯſenſu pō
tifex maximus declaratus ē: Qui pōtificatu inito(vt Gratianus ſcribit)cōſtituit Miſſas
de cetero ſuꝑ altari cōſecrato a ſacerdotibus celebrari debere:vt hēt in canone de con[illegible]
di.1.c.Ueſtimēta: Uerū cū ſūmope hereſes quaſdā exhortas.vꝫ Sabelianoꝝ cherynthia
noꝝ ꝛ Nepotianoꝝ āniteret extiguere:ab eiſdē apud Galienū q̄ ꝛ Deciū accuſat⁹:ꝙ fidē
xp̄i ꝯ Auguſtoꝝ decreta predicaret:ad penā queſitus ꝛ dānatus eſt: Cūq̄ꝫ ad ſupplicium
duceret:laurētius eius Archidiaconus:ꝛ filius adoptiuus:cepit flere dicēs: Quo ꝓgrede
ris ſine filio pater:quo Sacerdos ſine miniſtro properas? Cui Sixtus: Ego:inquit:nō te
deſero fili mi:ſed maiora tibi debentur:ꝓ fide chriſti certamina:poſt eni triduum me ſe
queris Sacerdotē leuita: Atq̄ꝫ ita hic ſanctiſſimus pontifex:vno die:cum ſex Diaconib⁹
Feliciſſimo.ſ.ꝛ Agapito.Januario:Magno:Innocentio:ꝛ Stephano paſſus ē:pōtificis
aūt corpus via Apia in calixti cemiterio ſepultū fuit: Reliquorū vero corpora in Cemite
rio pretextati via Tyburtina: Et horum oīum feſta octauo idus Auguſti celebrantur. Et
tunc vacauit ſedes dies.35.
261 Sabelius hereticus a q̄ Sebeliani heretici:natione Pentapolitanus ex Ptolomaida Ciui
tate natus his tp̄ribus ſurrexit:ꝛ multorū maloꝝ Seminariū ſparſit:qꝛ huius peruerſiſ
ſime Sabelienitaꝝ ſecte inuentor ꝛ auctor fuit: Que quidē Secta ſtatim oēm Ciuitatem
Blaſphemijs repleuit:ipſe eniꝫ i primis deū pr̄em⁹ blaſphemando:negabat:chriſtū eiuſdē
dei ſūmi eſſe filiū:ꝛ primogenitū oēs creature:ac Spiritus ſancti auferebat intellectū: Di
cebat eni ꝛ predicabat vnā tantū patris ꝛ filij ꝛ Spiritus ſancti eſſe perſonā: Quaſobres
magne diſcenſiones ꝛ Scandala in Eccleſijs tam occidentalibus:quā orientalibus exorte
ſunt. Nec ipſe tandē diuinū euaſit iudicium:quia turpiter occubuit: Hic namq̄ꝫ Neotem
quendā hereticū habuit magiſtrū:qui patreꝫ cū filio paſſum:fuiſſe dicebat ꝛ affirmabat
vt habetur in canone 24.q.1.c. Quidam.
263 Laurētius hiſpanus Sixti pontificis Archidiaconus ꝛ filius adoptiuus:hoc anno Rome
via Tyburtina preſente Decio ſeu Galieno:poſt multa virtutuꝫ inſignia:ꝛ plurima tor
mentorum genera.vꝫ carceris verberum:ꝛ laminarum ardentiū exuſtionem:ad vltimū

4°.idus. Auguſti in craticula ferrea crudeliſſime aſſatus: martiriū conſtātiſſime cōpleuit: Hūc nōnulli cuiuſdā hiſpaniarū Ducis filiū fuiſſe dicūt: quē Demon infantulū e Luna i Nemus aſportauerat: ſed beatus Sixtus p̄dictus cū in eadē prouincia predicaret eū ſub quadā arbore lauro diuinitus inueniens laurentiū eū appellauit: ꝛ diligenti cura ipſum enutriri ac edoceri fecit: Quo adulto illū ſecū vna cū vincentio Romā perduxit: vbi poſtea factus pontifex conſtituit eum ſuum Archidiaconem.

Ippolitus aūt Romanus patricius ꝛ Galieni eiuſdē Ceſaris in vrbe Vicarius: ꝛ ipſe eodē anno ꝛ mēſe: poſtq̄ beatū laurētiū ſepeliuit: a Galieno cōprehenſus q̄ xp̄ianus eēt: diu ꝛ acriter cedit: ꝛ cū nollet Idolis ſacrificare iterū tam diu fuſtibus ceſus ē: donec cedētes deficerēt: ſ3 ꝛ cū iterū nō acquieſceret. Decius iracūdia plenus: p̄cepit valeriano cuidā prefecto: vt exquiſita oī eius facultate eū crudelit̄ examinatiōe īterficeret qui Imperatoris iuſſa cōplens: p̄ oēm ipſius familiā in cōſpectu ei⁹ decollari fecit deinde ipſum ligatis pedib⁹ ad colla indomitoꝝ equoꝝ p̄ cardetos ꝛ tribulos crudeliter trahi ta3 diu fecit donec emitteret ſpiritū: Quo defuncto nocte illa veniēs Juſtinus p̄ſbiter ꝛ collegit corpus ipſius cum corporibus ſeruoꝝ ſuoꝝ: ꝛ ſepeliuit eos foras muros porte Tyburtine iuxta Nymphas in Agro ventano idibus Auguſti ſepeliri quo die eorum natale celebratur.

Concordia aūt mulier plebea: p̄dicti Ipoliti Nutrix: ꝛ ipſa quāq̄ origine minus clara fuerit nōnullis tñ meritis ꝛ potiſſimū fidei ꝛ virtute cōſtantie his tp̄ibus ſe extollēdā perpetuo tribuit: Nā Ualerianus vrbis prefectus familiā Ipoliti ſibi preſentari feciſſet: Dixit: Conſiderate vitā veſtram ne ſimul cū dn̄o veſtro pereatis. Reſpondit hec concordia Nos cu3 dn̄o nr̄o deſideramus magis mori: q̄ impudice viuere: Ad cuius verba iratus preſes dixit: Genus ſeruoꝝ: nō niſi cū ſupplicijs emēdatur: Et iuſſit eam tam diu cu3 plūbatis cedi donec emitteret ſpiritū: Et corpus eius in Cloachā probici p̄cepit: S3 poſtmodū ſolertia Juſtini p̄ſbiteri inde extractū: honorifice ſepeliuit. ſ. idibus Auguſti.

Romanus q̄3 Miles: ꝛ ipſe ſequēti die: eo in loco paſſus eſt: hic quippe in confeſſione beati Laurentij diuinitus (ex viſione Angeli) cōpunctus ſe baptizari fecit. Quo audito Mox Judex eū fuſtigatū ſibi exhiberi p̄cepit: ꝛ viſa eius conſtantia dedit ſententiam vt decollaretur: ꝛ decollatus eſt. 5. idus Auguſti: Cuius corpus poſtea Luchā Ethrurie vrbe3 delatum honorifice ſepultum eſt.

Papa. 26. Dionyſius papa: cuius originē nō hēmus: hoc anno poſt Sixtū pōtificem pōtificiū munus ſuſcipiens ſedit annis. 6. Alij aūt duobus tm̄ ſediſſe dicūt: Sed Euſebius. 9. ānis ipſum ſediſſe aſſerit: Hic primus ex Monachis factus eſt pontifex: Qui nō modo ſanctitate ſ3 ꝛ doctrina inſignis exiſtens (Gratiano teſte) conſtituit: vt quis Infamis etiam hereticum vllo in Judicio accuſare preſumeret: ſicut habemus i canone. 2. q. 7. c. Alieni erroris: Mandauit item Judicibus tam ſecularibus q̄ Eccleſiaſticis: vt nemine3 damnarent ante quam per teſtes idoneos conuinceretur. 2. q. 1. ca. Primates: Hic in vrbe Roma primum Eccleſias ꝛ Cemiteria preſbiteris diuiſit: deinde foris Dioceſes ac parochias: ſimiliter diuiſit: mandans: vt quiſq̄ ſuis finibus contentus eſſet: vt etiam habemus. 13. q. 1. ca. Eccleſias: Hic licet decrepite eſſet etatis: Concilium in Antiochia ciuitate contra paulum eiuſdem vrbis epiſcopum celebrari mandauit: cui cum propter ſenium intereſſe nō poſſ3: ad eundem tamen per Maximum quendam Alexandrinum Epiſcopum litteras dedit. Tādē ꝛ ipſe martirio coronat⁹: i Calixti Cemiterio ſepelit: poſt quē vacauit ſedes dies. 6. 263 5462

Paulū quēdā Samoſatenū ep̄m virū vtiq̄ Eruditiſſimū: p̄ hec tp̄a ab Orthodoxa fide turpiter diſcedētē Arthemonis hereſim excitaſſe dicūt: Que quidē hereſis: Marie virginitati p̄dicebat aſſerebatq̄: q̄ poſt xp̄m natū ſe viro ſuo Joſeph ꝯmiſcuiſſe: ꝛ alios filios procreaſſe. Hic itaq̄ paulus cu3 indemortui Ep̄i locu3 Antiochenus ep̄us fuiſſet creatus ſuperbe nimium ſeſe habere cepit: Et intereundum pre Superbia: ꝛ litteras legebat: et dictabat ep̄las multis cōſtipato agurine p̄cedentibus ꝛ ſubſequentibus. Quamobrem pleriq̄ chriſtianam religionē deteſtari ceperunt: Is nāq̄ predicte hereſis Arthemonis aſſer

toꝛ negabat dei filiū e celo deſcēdiſſe: ſed a Maria originē accepiſſe: ꝛ initiū a terra hūiſſe: hanc obꝛem Antiochenſe conciliū Juſſu predicti Dionyſij pape celebꝛatum ē: quo patrum omniū conſenſu qui aderant ipſe damnatus eſt.

Martion alias Malchio quidā Antiochene eccleſie preſbiter vir diſertus his tp̄ibus (teſte hiero.) fuit ꝛ aduerſus predictū paulū arrogantē: multa diſſeruit ꝛ ſcripſit: ꝛ quāmaxime quoſdā Dyalogos qui vſq; ad tp̄a diui hieronymi ſteriſſe dicūtur: Scripſitq;: ꝛ aliā grandem epiſtolam ex pērſona Synodi ad Dionyſium predictum papam.

Gregoꝛius Ceſarienſis Epiſcopus: vir vti ſanctiſſimus atq; doctiſſimus huic cōcilio afuit ꝛ multa auctoꝛitate interfuit cuius ſententia maxime idem paulus hereticus damnatus eſt: De quo Euſebius in ſeptimo Eccleſiaſtice hiſtoꝛie libro multa cōmēdando diſſeruit: Qui ꝛ tandē ſub boꝛtatibus hereticis pꝛo fide chꝛiſti martirium ſuſtinuit.

Felix papa: natione. Ro. p̄re Conſtantino: poſt Dionyſium pontificem ſedit annis. 4. Papa. 27
5468 269 menſibus. 3. ꝛ diebus. 15. Uir vtiq; Juſtus ꝛ oī laude dignus: Qui ꝛ martirꝫ deuotioni conſulens: Mandauit: vt ſingulis annis ſacrificia martirum a chꝛiſti ſacerdotibus de cetero celebꝛarentur: Utq; nullibi quam in loco Sacro ꝛ a viris Eccleſiaſticis miſſa celebꝛaretur: vt habetur in canone: de conſe. di. i. c. Sicut non alij: Dedicationes quoq; Templorum etiam ſolemniter celebꝛari mandauit. Quod ſi de conſecratione alicuius Eccl'ie ignoꝛatum fuerit: vt pote vetuſtate ꝛ abolitione muroꝝ: conſecrari denuo mandauit; de conſe. di. 1. c. Eccleſijs: Et deniq; in Septembꝛio menſe multis creatis pꝛeſbiteris: Diaconibus: ꝛ Epiſcopis martirio coꝛonatus eſt. Sepultuſq; via Aurelia. 3. idus Julij: Et tūc ceſſauit Epiſcopatus dies. v.

Manichеoꝛum hereſis exoꝛdium.

Manes quidam hereticus genere perſa vir vtiq; Calidus atq; diabolicus moꝛibus ꝛ vita Barbarus his tp̄ibus fuit: ꝛ multa damna dama chꝛiſti Eccleſijs intulit: Is eiꝫ conuocatis duodecim diſcipulis (quo fidē oībus in rebus faceret) ſe chꝛiſtū pꝛofiteri auſus eſt: ꝛ ad interficiēdas deceptoꝝ aīas infandi dogmatis ſui. Ferale Cōmentū de Sacrilegis ꝛ fabuloſis mendacijs texuit: ꝛ per has inſanaꝝ opinionū Ruinas ſe ſuoſq; ſequaces ꝓruit: vt ſibi falſi coꝛpoꝛis fingeret xp̄m dicēs (vt leo papa teſtat) cū nihil i ſe ſolidū nihil verum hoīuꝫ ocul' actibuſq; ꝓbuiſſe: ſꝫ ſimulate carnis vacuā Imaginē demōſtraſſe: hic ēt cū ſeq̄cibus ſuis duo pꝛincipia eſſe affirmabat: vnū. ſ. boni alterū mali: vnū lucis: ꝛ alteꝝ tenebꝛarū. Teſtamētūq; vetus reſpuens: ꝛ nouū ſolū recipiēs: Ipſius aūt ſequaces: vt diuus pater Aug. li. 90. qōnū refert: nō oēs ꝓphetas ſed ex parte blaſſemabāt indignū Judicātes: vt Deus ꝛ dei filius femineis ſe immiſcuiſſe credatur viſceribus: ꝛ maieſtatem ſuam huic noſtre contumelie ſubdidiſſe: vt. ſ. noſtre carnis imixtus: in vero ſubſtantie coꝛpoꝛe naſceretur: cum totum: vt leo ait: illud opus non iniuria ipſius ſe potentia: nec credenda polutio: ſed gloꝛioſa dignatio: Quo autem tempoꝛe: ſeu qua in parte hic peſſimus deceſſerit: mihi incognitum eſt.

Claudius huius noīs ſe pꝛimus ꝛ trigeſimus. Ro. Jmpatoꝛ. 262. olympiade Imperiū Claudius
5469 270 ſuſcipiēs vno anno ꝛ menſibus. 9. imperauit: Hic ēt vt predeceſſoꝛ ſuus ex voluntate Senatus ꝛ patrum Imperij dignitatem ſuſcepit: Qui quidem Claudius tam q̄ cōtrariū antea ſuo oppoſitū contrario nō minus optimo cuiq; Traianus pius Alexāder q̄ Galienus fuit: Qui ſuſcepto Imperio Gothos iam annis. 15. Jliricum ſeu Sclauoniā Macedoniāq; vaſtantes bello adoꝛtus incredibili clade ſuperauit: Qua ꝓpter: vt Euſebi⁹ tradit: in Curia Clipeus aureus: ꝛ in Capitolio aurea Statua a Senatu meruit honorari: Uerum ſtatim moꝛbo coꝛeptus: apud Smyrnium moꝛtuus eſt. Quo moꝛtuo eius frater Quintilius a Senatu Auguſtus declaratus eſt: ſed. 17. Imperij ſui die: Aquileie occidit: vir quidem vnice moderationis decus.

Martires ſub hoc claudio paſſi.

Felix q̄dā p̄ſbiter: ꝛ Euſebi⁹ monachus hoc tp̄e apud Terracinā Cāpanie vrbē iuſſu huꝰ

claudij pro fide xpi interfecti sūt: Nā Euſebius Monachus cū ſanctos martires Julianū ꝛ ceſariū preſbiteros ſepeliſſet: ꝛ huius rei gr̃a ad fidē xpi multos ꝯuertiſſet: quos oēs pre dictus Felix papa baptizauit: cū eodē Felice papa tandē detētus ad forū Judicis ignomi nioſe ꝑducit: a q̄ cū nullatenus ſuperari poſſet: in carcere recludit: vbi cū oīno ſacrificare nollet decollatus eſt: Quoꝝ feſtum nonis Nouembris celebratur.

Ceſarium aūt Dyaconū ꝛ Julianū p̄ſbiterū: p vnā diem ante p̄dictos in eadē vrbe īterfe ctos fuiſſe cōſtat: Ipſe eni Ceſarius Dyaconus cū multis diebus in cuſtodia ſolus macera tus fuiſſet poſtea cū ipſo Juliano in Saccum miſſus: ꝛ in Mare precipitatus: kalendis Nouembris martirium compleuit.

Adiochus quidē p̄ſbiter: ꝛ Tiraſius dyaconus ac Felix Subdiaconus olim beati policar pi epī diſcipuli: his tp̄ribus apud Auguſtudunū Galliaꝝ vrbē glorioſo martirio coronā tur: Eos. n. idem ſanctus policarpus ex oriente in Gallias docēdi gr̃a direxerat: vbi poſt multa virtutum inſignia ꝛ predicationis īſtantiā ab Infidelibus capti: primo flagellis du riſſime ceduntur: deinde in vlmo inuerſis manibus p vnā diem ſuſpenſi: ꝛ in ignem miſ ſi: ſed minime combuſti: tandē. 8°. kalendas Octobris vectibus perforati morte obierūt.

Quirinus aūt Romanus Tribunus: ſub hac ꝑſecutione poſt lingue abſciſiōem: ꝛ manuū ac pedū (pro xp̄o) detruncationē: Rome in via que nūcupat Apia: Agonem martirij. 3. kalendas Aprilis gladio conſumauit: Et eo die eius natale celebratur.

Ualentinus etiā Romanus preſbiter hiſdē tp̄ribus Rome poſt multa ſanitatū ac doctrine inſignia a Claudio Imperatore capitur: ꝛ eo Jubente fuſtibus diutiſſime ceditur: ad vlti mum vero capite truncatur: ꝛ ibidem honorifice. 16. kalendas Martij ſepelitur: ꝛ eo die feſti celebratiōe honoratur.

Marius quidam natione perſa: vir nobiliſſimus: p hoc tēpus eius perſida vna cuꝫ vxore noie Martha ac duobus filijs Andifax ꝛ Abachū Romā deuotionis cauſa veniens in tumultu huius ꝑſecutionis pro cōfeſſione chriſti cū vxore ꝛ filijs capitur: ꝛ Ceſari preſen tat: vbi poſt tolleratos fuſtes: Equuleū: Ignes: vngues: ꝛ manuū preciſionē: Mari⁹ ipſe mū immaniſſime interfectus ē: ꝛ Martha eius vxor in Nympha ſubmerſa: Filij autē po ſtremo. 13. kalendas Februarij decollati ſunt.

Theodora qꝫ virgo memoratu digna: Illuſtriſſimi hermetis martiris Soror his tp̄ribus Rome īter precipuos chriſti cōfeſſores emicuit: ꝛ virtutis ſue experimētū ac exemplūꝫ po ſteris prebuit: ꝛ ꝑpterea ab Aureliano conſule poſtea Imperatore capta martiriū intre pide ſuſtinuit: Cuis corpus via Salaria nō longe ab vrbe Roma iuxta frēm ſuū. 3. kalen das aprilis ſepultum fuit.

Cyrillam deniqꝫ Decij Imperatoris filiam chriſtianiſſimā: pro chriſto Rome gladio iugu latam his temporibus hiſtorie tradunt: Et hoc fuit: quinto kalendas Nouembris: quo quidem die feſtum eius celebramus.

Papa. 28. Uticianus papa natione tuſcos Ex Ciuitate lunenſi: patre maximo natus: poſt Felicē 273 5474
pōtificē ſedit annis. 8. menſibus. x. ꝛ diebus. 4. Uir ſanctiſſimus ꝛ eruditus qui ꝛ gra tiano teſte: cōſtituit vt vna queqꝫ accuſatio corā Judice fieret in ſcriptis vt habetur in Ca none. 2. q. 8. c. Quiſquis ille: Inſtituitqꝫ vt noue fruges ſemper in altari benedicerentur. Maxime atem vue ꝛ fabe: Trecentos hic martires propria ſe manu ſepeliſſe fertur: vn̄ ꝛ conſtituit ſi qui martires ſepelire vellēt: non ſine dalmaticha facere preſumerēt: Et quā maxime ipſo neſciente: Uerum cum multas ordinationes in decembrio menſe celebraſſꝫ quib⁹ multos preſbiteros dyaconeſqꝫ ac Epiſcopos per diuerſa loca ordinauit ſexto idus Decembris martirio coronatus eſt: Sunt tamen qui ſcribāt: ꝛ preſertim qui Martilogiū edidit eum vno tantum anno ſediſſe.

Aurelian⁹ Urelianus. 32. Ro. Imperator ducēteſima ꝛ ſexageſimatertia Olympiade poſt Clau 274 5473
diū Imperare cepit: ꝛ Imperauit annis. 5. ꝛ mēſibus. 5. Hic Barbaro obſcuri nois parente apud Barbaros in Dalmatica genitus Rome vbi a pueritia nutritus erat diſci

vbi ſupra de coſo.d.I.c.hic ergo: Diuiſit etiam regiones ſeptẽ notarijs:qui diligẽter martiriũ res geſtas cõſcriberent. Quibus optime geſtis. P. Tarquiniũ principem ⁊ Mamertinum vrbis prefectum infenſos habuit:qui Traianũ virũ optimũ in eũ ac reliquos chriſtianos concitauerunt vnde ⁊ eius Juſſu in quandã inſulaz deportatus eſt: Quo in loco vt ſacra eius habet hiſtoria: duo chriſtianorũ milia ad ſecandos lapides iuenit:qui aque penuria maxime laborabant:quia eam cũ opus eſſet e ſexto miliario repetere oportebat: Sed clemens populi neceſſitate comotus fuſa orõne confeſtim haud longe Agnuz vidit de ſub cuius pede dextro fons viuus emanare cepit: Qui cõuocata turba:oẽs eadẽ aqua recreauit: Quo miraculo multi ad fidem chriſti cõuerſi ſunt:vnde indignatus Traianus Satellites miſit qui alligata Clemẽtis collo anchora:eũ nono calẽdas decembris i mare proiecerunt: Cuius ſanctiſſimũ corpus nõ ita multo poſt ad litus delatũ eſt:atqꝫ eodez loco ſepultũ:vbi fons emanauerat: Quo ẽt in loco Templũ poſtea cõſtructũ eſt:verũ poſt eius mortem:ſedes.xxij.diebus vacuit.

Uiri diſciplinis excellentes.

Seruius Sulpitius orator ⁊ doctiſſimus Juriſconſultus:ꝑ hoc ipſum tempus Romẽ claruit:qui inter cetera: De dotibus librũ vnũ edidit: Et de nuptijs librũ aliũ: Ac de Sacris diſcentandis libros duos ⁊ alia multa.

Jſachus ſimiliter Romanus orator hoc patre diſſertiſſimus habitus eſt: De quo Quintilian⁹ eius cõtẽporaneus(licet etate ꝓuectior)li.12.de Inſti.ora.meminit(cuz de genere dicendi pertractaret)dicẽs. Tranſeo plurimos Lycurgũ: Ariſtogitona: ⁊ his priores Jſacuz antiphontẽ:quos vt hoĩes inter ſe genere ſimiles: differentes dixeris ſpecie:hũc ẽt plini⁹ nepos:qui eiuſdẽ quaſi temporis in precio fuit in quadã Ep̃la plurimũ laudat.

P. Statius Neapolitanus. Sellis tñ epyrotico oppido oriũdus Rome per hec tẽpora floruit: ⁊ ibidẽ de Thebaico bello: librũ edidit:qui incipit: Fraternas acies: Et librum De Achillis infantia: Cuius principiũ eſt: Magnanimũ Eacidẽ: Jtem Siluarũ librum:pro quibus Rure albano donatus Martiali ac Juuenali plurimum odio fuit.

Martialis poeta choquus Epycureus philoſophus:his temporibus ex hiſpania Romaz veniens:propter ingenij ſui magnitudinem ⁊ Epygrãmata confecta:magno i precio habitus eſt: Qui ex Bilbeli hiſpanie vrbe p̃re Frontone ⁊ Flacilla matre duxit originẽ adultuſqꝫ in Celtiberiã trãſlatus:ibidẽ lr̃as optime didicit: Ea quippe vrbs prope Salonem fluuiũ cõſtituta ẽ vbi Sertorius ꝯ Metellũ dimicauit:verũ cũ ſub Traiano principe ſenio confectus eſſet in patriã rediens ibidem diẽ obijt.

Juuenalis poeta Satyricus natione Aquinas: ⁊ ipſe hoc tẽpore Rome claruit: hic patris libertini filius fuit incertũ tñ an alumnus:an filius fuerit heres tñ certe: Hic cũ Romanorum tẽpora Satyris notare preſumpſiſſet a populo Romano octogenarius in Egyptuz cũ coborte miſſus eſt:nõ hoc quidẽ ad ſui honorẽ:ſed ad penaz vbi cum in Jtinere eſſet: vite finem fecit.

Stellam ꝙ patauinũ poetã nõ ignobilẽ:cũ ſupradictis claruiſſe multaqꝫ ſcripſiſſe ferunt: hic vxorẽ noĩe violentillam eius profeſſionis ⁊ litterature habuit quã vnice amauit.

Juſtinus Tyberienſis hiſtoricus celeberrimus his tp̃ibus cuz inſignis eẽt Judaice cladis hiſtoriã cõtexuit:quã Joſephus Judeus(teſte hiero.)improbauit. Alios ꝙ nõnullos cõmẽtarios edidit fuit enim ex Galilea prouincia natus.

Appolonius ꝙ Tyaneus ⁊ Euphrates phi:ꝑ hoc ipſum tẽpus clariſſimi fuerunt: De quibus nõnulla monumenta ſcripta habentur.

Erua.13. Ro. Jmperator poſt Domitianũ.3⁹.anno.218. olympiadis:iaz ſenio cõfect⁹
5398 99 Jmperator electus:iperauit anno ꝑ ⁊ mẽſibus. 4. hic ſuſcepto iperio cũ oia ipſius iperij Sceptra ex predeceſſoris tirannide in tumultu offendiſſz ſe equiſſimũ atqꝫ vtilẽ oĩbus ꝑſtare conat⁹ ẽ:vnde eius opera: oia Domitiani acta ex Senatus decreto abrogata ſunt. Quãobrẽ multi exilio dãnati in patriã rediere:multiqꝫ bonis ſuis ſpoliati:ſuo bñficio ea Nerua

receperet:inter quos et Joãnes euãgeliſta ab exilio reuocatus ē:⁊ ad Ephesum cū gaudio
remeauit:verū poſt primū ſui pncipatus annū cū iã ſenio grauaret:⁊ mors inſtaret reip.
cauens Traianū ſibi adoptauit i filiū q̊ adoptato.72.etatis excederet annū vite finē mox
fecit:Cui⁹ corp⁹ i hortis Saluſtianis ſepelliētes iter Deos(ex Senatus decreto)retulerūt.
Uictorinus Emiterne vrbis digniſſim⁹ eps vir ſanctitate ⁊ miraculis clariſſim⁹:hoc anno:
ex eadē vrbe Romã ad Neruã p̄dictū principē tãq̄ chriſtianus adductus ſtatī iuſſu ipſi⁹
capite deorſum appendit.in loco videlicet vbi putētes ⁊ Sulphuree aque emanabãt:vbi
cum per triduum id martirĳ genus pro noie Jeſu chriſti conſtantiſſime pertuliſſet nonis
ſeptembris Martir migrauit ad dñm:Quo etiam die eius feſtū agimus.

Papa.5. Nacletus natione grecus:prima Athenienſis p̄re Antiocho natus Clementi in pōtifi
catu ſuccedēs ſedit annis.9.hūc Euſebius p̄termittens dicit ipſum eſſe cletū:Sꝫ Da
maſus noſter i ſua chronica ei in hoc ⁊ alĳs multis ɔ̄dicit:qꝛ cletū ab Anacleto:⁊ prima
⁊ mortis genere differre oñdit.Nã cletū natiōe Romanū Anacletū vero Atheniēſeꝫ dic:
Hic itaqꝫ vir optimus fuit:⁊ primus memoriã btī petri ɔpoſuit:⁊ ſeorſū a plebe loca vbi
ſepelirent martires aſſignauit:Sꝫ ⁊ iſtitutis ac moribus Romanã eccleſiaꝫ ɔfirmaturus:
teſte Gratiano in canone ɔſtituit ne Ep̄us a paucioribꝫ q̄ a trib⁹ ordinaret ep̄is ſicut hēt
in decretis.66.di.ca.porro.⁊.ca.hieroſolimitan⁹:voluit tñ vt ſimplex Sacerdos ab vno
tm̄ ep̄o ordinaret ſicut hētur.67.di.ca.Reliqui ſacerdotes:Mãdauit p̄terea ep̄m nō ni
ſi die Dñica ⁊ hora tertiaꝝ ordinari.75.di.ca.Ordiatiões epoꝝ:Statuit itē ne quis ep̄s
alienos ſubditos ordinare p̄ſumeret.7.q.1.ca.Ep̄s i dyoceſi aliena:vtqꝫ clerici ad ſacros
ordines nō priuatim:ſed publice aſciſcerent:oibus qꝫ fidelibus mãdauit vt cōmunione ſa
cerdotis peracta ⁊ ſe cōicarēt:q̊ vero nolēt ſacris edibus pellerent:Unã hic tm̄ ordiatiōeꝫ
in mēſe decēbri celebrauit in qua:quinqꝫ p̄ſbbiteros tres Diacones ⁊ ſex ep̄os ordinauit:
Deniqꝫ ſub Traiano principe pro fide chriſti ſupplicio peremptus vacauit ſedes dies.13.

Traianus Raianus genere hiſpanus Nerue p adoptionē filius:cognomēto vlpius crinetus.14. 100 5299
Ro.Jmperator:olympiade.219.poſt Neruã Auguſtus electus:Jmperauit annis.18.
⁊ meñ.6.Uir quidē in oi virtutis genere p̄ſtantiſſimus ⁊ inter ſanctos chriſtianos (vt ita
dixerim)merito inferendus q̄ optimos principes reꝝ geſtarū magnificētia:⁊ oimoda vir
tute laude:⁊ gloria ſuperarit:Jmprimis nãqꝫ Jmperĳ fines longe lateqꝫ diffudit.Germa
niã tranſrhenanam:ſecundū oroſium.li.7.in priſtinū reduxit ſtatū:Daciãqꝫ omneꝫ cum
alĳs gētibus Romano ſubegit Jmperio:Parthos qꝫ recepit:⁊ Albanis Regē dedit:Eu
phratem ⁊ Tygrim prouinciaꝫ fecit:Armeniã inſuper ⁊ Aſſyriaꝫ Meſopotamiã Seleu
tiam.Cheſiphonteꝫ:ac Babyloniã vicit:⁊ vſqꝫ ad Jndie fines tenuit:Ad mare et Rubrū
acceſſit in quo Claſſem cōſtituit validam:qua Jndie fines vaſtaret:Hic quippe omnib⁹
in oia ſe equalē exhibuit Quinimmo(vt Eutropi⁹ ſcribit)perſepe amicos ſalutatiōis grã
viſitauit:⁊ neminē vnq̄ leſit:vbiqꝫ eni terraꝝ ita ſe oibus equalē p̄ſtitit:vt vſqꝫ ad Juſti
niani magni tēpora in creatione principū:ſemp ſit acclamatū:Felicior ſit Auguſto ⁊ Tra
iano melior:Honores enim Jmperĳ diuitias facultates:⁊ premia benemerētibus precete
ris eque diſtribuit:Cuius tale p̄ſepe erat dictū:Taleꝫ priuatis Jmperatorē eſſe oportere:
quales priuatos ſibi optat hr̄e:Jmmunitates vrbibus inopia laborantibus vltro offere
bat:Portū Anconitanū(nūc mirū immodū actum)extruxit:⁊ alia multa edificauit,nihil
vnq̄ in vita egit nihilqꝫ cogitauit:q̊d nō ad cōem vtilitatē p̄tineret:Uixit annis tribus ⁊
ſexaginta:in quibus decem ⁊ octo Jmperauit:Cuius probitatis ⁊ morum:⁊ ſi perierint
ſcripta in hiſtoriam digeſta non tamen adeo oblitterata eſt memoria;quin multa ⁊ hic ⁊
alibi a nobis ſint celebrata.Jgitur cum ſūma belli:domiqꝫ gloria floreret Euſebio teſtan
te apud Seleutiã Jſaurie Ciuitatē profluuio ventris extinctus eſt.Cuius oſſa poſtmodū
Romã delata in foro ibideꝫ in Aurea vrna quã ipſe ſtruxerat ſub Columna coclide que
adhuc extat centum ⁊ quadraginta pedum altitudine ſepulta ſunt.Statimqꝫ in deos ex
Senatus ſententia relacus eſt.

5300 101 Euariſtus papa natione Grecus: patre Iudeo noīe iuda ex Ciuitate Bethleem natus: poſt Anacletū pontificē: ſedit annis nouem menſibus. 10. ꝛ diebus. 2. Uir ſane iuſtus integerq₃: qui vt Gratianus in Canone refert. Titulos in vrbe Roma primus preſbiteris diuiſit: ꝛ ſeptē Diaconos in ordinē redegit: qui Epm predicantē cuſtodirent propter ſtiluʒ veritatis qui poſſit ſibi imponi: vt habetur. 93. di. c. Diaconi: Idem iudicibus mandauit: ne oino Sententias proferrent ƥcipites. 2. q. prima. c. Deus oipotēs: Item cōſtituit: ne plebis accuſatio in Epm reciperet: vt. 2. q. 7. c. Nō eſt a plebe: Uetuit item. Fidelium matrimonia fieri clandeſtina: ſʒ publice: Ordinauitq₃ vt Sponſus ꝛ Sponſa ſemper a ſacerdotibus benedicerentur. 30. q. 5. c. Aliter nō ſit. Hoc q₃ eius fuit decretum: ne quis ante certam probationem iudicetur: aut cōdemnetur: hic ter ordinationes in mēſe decembrio celebrans ſex preſbiteros duos Diaconos: ꝛ quinq₃ per diuerſa loca ordinauit epos: Tādēq₃ ꝛ ipſe martirio coronatus eius memoriā ſeptimo calēdas nouēbris eccleſia celebrat: Et tunc ſedes poſt eius obitū vacauit dies. 29. Papa. 6ª.

102 Jaonnem Apoſtolū ꝛ Euangeliſtā Jacobi maioris ex zebedeo fratrem: chriſti Jeſu predilectiſſimū virū ſanctiſſimū: ad hec vſq₃ tēpora peruniſſe: ꝛ ƀo huius pōtificis anno obijſſe legimus: Qui cū oēs Aſianas fundaſſet erexiſſetq₃ eccleſias: nouiſſimus oiuʒ ſcripſit Euāgeliū: ꝛ ea que a Mattheo Marco: ꝛ luca cōſcripta fuerāt: cōfirmauit: Quod eā ob cāʒ ſcripſiſſe ferunt: vt Ebionitaꝝ dogma conſurgens infringeret: Qui aſſerebant xp̄m ante Mariam nō fuiſſe: Unde ꝛ eius diuinam naturā explicare conatus eſt dicens: In principio erat verbū ꝛ verbū erat apud deū: ꝛ deus erat verbū: hoc erat in pricipio apud deū: Scripſitq₃ ꝛ tres Eplas canonicas. In quibus ꝛ rationē verbi: vt deus ſit charitas manifeſtat: ꝛ ſuſurones nec deū ſcire: nec pios fieri poſſe declarat: Deinde propter ipſuʒ verbū dei: ꝛ teſtimoniū Jeſu chriſti: primo inferuentis olei doliū miſſus de quo illeſus egrediēs in pathmon inſulā relegatus eſt: vbi ꝛ Apochalipſim adeo ſibi oſtenſaʒ deſcripſit: Que (vt diuus ſcribit hiero.) tot hʒ ſacramenta quot verba: ꝛ in ſingulis eius verbis multiplices dicit latere ſententias: Tandem ab exilio reuocatus in Epheſum cū ꝛ exēplo conſilio ac ſcriptis oēs eccleſias aſe erectas pluribus annis ſuſtentaſſet: nonageſimo vite ſuo anno ibidē in dño quieuit quo in loco ſepultus eſt: ſuaq₃ dormitione vrbeʒ Epheſuʒ plurimū honorauit: Cuius antrum adhuc oſtenditur.

Perſecutio chriſtianoꝝ tertia.

109 Traianus aūt licet ſingularis iuſticie ꝛ humanitatis princeps eſſet: ꝛ ipſe decimo Imperij ſui in anno quorundam malignoꝝ delatiōe prouocatus: cū plurimū chriſtianā religioneʒ in dies augeri cerneret: veritus ne quid detrimēti Romanū imperiū inde caperet: tertiam perſecutionem in chriſtianos conceſſit: qua quidem multi referūtur interēpti. Inter quos hi fuerunt precipui: videlicet.

Jgnatius antiocenſis epus: Beati Joannis euangeliſte diſcipulus his temporibus: cū multis annis (tercius poſt petrum) Antiochenam rexiſſet Eccleſiam a Traiano in Antiochia capatus Romam perducitur vbi circūſedente Senatu Traianus ipſe eum in Amphitheatro includi fecit: ꝛ primo quidem ipſum immaniſſimis ſupplicijs affici mandauit: deinde leonibus obici quorum dentibus perfocatus chriſti hoſtiam effectus eſt: Hic autem ignatius (vt habetur in hiſtoria tripartita) dum quadam vice ſuper montē quendam ſtaret audiuit Angelos Antiophonas cantantes. Quoruʒ exilio permotus: ꝛ ipſe Antiphonas in Eccleſiā cantari ꝛ pſalmos ſm Antiphonas intonari inſtituit: De hoc beatiſſimo martire beatus Bernardus meminit dicens: Magnus ille ignatius diſcipuli quem diligebat Jeſus auditor: cuius precioſis reliquijs eſt noſtra dicata paupertas Mariam quidē in pluribus quas ad eā ſcripſit eplas chriſtiferam conſultat. Hic itaq₃ iter ſanctos martires merito relatus eius natale in kalendis februarij celebratur.

Simon Cleophe filius: ꝛ dñi nr̄i ieſu chriſti Apoſtolus ac cōſobrinus. Cui in ſorte predicationis aduenerat: hac tēpeſtate poſtq₃ circūquaq₃ chriſti Euāgeliū predicaſſet: ꝛ ex cōſen-

ſu omniũ apl'oꝝ (poſt martiriũ Jacobi apl'i) hieroſolimitanã rexiſſet Eccleſiã cũ cẽteſimũ atq͡ȝ vigeſimũ ageret annũ: apud Atticũ cõſularẽ ab hereticis accuſatus ꝙ chriſtian⁹ eſſȝ: poſt multa ⁊ grauiſſima ſupplicia iuſſus eſt ſimili quã dñs ptulerat paſſiõe vitam finire: oib⁹ admirãtib⁹ ꝙ tam Senex centũ ⁊.xx. ãnoꝝ id crucis ſuppliciũ pati potuiſſet: paſſus ẽ aũt: quinto calẽdaꝝ nouembris qua etiam die feſtum beati Jude coapoſtoli eius ſimili honore celebratur.

Hermes Romanus Ciuis ⁊ Illuſtriſſimus vrbis prefectus tempeſtate iſtac ab Alexãdro papa cum vxore ⁊ filijs ac ſorore Theodaxa atq͡ȝ mille ducentis quinquaginta eius ſuis ⁊ coꝝ vxorib⁹ baptizat⁹: ſub hac pſecutiõe cõprehenſus: ꝑ carceri mancipat deinde cedẽte gladio. 5°. kalendas ſeptẽbris martirij gloriã cũ oibus pdictis ⁊ alijs plurimis adeptus ẽ: Quo die feſtũ eius celebrat: Sunt tñ qui dicãt eũ ſub Aureliano mortẽ pertuliſſe.

Euſtachius cognomẽto placidus ipſius Traiani militũ magiſter: hac ſeuiſſima tempeſtate vna cũ vxore Theophaſta necnon ⁊ filijs Agapito ⁊ Theophaſto (quoꝝ miri leguntur actus). 12. kalẽdas octobris pro chriſto martirio coronati ſunt: ⁊ eo die natale eius agit.

Alexãder papa natiõe. Ro. ex Regiõe captis thauri pr̃e Alexandro natus: Euariſto 110 5309
Papa. 7. põtifici ſuccedẽs ſedit annis. 10. meñ. 7. ⁊ diebꝰs. 2. Uir quidẽ etate Juuenis ſed moribus ſcientia ac ſanctitate incõparabilis: Cuius rei gr̃a: et magnã Senatoꝝ partẽ conuertit ad dñm. Qui rei diuine curã diligentiſſime gerens: nõnulla ſicut Gratianus i decretis refert cõſtituit decreta. Et primo quidẽ decreto publico excõicat preſumẽtes legatũ ſedis aplice impedire: vt hẽtur. 94. di. c. Si quis aũt: Mandauit itẽ ne vllus clericus ante Secularẽ Judicẽ accuſaret. xi. q. 1. c. Relatũ: Statuit ꝙ vt vna tm̃ miſſa: in die celebraretur: de conſe. di. 1. c. Sufficit: Oblationẽ et nõ ex fermentato: ſed ex Azimo: vt antea conſueuerant fieri mandauit: de conſe. di. 2. c. In ſacramentoꝝ: voluit et Aquã i cõſecratiõe ſanguinis chriſti vino admiſceri: quo ſignificatur chriſtũ Eccleſie cõiunctũ eẽ: vt ibidẽ habet: Inſtituit itẽ vt Aqua (quã ſanctã appellamus) ſale admixta benediceret: ⁊ in fideliũ domibus ſpargeret: de cõſe. di. 3. c. Aquã cũ ſale: primus et ob memoriã paſſiõis chriſti: in Sacrificio hoc addidit: Qui pridie quã pateret ⁊c. Demũ poſt inumera miracula inter que Balbinã Quirini tribuni filiã ſanauit: ⁊ ipſum Tribunũ cũ oi domo ſua baptizaſſet: cũ Euentio ⁊ Theodolo diacono. 5°. nonas Maij martirio coronat: ⁊ via numentana (vbi interfectus fuerat) ſepellitur: ⁊ tunc ceſſauit ſedes dies. 25.

Uiri diſciplinis excellentes.

Suetonius tranquillus hiſtoricus ⁊ Cauſidicus ac Epl'aꝝ magiſter natiõe Roman⁹ ex: patricia gẽte natus his tp̃ibus apud Romanos in precio fuit deinde ſub hadriano princi- 112
pe carus ⁊ acceptus: magna auctoritatis euaſit: eo ꝙ plinio Nouocomenſi multa beniuolentia cõiunctus fuerit: Hic cũ eloquentiſſimus eſſet vir: preclaruȝ opus de. 12. Ceſaribus predictis edidit. In q̃ ⁊ multas hiſtorias atq͡ȝ annales veteruȝ replicauit: Sed ⁊ de viris Illuſtribus eleganti ſtillo librũ ſcripſit: quẽ diuus hiero. nõ dedignatus ẽ imitari. Itẽ Ludicram hiſtoriã: necnõ ⁊ De genere veſtiũ cõpoſuit: qđ opus licet nõ viderim) adhuc extare dicitur: Ipſum tñ hadrianus Imperator tandẽ a magiſtratu amouit: ꝙ cũ Sabina ei⁹ vxore ⁊ Imperatrice: nimiã conſuetudinẽ contraxiſſet: murmur quippe erat: ꝙ ipſa abuteretur: peruenit aũt vſq͡ȝ ad Antonini veri tempora.

Plinius ſcđs: Nouocomenſis pħus: ⁊ orator atq͡ȝ hiſtoricus celeberibus: necnon ⁊ equeſtris ordinis induſtria functus: per hec ꝙ tp̃a cognoſcitur ⁊ in precio habet: Qui (vt Suetonius ſcribit) licet procuratiões publicas ⁊ cõtinuas quotidie ſumma integritate adminiſtraret: tñ liberalibus ſtudijs ita operã dabat: vt nõ temere quis plura eo: in ocio cõſcribere potuiſſet: Nã cũ prefectus Ale militaret. De Jaculatione equeſtri: librũ compoſuit. Deq͡ȝ vita pomponij ſecundi libros duos: Et de bellis Germanoꝝ libros. xx. in quibus omnia que cũ Germanis Romani geſſere bella: colligit: Sed ⁊ De Inſtitutiõe oratoris ab ipſis cunabulis libros tres quos in ſex volumina ꝑpter eoꝝ amplitudinẽ diuiſit: Item Dubij

ſmonis libros octo: a fine Auſidi baſſi libros. 31. Naturalis hiſtorici libros. 37. opus quidem diffuſum ac eruditū: et alia multa cōpoſuit: Perijt tandē: vt iā diximus: cū in Maſſanensi Claſſe preeſſet: ardentē veſuuiū imprudenter viſendo quinquageſimo et ſexto. ſ. vite ſue anno: Hic itaq; cū optimus et vir Juſtus eſſet: dū in hac Traiani perſecutione prouinciam regeret: Chriſtianorum miſericordia motus: quia videlicet multi necabātur: Ad Traianum ipſum litteras dedit: aſſerens innumera hominū milia quottidie obtruncari: in quibus nil mali oīno deprehēdebat: Quibus permotus Imperator iuſſit nō amplius chriſtianos eſſe perſequendos.

Baſilidas quidam hereticus vir accutiſſimus tēpeſtate hac vite finem faciens vigintria volumina in Euangelijs aſe confecta poſt ſe reliquit.

Dion phus clariſſimus: ex pruſie Ciuitate ortus per hoc item tempus claruit: et de regno multa conſcripſit.

Agrippa quidā cognomento paſtoris: chriſtianorum ſui temporis doctiſſimus hiſdē tpībus floruit: et Baſilidis predicti heretici volumina in Euāgelijs ꝯſcripta ſua doctrina mirifice cōſutauit. Barrabam et Barthebath eius prophetas cōficta. ſ. noīa ad terrorem: et deum maximum Abraxas deridens.

Plutarchus Cheroneus phus atq; hiſtoricus eloquētiſſimus Traianiq; magiſter ac Inſtitutor per hoc ipſum tēpus et Jngenio et Auctoritate maximo i precio hitus ē. De quo polycrates in ſuis hiſtorijs ſic hz: plutarchus phus homo in ſententijs fidelis in verbis luculentus: et in ſacrario morū tantus arbiter fuit: vt facile principis poſſet dignoſci pceptor hic itaq; principi et diſcipulo ſuo regnāti: quattuor ingerere conat: Dei reuerētiā Sui cultum officialiū diſciplinā: ac ſubditorū affectū et protectionē: Qui cū eruditiſſimus eēt vir multos edidit libros. vz. De Educādis liberis librū vnū. De politica cōſtitutione. li. 1. De non Jraſendo li. 1. De paciētia li. 1. De anima librū. 1. De homero poeta li. 2. De magiſtratuū moderatiōe: qui intitulat Archigramatonus li. 1. Atq; ſimiliter De Symphoniacis libros edidit: Uitaſq; preterea multorum tam latinorum q̃ Grecorum virorū Jlluſtriū diffuſe eleganterq; collegit. ſ. Romuli. Nume pōpilij publicole: Corіolani: Camilli: Fabij maximi: Marcelli: Scipiōis aphricani: Quinti flamminij: Catonis ſenioris: pauli: Emilij. T. Gracchi: Sylle: Marij: Sertorij: Luculli: Craſſi: Pompeij: Julij Ceſaris: Catonis Junioris: Bruti: Ciceronis: Marci antonij: Galbe: O thonis: pomponij attici: Ruffi: atq; Uirgilij: Grecoum vero: Theſei: Lycurgi: Solonis: Alcibiadis: Themiſtoclis: periclis: pelopide: hannibalis: philomenis: Eumenis: Cymonis: Alexādri magni: Nicie phitonis: Dionis: Demoſthenis: Demetrij: Arthaxerſis: Arati: Euagore: platonis: Ariſtotelis. Tynicleonis: agis Cleomenis: Lyſandri: pyrrhi: et homeri: quorum vitas: locis et temporibus ſuis: prout potui abbreuitas ſuperius inſerui: Scripſit et alia multa: que videre nō merui.

Terentius Scaurus Grāmaticus (Gelio teſte) hui⁹ principis tpībus Rome floruit: qui vir nobiliſſimus inter cetera de caſelij erroribus librum compoſuit.

Egeſippū virū quidē ſanctiſſimū atq; doctiſſimū hoc ēt tēpore floruiſſe Euſebius refert: q̄ int alia a paſſione dñi noſtri ieſu chriſti vſq; ad hāc etatē omnes Eccleſiaſticorum actuum texuit hiſtorias: vt quorum ſectabat vitam: dicendi quoq; exprimeret caracterem:

Xxtus papa natione. Ro. patre paſtore natus: poſt Alexandrū pontificem: ſedit an- Papa. 8.
5317 118 nos. x. meñ. 3. et dies. 21. Uir ſane bonus: et rei diuine (vt par erat) amator: cuius curā optime gerens: conſtituit Gratiano teſte. Ne a quoq; niſi a miniſtris ſacrorum myſteria vel ſacrata vaſa tangerentur: et quāmaxime a feminis: Et ne corporalia ex alio q̃ ex lineo panno puriſſimo candidoq; fierent: Et ne ſacerdotes miſſam niſi ſuper altare celebrārēt: Statuit etiam ne epiſcopi ad ſedem apoſtolicam vocati: redeuntes a ſuis reciperentur: niſi ſecum deferrent pontificis ſūmi litteras plebem ſalutantes. Cenſuit quoq; vt ſi quis a ſuo grauaret Metropolitano: q apud ſedē vniuerſalis eccleſie appellari poſſet: vt habet. 2. q. 6. c. Si quis putauerit: Statuit item ne Epi accuſatio reciperetur: niſi duorū aut triū

teſtimonio cōp:obaretur.2.q.7.c.Accuſatio:Jn miſſarum qꝫ celebratione mandauit:vt Sanctus Sanctus Sanctus dn̄s deus Sabaoth:cantaretur:q2 p̄ (vt dictum eſt) omnis miſſarum acta ſimpliciter tractabātur:hic quendam noīe peregrinuꝫ genere Romanum ep̄m miſit in Gallias:qui cū eos in fide confirmaſſet:ibidem martirio coronatus eſt:Deniqꝫ Sixtus hic tribus ordinatiōibus in Septembrio menſe habitis in quibus p̄ſbiteros Diaconos ac Ep̄os per diuerſa loca creauit multos martirio coronat:⁊ i vaticano apud ſanctum petrum ſepellitur.

hadrian⁹ Adrianus cognomento helius Traiani conſobrine filius.15.Ro.Jmperatorꝫ. anno 223.Olympiadis Traiano in Jmperio ſuccedens:Jmperauit annis.21.Uir per opera (vt helius Spartianus hiſtoricus ſcribit)bonus ac etiam inter optimos principes merito annumerandus.Nam liberalis ſplendidus magnificus clemens ac vtraqꝫ lingua erudit⁹:necnō ⁊ Muſice medicineqꝫ artis ſcientiſſimus fuit:Qui cum leges multas ꝯpoſuiſſet:a pp̄lo Ro.ob benemerita:patrie pater appellatus eſt:Et nō modo Romanis:ſed ēt Athenienſibus:legem petentibus:ex Draconis Soloniſqꝫ ſententia Jura ꝯpoſuit. Quibus ēt Bibliothecam permagnificā atqꝫ Jnſignem cōſtruxit.Et cū vir doctiſſimus eſſet.virorꝫ ēt doctorꝫ ⁊ quāmaxime plutarchi cheronei Sexti Agathoclis ⁊ Oenemani philoſophorum familiaritate vſus ⁊ delectatus eſt.Jdem qꝫ ſacris Eleuſine initiatus multa Athenienſibus dona contulit.eorūqꝫ pontem Cepheſi fluminis alluuione deſolatum reſtituit.pōtemqꝫ preterea ſui noīs adhuc extantēꝫ ſuper Tyberim in vaticano fecit ac Juxta illum Sepulchrūꝫ ſuū mire magnitudinis ⁊ pulchritudinis extruxit:qua mole ſeu Sepulchro nunc pontifices Romani pro Arce vtuntur:que ſancti Angeli caſtellum nūcupat.Mirifice qꝫ ac ſumptoſe ⁊ alibi:hic clariſſimus Ceſar edificauit:⁊ potiſſimū in Judea hieroſolimā a Tito(vt diximus)euerſam menibus ⁊ edificijs inſtaurauit:⁊ adeo eam amplificauit vt paſſionis domini noſtri Jeſu chriſti locum intra menia concluſerit:⁊ ex ſuo nomine helyam appellauit:precepit ne cui Judeo (ſed tātum chriſtianis) introeundi facultas omnino daretur:Nā cū primo chriſtianis aduerſaretur:poſtea cognita eorꝫ religiōe eis admodū fauit:⁊ bn̄fic⁹ fuit Alexādriā qꝫ Egypti ciuitatē a Romanis dirutā:ſua inſtaurauit Jmpēſa:Murum item in Anglia duxit octoginta milibus paſſuum longitudinis:Tyburtinam villam nunc Ciuitatem edificauit:⁊ pompei magni Sepulchrum magnificentiſſime extruxit atqꝫ innumerabilia alia opera peregit: Tandē ⁊ ipſe ſexagenario maior intercutis aque morbo:apud Baias Campanie vrbem vite ſue finem fecit:⁊ puteolis in villa ciceronis ſepultus fuit:vbi Antonius eius ſucceſſor:Templum ꝓ Sepulchro cōſecrauit:Hic apud hadriam Apruciū vrbem ex progenitoribus hiſpanis ortum habuit:⁊ propterea ab hadria vrbe hadrianus dictus eſt. 119 5318

Cocebas quidam Judeus factionis Judaice Dux vir audaciſſimus tempeſtate hac chriſtianos varijs ſupplicijs:teſte Euſebio:quaſi rabie afferatus perſequitur:⁊ p̄ diuerſas orbis partes in eos adeo exarſit:⁊ quammaxime in lybia vbi multa geſſit bella : vt interfectis cultoribus penitus deſolata remanſerit terra:Et niſi poſtea hadrianus Jmperator illuc collectas aliunde duxiſſet colonias:vacua prorſus remanſiſſet terra :Jn egyptum deinde perueniens Cyrenem ⁊ Thebaidem prouincias:cruentis ſeditionibus turbauit:Uerum in Alexandria prelio cōmiſſo victus:plurimūqꝫ attritus:aufugit:Jn Meſopotamia iteꝫ rebellantibus Judeis Jmperatoris iuſſu etiam bellum illatum:multa eorꝫ milia cruentiſſima cede delata ſunt.

Martires ſub hadriano paſſi.

Fauſtinus ⁊ Jouita conciues Brixiani:⁊ incliti chriſti martires p̄ſecutione Traiani adhuc
ſeuiente in principio huius principis:apud Brixiaꝫ:poſt multa miracula:⁊ predicationis 120
inſtantiam populorumqꝫ conuerſionē ac penaꝝ experimentuꝫ ad vltimum.15. kalendas martij capitali ſententia extra vrbis portam perpetuū meruere triumphū: Quorum etiā feſtiuitas eo die celebratur.

Calocerus aūt predictorum conciuis: ⁊ ipſe poſtq̄ Secundū in Aſtenſi Ciuitate ad xpm cōuertiſſet ⁊ cū eo apud eandē vrbē a quodam Saprício vrbis prefecto: multa pertuliſſȝ ſupplicia in Albinū maritimā vrbē miſſus: ibidem pro xpo martir efficitur.

Secundus Miles iclitus ⁊ Athleta chriſti egregius per hoc tēpus a Calocero predicto in Ciuitate Aſtenſi in fide chriſti edoctus: vna cum ipſo Calocero: cum nollet gentiliū dijs ſacrificare: Sapricius vrbis prefectus pice raſinaq̧ feruentibus caput eius perfundi iuſſit: ⁊ cum nullā leſionē ſentiret: in eorū ora iactari precepit: Qui id tamq̄ Aquā ſuauiſſimam bibebant dicentes: Quā dulcia faucibus meis eloquia tua dn̄e: Quo viſo Sapricius data ſententia in Aſtenſi vrbe Secundum decollari precepit: Quo decollato confeſtim angeli accedentes eius corpus eius auferentes cum laudibus ſepelierunt: paſſus ē autem hic martir. 3°. kalendas aprilis: Eius aūt ſancti martiris pn̄tia nunc vſq̧ Aſtenſis ciuitas plurimum illuſtratur.

Martianū autem Therdonēſem Epm poſt longos carceris ſqualores ab eodē Sapricio prefecto ibidem paſſum fuiſſe hiſtoria predicti Secundi martiris teſtatur.

Seraphia Antiochena virgo beatiſſima per hoc tēpus Rome ꝓ chriſto paſſa fuit: Quā cum Judex duobus laſciuis viris illudendam tradidiſſet: minimeq̧ illudi potuiſſet; nec poſtmodū ardētibus lampadibus inflāmari iuſſu preſidis fuſtibus duriſſime ceſa tercio nonas Septembris gladio necata eſt: quo die eius natale celebratur.

Simphoroſa beatiſſimi Getuli martiris vxor: ⁊ ipſa cum ſeptem filijs apud Tiburtinam Italie vrbem per hoc tempus paſſa eſt: Et primo palmis diutiſſime ceſa: dinde crinibus ſuſpenſa: poſtremo alligato ad collum molari ſaxo in flumine precipitata eſt: Cuius cor
121 pus frater eius Eugenius vir magnificus colligens: ſepeliuit: altera vero die Juſſit Imperator ſeptem eius filios per diuerſa tormenta interfici: Quorum corpora a chriſtianis collecta via Tiburtina miliario nono condita ſunt. Natale vō Simphoroſe ⁊ filioꝝ martirū. 15. calendas Aug. celebratur:

Sabina illuſtriſſima mulier vxor quōdā ꝓclariſſimi valentini et herodis Metallarij filia quā Seraphia ꝑdicta in fide Jeſu chriſti perſuaſerat: his tumltibus apud Romā in Auētino mōte a ꝑfecto vrbis noie Elipido gladio percuſſa martirij palmā adepta ē. Ipſius āt natale celebratur quarto calendas ſeptembris.

Euentius ⁊ Theodolus viri clariſſimi ⁊ diui Alexandri pape predicti digniſſimi preſbiteri: his tēporibus cū ipſo papa Alexandro pro chriſto martires efficiuntur. Nā poſt longam carceris ſuſtinentiam: cū ipſo Alexandro ignibus examinati. 5. nonas maij decollati ſunt quo die eorum feſtum celebrari mandatum eſt.

Eleutherius Meſſanenſis epus: ⁊ Anthia eius mater: vite ſanctimonia: ⁊ miraculorū virtute illuſtres: ꝑ hoc tēpus lectū ferreū ignitū craticulā ⁊ Sartaginē oleo pice ac raſina feruentē ſuperantes leonibus quoq̧ proiecti ſȝ minime leſi nouiſſime Jugulantur: Et eorūȝ feſta. 14. calendas maij celebrantur.

Quadratus Athenienſis epus ⁊ apoſtolorū diſcipulus: vir vtiq̧ doctiſſimus: hac tempeſtate Eccleſiam grādi terrore diſperſam: Fide ⁊ induſtria congregans etiam librū ꝓ chriſtiane religionis defenſione compoſuit plenū fidei ⁊ rationis atq̧ apoſtolica doctrina dignum quo edito ad vltimū tamen pro ipſius defenſione paſſus eſt: ⁊ vt Sāctus habitus feſta eius. 7°. calendas Junij aguntur.

Quirin9 epus: ꝓ Tribunus: poſtea epus: fact9 per id ipſū tēpus: apud Jlyricū. i. Sclauoniā in Sciſcia vrbe Fo nonas Junij martir chriſti obijt: Nam (vt prudētius ait) ligato ad manū eius molari ſaxo in flumine precipitatus eſt: Et cum aſtantibus diu locutus fuiſſet: ne eius terrentur ſupplicio: vix precibus vt mergeretur obtinuit.

Zenon quidē patricius Romanus: ⁊ ipſe ꝑ hoc tpus: cū decem milibus ⁊ ducentis trib9 Rome ad Guttam Jugiter manantē: ſub hoc tumultu: pro chriſto interfectus ē. Quoꝝ oīum feſtū. 7. idus Julij ſub vna celebritate recolitur:

Papa.9° Elophorus papa natiōe Grecus pře Anachorita:poſt ſixtū pontificē ſedit annis.xi. 5328 129
men.3.ꝛ diebus.22.Uir ſane ſingularis doctrine ꝛ virtutis:qui Gratiano teſtante.
Conſtituit vt Jeiunium quadrageſimale ſex ebdomodaꝝ:ante paſca reſurectionis:a cūctiſ
chriſtianiſ obſeruaret ſicut hēt.4.di.c.Accuſatori:Utq; i Natale domini noſtri Jeſu xpi
noctu tres miſſe a quolibet Sacerdote celebrarentur:pma.ſ.in dimidio noctis.qua chri
ſtus natus eſt:Secūda illuceſcente aurora:quādo a paſtoribus cognitus ē:Tertia i hora
tertiaꝝ:Jn reliquo vō tēpore ante horā tertiaꝝ miſſam celebrari interdixit:Mandauit
ꝙ:vt inprincipio miſſe:hymnus ille cantaretur quē Angeli cantauerunt.ſ.Gloria in ex
celſis deo:vt hēt.de.conſe.di.i.c.Nocte ſacra:Tandē et ipſe cū q̄ttuor ordinationes i De
cembrio menſe celebraſſet.illuſtriſſimū pro chriſto duxit martirium:Cuius corpus i Ua
ticano apud beatum petrum ſepultū perhibetur. Quo mortuo ceſſauit papatus.dies.7.

Uiri doctrinis excellentes

Papias hieropolitanus epus:Johanis apoſtoli auditor et diſcipulus ad huius pontificis
tēpora feliciter peruenit.Uir certe doctiſſimus:Qui(vt hiero ſcribit)in Aſia quinq; ſcrip 132
ſit volumina:que explanationū dñi nr̄i Jeſu xpi titulo prenotantur.
Ariſtodes q; dñi nr̄i Jeſu xpi diſcipulus ꝛ Athenienſis phus:per hoc idē tēpus floruit:ꝛ
volumen chriſtiani dogmatis rōnem continens:vna cū Quadrato epo predicto:hadria
no principi obtulit:Quo Apolegetico libro ab hadriano perlecto cōfeſtiꝫ Jniuſtū exiſti
mauit chriſtianos indicta cauſa occidi:vnde ꝛ Aſie proconſuli ſcripſit:vt neminē xpianū
occideret niſi de aliquo crimine conuictum.
Juſtinus phus ꝛ in ſacris lr̄is erudītiſſimus:vir patria paleſtinus:ex Neapoli vrbe oriun
dus:ꝛ ipſe his tpr̄ib⁹ pro fide chriſti multum elaborauit ꝛ multa cōſcripſit:ꝛ iter cetera:ꝯ
gētes librū edidit:quē poſtea Antonio principi ꝛ ei⁹ filijs obtulit:Alios q; ꝯpoſuit libros
videlicet De Monarchia dei.li.vnū.De aia.li.vnū.Jtem librū quē vocauit pſaltē:Jtem
ꝯ Triphonē Judeū Dialogū:Et ꝯ Martionē.Ac ꝯ omnes hereſes a quibuſ hereticis po
ſtea pro fidei dignitate mortem ſuſtinuit.
Secundus Athenieſis phus hoc tpr̄e in pcio fuit:Qui ſemp Silentiū ſeruans pythagori
cam vitā duxit:Cuius taciturnitatis cā hec fuit:Qđ cū matrē ppriā de illicito ꝯcubitu tē
ptaſſet:ꝛ illa (incognito filio)aſſentiſſet:vt eū cognouit eē filiū:p pudore ſpiritum exhala 135
uit:Qđ aiaduertēs Secūdus id matri ppter ſuā loquellā accidiſſe:hāc i poſteꝝ aſe exegit
penā:vt de cetero vnq̄ nemini loqueret:Qđ cū hadriano tū apud Athenas hyemē exi
gente nūciatū fuiſſet:ipſum ilico accerſiri fecit:Quē cū nec ſalutatiōe:nec exhortatiōe:aut
minis a taciturnitatis propoſito retrahere potuiſſet:Admiratus ipſius taciturnitatē atq;
conſtantiā dixit.Quare Secunde iſta Silentij lex a te nōnullo modo ſolui poteſt:Saltē
vel manu tua obſecro problematibus meis reſpondere digneris:Et interrogās Jmpera
tor dixit:Quid eſt Deus:Jlle confeſtim reſcripſit:Deus eſt imortalis mens incōtēplabilis
celſitudo:forma multiformis:multiplexq; ſpiritus:incogitabilis inquiſitio:in Sopit⁹ ocu
lus:oia cōtinens:lux indeficiens:ꝛ optimū bonū.Fuere ꝛ alia multa hadriani problema
ta philoſopho propoſita:que breuitatis cauſa omitto.
Aquila ponticus philoſophus ſecundus iterpres poſt.70.primos Jnterpretes his tpr̄ibus
claruit:Et libros veteris teſtamenti:ex hebreo in Grecum optime tranſtulit:ꝛ prophete
verba de virgine Maria prolata:ad Juuenculam quandam aſcripſit : non ſatis capiens
diuina myſteria.
Ginus papa:natione Grecus patria Athenienſis patre philoſopho poſt Telophorū
pontificem ſedit annis.4.meñ.3.ꝛ diebus.4.Uir certe doctiſſimus:qui Eplam erudi 140 5339
Papa.x. tionis plenā De vnitate ac Trinitate dei oibus chriſti fidelibus legendam ſcripſit . Sed ꝛ
clerū prudenter in ordinem redigens gradus omnes diſtribuit : Ut Gratianus i Canone
teſtatur:vt habetur.77.di.c.Jn ſingulis:Statuit quidem;ne quis Metropolitanus ſue
puincie epm:alicuius criminis faceret reū niſi prius a cōprouincialibus epis eius cā fuiſſ

cognita.vt.8.q.3.c.Salui in oībus: Cenſuit item: ne ſoboles ex ſecundis nuptijs ſuſcepta conſanguinitati prioris vir i vllo modo copulari debere.36.q.x.c. Si qua mulier: voluit etiam: vt Eccleſiarum cōſecratiōes ſemp cū Miſſarū celebratione fierent: de cōſe.di.1.c°. Omnes baſilice: Uetuit ꝙ Ne ligna reliquaue eccleſiaꝝ materies in prophanos vſus cō uerti: de cōſe.di.1.c.ligna item voluit vnū ſaltem patrinū ꝛ vnā Matrinā i baptiſmo uel confirmatione intereſſe: de cōſe.di.4.c. In chathecíſmo: Deniqꝫ cū de Deo deqꝫ hoībus benemeritus fuiſſet: ꝛ ordinationes ter in Decēbrio menſe habuiſſet: tertio idus Januarij martirio coronatus eſt: ꝛ apud ſancti petri corpus ſepultus: Quo mortuo ceſſauit papatus dies.3.

Syrus papienſis digniſſimus epūs: qui ſuperioribus tp̄ribus a beato hermacora Aquilegienſi Archiepō predicādi gr̄a Ticinū ſeu papiā miſſus fuerat: cū ibidē primū chriſti Euāgeliū predicaſſet ꝛ multos ad catholicā fidē cōuertiſſet: ēt maximis miraculis ꝛ virtutib⁹ eandē fidem cōfirmauit: Et nō modo Ticinū ſꝫ etiam Genuam maritimā Ciuitatē. Derdonā. Aſtenſem ꝛ reliquas vicinas vrbes vna cū iuentio p̄ſbitero predicatione ꝛ virtutibus chriſti iugo ſubiugauit: Deniqꝫ ad propam ſedē reuerſus hoc anno ſenio confectus glorioſo fine in dn̄o quieuit.

Photinus aūt ꝛ ipſe lugdunenſis epiſcopus: vir ſingularis doctrine ꝛ virtutis inſignitus. hiſdem temporibus (Jſidoro teſte) iam nonagenarius: conſtanti animo martirij coronam percepit.

Tiburtinā latine regionis Ciuitatem: que hodie vetus Tibur appellat̄.p hoc tp̄us hadrianus Imperator (vt helius ſpartian⁹ hiſtoricus teſtatur) miro ſumptu fabricauit: ꝛ ex villa oppidum fecit. Hec quippe Ciuitas.16.paſſuū milibus a Roma diſtare videtur: ꝛ iuxta Anienem fluuium in. Cliuoſo loco conſtituta eſt: Quā tamen ciuitatē longe ante Romanam vrbem a grecis originē ꝛ conditionē habuiſſe Strabo ꝛ virgilius volunt: Aiunt.n. ipſius primū cōditorē fuiſſe quidā Tiburtus: Coracis ꝛ Catilli frater: hi nāqꝫ frēs Thebani fuere qui poſt Thebanorum interitū a p̄re in Jtalia ꝓgeniti ſinguli poſtea oppiduꝫ ex ſuo noīe cōſtruxere: ꝙ teſtis eſt quidā Mons propinquus qui Catillus adhuc dicit̄: ꝛ Croax aliud oppidū famoſum inter volſcos erexit: Fuit itaqꝫ Tiburtina hec quondam nobilis Ciuitas cui ēt teſtimoniū perhibent propinque adhuc extantes ipſius Antique ciuitatis ingentes ꝛ magnifice edificioꝝ ruine que dignitatē vrbis preſe ferūt: Eo ſiquidē loco Tiburtinus lapis fortiſſimus foditur: qui ad cōſtruēdā cōſeruandāqꝫ Romanā vrbeꝫ multū adiumento fuit: hanc eiꝫ vrbē Federicus cognomento Barbaroſſa: ab alijs Theotonicis ſuperioribus annis dirutā rehedificauit: ꝛ deinde multi ſūmi pōtifices multiqꝫ cardinales auxere ꝛ multis edificijs illuſtrauere: Ex hac Simplicius Romanus pontifex: ꝛ alij viri ſcientia ꝛ dignitate clariſſimi ortum habuere.

5339 140 Ntonius cognomento pius.16.Ro.Imperator olympiade.229.poſt hadrianū Impe rij principatū ſuſcipiēs Imperauit vna cū Aurelio lucioqꝫ filijs annis.22.ꝛ meñ.3.hic (vt helius Spartianus hiſtoricus ſcribit) fuit hadriani gener ꝛ per adoptionē filius: Cui⁹ progenitores (vt Julius capitolinus ait) hiſpani fuere: vir quidē optimus: qui Imperio ſuſcepto tanta cum modeſtia ꝛ benignitate Imperauit: vt merito pij cognomētū adeptus ꝛ patrie pater appellatus ſit: Nulli quippe vnqꝫ tū priuatim: tū publice acerbus fuit: Et hoc verbū p̄ſepe dixiſſe ferūt male ſe vnū ciuem ſeruare: ꝙ mille hoſtes pdere: Nam tante religionis: pietatis: gratie: humanitatis: clementie: iuſtitieqꝫ: ac modeſtie ꝑditus erat: vt cum Nūma pompilio (bonoꝝ oīum ſententia) merito cōparari poſſit: Ob qd̄ multi reges multeqꝫ natiōes poſitis eius Juſſu armis: ad eū ꝯtrouerſias conctas liteſqꝫ deferrent eiuſdēqꝫ ſentētie ſtatim parerent: ꝓpter q̄ merita popuuls.Ro.poſt cuius obitū illū iter deos referri voluit: Conſtruxit aūt hic tū Rome: tum alibi multa edificia: inter que (vt helius ſpartianus refert) terracinēſem portū inſtaurauit: Demū cū eſſet annoꝝ.72.apud lorium villam duodecimo ab vrbe miliario diſtantē e vita diſceſſit. Antonius

Papa.xi° Jus papa natione Italus patria Aquilegienſis pr̄e Ruffino: poſt Iginū pōtificē: ſedit annis.12.alij aūt.9.tm̄ dicūt: Uir ſane doctus atq₃ eruditus: Qui Gratiano teſte cōſtituit: Si quis ſecularium temerario auſu Eccleſie alicuius predia occupare p̄ſumeret: ſacrilegij pena puniretur: vt habet in canone.12.q.2.c.predia: Eademq₃ cōſtitutiōe mādauit: ſi quis Eccleſiam vaſtaret: ꝛ ſacerdotes pſequeret: ipſa cenſura punirent.17.q.3.c. Sicut qui: Statuit item: ne qua virgo ſacro velamine cōſecraret: niſi.25.annoꝝ eſſet etatis: ꝛ id in Epiphanie die fieret.20.q.1.c.virgines: Conſtituit ꝙ vt ſanctū dn̄i paſcha a fidelibus chriſtianis: non niſi dn̄ico celebraret die.de conſe.di.3.c.Noſe vos volui: De hoc quidez magnā cōſuetudinē cū hermete habuit: qui librū titulo paſtoris prenotatū ſcripſit: Quo quidem in libro Angelus paſtoris perſonā induens ei mādauit: vt oib⁹ pſuadeat paſcha die Dn̄ico celebrari: Quod ꝛ fecit: Illis aūt Sacerdotibus penam ſtatuit: qui negligētes in attractādo chriſti ſanguine ꝛ corpore aliquid perire pmitterēt: Et vbicumq₃ cecidiſſet lambi precepit: Statuit preterea quiſpiam hereticus ex Judeorū hereſi veniens: vllo modo ſuſciperetur aut baptizaretur. Hic etiaz praxedis ſanctiſſime femine rogatu Thermas nouati in honorem ſororis .ſ. diue pudentiane virginis dedicauit: Uerum poſt ingentes virtutes habitis ter ordinationibus in menſe Decembri: chriſti martir obijt: ꝛ apud beati petri corpus in vaticano ſepelitur: Cuius natale.5.idus Julij celebratur: ꝛ tūc ceſſauit Epiſcopatus dies.13. 144 5343

Policarpus Joannis apoſtoli diſcipulus vir doctiſſimus atq₃ ſanctiſſimus. Smyrnee Ciuitatꝫ epūs ꝛ totius minoris Aſie pnceps ꝛ pater: hoc anno pio pdicto pſulante Romaz veniens mltos ab heretica prauitate verbo ꝛ exēplo ad verā fidē conuertit. Sed tandez a Marco. Antonino ꝛ lucio principib⁹ captus in. Amphiteatro pducitur. vbi vniuerſo populo aduerſus eū pſonāte igni tradit⁹ ē: Cūq̄ ēt.xij.ex philadelphia veniētes martiriū pſumauere: hic itaq₃ doctiſſim⁹ cū eſſet vnā ad philipenſes perutilē ſcripſit. Epiſtolā.que ēt in nōnullis legebat eccleſijs.paſſus ē āt policarpus hic.7.calēdas februarij: quo die feſta eius celebrantur heretici. 144

Cerdo quidāb ereticus.a quo cerdoniani heretici nomē accepere.p hoc tpūs inſaniendo vticinare ſimulat: Cui⁹ opinio fuit: ꝙ Spūs ſāctus nō i apoſtolis: ſed in ſe ſoluz traditus fuerit: Aſſerebat namq₃ duo fuiſſe principia contraria: vt habetur in canone.24.q.3.

Martion itez hereticus predicti diſcipulus Stoycus quidē phus: ꝛ ipſe ēt per hoc tempus vna cum magiſtro ſuo delirare cepit dicens chriſti pr̄em nō fuiſſe nec eſſe deū creatorem: qui per filiū mundū fecerat: ſed alterū bonū tantū: alterū vero Deū iuſtuz eſſe aſſerebat tāquā duo cōtraria pncipia: creationis.ſ.et bonitatis: ſicut habem⁹ in Canone.24.q.3.c. Quidam hic cū aliqn̄ policarpo predicto Rome obuiā factus fuiſſet: interrogaretq₃ an ſe agnoſceret: Cognoſco (reſpondit polycarpus) primogenitū dyaboli: Huius aūt ſecta poſt eius mortem varie diuiſa eſt: vt infra: vbi de Apolonio martire dicemus.

Ualentinus alius hereticus platonicus phus: a quo valentiniane hereſis noiata ē: hiſdem tpib⁹ ortū ſuſcipiēs. Dicebat ꝛ pdicabat: ꝙ chriſtus nihil de corpore beate virginis Marie ſuſcepiſſz: ſ₃ per eā: tāq̄ per fiſtulā purus tranſiſſet: vt eodē canonis capitulo p₃.

Uiri diſciplinis excellentes. 145

Mileto ſeu Miletus natione Aſianus Sardinenſis epūs Frontonis infraſcripti oratoris diſcipulus in tp̄e iſto floruit ꝛ multo in pcio fuit: Et librū de chriſtiana doctrina ad. M. Antoniū dedit: Cui⁹ ingeniū Tertullianus (vt ſcribit hiero.) mirūimmodū laudat: dicitq₃ a multis chriſtianū vt prophetā fuiſſe honoratū: Eo ꝙ multa pphetica ſcripſerit teſtimonia: Ex quibus iſta extant opuſcula: De paſcha.li.3. De eccleſia vniuerſali.li.1. De generatione chriſti.li.1. De prophetia chriſti.li.1. De baptiſmate.li.1. De vita prophetaꝝ.li.1. De veritate.li.1. De Apochalipſi.li.1. De dyabolo.li.1. Eglogaꝝ.li.6.ꝛ alia multa.

Theophilus Antiochene Eccl'ie eps: ꝛ ipſe cū pdicto his dieb⁹ floruit: ꝛ ꝯ Martionē pdictum hereticū librū edidit: ꝛ alium ꝯ hermogenis hereſim: Tria ꝙ volumina ꝯ Etholuz

Antonius pius

cōpoſuit: Atq; ad Eccl'ie catholice edificationē alios breues ꝛ elegantes edidit tractat⁹: ſed ꝛ in Euāgelijs. Salomoniſq; puerbijs comētatus eſt.

Apollinaris hieropolitanus ep̄us ꝛ ipſe ob doctrinā ꝛ ſanctitatē p id tēpus multo in p̄cio fuit: Eo ꝙ de fide chriſti volumē egregiū ediderit qḋ ꝛ. M. Antōino obtulit: Sȝ ꝛ alios aduerſus gētes q̄nq; libros ſcripſit: Et aduerſus cathaphrigas duos: q̄ tūc cū p̄ſca ꝛ Maximilla vaticinātes delirabāt: Extāt ꝛ alij duo eius de veritate libri.

Thaurus Berithius in platonica diſciplina phus celebratiſſimus hoc tēpore clarus fuit ꝛ multa cōpoſuit: Cui⁹ hec memorāda fuit ſnia in publico mos ppl'i: ſed in p̄uato ius nature gentiūq; ſeruet. Cui⁹ p̄ſtātiſſimi viri Aulus gelius grāmaticus auditor fuit.

Phauorinū quoq; phum ꝛ oratorem phandi dulciſſimū cū ſupradictis Rome floruiſſe cōſtat: Cui⁹ q̄dē greſſus quocūq; iret Auluſgelius ſubſeq̄ conatuſ eſt: Ita. n. hoīes ſermonib⁹ demulcebat: hic etiā nōnulla cōpoſuit monumenta.

Auluſgelius Rōanus orator ꝛ inſignis q̄dē grāmaticus hoc ēt tēpore clarus exiſtēs agnoſcitur: Qui iter cetera ſue virtutis opa cū e Roma p hiemē in Atticā pficiſceret terrā ó grāmatica comētarios celebres edidit: quos i. xx. li. diuidēs de noctib⁹ atticis titulo p̄notauit.

Ptolomeus pheudenſis rex natione Alexādrinus hiſtoricus ꝛ phus ac Inſignis aſtrolog⁹ p hoc tēpus inſignis agnoſcit: ſicut ipſemet: in. 5. 9. ꝛ. 10. maioris ſui opis teſtatus eſt: Qui vir p̄ſtantiſſimus plus Aſtronomie addidit ꝙ id totū qḋ ante inuenit: Nā ꝛ Almegiſtum opus diuinū ꝛ pſpectiuā edidit: De Judicijs etiā quadripttitū opus: Et Cētilogiū ac alios multos conſcripſit libros: Uixitq; ānis. 88: Ex eius aūt puerbijs hec duo notanda hic inſerimus: Inter hoīes qui non curant in cuius manus ſit mūdus: hic mūdo altior eſt: Et illud: Qui p alios nō corrigitur ne alij per eū corrigentur: Quātomagis fini appropinquaueris tanto bonū cum augmento op̄are.

Galienus medicus doctiſſimus ꝛ ſue etatis ac deinceps ſingulariſſimus Aſianus ex Per-
147 gamo oppido oriundus per hec tempora (vt de ſe ipſo ipſemet multis i locis cōteſtatus ē) Rome floruit: vir oīum eruditiſſimus qui ea in arte p̄ter hypocratē oēs ſuperaſſe credit. Eo ꝙ multos compoſuerit libros: ꝛ oīa hyppocratis ſcripta miro explanauit igenio. Tradunt. n. Greci in facultate ad cētum quinquaginta volumina euȝ edidiſſe: De quibus hec pauca habentur videlicet.

De demōſtratione	librū ſecretoꝝ ſuoꝝ ad monete	librum Tygni
De elementis	De pulſib⁹ ꝛ vrinis ad Claucone	librū Minotigni
De cōplexionibus	librū q̄ dicit Achinagoga	librū Teraputice
De malitia ꝯplexionis mentis	De virtutibus farinacioꝝ	librū Tabe
De natura hoīs	De motibus liquidis	De catharaticis
De inequabili diſtēperantia	Comentaria in libro ſuo	De differētijs febriuȝ
De r̄dargutiōe ſimilātiū egritudīes	De pulſibus q̄ introducūtur	De tēpibus febrium
De enexia: De calido ꝛ frigido	De vtilitate pulſium	Antidotarium
De virtutibus naturalibus	De introductione pulſium	De dieta ꝛ cura
De cōplexione pulſiū	De differentia pulſium	De exercicio cū pila
De bona habitudie	De cauſis pulſiū cōuito	De regimie ſanitatis
De meliori habitudine	De cōpendio pulſium	De cura lapidis
De optima habitudine	De ſignificatiōe p pulſum	De chriſi: De Tippo
De hereſibus: De alimentis	De iuuamento anhelitus	De creticis diebus
De cōſtitutiōe libroꝝ i medicia	De iuuamentis mēbrorum	De interioribus
De egritudinib⁹: De diſma	De accidente ꝛ morbo	De anothoia: De voce
Librū introductoriū	De humoribus: De videmijs	De dolorib⁹ vulneꝝ
De ſimplicibus medicinis	paſſionariū: de flobotomia	De malo auelitu
De ſimplicibus: De ꝓprietate	De febribus ad Glauconem	De ſimplici medicina
De experimentis paſſionarium	De apoſtematibus	De p̄fectis medicinis

Libꝛos Diademiarum | De nō diſpēſantibus corp' ſuū | De ſuſtātia vtutū
De Alchimia cui' titulus eſt | De medecinali experiētia | De pratica
De Ramo pomi congelati | Epiſtolaꝝ librū ad patrimanū: Et alia multa

Huius itaq; celeberrima fuit ſententia: Scientia in inſenſato nō ꝓdeſt: nec ei qui nō vtitur prodeſt ſenſus:

Apolonius ſtoicus natione Chalchedichus ꝛ Baſilides Scyropolitanus phi hoc ipſo tēpoꝛe illuſtres fuere Et Seueri Jmpatoꝛis p̄ceptoꝛes eſſe meruerūt.

Trogum Pōpeiū hiſpanū hiſtoꝛicū cū his floꝛuiſſe cōſtat eo ꝙ totius oꝛbis hiſtoꝛiā a Bēlo Nini regis Aſſyrioꝝ patre vſq; ad monarchiā Ceſaris latino cōſcripſit ſermone: ꝛ i q̄tuoꝛ ꝛ.40.eam diſtixit libꝛos: Quoꝝ Epithoma.i. abꝛeuiationē Juſtinus ei' diſcipulus fecit: aquo ꝛ nos nōnulla ad verbū excerpſimus.

Baſilides illuſtris Scyropolitanus phus Seueri Ceſaris (vt diximus) magiſter hiſdē tēporibus Athenis in p̄cio fuit: Ad quē ꝛ ad Thauꝝ phm (vt Gelius ſcribit) crede p̄ſes cū patre aliq̄n viſendū cognoſcendūq; Athenas venit: Quos Thaurus in domo ſuſcipiens p̄mo inuitauit p̄rem vt ſederet ille aūt noluit: ſed de filio cōfeſtim ait: Sedeat hic p̄mus: q̄. Ro. populi magiſtratū gerit: Tūc p̄re ſedēte apposita eſt ꝛ filio altera ſella: At Thaurus vt erat phus doctiſſimus mox ijs q̄ conuenerāt de hac re verbū inter cetera fecit dicēs. In publicis patrū Jura cū filioꝝ Juribus, q̄ in magiſtratibus ſunt cōſtituti inter eos q̄ſcere debet paulum: Sed cū extra rēpu. in domeſtica re atq; vita dū ſedet ambulaturq; in cōuiuio ꝙ familiari diſcūbitur inter filiū magiſtratū ꝛ p̄rem ꝓuatū honoꝛes publicos naturales aūt ſeruari equū eſt.

papa.126 Nicetus papa.natione Syrus: ō vico marco (vl' vt Damaſo placet) de hūiſia: patre Joanne: poſt Pium pontificē ſedit annis.9.menſibus.4.ꝛ diebus.3.vir vtiq; ſanctitate ꝛ moꝛibus inſignis. Qui vniuerſali Eccleſie conſulens ne moꝛibus inſolentium labefactaretur (Gratiano in Decretis ateſtante) Inſtituit ne Clericus ſecundum apoſtoli p̄ceptum omnino Comam nutriret: vt habetur.23.diſtin.ca. pꝛohibete fratres. Neue ep̄s a paucioꝛibus ꝙ a tribus cōſecraretur ep̄is: Sic ꝛ a p̄ncipio Anacletus (vt dictum eſt) conſtituerat.64.di.ca. Cōpꝛouinciales ep̄i. Ubi vero Metropolitanus eſſet cōſecrādus oēs cōpꝛouīciales adeſſent: ſicut eidem oēs obedire tenentur.66.di.ca. Ab oibus ſue: Statuit q; p̄terea ne archiep̄i niſi ex ſingulari titulo primates ſe noiare p̄mitterēt niſi p̄riuatas remiſiſſent ſedes.100.di.ca; Nulli: Uoluit itē ne ep̄us Metropolitani ſui crimen ad aliū ꝙ ad p̄rimatem.i.patriarcham aut ad ſedem apoſtolicam deferret.8.q.3.capitulo. Archiepiſcopus: Tandē vero poſtꝙ oꝛdinationes q̄nq; in Decēbꝛio menſe habuiſſet: multoſq; ep̄os ac Sacerdotes ꝛ Diaconos creaſſet.15.kal. Maij martirio coꝛonatus eſt ꝛ via Salaria in Calixti Cimiterio ſepultus. Quo q̄dem die eius natale celebꝛat. Et tūc vacauit ſedes dies.17. 155 5354

Praxedes virgo ſanctiſſima beatiſſimi pudentis Ciuis Romani filia ꝛ glorioſiſſime pudētiane virginis Soroꝛ: virgo ſiquidē in diuina lege eruditiſſima ꝑ hoc tempus p̄ſulante. Aniceto p̄dicto poſtꝙ patrimoniū ſuū vna cū Soroꝛe p̄dicta in ſuſtentatiōe pauperū erogaſſet ꝛ totū vite ſue tēp' ip̄i' i vigilijs ꝛ oꝛatiōibus atq; Jeiunijs aſſiduis contriuiſſet. ꝛ vniuerſam familiā numero.90.manu miſiſſet: atq; poſt multoꝝ martiꝝ coꝛpoꝛa ſepeliſſet: ꝛ ipſa beatiſſima.12.cal. Auguſti migrauit ad dn̄m coꝛonā iuſticie acceptura: Et via Salaria iuxta Soroꝛē ſuā pudētianā in Cemiterio p̄riſcille ſepelitur. Quo etiam die eius natale a ꝓctis fidelibus celebꝛat.

M. Antonius verus Marcus Antonius q̄ ꝛ verus cognomento phus Gallus natiōe vt Helius ſpartianus hiſtoꝛicus teſtatur.decimuſſeptimus. Ro. Imperatoꝛ poſt Antoniū pium eius fratrē: Jmpauit annis.19.ꝛ mēſe vno Olympiade aūt.234 Imperare ꝛ vna cum Lucio comodo Aurelio eius fratre imperare cepit: Hi primum Jmperium equo Jure adminiſtrarunt .cum vſq; ad hoc tempus ſinguli ſingulariter Auguſti fuerint; Qui contra. 163 5368

parthos bellum ſumptum ſimul admirabili virtute ꝛ felicitate geſſere: Et vologeſum eorum regem qui non modo Armeniam: ſed capadociam Syriamq̧ vaſtauerat repreſſerunt Sed ꝛ multis hominum milibus in deditionem acceptis: ambo de parthica victoria magnifice triumpharunt. Uerum non ita multo poſt Comode de medio ſublato Antoninus ſolus Imperium tenuit. Quem certe ob preſtantiſſimam eius virtutem laudare plurimum licet: Quippe qui ad nullum rei euentum vmq̄ ſe extulit. Tante enim fuit ſoliditatis vt eiuſdem vultus quauis fortuna aduerſa ſemper fuerit habitus: litterarumq̧ ſemper ſtudioſus ꝛ quam maxime philoſophie: Nec ꝑpterea ipſa philoſophia illum a rebus Imperij ꝛ bellicis retardauit: Quia teſte Euſebio: Germanos: Marconianos: Sequanos: Sarmataſq̧ igenti felicitate vna cum filio eius Comodo Antonino ſuperauit ꝛ de eis triumphauit: Iturus autem ad hoc bellum cum non haberet vnde ſtipendia militibus ſuis daret exauſto. ſ. erario: omnem Imperatoriā ſupellectilem omneq̧ vxoris ornatū vendidit ꝛ ꝑcia meretibus dedit: Uerꝫ cū poſtea ſuꝑato hoſte in p̄ria rediſſet emptoribus ꝑcia reſtituit: Nemini tñ moleſtus fuit q̄ empta reddere noluiſſet ſed in oīſ de repu. benemeritos liberalis extitit: Et tributa quibuſdam ꝑuincijs remiſit: fiſcaliū q̧ titulorū monumēta in foro congeſta cōcremari iuſſit: Leges etiā ſeuiores nouis cōſtitutionibus tēperauit: Propter q̧ ita factū eſt vt ab oībus ita diligeret amareturq̧ vt ſacrilegi nomen incurreret q̄ imaginē eius domi nō haberet: Poſtremo i panonia cōſtitutus repētio morbo interijt: Et ab oībus acclamantibus inter deos relatus eſt.

Felicitas Romana femia matrona ſiqdem ſanctiſſima: p hoc tēpus vna cū ſeptē filijs ſuis
164 ſ. Januario: Felice: Philippo: Scylāo Alexādro: Uitale atq̧ Martiale Rome martiriū. ſuſcepit: Et ꝑmo qdē Januarius ꝑmogenitus poſt virgaꝝ verbera plūbatis occiſus eſt. Felix vero ꝛ Philippus fuſtibus mactati: Scylanus deinde ꝑcipicio interēptus: Alexāder omniq̧ ꝛ vitalis atq̧ Martialis capitali ſentētia ſunt puniti: nouiſſime aūt ꝛ mater ipa Felicitas preter matrū cōſuetudinē ꝛ ipſa gladio necata ē: De cuius virtute ꝑſtātiſſima ꝛ diu pater Auguſtinus Sermonē edidit digniſſimū dicēs: Magnū ſpectaculum ante oculos fidei nr̄e poſitū eſt: Eius aūt natalitius dies celebraꝉ. 6. idus Julij.

Alij quoq̧ multi tēpeſtate hac diuerſis in locis martirio ſunt coronati: vt pote policarpus ep̄s cum. xij. de quo dictū eſt: Sed ꝛ ſancti Fauſtinus ꝛ victor milites cū vxoribus apud Mediolanum: Ualerianus vero: ꝛ Marcellus: Gaius ꝛ Nouatꝰ cū. xx. alijs martirij palmā adepti ſunt.

5368 165 Other papa natione Cāpanus ex Fundano Oppido p̄re cōcordio natus: poſt Anicetum pōtificē ſedit ānis. 9. menſ. 3. ꝛ diebꝰ. 21. Qui multis in periculis licet conſtitutus fuerit: aīum tñ ad res diuinas quoad potuit ſemꝑ conuertit: Et multa eam ob rē (Gratiano teſtante) conſtituit: vꝫ ne Monacha aliqua vllas attractaret pallas ſeu Calices patenas corporalia ꝛ his ſimilia cōtingere preſumeret: Neue thus ante Altare poneret dum ſacrificia fierent: vt habetur i Canone. 23. di. ca. Sacratis: Statuit ita ne vllus Sacerdos Miſſaꝝ ſolēnia niſi duobus ſaltim preſentibus ꝛ ipſo tertio ꝑſente celebrare temptaret: De conſe. di. 1. c. hoc quoq̧: Mandauit inſuper vnicuiq̧ fideli vt in dn̄i noſtri Cena Eucbariſtie ſacramentū reciperet: de cōſe. di. 2. ca. A quibus. n. in cena. Inſtituitq̧ ꝑterea: ne qua haberetur vxor legiptima niſi quā ſacerdos ex inſtituto benedixiſſet ꝛ quā parentes ſolēni pōpa chriſtiano more marito collocaſſent: quā etiā paranymphe de more cuſtodiuiſſent ꝑcauētes multa pericula q̄ in nouas nuptias euenire ſolēt: Deniq̧ cū qnquies ordinationes in Decēbrio mēſe celebraſſet: in qbus ꝑſbiteros octo: Dyacones nouē ꝛ Ep̄os ꝑ diuerſa loca. xi. creauit. x. kal. Maij martirio coronatur ꝛ via Apia in Calixti Cimiterio ſepelitur: Et nūc vacauit ſedes dies. 21. papa. 13.

Cathaphrigaꝝ hereſis exordiū.

Mōtanus hereſiarcha peſſimus natiōe phrygius per hoc tēpus in phrygia cōparēs paraclitū ſe noiauit ꝛ multos ſeducit ꝛ eandē regionem cum vicinis regionibus multis ac multis

M. Antonius veruſ

erroribus infecit: Ibiq; ⁊ Priſcā ac Maximillā clariſſimas mulieres adeo ſeduxit: vt re- 170
lictis viris ſuis ſecū publice incederent: Que etiā ab eodē adeo demētate ſunt vt affirma
re p̄ſumpſerint illius īſpiratiōe euaſiſſe ꝓphetiſſas: Ex eo nāq; Cathaphrige heretici pue-
nere. q̄ donū ſpūs ſancti nō in Apoſtolis ſed in ſe tm̄ traditū fuiſſe affirmabant, vt habet
in Canone. 24. q. 3. ca. Quidā.
Appelles alius hereticus his tēporibus i Grecia fuit. Qui dicebat. ꝙ deū quē colebat igno
rabat. Eius aūt hec erat opinio atq; ꝑtinacia. ꝙ chriſtū nō deū in veritate ſed hoīum i fan
taſia hoībus apparuiſſe affirmabat: Hūc Theodocion vir eruditiſſimus hereticiſſimum
appellat: ⁊ ſuis ſcriptis ꝑcōmode irridere conat̄.
Tacianus alius q̄z hereticus p hoc tēpus in Grecia fuit: hic doctiſſimus fuit chriſtianus: ⁊
quādiu ab Eccl'ie latere non diſceſſit noiatiſſimus extitit ⁊ multa cōſcripſit: E quibus (vt
teſtatur hiero⁹) vnus ꝯ gentes liber fuit. Ab iſto nāq; Eueratice hereſes cognomiate ſūt:
Quoꝝ p̄cipuus q̄dā noie Seuerus fuit q̄ poſtea hereſim augens eius ſequaces Seueria
ni heretici ſunt nūcupati hi oēm Coitū ſpurcū putabant: ⁊ alia multa conſimilia delirā-
do affirmabant. Viri diſciplinis excellentes:
Dionyſius Corynthioꝝ Ep̄s tēpeſtate hac (Euſebio teſte) floruit: Cuius tanta Eloquentie
induſtria fuit: vt nō ſolum ſue ciuitatis populum veꝝ etiā ⁊ aliaꝝ vrbiū ac prouinciaruꝫ 175
Ep̄os ſuis erudierit epiſtolis: Ex quibus vnā ad lacedemonas. Aliam ad Atheniēſes: ter-
tiāq; ad Nicomedienſes: Quartā vero ad Cretenſes. Ac q̄ntā ad Eccleſias pōticas: ⁊ ſex
tam ad Romanos ſcripſit ꝑutiles.
Pinetus Cretenſis ep̄s vir doctiſſimus atq; eruditiſſimus his tēporib⁹ exiſtens p̄dicto Dio
nyſio elegātiſſimā ſcripſit Ep̄lam: in qua docet nō ſemper lacte populos eſſe nutriendos:
ſed ſolido veſci debere cibo: vt ad ſpūalē ꝑueniat ſenectutē.
Philippus alter Cretēſis ep̄s. de quo idē Dionyſius predictus meminit in Ep̄la. ſ. quaꝫ ad
eandē ſcribit eccleſiam: p hoc tempus in p̄cio fuit: Et inter reliqua aduerſus Martionem
hereticū preclaꝝ edidit librū.
Muſianus nō ignobilis doctor ⁊ ip̄e p hoc tēpus librū cōtra quoſdā ab eccl'ia catholica ad
Eucratiataꝝ hereſim declinātes ſcripſit: quoꝝ opinio cū Seuerianis cōueniebat: Hi ēt
oēm coitū putabant ſpurcū: ⁊ Cibos quos deus humano ꝓpoſuit generi dānabāt.
Modeſtus ēt eruditiſſim⁹ doctor p hoc tp̄s in p̄cio exiſtēs librū aduerſus Martionē here-
ticum ſcripſit.
Melciades alius q̄dā doctiſſimus doctor hoc ipſo tēp̄e (vt hiero⁹) ſcribit. contra Mōtanū
priſcāq; ac Maximillā volumē edidit p̄cipuū: Atq; aliud cōtra gentes Judeoſq; ſcripſit
Nec nō ⁊ Apologeticū q̄buſdam dedit principibus.
Opianus Cilex poeta hoc q̄z tēpore Elēticham redargutiōis plenā miro ſplēdorē ꝯſcripſit.
Frōtonius digniſſimus orator de quo (diuus ſcribit hiero⁹.) p hec tempora floruit ⁊ multa
ꝯpoſuit hic. M. Antoniū veꝝ nūc Jmpatorē in latinis litteris hūit auditorē.
Leuthreus papa: natione Grecus patria Nichopolitanus p̄re Abūdio poſt Sothe
papa. 14. rē pōtificē ſedit. 15. Hic cū pōtificatū iniſſet pax eccleſijs data eſt: ⁊: Gratiano teſtāte: 178 5372
ſtatuit ne q̄s chriſtianus ob aliquā ſupſtitionē vllū cibi reſpueret genus quo hūana ꝯſue
tudo veſceret̄: hoc q̄ppe Seueriani dānabāt heretici: Mādauitq; p̄terea nullū a ſuo gra
du debere deijci niſi accuſatus ⁊ criminis reus ꝯuinceret̄: ſicut i habet̄ i Canone. 2. q. 1. ca.
Nil ꝯ ⁊ exēplo ſaluatoris q̄ Jude ꝓditoris errorē: licet rei: nōdū tn̄ ꝯuicti ita equo tulit aīo
vt q̄cq̄d interī egiſſet pro dignitate ap̄latus ratū firmūq; habere voluit: Prohibuit ēt ne
abſente eo quē accuſator reū facit vlla in cā decerneretur. 3. q. 8. c. Caueāt Judices: ſtatuit
itē ne qua res ſententietur anteq̄ certis demonſtretur indicijs. 3. q. v. c. iudicantē oportet
Hic in principio ſui pōtificatus a Lucio Britānico rege Ep̄lam accepit: qua rogabat̄: vt ſe
ſuoſq; oēs baptizare dignaretur: Cui Fugatiū ⁊ Damianū viros optimos miſit: Qui regē
ipſuꝫ ⁊ pplꝫ oēm baptiꝫarēt. Quo baptizato data ē q̄ſi vbiq; pax eccl'ije: ⁊ nomē xp̄i mir-

immodū excreſcere cepit. ⁊ quāmaxie Rome: vbi multi nobiles cū cōiugib⁹ et liberis baptizati ſunt: Tandē ordinationibus ter in menſe Decēbrio habitis vbi preſbiteros ⁊ Dyaconos atq̧ Epos per diuerſa loca creauit multos ſine martirio diē obiuit: Cui corp⁹ apō ſanctū petrū in vaticano. 7. cal. Junij ſepelitur. Quo etiā die: etiā eius feſta celebrantur. ⁊ tunc ſedes vacauit dies. v.

Anglia Inſula chriſti fidē recipit.

180 Lucius Angloꝝ Rex Coilli regis ſuſti filius hoc āno apud Anglos ſeu Britones regnum accepit: ſed q̄tū regnauerit nō habetur: Qui regno ſuſcepto mox a dn̄o vocat: ⁊ Eleuthe rio iſti pōtifici maxio litteras ſupplices dedit: vt illū intra chriſtianoꝝ nūero admittere dignaret: Cui⁹ p̄cibus motus pōtifex cōfeſtim Fugatiū ⁊ Damianū religioſiſſimos viros eo miſit: q̄ regē ipſum vna cū vxore ac toto fere populo baptizarūt. Erāt tū in Anglia Jdoloꝝ pōtifices. 25. quos flamineos vocabāt: Inter quos tres Archiflamines hēbant: Quorū i loco tres Archiepi. fuerunt cōſtituti: Prothoflaminū vero loco p̄mitiua Ecclīa patriarchas cōſtituit. veꝝ Luci⁹ hic baptiſmo ſuſcepto mox imobilia cōcta p̄dē gētiliū tēplis collocata xp̄i eccl̄ijs (āpliata) cōtulit. Quo poſtea ſiue liberis decedēte Seuerus Romanoꝝ legat⁹ loco ſui in regnū ſucceſſit: q̄ ⁊ vallū in regno Auguſti more cōfecit. Poſt quē Baſſianus ei⁹ filius ex matre Britanica ſuſceptus regnū accepit: q̄d poſtea geſtū ſit nō habemus.

5381 182 Comodus decimuſoctauus Ro. Jmpator. poſt. M. Antoniū veꝝ patrē ſuū āno. 2. 229. Olympiadis Impare cepit ⁊ Jmpauit ānis. 13. Uir q̄dē Impius ⁊ Neroni p oia ſimilimus quē ſola p̄rnе virtutis gr̄a tolerari fecerat: Qui q̄dem Comodus oibus fuit Jncomodus: ⁊ nil cū p̄re Comune hūit: ſed in oia dedecora ⁊ luxurie obſcenitatiſ vitia ſe inclinauit: Ob cui⁹ flagitioſam ⁊ peſtiferā vitā (vt Helius Spartian⁹ hiſtoricus ſcribit) vrbſ ipſa Romana penā tulit: Nā capitoliū fulmis ictu vna cū egregia illa Biblyotheca maiorū cura fabrefacta ⁊ ceteris circūpoſitis edibus dei Judicio cōcrematū ſuo tēpe fuit: Quo q̄dē icēdio multa vrbis pars ſolo equata eſt. Tāte nāq̧ temeritatiſ fuit. vt Colloſo capite ſublato ſue imaginis caput loco iuſſerit apponi. Et ſeptimū mēſem Septēbrē a ſe appellari voluerit. q̄ oia poſt eius mortē abrogata ſunt: ſed ipſe etiā mortuus vt humani generis hoſtis ab oibus adiudicatus eſt. Adeo. n. eius vita flagitijs cōtaminata odio ꝯctis erat vt in domo veſtali ſtrangulatus fuerit. Comodus

Uiri diſciplinis excellētes.

185 Apolonius Senator Romanus vir eruditiſſimus per hoc tēpus floruit ⁊ inſigne volumē Comodo obtulit quod quidē periucūde in Senatu legere fecit: ſed poſtea a Seruo p̄dit⁹ ꝙ chriſtianus eſſet ex Senatus cōſilio. 14. kal. Maij pro chriſti cōfeſſione capite trūcat⁹ chriſti Martir efficit. Quo quidē die eius ānua celebrat dies: Poſt cuius mortē multe inualuere hereſes: ⁊ quā maxime Martioniſtaꝝ quoꝝ alij vnū principiū fatebant. alij duo alij tria ⁊ tres naturas in deo eſſe abrogabāt.

Euſebi⁹ pōtius vicētius ac peregrinus viri nobiliſſimi Romani p hoc tēpus Comodo Auguſto pro fide chriſti necant: hi namq̧ p̄mo in Eculeo leuati ⁊ neruis acerrime diſteuti: deinde fuſtibus crudeliſſime ceſi: ſed cū iudei laude adhuc p̄manerent fideliſſimi vſq̧ ad emiſſionē ſp̄us mactati fuerūt: Quoꝝ natale celebratur. 8. cal. octobris.

Serapion Anthiochene Eccl̄ie ep̄s: p hoc tempus (teſte hieroymo) doctrina ⁊ eloquētia i ſignis plurimū fuit: ⁊ vtilem valde Ep̄lam ad quoſdā de hereſi mōtani infectos ſcripſit: Atq̧ alias multas ⁊ breues edidit epiſtolas.

Theophilus Ceſaree paleſtine ep̄s q̄ olim Turris ſtratōis dicebatur tēpeſtate hac ſm hieronymū claruit ⁊ vtilem valde Epiſtolā ſeu libellū de paſcha edidit.

189 Bachyllū quoq̧ Corynthioꝝ ep̄m vir̄ ſcientia ⁊ diſciplina clariſſimū his ānumerandū dicimus pro eo ꝙ ſuo ⁊ oium Achaie epoꝝ noie elegātē de paſcha edidit librū.

Juliū polucē Grāmaticū ⁊ Rhetorem ornatiſſimū p hec tēpora floruiſſe cōſtat pro eo q̄ librū de reꝝ vocabulis copioſiſſimū ad Comodū Jmpatorem ſcripſerit.

Theodotion pria Epheſinus vir doctiſſimus ⁊ multaꝝ litteraꝝ ſciē.iſſimus tertius diui/naꝝ ſcripturaꝝ iterpꝛes cū ſupioꝛib⁹ floꝛuit. Qui pter iterpꝛetationē ⁊ trāſlationē etiā alia multa de religiōis chꝛiſtiane laudibus reliq̄t monumēta: Hic Taciani viri eruditiſſimi p/dicti anteq̄ in hereſim incideret diſcipulus fuit.

papa.15. Ictoꝛ papa natiōe affer patre Felice. poſt Eleutheriū pōtificē ſedit annis.10. menſi/bus.3.⁊ diebus.x. Qui chꝛiſtiane reipu.curā optime gerens (Gratiano atteſtante) cō-ſtituit vt chꝛiſtiani aliqua iniuria infenſi qui oino recōciliari recuſarent ab oīum coione ſubmouerentur: vt habetur i Canone.91.di.c.perlatum: Statuit itē vt epſ q̄ a ppꝛio gra uaret Metropolitano ad Romanā ſedē poſſet appellare.2.q.6.c.Si quis putauerit: Cō-ſtituit etiā ex Eleutherij pꝛedeceſſoꝛis ſui pontificis ſnia vt ſanctū dn̄i paſcha dn̄ico die ce lebꝛatur. vȝ.a.14.luna menſis Martij vſq̄ ad.21.eiuſdē menſis. Nam vſq̄ in hodiernū tempus ex veteꝝ conſuetudine paſcha ſemp cum Judeis.14.luna celebꝛabat: Cuius q̄dē Decretū poſtea in concilio Niceno cōfirmatū fuit. vt oino poſt.14.lunā eiuſdem menſis celebꝛaretur ne Judeos imitari videremur. Fuere tn̄ vſq̄ ad conciliū Nicenū multi ſūmi viri huic oppinioni reuitentes: Decreuit q̄ȝ victoꝛ hic pōtifex. vt in quauis aqua baptiſmū petentes baptiȝarentur: ſi neceſſitas inſtaret: Quāobrē cōciliū in paleſtina habitū fuiſſe di cūt: Res tn̄ integra in Nicenū cōciliū tranſlata fuit: vt de cōſe.di.4.c.In baptiſmate: Hic cum doctiſſimus eſſet pontifex quedam de regionibus cōpoſuit volumina: quibus com/poſitis: ⁊ duabus oꝛdinationibus in Decembꝛio menſe celebꝛatis martirio coꝛonatur: Et apud ſanctum petrū in vaticano ſepellitur. Cuius feſtū.v.cal. Auguſti celebꝛatur. Et tunc ſedes vacauit dies.xij. 193 5392

Elius pertinax decimusnonus Ro. Imperatoꝛ.243. Olympiade poſt comodū Im/periū ſuſcipiēs impauit menſibus tm̄ ſex. hic cum Impare cepiſſet ſeptuageſimū age bat annū ⁊ cū vꝛbis pfecturam ageret ex totius Senatuſcōſulto Imperium ſuſcipere cō/pulſus eſt. Rogatuſq̄ȝ vt vxoꝛē Auguſtam faceret ⁊ filiū Ceſarē appellaret cōtradicēs re/ſpondit. Sufficere Senatui deberet q̄ ipſe Inuitus imperaret. At quoniā i Impatoꝛe ni/hil turpius eſt auaritia: cū illiberalis ſoꝛdiduſq̄ȝ haberet ſexto Impij ſui mēſe a quodam Juliano iuriſperito in palatio nemine cōtradicēte occiſus eſt: Quo moꝛtuo Julianus ipſe interēptoꝛ: Imperiū occupauit: ⁊ ſeptem menſibus iperauit ⁊ poſtea a Seuero Ciuili bel lo apud pontē Miluium a Seuero quodam ſuperatus interfectus eſt: Hic ille eſt Julia/nus q̄ ppetuū edictū cōpoſuit. 194 5393

Seuerus Euerus aūt vigeſimuſpꝛimus. Ro. Impatoꝛ hoc anno Juliano Tyrāno pdicto iter fecto: eadē Olympiade Impare cepit: ⁊ Impauit ānis.18. Hic (vt heli⁹ ſpartian⁹ hi/ſtoꝛicus refert) ex lepti oppido pre Romano Eq̄te oꝛiginē duxit: Cui⁹ pr Aphꝛican⁹ fuit. ſed anteq̄ Ciuitate donaret grece ac latie eruditiſſimus erat: inito deide impio vt vir opti mus rei frumentarie (quā minimā reperijt) ita cōſuluit vt excedēs vita ſeptē ānoꝝ annouā reliquerit: ⁊ tantum Olei vt per q̄nquiēniū nō vꝛbis tantum vſibus. ſed ⁊ totius Italie q̄ Oleo eget ſufficeret: Multiſq̄ȝ bellis laceſſitus foꝛtiſſime rempu. (licet laboꝛioſiſſime) gu/bernauit: Ad bellicā gloꝛiā laudē q̄ȝ litteraꝝ addidit: ⁊ quāmaxime phie: in qua ſtudioſiſ ſimus erat: Parthos ⁊ Adiabenos (cū eo contendere pꝛeſumentes feliciſſime ſuperauit: Arabes etiā iterioꝛes ita cecidit vt eoꝝ regionē puīciā rōanā faceret: Ob q̄ rem. Par thicus Arabicus Adiebenicus appellatus eſt: Urbē pꝛeterea publicis exoꝛnauit edificijs: vbi ⁊ Thermas Seuerianas ⁊ Septizoniū extruxit. Qui ntā tn̄ in chꝛiſtianos ſuſcitauit pſecutionē: Interfecto aūt apud Lugdunū Ciuitatē Clodio albino q̄ ſe in Gallia Ceſareȝ fecerat: In Bꝛitanos (teſte Beda) bellū tranſtulit: vbi ⁊ vallū.132. paſſuū miliū continēs a Mari vſq̄ȝ ad Mare deduxit: vt receptas puincias a Barbarica incurſione ſecurioꝛes fa ceret: Tandē ibidē in Eburaci oppido vita deceſſit: vbi in honoꝛē ptinacis pdeceſſoꝛis ſui ſe pertinacē vocari fecit. 195 5394

papa.16. Epherinus papa: natione: Ro. patre abūdio poſt victoꝛē pōtificem ſedit annis.viij. 202 5401

Et ſanctiſſimus fuit vir eo ꝙ diuine rei magiſꝙ humane ſemper intentus fuerit. Unde ⁊
conſtituit (Gratiano teſte) vt aſtātibus clericis ⁊ laicis fidelibus. ⁊ leuita ⁊ Sacerdos ab
Ep̄o ordinaretur ſicut habetur in Canone. 75. di. ca. Ordīatiões p̄ſbyteroꝝ: Statuit itē
vt cōſecratio diuini Sanguinis in vitreo vaſe nō aūt in ligno (vt antea fiebat) cōſecraret:
de cōſe. di. 1. cap. Uaſa. Hanc tñ̄ inſtitutionē ſubſequētes pontifices imutauerunt: qꝛ ⁊ in
Remenſi ⁊ Tyburenſi Concilio ſtatū fuit calices fieri ex auro aut argento: vel ſtagno ſal-
tem: Cenſuit ꝗꝫ vt oēs chriſti fideles ānos pubertatis attigentes ſingulis annis in ſolemni
die paſce publice coīcarent: de cōſe. di. 2. cap. Relatū: Quod ꝗdē inſtitutū Innocētius ter
tius poſtea nō ad coīonē tantū: Uerū etiā ad cōfeſſionē delictoꝝ traduxit: vt extra de pe.
⁊ Re. oīs vtriuſqꝫ ſexus: Mādauit inſup ne ꝗs Ep̄s vel a patriarcha: vel a primate ſeu a
Metropolitano ſuo in Judiciū vocatus ſine Ap̄lica auctoritate dānaret: Uoluitqꝫ prete-
rea vt oēs p̄ſbiteri adeſſent Ep̄o celebrāti. Celebratis deniqꝫ quattuor in decēbrio menſe
ordinationibus: vbi p̄ſbiteros. 13. Diaconos. 7. ⁊ Ep̄os p̄ diuerſa loca. 13. creauit marti-
rio coronatus eſt: ⁊ via Apia in Calixti Cemiterio ſepelit: Cui⁹ etiā nataliciū. 7. kal. Se
ptēbris celebramus. Et tūc ſedes vocauit dies. vj.

Uiri doctrinis excellentes.

204 Symachus doctor natione Samaritanus Judeorum, p̄ſelitus quartus diuinarū Scriptu
raꝝ interpres hui⁹ pontificis tēporibus flozuit: ⁊ poſt Theodotionē ipſe diuinas ſcriptu-
ras ex hebreo in grecū tranſtulit eloquiū.

206 Rhodion genere Aſianus Taciani heretici quōdā diſcipulus: hac tēpeſtate in diuinis ſcri-
pturis habet inſignis eo ꝙ multa cōpoſuerit opuſcula: quoꝝ p̄cipuū qḋ aduerſum Mar
tionem hereticū edidit opuſculum: In quo (vt diuus ſcribit hiero⁹.) oñdit qūo Martioni
te in hereſi ſua etiā inter ſe ꝗꝫ diſcrepent.

Clemētem p̄ſbiteꝝ Alexandrinū viꝝ egregium atqꝫ eruditiſſimū cū hiſ flozuiſſe diuus hie
ron⁹ ſcribit: ⁊ eruditiſſima volumine ſcripſiſſe tradidit: Inter que Stromatū. i. Uariera-
207 tum libri ſunt octo. Aduerſus gentes vnus: Pedagogi. li. 3. De paſcha: li. 1. De Jeiunio li.
1. De diſputatione li. 1. De obtrectatiōe. li. 1. De Canonibus eccliaſticis li. 1. Aduerſus eoſ
ꝗ Judeoꝝ ſequebantur erores li. 1. Et alius qui inſcribitur. Quiſnā diues ille ſit ꝗ ſaluet:
Extant ⁊ eius Ep̄le complurime.

Heraclitus etiā quidā inſignis doctor natione grecus. teſte hieronimo p̄ hoc tēpus in ap̄lm
paulū comentarios edidit plurimos.

Maximus quoqꝫ alius doctor grecus vir doctiſſimus p̄ hoc ipſum tēpus. Queſtionem fa
moſiſſimā īſigni volumie vētilauit: vñ. ſ. malū ⁊ ꝙ oīs materia a deo ſit facta ⁊ alia m̄lta.

Fuere ⁊ alij cōplurimi viri doctiſſimi hac tēpeſtate: Quoꝝ de numero Candidus quidam
fuit qui ī exameron cōpoſuit: Et Sixtus alius inſignis doctor: ꝗ de reſurrectione mortuo
rum librū cōpoſuit. Necnō ⁊ Arabianus: qui ⁊ ipſe nōnulla opuſcula ad chriſtianū dog-
ma pertinentia deſcripſit.

Gallus ꝗdam noīe inſignis doctor ſub hui⁹ pontificis tēpore diuo referēte hiero. diſputatō
208 nē ſuā valde vtilem aduerſus p̄culū Mōtani heretici ſectatorē hūit: In quo ꝗdē volumie
vt idē diuus refert hiero⁹. tredecim tantū pauli ennumerat Ep̄las: Quartā vero decimā
que ad hebreos fertur. ipſius pauli nō eſſe dicit.

Tertulianū Aphricanū patria Carthaginenſem Centurionis cuiuſdam proconſularis fi-
lium virum quidem ingenio ⁊ doctrina clariſſimum hiſdem temporibus flozuiſſe ⁊ mul
ta ſcripſiſſe volumina diuus hieronim⁹ tradidit. Hic namqꝫ cum ad mediam vſqꝫ etatem
Aphricane Eccleſie preſbiter nominatiſſimus ſtetiſſet clericorum. Romane vrbis Inui-
dia adeo contumelijs ⁊ iniurijs attritus fuit: vt ad Montani heretici doctrina labi com-
pulſus ſit. Quamobrem ⁊ multa volumina contra Orthodoxam ⁊ Catholicam fidem
componere cepit Et quam maxime De pudicitia. De perſecutione: De Jeiunijs: ⁊ De
Extaſi li. 6. ac aliā aduerſus Apolōiū edidit librū: Uixitqꝫ vſqꝫ ad decrepitā etatē ⁊ alios

multos edidit libros.

Perſecutio chriſtianoꝝ q̄nta hoc āno Seueri iuſſu ira īcipitur p̄e qua etiā diuina vltio in Romanos non defuit: Quia mox Ciuilia bella mirūinmodū eos attriuere: In qua qui dem pſecutione hi precipui paſſi inueniūtur vz. 210

Hyreneus lugdunenſis ep̄s vir doctiſſimus iam grandeus apud eandez vrbem pro chriſti nomine martir efficitur: Floruerat eni quā maxime ſub Comode pricipe ꝛ polycarpi martiris (vt diuus ſcribit hieron⁹) diſcipulus fuit a quo cum eruditiſſimus euaſiſſet quinqꝫ libros aduerſus hereſeos ſcripſit: Et contra gentes aliud breue volumen atqꝫ aliud De diſciplina chriſti. Deqꝫ predicatione apl'orum librum. i. Et aliud volumē ſeu opus diuerſorum tractatuum. videlicet de Scyſura li. i. at alia multa. Atqꝫ de Monarchia volumen egregium: Et ad victorem papam de queſtione paſce epiſtolas multas: Demum vero ſcevíente hac pſecutione cum oī ferme ciuitatis ſue populo. 4. kal'. Julij martirio coronatus eſt: Quo die eius feſtū celebramus.

Leonidē etiā Alexandrinū magni origenis patrē viꝝ q̄dem optimū ſub hac pſecutione paſſū fuiſſe Euſebi⁹ ceſarieñſis ſcribit: Cui⁹ q̄dē martiriū idem origenes puerulus annorū octo ſubſequi decreuerat niſi diuina diſpenſatione ad multorum vtilitatem reſeruatus per maternam ſolicitudinem impeditus fuiſſet: Nam ipſa pueri mater cum in Craſtinum in publicum prodire ꝛ chriſtum confiteri decreuiſſet nocte latenter veſtimenta ipſius ſurripuit ꝛ ſic puerum a tyrannorum cede reſeruauit: Quo viſo puer confeſtim ad patrem epiſtolam ſcribit qua ſignificat maternis artibus a tanto bono fuiſſe impeditum ipſumqꝫ patrē ortatur ꝛ rogat virili animo proſequi q̄ incepit. Ac ſic quidem Leonides apud Alexandriam vrbē ſuam martirij palmā conſtantiſſime in calēdis martij adeptus eſt. quo quidē die eius natale celebratur. 212

Perpetua quoqꝫ ꝛ Felicitas matrone quidem ſanctiſſime ꝛ ipſe in Mauritania Tiburbitanorum ciuitate cuz reuocato Saturnino ꝛ ſecūdolo nonis martij paſſe ſunt. Nā cū Secūdolus in carcere quieuiſſet ipſe ſanctiſſime mulieres cū reliquis beſtijs tradite ꝛ dilacerate martirium conſumauere.

Aſſianus predicti Seueri filius cui Antonino Caracalle cognomen fuit primus ꝛ vigeſimus. Roma. Imperator anno. 2. ccxlvij. Olympiadis poſt patrem Imperiū ſuſcipiens imperauit annis. 7. Uir certe peſſimus ac facinoroſus nec patri vlla in virtute perſimilis: Imo illo aſperior ꝛ oīum anteceſſorum luxuria ꝛ libidine intemperantior qui nullum facinoris genus pretermiſit. Quippe ꝛ fratrē ſuum Gettā occidit ac Nouercam ſuam vxorē duxit ꝛ multa dedecora peregit. Sed nec egregium aliquid (preter Thermas Antonianas quas ipſe inchohauit) de ſe reliquit: Eas poſtea Alexander ſucceſſor pfecit: Muniuit etiā in vrbe viā nouam: Septimo autem Imperij ſui anno dum prelium in Parthos mouiſſet inter Ediſſam ꝛ Cannas Ciuitates prelio cum eis comiſſo anno etatis ſue quarto ꝛ quadrageſimo interfectus eſt. Lelius tamen lampridius hiſtoricus. nō ī p̄lio ſed cum ex prelio receſſiſſet ad requiſita ventris inſidijs a Macrino prefecto eum occiſum fuiſſe dicit. 213 5412

Editio quinta in veteri ꝛ nouo teſtamento quarto Imperij huius Caracalle anno apud hyericontum Ciuitatem in quodam Dolio inuenta fuit: Cuius auctor penitus ignoratur. ꝛ ideo vulgata editio nuncupata fuit: De ipſa pſalterium tantum noſtrum vſuale emerſiſſe dicimus: in ceteris autem diuine ſcripture libris tranſlatorem diuum ſequimur hyeronimum. 216

Macrin⁹ Acrinus ſecūdus ꝛ vigeſimus Roma. Imperator cum Caracallam predictū iterfeciſſet. 249. Olympiade Impare cepit ꝛ Imperauit anno vno: Uir certe ꝛ origine ꝛ flagitijs indnatiſſimus: De quo nil virtute dignū habere potuimus Et ppterea ab heliogobalo apud Anthiochiā interfectus fuit. 219 5418

papa. 17. Alixtus papa natione Romanus patre Demetrio ex regione Rauenatū: poſt zephe 219 5413

rinū pontificem ſedit annis. v. menſ. 2. ꝛ diebus. x. Uir ſiquidem diuinus atqꝫ prudentiſſimus. Qui licet in multam rerū perturbationē pontificatū incepiſſet nequaꝙ̄ tū̄ ab bono pōtificis inſtituto diſcedere voluit. Sed Gratiano referente: conſtituit ne quis de cetero in Epiſcopū cōſecraret niſi Canonice electus fuiſſet ſicut habet i Cāone. 62. di. ca. Nullus in epm: Utqꝫ clerici qui ad ſacros ordines eſſent pmouēdi: ab vxoribus abſtinerēt. 72. di. c. pſbiteris: Cōſtituit itē quater in āno: Jeiuniū. ſ. vernale. Eſtinale. Autumnale ꝛ hyemale: 76. di. ca. Jeiuniū qd ter in āno: Jtē vt Sacerdotes inceſtuoſi nullā accuſandi alios haberent faculteatē. 3. q. 4. c. Cōſanguineoꝝ: Cenſuit itē vt accuſator abſcente reo nullo i Judicio audiret. 3. 4. 9. c. Nullus alterius. Mādauit ꝙ̄ vt layci qui temere. diſpenſatiōes rerum eccleſiaꝝ vſurpare ſeu occupare pſumerent veluti ſacrilegij rei punirentur. 16. q. 7. c. Si quis. Ferunt hunc templum beate Marie virginis inregione transtyberina edificaſſe: Cemiteriumqꝫ de ſuo nomine in via Apia condidit: Ubi ꝛ in iāpridem multa ſanctorū martirum tumulata fuerant corpora quod vſqꝫ in pſentem diem Calixti Cemiterium appellatur: Uerꝫ cum palmachium virū cōſularē ꝛ ſimplicium Senatorem atqꝫ felicē nobilē virū cū eorum domibus baptizaſſet: ꝛ ad martirij palmā icitaſſet: atqꝫ multos pſbiteros Dyaconoſqꝫ ac Epōs ordinaſſet ꝓ idus octobris ab Alexādro Jmpatore martirio coronatus ē. Cuiꝰ corpus pꝰ. 17. diē ab Aſterio eiꝰ pſbitero i Cemiterio Calepodij ſepultū fuit: Eius aūt natale. 2. idus octobris celebrari iuſſum eſt.

5419 220 Marcus Aurelius Antōinus cognomento heliogaballus tertiꝰ ꝛ vigeſimꝰ Ro. Impator: āno pmo ducēteſime quadrageſimenone Olympiadis Macrino Jmpatore pdicto interfecto. Jmpiū ſuſcipiēs iperauit ānis. 4. Hic Caracalle ex Semiamira cōcubina formoſiſſima femina filius fuit: ꝛ apud phenicē eo tempore natus. quo Seuerus cum Parthis bellum geſſit: Qui cū adoleſcentulus eēt Solis Sacerdos factus heliogoballus cognominatus eſt: Helios. n. phenicū lingua latine dicitur Sacerdos: Deinde cū ſtrenuꝰ eſſet Juuenis apud Antiochiā matris artificio ad Jmperij maieſtatem aſſumptus ē. Qui iam cū parthis pace firmata etiā cū ipſa propria matre libidinoſe viuere cepit: Quamobrem ad vrbē poſtea veniens a Senatu impetrauit. vt ꝛ ea in Senatorio locaret ordine: ꝙ̄ eo in ordine prima fuit femina. Huius quippe heliogoballi ſpurcā vitā helius lanipridius hiſtoricus optime deſcribit: Qui inter cetera vite ſue dedecora aſſerit ipſum etiam in veſtales virgines inceſtum cōmiſiſſe aliaſqꝫ multas pbroſas feminas ſemp domi habuiſſe: Cuius rei cā vrbis dignitates atqꝫ honores malis ꝛ flagitioſis viris vt plurimū comittebantur: Et cū eā obrē a Sabino cōſulari viro clariſſimo rephēderetur: e medio eū auferi ꝛ interfici pcepit: Quapp cū ita Impij dignitatē ſuis flagitijs in dies magis ac magis denigraret militari tumultutandē cū matre interfectus eſt.

5423 224 Alexāder qrtus ꝛ vigeſimus. Ro. Jmpator. 250. Olympiade poſt heliogoballū pdictū mōſtrū impare cepit ꝛ impauit ānis. 13. vir certe (vt helius lāpridius hiſtoricus ſcribit) vnicū oīum virtutū exēplar: q̄ iuſtitiā ita coluit vt nemo vnꝙ̄ de illata ab eo iniuria cōqſtus ſit. Procul. n. a ſe oēs pōpā ꝛ ābitionē ſemp abiecit nec vnꝙ̄ toga picta (niſi ſemel tū̄ dicti eſſet Cōſul) vſus ē. Tāte ēt prudētie fuit vt a nemie vnꝙ̄ decepi potuerit. Uiroꝝ iſup illuſtriū ꝛ doctoꝝ amator adeo fuit vt eoꝝ ſtatuas vndiqꝫ ſūma cū diligētia cōqri fecerit: ꝛ in foro trāſitorio locari mādauerit: Uñ ſua prudētia ſuaqꝫ virtute innumerabiles pdeceſſoꝝ ſuoꝝ ſordeſ lauit ꝛ dignitatē imperij Romani reſtituit: Hic chriſtum dominum noſtrum vt pphetam ſanctiſſimū excolens. inter deos referri voluit cuius imaginem vna cum Abrahe Orpheiqꝫ imagine in domo ſua ſemp habere voluit: Sicqꝫ rempu. (auxilio Uulpiani ꝛ pauli patauini atqꝫ Julij Frontini iurecōſultoꝝ virorum doctiſſimorum) colapſam reparauit: Tantis itaqꝫ virtutibus hic Jmperator inſigniꝰ oīum conſenſu Auguſtus creatus confeſtim contra parthos bellū ſuſcepit: ꝛ Xerſem eorum regem ſtrenuiſſime vicit diſcipline namqꝫ militaris adeo emendator Seuerus fuit vt quaſdam etiam

legiones integras exautorauerit: propter quod ꝛ apud Maguntiam Germanorum ciuitatẽ inſtigatione Maximini Thracis militari tumultu interfect⁹ fuit. Natus eſt aũt hic ex Aſſyrijs, parentibus ꝛ ex Mãmea mr̃e chriſtiana Rome generatus.

Semiamira heliogoballi predicti Imperatoris mater hoc ipſo anno heliogoballo ꝑ ſuis meritis a ſuis (vt prefert) occiſo ꝛ ipſa ſimul quaſi ceſa in eloaca proijcitur: ꝛ inde paulo poſt vna cum cadauere filij in Tyberim deijcitur: hec enim natione greca ꝛ ex Meſſana Ciuitate originem duxerat. Que quidem cum pulcherrima admodum eſſet aliquandiu inhoneſta fuit mulier: ſed poſt hec filij claritate ꝛ Senatus principatu conſpicua facta eſt Nam eius opere ꝛ aſtucia egit (vt poſt mortem macrini Imperatoris ꝛ eius filij Dyadumeni) ab exercitu apud Bithiniam eligeretur in principem: Qui principatu adepto Romam vna cum matre venit ꝛ a Senatu cum ingenti gaudio exceptus eſt. Et ipſa Semiamira ex repentina filij prouectione vſqꝫ ad aſtra delata eſt ꝛ Auguſta ab omnibus nuncupata: Filius autem heliogoballus ꝛ ſi ſceleſtus eſſet cognoſcens matris beneficium: tantum illam quaſi loco retributionis honoribus pretulit: vt in Senatu nil fere niſi ea diſponente peragere voluit: voluitqꝫ illam in Senatu cum reliquis Senatoribus ſemper quoad vixit intereſſe: vt ſententiam ſuam more ceterorum de agendis diceret: quod mulieri alteri vnq̃ contigiſſe legimus: Tante enim hec meretrix apud ignauum filium fuit dignationis ꝛ honoris vt in Quirinali colle pallacium contruxit quod Senaculum appellauit: in quo quidem conuentum mulierum ordinauit. Quibus ꝛ auctoritatem preſtitit vt Senatorio more de moribus circa ſtatum tractarent ꝛ leges ſuper his inſtituerent. ꝛ huic Senatui matrem Semiamiram principiſſam fecit: a qua Senatuſconſulta plurima ridicula manarunt: Statutum quippe ee in Senatu fuit quo veſtitu quibuſue ornamentis vnicuiqꝫ vti licitum eſſet: Cui etiam cedere cuiqꝫ aſſurgere deberet ꝛ alia multa ſancitũ eſt: Et cũ eo in collegio Semiamira potius meretricio q̃ matronali ritu ſeſe haberet. vacaret etiam filij libidinibus atqꝫ obſcenitatibus eo deniqꝫ itum eſt vt poſt mortem filij ꝛ ipſa vt ꝑdictũ eſt ceſe ſit. Quod ꝛ quilibet miſere viuens cogitare non pigeat. Nam nil violentũ durabile vnq̃ fuit.

Papa.18. Vrbanus papa: natione Ro. patre pontiano: poſt caliſtum pontificem ſedit annis. 8. 225 5424
menſ. 2. ꝛ diebus. 12. Uir ſiquidem doctrina ꝛ ſanctitate vite eminentiſſimus: Cuius rei gratia multos gentiles ad fidem chriſti traxit inter quos fuere Ualerianus Cecilie virginis ſponſus ꝛ Tyburtius eius frater. Hic multa (Gratiano teſte) conſtituit. ꝛ quammaxime mandauit Ne puis de cetero in Ep̃m eligeretur niſi prius aut Sacerdos aut Diaconus conſecratus fuiſſet: vt habetur in canone. 60. di. ca. Nullus in ep̃atũ: cõſtituitqꝫ ac cõceſſit vt futuri clerici primã tõſurã de manu Abbatis poſſent accipere. 68. di. ca. Quorꝫ vices: Ieiunia etiam quattuor temporꝫ declarauit a ꝑdeceſſore ſuo inſtituta: quia hominũ imperitia confundebantur. 76. diſtinctione capitulo Statuimus. Uoluitqꝫ ac iuſſit de cetero omnia altaris vaſa aut argentea aut aurea ſeu ſtagnea fieri: vt de conſecra. diſtin. primo. capi. vaſa quibus: Eiuſdem quoqꝫ inſtitutũ fuit: vt eccleſiaſtica ꝑdia atqꝫ fundi a fidelibus oblati reciperentur partirenturqꝫ viritim clericis oĩbus nihilqꝫ cuiuſpiã ꝓuatim eẽt ſed oĩa in cõe bonum diſtribuerentur: Deniqꝫ cũ hec aliaqꝫ multa conſtituiſſet poſtq̃ quinquies in Decembrio menſe ordinationes celebraſſet vbi mltos ꝛ Diaconos ꝛ ꝑſbyteros ac Ep̃os p diuerſa loca creauit poſt Ualeriani ꝛ Tyburtij atqꝫ Cecilie virginis martirium ꝛ ipſe nono kal. Iunij pro chriſto martiriũ ſumpſit: cui⁹ q̃dẽ corpus i cimiterio ꝑtextati via Tyburtina ſepultũ dicitur: poſt cui⁹ mortẽ ceſſauit epiſcopatus dies. 30. Ipſius aũt feſtuꝫ nono cal. Iunij celebratur.

Martires pro chriſto his diebus paſſi.

Agapitus illuſtris adoleſcentulus per hoc tempus apud preneſtinam Sabinorum vrbem quindenis Iuſſu Alexandri Imperatoris martirio coronatur: Ipſe enim cum quindeciꝫ eſſet annorum ꝛ amore chriſti martirio flagraret ab Imperatore comprehenditur ꝛ ꝑmo 228

plinam adeo redoluit: vt ſi ſeuitia abfuiſſet (que ſola eū barbarū prodebat) bonis ꝓbiſqꝫ
Imperatoribus equari certe potuiſſet: Qui militari diſciplina clariſſimus exiſtens Go-
thos ꝑ apud Danubiū fluuiū graui prelio ſuperauit. In Aſiā deinde ꝯuerſus zenobiā
reginā que orientis imperiū tenebat apud Tymas non longe ab Antiochia: errore magis
quā prelio: ſuperauit. Tertiū preterea apud Cathelaunos ſuo exercitu prodente vicit: ac
Gallias iamdiu perditas recepit. Romāqꝫ veniens multos eorꝫ in triūphum duxit. Quē
quidē Triumphū Flauius vopoſcus Syracuſanus hiſtoricus ita ſcripſit dicens. Currus
regij tres fuerunt: Ex quibus vnus Odenati regis auro ⁊ Argento ⁊ Gemmis operoſus
atqꝫ diſtinctus fuit: Alter quē perſarum Rex Aureliano dono dedit: qui ⁊ ipſe pari ope
fabricatus erat. Tertius quem ſibi zenobia Regina cōpoſuerat ſperans ſe Romā ituram
atqꝫ viſurā: ꝙ illam nō fefellit: nam certe ⁊ cū illo ingreſſa ē vincta ac triumphata: Fuit ⁊
quartus Currus a quattuor Ceruis vectus qui Gothorū regis fuiſſe dicitur: quo vt mul
ti memorie tradunt: Capitoliū Aurelianus ingreſſus eſt: vt illic Ceruos cederet: quos in
eodem curru captos Ioui maximo vouiſſe ferebatur: preceſſerūt preterea Elephāti. xx.
Fereqꝫ manſuete lybice: ⁊ Alie diuerſe ducente: quas Aurelianus priuatis donauit: ne
Fiſchum annonis grauaret: Tigrides quattuor Cameli perdaliaces: ⁊ cetera talia per or-
dinem ducenta: Gladiatorum paria trecenta preter captiuos Gentiuꝫ Barbararū Blem-
nos Exionatas ⁊ Arabes: Erant ꝙꝫ Bactriani hiberni ſeu hiberij Saraceni perſe cū ſuis
quiqꝫ munerib⁹ Gothi Alani Roſelani Sarmate Franci Sueſi Uuandali ⁊ Germani re
ligati manibus captiui preceſſerunt: Inter hos etiam palmireni qui ſuperfuerant princi-
pes Ciuitatis ⁊ Egyptij ob rebellionem: Ducte ſunt ⁊. decem. Mulieres quas virili ha-
bitu inter Gethas pugnantes ceperant: quas de Amazonibus ortas titulus indicabat:
prelati ſunt Tituli gentium nomina continentes Inter hec Thetricus Rex fuit clamide
cocynea ⁊ Tunica Galabina ac Bracis Gallicis ornatus adiuncto ſibi filio quem Impe-
ratorem in gallia nuncupauerat: Incedebat etiaꝫ zenobia Gemis ornata cathenis aureis
(quas ſibi ipſi fecerat) vincta: preferebanturqꝫ Corone ciuitatū Auree titulis eminētibus
prodite: Iam populus ipſe. Ro. iā vexilla collegiorꝫ atqꝫ caſtrorꝫ ⁊ cathafricarij milites:
⁊ oīs exercitus ⁊ Senatus: ⁊ ſi aliquantulū triſtior ꝙ ſenaturus triūphari videbāt: mul-
tū tñ pompe addiderūt: Deniqꝫ in capitoliū vix nona hora ꝑuenit: Sero aūt ad palatiū:
Sequētibus vero diebus date ſūt populo voluptates ludorꝫ Scenicorꝫ: ludorꝫ cyrcēſiuꝫ:
venationū: ⁊ Gladiatorꝫ Numarchie: Zenobia tñ regina Aureliani clemētia cōſeruata ē
⁊ in vrbe poſtea cōſenuit: Et Tetricus rex ē cōſeruatus lucanis poſtea prepoſuit: Et hec
de Aureliani triumpho ⁊ eius geſtis dicta ſufficiāt: In quo elicere poſſum⁹ quāre magni
tudinis quāte ue virtutis Aurelianus fuerit hic etiam īter cetera ſue virtutis opa Appo
linis Teplū ꝑmagnificū ⁊ vrbis muros magnificētiſſimis operibus extruxit: ⁊ i Gallijs
Gebennas vrbē cōdidit: quā ex ſuo noīe Aurelianā appellauit: Demū malis cōſilijs ſub-
ornatus: ⁊ ipſe in chriſtianos nonā ꝑſecutionē mouit: ⁊ cū ea de re iā ad prouinciarū pre-
ſides lr̃as miſiſſet diuino Judicio de celo tactus inter conſtinopolim ⁊ heraclyam in cha-
ni florlo vie veteris turpiter occubuit.

Gallia prouincia hoc anno cū per annos. xx ⁊ eo amplius ob ſeuiciā ⁊ ignauiaꝫ valeriani
275 r⁊ Galieni Imperatorꝫ a fide populi Ro. ſe ſubtraxiſſet virtute Aureliani Ceſaris recupe
ratur: Nam cū Germani: vt dictū ē: Rauenaꝫ vſqꝫ: oīa vaſtantes: perueniſſent poſthum⁹
quidam in Gallia magnanimus Tyrannideꝫ cū magno reipu. Gallorꝫ emolumēto occu-
pauit: Et decem annis cū ingenti moderatione regnū tenuit: qui hoſtibus expulſis ꝓuin
ciam in priſtinā redegit formā: Uerū poſt deceniū eo militari tumultu apud Maguciā
interfecto Uictorinus quidā in re militari ſtrenuiſſimus in regnū ſucceſſit: Sed ⁊ ipſe dū
nimie eſſet libidinis: ⁊ alienas vxores incenſanter violaret ⁊ corrūperet Colonie occiſus
ē: Quo interempto Tetricus Senator: qui Aquitaniā gubernabat a Militibus abſens:
Galliaruꝫ Imperator electus fuit: Sed eo: vt diximus: ab Aureliano apud Cathelaunos

ſuperato ⁊ capto: Gallia rurſus a Senatu recipit: Et Tetricus humanitate Auguſti con
ſeruatus eſt.

Gebenaruʒ clariſſimã Allobrogũ ſeu Sabaudienſiũ ciuitatem Aurelianus Auguſtus in 276
Gallijs hoc anno cõdere fecit: ⁊ ex ſuo noie ipſam Aurelianã appellari voluit: Hec quip
pe ciuitas heleuciorũ finibus proxima eſt: ⁊ lacu Lemno ſiue Luſitano abluitur: ex quo
quidem lacu Rhodanus fluuius profluit ſuper quẽ pons toto orbe celeberrimus ſitus ẽ.
Hec itaqꝫ ciuitas nũc ꝑmagnitudine pulchritudineqꝫ ac ciuiũ frequentia tocius Allobro
gum ſiue Sabaudienſiũ prouincie Emporiũ eſſe videtur ad quã propter frequẽtes Nun
dine innumerabiles deferunt diuicie: Hec quippe Sabaudie Duci diu paruit ⁊ nũc ſbeſt
in qua plurimi claruere viri: de quoꝝ numero Maximinus quidã cõfeſſor fuit: ⁊ Ania
nus vrbis Epus viri ſanctitate ⁊ doctrina ꝑcipui: ac letus ꝑſbiter in diuinis ſcripturis no
biliter eruditus ac alij multi.

Zenobia palmirenoꝝ vrbis aſſyrie Regina oium virtutum femina inſignita hoc anno ab
Aureliano Auguſto ſuperata ⁊ capta Romã cathenis aureis vincta in Triũphũ ducit:
Hec quippe Mulier vt antique paganoꝝ littere teſtant: a ptolomeis Egyptiorũ regibus
clariſſimã duxit originẽ: a q̃ tamẽ p̃re non habemus. Dicunt aũt ipſam cũ primũ adulta
fuiſſet mulierũ officia penitus ſpreuiſſe: ⁊ Siluas ac Nemora (pharetra accincta) icoluiſſe
⁊ Ceruos ac Capreas curſu ⁊ ſagittis venaſſe. Indeqꝫ cũ ad robuſtiores ꝑueniſſet vires:
vrſus ⁊ leones ac pardos multos iterfeciſſe: Tãdẽ pro ſeruanda virginitatẽ ſua nõ ſoluʒ
Frigus ⁊ Eſtus atqꝫ hymbres tolleraſſe ſʒ ẽt hominũ cõtuberina ſpernere aſſueuiſſe veꝝ
inſtante Nobili etate amicorũ cõſilio ⁊ ꝑcibus laceſſita Odenato nobiliſſimo palmire-
noꝝ vrbis principi ſe nupſit. Que cũ cerneret ipſuʒ Odenatũ virũ ſuuʒ: capte a Sapore
ꝑſarũ rege valeriano ꝑdicto Auguſto: ad occupandũ orientale Imperiũ intentũ ſub ipo
viro ſuo militare diſpoſuit: Et cũ eo ſumpto regio ornatu collectis copijs in Saporeʒ re-
gẽ: iam late Meſopotamiã occupãtẽ: aioſiſſime progreſſa ẽ: ⁊ nullis parcens laborib᷒ nõ
ſolũ Saporẽ acerrimũ regẽ ſuꝑauit ſʒ ⁊ Meſopotamiã ſibi ademit: ⁊ ipſum Saporẽ re-
gem vſqꝫ ad Theſiphontẽ pepulit: ⁊ fugauit: Et poſtmodũ cũ oẽm oriẽtẽ ad Romanos
ſpectãte vna cũ viro pacatũ obtinuiſſet ecce Odenatus a Meonio eius ꝯſobrino una cũ
herode filio occiſus ẽ. Quibus trucidatis zenobia generoſi animi mulier ſtatiʒ in Impe
riũ intrauit ac viriliter gubernauit: ⁊ adeo glorioſe illud rexit: vt nec Galienus ⁊ claudi᷒
Imperatores aliquid ꝯ eã attentare ꝓſumpſerint Similiter nec oriẽtales Egyptij nec ara
bes aut Saraceni vel Armeni populi: quinimo eius potẽtiã timẽte ⁊ ſuos terminos ſer-
uare poſſe cõteti erãt: Quippe oẽs illã ob egregiã ei᷒ belli induſtriaʒ ⁊ militie diſciplinaʒ
timebant ⁊ venerabantur: Nã tãte fuit virtutis vt Galieno atqꝫ Claudio Auguſto ſbla
tis ⁊ Aureliano ꝑdicto in principatu ſuffecto ad ignominiã Romani nois expiãdaʒ: ⁊ ad
ingentẽ gloriã cõſequẽdã in ſe traxerit: Qui multis cõfectis bellis tãdẽ cũ multis legioni-
bus haud lõge ad Emeſſam ciuitatẽ deuenit: vbi zenobia iperterrita cũ exercitu ſuo euʒ
expectauit cũ quo diu ⁊ acriter pugnauit: ad vltimũ Aurelian᷒ ſuperior exiſtens zenobia
cũ ſuis fugã peciјt: ⁊ in palmira vrbe ſeſe cõcluſit: In qua eueſtigio ab Aureliano obſeſſa
fuit: Tandẽ ciuitate capta: ⁊ zenobia cũ duobus paruulis filijs captiua Aureliano ꝑſen-
tata ẽ: Ex q̃ aurelianus plurimũ gloriatus eſt: Et eã mox triũpho ſeruauit ⁊ cũ filijs Ro
mã adduxit: vbi cõſumato triũpho: aurelianus illã liberã cũ filijs ſuis eſſe voluit: ⁊ cõceſ
ſa ſibi a Senatu apud Tyburtinã poſſeſſione diu ab eadẽ zenobiana dicta eſt: Hec nãqꝫ
zenobia fuit corpore ſpecioſiſſima licet aliquãtulũ fuſca. Nigris erat occulis: ⁊ niueis den
tibus decora: Fuitqꝫ Egyptiacarũ ac Grecarũ litterarũ nõ mediocriter erudita: quarum
ſuffragio oẽs hiſtorias tam latinas ⁊ Grecas q̃ꝫ Barbaras ſummo ſtudio vidit ⁊ mẽorie
comendauit. Fuit deniqꝫ pudicitie adeo amatrix ⁊ ſeruatrix: vt nõ modo cũ alijs ſed etiã
cũ Odenato viro: niſi ob filiorum procreationẽ: cõiungere vellet: Et hec de zenobia Re-
gina dicta ſufficiant.

Palmira aūt huius Regine Regia: Aſſyrie ciuitas fuit nūc (vt aiunt) proſus complanata. de qua Plinius in. 5°. nālis hiſtorie ſcribens ſic ait: Palmira vrbs nobilis Situ diuitijs: Solo ⁊ Aquis amenis vaſto vndiqꝫ ambitu arenis includit agros; ac velut terris exempta a rerū natura priuata ſorte inter duo Imperia ſūma Romanoꝝ parthorūqꝫ: Et prima i diſcordia cuius ſemꝑ vtrinqꝫ cura abeſt a Seleucia parthorū: que vocat Adigrin quingentis triginta ſeptē mil. paſſibus: a proximo vero Syrie littore ducētis quiquaginta duobus: ⁊ a Damaſco. 27. paſſuum milibus.

Aius papa: natiōe Dalmaticus pr̄e Caio ex Diocliciani Imperatoris genere ꝓcreat⁹ post Euticianū pontificē ſedit annis. xi. ⁊ meñ. 4. Uir vtiqꝫ diuinus qui ⁊: Gratiano teſtāte: ordines in Eccleſia diſtinxit: quibus tāq̄ gradibus quibuſdā ad Epatū aſcēderet: ⁊ hi fuerunt hoſtiarius lector Exorciſta Accolitus Subdiaconus Diaconus: preſbiter: ⁊ Epus: vt habetur in canone. 77. di. c. Illud nos: Cenſuit item vt nullus Judeus aut hereticus vel paganus chriſtianū quēpiam accuſare ꝑſumeret vt. 2. q. 7. c. pagani: Cōſtituit etiā ne quiſpiam prophanus Sacerdotē vel in ſacris conſtitutū in Judiciū ſeculare vocare poſſet. xi. q. 1. c. Nemo Idem q̄ꝫ: vt quondā Fabianus fecerat: regiones Dyaconib⁹ notarijs diuiſit: qui res geſtas Martiriū ꝯſcriberēt: Deniqꝫ quater in Decēbrio mēſe ſacris ordinibus celebratis vbi ꝑ̄ſbiteros. 25. Dyaconos. 8. ⁊ Epos ꝑ diuerſa loca creauit. 5°. ꝑ Dioclicianū in chriſtianos ꝑſecutiōe mota: ⁊ tanta quāta nūq̄ antea fuerat ſe in ſubterraneas Cryptas transferens diu ſibi latuit. Demū a ꝑſecutoribus captus cū fratre ſuo Gabino: ⁊ eius filia Suſana martirio coronat: ⁊ decimo kl̄as Maij in Calixti cemiterio ſepelitur: quo ēt die eius natale celebrat: Et tunc Epatus ceſſauit dies. xi. Hūc tñ. 15. annis ſediſſe Euſebius noster ſcribit: Cuius ēt opinionem in hoc ſequimur. Papa. 29.

5476 277 Acit⁹. 33. Ro. Imperator: hoc anno qui ē quartus ducēteſime ſexageſime tertie olympiadis poſt Aurelianū Imperiū ſuſcipiēs: Imperauit meñ. tantūmodo ſex: Magne certe virtutis ⁊ Integritatis vir ac reipu. gubernande idoneus: Et ꝓpterea a Senatu populoqꝫ Ro. ac Militibus cū ſūma delectus fuit cōcordia ⁊ grauitate: Expectatiōiqꝫ certe (vt videbatur) ſatiſfeciſſet niſi eū mors imatura abſtuliſſet: Cuius quidē Cōſularis ⁊ ſenis viri vitā Cornelius Tacitus hiſtoricus elegātiſſime ſcripſit Huic itaqꝫ mortuo Florianus eius frater ſucceſſit: qui ⁊ ſo ſui principatus mēſe a militibus ſuis apud Tharſū multis vulneribus cōfoſſus fuit. Tacitus

5477 278 Robus. 34. Ro. Imperator eadē Olympiade poſt Florianū Imperare cepit: ⁊ iperauit annis. 6. meñ. 4. Hūc probū viruꝫ vtiqꝫ ꝓbum panonē ex Sermio vrbe oriūduꝫ Romana reſpu. his tꝑib⁹ habuit principē: Cuius certe multa ꝑ̄clara geſta: ⁊ quādiu iperauit ⁊ ſ̄āte Imperiū dū alijs Imperatoribus Dux fuit: a multis ſcriptorib⁹ referūtur: Et quāmaxime a voposco hiſtorico: qui de eo quedā grandia cōſcribit: que breuitatis cauſa omittunt. Suſcepta igr̄ reipu. adminiſtratiōe ſtatim Gallias iterato a Barbaris occupatas cū ingenti felicitate reſtituit: ⁊ ſaturninū in oriēte Imperiū occupare conātē: ac proculū ⁊ Bonoſum viros ſtrenuos apud Agrippinaꝫ cuꝫ magna celeritate oppreſſit: ⁊ de eis oib⁹ triūphauit. Quē quidē Triūphū predictus Flauius voposcus: licet trunchū: in hec verba deſcripſit. Triūphauit ꝓbus de Germanis ⁊ Bennijs oium gētiuꝫ ferociſſim⁹: vbi quingētos hoies ante triūphū duxit venationē in Cyrco ampliſſimam pp̄lo dedit ita vt pp̄lus cōcta diriperet. Immiſſi fuere ꝑ oēs additus ſtructiōes mille Cerui mille apri mille Damme ⁊ cetera aīalia quāta ali ⁊ adinumerari ⁊ iueniri potuerūt. Immiſſi deide populares. Rapuit quiſqꝫ qd̄ voluit. Et hic oium ex trecentis ⁊. 20. triūphis in Imperio Romano habitis extremus fuit. Ex quibus ꝓ triumphi forma oſtēdenda aliquos ſcelectos hoc in oꝑe ſcribere ⁊ annotare curauim⁹: vt ſupra multis in locis notatum ē: Hunc tādē principē: licet iuſtiſſimū: tumultu militari occiſum fuiſſe tradunt.

Uiri diſciplinis excellentes.

280 Anatolius Laodicenus ep̄s multe ſcitatis ⁊ doctrine vir tēpeſtate hac floruit: ⁊ vt Euſe

bius refert. De paſcha librū cōpoſuit Decq̄ Mathematicis li.x. Et in diuinis Codicibus multa ac multa cōmētatus eſt: Atq̄ ēt in Manicheorum hereſim inuectus eſt valde.

Dorotheū quendā Eunuchū Greca ac hebrea lingua eruditiſſimū (cuius doctrina Aurelianus Imperator mirifice delectatus fuerat) ad hoc vſq̄ tēpus pueniſſe tradūt: qui ⁊ nō nulla monumenta poſt ſe ſcripta reliquit: Eius autem auditor Euſebius noſter Ceſarieſis adhuc adoleſcētulus fuit.

Victorinus ēt pictauiēſis ep̄us q̄ eque Grecā ac latinā nouerat linguā m̄lta p̄ hoc tēpus in ſacros codices edidit Cōmētaria: vz in Geneſim In Exodū In Leuiticū In Iſaiā Ezechielem Abachuch Eccleſiaſten: ⁊ Cantica canticorum atq̄ in Apocalipſim Deniq̄ cū in oēs hereſes inuectus fuiſſet martirio coronatus eſt.

Archelaus quidā Meſopotamie ep̄us p̄ hec tp̄a i precio exiſtens librū aduerſus Manicheum hereticum Syro ſermone cōpoſuit: quem quidē librum (vt diuus refert hiero.) Greci in eorum linguam tranſtulerunt.

Carus — Carus Narbonēſis.35. Ro Imꝑator. Olympiade.265. poſt ꝓbū Auguſtū Imperiū ſuſcipiēs: vna cū Carino ⁊ Numeriano filijs ſuis Imꝑauit.2. ānis Cuius q̄dē geſta Flauius vopiſcus pulchre deſcripſit. Hic ſuſcepto Imperio nō Improbe illud adminiſtrauit ſz multa Imꝑio Ro. adiecit. Nā ſtatim collecto exercitu magno in Meſopotamiā acceſſit ⁊ Chram vrbē cepit: ideq̄ in perſas ꝓgrediēs Senez ⁊ Theſiphōtē notiſſimas vrbes debellauit: Verū cū caſtra ſup Tygrim fluuiū poſuiſſet: fulminis ictu mox cōcidit: Numerianus vero eius filius: poeſim ⁊ oratoriā artē calens: ⁊ ipſe cū Imperare cepiſſet: Soceri ſui fraude ſtatim a militibus occiſus ē: Carinus aūt alter filius probris oib' inſeruiens a Diocliciano i Dalmatia ſuperatus: ⁊ ignominioſe īterfectus ſcelerū ſuoꝝ ſic penas luit. 284 5483

Viri diſciplinis excellentes.

Helius Spartianus
Julius capitolinus.
Flauius Eutropius
Vopiſcus Syracuſanus
Trebellius pollio
Helius lampridius
Vulgacius Gallicanus

Oēs hiſtorici ſcriptores hac tēpeſtate ob eloquētiā maxio i precio habiti ſūt: hi oēs diuerſis opib' ab hadriano pricipe ſeu īperatore vſq̄ ad Carinū iſtū diuꝫ pricipū ſeu Imꝑatorū geſta: accuratiſſimo ⁊ eloquētiſſimo ꝯſcripſere ſmone: e quib' prout potuimus multa excerpere annixi ſumus: vt locis ſuis dictū eſt.

Dioclitianus — Dioclicianus Dalmatheus.6.⁊.30. Ro. Imꝑator anno ꝓo.265. olympiadis Auguſtus declaratus īperauit annis.20. Vir certe probus atq̄ prudens: qui apud Salonē nūc Spalatū Dalmacie vrbē ex pr̄e Scriba natus hoc anno ex ppl̄i Senatuſq̄ ac Militū diuꝫ cōſenſu īperator electus ſtatim Aprū quedā virū audaciſſimū qui Numerianū Auguſtū īterfecerat manu ꝓpria īterfecit: Verū poſt aliquot mēſes cū multa ꝓſpere geſſiſſꝫ bella: iminētibus ſibi multis belloꝝ turbinib' quibus ſolus reſiſtere nō valebat Maximianū cognomēto herculeū Ceſarē ꝑ poſtea Auguſtū ⁊ īperij conſortē declarauit: eo q̄ agreſtes in Gallia facile cōpeſcuerit: ⁊ pacē Gallis reddiderit illoq̄ ſibi Socio declarato: Etiā.4°. Impij ſui āno cū quidā noīe Carauſius ſumpta purpura Britaniā inſulā occupaſſet: ⁊ alter noīe Narſeus oriēti bellū īuliſſet: nōnulliq̄ alij Aphricā infeſtarēt: ac egyptū Achileus obtinuiſſet: Dioclitianus vt reſiſtere his periculis poſſet: preter Maximianū predictū: Galeriū ⁊ Cōſtātiū Comitē magni Cōſtātini pr̄em Ceſares fecit: ⁊ cū exercitu magno quēlibet in locis predictis occupatis deſtinauit: Maximianus aūt in Britaniā accedens. Carauſiū tyrannū poſt annū decimū: fraude potius q̄ virtute: interemit: ⁊ Britaniā recepit: Conſtancius autē in Galliā accedēs cum ibidē primo male pugnaſſet renouata ſecundo pugna multa Alemanoꝝ milia: qui eo venerāt mercede cōducti: expugnauit ⁊ īterfecit: ⁊ ſtatim Gallias pacatas Senatui reddidit. Dioclicianus autē in Egyptum vadēs cum octo menſibus: Achileo reſiſtente: Alexādriā obſediſſet tādē captā vrbē ⁊ mortuo Achileo eam ſuis militibus diripiēdā ꝯceſſit: ac ſic vrbe direpta Dioclitianus m̄ltos 286 5485

per Egyptū ꝓſcripſit: ac multis exilijs alijſqꝫ vexationib⁹ vexare precepit: his geſtis: Cuꝫ Maximianus ꝯ Narſeū in oriētē acceſſiſſet: duobus prelijs ꝯ eū optime pugnauit: Sed tercio cū inter Galietiū ⁊ Caras pugnā repetiſſet ab eodē Narſeo ſupatus ē: Qui amiſſis copijs ad Dioclicianū inermis ⁊ ſpoliatus confugit: a quo ita arrogater exceptus fuit: vt per aliquot paſſuū milia purpuratus ante currū eius cucurriſſe dicatur: Qui poſt ſecun dū annū repetitis viribus: ꝯ hoſtē adeo ardenter occurrit: vt eo ſuperato ēt cū vxoribus ⁊ concubinis ac liberis ⁊ ſororibus eius captiuis ad Diocicianū (rebus pacatis) cū īgēti gloria redierit: Ac ſic.18. Imperij eoꝝ anno Romā cū inſigni pompa rediētes de eis oībus triumpharunt: Eo eni in triūpho Narſei currū antecedebant Coniuges Sorores: ⁊ liberi ac proceres inumerabiles cum oī preda qua parthos ſpoliauerāt: Eoqꝫ glorioſiſſime cōfecto: ⁊ rebus oibus vndiqꝫ pacatis Dioclicianus ad exornādā vrbeꝫ aīum adiecit: Et inter cetera Thermas ex ſuo noīe mire magnitudinis extruxit. Quibus ſucceſſibus: elatus factus: ſe vt deum adorari ⁊ ſalutari ab oibus ꝑcepit: Et propterea ipſe in oriēte ⁊ Maximianus in occidente oēs Eccleſias chriſtianoꝝ vaſtari ⁊ ipſos chriſtianos affligi: ⁊ īterfici vbiqꝫ ꝑcipiūt: Id tamē potius ſuaſione Maximiani ꝙ̄ ſuo conſilio geſtum eſt. Et hec decima chriſtianoꝝ: poſt Neronē: perſecutio fuit: oīum quidē Immanior ⁊ crudelior In qua nō ſolū chriſtianos peremit ſed ēt ſcripture ſacre igni cōbuſte fuere Si quis etiaꝫ chriſtianus in aliquo magiſtratu inuētus fuiſſet: ſublata eius dignitate tāꝙ̄ infamis hēbatur: Hic nāqꝫ primus Gēmas veſtibus ⁊ calciamētis inſeri fecit: cū antea oēs Imperatores ī modū iudicū induerent: ⁊ clamidē tn̄ purpureā a priuato habitu plus haberēt: poſtremo tn̄ hic Dioclicianus quieti ſue cōſulens imperiū vna cum Maximiano dimiſit: ⁊ apud Salonas ſe recipiēs reliquū vite ſue tēpus: priuatus officio in quietē duxit: Deniqꝫ tamen poſt.20. annū veneno extinctus fuit: Maximianus aūt: ⁊ ipſe in vite priuate ꝓpoſito ꝑ aliqͦd tēpus apud Mediolanū Dioclicianū ſecut⁹ fuit: ꝗꝙ̄ non perſeuerauerit.

5491 292 Marcellinus papa: natiōe Ro. pr̄e proiecto poſt Caium pōtificē ſedit annis.9. ⁊ menſ. Papa.30.
.4. Qui ſexto pōtificatus ſui anno iam Diocliciani ꝑſecutiōe ſeuiente: cū a Carnificibus captus ꝓpelleretur dijs tura exhibere metu perterritus tura eiſdē idolis obtulit atqꝫ ea adorauit: Quo facto haud multo poſt in ſe reuerſus in Sinueſſa cāpanie vrbe ſeceſſit: ⁊ ibi Cōciliū cētū ⁊ octoginta epoꝝ indixit: Ad quod: vt Gratianus in canone.21. di. c. Nūc aūt teſtatur Marcellinus ſqualidus ⁊ cilicis indutus veniens peccatū ſuuꝫ oibus aſtantibus cū lachrymis cōfitēs pro ea incōſtantia debitā penā ſibi tribui expoſtulauit ſꝫ illi renuētes dixerūt: ⁊ petrū apl̄m ea ratiōe peccaſſe: ſꝫ flendo peccati maculā lauiſſe: Tu ergo: inquiūt: teipſū Iudica: At ille adiudico: ait: meipſū deponēdū: ⁊ ex nūc Anathematizo quicūqꝫ corpus meū: poſt mortē tradiderit ſepulture affirmās ob negatā xp̄i fidē neꝙ̄ ſe ſepulturā mereri: his dictis ⁊ cōcilio ſoluto Romā iratus Marcellinus rediens Dioclicianū adijt eūqꝫ increpauit: ꝙ dijs imolare eū impulerit: atqꝫ ita ſe chriſtianū eē cōſtāti aīo cōfeſſus ē: Quo audito Dioclicianus iuſſit eū cū Claudio Carino ⁊ Antonio capite trūcari: quoꝝ corpora cū dies ſex ⁊.30. inſepulta iacuiſſent via.ſ. publica: tādem petri apl̄i iuſſu qui Marcello pontifici apparuit via Salaria in Cemiterio priſcille ſepeliūtur: Et tunc ceſſauit Epatus dies.25. Eorū autē feſtum ſexto kl̄as maij celebratur.

Marcellus papa: natione. Ro. pr̄e Benedicto poſt Marcellinū pontificē ſedit annis.5. Papa.31.
5500 301 meñ.6. ⁊ diebus.21. Qui licet multis maloꝝ turbinib⁹ vexatus fuiſſet: diuino tn̄ cultu: vt par erat: iterus ꝯſtituit Gratiano teſte ne quis generale ꝯciliū celebrare poſſꝫ: abſqꝫ ſpeciali ſedis apoſtolice auctoritate: vt habetur ī canone.17. di. c. Synodū: itē voluit: vt quilibet iudicio grauatus ſedē aplīcā appellare poſſet.2.q.6.c. Ad Romanā: cenſuit iteꝫ ne quis vllo modo iudicaret niſi ꝓñtialiter accuſaret vel ꝯuinceret.3.q.9.c. Non oportet: Statuitqꝫ ꝑterea ne quis clericus cuiuſcūqꝫ ordinis exiſteret ſine ſui ſupioris licētia apud ſecularē iudicē attraheret vt.xi.q.1.c. Clericū. Hic cū priſcillā matronā Romanaꝫ Mulierē ſiquidē ſanctitate ⁊ diuitijs inſignē haberet cariſſimā ei⁹ ſuaſu Cemiterium magnis

Impenſis in via Salaria cõſtruere fecit: Deinde ipſe Marcellus Titulos. 25. i vrbe Roma quaſi tot dioceſes cõſtituit: ⁊ quãmaxime ad comoditatẽ Baptiſmi: ⁊ ad eoꝝ oportunitatẽ: qui ex Gẽtibꝰ ad fidẽ quottidie cõuolabãt: Eius aũt precibus lucina nobiliſſima Romanoꝝ matrona Eccleſiã Romanã ⁊ Clerũ reꝝ ſuaꝝ heredẽ iſtituit: Qđ cũ Maxẽtius Ceſar poſtea intellexiſſet: ⁊ Lucinã relegauit ⁊ Marcellũ captũ: ⁊ minis ⁊ terroribꝰ epatũ deponere ⁊ xpm abnegare iuſſit: Qui cũ Maxentij pcepta cõtẽneret iratus Ceſar in vilipẽdiũ chriſtiane religiõis ad cuſtodiẽda aĩalia eũ miſit. Quo tñ in loco nec ꝯſuetas orõnes vmq̃ nec Jeiunia cõtinua pretermiſit: nec ẽt Cleꝝ (eplis ſaltẽ) gubernare deſtitit: Verũ cũ ibibẽ captiuus nouẽ mẽſibus pſtitiſſet a clericis ſuis noctu liberatus fuit: Quo audito Maxentius denuo Marcellũ in Stabulũ redegit: vbi cũ Incomode nimiũ bitaret tandẽ herrore fetoreq̃ ac famis neceſſitate vitã finiuit. Cuius corpus Lucina in Cemiterio priſcille via Salaria. 7. klas Februarij ſepeliuit: quo etiam die eius natale celebratur: Eoq̃ mortuo ſedes vacauit dies. xx.

Decima in chriſtianos pſecutio: iã octo annis a quodã veturio Milicie mãgiſtro excitata: hoc anno Diocliciani ⁊ Maximiani Juſſu p oẽs orbis partes pmittit: Que quidẽ pſecutio oĩbus pcedẽtibus Jmmanior ⁊ diuturnior fuit: Decẽ nãq̃ annis pdurãs adeo acerbiſſima extitit: vt intra. 30. dies ad viginti hominũ milia (vt Euſebius refert) p diuerſas mũdi puincias martirio coronarent: Ea quippe pſecutio primũ in Aſia apud Nicomediam Ciuitatẽ ob incẽdiũ quoddam domus regie fortuitu ꝯflagrata initiũ ſumpſit: Exiſtimans eni Jmperator q̃ id icẽdiũ opere chriſtianoꝝ factũ fuiſſet: ꝯ eos vehemẽter exarſit: ⁊ multos interfici pleroſq̃ viuos i ignem mitti iuſſit: ⁊ Eccleſias vaſtari ſcripturaſq̃ ſacrrs ſuccendi ⁊ exuri mãdauit: hanc quippe ſeuiciã cũ Dioclicianus in oriẽte: ⁊ in Syria Aphrica: Egyptoq̃ exerceret: Multo magis Maximianus in occidente exercuit: quia nullum tormenti genus fuit: quod idem Jniquiſſimus ⁊ maligniſſimus chriſtianis non adhibuerit: Et cum innumerabiles vbiq̃ extincti fuerint infraſcriptos clariores paſſos hic cõmemorare cenſui: Et primo. 305 5504

Adauctus quidã Romanus patricius vir chriſtianiſſimus atq̃ ſanctiſſimꝰ apud phrygiã martiriũ hoc modo ſuſcepit: Jbidẽ nãq̃ ꝯſtitutus: cũ quandã ciuitatem ꝯuertiſſet: quam poſtmodũ Dioclicianus exuri fecit: quia ipſe idolis ſacrificare renuit a carnificibus captꝰ primo obcecatur deinde flagellatur: ⁊ poſtremo capitis obtruncatione martir efficitur.

Alexander Miles ſtrenuus ex ſacra Thebeoꝝ legiõe vnus: p hoc tẽpus apud Bergomũ ciuitatẽ nr̃am cũ chriſti dñi noſtri nomen cõſtantiſſime pdicaret: poſt innumerabiles virtutes ibidẽ operatas. 7. klas Septẽbris abſciſione capitis martiriũ glorioſiſſime ꝯpleuit: Cuius quidẽ ſanctiſſimũ Corpus Grata vidua ſanctiſſima colligẽs in proprio predio ſepeliuit. Quo ẽt in loco poſtea celeberrimũ in eiuſdẽ ſanctiſſimi martiris honore Tẽpluꝫ extructũ fuit: quod nunc vſq̃ vetuſtiſſimũ extare videtur.

Agnes clariſſima Romana virgo: ⁊ quidẽ memoratu digniſſima: hac pſecutiõe: teſtante Ambroſio: apud Romã. 13. etatis ſue anno mortem perdidit ⁊ vitã inuenit quia ſolũ vite dilexit auctorẽ: Capta igr̃ a quodã Sempromiano vrbis pfecto poſt minas ⁊ terrores: ac verbera plurima in ignẽ ꝓiecta ſed minime leſa: tandẽ gladio i pectore pcuſſa. 7. kalẽdas Februarij martirij palmã adepta ẽ: hanc quippe cũ idẽ Simpronianus ſcortari vellet: ⁊ ad lupanar nudã pduci fecit. Que turpitudinis locũ ingreſſa Angelũ dñi preparatũ inuenit qui eã immenſo lumine circũdedit adeo vt nullus introgrediens pre nimio ſplendore vmq̃ videre aut cõtingere eã potuerit ad quã cũ prefecti filius ingreſſus fuiſſet: ab Angelo prefocatꝰ ẽ: Sed illa poſtmodũ orãte Juuenis ille reuiuixit. Deniq̃ illa mortua ⁊ ſepulta cũ parentes eius aſſiduis pnoctatiõibꝰ ad ipſius Sepulchrũ vigilarẽt: viderũt i medio noctis ſcilentio beatam Agnetem in exercitu maximo virginũ mirabili veſte fulgẽtẽ: que dixit eis: Videte amantiſſimi parentes ne me quaſi mortuam lugeatis ſed cõgaudete mecum ⁊ congratulamini quia cum his omnibus lucidas ſedes accepi ⁊ illi ſum deſponſata

in celis: quem in terris poſita tota animi intentiōe dilexi. Quibus dictis agnes cū exercitu diſparuit: Que viſio poſtea diuulgata eſt: ⁊ vſq3 in hodiernum diem hec viſio venerabiliter recenſetur.

Anaſtaſia etia3 Illuſtriſſima Romanoꝝ mulier: publij cuiuſdā potētiſſimi Romani vxor his turbinibus ab ipſo publio comprehenſa poſt diutinā cuſtodia3 in carcere pro chriſto macerata Tandem cū ducētis viris ⁊ ſeptingentis feminis ad Inſulas palmarias delata ibidem poſt varia ſupplicia ipſa igni tradita eſt: ſed ⁊ reliqui eodem die (qui fuit octauo kalendas Januarij) varijs cruciatibus extincti ſunt. Hec enim cum bonarum litterarum eruditiſſima eſſet: de eius perſecutiōe ad diuū Griſogonum martire3 ipſius multe extant Epiſtole: eruditione ⁊ eloquentia plene.

Barbara aūt virgo nobiliſſima ⁊ ipſa his tpīibus in Thuſcia poſt diram carceris macerationem neruoꝛūq3 ceſſionem ac lampadaꝝ exuſtionem nec nō ⁊ mamillarū preciſione3 alioꝝ q3 innumerabiliū toꝛmentoꝝ cruciationē ad extremū ſecūdo nonas Decēbris gladio percuſſa martirium conſumauit.

Bonifacius martir per hoc tempus vt eius h3 hiſtoria apud Tharſum cilicie vrbe3 iuſſu Diocliciani paſſus ſed Romā delatus via latina ſepultus eſt Qui cū cuiuſdā matrone nobiliſſime noīe Aglaes procurator eēt. ⁊ cū ea in Stupro ſepe miſceretur tandē diuino nutu cōpūctus nō modo ſcelus deſeruit verum ēt ad culpam diluēdam p diuerſa toꝛmētorū genera ad martirij palmā ardenter cucurrit: ⁊ capitis obtrūcatiōe demu3 nonis Junij martiriū pcepit quo ēt die eius natale agit: Aglaes vero beata hoc audito mōdo ⁊ pompis eius ab renūcians vniuerſa que poſſidebat i pauperes diſtribuit: ⁊ toto tpr̄e vite ſue dn̄o in oꝛōnibus ⁊ Jeiunijs ſeruiuit: a quo poſtmodū tantam grām promeruit: vt in eius noīe multis virtutū ſignis claruerit: Superuixitq3 poſt eū in habitu ſanctimoniali ānis 13. ⁊ operibus bonis tandē cōſumata apud ſanctū martirem Rome ſepelitur.

Carpophoꝛus quidā Thuſcus preſbiter: ⁊ Abundius Diaconus hac tēpeſtate apud Jſpolitana3 Ciuitatē cōprehenſi: p̄ crudeliter ceduntur: deinde in carcere (negato cibo ⁊ potu) recludūtur rurſuſq3 Equuleo diu toꝛquētur: ac poſt hec iterato i carcere macerant: Deniq3 cū nullo modo acquieſcere nollent .4. idus Decembris decollantur.

Claudius ⁊ Nicoſtratus Simphorianuſq3 ac Simplicius viri clariſſimi ⁊ i arte quadrataria peritiſſimi Rome p hoc tempus via lauicana hoc modo paſſi ſūt: p̄ nāq3 in carcere truſi deinde Scoꝛpiōibus grauiſſimis ceſi: ſed cū a fide chriſti mutari nō poſſent. Diocliciani Juſſu p Judicē i mari pcipitati ſūt: Et ſic. 4. klas octobris martiriū cōpleuerunt.

Criſpinus ⁊ Criſpianus viri celeberrimi ſub hac pſecutiōe apud Sueſſionē vrbem capti ⁊ Judici preſentati poſt Immania toꝛmēta ſibi a carnificibus illata gladio truncati. 8. klas Nouēbris martirij coꝛonam perceperunt.

Chriſtophoꝛus martir Incōparabilis magnitudinis ⁊ virtutis vir p hoc q3 tēpus in Licia Aſie prouincia vrbe Samona p xp̄o hoc modo moꝛtē ptulit: p̄ enim virgis ferreis attritus flammiſq3 exuſtus fuit: ſed cū diuina virtute ſaluatus eſſet Ad vltimū ſagittarū ictibus confoſſus: martirium tandem. 8. klas Auguſti capitis obtruncatione compleuit.

Coſmas ⁊ Damianus chriſtianiſſimi viri ac celeberrimi Medici apud Egeam ciuitatē cōprehenſi hoc tpr̄e poſt vincula ⁊ carceres poſt Maris dimerſionē: atq3 ignē lapidationēq3 ac ſagittas diuinitus ſuperatas capite plexi ſūt: Martirizati ſunt autē beati Coſmas ⁊ Damian⁹ Antim⁹ Leontius ⁊ Euprepius. 5. klas octobris hoc ē. 27. die mēſis Septēbris.

Chatherinā Egyptiacā pclariſſimā virginē his tpīibus floruiſſe ⁊ martiriū ptuliſſe ei⁹ tradit hiſtoria: Hanc quippe generoſi ſanguinis oꝛtā inuenio: Cuius pr̄ noīe coſtus in vrbe Alexandria Rex fuit: a quo ⁊ ſi maximū patrimoniū accepiſſet: ⁊ i pupillari etate patre ipſo Rege oꝛbata fuiſſet: nō tñ inter diuiciaꝝ delicias ocio ⁊ molicie feminee deditā fuiſſe cōperio quinimo: ⁊ ſi preceptoꝛē ignorem⁹: tanta eaꝝ rerū peritarū ſciētia pditā legim⁹ vt mirabile viſū ſit: q̄ in tam tenera etate: vt eius refert hiſtoꝛia: cū oībus certamē diſpu

tationis ſuſceperit Nã tam verſatilis ⁊ diuini igenij erat: vt oib⁹ ꝑ varias Syllogiſmoꝝ cõcluſiões alegorice: methanomice diſerte ac myſtice rñderet: Hec itaqꝫ preclariſſima virgo adhuc in paterna domo apud Alexãdriã exiſtẽs: ſeruẽte adhuc Diocliciani pſecutiõe: ⁊ Maxentio Ceſare Maximiani filio ibidẽ exiſtẽte cũ aliqñ quoſdã chriſtianos flentes: metu mortis: cõſpexiſſꝫ ad ꝓphana ſacrificia ipelli: vehementi cordis dolore ſauciata: ad cõſpectũ Maxẽtij audacter acceſſit: ⁊ eũ de crudelitate durius increpauit: ꝓpter qd̄ Iratus Ceſar iuſſit eã in cuſtodiã recludi: Cui Angelus dñi apparẽs dixit: Cõſtãter age grata deo puella: quia tecũ ẽ dñs: ꝓ cuius honore certamen ſuſcepiſti: Ipſe eni Impetũ verbi infundet in os tuũ: ꝓ q̃ aduerſarij reſiſtere nõ valebũt: quinimo ꝑ te multi cõuerſi: ad chriſtũ cũ palma martirij introibũt: Qd̄ ⁊ factũ ẽ: Quia ⁊.50.phos ⁊ prophyriũ Maxẽtij neceſſariũ ac ipſius Ceſaris vxorẽ: atqꝫ alios vtriuſqꝫ ſexus inumerabiles diſputatiõis ⁊ doctrinis chriſti Iugo ſubdidit: ⁊ ad celeſtia regna ꝑ martiriũ premiſit: Illaqꝫ diu tota equuleoqꝫ vexata: ⁊ Rotarũ gladijs dilaniata: ⁊ ob hoc a xp̄o deſponſata tandẽ obtruncatione capitis martirij coronã adepta eſt: Cuius quidẽ ſanctiſſimũ corpus angeli cõfeſtĩ rapiẽtes in Monte Synaÿ detulerũt ⁊ ibidẽ diuinis obſequijs honorificẽtiſſime ſepelierunt: Cuius quidẽ natale celebratur.8.kl'as Decembris.

Cyriacũ qꝫ Diaconũ cũ largo ⁊ Smaragdo nobiliſſimũ virũ: ꝑ hoc tẽpus cũ alijs.xx. Rome ĩ via hoſtienſi paſſos eoꝝ hiſtorie tradũt: Ipſe eni Cyriacus cũ diocliciani filiaꝫ noie Artemiã a demonio liberaſſet: ⁊ dño nr̄o Ieſu xp̄o ꝑ baptiſmũ cõſecraſſet: atqꝫ ſimiliter Iobiam Saporis pſarum regis filiã: a Diocliciani filio tentus eſt: cũ alijs chriſtianis ⁊ in cuſtodiam miſſus: Indeqꝫ paulopoſt per iudicem Carpaſiũ eductus primũ Caput ei⁹ pice reliquata perfundi fecit: ⁊ iterũ in carcerem retrudi Et poſt dies quattuor rurſuꝫ e carcere eductus in cataſta ipſum extẽdi fecit ⁊ neruis crudis duriſſime cedi precepit: quib⁹ geſtis: Iuſſit illum Diocliciani filius cũ largo ⁊ Smaragdo ⁊ alijs viginti Capite truncari: Quorũ corpora beatiſſimus Marcellus papa vna cum lucina matrona chriſtianiſſima in predio ſuo via hoſtienſi miliario ab vrbe Roma.7.ſepelierunt.6.ſ.idus Auguſti quo die eorum natale celebratur.

Domninus quidam vir ſanctiſſimus his temporibus cum pſecutiõis rabieꝫ declinare vellet a ſatellitibus Maximiani protinus cõprehenditur: ⁊ iudici preſentať: qui ſtatim extra vrbem in via Claudia eũ perducens.7.idus octobris gladio ipſum ꝑcuti fecit: ⁊ cuꝫ gloria martirij ad chriſtum deſtinauit.

Dorothea quoqꝫ virgo glorioſa apud Ceſaream Capadocie vrbem per hoc tempus comprehenſa pro chriſto hoc modo martirium pertulit: Primo namqꝫ in Equuleo diu vexata deinde palmis duriſſime ceſa ad vltimum Capite punita fuit: In cuius quidem confeſſione cum quidam Scholaſticus nomine Theophilus fuiſſet conuerſus a Carnificibus ſtatim comprehenditur: ⁊ ad ſupplicium perducitur: Cumque ⁊ ipſe ab eiſdem grauiſſime diu tortus fuiſſet: nec a fide nullatenus diuelli poſſet: nouiſſime eodem die gladio ceſus eſt. Quorum feſtum.8.idus Februarij celebrari iuſſum fuit.

Eulalia quedam hiſpalenſis virgo: per id tempus cum tredecim tantum eſſet annorum: ĩ ciuitate Emerita pro chriſti confeſſione Daciani preſidis iuſſu primo in equuleo ſuſpenſa ⁊ exungulata demũ cũ ardentes ad vtrũqꝫ latus admote fuiſſent: igne hauſto.4.idus Decembris deo ſpiritũ reddidit.

Eleutherus quidam clariſſimus miles ſub hac perſecutione apud Nicomedam Aſie vrbẽ cum alijs in innumerabilibus martir efficitur: E quibus alij gladijs obtruncati alij ignibus concremati alijqꝫ in mari precipites dati poſtremo ⁊ ipſe Eleutherus hic cum diu per ſingula corporis membra cruciaretur: ⁊ ſemper validior efficeretur: demum velut Aurum ignibus examinatum: ſexto nonas Octobris cum palma martirij paradiſum introiuit.

Euphemia virgo nobiliſſima tẽpeſtate hac apud Calcedonenſem Aſie vrbem a pcõſule q̃dam noie priſco:cū aliis ſeptuaginta cõprehenſa cum deo Marti imolare nollet oia tormentoꝝ genera in ea expendit que oia pro chriſto conſtanter pertulit:videlicet Carceres verbera Rotarum argumenta ignes lapidum a gularium pondera Beſtias virgarū plagas ac ſecures ⁊ igneas Sartagines rurſumq; a Beſtia morſa Jmaculatum ſpiritum deo reddidit. Cuius corpus Mater nomine Theodora. ⁊ Philophion pater ſepelierunt: cõpletum eſt autem Euphemie martirium.16.calendas Octobris ⁊ eo die eius natale celebratur.

Euplus Syculus Dyaconus iſto tẽpore in Cathania vrbe a Maximiano Jmpatore ꝓphẽſus cū diutiſſime pro xpi ꝓfeſſione contortus fuiſſet. tandẽ martirij palmā gladio cedente ſecundo idus Auguſti precepit.

Felix qdā Apulie Eps cū adaucto ⁊ Januario pſbiteris necnõ ⁊ fortunato ac Septimo lectoribus his tẽporibus in Venuſia vrbe Apulie ꝓprehenſi cū ibidẽ multis diu vinculis ⁊ carceribus fuiſſent macerati indeq; q̃ſi per totam Aphricā ⁊ Syciliā cū multis afflictiõibus pducti:tādem nono cal. Nouēbris occiſiõe gladij ſunt ꝯſumati.

Felix itẽ alter ⁊ Fortunatus germani hac pſecutiõe apud Aqleiā vrbem pro xpo paſſi ſūt: hi qppe in Eculeo ſuſpẽſi circa eoꝝ latera miniſtri Dyaboli lapides ardẽtes appoſuerūt q̃ qdẽ diuia virtute fuerūt extīcte: Quo viſo ex eculeo eos amonẽtes feruenti oleo illos pfuderunt:ſed cū minie fuiſſent leſi data ſnīa.3.idus Junij capite trūcati ſunt.

Georgius tribunus ⁊ verus xpi miles hoc tẽpore in pſide Ciuitate Dioſpoli veluti alter curtius Romanus ⁊ Codrus Atheniēſiū Rex p patrie ſue liberatiõe ſeſe internitiõi ad Draconis occiſionẽ ⁊ martirij tolerāciā dedit. Quippe iterfecto Dracone poſt Eculei extẽſionẽ totiuſq; corporis lacerationẽ ⁊ viſceꝝ effuſionẽ ac ſalis ꝓfricationẽ necnõ ⁊ alioꝝ tormẽtoꝝ perpeſſionẽ ad vltimū martirium capitis abſciſione cõpleuit: Cuius quidẽ paſſionis geſta ⁊ ſi īter Apocriphas ſcripturas cõputent:ipſius tñ illuſtriſſimū martiriū iter coronas martiꝝ dei Eccl'ia venerabiliter honorat: vt ex Decreto Niceno pꝫ ſicut habet in Canone.15 di.c. Sācta Romana eccl'ia: De quo diuus Ambroſius ſic ait: Georgius fideliſſimus xpi miles dum chriſtianitatis pfeſſio tegeret ſolus iter chriſticolas dei filiū cõfeſſus ẽ. Cui ⁊ tātam fidei cõſtātiā diuina gr'a conceſſit vt ⁊ tyrānice poteſtatis pcepta cõtẽneret: ⁊ inumerabilium nõ formidaret tormenta penaꝝ: O felix (inqt) ⁊ inclitus dñi pliator quẽ non ſolum tẽporalis regni blāda nõ pſuaſit pmiſſio ſed perſecutore diluſo Symulacroꝝ eiꝰ portenta in abiſſum piecit: huiꝰ aūt iclitꝰ martiris caput cū poſtmodū venetijs delatū fuiſſet i eius honore Monaſteriū ⁊ Eccl'ia erecta fuit: qõ nūc vſq; maxia cū veneratiõe pſeuerat: Eius aūt natale.8.cal. ab oibus chriſticolis celebrat.

Gorgoniꝰ Romanꝰ Miles his tẽporibꝰ cū apud Nicomediā exiſteret ⁊ Diocliciāi pſecutionẽ quā xpianis iferebat plurimū deteſtaret ab ipſo Jmpatore captꝰ Juſſus ẽ ſuſpẽdi ⁊ fragris toto corpore laniari ⁊ viſceribꝰ (eiꝰ pelle nudatis) acceto ⁊ ſale pfundi: deide eū i craticula ipoſitū mādauit crudeliſſime aſſari ſed adhuc eo ſupuiuẽte. v. idus Septẽbris laq̃o fecit eū necari: Jnteriecto deide tẽpore corpꝰ eiꝰ Romā delatū via latia ſepultū eſt.

Geruaſius ⁊ Protaſius germani natiõe Mediolanẽſes pr̃e vitale viro ſācto ⁊ mr̃e valeria vno partu geniti hac tumultuāte pcella i eadẽ Mediolanenſi vrbe a quodā Aſtaſio comite ſunt paſſi: hi nāq; parentibꝰ orbati ꝓfeſtim vniuerſum p̃rimoniū vendiderūt ⁊ paupibꝰ erogarūt: ⁊ ſeſe i vno cenaculo cõcludẽtes p decẽ ānos Jeiunij ⁊ orõnibus atq; lectiõibus ꝯtinuis deo ſeruierūt: vndecimo aūt anno ab eodẽ Aſtaſio ꝓprehenſi ad palmā martirij p diuerſa tormẽta puenerūt: Nā idẽ Comes pmū taꝫ diu plūbatis cedi fecit donec ſpiritū exalaret. alteꝝ vero fuſtibꝰ ceſū capite trūcari fecit: Quoꝝ corpa cū ānis multis icognita fuiſſent diuꝰ Ambroſius domino reuelāte icorrupta adeo repꝑit vt eo die iterẽpta fuiſſe videbāt: Martirizati aūt fuerūt hi btiſſimi martires ſūb die.13. cal. Januariū.

Geneſiꝰ itẽ Roma. Miles hoc tẽpe a Diocliciāo captꝰ. Rome eiꝰ Juſſu crudeliſſime cedit

poſtea in Eculeo leuatus crudelem imodũ vngulaꝝ diutina laceratione vexat ac lãpadi/bus ardẽtiſſimis iſlãmat. Et cũ i fide xpi pſtãtiſſimo aĩo pſiſteret diceretq; nõ ẽ Rex pter xpm: pro quo ſi milies occidar ipſuz mihi de oꝛe ipſuz de corde minie auferr poteris. Iratus Dioclicianꝰ ei caput. 8. kal. Septẽbris auferri pcepit. Et eo die eiꝰ natale eccl'ia agit.

Hadrianꝰ qdã Romanus p hoc tẽpus apud Nicomediã ciuitatẽ cũ aliis vigititribꝰ poſt multis ꝛ imaniſſima ſupplicia. 6. idus Septẽbris crurifragio martiriũ cõſumauit.

Heraſmus cãpanus eps vir illuſtriſſimus atq; ſanctiſſimus hac etiã tẽpeſtate iuſſu Diocliciani pmo plumbatis ꝛ fuſtibus grauiter maceratur ꝛ dilaniat: Deide raſina ſulphure plũbo pice oleoq; pfunditur ſed minime leditur: Quo miraculo multi ac multi ꝓpũcti Idolis abrenũciãtes chriſtiãi effecti ſunt: Ipſum aũt inuictiſſimũ martirẽ accipiẽtes cũ imẽſo ferri põdere in carceribꝰ arctiſſimis icluſerũt a qua qdẽ et Angelus dñi paulopoſt eduxit Sed cũ adhuc eius clariſſima vulgarent miracula rurſus a Maximiano Imperatore detinet ꝛ diuerſis ſuppliciis torqtur. Iterũq; in olla q̃ plũbo pice cera raſina ꝛ oleo feruefacta fuerat miſſus diuina virtute illeſuſq; euaſit Tandẽ deo vocãte. 3. nonas Junii ſancto fine quieuit.

Hylaria matrona clariſſima ſanctiſſime Aphre virginis mater: hiſdẽ tẽporibus: cum i Auguſtana Italie Ciuitate ad filie predicte ſepulchrũ cũ digna ꝛ Eumenia atq; Euprepia ſacris virginibus excubaret ibidem accenſo igne pro conſtantia fidei. 2. idus Auguſti exuſta fuit.

Januarius Beneuentane vrbis eps per hoc tẽpus ꝛ ipſe cũ duobus Dyaconibus Queſto ꝛ proculo ac aliis compluribus poſt vincula ꝛ carceres. 13. calendas. Octobris capite ceſus occubuit.

Joãnem quẽdam eruditiſſimũ viꝝ his turbinibus apud Nicomediã ciuitatẽ hac de cauſa paſſum fuiſſe tradũt. Ipſe. n. cũ eloquentiſſimus eſſet fidei calore ſuccenſus cũ aliquando quendã librũ in manibus Impioꝝ vidiſſet in quo qdem tyrãnoꝝ crudelia edicta ꝯ chriſtianos deſcripta erãt iniecta manu e manibus ipſoꝝ Impioꝝ detraxit ꝛ raptũ cõfeſtim diſcerpſit. Quod cũ Diocliciano ꝛ Maximiano Imperatoribus in eadẽ vrbe conſtitutis relatũ fuiſſet: ira perciti oia ſupplicioꝝ genera in eũ donec expiraret expẽdi intulerũt Que ſane vir dei (vt erat aĩo nobilis) tanta cũ vultus ꝛ ſpiritus alacritate ad finẽ vſq; ptulit: vt nec triſtis quidem pro his videri potuiſſet: paſſus ẽ itaq; digniſſimus athleta. 7. idus Septẽbris quo die feſto honoratur.

Julianus quidã genere Anthiochenſis vir chriſtianiſſimus: p̃ id ipſum tẽpũs apud Romanã vrbem cũ Baſiliſſa virgine a Diocliciano Imperatore crudeliſſime paſſus fuit horum duoꝝ certe mire legunt ꝛ referũtur paſſiones: cuiꝰ qbus fuit venerabilis multitudo ſacerdotũ ꝛ miniſtroꝝ eccleſie chriſti que quidem ꝑpter imanitatem perſecutionis ad eos confugerat: concremata eſt: poſt quos etiam Antonius preſbiter ꝛ Anaſtaſius ꝛ Celſus puer vna cũ matre ac alii ꝯplurimi: qui omnes. 5. idus Januarii mortem pertulere.

Juliana etiã virgo pclariſſima natione Comẽſis hoc ipſo tẽpore apud Comum Ciſalpine Gallie vrbẽ ſuã capta martiriũ ſeuiſſimũ ptulit ꝛ cũ gloria martirii paradiſum introiuit Quippe cũ varia tormenta pmum conſtantiſſime pertuliſſet poſtea palam cũ Dyabolo ꝯflixit: ꝛ de ipſo clariſſime triũphauit: Indeq; flãmas igniũ ꝛ ollã feruentẽ ſuperans palmã martirii capitis obtrũcatione. 14. cal. Martii adepta eſt.

Leocadia quoq; celeberrima virgo his temporibus a Daciano hiſpaniaꝝ pfecto tãq̃ chriſtiana capitur ꝛ apud Tolletum vrbẽ carceri mancipatur: vbi cũ grauiſſimos beate Eulalie ꝛ reliquoꝝ martiꝝ audiret cruciatꝰ poſitis in orõne genibus. v. idus Decẽbris Impollutũ deo reddidit ſpiritum.

Lucia virgo deo deuota natione Sycula ꝛ ſpecioſiſſima inter ceteras inſule illiꝰ virgines ac pſecutione apud Syracuſanã ortus ſui ciuitatem paſſa fuit Hanc mater nomine Euticia primo cuidam preclaro Juueni deſponſauerat: ſed receptis viſiſq; beate Agate marti/

ris miraculis rogauit matrē ne de cetero ſpōſuʒ eidē noīare dignaretur: quā quidem gratiam obtinere tādem ꝓmeruit: At illa cōfeſtim amplum patrimonium pauperib⁹ ꝛ viduis ꝛ orphanis diſtrahere ſategit. Quo audito. Spōſus in Judicio paſcaſij cōſularis litem ꝓponit dicens. Spōſam ſuam chriſtianā eſſe ꝛ ꝯ leges viuere Auguſtoꝝ: Quā idē paſcaſius corripiens ad ſacrificia demonū pſuaſit: Cui illa ſacrificiū veꝝ ꝛ imaculatū apud dñi ꝛ patrē. hoc eſt viſitare pupillos ꝛ orphanos in tribulatiōe eoꝝ paſcaſius dixit: patrimoniū tuū cū corruptoribus expendiſti ꝛ ideo quaſi meretrix loqueris ꝛ niſi meis dictis obtēperaueris faciā ad lupanar tāq̄ ſcortū adduci: ꝛ ſtatim lenonibus p̄cepit vt illā ad lupanar trahi: Quā q̄dem ſpūs ſanctus tāto pōdere fixit. vt penitus moueri nō poſſet etiā adhibitis funibus ꝛ plurimis Boum paribus. Deniq̄ʒ etiā cū picē raſināq̄ʒ ac feruēs oleum illeſa ptuliſſet: gladiū in viſceribus mergi p̄cepit ac ſic idibus Decēbris ſpūm emiſit: Cui⁹ quidē paſſione ꝛ ſanctitate eadē Syracuſana Ciuitas ſemp decorata fuit.

Menna Miles Egyptius nobiliſſimis ortus natalibus p hec tēpora i Scythia metropoli phrygie ſalutarie paſſus eſt. Nam poſtq̄ hic celeſti regi i Eremo ſecreta ꝯuerſatiōe ſtuduit militare ad publicū ꝓcedēs ſe xp̄ianū eſſe libera voce declarauit: Quod audiēs Pyrrhus Dux iuſſit eū apphendi ꝛ ſuis aſpectibus p̄ſentari: Cui dixit. Sacrificia dijs ꝛ oīa q̄ per ignorātiā geſſiſti ignoſcentur tibi: q̄ cū obtēperare nollet eo iubente tamdiu neruis ꝛ diris cruciatibus ceſus eſt donec platee locus ſanguine ipſius fedaret: Deinde in Eculeo leuat⁹ ꝛ exūgulat⁹ lāpadib⁹ adurit. Deinde depoſit⁹ ligatis manibus ꝛ pedib⁹ p ſudes ferreas trahi precepit: q̄ oībus in rebus ꝛ cruciatibus vſq̄ʒ in finē in laude ꝛ ꝯfeſſione oīpotentis dei imobilis ꝑmanſit: Deniq̄ʒ data ſnīa gladio aiaduerti iuſſus fuit: Cuius corpus cum igni traditū fuiſſet e medio a chriſtianis furti ereptū mūdus lintiaminibus debita veneratione in Cemiterio. 3. idus Nouēbris conditum eſt. Poſtea in Conſtātinopoli trāſlatiē digno honore nunc vſq̄ʒ veneratur.

Methodius p̄mū Olympiade ꝛ poſtea Tyri ciuitatū eps his tēporibus in calcide ciuitate q̄ Nigropōtū appellat (vt diuus ſcribit hiero.) martirio coronat. Qui cū eruditiſſimus eſſet vir multa edidit documēta ꝛ p̄ſerti de mūdi creatiōe eidē in carcere reuelata ꝛ alia multa q̄ videre nō merui: paſſus aūt fuit hic Methodius. 14. kal. Octobris.

Marcus ꝛ Marcelianus germani ꝛ Ciues Romani ſub hac pſecutionis rabie a quodam Fabiano Duce ꝯprehenſi ſtati ad ſtipitē ligari iuſſit: ꝛ in pedib⁹ eoꝝ accutos ſudes infigi p̄cepit. Sed cū nō ceſſarēt laudare nomē dñi nr̄i Jeſu xp̄i lancea p latera eos trāſfigi māda uit: quo q̄dē vulnere. 14. cal. Julij cū glīa martirij ad celos migrarūt.

Maximus q̄dam ꝛ Claudius viri clariſſimi p hoc ipſum tempus cum prepedigna vxore p̄mi ꝛ duobus filijs i vrbe hoſtia a Satellitibus Diocliciani tenti in exilium deportantur: ꝛ. xij. cal. Martij incendio concremantur; ac ſic eo incendio odiferum martirij ſacrificiuʒ deo obtulerunt.

Mauritius ꝛ Exuperius Cādidus ac victor cū Innocētio ſacre Thebeoꝝ legionis p̄micerij Illuſtriſſimi p hoc tēpus iubente Maximiano in Gallię Ciuitate ſeduno loco q̄ dicit Agaunus cū ſex millibus ſexcētis ſexagintaſex pro chriſto glorioſiſſime martirio coronantur. Hi namq̄ʒ ex orientalibus partibus in auxiliuʒ i Maximiano acceſiti in Galliam venerant: viri in rebus bellicis ſtrenui virtuteq̄ʒ nobiles ſed fide nobiliores. Qui erga Imperatorē fortitudine ꝛ erga xp̄m deuotione certabant: hos itaq̄ʒ Maximianus Auguſtus cū ad dilaniandos chriſtianos deſtinaſſet ſuis preceptis nequaq̄ obtēperare voluerunt ꝓpter q̄ indignatus Maximianus iuſſit eos pluribus in locis diuerſis cruciatibus interfici Hoꝝ aūt p̄micerioꝝ ꝛ multoruʒ ſocioꝝ corpora poſt multos paſſionis ſue annos ſancto cuidam Epiſcopo noīe Thedoro reuelata in eoꝝ honore ibidē Baſilicam fabricauit: Eorum autem natale. x. cal. Octobris celebratur.

Petrus q̄dam Alexandrinus Eps vir oībus virtutibus inſignitus ꝛ in diuinis ſcripturis nulli poꝝ hoīum inferior p hoc ipſum tempus veluti dei Sacerdos ꝛ hoſtia Diocliciani

iuſſu ſubito rapitur: ⁊.7.cal'. Decēbris capite trūcat: paſſi ſunt aūt cū eo alij plures ep̄i ⁊
clerici cū laicis fere ſexcēti ſexaginta trucidati ſunt:
Pātaleō vir illuſtris ⁊ medicine artis eruditus ⁊ ipſe hoc tēpore apud Nicomediā Ciuita/
tē pro fide xp̄i Eculei pena ⁊ lāpadaꝝ exuſtiōe mirūimmodū cruciatus eſt: Sed inter hec
dn̄o ſibi apparente aliquātulū refrigeratus eſt: Tandē ictu gladij. 5.cal'. Aug. martirium
ꝯſumauit: Hic cū ab hermolao p̄ſbitero baptizatus fuiſſet ml'ta miracula fecit pp ꝙ ⁊ pa
trē ſuū ac Senatorē Euſtorgiū xp̄i fidei ſubiugauit.
Primus ⁊ Felicianus ciues Romani viri religioſi hac ꝑſecutiōe a pontificib' temploꝝ apđ
Dioclicianum accuſati ꝙ eſſent chriſtiani comprehendūtur ⁊ ferro vincti i carcerem reclu
duntur: quibus ſtatim afuit angelus dn̄i ꝗ eos conſolat: Poſt aliquot vero dies ad hercu
lis phanum perducti cum nollent ſacrificare grauiſſimis penis ſunt affecti verum cū nul/
la ratione poſſent eos ꝓmouere vt ſacrificarent. Duxerunt eos extra Ciuitatē via numēta
na miliario.13.ferro vinctos vbi nūc paria ſimul nunc ſeparati diuerſa ⁊ exquiſita ꝑferen
tes tormenta: tandem ſimul. 5.idus Junij felicis vite curſum gladio aiaduerſi conſuma/
uerunt Hoꝝ autem corpora nocte a chriſtianis ſublata ad Archus numētanos iuxta are
narium ſepellierunt.
Petrus quidā exorciſta ⁊ Marcellinus p̄ſbiter eodem āno Rome in carceribus ꝯſtituti cū
multos ad fidē chriſti ſuis eruditionib' ⁊ exemplis conuertiſſent: poſt varia tormenta.4.
nonas Junij ſunt decollati.
Pāphilus aūt grecus p̄ſbiter Euſebij Ceſarienſis neceſſarius īſignis ꝗdem theologus: ſub
hac ꝑſecutione teſtāte hieronymo apud Ceſareā paleſtine vrbē paſſus eſt. Cui' ꝗdeʒ vitā
idē Euſebi' trib' voluminib' egregie cōſcripſit: hic adeo diuinoꝝ voluminū fuit cupidus
vt magnā partē libroꝝ origenis manu ſua deſcripſerit. Quos ꝗdem diuus hiero. in Ceſa
rienſi Biblyotheca tāta auditate ſe vidiſſe ⁊ legiſſe dicit. ac ſi Creſi regis ſe ꝯſecutū fuiſſʒ.
Scripſit aūt hic Pāphilus, Apologeticū pro origene ⁊ alia multa: paſſus eſt aūt hic btiſ
ſimus martir.1.die menſis Junij quo die ei' natale celebratur.
Petrus etiā alter Diocliciani cubicularius hiſdē tēporibus apud Nicomediā ciuitatē (Dio
cliciano ibidē exiſtente) paſſus eſt: hic cum liberius redargueret de imenſis martirum ſup
plicijs ⁊ id etiā preſente Diocliciano in mediū ꝓferret iratus Imperator iuſſit eum ſuſpē/
di ⁊ flagris diutiſſime torqueri deinde aceto ⁊ ſale perfundi ⁊ poſtmodum tamdiu in cra
thicula aſſari donec emitteret ſpiritum. Ac ſic iſte vere Petri ⁊ fidei ⁊ nominis extitit
heres.
Quintinus itē Gallus miles ꝑ hoc tēpus in oppido vie mādenſi.2.cal'. Nouēbris a Maxi
miano Imperatore martiriū ꝑtulit gl'ioſum: Cui' ꝗdem corpus poſtea poſt ꝗnqꝫ ⁊ quiqua
ginta ānos angelo reuelāte icorruptū reptum fuit.
Ruffus ēt clariſſimus miles Ro. ⁊ ipſe ob fidei cōfeſſione Rome a Diocliciano cū oi domo
ſua ꝑ hoc tēpus ꝯprehendit. ⁊.4.cal'. Decēbris multis plagis affect' xp̄i martir efficitur.
Sabinus Spoletanus ep̄s ſub hoc tumultu apud eādem vrbem cum multis clericis alijſ
qꝫ chriſtianis ꝯprehenſus ⁊ quāmaxime Exuperantio ⁊ Marcello Dyaconib' atqꝫ Ue/
nuſiano īſigno viro ⁊ ei' vxore ac filijs paſſus eſt: E ꝗbus Exuperātius ⁊ Marcellus in
eculeo ſuſpenſi fuſtibus grauiter fuerūt mactati inde eoꝝ latera abraſa igneʒ adhibentes
martiriū ꝯſtantiſſime ſuſceperūt. Quibus mortuis Uenuſian' cū vxore ⁊ filijs haud mul
to poſt gladio necatus martiriū ꝯpleuit: Sed ⁊ Sabinus p̄dictus ep̄s poſt manū detrun
cationē ⁊ carceris relegationē tādiu flagellis ceſus fuit donec redderet ſpū: hoꝝ deide na
talicia.3.cal'. Januarij celebrari iuſſa ſunt.
Saturninuſqꝫ p̄terea p̄ſbiter ⁊ Siſinius dyaconus ꝑ hoc tēpus Rome ꝯphēſi i carcere diu
macerant. Indeqꝫ exhibiti ob xp̄i ꝓfeſſionē a p̄fecto vrbis i eculeo leuātur: ⁊ ibidē neruis
attractant necnō ⁊ fuſtib' ac ſcorpionibus grauiſſime cedūtur nouiſſime cū adhuc ſupui/
uerent gladio trūcati ſunt. Quibus mortuis eoꝝ corpora via Salaria ſepulta fuerūt.

Sebaſtianus illuſtriſſimus vir natione Narbonēſis ⁊ p̄me cohortis Diocliciani p̄nceps ⁊ moderator veruſq; dei cultor: hoc q̄dē tēpe cū multos xp̄i martires exhortatiōibus alijs doctrinis i fide xp̄i ɔtinuiſſet ⁊ trepidas illoꝝ mētes ɔfirmaſſet: q̄s eſſet: itrepide ɔfeſſus ē. Quo audito ſtatī Diocliciān⁹ illū cōprehēdit ⁊ ſub titulo xp̄ianitatis ad Ro. cathacūbas ꝑducere fecit: vbi eū i medio cāpo a militib⁹ ligari ⁊ ſagittari crudeliſſime p̄cepit: Et cū ad huc ſupuiueret tādiu eū fuſtigari p̄cepit donec ſpūꝫ redderet: Quo mortuo ſatellites Diocliciāi corp⁹ ei⁹ in cloacā ꝓiecerūt: At Sebaſtian⁹ btē Lucine apparuit dicēs: corp⁹ meū ex tali cloaca leua ⁊ ac Cathacūbas ꝑduc: ⁊ ibi nec illud ſepellirī facias: q̄ ⁊ factū ē: Martiriza⁹ ē aūt hic diu⁹ Sebaſtian⁹ i vrbe Roma ſub die. 13. cal. Februarij. Fuit aūt hic Sebaſtianus p̄ter xp̄iſtianitatis titulū tot⁹ prudētie vir: In ſmonib⁹ verax i Judicio iuſtus: i cōſilijs ꝓuidus ⁊ i cōmiſſo fidelis: ac i vniuerſa moꝝ honeſtate p̄clarus.

Sergius ⁊ Bacchus viri nobiliſſimi: p̄ hos tumult⁹ apud ꝓuinciā q̄ Auguſta Euphrateſia nūcupatur a Maximiano Auguſto hoc mō mortē ꝑtulerunt p̄mo nāq; Bachum neruis crudis tādiu cedi fecit quoadusq; totus corpore diſcerptus ⁊ laceratus vltimuꝫ emitteret ſpūm: Quo mortuo ſtatī cadie Sergiū cothurnis pedib⁹ iduēs ⁊ exaians cū i fide fixuꝫ ⁊ ſtabilē deprehenderet data ſnīa eū decollari precepit: Idq; nonis octobris geſtū fuiſſe legimus. Quo q̄dē die coꝝ memoria venerat.

Suſana v̄go ſciſſima natiōe Dalmatea nobiliſſimis orta natalib⁹. Caij q; pape nēptis ſub ſ hac ꝑſecutiōe Rome. 3. idus Auguſti capitis obtrūcatiōe martiriū ɔpleuit.

Tiburtius eques Romanus ⁊ ipſe eadē die cū btiſſima Suſana p̄dicta Rome inter duas lauros a q̄dam Judice Fabiano ɔprehenſus ē: Cui⁹ iuſſu cū ſup ardentes carbōes nudis i cederetur pedib⁹ ⁊ tñ maiori cōſtantia chriſtū cōfiteret. 3. idus Auguſti gladio animaduerſus eſt.

Tiberi⁹ q̄dā ⁊ modeſtus atq; Florētia p̄clariſſimi xp̄iani p̄ hos tumultus i territorio Agathenſi ɔphenſi. 4. idus Nouēbris varijs tormētis cruciati martiriū ſuſceperūt.

Theodorus miles ⁊ vir xp̄ianiſſimus p̄ hoc tēpus apud Amaſiā Marmaritanoꝝ Ciuitatē ꝓ ɔfeſſione fidei captus i carcerē trudit ⁊ ibidē fortiter cedit: Sed cū ſic non poſſet vllo modo a fide diuelli: p̄poſitus q̄dā noie Brica: fecit eū Eculeo ſuſpendi ⁊ vncinis ita corradi donec ei⁹ iteriora oia nudarentur Nouiſſime data ſnīa. v. idus Nouēbris ignib⁹ ardētibus ɔburendus traditus eſt. Quo extincto q̄dā mulier noie Euſebia illi⁹ corpus colligēs trāſtulit in poſſeſſionē ſuā: i loco q̄ appellatur Euchayta.

Theodoſia virgo nobiliſſima ⁊ ipſa hoc tēpore apud Ceſareā Capadocie ciuitatē Cōfeſſorib⁹ ſe vltro i cuſtodia ſociās a iudicibus detinetur ⁊ Eculei pena diu ac diu cruciatur: Sed poſt⁹ dn̄i virtute de vinculis: ⁊ aq̄s ac beſtijs fuit eruta nouiſſime capitis abſciſiōe. 4. nonas Aprilis martiriū cōpleuit.

Uitaleꝫ ⁊ Agricolā p̄ hec tēpora apud Bononiā Italie Ciuitatē paſſos diuus Ambroſius refert: Hoꝝ p̄mus. ſ. vitalis cū ſecūdi eſſet ſeruus a ꝑſecutoribus p̄mum tortus fuit ⁊ cum chriſtū negare cogeretur. Ille aio inuictiſſimus amplius dn̄m nr̄m Jeſu chriſtū ɔfiteri cepit. Qui ira ſucceſſi oium tormentoꝝ genera in eo exercuere: ⁊ cū nō eſſet in corpore ei⁹ locus ſine vulnere. O rōnē ad dn̄m fudit qua ɔpleta ſpiritū emiſit: Agricolam vero cū p̄ ſecutoribus nō acq̄eſceret cruci affixerūt: paſſi ſunt aūt predicti martires. ꝑdie nonas nouembris.

Uitus puerulus natione Siculus his tēporibus cū Modeſto ⁊ Creſcētia nutritorib⁹ ſuis apud Siciliam inſulā martiriū ꝑtulit glorioſiſſimū: hic q̄ppe vitus in puerilli etate virtutibus omnibus maturus a Sacrilego patre noie hyla tentatus fuit vt a cultura dei recederet ſed cum nollet blandis patris acquieſcere ſermonibus: penis grauiſſimis afflictus ē: ⁊ cū amplius affligere eū meditaretur: monitu Angelico nauem ɔſcendit ⁊ ɔmitantibus ſecum Modeſto ⁊ Creſcentia nutritoribus ad Tonagritanum teritorium nauigauit: ibidem p̄ aliquod tempus in orōnibus incognitus perſiſtens ad Dioclicianū ꝓdente demone

tandem adductus eſt: Cuius filium a demonibus obſeſſum cum orationib' curaſſet. Dio clicianus illum pſuadere cepit vt culturā diis impenderet: ſed cū ille ſuadellis Auguſti nō acqueſceret arctiſſimis vīculis ferreis aſtrigitur: ⁊ i carcerē teterrimū icludit: Sed cū in fide chriſti vna cū nutritoribus pdictis pmaneret imobilis: Juſſi ſunt in Ollā Raſina ⁊ pice ſuccenſam iactari: ſed cum illeſi egreſſi fuiſſent: Jn cataſta eos extendi Jmperator iuſſit: ⁊ tam diu cedi: donec eorum oſſa diſcinderentur: Et ſic cum cederentur exclamauit vitus ⁊ dixit Domine deus meus libera nos: ⁊ confeſtim Angelus domini eripuit eos: ⁊ perduxit iuxta fluuium Syler: Jbidemq3 orantes vt dominus in pace ſuſciperet animas ſuas ſtati3 expirarunt: Eorum autem corpora Florentia mulier illuſtriſſima collegit ⁊ in loco qui dicitur Marianus cum aromatibus ſepeliuit: paſſi ſunt autem predicti ſancti martires. 17. kal. Julij.

Victor aūt Mediolanenſis Ciuis a pmeua etate chriſtianus: his tēporib' cū i caſtris Maximiani Auguſti militie deſeruiret ad ipſum Maximianū tāq̄ chriſtianus pducit ⁊ cum ab ipſo compelleretur idolis Jmollare cōſtāti aio recuſauit: pp q̄ grauiter cedi iuſſus ē: ⁊ cū deo ptegēte doloris expers efficeret plūbo bulienti pfundit: ⁊ cū nil etiā ex hoc penitus lederetur. Jubēte Maximiano. 8. idus Maij capite ceſus eſt.

Uincētius leuita vir iuictiſſimus atq3 ſanctiſſimus natiōe hiſpanus btiſſimi pape Sixti diſcipulus diuiq3 Laurentij martiris ſcia ⁊ virtute germaniſſimus p hec q3 tēpora apō Ualentiā hiſpanie ſeu catholonie vrbē vna cū Ualerio ipſi' vrbis epo acerbiſſimū martiriū a Daciano pſide ptulit: Jta vt cū ſūma pena carceris famis inopia cathenaꝝ ſtridorē manibus collo ceruicib' ferri pōdera ſuſtinens p oēs corpis artus mortalia ſupplicia patereē: Quod diuus pr̄ Aug'. ſmone quodā manifeſtat dicens: : Magnū ⁊ admirādū ſpectaculum noſter aius cepit: nec imaniſſimā ⁊ pniciosiſſimā ſicut ſolent in Theatris quarūcūq3 nugaꝝ ſed plane vtiliſſimā ⁊ fructuoſiſſimā voluptatē oculis interiorib' hauſimus cū beati Uincētij paſſio legereē. Tenet (inqt) videre inuictā martiris aiam ꝯ iſidias antiq̄ hoſtis ꝯ ſeuitiā Jmpij Daciani: ꝯ dolores mortis carnis acerrima ꝯflictatiōe certātem ⁊ in auxilio dn̄i cuncta ſupantem: Nam Datianus ipſe ſanctiſſimū hoiem in eculeo pmū leuatu3 toto corpore diſtendi fecit: diſtentūq3 diuerſis vulneribus cruciari cruciatū etiam pectentibus lacerari: Carnificeſq3 ad crudelius ſeuiendū verberibus fecit vrgeri: Eiuſdem deinde corpus in craticula poſitū vncinis ferreis aperiri: ⁊ ardentes laminas infigi ac ſale ignito aſpergi ac laceratū in teterrimo carcere fecit icludi atq3 ibi teſtas accuſatiſſimas cōgeri: in lignoq3 pedes eius affigi ⁊ ſine humano ſolatia derelinqui: Ea quippe ſupplicia multoq3 maiora diuum vincentiū pſtantiſſime vicentem diuus pater Aug'. quaſi admirans alio quodam ſermone dixit: Beatus Uincentius vere Uincētius fuit: q2 fortiſſime oia mortis pericula vicit: Uicit inquā i verbis vicit i penis vicit i confeſſione vicit in tribulatione vicit exuſtus vicit ſumerſus vicit viuus vicit ⁊ mortuus: Quia eo mortuo (vt eius ſacra habet hiſtor.) angelos ei dixiſſe ferunt: Agnoſce a vicenti q2 pro cuius noie viriliter decertaſti ipſe tibi coronam preparatam ſeruat i celis qui te victorem fecit in penis: Eius quippe paſſionem nobilemq3 triumphum conſpicuus verſificator prudentius luculētiſſimus verſibus expreſſit: Ac ſanctus pater Aug'. huius ſanctiſſimi martiris preconium quanto ſit laudis honore excipiendum multis ſermonibus demonſtrat. Eius aūt celebre feſtū. xi. cal. Februarij celebramus.

Papa. 32. Uſebius papa. natione grecus pr̄e medico ⁊ ipſe medicus poſt Marcellū pontificē pontifex cōſtitutus ſm Euſebiū ſedit menſibus. 7. ſm vero Damaſum ānis. 6. ⁊ ſ3 alios ⁊ precipue martinū3 annis. 2. menſibus. 6. ⁊ diebus. 25. martirio ⁊ Marentio Tyranno coronatus: Qui ⁊ (Gratiano teſtāte) conſtituit ne pphani (quos laycos vocamus) in Judiciū ſuū Ep3 vocare pſumāt: vt hēt Canone. 2. q. 7. c. laycos vero accuſare: Statuit: itē ne Jnfames aut Sortilegij vllo modo teſtes fieri poſſēt. vt. 3. q. 5. c. Cōſtituim': Cēſuit q3 puellā tm̄modo p vba de pn̄ti deſponſatā monaſteriū igredi poſſe ⁊ id etiā intelligitur 305 5504

de puero: vt. 27. q. 2. c. Deſponſatā: hic etiam multos hereticos recōciliauit eis tm̄modo manū iponēs: cuius tēporibus (vt aiunt) crux dn̄i ab helena cōſtātini matre iuenta fuit: ⁊ ab ipſa exornata ac magna veneratione habita: Et ꝓpterea idē ſtatuit feſtū de crucis inuē tione ꝑpetuo celebrandū: ſicut habetur in decretis d cōſe. di. 3. c. crucis chriſti Que res q̄ modo ſtare poſſit ignoro: verꝫ hic ſemel tm̄ ordinatioib⁹ in Decēbrio mense habitus ſex to nonas octobris martirio coronatus eſt ⁊ in calixti Cemiterio ſepultus.

Uiri diſciplinis excellentes.

Arnobius Aphricanus clariſſimus phus ⁊ orator diſertiſſimus Lactantij firmiāi ꝓceptor his tēporibus (licet valde ſenex) etiā in ꝓcio magno habitus fuit: Qui cū apud Aphricaꝫ rhetoricam florentiſſime diu docuiſſet etiā aduerſus gentes cōplurima edidit volumia.

Lucianus eloquentiſſimus vir ⁊ Nicomedienſis eccleſie preſbiter: per hoc tēpus cum non nullos breues de fide ediſiſſet libellos ⁊ ad diuerſos Epiſtolas multas ac etiā i Sacrarꝫ litterarꝫ ſtudio multū laboraſſet in helinopoli Bythinie vrbe ꝓ xp̄o martiriū cōſtanti ꝑ tulit aio.

Jacobus cognomento ſapiēs Niſibine pſarꝫ vrbis: ep̄s multa ꝑ hec tēpora cōpoſuit que ⁊ vigintiſex cōprehēdi voluminibus: Quorꝫ tituli iſti fuerūt: De fide ꝯ hereſes: De charita te generali: De ieiunio: De ſenſu anime: De orōne: De dilectione ꝓximi: De reſurrectione mortuorꝫ: De vita poſt mortē: De penitentia: De humilitate: De ſatiſfactione: De virgini tate: De circūciſiōe: De azimo: De benedictione: De caſtitate: De cōſtructione taberaculi: De gētiū cōuerſione: De regno pſarꝫ: Et de pſecutione xp̄ianorꝫ ac alia multa: Obijt de niqꝫ (hieronymo teſte) Conſtantij ꝓncipis tēporibus.

Lactātiū iſup Firmianū phm ⁊ oratorē eminētiſſimū Arnobij ꝓdicti phi diſcipulū hiſdem tēporib⁹ floruiſſe ⁊ magni ꝓcij ⁊ nois fuiſſe cōſtat: Eo ꝙ cū Nichomedie Rhetoricā docē ret a Diocliciano Aug. pp virtutis ſciētie magnitudinē vocatus cū Flabo grāmatico Ro mā venit: vbi cū ꝑ aliquod tēpus docuiſſet tādē ob diſcipulorꝫ penuriā in extremā paup tatē deuenit. Quāobrē ad ſcribēdū ⁊ cōponēdū libros ſe cōtulit in q̄ q̄dē re etiā multū va luit ipſe. n. ſecūdus poſt Ciceronis tēpora ea i diſciplia hēbat Demū in i extrema ſenectu te ꝯſtitutus Ceſaris criſpi filij Cōſtātini ꝓceptor i gallia datus ē: Cui⁹ libri ſūt iſti: vꝫ.

De diuinis iſtitutiōib⁹ aduerſus gētes	li 7	Ad ꝓbum epiſtolarꝫ	li 4
De ira dei pulcherrimū opus	li 1	Ad aeſclepiadē	li 2
De opificio dei ⁊ formatiōe hois	li 1	De pſecutione	li 1
Ad Demetriū auditorē ſuū ep̄larꝫ	li 2	Simphoſiū dū eſſet adoleſcēs	li 1

Etiā Odepericū de Aphrica vſqꝫ Nicomediā exametris vſib⁹. Itē alius liber q̄ Grāmati cus iſcribit eidē ꝙ expoſitio i thebaide Statij papini iſcribit: ſꝫ ſtilli diuerſitas fac ābiguū

Euſebius poſtea Ceſarienſis epus: q̄ ob Pāphilij martiris amicitiā Pāphilij cognomē ac cepit eo ꝙ cū eodem Pāphilio diuine Bybliotece iueſtigator diligentiſſimus extiterit vir q̄dē memoratu digniſſimus ꝑ hec tēpa tū multarꝫ rerꝫ pitia: tū igenio mirabili: ⁊ apud gē tes ⁊ apud xp̄ianos iter philoſophos ꝓcipuus ⁊ nobiliſſim⁹ hitus ē: hic cū aliq̄n arriana hereſi laboraſſꝫ ad Nicenā Synodū accedēs ſpū ſācto iſpiratus patrū ſniaꝫ ſecut⁹ ē: ac dei ceps vſqꝫ ad mortē ſciſſime cū Orthodoxa fide vixit: Quāobrē apud Grecos fert eū ex Sy nodi ꝓcepto Symbolū maius ediſiſſe cui⁹ q̄dē inuētiōi p̄res Synodi nec aliq̄d addiderūt aut detraxerūt: Quib⁹ geſtis: poſtea q̄ttuordeci Euāgelice ꝓparationis libros: ⁊ in por phiriū phm acerrimū chriſtianorꝫ hoſtem nouē eccliaſtice hiſtorie libros ſcripſit: Indeqꝫ de vita Pāphilij libros tres edidit: In Jſaiāqꝫ ꝯ porphyriū. 25. De tēporib⁹ ꝙ Chronicā li. 1. Apologias item ſex ꝑ origene cōpoſuit: Itē cōmentarios eruditiſſimos i centū ⁊ quin quaginta pſalmos: Demū etiā cū multas ſanctorꝫ martirꝫ ⁊ cōfeſſorꝫ cognouiſſet vitas vi ginti libros de eiſdem ſanctis ſcriptitauit: Et hec ideo oia ⁊ quāmaxime ꝓparationeꝫ euā gelicā ſcripſiſſe ferūt: ꝙ cū apd gentes ꝓcipu⁹ hēret phus ⁊ p̄nā deorꝫ religioneꝫ ob catho lice veritatis amoreꝫ cōtēpſiſſet: parti ad reſpōdendū accuſantib⁹ ſuū ꝓpoſitum partimqꝫ

ad cōfirmandum xpianoꝝ religionē fecit: Fuit deniq; Euſebius hic poſt cōuerſionē Con ſtantini magni eidē quoadui xit multa beniuolentia cōiūctus.

Galerius Alerius.37.Ro. Imperator: hoc anno q̄ eſt tertius ducēteſime ⁊ ſeptuageſime Olym piadis poſt Dioclicianū imperare cepit: ⁊ vna cū Cōſtātio imperauit ānis.2. Nā Diocli‑ ciano ⁊ Maximiano ab imperio ſe abdicatis. Galerius hic ⁊ Conſtantius Comes: q̄ pri‑ mo Ceſares ſimul (vt diximus) fuere Auguſti facti ſtati impiū iter ſeſe ptinere ⁊ Galerio. Illyricū cum Aſia ⁊ pene totum oriens obtigit: Cōſtātius vero Galiam ⁊ hyſpaniaȝ gu‑ bernandas accepit: quas cum p tredecim annis ꝑhumaniſſime gubernaſſet Conſtantino ⁊ aliis ſex filiis relictis ex helena vxore ſuſceptis Eboratū diem obiit: ⁊ ob ſingularē eius māſuetudinē atq; clementiā ſūmo oium coſenſu in deos relatus eſt. Fuit aūt Cōſtantius hic Claudii ſecūdi ex filia nepos: quē vt Dioclicianus Imperator vna cū Galerio ꝑdicto ſi‑ bi afinitate ⁊ beniuolētia coniūgeret Theodorā Maximiani ꝓuignā ei vxorē dedit: ex q̄ poſtq̄ ſex filios ſuſcepiſſet eā repudiauit: qua repudiata helenā Angloꝝ regis filiam capti uam vxorem duxit: At Uero Galerius ipſe cū Illyricū Aſiamq; ac totū ferme orientem obtinuiſſet mortuo Cōſtantio ꝑdicto cum ſolus Imperium adminiſtraret mox duos Ceſa res legit Maximianū vȝ q̄ cū Diocliniano Imperium depoſuerat ⁊ Seuerū: ⁊ Maximia nū ipſum orienti ꝓfecit. Seuero vō Italiam cōmendauit: Illyricū vero. i. Solauoniā ipe ſibi retinens. Quibus geſtis eueſtigio in valitudinē incidit: ſed ipſius impaciēs manū ſibi cōſciuit: ⁊ mortuus ē.

Papa. 33. Elciades papa. natione Apher poſt Euſebiū pōtificē ſedit ānis. 4. mēſ. 7. ⁊ dieb᷒. 9 vir ſane ſanctitate ⁊ ſciētia multū iſignis: Qui vt erat grauitate preclarus: Cōſtituit ne q̇s vnq̄ aliqua ſuſpitiōe aut ante verā ꝓbationē cōdēnaretur. vt hētur in canone. 2. q. 1. c. Semper. Uetuit itē diem dn̄icā aut quintā feriam xpianis ieiunare q2 eos dies pagani quaſi ſacros celebrabant de conſecra. di. 3. capitu. ieiunium dominici: Et cum iam peſtife‑ ra Manicheorum hereſis in vrbe Roma inualeſceret multa in oblationibus faciendis cō ſtituit: neceſſaria: q̇bus peractis ⁊ ſacris ordinibus ſemel habitis Maximiani iuſſu mar tirio coronatur: ſepeliturq;. 4. idus Decēbris in Cemiterio calixti via apia: Et tunc ceſſa‑ uit epatus dies. 17. 308 5507

Onſtantinus magn᷒ hui᷒ nois ꝑmus. 38. Roma. Imperator: ducēteſima octuageſima Olympiade Imperium obtinēs: imperauit ānis. 30. ⁊ men. 10. vir q̇dem optimus ⁊ oi laude digniſſimus queq; cum clariſſimo quoq; principe cōparari merito poſſumus: Naȝ militari glia fortunatus erat: pacē petentibus libenter dabat ſed ⁊ liberalitate ⁊ gratia oi um beniuolentiā ſibi cōparabat: Hic itaq; Cōſtantio pr̄e defuncto pp corporis ⁊ ai dotes maximo oium cōſenſu occidentis Imperium adeptus eſt: interim Rome militari tumul‑ tu excitato Maxentiū Maximiani filiū Auguſtū nūcuparūt: vn̄ ⁊ Maximianus in oriē te cōſtitutus ſpe recuperādi Impii ductus ad Romā ſtatim venit: Dioclicianūq; in ſolitu dine cōſtitutū litteris adortatus eſt: vt idē facere dignaretur. Cui Dioclicianus tale dedit reſponſum. vtinā Salone holera noſtris manibus inſtituta inuiſere poſſetis q2 ꝑfecto de reſumendo imperio nequaq̄ iudicaretis his igitur motibus Galerius predictus indigna‑ tus confeſtim Seuerū ducē ſuum ex Illirico cum exercitu Romam miſit: Sed dum vrbē obſideret fraude militum qui Maxentiū delegerant circūuentus fuit: ⁊ cū Rauenā fuge‑ re tentaſſet: occiſus eſt: paululum q̄ abfuit q̇n etiam Maximianus a filio Maxentio oc‑ cideretur: Nā maximianus ipſe militū beniuolētiā ⁊ pollicitatiōibus ac largitione ſūmo‑ pere querere ſatagebat: Sed a filio vrbe pulſus atq; fugatus ad Cōſtantinū hūc (q̄ gener eius erat) in Gallias fugit: Dumq; ibi etiā conſtantinum generꝝ fraudibus circūuenire tē‑ tare eius fraudes a Fauſta eius filia marito detecte ſunt Fugiens itaq; Maximianus maſ ſiliā ibidē ſcelerꝝ ſuoꝝ penas luuit: Galerius aūt Seuero duce ſuo interfecto Licinum q̇n dam rei militaris preſtantiſſimuȝ apud Tarētū imperatorem delegit atq; creauit virum vtiq; peſſimū atq; crudelem: Dumq; hec in italia gererentur Conſtantinus variis maxi‑

miſcꝫ germanoꝝ tumultib⁹ diutino bello ꝯpoſitis ī Jtaliā deſcēdit: Et Eporediā aliaſcꝫ
Ciuitates hoſtib⁹ ſuis ꝯſentiētes plurimū afflixit: Cōqueſitis oīb⁹ Ciſalpine Gallie Ciuita'
tib⁹ Romā cū magno exercitu ꝓfectus eſt. Ubi ⁊ Maxētiū Auguſtū ſibi renitētē graui ꝑ'
lio ſupauit ⁊ ī Tyberi fluuiū demerſit: quo īterfecto ſtatī glīoſus vrbē ītrauit: ⁊ Imperij
Inſignia oīa obtinuit. Uez cū ⁊ ipſe plurimas martiꝝ ſtrages dediſſet: ⁊ īnumerabilem
pplm p oēs ꝓuincias feciſſet variis penaꝝ generib⁹ interfici Elephācie morbo a deo ꝑcuſ
ſus eſt: Cui cum vniuerſa medicoꝝ ⁊ magoꝝ agmina ſubuenire nō poſſent: Capitolij pō
tifices: hoc dederūt ꝯſiliū: vt quedā piſcina ſanguine īfantiū paruuloꝝ repleretur: ⁊ ī illū
calidū Auguſtus lauaret: ac ſic ſanitatis beneficiū cōſequeretur: Quod q̄dē facinus cum
exhorruiſſet: in ipſa nocte apparuerūt ſibi apl̄i petrus ⁊ paulus ſibicꝫ ſanitatis ꝯſequēde
optimū dederunt cōſiliū: De quo infra mox dicemus.

Maxētius aūt Imperator ⁊ auguſtus a Militibus ſic vt ſupra ꝯſtitut⁹: Maximiani her'
culei auguſti fili⁹ fuit: vir ſane ſeuiſſim⁹ ⁊ chriſtianoꝝ acerrimus ꝑſecutor: lr̄aꝝ tn̄ amator:
q̄ inter cetera ſue crudelitatis opa cū magica arte plurimū delectaret grauidas xp̄ianorūꝫ
mulieres funeſtis ſacris adhibitas infantium cā ſcindere faciebat ⁊ paruuloꝝ corpora con
cremabat: ac eoꝝ cineribus in ea ſua magica vtebat: vt cūctis oñderet etiā tyrānidē p ne
phas poſſe ſuari. Que q̄dē ſeuitia aut Magica paꝝ ei ꝓfuit: q2 (vt dictū ē) q̄nto ſue tyrā'
nidis āno cū pōtem decipuloſum ꝯ Cōſtātinū p̄dictū ſup Tyberi iecīſſet: ipſe paulopoſt
ſuarū fraudū oblitus cū magna parte ſuorū ſūmerſus eſt.

Maximius aūt Maximiani loco a Galerio in oriente Ceſar ꝯſtitutus vir cruentiſſimus:
cōſimili crudelitate ea in regiōe ꝯ chriſtianos vtebat ꝓpter quā multi ac multi enecaban
tur: Et ob hāc cām Magorū magiſtris ⁊ malarū artiū doctoribus p̄mia decernebat ſuis
augurijs ⁊ diuinatiōibus fidē p̄ſtans: Et hec oīa ſi q̄s cōtēnere p̄ſumpſiſſet ſeuis penis af
fici p̄cipiebat: Unde ⁊ multi ex ſupioribus martirib⁹ martirio coronati fuerūt. Quo tn̄ fi
ne vitā clauſerit nō inueni.

Licinus itē p̄dictus a Galerio Auguſto Imꝑator conſtitus Maxentij p̄dicti Sorori⁹ fuit:
vir in Re militari p̄ſtantiſſimus: ſed auaritia ac libidine peſſimus: ⁊ ita litteratis hoībus
infeſtus vt eos ſpadones tyneas palatijcꝫ ſorices ac peſtē publicā noiaret: Hunc nācꝫ Con
ſtātinus (Maxentio ſubmerſo) etiā nauali p̄lio apud Nicomediā vincens ſe ipſum obtu
lit: quo ſpoliato in Theſalonica vrbe vitā priuatā ducere coēgit: Et iuſte quidem: Quia
a fide ob inuidiam deficiens chriſtianos Conſtantino fauentes grauiſſimis ſupplicijs per'
ſequebatur.

Maximianus aūt herculeus viroꝝ peſſimus ⁊ malorū oium p̄dictorū auctor eo ꝙ ſua ꝑ
ſuaſione dicta ꝑſecutio in chriſtianos fuerat excitata: ꝑ hoc tēpus apud Maſſiliā vrbē ꝓ'
fugus exiſtens diuinā in ſe vltionē p̄ſenſit: Nam ſubito inflatis viſceribus ita diſtenſus ē:
vt inter ſe ⁊ putridū cadauer nil intereſſet: ſcatentibus namcꝫ vndicꝫ vermibus ⁊ tabo
ſerpēte tanto putore fatebat vt ſuſtineri fetor nō poſſet: hoc plane eius exigentibus meri'
tis: Qui non ſolū noſtros interimebat verū etiā ad Cemiteria conuenire nō permittebat:
⁊ Simulachrū Antiochie cōſecratū ſubornatis Sacerdotibus qui ex adytis id enūciarēt
clamaſſe dicebat pellēdos ab vrbibus eſſe xp̄ianos ⁊ premia in ꝓuincijs diſtribuit Sacer
dotibus Simulachroꝝ qui ꝯ chriſtianos agerent: Tādem vero tyrānus penitētia duct⁹
(Medico ſuo ſibi veꝝ dicēte) decreto publico vetuit chriſtianos ledi: eoſcꝫ legib⁹ ſuis vti ꝑ
miſit: Sꝫ hoc ei nihil ſicut nec Antiocho ꝓfuit cū vi fierēt oīa: Nā grauiſſimiſ morbis diu
cruciatus viuēdi tandē finē fecit.

Deiectis itacꝫ a Cōſtātimo magno Maxentio Licinio ⁊ Maximiāo tyrānis oīcꝫ tyrānice
dñatiōis ablata memoria ſoliditatē xp̄iani nois iā eccl̄ia catholica obtinere cepit. Quan'
tocꝫ poſtmodū religioſius hic p̄nceps Cōſtātinus circa dei cultū ſtudioſus fuerit īferiori
libro latius dicemus: Quapp nūc hui⁹ voluminis octauo libro finē hic facimus.

Explicit liber octauus.

Fratris Jacobi philippi Bergomenſis ordinis Eremitaꝝ diui Auguſtini in omnimoda hi-
ſtoria nouiſſime congeſta Supplementum Cronicarum appellata: Nonus liber felici-
ter incipit.

Papa.34. Silueſter huius noīs pͥmus papa:natione Ro.patre Ruffino 313 5512
post Melciadē pontificem ſedit ānis.21. Uir vtiqꝫ di
uinus aſpectu.ſ.Angelicus:ſermone nitidus corpe decorus ope ſanctus
cōſilio magnus ⁊ maturus:fide catholicus.ſpe pacientiſſimus ac oī ca-
ritate diffuſus cui tantā dñs cōtulit grām,vt nō a chriſtianis modo ve
rū etiā a Gentilibus miro colereť affectu:Hic nāqꝫ baptizato Conſtan
tino ⁊ ab eo inſignibus infraſcriptis donatus ac Ecclījs pace reddita:multa ad cultū diui
num ſpectantia multa conſtituit:Et primo quidem vt in Eccleſijſ Cathedralibus inferio-
res Dyacono alias Archidiacono obtemperent ⁊ obediant:ſicut habetur in Canone.93.
di.capi. A Subdiacono: Mandauit inſuper laycis:ne Clericum in Judicium ſuum vo
care preſumerent:vt.2.q.7.capitulo. Nullus laycus. Uetuit quoque ⁊ ipſis clericis cau
ſas ſuas in ſeculari curia agere:nec ante Judicem ſecularem vllas cauſas tractare.xi.q.1.
ca.Teſtimonium:⁊.c.Si quis.ſtatuit item altaris corporalia neqꝫ Serico neqꝫ tincto pā
no fieri ſed lineo quidem ⁊ albo:vt de conſe.di.1.capi.Conſulto omnium: Sic quoqꝫ in
albis celebrandum eſſe dicebat:quemadmodum in lynea ſindone ⁊ alba chriſti corpus ſe
pultum fuit.Gradusqꝫ preterea in eccleſiaſticis ordinibus conſtituit:vt vnuſquiſqꝫ vno tā
tum ordine contentus eſſet ⁊ vnius ſolum vxoris vir:Cenſuit item vt ſanctum Chriſma
ab Epiſcopo tantum conſecraretur:Et vt Epiſcopi baptizatum ſignarent ſeu confirma-
rent propter hereticā ſuaſionē:Atqꝫ baptizatū preſbiter occaſione mortis liniat chriſma
te: vt de cōſecra.di.1.Quartā deinde ⁊ ſextā feriā ac Sabbatū Jeiunijs obſeruandis i
ſtituit:Quintā vero ⁊ Dominicā oīno cenſuit venerandā:Nā in ea die.ſ.qnta feria dñs
aſcendit ſacramentum ſui corporis inſtituit ⁊ ſacrum chriſma confecit:Hic cupientiſſimi
animi eſſet vir multorum Orphanoꝝ viduarūqꝫ ac paupeꝝ nomina in quadam matri-
cula habere volebat quibus ⁊ vite neceſſaria quottidie prouidebat:Et cum multis. Hic
ſanctiſſimus pontifex floruerit miraculis inter cetera ſua memorāda fertur Romanam
vrbem a Diaconis peſtilentia liberaſſe:Demū cum ſacros ſepties in Decembrio menſe
ordines celebraſſet vbi Dyaconos ſex ⁊ triginta preſbiteros.xlij.ac Epōs per diuerſa loca
numero.xlv.creauit pridie kal.Januarij:obijt:Sepultuſqꝫ fuit in Cemiterio priſille via
Salaria.

Conſtātinus itaqꝫ magnus predictus vir optimus hoc āno a diuo Silueſtro bapti 318
zatus ⁊ a lepre morbo purificatus.vbi chriſtiane religionis honeſtatem ⁊ ſanctimo
niā intellexit eam ita complexus eſt:vt iturus ad bellum non alio inſigni ꝙ crucis ſigna
to vſus ſit:Eo ꝙ ſereno Celo(etiam ante baptiſmum)dum ꝯ Maxentium iturus eſſet ſi
gnum illud viderat ⁊ adorauerat:atqꝫ aſtātes Angelos audierat dicentes: Conſtātine in
hoc ſigno vinces:ꝙ ⁊ factum fuit:qꝛ cum Maxentium ſuperaſſet etiam reliquos tyram-
nos facilime depulit ⁊ fugauit:Deinde a Silueſtro ad optime de eccleſia promerendum
edoctus mox leges multas ex equo ⁊ bono rogauit ⁊ ſuperfluas ſeueriſqꝫ omnino abſci-
dit ⁊ emendauit Inſuper ⁊ pro gratijs deo exoluendis vt Gratianus i nonageſimaſexta
Decreti ſui diſtinctione tradit Ipſi Silueſtro ⁊ ſucceſſoribus ſuis palatium lateranenſe.
Imperij ſui primo tradidit:Deinde coronam capitis ſui ſimulqꝫ ⁊ frixium ⁊ ſup humera
le clamidemqꝫ purpuream atqꝫ coccineam tunicam ⁊ omnia alia Imperialia indumenta
⁊ dignitatem Imperialium preſidentium Equitum:Contulit preterea Septra Imperia-
lia ſimulqꝫ cuncta ſigna ⁊ Banna:ac diuerſa Imperialia ornamenta ⁊ omnem proceſſio-
nem Imperialis culminis:Uiriſqꝫ diuerſi ordinis reuerendiſſimis Cardinalibus ſacro ſā
cte Ro.Eccleſie ſeruentibus illud Culmen ſingularis potentie habere ſtatuit:velut āpliſ-

Cōſtāti nus magnꝰ

ſimus eius Senatus viſus eſt gloria adornari: ꝛ ſicut Imperialibus extabat decorata militia: ita clerum ſancte Roma. Eccleſie ſtatuit adornari. Quemadmodum quoqȝ ſua Imperialis potentia diuerſis cubiculariorꝝ hoſtiariorumqȝ ordinabatur officijs: ita ꝛ ſanctam Roma. Eccleſiaȝ decorari voluit. Et vt pontificale decus ampliſſimo ſemper preful geret ſplendore decreuit vt eiuſdem clerici cubiculares: ideſt Cardinales Mapulis ꝛ lintiaminibus equos equitarent: Voluit inſuper ſicut eius Senatus calciamētis vtebatur ita ꝛ celeſtia ſicut terrena ad laudē dei decoraretur eccleſia: Decreuit etiā preter hec oia: vt ꝛ Silueſter ipſe digniſſimus pontifex ꝛ eius ſucceſſores Dyademate. i. Corona quā ex ſuo capite illi cōceſſerat ex auro puriſſimo ꝛ Gēmis ꝓcioſis: vti deberēt pro honore petri apoſtoli: Ipſam tñ Coronā beatiſſimus Silueſter tanq̄ꝫ religioſo capiti minie cōgruentem aſpernatus eſt: ſed phrygia mitra candidaqȝ tātummodo contentus fuit. Preterea quoque chriſtianiſſimus Conſtantinus pro reuerentia diui petri apoſtoli Eq̄ pontificis Silueſtri frenū tenens in ſubiectionis ſignū Stratoris officiū illi exhibuit: Publico etiā decreto ſtatuit oēs eius ſucceſſores ſūmos pōtifices eodē Frixio in ꝓceſſionibus ad imitationeȝ Ro. Imperij vti debere: Unde ꝛ pontificalis non vileſceret Apex: ſed magis tanq̄ꝫ terrēi Imꝑij dignitas gloria ꝛ potentia decoraretur: Ac ſic deniqȝ tam Romanā vrbem q̄ꝫ palatium ſuū ꝛ omnes Italie prouincias loca ꝛ Ciuitates Silueſtro pontifici ſuiſqȝ ſucceſſoribus Conſtantinus conceſſit: Deinde in vrbe Roma. nōnullis conditis Eccleſijs: Imperator ipſe mox Imꝑium Romanū in oriētales regiōes tranſtulit ꝛ in Bizantie ꝓuincie loco optimo noī ſuo vrbē: edificauit (alias āpliauit (quā ꝛ ſecūdā Romā noīauit: vbi ꝛ Imperiū ſuum ꝯſtituit: Aſſerēs vbi Sacerdotiū ꝑncipatus ꝛ chriſtiane religionis caput eſſet iuſtū nō eſſe Impatorē terrenū illic poteſtatē habere: Cōſtructa imo potius ampliata cōſtātinopoli Cōſtantinus cū bellū in pſas pararet: Acriōe villa publica āno etatis ſue. 66. iuxta Nicomediā morit ꝛ apud Grecos inter ſanctos ānumerat. Sūt tñ q̄ dicāt (ꝛ q̄dē male:) q̄ꝫ cū Cōſtantinus hic in Iordāe baptizari vellet atqȝ iccirco hieroſolimā peteret morte ꝑuentus a quodā Euſebio Nicomediēſi Arriano ep̄o rebaptizatus fuit: q̄ q̄dē res chriſtianiſſimi ꝑncipis fidē pleroſqȝ in dubiū vertit: Nobis tñ nō veriſimile videt eundē principē q̄ per oēm vitā ſuā Arriani dogmatis acerrimus hoſtis fuit i nextremo ſpū ei dementie cōſenſiſſe quā ſūmo ſtudio de ſuo Imperio Elimiauerat: hos q̄ppe ſilitudie nois deceptos potius putamus ꝛ patri illud aſcribere qđ filij ſcelere factitatū fuit: Hūc nāqȝ beatꝰ Gregorius in regio ſuo Martiano pricipi ſcribēs bone memorie vocat hiſtoria etiā tripartita eius exitū plurimū comēdat ſic ꝛ diuus Ambroſius in pſalmo. 14. euȝ magni meriti apud deū fuiſſe dicit: Iſydorus quoqȝ hiſpalenſis ep̄s ꝛ Eutropius atqȝ Oroſius noſter q̄ oēs eius res geſtas diligentiſſime ſcripſere ipſum feliciter ꝯſumaſſe affirmant: vnde ꝛ ante eius mortē ſtellam crinitā inuſitate magnitudinis: quā greci Cometē vocant: aliquādiu fulſiſſe dicūt. Et ꝓpterea Greci ipſum ſanctorum cathologo collocantes eius feſtum vigeſimaꝑma die Martij celebrant.

Baſilice a diuo Cōſtantino edificate.

319 Baſilica lateranēſis: quā Cōſtantianā vocāt: oium xp̄ianorꝝ primaria his tēporibus ab eodē Cōſtātino in ꝓprio lateranēſi palatio in honorē Saluatoris mūdi edificat ꝛ ab ipſo ꝑ ceteris: donis plurimis exornat. Fuere tñ ſupioribus tēporibꝰ: vt dictū ē: aliqua Sacella inter xp̄ianos ab apoſtolis alijſqȝ patribꝰ erecta: q̄ tñ ob crebras tyrānorꝝ pſecutiōes occulta erāt: atqȝ vt crediderim plerūqȝ ſubterranea quā aptis in locis ꝛ publicis fierēt: Hanc itaqȝ celebrē amplāqȝ baſilicā ad augēdā chriſtianā religionē Cōſtātinuſ cupidus ꝑmū: vt ſuo alios hortaret exēplo: ſupna inſpiratiōe ductus Rome edificauit: ꝛ Saluatoris mūdi imaginē in ſella ſedētē ex argēto librarꝝ. cxxx. eidē obtulit: atqȝ. xij. apoſtolorꝝ imagies. v. pedū altitudinis librarꝝ nonaginta ſiliter obtulit: Saluatorē q̄ȝ addidit: in Throno ſedentem q̄nqȝ pedū altitudinis habentē pōderis librarꝝ. 140. angelos etiā quattuor ex argento pōderis librarꝝ. 105. ꝛ coronas quattuor ex auro puriſſimo: altaria etiā ſeptē portati-

lia ex auro puriſſimo librarum.200.⁊ alia ꝑpemodū infinita donaria ⁊ ꝑcioſiſſima cū fundis aliiſq; ꝓuentibus eidē Ecclie cōdonauit:Baſillicā q; appendiciā in honorē beati Joānis baptiſte in balneo caloris ſui(in quo q̄dem loco baptizatus a lepra meruit purificari) huic addidit:Et ibidē ſacrū fontē ex lapide porphyretico iſtituit:i cuiꝰ medio colūnā porphyreticā poſuit:ſup quā phyalā aureā librarum.50.(balſamo plenā)collocauit:vbi ⁊ Joānis baptiſte ſtatuā argēteā cētū librarum fieri voluit:cui etiā Baſilice fundos multos cōſtituit Quas q̄dē Baſilicas Silueſter papa ꝑmū cōſecrauit.v.idus Nouēbris ⁊ morē hūc conſecrādi eccl̄ias deiceps edicto publico obſeruari ꝑcepit.

Baſilicā itē ſecūdā petro ap̄lo in vaticano Silueſtri pontificis rogatu edificauit:q̄ in loco eiuſdē ap̄li Corpus honorifice collocauit:ſupra cuius ſepulchrū poſuit crucē.cl.librarum auri puriſſimi:Hāc a fundamentis edificaſſe cōſtat ex eo ꝙ ex eius fundamēti aptura xp̄ianiſſimus ipſe ꝑnceps.xii.cophinos telluere refertos in honorē.xii.ap̄lorum ꝓpriis humeris exportauerit:huic etiā eccl̄ie quattuor cādelabra argētea ⁊ tres calices aureos li.12.Et.20.argenteos librarum.x.cōdonauit:Mitras q; quattuor.cl.librarum:⁊ patenā aureā cū thure colūbā ornatam gēmiſq; ⁊ margaritis dixtinctā librarum.30.obtulit:Eidē etiā cōſertiſſimos ꝓuentus ⁊ Rome ⁊ alibi cōſtituit.

Baſilicā ꝑterea tertiā adhuc extantē in honorē pauli ap̄li via hoſtienſi inſtante Silueſtro extruxit ibiq; ⁊ ipſius pauli corpus cōdidit:Eidēq; eccl̄ie totidē vaſa aurea argenteaq; ac Enea cōdonauit maxime vero aureā Crucē cētum ⁊ q̄nquagita librarum ſupra ſepulchrum pauli collocauit:⁊ ingentes ꝓuentus diuerſis ex ꝓuinciis deferendos aſſignauit qui ⁊ nūc vſq; in parte extant.

Baſilicā deide quartam ſub titulo ſancte crucis in hieruſalem in atrio Soſoriano Rome edificauit:⁊ ſanctiſſime crucis ꝑtem quādā repoſuit nup ab helena matre reptā ⁊ Romā ī thecis argenteis delatā:Cui etiā eccl̄ie hec munera defferri iuſſit:Argentea.ſ.candelabra q̄ttuor Scyphos argenteos.4.calices aureos.x.patenā argenteā i auratā librarum.l.⁊ altar argenteū lib.250.⁊ agros multos ei dono dedit.

Baſilicā itē quintā in honorē ſancte Agnetis martiris:vt q̄buſdā placet:edificatā eiꝰ iuſſu ⁊ impēſa fuiſſe tradūt ⁊ quāmaxie cōſtantie eius filie rogatu:Quo i loco ipſa Cōſtātia:⁊ ſoror eiuſdē nōis baptizate fuerūt:huic q; Baſilice hec munera cōtulit:patenā aureā lib.xx.Calicē aureū lib.x.⁊ calices argenteos.v.ac fundos multos.

Baſilicā inſup ſextā in honorē diui Laurētii martiris extra vrbis muros i agro verāo edificauit:i q̄ ⁊ ſcalā maximā ad deſcēdendū ⁊ aſcēdēdū vbi corpꝰ ſctiſſimi martiris manebat extruxit:eāq; eccleſiam multis monumentis tum argenteis tum porphireticis lapidibus exornauit:⁊ in aditu cripte eiuſdē lucernam ex auro puriſſimo lib.xx.collocauit:Et ante corpus ſanctum.x.alias argenteas lucernas li.xv.ꝯſtituit:Cui etiam multos fundos aſſignauit.

Baſilicā deniq; ſeptimā beatis martiribus Marcellino ꝑſbitero ⁊ petro exorciſte via lauicana inter duas lauros Cōſtantinus extruxit quo in loco Mauſeolū in honorē martirū erexit:Cui etiā tēplo interceſſione helene m̄ris ſue ⁊ martirum deuotione hec dona dedit:patenā.ſ.auream.lib.35.Candelabra.4.argentea altitudinis pedū.xii.Calices aureos.3.cū gemmis precioſiſſimis:Lamas aureas duas ⁊ Aram argenteā lib.cc.ac Scyphum aureum lib.xx.miſit:Fundos quoq; tres aſſignauit e quibus Sacerdotes prouentus vrbes percipiebant:Alias quoq; Baſilicas extra vrbem:hic priceps extruxit:de quibus nūc nō expedit dicere.

Helena celi anglorum regis filia iam diu captiua ⁊ magni huius Cōſtātini.Auguſti mater ꝑ hoc tēpus icōparabilis fidei ⁊ religiōis mulier habita fuit:hec q̄ppe baptizato filio magnitudine animi mota cū vidiſſet xp̄i ꝓdigia a beato Silueſtro in filiū ⁊ ꝯ Judeos declarata ⁊ facta ab ipſo baptiſmū expoſtulauit:Qua baptizata cōfeſtim ad ꝑquirēdū ſancte crucis lignū hieroſolimā petiit:vbi cū id fieri difficile videret q2 ab ātiq̄s ꝑſecutoribus eo lo

co veneris Simulacrū collocatū fuerat vt xp̄iani venerē ipſam ſaluatoris loco adorarēt:
illa a Juda Judeo ad ſe vocato minis ꝛ ſuaſiōibꝰ p̄cepit vt lignū ſancte crucis(ſibi ꝛ qui
buſdā alijs Judeis tm̄modo notū)oñdere dignaret. Ipſe.n. Judas p̄dictus poſtea bapti
zatus Cyriacus mutato noīe vocatus fuit. Qui orōne fuſa ſtatim ei locū oñdit in q̄ crux
ipſa occultabat: Illa aūt vbi locū ipſum ruderibꝰ plenū purgaſſet cōfeſti tres cruces inue
nit: In vna quaꝝ iſcriptio illa legebat tribus lignis .ſ. J. N. R. Judeorum: Que eueſtigio
Mulieri nup mortue admota vitā illi reſtituit: Quāobrē Cōſtantinus auguſtus motus.
Edicto publico vetuit quēpiā deiceps crucis ſupplicio puniri: Helena itaq̄ ibidē edificato
Tēplo inde Cōſtantinopoli ad filiū abijt: ꝛ clauos q̄bus xp̄i corpus cruci ꝯclauatū fuerat
ſecū detulit: quoꝝ vnū Cōſtātinus ipſe in frenū Equi ſui tranſtulit quo in p̄lio tm̄modo
vtebat: q̄ mō i Mediolanēſi Domicilio maxio in p̄cio cuſtodit. Alteꝝ vero in Galce ſue
cono collocauit. Et tertium(vt diuus teſtat Ambroſius)in adriaticum mare ad cōprimen
das ſeuientis Maris procellas deiecit: Sed ꝛ crucis ipſius partem etiam detulit: quam q̄
dem ꝛ thecis argenteis atq̄ gemmis precioſiſſimis exornari fecit: quāq̄ deniq̄ Romam
veniens ſecum cum magna veneratione detulit: ꝛ in Baſilica ſancte crucis in hieruſalem
quam filius eius rogatu edificauerat collocauit: Quibus geſtis helena quod reliquum tē
pus ſuperuixit: ibidem ſanctiſſime exegit ꝛ orthodoxe fidei acerrima ꝓtectrix fuit: ꝛ quā
maxime paupeꝝ ꝛ orphanoꝝ ac viduaꝝ curam geſſit quos tanta proſequebatur huma
nitate ac caritate vt vere oīum mater vocari mereret. Hanc tñ diuus Ambroſius ſermo
ne quodam non regis filiā ſed ſtabulariā ꝛ humilē a p̄ncipio fuiſſe dixit ꝛ ob eiꝰ pulchri
tudinē Cōſtantio p̄ncipi cōiunctam: Quā certe dñs Jeſus xp̄s de ſtercore leuās nō modo
cum p̄ncipibus ſeculi huius ſed etiā cū principibus celeſtis glorie collocauit: ꝛ vt chriſto
luchri faceret ſemp vt ſtercus terre ſe humiliter extimauit: Demū de Deo deq̄ hoibus be
nemerita ſupſtite filio Rome diem obijt.ſ.15.kal. Septembris: cui filius ipſe Auguſtus
Mauſeolū erigens in porphyretico ſepulchro collocauit: Et inter ſanctas merito locata.
eius natale.xv.cal.celebrat.

Arrianoꝝ hereſis ortus.

Arrius q̄dam hoc nomīe appellatus alexādrinus p̄ſbiter: ſpecie q̄dē ꝛ forma: magis q̄ vir
320 tute vlla: inſignis: hiſ tempibus vt homo laudis ꝛ glorie(potius q̄ veritatis)cupidus apō
alexādrinos nō in paruo p̄cio fuit quo honore iflatus diſcordiā in Orthodoxa fide ſerere
conatus eſt: Separare.n.filium ab eterna ꝛ ineffabili dī p̄riſ ſubſtātia conabat: his potiſ
ſimū verbis: erat aliquādo qñ nō erat intelligēs p hoc filiū p̄riſ coeternū eſſe: ꝛ fuiſſe ꝛ eū
dem in trinitate ſubſtantiā: cū dictū ſit: Ego ꝛ pater vnū ſumus: Et q̄ Impatoꝝ edicta:
aut hoſtiū inſidie nec nō ꝛ tyrānoꝝ gladij cōtra fidē catholicā potuerūt: atq̄ ita his ſuis
fraudibus p̄ualere conatus eſt: ac ſic pene totū orbē ſuo infecit errore: Quod tñ celeſtum
ꝛ Dyabolicū viꝝ dñs nō pmiſit impunem: qr haud multo poſt.obſcena morte vitam fini
uit: Ea.n.pcuſſus fuit infirmitate q̄ viſcera ei effluxerūt tota ita q̄ corpus vitalibus va
cuū remanēs: p hos eius reſeratū videret q̄s vſq̄ in corporis. Imū: ab eo poſtea ſequaces
Arriani eretici cognominati ſunt.

Nicena Synodus p̄ma oīum Synodoꝝ: trecētoꝝ decē ꝛ octo patrū.hoc āno q̄ eſt ſextus
324 decimus Impij Cōſtātini ānus ꝯ huius pfidi Arrij dogma Silueſtro pōtifice ꝛ Cōſtanti
no Auguſto iubentibus in Nicena vrbe celebrat: vbi aliquādiu ꝛ q̄dē acriter diſputatū
fuit. Tandē re ipſa eo in cōcilio diligēter diſcuſſa ꝯcluſum fuit: Omuſion ſcribi debere. i.
chriſtum eiuſdem cum patre.eſſe ſubſtantie cōfiteri debere. Nam q̄dam viri in queſtioni
bus calidi Arrio eidem multum fauebant ſimplicitati fideliū multum aduerſantes: inter
quos fuit Euſebius noſter p̄hus poſtea Ceſarienſis ep̄us q̄ diuino tactus ſpiritu vno mo
mento fidem quā antea impugnabat(velut ſanctā ꝛ integrā)ſtatim ꝯplexus eſt: Et ex ſan
ctoꝝ p̄rum p̄cepto Symbolum maius edidit: vbi ad deiciēdā pniciosam Arrij opinionē
filium dei genitū nō factū cū ſubſtātialēq̄ p̄ri ꝯſcripſit: ac p̄ribus tradidit: Cui inuentioni

⁊ ſnic nihil penitus detractū aut mutatum ſeu additū fuit niſi ſolum illud Deum veꝝ de deo vero: Quia ⁊ ſi a p̄re genitū eſſe nō factū cōſubſtantialemq̄ȝ deo p̄ri filium ad confutationē hereticorum ſuffeciſſent q̄ tn̄ deum filium patrem vero deum veꝝ inter hec diſtinguentes Arriani predicabant: p̄res ad confutandum eoꝝ maliciam: Deum veꝝ ō deo vero interiecerunt: Qui aūt eo in concilio Arrij Opinioni adeſerunt decē ⁊ ſeptem fuere affirmantes extrinſecus dei filium fuiſſe creatū: ⁊ nō ex ipſa p̄ris diuinitate genitū: Cognita tn̄ patrum veritate Cōſtantinus eorum decreta approbauit poſito ꝯdicentibus exilio: Unde ⁊ ſex tm̄ cum arrio exulauere: reliqui vero in p̄rum opinionem ⁊ ſententiam venientes: In eo itaq̄ȝ concilio non ſolum arrium cum ſequacibus ſuis ſed ⁊ photinianos hereticos damnauerunt: qui affirmabant chriſtum a Maria pio coitu fuiſſe cōceptum: Sabelliani quoq̄ȝ dānati fuere: qui vnā tm̄ perſonā p̄ri ⁊ filio ⁊ ſpirituiſancto aſcribebāt. Multa deniq̄ȝ ad honeſtatem ⁊ pacē ecclie ptinēcia vt habet̃ in decretis eo cōcilio cōſtituta ſūt que breuitatis cauſa omittunt̃.

Uiri diſciplinis excellentes.

Antonius Abbas Egyptius: vir plane diuinus ⁊ quāmaxie ſermone ⁊ ope potens his tēporibus maximo in p̄cio apud oēs fuit: ob cuius doctrinā ⁊ ſanctitatē helena ⁊ Cōſtantini filij ſe eidē ſepius ⁊ lr̄is ⁊ nuncijs cōmendebant: Cuius cibus panis ſolus ⁊ aqua madida potus erat ⁊ vnq̄ nisi in ſolis occaſu comedebat: hic (vt diuus teſtat̃ hiero) ſeptē ep̄las egyptiace ſcripſit quas poſtmodū ob ſeñtias grauiſſimas q̄dam in Grecā linguā trāſtulerunt. Eius aūt vitam ⁊ p̄clariſſima geſta, Athanaſius ep̄s alexandrinus inſigni volumie conſcripſit: Obijt deniq̄ȝ hic vir omni p̄conio dignus in Thebaida anno dñi.357.etatis ſue.105. Cuius corpus cū diu occuluiſſet poſtea Impante Juſtiniano magno Imperatore diuina reuelatiōe reptū fuit ⁊ ex Thebaida Alexandriā p̄mo delatum eſt poſtea in Galliam tranſlatum apud viennā ꝯdigno honore nūc vſq̄ȝ requieſcit: Eius aūt natale.16.cal. Februarij celebrat̃.

Rheticius q̄dā heduoꝝ ſeu Burgōdionū ep̄s: vir eruditus hiſdem tēpib⁹ in Galijs alijſq̄ȝ locis celeberrime fame habitus eſt: Eo q̄ preter vite ſanctitatem nonnullos cōmentarios in canticis canticoꝝ ꝯpoſuerit. Scripſitq̄ȝ ⁊ aduerſus Nouatianū hereticū aliud volumē ⁊ alia multa.

Juuencus hiſpan⁹ poeta ⁊ Cardinalis p̄ſbiter: genere q̄dē nobilis ſed virtute ⁊ doctria nobilior p hoc tēpus admodū clarus exiſtens. Euāgelia oīa quattuor libris v̄ſibus explicauit heroicis: atq̄ȝ alia quedā eodē metri genere de ſacramentis exarauit.

Euſtachius genere pāphylus Berythie Syrie ciuitatis ep̄s hac tēpeſtate fidelis ⁊ doct⁹ exiſtens multa aduerſus arrianoꝝ dogma cōpoſuit: Quib⁹ ex ſcriptis i exiliū pulſus eſt: vbi ⁊ de aīa aduerſus origenē ⁊ Ep̄las plurimas ſcripſit.

Nazarius q̄dam inſignis rhetor ⁊ Eunomia eius filia virgo eloquentiſſima: atq̄ȝ Metrodorus p̄hus p hec tēpora multa ſcripſere memoratu digna.

Papa.35. Marcus papa: natione Ro. patre priſco: poſt Silueſtrum pontificem ſedit annis.2. ⁊ menſibus.8. vir ſiq̄dem bonus ⁊ chriſtiane religionis amator: qui pontificatu ſuſcepto ſtatim ad eius curam conuerſus: Gratiano teſtante: cōſtituit nullam omnino clericum ad ſecularia quouis moddo pertrahi poſſe: ſicut habet̃ in decretis ſuis.xi.q.1.capi. Quicūq̄ȝ. Uoluit item vt hoſtienſis ep̄s ſemper Ro. pontificem conſecrare debere ⁊ palio vti poſſe: Mandauit inſuper diebus ſolemnibus in Miſſa poſt Euangelij lectionem Symbolū Euſebij a clero ⁊ pp̄lo magna voce cantari: prout in p̄dicta Nicena Synodo fuerat declaratū: Hic duas ecclīas in vrbe Roma cōdidit: vnā via ardeatina in q̄ ⁊ ſepultus fuit: alterā ibidē ad palatinas quas q̄dem Cōſtantinus Imperator adhuc viuens multis exornauit muneribus: Deniq̄ȝ cū ſacros ordies bis in Decēbrio menſe celebraſſet ⁊ multos Dyaconos preſbiteros. Ep̄oſq̄ȝ creaſſet emorit̃: ⁊ in predicta ecclīa ſua ſepelit̃.3.f.nonas Octobris: ⁊ tūc vacauit ſedes dies.xx. 334 5535

5535 336 Ulius papa:natione Ro.pr̃e Ruſtico:poſt Marcũ p̃dictũ ſedit ãnis.16.ꝛ men. 4.
Mirande q̃dem ſanctatis ꝛ doctrine vir q̃ ꝛ multis vexatióibus ꝑpter Arrianoꝛũ papa.36.
peſtiferã hereſim abolendam diu vexatus fuit:Sed tñ nõ deſtitit eos reprehẽdere ꝛ ꝑſeq̃
ꝛ maxie q: ꝑter auctoꝛitatẽ Romani pontificis Antiochenũ Inducere ꝑſumpſiſſent ꝯciliũ
cũ ſine eius auctoꝛitate id fieri nõ deberet nec poſſet:Tandẽ hic multis oꝛientaliũ epoꝛũ
omiſſis cõtentióibus duas ꝛ ipſe in vrbe Roma Baſilicas edificauit:vnã iuxta Romanũ
foꝝ. Alterã in trãſtiberina regione Tria inſup Cemiteria extruxit:vnũ in via flãminea:
Et aliud via aurelia:Tertiũq; via poꝛtuenſi:Sed ꝛ leges nõnullas atq; ꝯſtitutiões edidit
Et ꝑſertim(Gratiano referẽte)ꝯſtituit:vt Eps ſuo iure ſpoliatus nullo modo ad Synodũ
vel aliquo alio loco ꝓuocaret:ſicut habet i Canõe.2.q.1.c.Nullus põt:Uoluit itẽ:vt qui
Judicẽ hẽret ſuſpectũ.Romanã ſedẽ poſſet appellare.2.q.6.c. Ideo huic:Cõſtituitq; pre
terea ne q̃s Sacerdos alibi q̃ apud Eccliaſticũ cãm diceret.xi.q.1.c.Is etiã.Demũ Arria
na iualeſcẽte ꝑfidia multa a Cõſtante Cõſtantini filio ꝑtulit incõmoda:a quo etiã decen⁄
nio exilio dãnatus fuit:Nec ꝑpterea deſtitit ꝛ monitionibus ꝛ ſcriptis catholicos in' fide
cõtinere:Unde ꝛ ad Dyoniſium quẽdam de icarnatiõe dñi ꝑutilem ſcripſit Epl'am:q̃ ab
oib' approbata eſt::Et cũ ab exilio reuocatus fuiſſet:mãdauit oĩa ad Eccliam ꝑtinẽcia ꝑ
notarios(quos ꝓthonotarios hodie vocamus)ꝯſcribi.Ter deniq; cũ i Decẽbꝛio menſe
ſacros oꝛdinẽs celebraſſet:vbi preſbiteros.18.Dyaconos.3.ꝛ Epos vnum creaſſet pridie
idus augu.vite finẽ fecit:ſepultuſq; eſt via aurelia in Cemiterio Calepodij:Et tunc ceſſa⁄
uit epatus dies.25.
Zenon veronẽſis eps magne ſanctitatis ꝛ doctrine vir hoc anno magnis clarus miraculis
337 migrauit ad dñm:De cuius virtutibus admiratiõe dignis diuus Gregoꝛius papa in lib.
Dyalogoꝝ multa cõmemoꝛat in cui' q̃dẽ honoꝛẽ celeberrimũ adhuc extãs extructũ fuit
tẽplũ:Et cũ ſanctus ab oibus hitus ſit.ei' feſtũ ſexto idus Decẽbꝛis celebrat.

Georgianoꝝ conuerſio.

Hibernia alias hyberiã ꝓuincia q̃ hodie Scotia nũcupat:in aq̃lonari ꝑte ꝯſtituta:hoc an⁄
no federa verbi dei ꝛ chꝛiſti fidẽ miraculoſiſſime ſuſcepit:ꝛ muliercula q̃dã xpiana ibidẽ
338 captiua huius tãti boni Cauſam preſtitit:Que cũ vitã pudicã ꝛ ſanctã ea in regione du⁄
ceret:ac dies nocteſq; in oꝛõne cõſumeret gentibus illis admirationi fuit.Quib' ſciſcitan
tib' cur ſe tãtope affligeret:Ita ſe ſuũ deũ colere(reſpõdit)q̃ chꝛiſtus eſt:Nihil ex hoc am
plius mirati Barbari q̃ nouitatẽ nois:mulierculã in honoꝛe hẽre ceperũt.Mos itaq; gẽ⁄
tis ill' erat paruul' cũ egrotarẽt ꝑ vicinas domos a mr̃ib' circũferri remedia exq̃rẽtib'.acci
dit aũt vt q̃dã mr̃ cũ pueꝝ aliquãdiu circõtuliſſet nec ſalutare quicq̃ iueniſſet captiuã tãq̃
hebꝛia doloꝛis adiret eiuſq; opẽ expeteret.Que nihil humãi illa ſe ſcire rñdit:ſ; dñi quẽ
coleret Jeſum xp̃m deſꝑatã ab hoib' ſalutẽ ꝯferre poſſe:Paruulũq; cilicio ſuo ſupiponẽſ
ꝛ oꝛõne ad deũ fundẽs ſanũ mr̃i ꝯfeſti reddidit:Mox facti rumoꝛ totã repleuit vrbem:ꝛ
ad reginã ẽt ꝑuenit:Que doloꝛe quodã afflicta captiuã ad ſe adduci curauit:Cũq; illa re
giã domũ igredi recuſaret oꝛõnẽ ad deũ ꝓ illa fundẽs illico regia reddita ẽ ſanitati:atq;
ex hoc admõita vt i xp̃m crederet ꝛ eũ q̃ ſalutẽ ei ꝓbuiſſet adoꝛaret.Quib' beneficijs ꝛ v̈
bis cõmota regina rogauit viꝝ vt chꝛiſtianus efficeret:quod q̄q̃ ille ꝓmiſiſſet ſegnis tamẽ
erat:nec ſepius ab vxoꝛe ꝯmonitus baptizari curabat:nõ tam q̃ fidei hoſtis eſſet q̃ dubi'
Cõtigit:aũt eũ aliqñ in ſiluas altiſſimas ire venatum:Quo cũ ꝑueniſſet coboꝛta ſubito tẽ
peſtate ita tenebꝛe ꝯcta operuere vt nec comites cerneret:nec ab vllis cerneret:Ignarus
aũt quid facto opus eẽſſet,ꝓmiſſionis cõiugi facto recoꝛdatus eſt:ꝛ tunc xp̃m rogauit vt ſi
deus eſſet ex tantis eũ periculis liberaret:Nec moꝛa dies clariſſima mũdo reddita eſt:rex
ad vrbẽ ꝓductus regine que geſta erãt miraculi loco expoſuit:vocat captiua ꝛ eius cõſiliũ
audit.Illa ſtatim reijcienda Idola ꝛ xp̃m collendũ dicit:eiq; ſupplicãdũ ꝛ Baſilicã con⁄
ſtruendã eſſe hoꝛtat:Cõuocato pp̃lo Rex Euãgeliũ p̃dicat:ꝛ nõdũ ſacris initiatus fit ſue
gentis ap̃lus:Credũt viri ꝑ Regẽ ꝛ femine ꝑ reginã:Cõſtruit tẽplũ magni opis ꝛ eleuato

ptinaciter muroꝝ ambitu colūne collocant: Sed pma ac ſecōda erecta tertia nullus ma-
chinis nulliſq; viribus erigi pōt: Cūq; ad noctē vſq; laboratū eſſet recedētib⁹ oīb⁹ ſola ca
ptiua Mulier apud Eccliam i orōne pſeuerat: Poſtera vero die pma luce redeūte pplo
colūna repta eſt ſupra Baſim in aere ſuſpēſa: quantū eſſet vnius pedis ſpaciū. Quo mira
culo viſo oēs magnificarunt deū veraq; captiue fidē recognouerunt: Et ſtupentibus oib⁹
ſenſim ſupra Baſim nullo cōtingente depoſita eſt: Moxq; reliq; columne magna facilita
te erecte ſunt: At pfecta eccl'a: ⁊ populi fide ꝯfirmata ſuadente captiua totius gētis legatō
ad Cōſtātinum Imperatorem i greciā mittit reſq; geſta exponit ⁊ ſacerdotes petunt: q̄ ce
ptū erga ſe munus expleāt: Quib' ⁊ iucūdiſſimo vultu Impator optime ſatiſfecit: hi naq;
Scoti ſeu hiberi hodie Georgiāi ppl'i appellātur: ⁊ vſq; in hodiernū diē xp̄m colunt: quā
uis pcul ab apoſtolica ſede veritatis magiſtra: q2 nō oēm Euāgelij veritatē ſuāt eo q bar
baris gentibus circūfuſi ſunt.

Armenoꝝ etiā cōuerſio.

Armeni etiā ppl'i huius religioſiſſimi pncipis tēporib⁹ xp̄i fidē cū Scotis ſuſceperūt: eo q
hiberis pdictis in occidentali plaga viciniores eſſent: Et hi Armenij in Aſia int Thauꝝ
⁊ Caucaſū mōtes ꝯſtituti erāt ⁊ ſūt: Nā hiberi ⁊ Armenij ac Colchides vna ſub puīcia
ſiue regiōe ꝯiungunt: Huius itaq; cōuerſiōis Tyridates tūc huiuſce gētis rex cā fuit: q̄ ex
q̄dā mirabili ſigno circa domū ſuā diuinitus oſtēſo xp̄i baptiſmū ſuſcepit: q̄ vna cum oī-
bus ſue dictiōi ſubiectis vna die ⁊ vna pceptiōe deo colla ſubmiſere: Ex quo factū eſt. vt
ad finitimas quoq; gentes xp̄ianū dogma puenerit ⁊ multitudine dilatatū ſit: quoꝝ co-
mertio etiā pſe fidei rudimēta aliquātulū ſuſceperūt.

Uandaloꝝ regni pcurſus.

Uandalia regio eſt ⁊ polonie ſeptētrionalis regionis pars fuit a Uandalo fluuio (qui regio
nem interfluit) cognominata a qua accolle nomē habuere gentes ſiq̄dem inhumane ⁊ fer
rociſſime: hanc quippe regionē his temporibus Imperante adhuc Conſtantino magno q̄
dam Geberich Gothoꝝ Rex potenter inuadēs vandalos cum Uiſimar coꝝ rege victos
a pprijs ſedibus deturbauit: Qui vandalia relicta (noīe retēto) panoniā habitandā a Cō-
ſtātino iſto impetrarūt: vbi ⁊ quadraginta ānis Impatoribus obſequentes māſerunt: ve-
rū poſtea cū nec ibi ꝯfidēte: ppter Gothoꝝ metū diutius Immorari auderēt ad occeanū
ꝯfugiētes pirraticā aliquādiu exercuere vitā: Sed a Gepidis gētibus fugati rurſus vāda
liā reuerſi locū deīceps incoluerūt.

Stilco deinde patricius Romanus huiuſce gentis poſtmodū dn̄iū accepit: hic cū magni
precij apō Theodoſiū ſecūdū hēretur eidē Impator ipſe Archadij ⁊ honorij filioꝝ ac pa
latij totius curā cōmiſit: Qui cū filiū noīe Eutheriū haberet in occidētē cū magna aucto
ritate miſit cupiēſq; illum ibidē ad auguſtale faſtigiū ſublimare rempu. plurimū pturba
uit: ⁊ mortuo Archadio ꝯfeſtim vandalos iſtos ⁊ Quados Gepidas Sarmatas alanos
Burgōdiōes Saxones ⁊ Sueuos in arma ſolicitauit ⁊ pro terrēda repu. oīa pmiſcuit: cu
ius q̄dem ſuaſiōe vandali cū reliquis natiōibus Galliā omnē iuaſerunt: Sed Honorius
Imperator poſtea Stilconis fraude cōpta: aduerſus eū cōmouit bellū quē ⁊ breui cum
Eutherio filio ſupatū iterfecit.

Corſico igitur poſt Stilconis mortem a Uandalis Rex conſtituitur: vir vtiq; ferociſſimus
Qui ſtatim huius ſibi adiunctis per Gallias debachans quicquid intra alpes ⁊ pyrene-
um eſt quod occeāo Rhenoq; includitur ſtatim occupauit: Quo quidem furore capiun-
tur epiſcopi interficiuntur preſbiteri ſubuertuntur ⁊ diſſipantur eccleſie martirum effodiū
tur reliquie: vrbeſq; euertuntur: nulli indulgetur etati: ſed cedibus incendijs ⁊ ruinis at-
q; capinis omnia miſcentur: Demum Arelatum vrbem obſidens a maiori capitur preſi-
de ⁊ cathenis implicitus ad improperium per omnes vrbes quas vaſtauerat ignominio
ſe petrahere fecit: ⁊ poſt multa ſeuiſſime tormenta miſera morte vitā finire coegit. Eoq;
ſic mortuo Fredebaldus q̄dā poſt eū ſecūdo loco ſup vandalos regnare cepit quē ſtati cō

ſtantinus patricius ingenioſe captum ad honorium vinctum miſit.

Gundericus deinde tertio loco in regem erigitur: ꝛ.14. annis regnauit: Quo regnāte vandali i duas partes ſeſe diuiſere: Nam eo tpe quidā Barbari qui honoriati dicebātur: ad tutandas ꝯ vandalos pyrenei anguſtias deputati predationū abundātia allecti q̄ magis preclari liceret ꝛ ſcelus Impunituꝫ remaneret ꝑdita vandalis pyrenei cuſtodia ſtatim in hiſpaniā cū multo tumultu intrarūt: ꝛ multas vrbes occuparunt: vbi poſtea poſt graues rerū ꝓuintiaꝝq; vaſtatiōes poſſeſſiōe iter eos diſtributa quidā ſub Gunderico rege mā ſerunt: alia qꝫ vandalorū pars Aurelianis remanēs Singibanū ſibi regeꝫ ꝯſtituerūt: qui tamē non multo poſt in Imperij ditionē ceſſerūt: porro Gundericus predictus hiſpaniarum domitor cum ēt ipſe Eccleſijs dei inſidias tetendiſſꝫ.14. regni ſui anno dei Judicio percuſſus interijt.

Gynſericus.4. Rex Gūderico ꝓdicto ſucceſſit vir quidē magnanimus atqꝫ ferus: qui ſuſcepto regͤ ſtatim exercitu in hiſpanijs collecto cuꝫ.80. vandaloꝝ ꝛ hiſpaniaꝝ milibus anguſtū Mare ſeptē paſſuū milib⁹ coartatū in Aphricā vado trāſiuit: vbi Arriana Impietate ſubornatus fidē catholicā ſubuertere conatus ē: Quo i tpe diuus pr̄ Aug⁹. Jponēſis epus dū eius Ciuitas ab iſto rege obſideret poſt multas lachrymas obdormiuit i pace: hic itaqꝫ vniuerſa ſibi aphrica ſubiugata: in Siciliā Apuliāqꝫ tranſiens ferro ſibi viaꝫ appuit ꝛ Romā venit: quā quaſi deſertā inueniens (ꝛ ſi ab igne ꝛ cedib⁹ leonis pape rogatu abſtinuerit).13. tamen diebus ipſam militibus in predam ꝯceſſit: Quibus ita geſtis in Aphricam reuerſus vitam paulopoſt finiuit.

Honoricus.5. vandalorum rex Gynſerico ſucceſſit: ꝛ zenonis principis tpibus regnauit: q̄ ꝛ ipſe Arrianorū perfidia deprauatus trecentos epos cepit: ꝛ eoꝝ Eccleſijs clauſis: i Sardiniam exulare coegit.

Tranſimūdus aūt ſexto loco honorico tam in hereſi q̄ in regno ſuccedēs: ꝛ ipſe qꝫ multis eccleſijs clauſis 30. Epos in Sardinia exilio damnauit: Childericūqꝫ honorici filiuꝫ cui poſt eū regni ſucceſſio debebatur ſacramēto adegit: ne catholicos in regͦ ſuo cōſuleret nec hitare pmitteret: Tranſimūdo aūt defuncto: ipſe Childeric⁹ q̄ ꝛ Jlyris dicebatur priuſq̄ regiū diadema ſuſciperet epos catholicos ab exilio reuocauit eccleſiaſqꝫ ꝓ virib⁹ in melius reformauit ꝛ multa ei dona cōtulit.

Gilimer aūt qui ꝛ Godiner tyrānide ſumpta Childerico ꝓdicto adhuc Juueni regnū ſurripuit: ꝛ eū extra ꝓuintiā depulit: q̄ audito Juſtinianus Imperator Beliſarium patritiū ad ꝓpugnādū eū miſit: qui veniēs vouit ſe chriſtianū mox futurū: ſi vandalos ſuperare poſſet: Beliſario itaqꝫ in aphricam traiciēte Gilimer tyrānus in maris littore caſtrameratus eſt: Sed Beliſarius ꝛ Antonina eius chriſtianiſſima vxor terreſtri naualiqꝫ prelio eꝯ ꝓcedere parauere: antonina aūt ꝑ cū ſuis claſſe egreſſa vandalorum mulieres ꝛ paruulos oēs deleuit: Gilimer qꝫ a Beliſario in caſtra cōpulſus (diſiecto vallo) cum ſuis ad internitionem vſqꝫ ceditur: Qui captus: ꝛ cathena argentea vinctus Juſtiniano Imperatori cōſtantinopoli preſentatur hunc (vt aiunt) eunuchizatū Imperator in vicinis prouincijs cōtra perſas patritium creauit: Sicqꝫ vandalorū Regnū finem ſue diuturnitatis accipiens: in ditionem Imperij Romani tandem venit.

Gothorum item regni procurſus.

Gothia aūt regio Europe ſuperioris pars ē finitimaqꝫ Dacie ꝯtingentis alemaniam primaꝫ Scythie partē: q̄ diuiditur in duo regna: Nā cū Arriaricus ꝛ acritus Gothorū reges hiſdē tpib⁹ ad ꝯſtātini magni pn̄tiā cū.xi. armatorū milibus i eius ſolatiū acceſſiſſent gebe rich alter Gothorū rex vandaliā: vt diximus. inuadens vandalos ꝛ viſimar eorū regē a ſedibus ꝓprijs depulit: eo q̄ Gothi ꝛ alie Scythice gentes a natura ferociſſime eſſent.

Hermaricus aūt Gothorū rex Geberichō pre ſublato regnū accepit: ſꝫ quantū regnauerit neſcit: Eo nāqꝫ regnante Jmmaniſſima hūnorū. i. vngarorū gens diu in acceſſibilib⁹ mōtib⁹ incluſa repentina rabie pcita: in Gothos exarſit: ꝛ velut examen apum ſub velamur

Rege ſuo Gothiã cohoperiens:ipſos ⁊ hermaricũ iſtũ regẽ ſparſim fugatos:ab antiquis
eorum ſedibus depulit

Fridegninus aũt poſt hermaricũ p̃rem regnauit:qui ad valẽtẽ Imperatorẽ ꝯfugiẽs ab eo
perbenigne exceptus eſt:cui ⁊ Meſſiam Thraciãqꝫ ꝓuincias hr̃e ꝯceſſit:Sꝫ mox ꝑ aua
ritiã Maximini ducis fame laceſſitus eidẽ rebellauit:Qui vniuerſa cedibus ⁊ incendijs
miſcens:ẽt cũ ipſo Imparore valẽte dimicare auſus eſt:cuius exercitũ fundens ⁊ fugans:
ipſum qꝫ Imparorẽ ſauciũ in quadã caſulã incluſit ⁊ cõbuſtit:Eo item mortuo.

Athanaricus ſucceſſit vir ſceleſtus atqꝫ malignus qui ẽt ꝑſecutionẽ maximã chriſtianis itu
lit:Qui cũ tandẽ ſe ſuoſqꝫ Theodoſio ſeniori tradidiſſet quarta die deceſſit.

Alaricus aũt p̃dicti Athanarici regis filius:regnũ accipiẽs cũ oẽm inuaſiſſet Italiã ab ipe
ratore eidẽ Gallia cõmittit:a vandalis.ſ.defendenda:cõtra quem Silco patricius doloſe
multos cõcitauit:Quãobrẽ Alaricus ipſe in iram cõcitatus Gallia omiſſa Italiã regredi
ditur:⁊ Romã accedens vrbẽ adeo obſedit:vt prefame matres filios comedere cõpule
rit:Demũ vrbe potitus:gladio ⁊ igni ſeuitum ẽ:edicto tñ ꝓpoſito:vt qui in ſacras apl'o
rũ petri ⁊ pauli edes ꝯfugiſſent:ſalui fierẽt:qđ ⁊ factũ ẽ:vt inferius loco ſuo latius dicet:
Indeqꝫ ꝑ Apuliã ⁊ Calabriã recedẽs apud Cõſentiam emorit:⁊ in medio aluei Baſcenti
fluminis ſepelitur.

Atthaulphus ei⁹ affinis in regẽ ſuffectus:ſtatim cũ exercitu Romã redijt:⁊ quicqđ reſidui
fuerat locuſtarꝝ more ꝯſumpſit:quibus direptis:mox ẽt clariſſima queqꝫ vrbis loca:que
ab igne abſumi nequiuerãt fulmina de celo delapſa ꝯſumpſere:Honorius autẽ Imparor
his auditis: Cõſtãtij patricij interuentu:cũ Atthaulpho iſto pacẽ ꝯpoſuit ſororẽqꝫ ſuã ei ĩ
matrimoniũ dedit:Et tũc Gothorũ regnũ biffarie diuiſum ẽ:Alijs in italia ſub Imperij
dictiõe manẽtibus:Alijs recedẽtẽ Atthaulphũ in Galliã Aquitaniam ſequẽtibus:vbi ⁊
apud Tholoſam vrbẽ regni ſui ſedẽ collocauit:Quo in loco haud multo poſt iterfectus
eſt:poſt Atthaulphum aũt in Gallia aquitanica quidam noĩe valba regnauit.

Theodoricus vero poſt valbã regnauit:cuius tp̃e Attila hunorꝝ rex ſupbia inflatus:cõ
ſilio acer:⁊ potẽtia formidabilis in ꝯfuſiõe natus:cũ valamuro oſtrogothorũ ⁊ Ardari
co Gepidarũ regib⁹:alijſqꝫ regulis multis:quingentorꝝ miliũ numero exercitũ ſecũ trahẽs
veluti luporꝝ agmina in agnorũ ouile multos execrabili cede iuaſit pp'los:Quapp Aeci⁹
patricius:qui ſub Martiano principe galliã regebat:itelligẽs ꝙ Singibanus vandalorũ
rex eorꝝ.ſ.qui Aurelianis remanſerant fautor partiũ Imperij volebat hunnis pretimore
ciuitatẽ prodere Theodoricũ hũc regẽ ſub pollicitatiõe dimidie gallie ſi vinceret in auxi
liũ ꝯ vngaros euocat:Quo in auxiliũ reipu.ꝓperãte Aetius cũ ſimili pollicitatiõe Attil
lam ꝯ Gothos ꝑ internũcios mutat:quos gallias velle inuadere ꝯfingebat:atqꝫ ita Go
thi ⁊ hunni fallaci promiſſiõe illecti cũ in Aluerniã cõueniſſent:attilla Gundiochũ Bur
gundionũ regẽ ſibi occũrẽtẽ peremit:⁊ hinc inde Acie iſtructa in hũnos ⁊ Gothos atrox
certamẽ edit:Gothorꝝ ad ducẽta milia cũ Theodorico rege:hunnorꝝ centũ quinquagita
milia cũ valamuro oſtrogothorꝝ rege eo ꝓlio ceſa fuere tãtuſqꝫ ibi ſanguis effuſus eſt:vt
modicus qui ibi habebat riuus torrens affectus mortuorꝝ multorꝝ cadauera traxerit.

Torſimundus Theodorici p̃dicti filius ⁊ in regno ſucceſſor:qui huic pugne intererat p̃ris
necẽ vlciſci deſiderans triduo rurſus cũ hũnis pugnauit vbi Attilla in caſtris compulſo
innumerabilis hũnorum multitudo corruit:At Aetius ad Attillam noctu veniẽs:vt re
cedat ei perſuadet fugiens Theodoricum cum Thorſimundo fratre nocte proxime futu
ra:cum tanta multitudine affuturum eſſe:vt minime ſuſtinere poſſet:Sequẽti deinde no
cte ad Torſimundum Aetius ſimiliter veniens ſimili figmento vſus eſt:adijecitqꝫ veren
dum eſſe:ne dum ibi moraretur:fratres eius paternas opes preripiant:atqꝫ ita vtraque
parte recedente Aetius ſuos poſt hũnos dirigens:eos vſqꝫ ad Turingiam perſequendo
cecidit:atqꝫ hoc modo Galliã repub.reſeruauit:Torſimundus vero toloſam regreſſus:
ſuos de regijs opibus cõtendentes offendit:Sed pace inter eos cõpoſita e vita diſceſſit.

Theodoꝛicus aűt huius nois ſecűdus Toꝛſimundi ꝑdicti frater poſt eű regnauit:qui pꝛin cipatu ſuſcepto cű Rociario Succioꝝ rege hiſpaniā inuadente cőfligens:ꝛ ad iternitionē vſqꝫ ꝓſternēs:Succios ſibi ſubegit:ꝛ Gothoꝝ regnű in hiſpaniā vſqꝫ ꝓtulit.

Henricus ēt alter frater Theodoꝛico reb⁹ humanis cedēte poſtea ſup Aquitanicos hiſpa noſqꝫ ac Succios regnauit:Cűqꝫ ēt Arelatum ꝛ Maſſiliam ſubiugaſſet: Theodomoꝛus Oſtrogothaꝛum rex chꝛiſtianiſſimus a Gothoꝛum Jugo ſe ſurripuit : ꝛ ad catholicam fidem conuertit.

Alaricus pꝛedicti filius:poſt patrem regnauit:ꝯ quem Clodoueus francoꝝ rex pugnauit: Quo interfecto ꝛ Gothis inde fugatis Aquitaniā ꝯquiſitā ſibi ſubegit:poſt cuius necem Narbonenſis ꝓuincia:q̄ Gothia dicebaꝫ ꝛ hiſpania in Gothoꝛű dictiōe tantűmodo re manſere:in quibus ꝛ Amalaricus Rex regnauit:qui ꝛ ipſe tandē apud Barchinoniam a francis interfectus:Theoclas ſucceſſit:ꝛ poſt eű Agilla regnauit:ꝯ quem Athanagildus inſurrexit:atqꝫ in eo regnű finitum eſt.

Leouigildus tamen in hiſpaniarű regno Alarico pꝛedicto ſucceſſit:vir q̄dē Jniquus atqꝫ ſceleſtus:qui Ermegildű filium chꝛiſtianiſſimű paſchatis nocte ob catholice fidei confeſ ſionem ſecuri mactauit.

Ricardus vero leuigildi alter filius patri in reḡ ſuccedēs Baptiſmű ſtatim a Leādro hiſpa lenſi epo recepit:cum q̄ tota eius familia ad catholicā fidem tandem peruenit.

Litibia aűt ꝛ Benticus ꝛ Gundemarus reges ſucceſſiue poſt Ricardű regnarűt:deide q̄dā noie Geſibiꝛus vir ſapiētia oꝛnatus adepto reḡ ꝯ rempu.foꝛtiter dimicauit:Cuius virtu te regnű Gothoꝛű in hiſpania firmatű ē:Geſibiꝛo aűt Gentillā ſuccedētem Giſeműdus deiecit:Cui Cintilla:ꝛ Cintille Tolga ſucceſſit:Quo ēt deiecto:Cinthaſindus ex pꝛimati bus vnus in regē erigit:Qui cű ſuſpectos oēs interfeciſſet:oēꝫ hiſpaniā ſue dictiōi firma uit:Eo qꝫ defuncto Richinſindus eius filius regnauit.

Uinba Tholetanus chꝛiſtianiſſimus poſt hűc regnű accipiēs quēdā paulinű Narbonenſi ꝓuincie dedit ꝓcuratoꝛē:Qui dominatiōis Jus inuadens Nenianſium ciuitatē ꝓ ſe mu niuit deinde Arrianis Aquitanicis in auxiliű accitis regnű vniuerſuꝫ ꝓuertit : Hűc vim ba rex captű:ꝛ Coꝛio inſutű ſuffocare fecit.

Uincoꝛa deniqꝫ vimbe ſucceſſoꝛ fuit:Qui libidinibus turpiter deditus exēplo ēt ſuo ma lo Sacerdotes maculare anixus ē:Sꝫ dei Judicio pauloꝑoſt a Saracenis ſuꝑueniētibus deiectus eſt:quo deiecto Gothi Gundericű ſibi pꝛefecerűt regē:qui ꝛ ipſe a Saracenis de iectus Gothoꝝ regnű defecit.

Onſtātinus eius nois ſs magni Cőſtātini fili⁹:ſs Cőſtātinopolitan⁹ Jmperatoꝛ poſt pꝛem ducēteſima ſeptuageſimanona Olympiade Jmpare cepit:ꝛ cű Cőſtātio ꝛ ꝯſtā | Cőſtātius ſecundus

5538 | 339 te ei⁹ fribus: Jmpauit annis.24.meň.5.ꝛ diebus.12.Fuit ꝛ cű eis ſucceſſoꝛ Dalmati⁹ eo rű fratruelis adoleſcēs ꝑclare indolis:qui tertio ſui Jmperij anno factiōe Cőſtantij eius patruelis militari tumultu interfectus ē:Hi itaqꝫ fratres Jmperiű iter ſe diuidētes:pau lopoſt:ꝛ ipſű iurgijs ꝛ bellis laceraueꝛűt:ac Ciuilia bella ſuſcitarűt:Cőſtātius eni Arria nus effectus Arrianis fauere cepit:q̄ auxilio multű ĩualuit:pp qō cőciliű apud laodiceaꝫ Syrie vꝛbē indictű ē.Ad quod catholici ꝛ Arriani cű Arrio magna populi ſtipat⁹ fre quentia ꝯueniētes Omuſion quottidie diſputarűt:catholici affirmabāt filium pr̄i Omu ſion eſſe:Arriani aűt ſecus chꝛiſtű cű patre refellebāt:Quibus ꝯtētiōibus(cőſtantio iubē te)multi catholici exilijs carceribuſqꝫ ac varijs afflictiōiꝫ modis ſunt affecti:Nā vt infra dicemus inter ceteros Athanaſium epm Euſebiű vercellenſem.Dionyſium Mediolanē ſem hyllariű pictauienſem:paulinű treuerenſem:atqꝫ alios patres crudelem immodum inſequi pꝛecepit:Julium etiam papam ꝙ Arrianos ꝛ oꝛientales epos repꝛehendiſſet exi lio multarunt:Jnterim aűt conſtans aduerſus francos bellum mouit:Qui poſt varios belli euētus illos tandē ꝑdomuit,ꝛ pacē cű eis cőpoſuit:Hűcqꝫ apud Gallos pace ꝛ quie te frueret:cőſtantinus natu maioꝛ eidem bellű ſtatim intulit:Sed dum apud Aquileam

incōſulte cū fratre dimicaret ab eius exercitu interfectus ē: Cōſtātino autē mortuo p̄dict⁹
Cōſtans poſtmōꝫ varia fortuna ꝯ perſas vſus: cū nocte quadā intēpeſta militūꝫ ſeditiōe
preliū ſuſcipere cogeret victus fuit: At cū poſtea de ſeditioſis militibus penas ſuſcepeſſ-
tuiſſet Magētij dolo nō longe ab hiſpania trigeſimo etatis ſue anno Imperij vero ſui. 13
in caſtro cui helene nomē erat interfectus eſt: Quib⁹ mortuis Cōſtātius hereticus arria-
nus Imperio ſolus potitus eſt. Moxqꝫ repu. turbata: vetramonius nurſie: ⁊ Nepotian⁹
Rome Imperatores facti ſunt: Cōtra quos Cōſtantius graue ꝯmouit bellū: ⁊ haud mul
to poſt vetramonio apud Naiſum a Cōſtantio regiū Inſigne detractum ē: ⁊ Magetius
Nurſie princeps victus eſt: his geſtis Conſtantius confeſtim Gallum eius patruellem ad
tuendā Iudeā Ceſarem miſit: Et Iulianū ſimiliter eius patruellem apud Mediolanum
Ceſarē creauit eumqꝫ ꝯ ſeditioſos quoſdā in Gallias miſit: Qui ⁊ breui: vt vir ſtrenuus:
ipſoꝝ galloꝝ ac Germanoꝝ motus ſua virtute cōpeſcuit: vnde ⁊ militū oīum cōſenſu
Auguſtus appellatus eſt: Quo audito Conſtantius particis occupatus bellis: omiſſo ne-
gotio ad Ciuile bellum mox ſe conuertit: Et duꝫ grauiſſima bella excitaſſet. 5. ⁊ quadra
geſimo vite ſue anno apoplexi morbo interijt: Hic licet ꝯ chriſtianos catholicos Impijſſi
mus haberet: tamen propter moderationē ⁊ comitatē inter bonos principes ab hiſtoricis
⁊ viris doctiſſimis annumerat: Naꝫ poſt ſuſceptū Imperiū cū triumpho vrbē ingreſſus
fuiſſet oēs ciues mira benignitate ⁊ humanitate veneratus eſt: affirmans Romanos Ci
ues tamq̄ Reges omnes ſe vidiſſe: Erat hic ſtature parue: ſed animi excelſiſſimi.

Uiri diſciplinis excellentes.

Paulus primus Eremita natiōe Egyptius in Thebaida īferiore natus: hoc anno. 4. idus
Ianuarij centeſimo decimotertio vite ſue anno in eremo diē obijt: Cuius aīam: vt diuus
ſcribit hiero. beatus Antonius confeſtim inter choros apoſtoloꝝ ⁊ ꝓphetarum euolare 345
vidit: Fuerat hic nobilibus locupletibuſqꝫ parentibus ortus: ⁊ lr̄is tam Grecis q̄ egyptia
cis apprime eruditiſſimus: Qui cū quintūdecimum etatis duceret annum valeriani ⁊ De
cij perſecutionibus permotus (relicta domo) ad m rium deſerta confugit: vbi poſtea ne-
ceſſitatem in voluntatem vertens in quadam haud grandi Speluncha ſibi adeo oblata
per nonaginta octo annos in cognitis in: orationibus ⁊ Ieiunijs ſolitariam vitam duxit
Cuius quidē vitam diuus hiero. vt religioſorum mentes ad virtutē ⁊ p̄ſeuerantiā feruē-
tius excitaret (cum multa de mūdi contēptu edidiſſet monumenta) etiam ob Eremij lau-
des eleganti cōſcripſit ſermone: Qui cum merito inter ſanctos ſit relatus eius natale. 4°.
idus Ianuarij celebratur.

Paulinus Treuerenſis ep̄us vir ſciētia ⁊ ſanctitate ꝯſpicuus his tp̄ibus in precio exiſtens
a Cōſtantio Imperatore ob catholice fidei defenſionē exilio damnat: vbi ad mortē vſqꝫ
etiam extra chriſtianū nomē mutādo exilio fatigatus ad vltimū apud phrygiam pridie
kl'as. Septembris beate paſſionis coronam cum dn̄o percepit.

Euſebius. Ro. eccleſie Cardinalis preſbiter: vir quidem eruditione fide conuerſatione: ac 347
moribus inſignis: ⁊ ipſe hoc anno ob catholice fidei defenſionem a Conſtantio Impera-
tore captus in quodam domus ſue Cubiculo includitur: vbi per ſeptem menſes in ora-
tione ꝯſtanter perſeuerans. 19. kalendas Septembris adhuc incluſus in dn̄o quieuit: Cu-
ius corpus Gregorius ⁊ Oroſius preſbiteri colligentes in Calixti Cemiterio ſepelierunt
eiuſqꝫ Sepulchro hunc titulum appoſuerunt Euſebio hoi dei: celebratur aūt eius natale
19. kalendas Septembris.

Paulus ēt Cōſtantinopolitanus ep̄us vir ſane diuinus ⁊ multarū rerum experiētia erudi
tus per hoc tēpus a Cōſtantio Imperatore apud quādā ciuitatulā capadocie noīe cucu-
ſam ob catholicā fidē exilio relegatus Arrianoꝝ Inſidijs crudeliter ſtrangulatur ⁊. 7°.
idus Iunij ad celeſtia regnaglorioſus migrauit.

Dionyſi⁹ qꝫ Mediolanēſis ep̄s: hac tēpeſtate apō Mediolanū ꝯcilio ab hereticis ⁊ catho
licis celebrato: cū athanaſio īhereret ⁊ eidē plurimū fauere: ⁊ ipe a ꝯſtātio i Capadociaꝫ

exilio relegatur: vbi ꝛ paulopoſt multis Iniurijs ꝛ Incōmodis afflictus quieuit in dño: Cui⁹ quidē corporis reliquias a ſancto Baſilio eiuſdē vrbis epo receptas diuus Ambroſius ipſius ſucceſſor condigno honore ſepeliuit.

Hyllarius item illuſtriſſimus pictauienſis eps ꝛ omniū lrarum eruditiſſimus: his tumultibus ob catholicā fidē factiōe cuiuſdā Aralatenſis epi Arriani quadriennio apud phrygiam relegatus ibidem (inter alias virtutes) mortuū ad vitā reuocauit: Sed deniq; poſt multas arrianoꝝ vexatiōes ad vrbē ſuā reuerſus anno ſalutis nr̄e. 371. migrauit ad dñ hic hos deſcriptos edidit libros.

348 De trinitate li 12 pricipiū circūſpicienti Exēplū Blaſphemie auxētie. li. i. Briſſim⁹:
De Synodo li. i. principiū Cōſtitutū hiſtoriam a principio mūdi vſq; ad xp̄m
Ad cōſtātium li. 3. pri. Tēp⁹ loquēdi Hymnos quoq; ꝛ Carmina primus inter
Aduerſus arrianū li. i. pri. Dilectiſſim⁹ frīb⁹ catholicos edidit: atq; aliqua alia.

Athanaſius inſup Alexādrinus epus vir ſanctitate ꝛ ſciētia cōſpicuus: hiſdē tp̄ribus plurimas ꝛ graues quidē pſecutiones ab arrianis pertulit: Nam ſuperioribus annis in Laodicenſi Cōcilio ꝯ arrianos cōſtitutus cū rationib⁹ euidētiſſimus atq; argumētis fortiſſimis filiū patri O muſion eſſe affirmaret: qḋ Arrius ꝛ ei⁹ ſequaces refellere non poterāt vniuerſum pene orbē in ſui perſecutionē concitauit: Qui fugiēs (vt diuus hiero. teſtatur) ſex cōtinuis annis in Ciſterna ſicha dilituit vbi nūq̄ ſolē vidit: Sed peractis annis predictis cū quedā puella eū ibi adeſſe indicaſſet: dei nutu inde profugit: Cōierant eni tūc vniuerſi principes terre gentes: ꝛ regna ac exercitus oēs ad eū inſequendū: ꝑpter q̄ multa perpeſſus Arrianoꝝ inſidijs toto orbe profugus agebatur: adeo vt ei ad latendū tutus nō ſupeſſet locus: Tandē poſt multos agones multaſq; paciētie coronas tp̄re valētiniani ꝛ valētis Imperatorū anno. ſ. dñi. 379. Sacerdotij vero ſui ſexto ꝛ quadrageſimoſexto nonas maij migrauit ad ſuperos: ꝛ inter ſanctos relatus eo die natale eius celebratur: Scripſit aūt hic egregius doctor ea que hic ſubiecta ſunt.

Aduerſus gentes li. 2.	De virginitate ſuādā li. i.	De pſecutiōe Arrianoꝝ
Cōtra valētē ꝛ vrſatiū. li. i.	De pſalmoꝝ titulis li. 3.	libri multi: ꝛ Symbolū
De exhortatiōe mona. li. i.	hiſtoriā bti Antonij. li. i.	Quicūq; vult ſaluus eē. ꝛ

Pacomius abbas ſanctiſſimus: p hec tempora ob ſanctitatē ꝛ doctrinā in tota Egypto nominatiſſimus habetur: Qui cū eēt factis apoſtolice gratie inſignis fundatorq; Egyptioꝝ Cenobioꝝ monachoꝝ factus regulas Angelo dictāte cōſcripſit Referūtur ꝛ ipſius nōnulle Ep̄le ad collegas prepoſiture ſue Deniq; poſt multa miracula deficiēs in ſenectute bona migrauit ad dñm. ſ. ſecundo idus Maij quo die eius feſta celebrantur.

351 Nicholaus Miroꝝ Lycie vrbis Archiepus vir oiūm virtutū Cariſmate repletus: hoc anno grandeuus ꝛ plenus dieꝝ migrauit ad dñm: Ad cuius tumbā olei funtē ſtatim prorupiſſe ferunt: q̄ liniti ſanabant ceci ſurdiſq; auditus p̄ſtabat: ac debilis quiſq; ſoſpes fiebat ꝑpter qḋ innumerabiles ppli ad eā cateruatim ferebant: Hic nāq; vt celeberrima ei⁹ hȝ hiſtoria apud patrā vrbē nobiliſſimis ortus parētibus: velut lucifer etiā in ipſo eius ortu emicuit: Qui poſtq̄ domi puerillē egiſſet etatē cōctis oblectationibus abdicatis xp̄i iugo ſe ſubdidit: Et iter cetera ſue virtutis opera hoc vnū exempli grā ſuppono memorādū: q̄ cū nimiū eſſet locuples eſſetq; vtroq; parente orbatus: accidit: vt nobilis quidā ei⁹ cōuicaneus ob inopia tres filias virgines fornicari ꝯſtituerit: vt eaꝝ Infami cōmertio infelicem ſaltē ageret vitā: Quod vbi ſanctus vir didicit: condoluit: ꝛ miſerrimo homini tm̄ ꝯtulit: q̄ tm̄ aſe nephas leuare poſſet: Eius ēt inter cetera miraculoꝝ īſignia illud memorabile fert: Qḋ longe ꝯſtitutus ꝯſtātinū magnū a quodā interitu ad miſericordiā: ꝛ monitis p viſum deflexit ꝛ minis: Eius aūt ſanctiſſima oſſa poſtmodū anno ſalutis noſtre. 1087. ad Barrum Apulie oppidū tranſlata frequētiſſimis miraculis multum ex oi orbe chriſtiano attrahi populū: Quib⁹ beneficis factū ē: vt Barū oppidū multis donis ꝛ opibus auctum ſit: Ipſius aūt feſtum. 8. idus Decembris celebramus.

Papa.37. Jberiꝰ papa: natiōe Ro. p̄re Auguſto: poſt Juliū pōtificē ſedit ānis.16.meñ.7. ⁊ die- 352 5551
bus.2. Cuius tēpore celebrato apud Mediolanū a ſectatoribus Arriane hereſis cōci-
lio ipſe cū multis catholicis ep̄is vrbe pulſus ē: Jam antea Ariminenſem Synodū ꝯgre-
gauerant: vbi multe diſputatiōes calide acte fuerant negantes xp̄m cū p̄re Omuſionem
eſſe: Quapropter cū ea aperte īpugnaſſet ab Arrianis triennio in exiliū actus eſt: vnde ⁊
a ſacerdotibus Synodo congregata Felicē preſbiterū virū optimum in liberij locū ſuffe
cerūt: Qui pontificatu ſuſcepto ſtatim conuentū quadraginta ⁊ octo epoꝝ congregauit:
⁊ duos p̄ſbiteros vrſatiū ⁊ valentē ab Eccleſia ſeparauit eo ꝙ cū conſtantio ⁊ Arrianis
in fide ſentirent: Ea ꝑpter eoꝝ p̄cibus motus Cōſtantius liberiū papā ab exilio reuoca-
uit: Qui Jmperatoris beneficio permotus cū hereticis tenere cepit: quāuis id cū catholi-
cis ſentiret heretico. ſ. ad fidem redeuntes nō eſſe rebaptizandos: Expulſo itaq̄ felice: ⁊ li-
berio ad pontificatū reuocato vrſatij valentiſq̄ inſtigatione Conſtantius vehementiſſi-
mam perſecutionē in catholicos cōmouit: adeo vt ēt in Eccleſijs p̄ſbiteri ⁊ clerici paſſim
trucidarentur: Hic aūt pontifex quamq̄ cum Arrianis ſentiret dei tamen Eccleſias quo-
ad potuit quādiligentiſſime exornauit: voluitq̄ decreto publico (vicem ſuam dolens) ne
quis epiſcopus decetero propter aliquā infeſtationem gregem ſuum vllo modo deſerere
poſſe: ſicut habetur in canone. 7.q.1.c. Suggeſtum Ferunt autem Fortunatum quēdam
Aquileienſem epiſcopū Liberiū hunc fidei cā in exiliū pergentē: vt in diſcordiā laberet:
ſolicitaſſe: Deniq̄ cū liberius hic bis ſacros ordines in Decembrio menſe celebraſſet: vbi
preſbiteros.18. diacones.5. ⁊ Ep̄os per diuerſa loca.19. creaſſet vite finē fecit: Cuius cor-
pus via ſalaria in Cemiterio priſcille ſepelierunt: Et tunc ſedes vacauit dis.6. Jnter hos
autem a liberio iſto ſacris ordinibus initiatos diuum hieronymū preſbiterum Cardina
lem creatum fuiſſe tradunt.

Papa.38. Felix papa eius noīs primus p̄ria Ro. p̄re Anaſtaſio liberio predicto ab hereticis pul
ſo ab ipſis pontifex creatus ſedit anno vno meñ. 4. ⁊ diebus.2. Uir ſane optimus ⁊
multa laude dignus: quē heretici ad ſob opertimētū ſui erroris ideo elegerunt vt liberiū
rationabiliter eieciſſe demonſtrarent: Qui tamen papatu inito: vbi Conſtancium Jmpe
ratorem ab hereticis rebaptizatum didicit: eum hereticum ⁊ orthodoxe fidei inimicum
ac ſecundo rebaptizatum omnibus promulgauit: propter quod indignatus Conſtancius
ſuaſione vrſatij ⁊ valentis a ſede eum deiecit: Et cum nulla ratione ab orthodoxa fide di
uelli poſſet: ab aduerſarijs vna cum multis bene ſentientibus interficitur: martirioq̄ co-
ronatur: ac quarto kl'as Auguſti in Baſilica quā ipſe via aurelia edificauerat ſecundo ab
vrbe miliario ſepelitur.

Donatus hereticꝰ natiōe Apher (a quo Donatiſte heretici nomen ſumpſere) hac miſerrima 353
⁊ infelici tēpeſtate viguit: Qui ex Numidia prouintia veniēs multa ꝯ catholicos ſcripſit:
⁊ totā pene Aphricam atq̄ Judeā ſua peſtifera pſuaſione decepit: Eius nāq̄ error atq̄
deceptio erat: ꝙ filiū p̄re minorē eſſe dicebat: ⁊ ſpiritū ſanctū filio minorem necnon ⁊ ca-
tholicos eſſe rebaptizandos ſicut habet in canone. 24.q.3.c. Quidā: vero cognita eiꝰ fal-
ſitate ac deceptiōe: nō multo poſt e Carthagine cū multo probro pulſus ē: Quidam etiā
eius ſectatores Montenſes appellati fuerūt: eo ꝙ Eccleſiā primū Rome in mōte hēre ce
perūt: Scripſit aūt m'lta: ⁊ quāmaxime librū De Spiritu ſc̄tō Arrianā doctrinā ꝯtinētē.

Eunomius q̄ẽt alius hereticus hiſdē tp̄ibꝰ fuit: a q̄ Eunomiani heretici: vir quidē calidus:
aīo ac corpore leproſus nec ſecus interius q̄ exterius regio morbo correptus Qui cū pri
mū Arriane p̄ſidie ſectator fuiſſet: aliam q̄ adiecit ⁊ diſſeminauit falſitatem dicēs. Filiuz
patri in oībꝰ eſſe diſſimilem: ⁊ ſpiritū ſanctū: cum patre ⁊ filio nihil cōmune habere.

Macedonius q̄ Cōſtantinopolitanus ep̄us a q̄ Macedoniani heretici ſuperioribꝰ annis
a catholicis ibidē legiptie preſul creatus hoc tp̄e ab arrianis hereticis ſede deicit eo ꝙ fi
liū p̄ri ſimilē fateref: licet ſpiritū ſanctū nō ſecus q̄ illi: Eius aūt error erat: qd̄ Spiritum
ſc̄tūz negabat deū eē: ⁊ m'lta ſcādala cōcitauit. Uiri diſciplinis excellentes.

354 Achatius homo luſchus Ceſarienſis Eccl'ie in paleſtina ep̄us his tp̄ib⁹ cū eēt Doctoꝛ eru
d:t⁹ m'lta i Eccleſiaſten ſcripſit ꝯmētaria: Hūc aūt tante auctoꝛitatis(ob eloquētiā ⁊ ver-
ſutiā)apud Cōſtātiū Jmpatoꝛē fuiſſe diuus hiero.ſcribit vt Rome Felicē p̄ſbiterū Arria
nū liberij loco papā cōſtituere fecerit:quē tñ(vt diximus)catholicū ⁊ virū ſanctum fuiſſe
conſtat;preter aut quos diximus libꝛos a ſe editos ⁊ alios ꝙ̄ cōpoſuit tractatus.
Serapion qui ob eloquētiā Scholaſticus cognominatus ē:p hoc tēpus in cōfeſſione vere
fidei clarus hitus ē;Qui iter cetera aduerſus Manicheū pulcherrimū libꝛū edidit:Jtem
De pſalmoꝝ titulus:⁊ ad diuerſos perutiles ſcripſit epiſtolas: Nec vmq̄(vt diuus refert
hiero.)minis aut terroꝛibus a vere fidei cōfeſſione Conſtantius eū amouere potuit.
Foꝛtunatus natiōe Apher Aquileienſis Ecleſie epiſcopus eruditiſſimus vir p hec ꝙ̄ tp̄a
multos cōmētarios in Euāgelia bꝛeui ſermone cōſcripſit:verūtamē in hoc plurimū dete-
ſtabilis fuit:quia vt dictum eſt Liberium papā in exiliuꝫ pergentem pꝛimus ſolicitauit ⁊
fregit:atꝙ̄ ad hereſim compulit.
Lucifer pꝛeterea Caratilanus ep̄us tēpeſtate i pꝛecio fuit:Quē ob dicēdi copiā atꝙ̄ elegā
tiam papa cuꝫ pancratio ⁊ hyllario Romanis clericis ad Conſtantinū legatū miſit:vbi
cum nollet ſub Athanaſij noie Nicenaꝫ damnare fidē ab ipſo Conſtantio relegatus eſt.
Quo in loco ⁊ contra eundem Jmperatoꝛē libꝛū cōpoſuit eiꝙ̄ legendū intrepide miſit;
Obijt deniꝙ̄ valentiniano Auguſto Jmperante.
Euſebius ēt Euſenius ep̄us elegantis ⁊ Rhetoꝛici ingenij vir:p hoc ipſū tēpus Jnnumera
356 biles pene libꝛos edidit:e q̄b⁹ p̄cipui hēnt:q aduerſus Judeos: ⁊ Gētes ac Nouatianos
inſcribuntur;Scripſit ꝙ̄ alios.x.in Epiſtola ad gallatas;necnon ⁊ in Euangelijs cōplu-
rimas ⁊ bꝛeues omelias
Victoꝛin⁹inſup natiōe Apher p hoc tēpus Rome accuratiſſime Rhetoꝛicā docēs ob elega
tiā ⁊ Jngenij magnitudinē:ac legēdi p̄ſtātiā Statuā Eneā i foꝛo ꝓmeruit;Qui poſtmōꝫ
in extrema ſenectute ad fidē xp̄i ꝯuerſus libꝛū aduerſus Arriū dialetico moꝛe ꝯſcripſit:q
nō niſi a doctiſſimis viris legi aūt itelligi pōt:Jtē cōmētarios q̄ſdā i ap̄lm paulū ꝯpoſuit.
Triphyllus Cipꝛilitenſis epiſcopus vir ſua etate eloquentiſſimus ac celeberrimus doctoꝛ
⁊ ipſe per hos dies in canticis canticoꝛū cōmentarios ⁊ alia multa compoſuit.
Aſteriū quēdā Arriane factiōis p̄hm hiſdē tp̄ib⁹ fuiſſe ⁊ floꝛuiſſe dicūt:⁊ m'lta i ep̄laꝫ ad
Romanos ⁊ i Euāgelia ac in pſalmis cōmētaria ꝯpoſuit;atꝙ̄ alia multa ſue hereſi fauo
rabilia ſcripſit:que quidem ab omnibus tunc hereticis ſtudioſiſſime legebantur,
Donatus ꝙ̄ nō minus Rhetoꝛ quā p̄hus ⁊ grāmaticus diui hieronymi p̄ceptoꝛ Rome tū
inſignis plurimū fuit:Qui iter cetera in virgiliū ⁊ Terentiū egregie cōmētatus eſt.
Genadius quidā foꝛenſis oratoꝛ ⁊ ipſe per hoc tempus Rome inſignis ⁊ preclarus habit⁹
accuratiſſima de modo dicendi poſt ſe reliquit monumenta.
Minernius ēt Burdegalenſis Rhetoꝛ cum pꝛedictis Rome Rhetoꝛicā floꝛētiſſime docet.
Macharius ⁊ Amathas ac alij multi beati Antonij diſcipuli per hec tp̄a tum ſanctitate
358 tumꝙ̄ doctrina Jnſignes habentur;Quoꝛū quidē vitā atꝙ̄ finem diuus hieronym⁹ ſin
gulis libellis ad humanam inſtructionem explicauit.
360 Arriminēſis Synodus hoc āno q ē.22.Jmpij ꝯſtātij ipſo iubēte ⁊ Thauro p̄fecto mediā
te indicit:Jn quā multi oꝛiētales ⁊ occidētales Sacerdotes ꝯuenere:vbi cū multi calidi ⁊
acuti oꝛiētales ſimplicitatē ⁊ ignoꝛātiā occidētaliū ſuis fallatijs ⁊ argumētis in ſuā ſenten
tiam trahere niterētur;vt xp̄m cū p̄re O muſion negarent diuino nutu inſpirati illā diſ-
putationē vſꝙ̄ ad tēpus pꝛetermiſerūt ꝑpter ꝙ antiqua Niceni concilij fides Arrianoꝛū
ſuggeſtiōe ea in Synodo dānata eſt;Quā tñ poſtea Romana Synodus ex tūc ⁊ in ꝑpe
tuū voluit eſſe dānatā:vt ēt Gratianus i canone.15.di.c.Sācta Romana eccl'ia teſtat⁹ ē.
Ulian⁹ apoſtata Galli Ceſaris german⁹ ⁊ p̄dicti cōſtātij patruellis terti⁹ ꝯſtātinopolī
5562 365 tanus Jmpatoꝛ hoc āno qui ē ducēteſima octogeſimaquita olympias apud Medio-
lanum Auguſtus creatus Jmpauit annis.2.⁊ meñ.8.Hic ex Conſtantio p̄ris Cōſtantini

magni fratre natus eſt: cui ideo Apoſtate cognomen fuit: q2 ſuſceptã xpi fidẽ abnegans libꝛũ eloquẽtia ꝛ pari Impietate redundantẽ in chꝛiſti dogma euomit: Erat. n. liberalib' diſciplinis tu3 grecis tumq3 latinis peroꝛnatus multe ẽt memoꝛie ꝛ ingentis facũdie vir: In amicos liberalis ꝓuincialibuſq3 iuſtiſſim': ſ3 gloꝛie cupidus: Que quidẽ oia ad extremum euertit du3 chꝛiſtianos calidiſſime pſequi cepit: Calidioꝛ nãq3 inter ceteros pſecutoꝛes fuit: Quia blandã pſecutionẽ facere curauit: alliciens magis q̃ Impellens ad ſacrificandũ: ꝓpter q͛ multi chꝛiſtianoꝝ ſponte coꝛruere: Dum hec agerent accidit vt in perſas bella ingentia pertractans (teſte Amiano hiſtoꝛico) ſagitta in Incertũ miſſa bꝛachio ſauciaret: quo vulnere. 32. etatis ſue anno interijt: Legit tñ in vita bti Baſilij epi quedã Mercuriũ militẽ chꝛiſtianũ ab ipſo Juliano paſſum illũ trãſfixiſſe: Qui ſtati3 manũ ad celum extẽdẽs ac ſi ꝯ xp3 clamaret dixit: viciſti gallilee viciſti: ẽt ꝛ te nũc negabo Sacia te de cetero: Sũt qui dicãt Julianũ hũc in Diaconatus oꝛdine fuiſſe initiatũ: S3 Gallo Ceſare ei' germano defuncto (vt erat gloꝛie ꝛ ambitiõis cupidiſſim') a Cõſtãtio Auguſto in gallias ſe mitti ꝯ ſeditioſos quoſdã ꝓcurauit: vbi ꝛ bꝛeui galloꝝ ꝛ Germanoꝛũ motus igẽti virtute cõpeſcens reiecta Diaconi dignitate a Militibus ſe Auguſtum appellari fecit: Cuius quidẽ rebellione tantum animi doloꝛem contraxit Conſtantius vt ex hoc moꝛeretur.

Martires ſub Juliano paſſi.

Joannes ꝛ paulus chꝛiſtianiſſimi viri ꝛ Romani pꝛeclariſſimi ciues vnus pꝛepoſitus ꝛ alter Conſtantie virginis magni conſtantini filie pꝛimicerius: hoc anno a quodam Terentiano campi ductoꝛe capti apud Romanam vꝛbem poſt innumera verbera: Juliani ipſi' iuſſu ſexto kalendas Julij martirij palmam gladio cedente adepti ſunt: Quo quide3 die feſto honoꝛantur. 364

Goꝛdianus ꝛ Epimachus viri pꝛeclariſſimi: ꝛ ipſi ſub hoc tumultu Rome in via q̃ latina nũcupatur martirio coꝛonantur: quoꝝ pꝛioꝛ pro nois chꝛiſti cõfeſſione diu plumbatis ceſus poſtea. 6. idus maij capite truncatur.

Donatus Aretinus epus vir ſanctiſſimus ꝛ lraꝝ tam humanaru3 q̃ diuinarũ ſufficienter inſtructus hiſdẽ tpꝛibus poſt martiriũ pr̃is ac matris cũ magnas ꝛ ingẽtes virtutes apud Ethꝛurie ꝓuinciam operatus fuiſſet a Juliano apoſtata captus martirij coꝛonã adeptus eſt: Hic inter cetera ſue virtutis opera memoꝛatu digna dum aliquando miſſam celebraſſet: ꝛ de coꝛpoꝛe chꝛiſti ac ſanguine ipſius populũ recrearet ſubito paganoꝛũ impetu Calix ſanctus cõfractus eſt: Quod cũ cerneret populũ triſtem ꝛ meſtũ: colligẽs ei' fragmenta: in pꝛiſtinã foꝛmã ſuis oꝛatiõibus reſtituit: Quo ſigno confuſi pagani deitatem chꝛiſti confeſſi ſunt: ꝛ circiter centũ. 88. aie baptizate ſunt hec ipſa beatus Gregoꝛius in li°. Dialogoꝝ ſuoꝝ meminit: huius autem natale ſeptimo idus Auguſti celebꝛatur.

Blaſiũ epm virũ ſanctiſſimũ hiſdẽ tumultibus crediderim ego apud Sebaſtẽ ſeu Samariam fuiſſe paſſũ: Qui multis patratis miraculis in eadẽ vꝛbe a quodã pſidie noie Agricolao captus poſt diutinã ceſionẽ ꝛ carceris ſqualoꝛẽ ac ligni ſuſpẽſionẽ vbi pectinib' ferreis carnes ei' dirupte ꝛ dilacerate fuerũt: poſt iterũ teterrimũ carcerẽ ꝛ laci dimerſionẽ: vnde de ſuper vadẽs ſaluus exiuit Jubẽte iniquiſſimo ipſo iudice ad extremum. 3. nonas Febꝛuarij cũ duobus pueris capite trũcato ad celeſtia regna glorioſus migrauit.

Julianã inſup virginẽ Romanã idẽ ſacrilegus iulianus facultatib' plenã tam diu plũbatis cedi fecit donec ꝛ ipſa ſpũ3 emitteret: Et ppea ei' feſtũ. 4. nonas Decẽbꝛis celebꝛam'.

Theodoꝛicus quidã Antiochenus pſbiter ꝛ ipſe apud eandẽ Syrie vꝛbẽ a pſequentibus Impijs poſt Eculei penã: ꝛ multos duriſſimoſq3 cruciatus ẽt lãpadibus circa latera eius admotis inflãmatus: cũ ẽt in cõfeſſione chꝛiſti cõſtanter perſiſteret. x. klas Nouẽbꝛis occiſione gladij martirium conſumauit.

Demetria itẽ Romana virgo ſub hac pſecutione Rome martirio coꝛonata eſt: quam cum ad iulianũ impijſſime introduxiſſent: ꝛ crudeliſſime verberata in cõfeſſione xpi pſeueraret ad vltimũ. xi. klas iulij ſpiritum emiſit.

Pigmenus eruditiſſimus vir: ⁊ Juliani Imperatoris p̄ceptor per hoc tēpus ⁊ ipſe ab eodē Juliano martirium ptulit: Qui cū ipm̄ Julianū apuero annutriſſet: ⁊ ſacris litteris ſufficientiſſime erudiſſet. hoc tēpore i retributionis loco ꝑ fide chriſti. 9. kal'as Aplis i Tiberim necari fecit.

Quiriacus qui ⁊ Judas: hieroſolimitanus ep̄us hac tēpeſtate cū Annis matre ſua ꝑ chriſto martiriū conſtantiſſime ſumpſit. Hic ille eſt Judas: qui helene Cōſtantini matri locū in q̄ xp̄i Crux fuerat abſcondita: oſtendit Qua inuēta: ob eius miracula ſemper eī gloriā predicare et annūciare voluit: Quāobrē a paganis captus: ⁊ ipſe cruci affixus eſt. Et propterea Cruciſigerorū ordo ab ipſo Quiriaco (vt multi aſſerūt) initium ſumpſit. De quo inferius ſub innocētio quarto dicemus.

5564 365 Ouinianus: quartus conſtantinopolitanus Imperator: poſt iulianū apoſtatū: omnium conſenſu Imperator factus Imperauit mēſibus. 8. Hic chriſtianiſſimus Imperator natione panonius fuit: ⁊ ab ipſa adoleſcentia oībus virtutibus ornatus. Quāobrē nondū adoleſcentiam ſupgreſſus: eū exercitus Imperatorē creauit: ꝙ opinio erat multa eū preclara facturum ipſe āt cū ab vniuerſo exercitu Auguſtus diceretur nō prius Auguſti nomē ꝓfiteri voluit. ꝙ̄ omnes cōclamarent ſe chriſtianos fore. Quibus collaudatis: ⁊ imperium ſuſcepit et exercitum e Barbaroꝝ manibus liberauit verū neceſſitate cogente ⁊ Niſibin ⁊ magnam Meſopotamie ꝑtem ſapori pſarū regi tradidit que. ſ. ante eum annis trecentis duobus de viginti: ex quo Romanū imperium conditum fuerat nuſq̄ acciderat. Tandem cruditate ſtomachi: ſiue prunaꝝ odore quas nimium adoleri juſſerat. 34. etatis ſue anno diem obijt. Ualentinianus

5565 366 Alentinianus natione panonius: quintus Conſtantinopolitanus imperator: hoc anno qui eſt tertius. 385. Olympiadis imperare cepit ⁊ vna cū frē ſuo valente imperauit annis. xi. menſibus. 5. hic primū Scutarioꝝ tribunus fuit: quē apud Niceam vrbē iouiniano mortuo: auguſtū lꝫ inuitum milites p̄fecerūt: princeps ſiquidē inter bonos numerandus: Nam ⁊ Aureliano ꝑſimilis erat niſi ꝙ ſeueritatem eius nimiam: quidam et parcitatem ⁊ crudelitatē ac auaritiam interpretabantur: Qui et valētē fratrem ſuum in partē imperij aſſumens orientem ei regendum aſſignauit: poſtea vero. 3. imperij ſui anno Gratianū filiū adoleſcentem ad preces vxoris Auguſtum nūcupauit: Qui ſtatim precopium virum audacem apud. Conſtantinopolim res nouas molientem vna cū Satellitibus ſuis mira celeritate oppreſſit: Ualens aūt ab Eudoxio Arrianoꝝ ep̄o rebaptizat' i hereſim declinauit ⁊ catholicos vbiq̄ pſequi ac in exiliū mittere cepit. Ad hoc etiā. Lucius quidā hereticus iſtabat hoſtilem i modū catholicos perſequens et eos qui in Eremo habitabat aut trucidabat aut in exilium mittebat: Sed valens a Themiſtio pħo chriſtiano p litteras admonitus aliquātulū mitius agere cepit Ualentinianus vero dum hec i Grecia agerēt: vt erat rei militaris ſcientia et virtute inſignis. Saxones ⁊ Burgondiones qui erant in littoribus occeani maris locis inuijs poſiti maxima virtute oppreſit. At dum Sarmate p panonias ſe ſe effudiſſent ac contra eos bellum prepararet: ſubita ſanguinis eruptione (quam greci appopleſim vocant) apud Brigionem oppidum emorit. Ualens vero eius ſuperſtes dum ꝯ Gothos in thraciam cum exercitu ire diſponit reuocatis monachis (quāuis ſero) quos i exiliū pepulerat: ꝑlio victus et captus viuus merito tamq̄ hereticus exurit. Et hec q̄dem clades: Romani Imperij ac totius italie exitium fuit.

Terremotu hoc anno qui ē 6s imperij valētiniani annus p vniuerſū orbē facto: mare littus
367 egredit. ⁊ Nicea (que ſepe antea corruerat) funditus eſt euerſa: in Sicilia quoq̄ ⁊ i mltis inſulaꝝ vrbibus innumerabiles populi oppreſſi ſunt. inde apud Cōſtātinopolim tāta orta ē tempeſtas vt mire magnitudinis grando decidēs nōnullos homines interficeret. Tēplū ēt hieroſolimitanū a iudeis tēpore iuliani apoſtate mira impenſa inſtauratū: hoc terremotu corruit: ⁊ multos iudeos oppreſſit. Poſtea ſequēti die icendio eo in loco diuinitus in miſſo etiā feramenta ipſa cōſumpta ſunt. Quo miracalo multi iudei timore concuſſi: chriſti fi-

deṁ recepere;Ualēs.n.hereticus cū chriſtiani noīs inimicus eēt.vt chriſtianis catholicis ēt
Stomachū facēt.Judeos ī hieruſalē itroduxit:vt ⁊ tēplū denuo reſtituerēt: ⁊ licētiā ⁊ au
xiliū ꝑſtitit:dicēs ſe nō alibi:ꝙ̄ hieroſolimis ſacrificare poſſe Quod certe:vt aiūt: tanta
Arrogantia elati iudei multo maiore impenſa quam antea reſtituere decreuerant.Jd tamē
Juliano apoſtate non valenti heretico aſcribunt.
Amaſus papa:natōne hiſpanus pr̄e Antonio:poſt Libertū pōtificem ſedit annis.18 368 5567
papa.39 menſibus.2.⁊ diebus.10.Uir ſane bonus ⁊ optimus pōtifex.Quo pōtificante haud
multo poſt Urſicinus Diaconus a quibuſdam Sciſmaticis Seditioſiſqꝫ clericis papa per
Sciſma cōſtituitur.Et mox Baſilicā que Sicinium appellatur Urſicinus cū ſuis inuadit.
vbi ⁊ multe vtriuſqꝫ ꝑtis:populo cōfluente:ceciderūt. Sed pauloꝑoſt diuina voluntate
clericoꝝ populiqꝫ conſenſu.Damaſus ī pontificatu confirmatus ē Urſicino ad Neapoli-
tanam vrbem miſſo.Sed ⁊ poſtmōm Damaſo a ſuis ſubditis adulterij crimen obijcitur
qui quadraginta epoꝝ Concilio congregato cām publice dicens:vt Jnocens ab oībus ab
ſoluitur:vt hētur in Canone.2.q.6.c.Nos ſi.Et eius accuſatores tāꝙ̄ falſo deprehenſi dā
nātur:⁊ ab Eccl'ia reijciūtur.Hic ex fratrū ꝯſenſu ꝯſtitutōem fecit: vt qui deinceps aliquē
falſo accuſaret:talionis panē ſubiret.vt.2.q.3.c.Calumniator.Cenſuit item ne in iudicio
quis ante factam examinatōem dānaretur.11.q.3.c.Eoꝝ qui: mandauit ēt ſub anathema
tis pena ne quis temerario auſu a ſede Romana conceſſa:ꝑſumeret vſurpare.17. di.c:hu
ic ſedi.His conſtitutionibus ꝓmulgatis ⁊ Eccl'ia optime pacata Damaſus ocio delectatꝰ
vitas.n.pōtificū ꝑcedentiū diligenti cura cōſcripſit:⁊ opuſcula quedam heroicis verſibus
cōpoſuit.Jndeqꝫ diuo hieronymo mādauit:vt Eccl'ie officiū ordinaret.Quod ⁊ fecit: Uñ
virtute ⁊ ſanctitate viri cōmotus Damaſus ꝑmꝰ hieronymi ſcriptis auctoritatē dedit.cum
ꝑus ſeptuaginta interpretū atqꝫ alioꝝ tranſlatoꝝ ſcripta in precio ſolū haberētur. Nā ex
tūc hieronymi Biblia legi ⁊ diulgari cepta ē:⁊ eius pſalmi fideliter ex hebreo traducti.pp
qđ ⁊ ipſius diui hieronymi ſuaſione ſtatuit:vt Gl'ia pa.⁊ fi.⁊ ſpi.ſanc.⁊c.ī fi.cuiuſlibet pſal
mi diceretur quos alternatis vicibus in eccl'ijs voluit decantari.Uoluit ēt vt eo in officio
Symbolū tacite ꝑ ferias ſingulis horis canonicis diceretur:⁊ ex ꝯdito vniuerſalis Syno
di ſil'r Symbolū maius in miſſa decātarētur:Cōfeſſionē preterea ī ꝑncipio cuiuſlibet miſ
ſe dicendā ordinauit:ꝓut modo fit:Hoc modo ſanctiſſimus hic pontifex diuinū cultū au-
xit ⁊ templis ⁊ alijs plurimis donis:Deniqꝫ cū quiquies ordinationes in Decembrio men
ſe celebraſſet:vbi preſbiteros.30.Dyaconos.11.⁊ Epōs ꝑ diuerſa loca numero.42.crea-
uit nonagenarius prope diem obijt:.⁊ tertio idus decembris in Baſilica a ſe condita via
ardeatina cum mr̄e ⁊ ſorore ſepelitur.Et eo die eius natale celebratur.Et tūc ceſſauit epa
tus dies.21.

Uiri doctrinis excellentes.

Euſebius gl'ioſus Uercellenſis epūs natione Sardus:quē ſuꝑioribus annis ob fidei cōfeſ-
ſionem conſtantius Arrianus hereticus(vt diximus)primo Sithopoli deinde capadocie
relegauerat.hoc anno cū ad ſuā Eccl'iaꝫ honorifice reuerſus fuiſſet Arrianis ꝑſequentibꝰ 371
kalis.Auguſti:martiriū ea in vrbe ab eiſdem paſſus eſt.Qui cum eſſet vir Eruditiſſimus
inter cetera ī euſebij Ceſarienſis pſalterium Comentarios quos latinos ex greco ecerat
ſcripſit.

Apollinaris laodicenus epūs:hiſ tēpibꝰ floruit et hieronymo teſte multimoda nr̄e religiōiſ
ſcripta cōpoſuit.Jnter que.30.libros aduerſus ꝑphyriū ꝯſcripſit.q̄ iter cetera eiꝰ opera
vel maxīe probātur:Obijt deniqꝫ Theodoſio ſeniore Jmperāte.

Titus Botrenus epūs.q̄ regnātibꝰ Juliano ⁊ Jouiniano aduerſus manicheos m'lta ſcrip
ſerat his nouiſſimis diebꝰ:cū multa alia ſub Ualentiniano iſto ꝯpoſuiſſet vite fineꝫ fecit.

Didimus Alexādrinus doctor a teneris annis luminibus captus ⁊ eā obrem etiā ꝑmaruꝫ
litteraꝝ ignarus ita grāmaticam Geometriam Dialeticamqꝫ q̄ nō ſine magno ꝑcipiūtur
vſu didicit:his qꝫ tēporibꝰ clarus exiſtēs ꝑclara q̄daꝫ ī ſacra ſcriptura ſcripſit opuſcula.vꝫ
Contra Arrianos.li.2.De ſpū ſācto.li.1.Jn Jſaia.li.19.Jn Oſee ad diuum hieronymū

li.3. In zachariam li.5. In pſalmos quoqꝫ: ⁊ in Matthei Ioānisqꝫ Euangelium: nec non ⁊ in Job cōmentarios preclariſſimos atqꝫ alia multa edidit.

Baſilius magnus ille Ceſarienſis Capadocie ciuitate epus ⁊ monachoꝝ multoꝝ iſtitutor ⁊ pater vir certe: oī ſapientia oiqꝫ virtute ꝯſpicuus: per hec tēpora mirabilr effulſit. Qui iter cetera ſue virtutis ⁊ ſanctitatis monumenta: iuuenem quendam (ob amorem puelle) diabolo obligatum deo reconciliauit: ⁊ obligationis ſue cartam ſibi reddi impetrauit. Qui cum egregius doctor haberetur. Egregios etiam contra Eunomium edidit libros. Atqꝫ i Exa-
372 meron. li.9. De ſpū ſancto li.i. Monachoꝝ regulam li.i. Atqꝫ alios breues varioſqꝫ tractatus edidit monachoꝝ ordinē in Grecia inſtituit quibus ⁊ regulam approbataꝫ tradidit Obijt deniqꝫ ſanctiſſimus pr̄ ⁊ epūs teſte Amphilogio Iconij epō. hoc anno qui eſt ſextus impij Ualentiniani die pria menſis Januarij multis miraculis clarus memoriam vite ſue oībus derelinquēns qui ſcđm operationem ſpiritus ſancti viuunt.

Ambroſius Mediolanenſis epūs ⁊ diui patris noſtri Auguſtum pater patria Ro. ⁊ conſu-
373 laris dignitatis inſignitus. Uir plane ſanctiſſimus ⁊ oium doctoꝝ ſui tēporis p̄cipuus atqꝫ ſupremus; hoc anno a Ualentiniano Auguſto e Roma (vt liguriam Emiliamqꝫ ꝓuincias regat) Mediolanū mittitur: vbi ⁊ ſtatim poſt Auxentij Arrianoꝝ epi (feram mortē) ſeditio maxima in populo exoritur. Ad quā ex officio reprimēdam: Ambroſius in eccleſiam ingreſſus: cum multa de partium concordia: vt vir eloquētiſſimus: diſſereret ſubito infātis vox inſonuit dicens. Dignus ē Ambroſius hic vt ſit Epus. Ad cuius vocis ſonituꝫ fauēs reſultat populus: ſucclamanſqꝫ. Non alteri q̄ Ambroſio epatum cōmitti debere. Quod ⁊ cōi oium cōſenſu ⁊ pace factum eſt. Qui ſtatim ex cathecumino chriſtianus effectus etiam ſacris initiatus decimo Imperij Ualentiniani: anno nonus Mediolanēſium creatur epus Quo in ſede conſtituto eueſtigio oīs ciſalpina Gallia orthodoxam recepit fidem. Cuius certe tanta fuit comitas: morum ſanctitas ingenij acumen diuinaqꝫ ſcientia vt non modo viuens: ſed ⁊ vita functus Italiam ⁊ oēm orbem in ſui deuotōem caritatem veneratōnem qꝫ ꝑduxerit. Qui etiam preter ſanctitatis grāꝫ per oia Platoni phō ⁊ ortu ⁊ infātia atqꝫ diſciplina ꝑſimilis extitit. Sicut eni platoni infantulo in cunis dormienti apes non puaꝫ mellis vim labellis inſeruere: ſic ⁊ Ambroſio huic ꝑſimile ꝓdigium: imo altius: euenit: qꝛ vt ſacra eius refert hiſtoria: cum Ambroſius infantulus in cunis dormiret. ſubito examē Apum os eius ⁊ faciem ita compleuit vt quaſi in Alueolum intrandi ⁊ exeundi frequentarent vices. Que quidem prodigia ab omnibus interpretibus declarata nil aliud ſignificarī voluiſſe quam ex eius ore ſuauitatem dicendi melle dulciorem fluere debere. Quod quidē augurium euentu veriſſimum demonſtratum eſt: Si vꝫ intelligendi ſubtilitatem vel diſputandi vim: aut dicendi ſcribendiqꝫ dulcedinem contemplemur: Scripſit autem hic diuus Ambroſius infraſcriptos irrefragabiles ⁊ emendatiſſimos libros: quorom ſententie: vt diuus hiero. ait: ſunt fidei ac ecclīa nec non vt virtutum omnium firmiſſime columne. in quibus quidem libris (vt pater Aug⁹. inquit) romana relucet fides: quia inter ſcriptores latinos quaſi quidam flos emicuit.

Libri beati Ambroſij.

De officijs	li.3. ꝑncipiū. Non arrogās.	De apologia dauidi.	li.2. Apologia ꝓphete
Exameron	li.7. Quādo opinionis aſſūp.	De Gedeon	li.1. Gerobal.
De exceſſu frīſ	li.i. Deduximus fratres.	De penitētia	li.3. penitentia aſſiſ.
De fide rōanis	li.i. Superiori libro.	De ꝑntia iteꝝ epl̄as.	li.4. primo audiſti.
De bono mortis.	li.1. Quoniam de anima	De incarnatiōe dn̄i	li.i. debitum fratres.
De v̄ginitate	li.4. Si iuxta celeſtis ſciētia.	De fuga ſeculi.	li.i. frequens nobis.
De viduis.	li.3. Bene accidit	De paradiſo	li.i. paradiſus:
De lapſu v̄gis	li.7. Audite qui longe eſtis.	De trinitate	li.4. Regina auſtri.
De miſterijs.	li.i. De moralibus	De Iſaach ⁊ anima	li.i. In patre nobis.
De ſacramētis	li.6. De ſacramētis q̄ accepiſtis	De Jacob ⁊ vita btā	li.i. Neceſſarius.

De Naboth. li.4. Naboth hiſtoria
De Helye ieiunio li.i. Dilectiſſimi patres.
De Thobia li.i. Lecto ꝓphetico libro
De in terpretatõe Job li.i. Multas nobis.
De iter ꝑtatõe dd li.i. Multi quidem
De conſolatione ad vdẽ li.i. Et ſi incremẽtum
De ſancto Abraam li.3. Abraam libri.
De.42. manſionibus li.i. Manſiones.
Epiſtolas quinq;: prima icipit clementiſſimo.
Imperatori. ſecũda video vos. Tertia. Qm̃ omnibus. Quarta exercitus ſemper. Quinta: hic nobis motus terrarum: Ad Uercellenſẽ eccleſiam. Ep̃la: Incipit Ambroſius: Multos preterea edidit ſermones: O meliaſq; ac cõmentarios: ꝫ alia multa que ad manus nr̃as nõ puenerunt. Himnos inſuper poſt hilariũ compoſuit: quos vna cum pſalmis more orientalis eccleſie decantari inſtituit: quod p omnes eccleſias fuit poſtmodum deriuatum: O bijt deniq; hic ſanctiſſimus preſul ſecundo nonas Aprilis quem tum fuerunt in ſabbato ſancto: Sed eius maior celebritas ab eccleſia recolitur quando fuit ordinatus.ſ.7. idus decembris.

Optatus mileſitanus epiſcopus natione Apher per hoc tempus floruit: ⁊ ex parte catholica aduerſus Donatianos ſex li. ꝯſcripſit: i quib⁹ aſſerit dõatiõ nũ partẽ i nos falſo retorq̃ri

Cyrillus hieroſolimitan⁹ ep̃s eximie ſãctitatis ⁊ doctrine vir his temporibus in ꝑcio exiſtẽs a valante imperatore ſepe ab eccleſia ſua propellitur ſepeq; recipitur poſtea ab Theodoſio principe inconcuſſum epiſcopatum obtinens nõnullos adhuc extantes compoſuit libros.

Epyphanius natione Cyprius Salamine vrbis ep̃s: per hos dies inſignis ⁊ inclitus doctor habitus ẽ. Qui (vt diuus teſtator hiero.) aduerſus omnes hereſes multa ſcripſit que ab eruditis viris ꝓpter res ⁊ a ſimplicioribus propter verba ignota parum lectitabantur. In extrema deniq; ſenectute conſtitutus varia condidit opuſcula. Moriens deniq; vt ſanctum hitus eius feſtum quarto idus maij celebratur.

Gregorium etiam Nazanzenum ep̃m diui hierony. in diuinis eruditionibus preceptorem hiſ diebus ob ſanctitatem eruditionemq; atq; eloqueatiam maxio in precio fuiſſe dicunt: Cu ius hec iſta fuerunt opuſcula: Aduerſus Eunomium libri duo: De ſpũ ſancto li.i. Contra iulianum apoſtatũ li.i. Apollogeticum: preterea de morte Ceſarij: Laudes Athanaſij epi ſcopi laudes Maximi ph̃i: ac virginitatis laudes exametro verſu conſcripſit. Tandẽ hiero. teſte: ſub Theodoſio principe vita deceſſit.

Photinus hereticus Gallogrecus Smyrnenſis olim ep̃s ⁊ Marcelli Antiarani diſcipul⁹: a quo photinianum dogma nomen accepit: hiſdem temporibus in Gallacia moritur. Hic ꝑ hebionis hereſim: que aſſerebat chriſtum purum hominem fuiſſe: in ſtaurare conatus fuit Et cum eam ob rem a valentiniano principe pulſus fuiſſet plurimina volumina ſcripſit: in quibus precipua ſunt: que aduerſus gentes ⁊ ad valentinianum ipſum ꝑncipem iſcribũtur

Jouinianus quoq; hereſiarcha: ac tempeſtate ſuam hereſim dogmatizare cepit: cuius tamẽ ſecta ⁊ impietas cito extincta fuit: nec ad aliquos ſectatores peruenit. Hic primum mõach⁹ fuit: poſtea clericus factus: docebat hominẽ poſt baptiſmũ peccare non poſſe: nec ei ꝓdeſſe virginitatem: ieiunia viduitatem ⁊ ſimilia: ⁊ fornicatos poſt penitentiam equabat: ac vniuſ cuiuſq; meriti ac ꝑmij retributionis ordiniſq; oẽs iuſtos ẽẽ apud dominum. deſtructũ aũt fuit e⁹ dogma a btõ hieronymo. p librũ aduerſus eũ ꝯſcriptũ: q̃ icipit: pauci ad modũ dies

Uigilantius etiam preſbiter ⁊ doctor natione gallus hac tempeſtate floruit ⁊ nonnulla religionis zelo plena conſcripſit. Sed humane laudis ſtudio deuictus ⁊ ſupra vires ſuas de ſe ꝑſumens: ſecũdam Danielis viſionem prauo ſenſu expoſuit. Sanctorum quoq; reliquias minime venerandas vigilias non obſeruandas. ⁊ alia friuola multa (que in cathalogo hereticorum neceſſario ponuntur) affirmauit. Aduerſus hunc etiam diuus hieronymus libꝝ edidit: qui incipit multa in orbe monſtra:

Mellania quoq; diui hieronymi diſcipula inter Romanas mulieres nobiliſſima Marcelli quondam conſulis filia hoc anno qui eſt decimus imperij Ualentiniani ãnus Urbano viri co eius filio tunc in vrbe Roma pretore propter chriſtum derelicto hieroſolimam nauiget 377
vbi tanto oĩuʒ virtutũ: precipue humilitatis: miraculo fuit vt Tecle nomẽ accipẽ meruerit

Mannia ſeu Mamea quedam Egyptiorum Regina: hiſdem tēporibus defūcto eius viro: ⁊ ipſa ſue gētis (veluti altera ſemiramis: regni gubernacula ſuſcipiēs: ob animi preſtātiam viribus auctis: Romanis ꝙmaxie formidabilis fuit. Et hoc anno cū frequētibus plijs Romanoꝝ opes attriuiſſet. etiā paleſtinoꝝ ⁊. Arabici limitis opida vaſtauit: Cui⁹ pacē cū valens Imperator ⁊ lucius hereticus expoſtularēt: nō aliter eā promitere voluit ꝙ moyſen eremitā ſāctiſſimū: genti ſue epm̄ deſignarent: qð cū lucius ꝙlibentiſſime facere conaret Moyſes renuit dicens. O luci te certe chriſtiani catholici ad metalla damnati: ⁊ p varias Inſulas relegati: ac in carceribus truſi arguūt: Quāobrē niſi liberos omnes: iniuſte damnatos: ire permiſeris: tuas manus ad me conſecranduꝫ nūꝙ inijcies: quibus verbis lucius vna cū valēte Aug. epos reuocauit: Atqꝫ ita conſecratū hoc modo Moyſen regie obtulerūt pontificem: ac per hoc pax Romano imperio reddita eſt:

Patres Nitrie Egypti prouincie.

Moyſes itaqꝫ de quo dictum: eſt monachus ſanctiſſimus his tēporib' in eremo vitā ſolitariam ⁊ angelicam ducens ſignis ⁊ virtutibus preclariſſimis clarus ⁊ inclitus habitus eſt: Et propterea a luchio conſtantinopolitano patriarcha heretico epus requiſitus egyptijs datus ē: Qui gētem ipſam magna ex parte ad fidem chriſti cōuertit: Ubi ⁊ tandē meritis glorioſus. 7. idus Februarij i pace quieuit. Et eo die eius ſolemnitas celebratur

Pambo Egyptius monachus. de q̄ legitur ꝙ noluit plus diſcere. ꝙ vnū pſalmi verſiculum donec id opere ꝯpleuiſſet: per hec tēpora cū infraſcriptis patribus ob virtutē ⁊ ſāctitē magno i p̄cio ⁊ auctoritate habitus ē hic quidā de eodem verſu pcūctanti reſpondit: vix quadraginta illud explere potui.

Macharij āt duo beati Antonij diſcipuli vnus. ſ. Egyptius et alter Alexandrinus hiſdem temporibus veluti duo celi luminaria refulſere: hi nāqꝫ ſicut in vocabulo nominis ita virtute animi et celeſtium gratiaꝝ magnificentia concordabāt. Uterqꝫ enim abſtinentie exercicijs ⁊ virtutibus animi equaliter pollebat. hoc ſolo Egyptius precellens: ꝙ quaſi hereditatem gratiaꝝ et virtutū beati Antonij poſſidebat. eoꝝ āt vitam et excellētia facta diuus hieronymus cōſcripſit. vt hēt in vitis pꝛum parte p̄ma.

Hylarion ſāctiſſimus Abbas. p hec tēpora apud Cyprum. inſulam nō longe. a Salamina vrbe. 12. kalās. Nouēbris diē obijt. Uir ſiquidem ſanctiſſimus ⁊ oibus ſeculis memorādus cuius ſane conuerſatio et abſtinētia: ac p̄clara dona mirabiliū que operatus eſt (vt diuus ait hieronymus) tanta ac talia fuere: quātum vix quis extollere poſſet. hic natione paleſtinus fuit ex vico Saze vrbis parentibus paganis oriundus: ex quibus tāꝙ. Roſa de ſpinis floruit aquibus Alexandriam eruditionis cauſa miſſus ibidē quantum tenera etas paciebatur magna īngenij et morū documeta prebuit breui audienſqꝫ celebre nomē beati Antonij qð per omnes egypti populos ferebatur incenſus viſcendi deſiderio: ad eum perexit ⁊ ab eo religionis habitū mox ſuſcepit et oibus rebus aſe prorſus abdicatis cū ſolo ſacho et palio ꝙ ei beatus Antonius dederat in vaſtiſſima quadam et terribili ſolitudine ſeceſſit ibidem que per multos annos aſperimā vitā duxit nā quindecim tm̄ Caricas poſt ſolis occaſum comedebat in die. erat quippe tūc annoꝝ quindecim et vſqꝫ ad octogeſimum vite ſue annuꝫ cum i credibili abſtinentia vitam ſuā in ſeruitio chriſti tranſegit. Tandem Cipruꝫ inſulam deueniēs apud Epyphaniū Salamine epiſcopum per aliquod tebus conuerſatus eſt vbi et poſt quinquiennium multis miraculis clarus vite ſue finem fecit. Sed Eſycius ei⁹ diſcipulus ide corpus ſanctū et furti auſferens in paleſtinam tranſtulit Eius autem hiſtoriam: primo Epyphanus Salamine epiſcopus et poſt eum diuus hieronymus optime deſcripſerūt

Arſenius ex Senatore Romano Monachus factus hiſdem ferme diebus vita ⁊ miraculis clariſſimus eſſe cepit. hic: ut ex vita patrum habetur: cū in platio Theodoſij principis ſublimis haberetur deſiderio diuini amoris incenſus oēꝫ ſeculi pompā ⁊ gloriā derelinquens ad Eremū Scythie perexit vt inter ſanctos patres ſecreta et quietam ab ei ſtrepitu ageret

vitam ibidẽ itaqꝫ conſtitutus Arſonius: vt tota mentis intentione adhereret deo ſicut in
Seculari ꝯuerſatione nimiũ erat precioſus: ita oĩbus a ſe abdicatis ſtuduit ꝑ omnibꝰ mo
nachis vilior ⁊ abiectior eſſe. Audierat enim aliquãdo vocem ſibi dicentem: Arſeni ſi vis
ſaluus fieri fuge homines ⁊ tace. Tandem cũ omnium tẽpus vite ſue in ſeruitio chriſti ꝯ
ſũpſiſſet plenus ſpiritu ſancto et fide: anno vite ſue nonageſimoquinto. 14. kal'as Auguſti
dormiuit in pace.

Paſtor Nitrie preſbyter per hec tẽpora fide genere doctrina ac miraculis plurimum valuit
de quo inter cetera habetur qȯ nunq̃ matrem propriam: poſt conuerſionem: videre volu
it in terris vt in celis ſimul videri merentur: Eius autẽ natale: cũ ſactus ſit hibitus. 7. kal'aſ.
Aug. celebratur.

Paphuntius abbas: ꝑ id tẽpus apud Thebaidã: tanq̃ angelicus vir noĩatiſſimꝰ fuit ⁊ mul
tos ad religionẽ ꝑduxit: ac Taſim meretricem impudiciſſimã ad xp̄m conuertit Et cũ etiã
litterarꝝ multarꝝ nõ mediocriter eruditus eſſet: poſt multa documẽta ẽt beati Onofrij ana
thorite vitam cõſcripſit. Cui tandẽ poſt multe abſtinẽtie ⁊ laborꝝ tollerãtiam aſtitit ange
lus domini dicens. Ueni iam benedicte dñi et ingredere ea que tibi debentur eterna ta
bernacula. Ecce enim mecũ adſũt prophete qui te ſecũ in ſuũ ſcuſcipiãt chorũ. Quibus au
ditis paphũtius ſequẽti die multis aſtantibus ꝑſbiteris et Monachis ⁊ videntibus: ab
angelis in celũ ſuſceptus eſt.

Agathonẽ itẽ abbatẽ hiſdẽ tẽporibus magne auctoritatis ⁊ precij: ob ſãctitatẽ ⁊ doctrinam
fuiſſe dicimꝰ. Qui: vt ſcribit: ꝑ triennium lapidem in ore detulit: vt ſcilentij virtutẽ precipe
re mereretur.

Euphraſia virgo ſanctiſſima ⁊ genere ⁊ virtutibus ꝑclariſſima: ſub Thoſio ſeniore apȯ ale
xãdriam in monaſterio virtute abſtinẽtie ac miraculis mľtis inclita fuit. Hec eni Anti
gonũ quẽdã p̃rẽz hũit: virũ ſiquidẽ genere et ſocietate Imperatoris ꝑſtãtiſſimũ ac Matrẽ
noĩe Euphraxiã religioſam ⁊ timentem deũ: quibus orbata ad Monaſteriũ ſe tranſtulit
vbi ⁊ ꝑ decẽ et octo annis cũ incredibili abſtinẽtia obediẽtia humilitate manſuetudine
longanimitate. atqꝫ labore vſqꝫ ad trigeſimũ vite ſue annũ ꝑmãſit. Quibꝰ ita glorioſiſſie
expletis. aſtãtibus Abbatiſſa et Sororibus iaꝫ deo reddidit: ⁊ ſepelierũt eũ cũ genitrice
ſua Euphraxia.

Mariam Egypticam meretricẽ ꝑmȯ appellatã deide ſãctitatis et penitẽtie ac ꝑſeuerãtie exẽ
plũ. ꝑ hoc tẽpus cũ quadraginta ⁊ ſepteꝫ ãnis mirabilẽ penitẽtiã i deſerto ꝑegiſſet quarto
nonas aꝑlis. migrauit ad dñm. Cuiꝰ corpus zozimas ſanctiſſimus abbas ſepeliuit Eiꝰ aũt
hiſtoriaꝫ virtutibus admirãdã beatus hiero. elegãti ſtillo cõſcripſit. licet ſit qui id opus q̃
dã paulo Eccľie Neapoli diacono ſcribant.

Euagriũ aũt monachũ: Macharij egyptij diſcipulũ. virꝝ vtiqꝫ ſapiẽtiſſimũ ac ꝑ oĩa mirabi
lem et mľtarꝝ litterarꝝ eruditũ ꝑ hec tẽpora fuiſſe ⁊ librũ qui vitas patrũ iſcribit ꝯpoſuiſſe
ferũt credit ẽt ꝙ alia monachis neceſſaria mľta ediderit ⁊ quãmaxie aduerſus octo ꝑnci
paliũ viciorꝝ ſugeſtiones. itẽ librũ cẽtũ ſẽtẽtiarꝝ: qui dr̃ Anachoreus: ꝑ capitula digeſtum
item doctrinã cõi vite aptam pro cenobitis ſcripſit. Sed ⁊ ad virginẽ quãdã libros ſex: et
alias Sententiolaſ quaſdã valde obſcuras pꝰ ſe reliquit. Sed ⁊ inter ceteras animi virtu
tes tanta illi conceſſa fuit gratia diſcernẽdorꝝ ſpirituũ. ⁊ purgandarꝝ cogitationũ: vt nulluſ
aliuſ putaretur ex fr̃ibus ad tantã ſubtiliũ ⁊ ſpũaliũ rerꝝ ſciẽtiã ꝑueniſſe. ⁊ licet hic icredibi
lis fuerit abſtinẽtie tamẽ longiſſima vita vixit mľtis ſignis. ⁊ virtutibus clarus.

Didimus etiã q̃dã Monachus Senior hiſ tẽporibus i thebaida fuit vir vtiqꝫ bonus In
quo mľtas dñs gratias infuderat quas ẽt ipa eius facies idicabat. Nã iter cetera: vt diuus
refert hiero! Scorpiones ⁊ beſtias quaſdã cornutas ⁊ Angues q̃ in illis locis ꝓ feruore So
lis acerrimi. habebãtur tãq̃ terre quoſdã vermiculos pedibus nudis conculcabat ⁊ ita ex
tinguebãt vt nihil ab eis oĩno lederet.

Barlam quoqꝫ eremita ſanctus qui. Joſaphat regis indie filiũ ꝯuertit hiſdẽ tẽporibus i pre

tio fuit. ⁊ aliȷ̄ innumerabiles:vt in vita patrū habetur

Alens predicti valentiniani frater:ſextus Cōſtantinopolitanus Imperator:p⁹eundē
5577 378 fratrē anno ſo 288. Olympiadis Imperare cepit:⁊ Cū Gratiano ⁊ valētiniano frīs filiȷ̄s: Imperauit annis. 4. Hic: vt p̄miſſū eſt:a lucio cōſtantinopolitano patriarcha rebaptizatus:pſequi chriſtianos catholicos nō deſtitit. legemqȝ tulit vt Monachi ⁊ Eremite per Nitriam ⁊ Thebardem conſtituti aut militarent aut fuſtibus cederētur. Et tūc m̄lti Monachoꝝ i Egypti erēo hac rōe ptribunos ⁊ milites ceſi ſūt. Hui⁹nāqȝ viri auaritia atqȝ imprudētia Gothi i Romanū ꝓruperūt Imperiū: Qui cupiētes effici chriſtiāi catholicos ab ipo petiere. Sed ipſe ſua imprudentia atqȝ demētia arrianos effecit. Cum quibus poſt moꝫ cū pari imprudētia pugnaret. quarto imperiȷ̄ ſui anno:iuſto dei iudicio ab eiſdem ſuperatus ois eius exercitus ad internitionē vſqȝ ceditur:ipſe aūt ſagitta ſautius cū turpiter fugeret ac ob nimiū dolorē equo ſepe dilaberetur. ad villule cuiuſdam caſaꝫ deportatus eſt. Quo cuꝫ p̄ueniſſent Gothi domum et ipſum incenderūt. et tāq̄ hereticus:ſepultura merito caruit

Iuſtina aūt imperatrix. Ualentiniani chriſtianiſſimi viri vxor ⁊ Gratiani ac valētiniani Au
379 guſtoꝝ mater:⁊ ipſa hoc anno poſt viri interitū:Ualentis cognati ſui ſuaſione:in Arrianorum hereſim declinās ipſoꝝ Arrianoꝝ facta eſt Alumna: Que(vt. xi. eccleſiaſtice hiſtorie habetur. l.):catholicoꝝ viroꝝ ſtatum mox ꝯturbare cepit: Atqȝ de exilio ⁊ pulſione ſacerdotes ꝯminari:niſi Arriminēſis Synodi decreta cōfirmare ⁊ approbare decernerēt: Quo quidem in bello(vt diuus ſcribit hierony. eccleſie murū ⁊ Turrim validiſſimā Ambroſium p̄cipue pulſabat: Sed ipſe ꝯ Regine furorem :nō manu:aut telo ſe defenſabat:ſꝫ ieiuniȷ̄s et continuis vigiliȷ̄s ſub altari poſitus:p obſecrationes et lachrimas ſuū ac eccleſie defenſorē preparabat deum Qua āt finierit morte iuſtina nō habeo.

Fridegninus ſecōdus Gothoꝝ rex: De quo ſub cōſtantino magno mētionē fecimus:hoc an
380 no:qui eſt tertius valentis imperiȷ̄ annis. vna cū ſarmatis: Quadis alanis hunis vandaliſ et Marcomanis Barbaris gentibus:cū ſeſe ſuperioribus tēporibus Ro. Imperio tradidiſſent:ob maximi romanoꝝ Ducis auaritiam:fame coacti:ꝯ Romanos vno anio inſurgūt: Et inter conſtantinopolim vrbem et alpes iulias per multos annos oia vaſtātes: Romanoꝝ ſāguinē turpiter fuderunt: Que quidē res: Imperiȷ̄ exitium fuit: Nam ſuperato interfectoqȝ valente. Auguſto: Scythie regiones Thracieqȝ ac macedonie: Theſalonice: achaie Epyrri: Dalmatie:ꝯcteqȝ panonie: Gratiano et fratri auguſtis abſtulerūt:in quibuſ quidem prouinciȷ̄s:quot et quāta a barbaris iſtis fuerit perpetrata mala animus referre horret: Quot eni matrone:quot virgines chriſti et ingenua corpora his bellis ludibrio fuerint: dicerē nō attinet:capti inſuper epi:ſacerdotes interfecti:ſubuerſe Ecclie atqȝ Equis ſtabulate:⁊ martirum reliquie ignominioſe fuerūt effoſſe: vbiqȝ eniꝫ luctus vbiqȝ gemitus audiebatur: Sed nec tēporibus noſtris regionibus illis minora illata ſūt a Turcis damna immanis ab his malis hucuſqȝ vix nr̄ Europe angulus extitit. Et vtinam turci nr̄is vitiȷ̄s aliquando fortiores nō efficiātur:atqȝ vtinam Ro. eccleſia in robore ſuo perſiſtere valeat Nec dn̄s noſter ſm peccata noſtra faciat nobis:aut ſm iniquitates nr̄as retribuat nobis

Ratianus valentiniani ſenioris filius:ſeptimus Conſtantinopolitanus imperator. an Gratianus
5581 382 no ſo ducenteſime octogeſime none Olympiadis poſt valētem patruum ſuum cum valētiniano frē ſuo iperare cēpit. ⁊ iperauit annis. 6 vir ſiquidē ab ipa ſua adoleſcētia militia ſtrenuus:⁊ religione clarus: Qui ⁊ ab ipa ſua adoleſcētia apud argētinā Germanie vrbē vno p̄lio ad. 30. alemanoꝝ milia:q̄ fines romanoꝝ vaſtabant:cū minimo ſuoꝝ damno iterfecit: Suſcepto itaqȝ iperio ⁊ iuſtina ei⁹ matre defuncta pulſis oibus hereticis:totaꝫ italiā ad veram fidem mox redegit. Quo peracto catholicorum templa deſtructa reſarciri et inſtaurari fecit: Sed cū inſtantibus Gothis rem pu:maximo in diſcrimine videret Theodoſiū hiſpanū virū vtique clariſſimū regni ſocium ac Comitē ſibi delegit: Qui ſuperatis alanis hūanis et ipis Gothis. mox orientale imperium reſtituit icto cū athanarico et Alarico Gothoꝝ regibus dedere:ipſe vero in occidente ſuperatis pacatiſqȝ alemanis: necnon

ꝛ repꝛeſſis Scythis ſiue Tartaris ſexto iperij ſui anno e vita diſceſſit.
Auguſtinus futurus pater noſter ꝛ Iponenſis epūs: hoc anno cum decem ꝛ octo etatis eēt 383
annoꝝ librū qui hoꝛtēſius iſcribitur legēs i manicheoꝝ hereſiȝ ſtatim icidit: vt ipſemet in
tertio ꝓfeſſionum ſuaꝝ libꝛo cōteſtatus ē: Nā tūc ea i adoleſcētia iā ita doctus euaſerat. vt
cetera ſuparet que afferre poſſunt Aphirice oꝛnamenta.
Iricus papa: natione Ro. patre Tyburtio poſt Damaſum pontificē ſedit annis. xv. 385 5584
papa.40. meñ. xi. ꝛ diebus. xxv. Hic Gratiano teſte cōſtituit ne clerici cum mulieribus in eadeȝ
domo (niſi cum conſanguineis) cohabitare pſumerēt: vt hētur in Canone. 81. di. c. Feminas:
Inſtituitq;. vt ſacri oꝛdines initiandis per tēpoꝝ iterualla ab epīs darentur. 77. di. ca. In
ſingulis voluit ꝙ vt quicunq; aut viduam aut ſecundam vxoꝛem duxiſſet ab offō eccleſi
aſtico pꝛoꝛſus pelleretur: vt. 26. di. c. Acutius: ꝛ. c. vna: ꝛ. ca. vltimo. Item cenſuit pꝛeſbite
ros ab epo tm̄ cōſecrari debere. 24. di. c. Epis Uetuitq; generale baptiſmū nō niſi in Sa
bato ſancto fieri debere: de conſe. di. 4. c. Non rōne. Hic cum manicheos quos in vrbe in
uenerat exilio damnaſſet: pꝛohibuit etiam ne cuȝ fidelibus cōicarent: Cenſuit quoq; ne vl
lus de eoꝝ ſecta reciperet: niſi ea conditione vt in monaſteriuȝ tanꝙ in carceres ꝑpetuo dā
narent. Ibiq; ieiunijs ꝛ orōnibus ſe macerarent ꝛ tantummodo in vltimo vite ſue: cum d
coꝛum conuerſione conſtaret: viaticum ſalutis ſumerent: Tandem vero cū conciliū. 1350.
Epoꝝ apud conſtantinapolim celebꝛaſſet. vbi ecclie res optime compoſuit creatis ēt mul
tis pꝛeſbiteris. Diaconibus ꝛ epis moꝛitur. ꝛ via Salaria in cemiterio priſcille octauo kalē
das martij ſepelitur. ꝛ tūc ceſſauit epatus dies. 20.
Joannes eremita natione Egyptius vir optimus: cuius tanta fuit ſanctitas atq; perfectio vt
mentes religioſas atq; deuotas ad virtutem culmen erigere ꝛ ad perfectionis veſtigia ꝓci
tare ſolus inter omnes ſufficiat. Hic ꝛ beatus refert hiero. a quadrageſimo vſq; ad nōa
geſimum vite ſue annum in quadam ardua Thebaidis rupe ſemper ꝑmanſit nec vnquaȝ
ex ea exiuit: ſed in vigilijs ꝛ continuatis oꝛationibus alijſq; contemplationibus feruentiſ
ſime deo ſeruiuit: pꝛo quo in tāta mentis ſinceritate peruenit: vt non ſolum eoꝝ que erant
ſciam conſequeretur a dño. verum etiam eoꝝ que futura erant pꝛeſcientiam mereret Eui
denter namq; ei dñs ꝓphetie grām contulit: ita vt non tantum ciuibus ꝛ ꝓuincialib' ſuis
ſi foꝛte pcūctaretur futura pꝛediceret. ſed ꝛ imperatoꝛi Theodoſio victoꝛiam de maximio
tyranno pꝛedixit. Denicq; cū centeſimum ageret annū poſt plurima miracula ꝛ ꝓphetias: p
triduum in eadem ſpelūcha nullum ad ſe venire permiſit: ſed poſitis genibus in oꝛatione:
Sexto kal'as. Apꝛilis reddidit ſpiritum: atq; ita prexit ad dñm Eius autem vitaȝ virtutib'
admirandam beatus hiero. eleganti ſtilo conſcripſit.
Germanus Antiſiodoꝛenſis epūs vir fide virtutumq; meritis ac miraculoꝛum gloꝛia pluri
mum inſignitus. per hec tempoꝛa Rauene diem obijt.
Maximinus quidam Bꝛitanicus vir quidem rei militaris ſcientia pꝛeclarus. ſexto Gratia
ni imperij anno: teſte Eutropio: in Bꝛitania per ſeditionem imperatoꝛ factus i Gallias cū 388
exercitu mox ptrāſiens vniuerſam pꝛouinciam cum Germania per crudeliſſima bella ſibi
ſubiugauit: Et gratianum imperatoꝛem apud Lugdunum fugatum mox ſuis machinatō
nibus interficere fecit. Ualentianum autē eius fratrem pene pubeſcentem poſt fugā poſtq;
exilia ac recuperatum multo imperium: ibidē etiam obtruncauit. Quibus interfectis ma
ximinus confeſtim victoꝛem filium regni ſeu imperij conſoꝛtem fecit. Sed anno euoluto a
Theodoſio ſuperatus captuſq;: ſtatim regijs ſpoliatur indumentis: quibus denudatus ſibi
ſiſtens illuȝ capite truncari pꝛecepit. Uictoꝛ deinde filius in Gallijs ab Argobaſte ſupatus
eēt ibidem interfectus eſt.
Theodoſius Teodoſius ſenioꝛ genere hiſpanus octauus conſtantinopolitanus impatoꝛ hoc an 388 5587
no q ē pmus. 290. Olimpiadis poſt Gratianū ꝛ valētinianuȝ impatoꝛ factus. Im
perault annis: xi. Pꝛinceps ſiquidam chꝛiſtianiſſimus optimuſq; ꝛ pſtātiſſimus ac Traia
no: a cuius cōſanguinitate vt nonnulli affirmāt oꝛiginem ducens: perſimilis. Qui bꝛeui

poſtq̃ tyrannos oẽs ſuſtuliſſet: auxilio domini noſtri ieſu chriſti fretus in quo maxime fidebat. ⁊ Androgeũ ſeu Androgatũ maximini ducem: ac arbogaſtem Eugeniũq; galliarũ tyrannos et partis germanie inuaſores ſuperauit et occidit: Quod eiuſdẽ hiſtorie celebrator claudianus poeta admirans: ait: O nimium dilecte deo: tibi militat ether: Et cõiurati veniunt: ad claſſica venti: hic licet hiſtorico careat auctore: ab ambroſio tamẽ ⁊ diuo pr̃e Aug. li. 22. de ci. dei magnis extollitur laudibus cui ad diſciplinã militarẽ addunt ingenij ⁊ religionis laudem inquibus plurimum valuit. ⁊ inter ceteras virtutes: humilitatem colluſiſſe video: Quia cũ aliqñ viri theſalonicẽſes (poſtea Bononiẽſes nuncupati) vt ex legenda ſancti petronij habetur: Judicẽ ſuum in theatro occidiſſent: ⁊ ex hoc ira plurimũ percitus fuiſſet. Ambroſij precibus eiſ clariſſime pepercit: Uerum poſtea agente curialiũ ſuorum malicia: eius iuſſu ad quinq; hominũ milia occiſſa ſũt. Quod vbi Ambroſius intellexit: imperatori apud Mediolanum exiſtenti eccleſie introitum (niſi peniteret) interdixit: ſicut habet in canone. de pe di. 2. c. Seconda: quã quidem admonitionẽ ita equo animo Auguſtus tulit: vt vltro ambroſio gratias egerit atq; penituerit. ⁊ vrbem ipſam laceratã inſtaurauerit. vt notatur in ꝓhemio. ff. hec autem tria. in gloſa. ſ. Roma vnde ⁊ penitentia peracta: legẽ tulit: vt principum ſententie ſuper mortis animaduerſione prolate: vſq; in trigeſimũ diem ab executoribus ſemper differerentur. quatinus locus miſericordie vel ſi reo exigeret: penitentia: non deperiret: vt patet. xi. q. i. c. Cum apud. e. l. Si vendicari: C. de penis. De cetero autem maxima pace gubernauit Imperium: nec in nullo per Jracundiam circa iram legumq; cuſtodiam aut honorum memoriam mandatorum memor extitit. Et cõcta quecunq; optimi principes facere conſueuerant cum integritate precipua ſemper celebrauit. Sicq; poſtea ſi aliquando ira percitus eſſet: hac concitatione vſus eſt: vt ter Alphabetum moroſe proferet: ante q̃: quicq̃ verbo proferret Ferunt hunc Joannis eremite predicti familiaritate apud Thebaidem plurimum vſum fuiſſe: cuius etiam conſilio et bellum tractabat et pacem: huic autem principi tanto placilla vxor fuit immenſe pietatis et religionis mulier: ex qua Archadium ⁊ honorium filios Auguſtos ſuſcepit Deniq; hic memorandus princeps: cum omnia pfeciſſet que principi optimo conueniunt apud Mediolanum coram diuo Ambroſio anno etatis ſue q̃nquageſimo defunctus eſt. Cui⁹ corpus eodem anno Conſtãtinopoli tranſlatuz eſt.

Auguſtini pris nr̃is cõuerſio.

5589 390 Auguſtinus pater noſter: diui Ambroſij in fide diſcipulus et filius doctorum omnium precipuus. hoc anno etatis ſue. 30. apud Mediolanum ciſalpine gallie. metropolim (doctrinis ⁊ predicationibus beati Ambroſij epiſcopi) ex Manicheo chriſtianus efficitur: Uir ſane ſcientia atq; ſapientia: omnibus qui ante eum fuerant: vel poſt futuri erant celſior: quia (vt teſtatur voluſianus) legi dei deeſt: quicquid Aug. contigerit ignoraſſe. Qui quidez quãta nobis poſt modum ac vniuerſo generi humano contulerit laudatiſſima ſalutis beneficia: facile omnes intelligunt: Nam ab ipſa puerili etate tanta diſcendi flagrabat cupiditate vt nullũ diſcipline genus ſibi incognitum pati voluerit vnq̃. Fuit itaq; diuus pater hic natione apher ex honeſtiſ chriſtianiſq; parentibus in vrbe Thagathenſi natus. eorum quoque accuratiſſima cura et diligentia enutritus impenſius etiam ſecularibus litteris apprime eruditus omnibus v; diſciplinis inbutus, quas liberales vocant. illas equidem cũ eſſet acris ingenij adoleſcens: per ſemetipſum (nullo tradente doctore) didicit et intellexit ita vt ad ſingula que in mundo ſunt natum diceres. His itaq; virtutibus fult⁹ Auguſtinus adhuc quaſi adoleſcens: ex Carthagine: matre Monica neſciente: Romã venit: poſtmõz Mediolanũ vt Rhetoricã doceret: vocat⁹: ꝓceſſit: Ad quẽ locũ: Monica ei⁹ mat̃ ſãctiſſĩa ſtatim ſubſecuta eſt: vbi ⁊ paulop⁹ cũ pcib⁹ ſuis: ſuffragãte maxĩe diui Ambroſij doctrina ad vere religiõis iter ꝯuertit. Quod ipſemet cõfeſſionũ. li. hiſ verbiſ ꝯteſtat⁹ ẽ. dicẽs: vocaſti ⁊ clamaſti: ⁊ rupiſti dñe ſurditatẽ meã: Coruſcaſti ⁊ ſplenduiſti ac fugaſti cecitatem meam Fragraſti ⁊ duxiſti ſpũz ⁊ anhelo tibi: Guſtaui: ⁊ eſurio: ⁊ ſitio te: Tetigiſti me ⁊ exarſi in

pacem tuam. Eo itaqꝫ loci beatiſſimus Auguſtinus conuerſus ꝛ cathecuminus factus di‑uino ſpiritu illuſtratus. iam tractatus de chriſtiana religione componere orſus eſt: vz. De Academicis: de ordine. Deqꝫ vita beata. ac ſoliloquiorum edidit libros. A diuo: deide Ambroſio vna cum filio ſuo nomine Adeodato baptizatus. Te deum laudamus hymnum cecinit: ꝛ cum ipſo Ambroſio in finem vſqꝫ compleuit. Quo quidem baptizato haud multo Religionis habitum ab ipſo Ambroſio (vt idem ambroſius teſtatur) Suſcipiens ad diuum Simplicianum tunc abbatem ſtatim co ncesſit. vt de optimo viuendi modo eſtus ſue mentis cum eo conferret. Ubi bienn̄ij tempus permanens orationibus ꝛ ieiunijs ſemper vacauit Nec ſatiari quidem poterat dulcedine quadā inenarabili conſiderans altitudinem conſilij diuini ſuper ſalutem generis humani. Unde (vt poſidonius ait) vehementer affectus i hinis ꝛ canticis ſuaue ſonantis eccleſie vocibus indeſinenter flebat. Quibus permotus ſtatim De muſico libros compoſuit. Inde vero matris inſtinctu: vt patriam repeteret: multis conſociatus fratribus diſceſſit ꝛ Romā venit. Et per Ethruriam tranſiens ſanctos Eremitas diuerſis in locis montis Piſani vitam agentes inuiſit ꝛ ſalutauit. Cum quibus: referente et Franchiſco petrarcha viro religioſo atqꝫ doctiſſimo li. ſ. 2. de vita ſolitaria: dies aliquot in eodem habitu ꝛ vite propoſito egit. Quos ſua ſuaui oratione ꝛ ſancta incredibiliter reicē eoꝝ vitam ꝛ viuendi modum: ſicut quodam eius ſermone patet: maxime probans. Inde etiam profectus. Centum cellas non procul ab vrbe Romana adijt. ꝛ eadem ratione xp̄o deditos inuiſit. quos etiam a ſe laudatos in propoſito ſalutis adipiſcende ſua oratione cōfirmauit. Cumqꝫ demū Romam conceſſiſſet cum Manicheis ibidem diu cōflixit: ac duos libros cōtra eos ſcripſit. Quoꝝ vnū de eccleſie catholice moribus: alterum vero de ipſorū manicheoꝝ moribus intitulauit. Ibidem etiam cōſiſtens libros de quantitate anime ꝛ de libero arbitrio compoſuit. E Roma poſtea profectus vna cum matre ſua ꝛ multis fratribus cōſociatus Oſtia tyberina peruenit. Ubi nauigationi ſe inſtaurantes Monica ex filij cōuerſione ꝛ religioſitate gaudio repleta eum his verbis aloquitur. Quid (inquid) filij huc faciam curqꝫ hic ſciam neſcio? Jam cōſumpta ſpe huius ſeculi: vnum erat ꝑpter qd̄ in hac vita immorari diutius cupiebam vt te chriſtianū tantum viderē ꝑuſqꝫ morerer. Sz cumulatius hoc mihi deus meus ꝑſtitit vt nō modo te chriſtianū catholicum: ſed ꝛ contempta felicitate terrena videam ſeruū eius. Quibus dictis factum eſt vt intra quinqꝫ dies illa dcūberet febribus; nonoqꝫ ſue egritudinis die: aīa illa religioſa ꝛ pia corpe ſoluta ſit: peractis vero ex more maternis exequijs. Augu. cū fratribus ſuis carthaginē ad nauigauit. Lareſqꝫ paternos repetēs cōfeſtim patrimonium ſatis amplū vēdidit ꝛ pauperibus errogauit. ibiqꝫ haud longe in Nemore monaſterio extructo cum dei ſeruis viuere cepit ſecūdū morē ꝛ regulam ſub ſanctis aplīs conſtitutam. Ob cuius viuendi formā tanto in honore ꝛ precio habitus ē. vt multi ac multi ſeculo renūciantes ſe ſe ſanctiſſimi viri magiſterio vltro ſubderentur. Cum quibus etiā ꝑ trienniū ieiunijs ꝛ orationibus vacans libros edere nō diſtulit: ac exēplo predicationibuſqꝫ: quibus multū valebat: indoctos ꝛ ignaros docere curauit. factus deīde ꝑſbit̄ nō nullos ex frībus ſuis ſacris ordib᷒ initiari fecit. ꝛ tūc aplīcam regulā cōſcriptā eis obſeruādā ꝓtulit. Deniqꝫ i Iponēſi eccl̄ia: lz īuitus: epūs ꝓmotus. quadragita annos ſupuixit. Cuius cū tp̄ra ob ſacerdotū clericorūqꝫ ac māicheoꝝ petulātiā iquieta ac difficillima viderētur. monaſteriū aliud canonicoꝝ intra epūm ſibi conſtituit: ꝛ cū eis de cetero etiam ſm̄ regulā antea eremitis in ſollitudine collatam vixit. Ad quē etiaz tū multi ob ſāctitatem ꝛ doctrinā ſe transſerētes eius diſcipuli afficiebātur. Uerꝝ cū multa ſint eloquentiſſimoꝝ ſāctiſſimorūqꝫ viroꝝ teſtimonia: q̄ hūc celeberrimū patrē miris extollūt laudib᷒ finiēdo dicer̄ auſim oīa i Aug. fuiſſe ꝑfecta que ad viri itegritatē ꝑtinebant. Cui ꝛ per multum humanum genus debet ꝙ diſciplinas oēs tū humanas tū diuinas in vnū quaſi redigerit corpus. Ita vt qui ſaluus fieri cupit hunc ſolum legendo imitandoqꝫ ſalutē ꝑſequat̄: Tot āt libros in oī doctrine genere ſcriptitauit vt ne nūerari q̄dē nedū legi queāt. Nō eni tantū modo ſcripſit que huic noſtro opi inſerere curauim᷒ que i hoīuz man᷒ v̄ſāt. ſz longe

pluꝛa que ōpdita ſūt: In quibus certe pꝛe ceteris eccl̄ie doctoꝛib⁹ vſ ſe paruulos iſtruere:
mediocres alere. ⁊ robuſtos in diuinis exercere ac perficere voluiſſe. Nec nō ⁊ ois gene
ris ⁊ etatis fidel'iuꝫ curā ſuſcepiſſe videtur. Equidem hūc ipm fontē illū e paradiſi medio
egreſſum fuiſſe dicere auſim: ex quo ois religioſoꝛum mendicantium oꝛdo tāquā flumina
ꝓrapere: a quibus ois chꝛiſtianus oꝛbis irrigatur fecūdatur atqꝫ illuſtratur. Et ꝓpterea q̄
dam eruditus vir id veriſſimum eē compꝛobans: ab eodem. ſ. dino fonte quattuoꝛ mendi
cantium religioſoꝛum flumina potiſſimū emanaſſe. his verſibus cecinit dicens.

O deus oīpotens quantum admirabilis arte es.
Qua celi cōſtabant ſidera terra fretum.
Quicq̄d hiſc apitur paradiſi fons ſacer a te
Terreſtris medio conditus ecce fuit
Quattuoꝛ ex iſto naſcūtur flumi a funte.
Euphrates ganges tygris ⁊ ipſe gyon:
Fecūdis ſerpūt totum qui fluctibus oꝛbem.
Quis ſine tum ſterrilis terra creata foꝛet
Nāqꝫ his ⁊ ſoli generantur cuncta pꝛofecto
Nec poterit maius dicioꝛ oꝛe ſophos
Quid niſi pꝛo tali figuretur imagīe functis
Diui Auguſtini dogmata ſacra putas
Hic magnum funtem ſophie diffudit in oꝛas.
Cunctas qui mendas terſit ⁊ omne nephas
Edidit iſte pr̄ ꝑ multa volumina quoꝝ
Iſte nūc titulū cernere quiſqꝫ valet
Quid ſibi deſcripti fluuij voluiſſe videntur:
Quattuoꝛ aurelij nil niſi in oꝛbe domos

Circuire immēſum mūdū q̄ ffumis inſtar
Et pia ſectate ſunt ſua ſigna ducis.
Quas mēoꝛare volo ſic vel ꝓferre lꝫ ſit.
Debilibus vati. vecta talia rotis
Primus hic iſtituit nr̄ dux nos eremitas.
Cuius ab Imperio regula nr̄a data eſt.
Hinc oꝛtū poſt hec duxerūt Carmelitani.
Indicat hec eadem tradita noꝛma ſibi
Pꝛedicatoꝛum felix hinc naſcitur oꝛdo.
Canonici pꝛimo regula chyria cos.
Tandē quis dubitat frāciſchū ſtigmata xp̄i
Geſtantem pꝛimū q̄n fuerit alter ego.
Hic eremita fuit ſub quo tollerare magr̄o
Tunc ſanctimonie nouerat ipſe viaꝫ.
Sic mihi des mac as de⁹ hoc i fōte lauari
Utqꝫ Auguſtini vota prec ſqꝫ iuuent
Me quo celeſtē ꝓcibus ꝑducat ad aulaꝫ
Lucida q̄ videā iugiter oꝛa dei. Amē.

Monica itaqꝫ diui patris Auguſtini mater: hoc anno in Oſtijs tyberinis nonis Maij āno
etatis ſue. Lvj. migrauit ad dn̄m. Cuius admirandam vitam ⁊ virtutibus plenam Pau
393 lus nr̄ Bergomenſis eiuſdem ſanctiſſime matris deuotiſſimus noſtriqꝫ eremitarum oꝛdini
pꝛecipuus pater e libꝛis diui Auguſtini excerptam pulcherime deſcripſit. Ubi oſtendit quā
pia mater ipſa fuerit: q̄ꝫ caſta q̄ꝫ ſobꝛia q̄ꝫ ſapiens q̄ꝫ mitis q̄ꝫ benigna q̄ꝫ modeſta q̄ꝫ patiens
q̄ꝫ conſtans q̄ꝫ pꝛudens q̄ꝫ humilis q̄ꝫ in oꝛando legendo meditando contemplandoqꝫ extite
rit deuota: necnon ⁊ quantum in vigilijs ieiunijs ⁊ elimoſinis elargiendis aſſidua. Ac etiaꝫ
in animabus deo reconciliandis mira ardentiqꝫ charitate flagrauerit. Eius itaqꝫ ſanctum
coꝛpus ibidem a filio conditum vſqꝫ ad Martini quinti pontificis tempoꝛa per mille et
.xx. annos perſtitit. Uerum eo pꝛeſulante circa annum domini. 1420. Tertio idus Apꝛi
lis. Inde Romam cum ingenti pompa tranſlatum: Cure fratrum noſtroꝛum Eremitarum
tamq̄ꝫ veris matris heredibus cōmendatum eſt. Cui ⁊ Mapheus vegius laudenſis poeta
ſui tempoꝛis laudatiſſimus ⁊ tunc Martini ipſius pape Datarius ob eius ſingularem quā
in filium Auguſtini matremqꝫ monicham gerebat deuotionem Mauſeolū mira arte ela
boꝛatum multa impenſa extruere fecit. Ad quod poſtea viſitationis gratia perueniēs: tale
in eius laudem compoſuit. Epygramma: videlicet.

Salue lux matrum mater ſanctiſſima ſalue
Salue Auguſtini Monicha digna parens
O ſalue tanti nati digniſſima mater.
O ſalue ſexus gloꝛia feminei:
Que genuiſti illud cunctis memoꝛabile ſeclis
Eccleſie robur pꝛeſidiumqꝫ ſacre.
Eloquij flumen tantum quo tota rigatur
Lex ſacra ⁊ vbertim lingua latina fluuit:

Uertiſti ſāctis ꝓcibus q̄bus anxia ſemper
Pulſabas magnū flēſqꝫ gemēſqꝫ deum
Uertiſti largo lachꝛimaꝝ flumine quo te
Spargebas largo ſemper ⁊ ibꝛe madēs:
Felices o que tantuꝫ lachꝛyme gemituſqꝫ
Felices tantum que potuere pꝛeces.
Que traaher̄ ad ſe ſe ſūmū potuere tonātē
Fereqꝫ qua certe mundus agebat opem:

Ingenij fulmem tãtum quo tota coruſcat
Sacra fides: omniſ impietaſq; tremit:
Quez longe errantem longe chroq; rebellẽ
Uertiſti ad vere religionis iter:
O feruẽs amor: o pietas icẽſa parentis
O qui flagrabat ſancta per oſſa calor:
O flamma: o nulli facile enarrabilis ardor.
Materne o feruor mentis ⁊ ignis edax:
O qui te tantus eſtus pia mat agebat:
Et quo ſcandebas impetus aſtra ſuper:
Ardentes tanquã longe volucreſq; ſagitte:
Sic ſtbãt lachryme vota preceſq; tue:
Ethereiq; alte penetrabant pectora regis:
Cogebant illũ: nulla negare tibi:
Quin maiora ẽt quã que ſperare vel vnq̃:
Auderes vltro plura ſimulq; dare:
O quantum tibi nos omnes dedere fatemur
Cuius ope ẽ mondo tanta reddita ſalus:
Quippe niſi e tenebris ad lumina ſacra reddiſſet.
Cõuerſus meritis filius ipſe tuis:
Altiloquas totum niſi diffudiſſet in orbem
Doctrinas tantiſ totq; voluminibus
Erroꝝ niſi tot peſtes ſtrauiſſet iniquas
Ingenio niſi tot dogmata praua ſuo
Eccleſiam tanto que firmauere ruentem
Robore felices o lachryme atq; p̃ces.
O dulces lachryme vicãt q̃ mella fauoſq;
Que vincant dulces nectar ⁊ oẽ preces.
Quid miꝝ ſi nr̃a fides cultuſq; periſſet:
Si totus noſter religionis honos:
Nũc vero ſupi quando ad faſtidia celi:
Euictam nũc te purior orbis habet:
Quãdo hac terrena de fece ⁊ carcere tm̃
Eruta tu loca nũc liberiora colis.
Nũc nr̃is melius rogitãs tu ꝯſule rebus:
Pro nr̃a melius fũde ſalute preces:
Affer opez nũc tu mũdo ⁊ ſuccurre labẽti
Succurrere afflictis rebus ⁊ affer opem
Te ꝯcte exorãt gẽtes tibi vota ꝓfundunt
Succurre ⁊ ꝯctis gẽtibus ⁊ affer opem:
Oĩs te ſexus oiſq; te inuocat etas
Te quicũq; vocẽt oibus affer opem
Precipue mr̃es q̃rum tu expta labores
Et natis ⁊ tu matribus affer opem
Te docti ante oẽs ne tu ne deſpice doctos
Nemo tuo nato doctior affer opem:
Sal ne lux matrum mater ſãctiſſima ſalue
O ſalue eterna laude canenda parẽs. amẽ.

Ordo Eremitarum aurelij ipſius patris Auguſtini hoc ãno ab ipſo fũdatore preceptoreq; 398
Ac duce Auguſtino apud Thagathenſem ⁊ Ipponenſem Affrice vrbes initium ſumpſit;
Nam: vt dictum eſt: cum diuus pater Auguſtinus matrẽ apud Oſtia Tyberina ſepultu-
re mandaſſet ſtatim multis conſociatus fratribus Aphricam ad nauigauit: ⁊ patrimonio
pauperibus erogato in Nemore haud procul ab Ipponenſi vrbe monaſterium primum
cõſtruxit: ⁊ ibidem cum dei ſeruis Eremitice viuere cepit ſcd̃m Regulam a ſanctis Apo-
ſtolis conſtitutam: quod quidem viuendi genus (poſſidonio refferrente) Auguſtinus etiã
prius fecerat anteq̃ de tranſmarinis partibus remearet. Cumq; ibi triennio conſtitiſſet
Regulam ſecũduz apoſtolicam formam primitus edidit eiſq; ac ſucceſſoribus omnibus
obſeruandam tradidit: O quam ſanctiſſimam viuendi formam: multi non modo ſecula
res, ſed ⁊ Eremite alijq; in numerabiles viri ſe ſanctiſſimi viri magiſterio profeſſioniq; ob
tulere. Quo factum eſt: vt pre multitudine religioſorum multa ⁊ pene innumerabilia in
Aphrica ſub eodem duce ⁊ Eeremitico titulo ſint extructa Monaſteria. Que quidem pꝰ
ipſius diui Auguſtini mortem (ſeuiente vandalica perſecutione) Multis in locis deleta fue
ere: Nam tanta eorum fuit rabies: vt multe vrbes exuſte euerſaq; templa ⁊ chriſti nomen
pene in omni Aphricano orbe extinctum ſit: Horum itaq; fratrum quidam Italiã repetẽ
tes: in Ethuria potiſſimum alijſq; locis eremitanum ordinem pro viribus conſeruare ⁊ in
ſtaurare annixi ſunt. Sed cum poſtmodũ Gothorum ac lõgobardorum aliorumq; Scy
ſmatum perfidia inualeſcẽte dei eccleſia maximum accepiſſet incomodum eremitarum ſimi
liter ⁊ monachorum ordines ferme cõſumpti ſunt. Hoc namq; modo hunc ordinem ptur
batum ſepe colapſum: ſepeq; a multis: vt fit: inſtauratum ⁊ reformatum ab ipſis etiam lo
cis inſtauratis aut reformatoribus: varia poſtmodum ſortitus eſt nomina. Pro vt etiam
nr̃a etate apd̃ monachos ſcti Bñdicti ⁊ minores geſtũ eẽ videmꝰ. nã i diui Frãciſci ordie ali
os Bernardios alios Amedeos alios võ minores nõ i vna ꝓuincia tantũ veꝝ ẽt in vna ea
demq; Ciuitate appellare cõſueuimus. Cum tamen oẽs a Seraphico Frãciſco originẽ hr̃e

probentur. Sic ⁊ de congregatione ſancte iuſtine patauine dicendum ē: que a primo loco Patauij ſub titulo ſancte iuſtine extructo ⁊ in ordinis ſancti Benedicti inſtitutis reforma to id precipuū nomē ſortiri meruit. Cui⁹ q̄dē cōgregationis Monachi vt veriſſimi religio nis ⁊ Regule ſancti Benedicti obſeruantiſſimi eſſe ceſēt. Hoc quippe in noſtro ordīe certi ſſimumeſſe videm⁹. Cum eni multis i locis hic Eremitaꝝ diui patris Auguſtini ordo labe factatus videret. In Gallis pmū ſāctus Gulielm⁹ qui fuit Aquitanie Dux ſurexit. ⁊ ſuū o dieꝫ ſuāq꜅ rligionē vbo ⁊ exēplo plurimū Juuit. ipē. n. hui⁹ ordis pfeſſor exiſtēs ciſtercīēſu in Gallijs exemplo permotus cū ordinē ſuū tū in moribus tū in locis vaſtatū adeo videret vt nulla quaſi i eo regularis facies videretur. Collabentes nāq꜅ ordinis Eccleſias collapſa Monaſteria: ⁊ muros refractos ac nemoroſos vbiq꜅ ortulos aſpiciebat. Quorum quideꝫ calamitate permotus Gulielmus ad componēdos religioſoꝝ ſuorum mores ⁊ adinſtaurā da extruendaq꜅ noua Monaſteria ita animum adiecit. vt breui conualeſcens ordo ipſe in Gallijs meliorem faciem preſe tulerit. ipſe ſiquidem primus relicta: Eremo apud pariſios Monaſterium ordinis extruxit ⁊ mendicitatem (Anaſtaſio quarto pontifice approbante) exercere cepit. Jd q꜅ multis in vrbibus agere curauit. Quāobrē religio ipſa cum non mo do patrē ſed etiam religionis cōditorē appelauit. ⁊ de cetero ad perpetuā ſui memoriā or dinis fratres nō Eremitas ſācti Aug. ſed Gulielmitas vlgo in Gallis appelare conſueuit Eiuſq꜅ exēplo cōfeſtim in vmbria ⁊ flamminea italie prouincijs ioannes bonus Mantua nus incredibili feruore eodem modo ſurrexit. qui magis exēplo q̄ verbo et ipſe collapſuꝫ ordinem inſtaurauit. vnde factum eſt. vt et multi viri ſanctitate permoti ſe ſuaq꜅ ordini tra dentes religionis habitum ab eo ſuſceperunt: et multa conſtructa ſint. Monaſteria: inter quos et ſeraphicum Franciſcum minoꝝ fundatorē fuiſſe conſtat. Eam item obrem et i flā minea ⁊ vmbria eius ordinis religioſi nō Eremite ſancti Aug. ſed ʒamboniti dicti fuerunt. Sic et in Ethruria ac alijs plurimis in locis ita geſtū eſt: cum alij a loco de Fabali: alij a lo co de Berítijs prius reformatis cognominari voluerint quorum quilibet proprium Caput differentes Conſtitutiones ſua eadem tamen. Regula) ſicut in predictis ordinib' geſtū eſſe videm') vſq꜅ ad innocentiū quartū habuere: Quo i tēpore Alex. quart⁹ innocētio ſuffect⁹ viſiōe quadā pmonitus qua q̄dē beatiſſimū prēm Auguſtinū capite grādi ⁊ exilis mēbris uidit cūq꜅ monuit: vt ordinē ſuū iā p Gallicanas ciuitates effuſum: vt ⁊ ipſe incrementum more pdicatoꝝ ⁊ Minorū ordinum ſortiretur: in Ciuitates reduceret: Qui ſtatī euigilās ordinauit vt pdicti fratres (omiſſis pdictis titulis ⁊ noibus (ſub vno capite regerēt: ⁊ vno. ſ. Eremitaꝝ diui Aug. noie cenſerentur. atq꜅ eos relictis nemoribus. Ciuitates incolere coe git: nec nō et oia idulta atq꜅ priuilegia diuerſis prouīcijs ac locis p ſūmos pōtifices collata eis cenſuit eſſe coia. Quātū deide ⁊ locis ⁊ viris ſāctitate ⁊ ſciētia pſtantiſſimis floruerit. hic ordo in inferioribus dicemus

Canonicoꝝ aūt ordo. ſ. Regulariū. diui ipſius Aug. hoc anno ipſo pre Aug. iam epiſcopo
400 ordinato apud Jpponenſem Aphrice. vrbē ab ipſo pre initium ſumpſit. Nā vt ſmone de comuni vita clericoruꝫ ab ipſo edito ad verbuum habetur Auguſtius. idem cum moleſtia ep̄s pſbit factus q꜅ cum fratrib' eremitis ſic ſtea habitare nō poterat clericos intra Epi domum etiam habere curauit. ⁊ cū eis pariter ſm apoſto licam formā quoad vixit dege re voluit. Quibus oibus placuit vnum in deo ſentire et omnia coiter poſſidere Veꝝ quis hoꝝ canonicorum fuerit habitus nullo autentico ſcripto aut approbata conſuetudine inue nire potuimus Cum diuerſis in locis diuerſi habitus reperiantur Canonici. Quia alij albo veſtiūtur habitu cū haſta ſuperiori lynea. Alij tunica nigra cū haſta deſuper lynea ⁊ alba vt pleriq꜅ Cathedraliū canonicorum in Gallijs conſtituti alij vero habitu tantuꝫ modo albo et clamide alba alij cum tunica nigra et Camiſia linea ſine ſcapulari. ſed cum Caputio ſecularium more ſacerdotum. Alij etiam cum laneo ſcapulari albo ⁊ haſta ſu pra lineā camiſiā. vt hi q ſcti Saluatoris i Senēſi agro pus a q̄dā fre nro eremita iſtituti: Alij ꝗ cū linea Camiſia clamideq꜅ dſup nigra ſꝫ bireto albo: vt hi qui venecijs ſcti ſpūs

Theodoſius locum inhabitant: ab alio ſimiliter Eremitarum fr̄e conſtituti. Reperiūtur ⁊ alij. Canonici qui lateranenſes nuncupantur: in agro lucenſi loco qui dr̄ Friſonaria a quodā Brixiano fratre ordinis ſācti dominici ꝑus conſtituti: ⁊ hos predicatorum fratrū more in omnibus ꝓſatus inſtitutor ēē voluit Camiſia linea eporum more excepta ⁊ bireto nigro: Qui ⁊ vulgari ſmone. Fr̄es dela Camiſa appellantur: alij inſuper Canonici reperiuntur diuerſis habitibus diſtincti: qui oēs ſingularibus priuilegijs inter Canonicos regulares computantur Et horum quidē a beato marco euāgeliſta: quidā a beato petro Aug. quidā ꝗ in galia atꝗ Italia a beato Ruffo: Et alij cōplurimi fuerunt a ſuperioribus diſtincti ab alijs etiam inſtituti: De quibus infra locis ſuis dicet.

.Uiri. doctrinis excellentes:

Claudianus poeta natione hiſpanus his tēporibꝰ apud Florentiā Ethrurie vrbem in precio exiſtens: duos libros claudianū. ſ. maiorē et minorē edidit in quibus certe multe extant ſētentie celebres ac notabilia prouerbia. librū ꝗꝫ de Theodoſij laudibus verſibus exaratum confeciſſe ferūt.

Prudentium etiam poetam chriſtianum virum vtiꝗ ſecularium litterarum ſcientiſſimum per hos dies claruiſſe et in precio fuiſſe tradunt. Qui et nonnulla in diuinis laude digniſſima compoſuit: quorum de numero extat liber de. Martiribus liber hymnorum. De origine peccatorum. li. i. De compugnantia. li. i. Sed et in Exameron et in toto nouo et veteri teſtamento pulchre commentatus eſt. Duos inſuper de Trinitate ſcripſit libros. Atꝗ aduerſus Symacum idola defendentem librum compoſuit. ⁊ quedam alia. 405

Heraclides monachus: vir ſanctus ⁊ ipſe per hoc tempus exiſtens: Uitas patrum inter cetera compoſuit:

Apolinaris laodicee Syrie vrbis epiſcopus per hec ipſa tempora in precio exiſtens: cum eſſet in diſputando vehemētiſſimus: aduerſus prophirium phm̄. 30. libros edidit: Adeo ipm̄ acutum fuiſſe tradunt vt diceret corpus non animam a domino in diſpenſatione ſuſceptū qui cū rationibus vrgeretur dixit eum quidem animam habuiſſe: nō tn̄ ex ea parte qua rationalis eſt ſed ex ea ſolum. qua corpus viuum reddit. Ad ſupplementum vō rationalis partis ipſum verbū dei fuiſſe ꝓhibebat. Et hic apolinariſte heretici originem ⁊ denominationem habuere Hic cū ſuperiori tempore grammatice mltā dediſſet opam: Epus factus in ſacris ſcripturis multa editit opera.

Patianus Barchinonēſis epus vir ſāctitate atꝗ aloqnētia iſignis his tēporibꝰ de fide bene ſentiens: ꝯ Nouatianos nōnulla eddidit opuſcula. eoſꝗ: quibus potuit viribus ipugnant.

Eſicius Gregorij Nazanzeni diſcipulus. his tēporibus diē obijt: Hic ab adoleſcētia cū eodē apud Ceſaream ennutritus ac eruditus fuit. a quo cum erudītiſſimus euaſiſſet vir poſtea Biblyothecam Origenis ⁊ pamphilij corruptā: mēbranis mlto labore correxit: Multaꝗ memoratu digna ꝯpoſuit.

Bricius Mertullenſis epus. hoc ipo tēpore: poſteaꝗ apō eādē vrbē pro xp̄o mlta ptuliſſet damna: ⁊ ab āgelo atꝗ a beato petro apoſtolo ꝯfortatꝰ magnā ppl'orum mltitudinem deo lucri fecit. quibus ſtrenue geſtis. 7. idus Julij in pace ſancta quieuit. 406

Heluidium hereſiarcham Auxentij Arriani diſcipulū virū vtiꝗ calidū atꝗ doctiſſimū. tēpeſtate hac iſaniēdo ſuam hereſim dotmatizaſſe ferunt. affirmabat enim beatiſſimā virginem. Mariam poſt chriſtū ⁊ alios de viro ſuo Joſeph ſuſcepiſſe filios: quē quidē beatus hieronymus ſuis ſcriptis Impugnare deſtitit. Et iō ꝯ eū librū de ꝑpetua ipiꝰ virginis Marie v̄ginitate compoſuit. Qui ſic Incipit. Nuper rogatus a fratribus.

Archadius Rchadius Theodoſij magni filius nonus cōſtātinopolitanus Imperator: olympiade 293. pꝰ p̄rem iperiū ſuſcipiēs: iperauit cū honorio fr̄e ſuo annis. 13. hi namꝗ cū mire indolis ⁊ Ingenij adoleſcentes eſſent etiam chriſtianiſſimi hēbant: qui dum imperij gubernacula ſuſcepiſſent paribus auſpicijs: illud tantum adminiſtrationibus rexere diuinis Et Archadius quidem orientem: honorius vero occidentem gubernabat. Uerum quia pater 407 5606

roꝝ Theodoſius:ipſis adhuc adoleſcentulis tres duces tutores reliquerat:. vz. Ruffinum q̄ oriente. Stelconē qui occidentez:ꝛ Gildonē qui Aphricā regerent:mortuo pr̄e quilibet eorum Imperandi cupiditate permotus regnum quiſq; inuadere conatus eſt ſuū: At Gildoni res nouas in Aphrica molienti frater eius Maſcelger viriliter obſtitit:eumq; e rego fugauit qui ita haud multo poſt animi dolore mortuus eſt: Uerū Meſcelger ea victoria elatus cuz nullis omnino parceret ꝛ ipſe ſtatim a proprijs militibus occiſus eſt: Ruffinus vero dum orientale imperium inuadere conaretur ab Archadio (licet adoleſcente) opprimitur: Stilco etiam qui Romanaꝝ copiarum virtute Rhadagaſum gothum viruz audaciſſimū cū innumerabilibus gothis in Feſſulanis montibus apud Ethruriam ſuperauit alaricūq; eorum regē apud Rauenam multis cladibus affecit cū in gallia ab eiſdem Gothis ſupatus fuiſſet et ab honorio Imperatore auxilia poſtularet:indignatus imperator ſtatim duces miſit qui eum interficerent.

5608 409 Naſtaſius papa natiōe Ro. pr̄e Maximo. poſt Siricū pontificem:edit ānis. 3. ꝛ dieb' x. Homo. ſiquidē optimus: Qui pōtificatu inito rei diuine curā gerēs gratiano teſte papa. 41.
conſtituit ne debiles uel manci neue mēbro aliquo mutilati in clericoꝝ numerū reciperēt: vt hēt i Canone. 55. di. c. Qui partem digiti. Uetuit itē ne peregrini ꝛ maxime trāſmarini in clerum reciperentur romanum:niſi quinq; Ep̄oruz Cyrographum ſignatum exhiberēt .73. di. c. Extraneo: Et hoc quidē feciſſe dicitur ne Manichei qui in Aphrica in extimatiōe magna habebātur ad fidem corrumpendā de ſuis cū fraudibus eodem modo mitterent: Mandauit rurſus:vt cū ſacrum Euangelium in Eccleſia dei legeretur aut caneretur:non ſedendo:ſed ſtando cū reuerentia ab omnib' chriſticolis audiretur:de conſe. di. i. c. Apoſtolica auctoritas Bis deniq; in Decembrio menſe ordinationibus celebratis: vbi p̄ſbiteros 8. dyaconos. 5. ꝛ Ep̄os per diuerſa loca. x. creauit:moritur. ꝛ i Cemiterio ad vrſuz paleatū
410 5. kal'as. maij ſepelitur:ꝛ tūc ceſſauit ſedes dies. 21.

Martinus monachus ꝛ Turonēſis Ep̄us vir ſanctitate ꝛ pietate clariſſimus:hoc āno q̄ eſt primus Anaſtaſij pontificis annis apō eandē vrbē. 3. idus Nouēbris etatis vō ſue. 81. migrauit ad dn̄m. Cuiuſ quidem vita tantis extitit glorioſa miraculis:vt triū mortuoꝝ (more dn̄i nr̄i Jeſu chriſti meruerit eſſe ſuſcitator magnificus. Cuiuſ quidem exequijs cum diuus Ambroſius doctor miraculoſe interfuiſſet. ꝛ eius ſanctitatem atq; virtutē didiciſſet. cōfeſtim de eo talia protulit verba dicens: Beatus martinus prophani erroris tēpla deſtruxit vexilla pietatis erexit mortuos ſuſcitauit ab obſceſſis corporibus demonia ſeua excluſit:ac varijs laborantes langoribus ſalutis remedio ſubleuauit:quia (iquit) ita pfectus eſt vt chriſtum texiſſet in paupere:ꝛ veſtē quā egenus acceperat mūdū dominum Induiſſet: O felix largitas quā diuinitas opat: O clamidis glorioſa diuiſio q̄ militē texit ꝛ Regem: O inextimabile donū qd̄ veſtire meruit diuinitatē: Digne huic domine:pfeſſionis tue p̄mia ꝓtuliſti digne Arrianoruz ſubiacuit feritas Digne amorē martirij pſecutoris tormenta non timuit. Quid erit pro oblatione integri corporis recepturus qui pro quātitate veſtis exigue veſtire deum meruit ꝛ videre. Sic ſperantibus contulit medicinam:vt alios ſupplicationibus alios viſu ſaluaret. hec ambroſius de beato Martino ad verbum eius itaq; feſtum. 3. idus Nouēbris celebrat.

410 Paula matrona Romana mulier ſane ſanctitate admirabilis et diui hieronymi in xp̄o filia atq; Diſcipula. hoc āno q̄ ꝛ ſāctus. Martinus etatis ſue. 56. ſexto kal'as februarij apō Betheleē Jude ciuitatē lōgo coronata martirio q̄euit i pace: Cui' q̄dē dignitatē monaſticā q; ꝯuerſationē deſertionē patrie ꝛ ad hieroſolimā ꝓfectionē diuus ip̄e hiero'. libello q̄dā magnis eff rt laudib': Ubi ēt oēs ei' peregrinationē ꝑ loca ſācta: hūilitatē q; ꝯtinētiā: clementiam: pfuſā i pauperes beneficētiā incredibilē paciētiā iſtitutionē ordinē monaſterij hoſpitalitatē q; ac fidē ꝛ aduerſus hereticos conſtantiam: ꝛ ad extremū ei' felicē exitum: ꝛ in exequijs ſāctoꝝ cōcurſū narrat atq; requētiam. Eo ēt i libro ipſius filiā Euſtochiuz ꝛ heredē virtutis conſolat: Dicitq; eandē paulā ab Agamenone rege predicto qui Troiam deleuit

tra*x*i ſſe originẽ: que tradita fuit viro clariſſimo ⁊ nobiliſſima Julioꝝ familia ꝓcreato. in cuius quidẽ tumulo. idem ſanctus hieronymus tale inſcripſit carmẽ.

Reſpicis anguſtũ preciſa rupe ſepulchrũ.
Hoſpiciũ paule celeſtia regna tenẽtis.
Fratres cognatos rõam: patriãqꝫ relinquẽs.
Diuitias ſobolẽ Bethlemico cõdit antro.
Hic preſepe tuũ: chriſte atqꝫ miſtica magi.
Munera portantes hominiqꝫ deoqꝫ dedere.

Dormiuit itaqꝫ ſcta ⁊ btã hec paula (vt dictũ ē) ſeptiõ februarij: tertia ſabbati poſt ſolis occaſũ ⁊ ſepulta fuit q̃nto kalẽs earũdẽ. vixit ĩ ſctõ propoſito Rome annos quinqꝫ Bethleem aũt annos viginti.

Donatus Epirri epũs: vir ſanctitate ⁊ ſcīa precipuus: p⁹ hoc tẽpus in ꝑcio exiſtẽs ēt dracõnē imenſe magnitudinis in eius ore ſputo occidit: quem adeo magnũ fuiſſe ferũt vt octo boũ iuga vix ad incendĩj loca eũ perducere potuerunt.

Pelagius quidã Monachus ⁊ Hereſiarcha peſſim⁹ e Roma ĩ Angliã ꝓficiſcẽs: Inſulam illã oẽm execrabili īfecit errore. Predicabat. n. hoīem ſine grã dei ſaluari poſſe: ⁊ vnum quẽqꝫ ſuis meritis ꝓpriaqꝫ v̄tute ad iuſticiam regi. Infãteſqꝫ ꝑterea ſine originali peccato naſci dicebat: nõ iõ baptizari opportere vt a peccato liberẽtur: ſicut hẽtur in canone. 24. q. 3. c. Pelagiani: Contra quẽ diuus pr̄ aug⁹. cũ ceteris p̄ſbiteris viriliter ſe infundens librũ de Baptiſmo paruuloꝝ primo ⁊ poſtea aliũ librũ conſcripſit: vt ēt hẽtur in canone de cõſe. di. 4. Sꝫ ⁊ ſanct⁹ hieronym⁹ cõtra eũ dyalogũ recte fidei tribus libris ꝑſcripſit: q̃ ſic incipit. Dic mihi Critobole. Is aũt pelagius ãteq̃ꝫ ꝓderet heretic⁹ tres libros de Trinitate fidei cõpoſuit. Et poſtq̃ꝫ hereticus publicatus fuit etiam hereſi ſue fauentia conſcripſit.

Alexius Romanus patritius confeſſor digniſſimus atqꝫ ſanctiſſimus: hoc ipſo anno. 6⁰. kalas. Auguſti Rome in domo patris ſui nomine Euſemiani Senatoris icognitus: lõga exercitatiõe patientia: migrauit ad dñm. Cuius exequijs miraculis plenis interfuere Archadi⁹ ⁊ Honorius Imꝑatores. hic pro dño Sponſam elegãtiſſimã deſeruit vt etiam Gratianus in canone. 27. q. 2. Para. Ecce ꝙ coniugati; teſtatus ē. Eius autẽ natale eo die quo obijt celebratur. .411. 5610

papa 42 Nnocentius huius nominis primus papa: natõe Albanus: patre innocẽtio: p⁹ Anaſtaſium pontificem. ſedit annis. 15. menſibus. 2. ⁊ diebus. 20. Hic ſanctus fuit; ⁊ mlta ad religionẽ chriſtianam pertinentia: Gratiano etiam teſtante: conſtituit. vꝫ vt nullus publice penitens in clericum reciperetur. ſicut habetur in Canone. 50. di. c. Canones Voluit item vt Eccl̄ia ſemel conſecrata: Amplius non conſecraretur. 68. di. c. Eccleſijs ſemel. Cẽſuit itẽ: vt clericus q̃ ſine ſui ep̄i conſenſu ordinaretur eius ordinatio fieret irrita 71. di. cã. Si quis auſus. Declarauitqꝫ preterea: ꝙ ep̄i qui prebẽdas vel prioratum vel decãnatum. aut honorem vel dignitates ſeu aliquod ſacramentum: vt puta oleum ſanctum: chriſma conſecrationes altarium venderent: pro Symoniacis punirentur: vt prima. q. 3. c. Si q̃s prebendas: Voluit quoqꝫ vt prima ſedes alicui alteri iudicio non ſubderetur. 9. q. 2. c. Nemo. Conſtituit item vt ſingulis ſolemnibus feſtis in Eccleſijs ante ſacramenti receptiõem pax chriſticolis daretur: de conſe. di. 2. c. pax igitur. Cõſtituit inſuper: vt ſabbato Ieiuniũ celebraretur eo ꝙ tali die chriſtus iacuiſſet in ſepulchro: ⁊ eius diſcipuli ieiunaſſent. de cõſe. di. 3. c. Sabbato vero. Dãnauit etiam Pelegium predictum ⁊ Celeſtinum Monachos hereticos: cum omni eorum execrabili doctrina: ſicut patet. 24. q. 1. c. De hac mã. De iudeis quoqꝫ ⁊ paganis: deqꝫ monachis regulas quaſdam tulit: vt habetur. 26. q. 2. c. Nũq̃d Cathaphrigas autem hereticos: quorum: vt diximus: auctores fuere Montanus: priſca ⁊ Maximilla ab vrbe expulit: Archadium etiam imperatorem excõmunicauit eo ꝙ expulſioni Joannis chriſoſtomi conſenſiſſet: cuius eiectionem Eudoxia imperatrix ꝓuocauerat ꝙ contra mulieres predicaſſet quia circa ipſius Eudoxie imaginem ludebant. Huius etiã tempore grande ⁊ inauditum miraculum in vercellenſi Ciſalpine Gallie vrbe contingit. de quadam muliere coniugata: falſo accuſata: que eo qui dicebatur adultero confitente tormentis ſuperare non potuit. ⁊ capite vix ſeptimo ictu troncato diuinitus vite reddita.

Impiali tādem reſcripto libertati reddita eſt. Quāob͛rem diuus Hiero. huic pōtifici ſācto ad cōtinētie ꝛ Innocentie cōiugalis exemplum hec ſcribere voluit: hic etiaȝ pōtifex digniſſimus Baſilicam Geruaſij ꝛ Portaſij in vrbe dedicauit. Et cum ordinatiōes quater i Decembrio menſe habuiſſȝ vbi preſbiteros. 30. Dyaconos. 12. ꝛ Epōs p diuerſa loca numero. 54. creaſſet morit: ꝛ in Cemiterio ad vrſum pilleatum. v. kal. Aug. ſepellit. Et tunc ſedes vacauit dies. 22.

Uiri diſciplinis excellentes.

Joānes cognomento Chriſoſtomus Cōſtantinopolitanuſ. Epō. hoc anno poſteaq̄ chriſtiane religiōi verbo ꝛ exēplo atqȝ doctrina plurimū pfuiſſet. 6. kal. Februarij in pace quieuit: hic pp veritatem ꝛ iuſtitiā defendendā. ab Endoxia ꝛ Archadio eius filio multas ptulit iniurias: ſed inter hec etiā pter ſanctitatē maximam p ingenij ſui magnitudie hos infraſcriptos edidit libros: vȝ.

Sup Mattheū duo volumia: Incipit. Oportuerat.
Sup Joānē Omelias. 88. plogus. Incipit: Oībus in xpo
De dignitate ſacerdotali p mōm dyalogi li. 6. Multi fuerūt
De eo q nemo ledit niſi a ſe ipſo li. 1. Scipio q cras
De reparatiōe lapſi vt multi opinant. Quis dabit
De laudibus pauli omelias ſex: Nihil pro nihilo.
Itē Sup Machabeis
De militia ſpūali.
De Cōpunctiōe
Sermones dȝ ſanctis. Et
Eplas mltaſ ad diuerſos.

Caſſianus itē Mōachus Cōſtātinopolitan᷒ ſeu vt helimādo placet: Scytha: ſpius Joānis Chriſoſtomi magnus Dyacon᷒ p hec dȝ tēpa floruit ꝛ mlta ac multa edidit: Hūc, namqȝ Maſſiliā pſbitep ex Cōſtātinopoli mittēs duo ibidē Mōaſteria cōdidit: vbi mltos vtriuſqȝ ſexus ꝯgregās mōachos: hec q̄ ſubiecta ſūt p maiori pte cōſcripſit opuſcula. ſ. De monachi hitu: De Canōica orone ꝛ pſalmoꝝ mō: li. 4. De origie ꝛ q̄litate ac remedijs octo vitioꝝ pncipaliū li. 8. Collatiōes patrū Egypti cū eis qn̄qȝ habitās digeſſit. De diſtinctione monachi ac fine. De diſcretiōe. De trib᷒ ad fuiendū deo vocatiōib᷒. De pugna carnis aduerſus ſpūm e ꝯ. De natura oium vitioꝝ. De nece ſanctoꝝ. De mobilitate aie. De octo pncipatibus. De oratiōe. De integritate orōnis. De perfectiō. De caſtitate. De ꝓtectiōe dei. De ſcientia ſpiritali. De diuinis cariſmatib᷒. De amititia. De finiendo vel nō finiendo. De tribus antiquis monachoꝝ generibus ꝛ quarto nunc exorto. De fine Cenobite ꝛ Eremite. De ſatiſfactiōe penitentie. De remiſſiōe q̄nquageſime. De nocturnis illuſiōib᷒. De eo q apoſtolus dicit, Nō. n. q volo bonū hoc facio. De mortificatiōe aduerſus Neſtorē. Et de incarnatiōe dn̄i. li. 7.

Simphoniū āt bti Hierōymi auditorē atqȝ diſcipulū virū appme eruditiſſimū: his tēpib᷒ fuiſſe ꝛ floruiſſe cōſtat. Hic adhuc puer (vt diuus refer Hiero.) Bethleeȝ laudes ꝯpoſuit ꝛ Poſtea de ſubuerſiōe Idoli Serapis. Et ad Euſtochiū virginē de virginitate q̄ſdā libroſ edidit. Nec nō ꝛ Hilariōis Mōachi vitā. Atqȝ alia bti Hierōymi magr̄i ſui opuſcula de latino in grecū tranſtulit.

Atticus Cōſtātiopolitan᷒ (poſt Joannē Chriſoſtomū) Epō vir doctiſſim᷒ tēpeſtate hac floruit. Et de fide deqȝ virginitate per egregiū op᷒ ad regias Archadij Impatoriſ filias cōſcripſit: in quo q̄dē pueniēs Neſtorianū dogma impugnat.

Julianus Cāpanus Epō vir ingenio acer ꝛ i diuinis ſcripturis ſufficient doctus ac greca latinaqȝ lingua eruditus tempeſtate iſtac ad prēm nr̄m Auguſtinum illius pellagiane hereſis maximuȝ Impugnatorē li. 4. in defenſiōeȝ illius erroris ꝛ hereſis atqȝ alios octo conſcripſit libros: Hic anteq̄ huiuſmodi impietati ſe apperiret inter Eccl̄ie doctores clarus ꝛ inſignis habebat.

Ruffinū Aqleiēſem pſbitep virū vtiqȝ clariſſimū atqȝ eruditiſſimū hiſdē ēt tēpib᷒ floruiſſe ꝯſtat: eo q diuus Hiero. illi nōnullas dederit eplas: In q̄b᷒ eū tamq̄ amicū dulcibus alloquit verbis atqȝ ad caritatis pſeuerātiā exhortat: ſed pauloport amicitie pſeuerantia inter eos deſtitit. Hic itaqȝ cū eruditus eſſet (ꝛ ſi op᷒ aliqȝ nō ediderit) tn̄ in trāſferrēdo de greco

in latinũ multum laborauit. Et quãmaxime multam partem grecoꝝ Codicum latinis exhibuit. vz libros Joſephi Judei: libros Baſilij Epiſcopi ⁊ Gregorij Nazanzeni. Clemẽtis Rõani: Euſebij Ceſarienſis: Sixti philoſophi. Euagrij ſnias. Pãphilij martiris aduerſuz Mathematicos atq; Origenis aliquos tranſtulit: Sed ⁊ in Symbolũ nõnulla diſeruit: Scripſitq; pterea benedictiõem Jacob ſuper. xij. Patriarchas triplici ſẽſu. ſ. hiſtorico morali ⁊ myſtico. Scripſit etiã ep̃las ad dei timorẽ hortatorias ⁊ obtrectatori opuſculorum ſuoꝝ duobus voluminibus rñdit.

Honorius Honorius Archadij p̃dicti frater. x. Cõſtantinopolitanus Jmpator eiꝰ f̃re Archadio defũcto. ſecũdo ãno. 297. Olympiadis Jmpiũ iteꝝ ſuſcipiẽs cũ Theodoſio f̃ris filio impauit ãnis. 15. Vir certe moribꝰ ⁊ religiõe p̃ri Theodoſio cõſimilis. Qui p̃ncipatu ſuſcepto cõſeſti Cõſtãtinũ p̃ritiũ Jmpij cõſortẽ fecit ĩpigerimũ ſiqdez viꝝ (cui ⁊ ad tyrãnos in Hiſpania ⁊ Gallia delendos) placidã ſororẽ ſuã vxorẽ dedit: Qui cũ i Gallias pfectus eẽt Cõſtãtinũ quẽdã tyrãnũ apud Arelatẽ captũ interfecit: Cõſtantiũ aũt p̃dicti Cõſtãtini tyrãni filiũ Gerũtius Comes i bello apud Viẽnã occidit: ⁊ ſtatim eius loco maximũ quẽdã cõſtituit: Quo ſubſtituto milites ſui nõ m̃lto poſt Gerũtiũ ip̃m iterfecerũt: poſt quẽ ⁊ Jouinus nobilis gallicus cũ in gallia quadã temeritate rempu. inuaſiſſet ip̃e Sebaſtianꝰ eiꝰ frater iterfecti ſũt: Athaulphus aũt veſegothoꝝ rex cũ pacẽ ab honorio poſtulaſſz nec impetrare potuiſſz Hiſpaniã ⁊ Aphricã traijciẽs eas cũ qdam Atthalo Jmpatoris noie inuadere tẽtauit: Sed Atthalus ab Heracliano Aphrice p̃fecto maritimo bello ſupatus ⁊ captus ad Cõſtãtiũ comitẽ Honorij cognatũ Arelatũ victus mittit. Deide ad Honoriũ Romã miſſus ante currũ ſuũ i triũpho ludibrio fuit: Heraclianus aũt hãc obrẽ elatus ⁊ ip̃e in pfidiã plapſus eſt. Qui adepto cõſulatu ſtati cũ tribꝰ milibꝰ ⁊ ſeptĩgẽtis nauibꝰ ex Aphricã Romã venit. Sed Cõſtãtini Cõitis p̃dicti occurſu ita attritus eſt: vt ſolus raptã rediret Carthaginem vbi eueſtigio militari tumultu peremptus eſt. Tũc quoq; p̃cipiẽte honorio ⁊ fauente Cõſtãtino ſopitis apud Aphricã rebus expulſiſq; hereticis eccl̃ijs pax reddita eſt. Deniq; Honoriꝰ pacatã rẽpu. reliquẽs ãno. 15. Jmpij ſui Rome defunctus eſt nulla pꝰſe ſobole relicta: Sepultuſq; eſt iuxta Petri Baſilicã i Mauſeolo pulcherrimo: Duas qppe Stilcõis filias vz vnã pꝰ alterã duxerat vxores q̃ ſubita morte p̃uente ex hac luce virgines migrauere. Quãobrez Jmpiũ eius Joãnes occupare ãnixus eſt. 411 5610

Romane vrbis captiuitas. 412

Alaricus quartus Gothoꝝ rex ex nobiliſſima Balthoꝝ in Gothis familia natus hoc ãno q̃ eſt milleſimus centeſimus ⁊ ſexageſimuſquartus cõditiõis ⁊ q̃ntus regni ipſius Alarici ãnis kl̃iſq; Ap̃lis poſt lõgã ⁊ grauiſſimã obſidiõem Romanã vrbez reꝝ oium dñam cepit ⁊ icendit: Nã cum Alaricus hic regnum ſuſcepiſſet Radagaſum quendã in Gothis potentiſſimũ ſibi adiungens exercitum ducentorum miliuz quoadunauit: ſtatimq; Thraciã panoniã Noricum Jliricũ ⁊ p̃mã Jtalie partem (vt diximus) miſerabili ſtrage afflixit: ſed Radagaſus vltro pgrediens in Feſulanis mõtibus nõ pcul a Florentia cõſedit: vbi a Stilcone Duce obſeſſus reꝝ oium ptulit inopiã. Et cũ ſe fuge comiſiſſz ab exercitu Rõano interfectus eſt. Quo ſupato ⁊ iterfecto tãta (vt Paulus lõgobardoꝝ hiſtoricus refert) captiuoꝝ Gothoꝝ fuit multitudo vt oium greges p ſingulis aureis pecudũ more vẽderentur: Eã ob cladẽ pmotus Alaricus cũ innumerabili veſegothoꝝ multitudie Jtaliã ĩtrauit: ⁊ nõ lõge a Rauena cõſedẽs ibidẽ oĩa rapinis ⁊ direptiõibꝰ ĩuoluit Quo audito Stilco ipigerimus dux ſtati e Cõſtãtinopoli cũ oibꝰ copijs mouẽs terreſtri itinere Jtaliã venit. Et p Aq̃leam ac patauinũ agrũ delatus i Rauenatũ (vbi nũc Ferraria eſt q̃ tunc vicus erat) cõſedit: Cõgreſſuq; in Alaricũ facto ip̃m pl̃imis affecit cladibus quẽ ſi voluiſſz ẽt oino delere potuiſſz: ac ita (vt aiũt) bellũ ptraxit tribus ãnis: Deinde inter Honoriũ ⁊ Alaricũ pace cõfecta Jmpator Galliam: quã Sueui Alani Burgũdiõeſq; cum vãdalis occupauerãt Alarico poſſidendã cõceſſit: Quã qdem cõceſſiõem Stilco (q̃ in Jtalia ⁊ Gallia Jmpatoris vices gerebat) cõprobaſſe viſus eſt Jmmo ⁊ maiora eidẽ Alarico pollicitus: Sed haud

multopoſt dum Gothi eo i loco ſecuri cōſiſterēt. Stilco i die paſce Saulū quēdā Judeū ducē cum exercitu miſit: ⁊ cū Saulo xpiani maximo eſſent odio: de Gothis cruētiſſimā edidit cedē. Quo viſo Alaricus raptim aciē ſtruxit ⁊ in Saulū ruēs ei⁹ copias oēs deleuit: ⁊ ita ira ſuccēſus omiſſa Gallia aduerſus Stilconē oēm ſuā vim cōuertit. Sed Stilco cū ab Jmpatore auxiliū poſtulaſſ; Jmpator duces miſit q̄ eū interficerent: digna ſue fraudis ſibi retributa mercede: Alaricus aūt multa idignatiōe cōmotus: cū p ānū vniuerſam populatus fuiſſet Italiā Romā tandē obſedit: Que fame tabefacta mr̄es etiā filios comederunt: vnde ⁊ certe p̄us fame perīt quā gladio. Ac ſic Alaricus kal'is Aplis p⁹ obſidiōis ānū vrbē q̄ totum ceperat orbē nullo q̄ſi defenſam p̄ſidio paruo negotio cōprehendit diripuit ⁊ icendit. Ferūt tn̄ Alaricū hac moderatiōe in Rōanos vſum vt ſuis mandauerit a cede ⁊ a ſanguine q̄ad fieri poſſ; abſtinere: vtq; ad Baſilicas Petri ⁊ Pauli cōfugiētes nō lederēt. Tradūt q̄ placidiā Theodoſij ſenioris filiā captiuā abductā fuiſſe. Alaricus vo cū Gothis ſuis tertia die vrbe egreſſus in Lucanos Brutioſq; pfectus eſt: vbi cū oīa depopulatus fuiſſ;: Tādē apud Cōſentiam Ciuitatē: vt captā ⁊ direptam: ſexto regni ſui āno morit. Ac ſic poſtea Roma rex oīum dn̄a eiuſq; regnū declinare cepit. Qd Blōdus foroliuienſis hiſtoricus duob⁹ ⁊ triginta libris accuratiſſime ſcribēs deflere nō deſtitit e q̄bus ⁊ nos veritati ei⁹ inherētes multa ad verbū excerpſimus: Alarico nāq; recedēte reliqua clariſſima vrbis loca que cōburri a Gothis nequerāt fulminibus: vt Paulus rfert diruta ſunt: pp̄ter q̄ in tota vrbe xpi blaſfemia fuit: Acclamātes hoc ideo vrbi eueniſſe: q; ſacra deorum neglexerant: Quamobrem ⁊ diuus pater Augu. cōtra obtrectatores Ciuitatem dei edificauit ⁊ compoſuit.

Athaulphus aūt ⁊ ipſe Balthus poſt Alarici mortē ob ipius affinitatē ⁊ generis nobilitatem Gothox rex oīum pſenſu creatus: q̄nto loco regnare cepit ⁊ tribus ānis regnauit: vir ſiq̄dē magnanimis atq; excelſus: q̄ in Romanā vrbē p̄mū iſlāmatus ſuſcepto regio noīe cōfeſti cū exercitu regreſſus eſt vt vrbē oīno deleret ⁊ nouā ꝯderet: quā Gothiā appellaret: ſed placidia ei⁹ vxor ⁊ Theodoſij ſenioris filia: iam ab Alarico captiua abducta: vbi hoīs mentē intellexit: ita eū dulcibus verbis deliniuit: vt vrbē dimiſerit ⁊ a cedib⁹ atq; rapinis ſe tēptauerit. vrbē q̄ ſuis magiſtratibus regēdā dimiſerit. Et nō modo hec p̄ſtantiſſima mulier maritum a tāto facinore retraxit: ſed etiā inter ipm ⁊ Honorium Jmpatorē fratrem ⁊ ei⁹ nepotē Theodoſiū pacē ꝯpoſuit. Qd cū nūciatū fuiſſ; īnt Gothos Athaulphus hic a ſuis militib⁹ ſtatim iterfectus ē.

Cōciliū Carthaginēſe. ſ. ducētox decē ⁊ octo p̄ruz: hoc āno Innocētij pape iuſſu ꝯ pelagiū
413 indicitur: in quo quidem ſanctiſſimus pater ⁊ Doctor Auguſtinus affuit: vir certe omnium qui tunc aderant doctiſſimus: qui ⁊ fidem noſtram acutiſſimis diſpupatiōibus egregie defenſauit.

Viri doctrinis excellentes.

Lucianus hieroſolimitanus p̄ſbiter vir ſanctitate ⁊ ſcia p̄cipuus tēpeſtate hac floruit ⁊ corpora beatox Stephani pthomartiris ⁊ Gamalielis diuīa reuelatiōe reperīt: eamq; reuelatiōe; ⁊ inuentiōe;(cū eēt diſertiſſim⁹ vir) ad oēs Eccſias inſigni volumine greco ſermone conſcripſit.

Alexander lytros hoc eſt medicus cognomento ſophiſta p hoc tempus ob ingenū magnitudinē medicox princeps habitus totius medicine diſciplinā trib⁹ libris explanauit ⁊ alia quedam compoſuit.

Paulinus Nolanus eps pietiſſim⁹ q̄dē vir hac Gothica pturbatiōe pcuiuſdā vidue filio captiuo redimendo ſe in fuum tradidit: ⁊ vt diuus pater Augu. p̄mo de ciui. dei ca. p̄mo. ⁊ Gregō. in. 3. Dyalogox cap. 1. tradūt in Aphricā pductus eſt: vbi dn̄is ſuis tādē ꝯuerſis in p̄ riam ſuā cū glīa regredi meruit: Ad hunc namq; epm ſanctus Hiero. Eplam ad ſacras lr̄as exhortatoriā ſcripſit: Ferūt aūt hūc Paulinū nōnulla breui ſmone cōpoſuiſſe. ſ. ad Celſum quendā epm de morte cōſolatoriū libellū. Ad ſeuex eplas multas ⁊ ad Theo

doſiū Juniorē panagiricū ꝓſa cōſcripſit. Item ad ſororem de ſacramentis librū vnū: ꝛ de cōtemptu mūdi Epl'as multas: ſed ꝛ tractatus multos diuerſis de cauſis edidit: ꝛ pſertī de penitentia ꝛ martirꝫ laudibus.

Leporius Aphricanus pſbit' cū ſuperioribus multa ſcientia claruit. Qui cū de puritate vite ſue nimiū pſumeret quā arbitrio tm̄ ꝛ conatu ꝓprio ꝛ nō dei adiutorio ſe obtinuiſſe cre' debat pelagi dogmate infectus eſt. Sed mox p prēm nrm̄ Auguſtinum emendatuſ de ſua emendatiōe librum ꝯpoſuit. In quo optime de errore ſuo ſatiſfacit ꝛ deo gratias de emē datione agit.

Faſtidius qdam Anglorꝫ epiſcopus p hec tempora quedam ſana ꝛ deo digna edidit opu' ſcula: e qbus de vita xpi vnus extat liber: ꝛ alius de viduitate ſeruanda.

Simplicianus mōachus pria Mediolanēſis ꝛ pſ Ambroſiū et ipſius vrbis eps cū ab ipſa Juuentute ſua deo deuotiſſime atqꝫ ſciſſime vixiſſꝫ his etiā temporib' tam verbo ꝙ vita multo in ptio habitus eſt: ꝓpter ꝙ ꝛ diuus pr̄ Aug. poſt baptiſmū ꝛ religiōis habitum ſuſceptū ad eū ſtati pro fidei xpiane eruditiōe ſuſcipiēda cōceſſit: a quo optie edoct' tandē diſceſſit: Et cū ſufficiēter eruditus eēt ad eūdē Aug. adhuc pſbiterꝫ ꝛ ad alios multas epi' ſtolas edidit. In qb' ipm exhortat: vt igeniū ſuū in ſacrarꝫ lrarꝫ expoſitiōe agitet: Hic taꝫ in vita ꝙ in morte cū multis ſignis ꝛ virtutib' claruerit: int' ſanctos relatuſ eius natale q̄r' tadecima die Augu. celebratur.

Baſſianus ꝗꝫ Laudenſis ciſalpine gallie vrbis eps vir omni virtute ꝛ ſanctitate atqꝫ doctri na cōſpicuus: hoc anno btm̄ celo reddidit ſpm̄. 415

Neſtor hereſiarches Cōſtātinopolitanus eps hoc tēpore poſtꝙ pōtificatu donatus fuiſſet: aptum ſe eccleſie hoſtem oſtendit: ꝛ cum ex tempore precipuus declamator eſſet pdicauit chriſtum hominem purum fuiſſe nō dnī: vnde ꝛ librū quaſi de incarnatiōe ſcribens ſexa ginta duobus diuine ſcripture teſtimonijs ſuo prauo ſenſu confirmauit: Scripſit etiaꝫ nō nullos alios tractatus.

Predeſtinatorꝫ etiam hereſis per hec tempora ſcripſit: qui omnino affirmabant nil ad vi' tam pdeſſe: ꝙ homines virtuoſe viuerent. ſicut habetur in Canone. 14. q. 5. capi. Qui' dam. Quis autem inuentor huius erroris fuerit non habet.

Ualba ſextus imo potius ſeptimus Gothorꝫ rex: hoc anno: Atthaulpho rege ꝛ Sigerico eius ſucceſſore interfectis (eo ꝙ cum Honorio Imperatore ꝯ militūꝫ voluntatem ꝯpoſue rant) eis ſurrogatus regnauit ānis. x. Uir qdem prudentiſſimus atqꝫ mitiſſimus ꝗ cū vi deret milites pacis Impacientes ad eorꝫ rabiem explendam magnam eorꝫ partem naui' gio ꝛ armis inſtructam in aphricam tranſmiſit: Qui omnes dei Judicio in Gaditano fre to naufragantes perierunt. Qua clade territus valba pacem cum Honorio protinus per cuſſit: ꝛ adinuicē obſidibus datis etiam placidiā predeceſſoris ſui vxorē reddidit: ac quo' qꝫ aduerſus alios Barbaros obſequium cōpromiſit: Paceqꝫ firmata Honorius (vt dixi' mus) ipſam placidiam ſuam ſororem Conſtantio Ceſari vxorem dedit: ex qua Ualenti' nianum tertiū ſuſcepit: preterea Honorius ipſe Imperator Toloſanam vrbem cum aliqui bus alijs vrbibus valde conceſſit: vbi ꝛ in poſterum Gothorꝫ regni ſedes fuit: Tuncqꝫ ea regio Uaſconia dicta eſt. i. occidentalis Gothia: ꝛ hi veſegothe dicti ſunt: Alij vero ꝗ ori' entem tenuere Oſtrogothe appellant. 416

Papa. 43. 3 Ozimus papa: natiōe grecus pre Abraam: p' Innocentiū pōtificē ſedit āno vno mē' ſibus. 8. ꝛ dieb'. 25. vir qdem ſanctus atqꝫ optimus ꝗ licet fuerit in multa rerꝫ ptur' batiōe diuinam tm̄ rem nūꝙ ptermiſit: vnde ꝛ cōſtitutiōe edita: vetuit: Ne oīno ſerui i cle ricos reciperent dicēs huiuſmodi viros liberos ꝛ integros eſſe oportere: vt habet i Cano' ne. 54. di. c. Eporꝫ nullus: vetuit etiā clericis potū in publico vēdere. 44. di. ca. Nō opor tet. Cēſuit itē Dyaconum preſente epo vel preſbitero Euchareſtie ſacramētū miniſtrare nō debere. 93. diſtin. cap. preſente preſbitero: Mandauit item vt in parochijs Cereus ſabba to ſancto ſemper benediceretur: Ferunt hunc ad Carthaginenſe concilium Fauſtinū quen' 419 5618

dam epm τ duos vrbis Rome pſbiteros miſiſſe vt oñderet nil vſq̄ publice agi debere ſi-
ne Romane eccl'ie ꝯſenſu. Deniq̄ ſemel tm̄ habita ordinatiōe vbi pſbiteros.x. Dyaconoſ
3.τ epos p diuerſa loca numero.8.creaſſʒ mortu?:τ.7.kal. Januarij iuxta corp' ſancti Lau
rentij ſepelit. Et tūc ſedes vacauit dies.xi.

Bonifatius pmus papa:pria Ro.pr̄e Jocōdo pſbitero:p' zozimū pdictū ſedit ānis.3. papa.44.
5619 420 meñ.4.τ dieb'.7. Hoc nāq̄ pōtifice creato maxima ſtatim in claro orta eſt ſeditio
qr Eulalius alter in Cōſtantiniana baſilica pōtifex electus Bonifatio huic obijcit: Et hoc
quartū Eccl'ie Scyſma fuiſſe dicit. Quod vbi Honorius (q̄ tum Mediolani erat) itellexit
inſtātie placidia ambo vrbe pellunt: Septimo deide mēſe Bōifatius reuocatus ſolus vr-
bis pſul cōſtituit. Qui poſtq̄ pōtificatū pacifice adeptus eſt. Sotheris pape Decretū ꝯfir-
mauit ne.ſ. Mulier vlla aut Mōacha pallas atractet aut thura in Eccl'ia adoleret: ſicut
in Canōe.23.di.c.Sacratas: Neue aliqs ſacerdos ante ānos.30.ordiet: vt pʒ.78.di. c. Si
qs triginta: voluit itē ne abſentes in iudicio vllo mō aut accuſarent aut dānarent.3.q.9.c.
Decernimus: Hic int' cetera ꝯdidit oratoriū in Cemiterio ſcē Felicitatis martiris eiuſq̄ ſe-
pulchrū argēto τ marmorib' ornauit. Nā τ patenā argēterā librarum.xx.ei dono dedit: Et
Scyphū ſimilit' argēteū lib.x.τ coronas.3.ac duos calices minores. vnaq̄ tm̄ fecit ordina
tiōem in qua pſbiteros.13 Dyaconos.3.τ Eps p diuerſa loca numero.36.ordinauit mori
tur:τ in Baſilica pdicta ſancte Felicitatis via Salaria.8.kal. Nouēbris ſepelit. Ceſſauit-
q̄ tunc Epiſcopatus dies.9.

Uiri doctrinis excellētes.

Proba mulier elegātiſſima Adelphi cuiuſdam pcōſulis Rōani vxor p hec tēpora floruit:τ
tam lrarum q̄ noie memoratu fuit digniſſima: Hec nāq̄ cū xpianiſſima eēt etiā liberalibus
ſtudijs plimū valuit: Et inter alia eiuſdē ſtudia adeo puigili cura Uirgilij carminibus fa-
miliaris fuit: vt fere omni opere a ſe cōfecto teſte in cōſpectu τ memoria ſemp habuerit:
Que qdem aliqñ cū pſpicatiori aiaduertentia legeret extiatiōem incidit: ex illis oēm vete
ris τ noui teſtamēti hiſtoriā placido atq̄ expedito τ ſucci pleno verſu poſſe deſcribi: ope-
ram igit pio cōceptui pſtās nūc huc nūc illuc p Bucholicū Georgicūq̄ atq̄ Eneidū ſaltij
diſcurendo carmē: nūc hac ex pte verſus integros nūc ex illa metrorum particulas carpens
miro artificio in ſuū redegit ꝓpoſitū adeo apte integros collocans τ fragmenta cōnectens
ſeruata lege pedum τ carminis dignitate vt nemo niſi expertiſſimus compages poſſʒ ad-
uertere τ his ab orbis exordio pncipium faciens: qcquid hiſtorie in veteri atq̄ nouo legi
tur teſtamento τ vſq̄ ad miſſiōem ſci ſpūs tam cōpte ꝯpoſuit: vt huius cōpoſiti ignarus
homo ꝓphām parit' τ Euangeliſtā facile credat fuiſſe Uirgilium. Ex qbus ſumit: huic egre
gie mulieri ſacrorum voluminum integrā fuiſſe noticiā: vocauitq̄ opus ſuū a ſe cōpoſitum
Centonam: quod qdem pſepe vidi. Erat itaq̄ hec ꝓba tam grecarum q̄ latinarum eruditiſſi-
ma natiōeq̄ Rōana Alij tñ volūt earum tēpe Antonij pij floruiſſe. Et laudē hāc Eudochie
Theodoſij vxoris aſcribere voluit.

Gelaſius Ceſarie paleſtine (poſt Eunomiū) eps τ ipſe hec tēpa reddidit inſignia: τ cū accu-
rati atq̄ elegātis eſſʒ igenij nōnulla laude digna cōpoſuit opuſcula.

Heros ſāctus vir diui Martini diſcipul' his tēpibus ob doctrinā in pcio fuit. Qui cū Are
latēſis factus fuiſſʒ eps aliqñ iniuria pulſus nōnulla cōpoſuit.

Celeſtinus pmus papa: natiōe Ro.pr̄e pſco: poſt Bonifatiū pōtificē ſedit qſi ānis. 8. Papa.45.
5623 424 Qui diuino cultui admodum intentus: inſtituit pſalmū. Judica me deus ante itroi
tū miſſe a Sacerdote celebraturo dici debere. Conſtituit item vt pſalmi Dauid videlicet
centum quinquaginta ante ſacrificium antiphonatim ab omnibus canerentur q̄ ante fie-
ri nō conſueuerat: Perlecta enim Epiſtola τ Euangelio finis ſacrificio imponebatur. Un̄
τ ex hoc inſtituto excerpti ſunt introitus τ Giadēalia atq̄ Offertoria ante ſacrificium:
Mandauit ſimiliter Gratiano referente vt omnes Sacerdotes ſcirēt eccleſiaſticos Cano-
nes: ſicut habet in Decretis.38.di.cap. Nomulli: Sacerdotum: huius iuſſu τ Theodoſij

Junioris tertia Synodus ducentoꝝ Epoꝝ apud Ephesum collecta fuit in qua Impius Nestorius cū hereſi ſua cūcꝗ pelagianis oībus qui dogma illud omni Juuabant conatu oium cōſenſu(.13. Canonibus eoꝝ ſtultitiā impugnantibus)dānata eſt: Predicabāt.n.(vt dictū eſt)xp̄m ex Maria hoīem tm̄: vnde diffinitū eſt in xp̄o vnā eſſe pſonam: ⁊ ꝙ beata Maria virgo vocaret theoticos.i.mater dn̄i: vt p3.15.di.ca.p̄mo: ⁊.24.q.3. Hic Baſilicā Juliam dedicauit: cui ⁊ pmulta cōtulit dona: Tādem cum ter in Decembrio menſe ordinationes habuiſſet: vbi ⁊ preſbiteros.32. Dyaconos.12.⁊ Eiſcopos. 42. creauit moritur: ⁊.8. Jdus Aprilis via Salaria in Cemiterio priſcille ſepellitur: ⁊ ſedes vacauit dies 21.

Hieronymus vir ſanctiſſimus ⁊ doctor celeberrimus ſancte Ro. eccleſie Cardinalis preſbiter natiōe Jtalicus ex oppido Stridonis in Hiſtria,puītia cōſtituto quod q̄dem a Gothis euerſum fuerat panonie quōdā Dalmatiecꝫ cōfinium p̄re Euſebio natus: hoc anno apud Bethleē inde Ciuitatē p̄die kal. Octobris.91. vite ſue anno migrauit ad dn̄m: Uir ſane eloquētiſſimus: q̄ ⁊ multaꝝ diuerſarūcꝫ lr̄arum peritiam ⁊ linguarum experientiā habuit oratiōiſcꝫ facundiam rectos fabularum ſenſus multam hiſtoriarum memoriam naturalium rerum cognitiōem moraliumcꝫ ſermonum tum ſacre ſcripture ac vere theologie pceptiōem: hic itacꝫ vt fide integer ⁊ vita puriſſimus erat cum p̄mū Juuentutis annos exegiſſꝫ Dalmatis natiōi ſue ꝓpinquis quaſdam lr̄as a latinis grecisq; diuerſas in primis adinuenit: ⁊ cōpoſuit: Que quidem poſtea Sclauonie ſunt appellate eo ꝙ Sclauōi hꝰ q̄buſdā germāie populis dederit: Et nō ſoluꝫ eas lr̄as ꝓpoſuit: ſed ⁊ officium quo nos vtimur ex greco in id ipſum idiomate traduxit ⁊ eius contulit: quod etiam nouiſſimis tēporibus: Eugenius quartus pōtifex maximus eiſdem cōfirmauit. Nō equidem facile eius ſanctiſſima vita verbis explicari poſſet: q̄ quidē cum nō ſit ꝓpoſiti mei omittēdo de eius tantummodo ſcriptis diſſeremus: Qui cum eſſet eloquentiſſimus atcꝫ diſertiſſimus vir ad vtilitatē hoīum non modo hec q̄ ſubiecta ſunt edidit opuſcula ſed ⁊ alia multo plura que reperiri minime potuerunt. Quorum de numero iſti ſunt. 429

libri diuini Hieronymi.

Expoſitio fidei ad Damaſum papam	li 1	Incipit: Credimus
Expoſitio Niceni Concilij.ſ.fidei	li 1	Credimus in vnum
De fide chriſtianorum	li 1	Dauid glorioſus
De eſſentia trinitatis	li 1	Omnipotens deus pate
Contra hereticos	li 1	Proxime accidit
Contra pelagianos	li 1	Pelagius habetur
Contra Jouinianum	li 1	Pauci admodum
Contra Luciferianum	li 1	Proxime accidit
Contra vigilantium	li 1	Uigilantius
Contra originem de re. car.	li 1	Ante annos
Ad pamachium ⁊ occeanum	li 1	Si iuxta apoſtolum
Ad Auguſtinū patrem noſtrū apologiticū	li 1	Domino ſancto
Ad Julianum exhortatorium	li 1	Filius meus
Ad ruſticum de penitentia	li 1	Qui ignotus
De frugi ⁊ luxurioſo	li 1	Nouerit
De corruptione lxx. Interpretum	li 1	
In pſalterio ad Suſanam	li 1	Dilectiſſimis
De quindecim ſignis diuini Judicij	li 1	
De viris illuſtribus	li 1	Scripſi librum
De diſtantia locorum	li 1	
De ſtudio ſcripturarum	li 1	Incipit Frater Ambroſius
De queſtionibus hebraicis	li 1	Jgnota
De tribus queſtionibus ad Damaſum	li 1	Breuis epiſtola

Ad ſablolam de veſte ſacerdotali	li.i.Uſqȝ hodie
De vita clericorum	li.i.Petis a me
Epitaphium Nepotiani	li.i.Grandes materias
De Iſtitutione clerici	li.i.
Epitaphium ſancte Paule	li.i.Si mei pcts
Ad Tyraſum de dormitione	li.i.Benedico ꝛc
Ad Alexandrum de re.car.	li.i.In ipſo tam'
De contemptu mundi	li.i.Quanto amore
De vita Pauli prime eremite	li.i.Inter multos ſepe
De vita Malchi	li.i.Qui nauali
De origine anime ad Auguſtinum	li.i.Domino ſancto
De vita clerici ad Occeanum	li.i.Sophronius
Contra Ruffinum preſbiterum	li.i.Ex veſtris ꝛ
De litterarum hebraicarum interpretatione	li.i.Nudius tertius
De vita Monachi ad ruſticum	li.i.Sufficere qui
De virginitate ſeruanda	li.i.audi filia
Ad demetriadem virginem	li.i.Inter omnes
Ad Atleram	li.i.Apoſtolus Paulus
Ad matrem ꝛ filiam in Gallijs	li.i.Primum ſcire
De lapſu ſuſane	li.1.Quid taces
Ad Occeanum	li.1.vnius vxoris
De lapſu Sabini	li.1.Semel quoqȝ
Ad Ageruntiam de monogamia	li.1.In vetere via
Ad furiam de viduitate ſeruanda	li.1.Obſecras
Ad Flauiam de morte Nebridij	li.1.
Ad Paulam de morte Bleſille	li.1.Quis dabit.
Ad Pamachium de morte Paulini	li.1.Sancto
De dormitione fabiole	li.1.Plures anni
De vita monaſtica	li.1.Bonus homo
De honorandis parentibus	li.1.Parentum
De virtutibus cardinalibus	li.1.Tres quodam
De hebraicis locis	li.1.Euſebius qui
In canticis canticorum	li.4.Epithalamium
Super canticis canticorum item	li.1.Beatiſſimo pape
De tribus naturis anime	li.1.Anima tres
De Oſana	li.1.Multi ſunt
De Eccleſiaſtica hiſtoria	li.1.Cum apud'

Cōmentarij eius.

Super Iſaiam.li.18.Super duodecim prophetas li.22. Super Matthēuȝ li.4.Sup pſalmo Domine refugium li.i.Super Eructauit li.i.Super Sicut Ceruus li.i.Super.Confitemini domino quoniam bonus:li.i.Super Niſi dominus edificauit lib.p.

Sermones

De natiuitate domini.Sermo.i.De Epiphania domini Sermo.i.De quadrageſima Sermo.1.In vigilia paſce Sermo.i.In die paſce Sermo.i. De aſſūptiōe btē Marie virgis Sermōes duos:De vinculis petri Sermo.i.Epiſtole ad diuerſos centum quinqȝ.

Tranſlationes

Nouū ꝛ vetus teſtamentum tranſtulit in latinum:hiſtorie Eccliaſtice Euſebij Ceſarieſis libros ex greco fecit latios:Atqȝ eiuſdem Euſebij Chronicaȝ de temporibus:Omelias origenis in canticis cāticoꝝ traduxit ꝛ Joſephuȝ hiſtoricū trāſtulit:vt q̄dā eius ꝓlogo cōſtat.

Euſebius natione Cremonenſis beati Hieronymi diſcipulus precipuus hiſdem temporib⁹
floruit: vir certe magiſtro ſuo eloquentia perſimilis: qui inter cetera vitam omnem ⁊ trã
ſitum ipſius preceptoris ſui pulchro conſcripſit ſermone.
Paladius Scothorum epiſcopus homo plane vita ⁊ doctrina diuinus per hoc tempus il
lo a Celeſtino miſſus magnam occidentis partem ſua opera ad chriſti fidem conuertit.
Patricium etiã Cõctes ſancti Martini ſororis filiũ hiſdẽ tẽporibus fuiſſe ⁊ floruiſſe ferũt.
Qui ibidẽ. ſ. i Scotia eps cõſtitutus incredibili feruore chriſtum euangelizauit.
Philippus preſbiter diui Hieronymi etiam auditor: per hoc idem tempus cum eruditus eſ
ſet nonnulla ſcripto mandauit ⁊ quammaxime in Job cõmẽtarios edidit: ⁊ familiares
epiſtolas plurimas ad paupertatis ⁊ dolorum tollerantiam exhortatorias ſcripſit.
Encherius quoqꝫ Lugdunenſis epiſcopus hoc eodem tempore in precio fuit. atqꝫ paulo
poſt diem obijt: Qui cum eruditus eſſet. De contemptu mundi epiſtolam ſecularis phi
loſophie plenam ſcripſit: Ac etiam quedam opuſcula beati Caſſiani lato tenſa ſermone i
vnum coartauit ſermonem ſeu volumen.
Uincentius quidam preſbiter natione Gallus homo ſane in ſcripturis ſanctiſ egregie doct⁹
hoc tempore clarus exiſtens ad euertendos hereticos validiſſimã diſputatiõez nitido ſer
mone conſtruxit.
Eutropium etiam preſbiterum beatiſſimi p̄ris Aug. diſcipulum hiſdem qꝫ temporib⁹ cla
ruiſſe cõſtat: qui qdem Romane hiſtorie epithomen elegãti ſatis ſtilo ⁊ oratiõe cõſcripſit
Ab vrbe condita icipiens vſqꝫ ad tempora ſua proſequens: Alia quoqꝫ multa ſcripſit: ⁊
preſertim ad duas ſorores virgines epiſtolas cõpoſuit duas in modum libelli. ſ. De pudi
citia ⁊ religionis amore.
Euagrius alter vir doctus: per hoc tempus Simonis Judei altercatiõem ſcripſit: ac etiam
Theophili chriſtiani.
Theodotum Anciranũ epiſcopum virum non mediocriter doctum: per hos dies aduer
ſus Neſtorem Hereticum librum ſcripſit Dyaletica arte ornatum atqꝫ alia quedam
Hetius patricius Rõanus vir fortiſſimus atqꝫ ſtrenuus. quem ſupiori ãno Honorius Im
perator in Cõſtantij locũ magiſter militum ſubrogauerat eo ꝙ Burgũdiões bello cõpe 430
ſcuiſſet ⁊ Francos Gallias occupãtes ſupatos icredibili cede repuliſſꝫ: atqꝫ Alanos acer
rimis p̄lijs agitaſſet hoc ãno vandalorꝝ ac Sueuorꝝ motus ptimeſcens ex hiſpania vlte
riori in citeriorẽ cõfugit: Quod vbi itellexit honorius egre tulit: ⁊ eo ſtatim abrogato ca
ſtinũ Cõitẽ Scythã genere Magiſtrũ militũ ac Cõſulẽ declarauit: Qui receptis Hetij co
pijs ex exercitu reparato in vlteriorẽ hiſpaniã ſe cõuertit: vbi ⁊ auxilio Bonifatij Comi
tis qui Aphricam pcurabat (⁊ beato p̄ri Auguſtino amiciſſimus erat) res preclaras con
tra Barbaros ipſos geſſit Imperiumqꝫ Romanum magnopere extulit: Cumqꝫ eo anno
defunctus eſſet Honorius: Caſtino pcurante ⁊ hetio aſſentiente Joannes qdam Imperi
um inuaſit: ⁊ hoc hetium feciſſe dicunt pp̄ter ignominiam ab Honorio Imperatore rece
ptam: q̄ eum magiſtratu puauerat: Nec eo cõtentus hetius: ſed etiam hũnos. i. vngaros
ad Italie inuaſiõem excitauit: Sed cũ Rome hanc obrẽ captus fuiſſꝫ pmiſit: ꝙ Alanis ⁊
hũnis pſuaderet vt apud pãnonias ſe continerent: ꝙ ⁊ fecit: eo ꝙ in grãm a Theodoſio
Impatorẽ receptus fuiſſet: ⁊ Gallie prefectus fuiſſet.

Theodoſius Junior Archadij Impatoris filius. xi. Cõſtantinopolitanus Imperator
Theodoſius hoc ãno que ẽ treceẽſia Olympias. mortuo Honorio patruo ſuo i Impio ꝯfirma 431 5630
tus cũ Ualentiniano placidie amite ſue filio impauit ãnis. 27. Princeps ſiqdem xp̄ianiſſi
mus atqꝫ phumanus q̄ Impiũ in multa rerꝝ pturbatiõe accepit ⁊ poſſedit: Nã Aphricaꝫ
ferme vniuerſam Gẽſerico vandalorꝝ rege ablatã amiſit ⁊ Egypti ptem depdidit. Jn Pa
nonia qꝫ ⁊ hunnij Attila rege duce Impium vaſtauere: Multas etiam in Britania cala
mitates direptiões vaſtatiõeſqꝫ ptulit. Deinde veſegothi Sueui ⁊ Alani luſitaniam Ta
raconenſemqꝫ Hiſpaniam ⁊ Aquitaniam capientes a ligeri fluuio vſqꝫ ad Carthaginem

oīa occupauere: ꝓuintijs quibuſdā exceptis: vȝ cātabꝛis ꝛ Aſtruribus: qui ꝓ ſua ꝯſtātia
Romānoꝝ milites ꝯſeruauere: Que quidē mala ꝑmeditans Theodoſius valētinianum
ſtatim Ceſarē fecit quē quidē ꝛ cū placidia matre ſua ad regēdū occidētale Imperiū mi-
ſit: Quo nāqȝ tpr̄e Joānes (quē diximus) Imperij inuaſoꝛ dū Aphꝛicā quā bonif tius co
mes Imperij noīe optinebat bello repoſcit: ad ſui ipſius defenſiōem infirmioꝛ factus eſt:
Qua ꝓpter Theodoſius ꝛ valētinian⁹ Ceſar mira felicitate ipſū Joānē tyrānū oppreſ
ſere regnūqȝ oē recepere hetio venia data: ꝙ hunni quos ꝑ ipſū Joānes acciuerat eiuſdē
ſtudio ꝛ ꝯſilio ad ꝓpꝛia rediere. Caſtinus aūt auctoꝛ Joānis tyrānidis in exiliuȝ actus ē:
Statiqȝ totius Italie conſenſu Ualentinianus Auguſtus ꝛ Imperatoꝛ appellatus eſt: ꝛ
apud Rauenā Imperij gubernacula ſuſcepit: Theodoſius aūt cum predictū tēpus labo-
rioſiſſime Imperaſſet: ex peſte defecit nullo ſuperſtite filio derelicto.

5631 432 Sixtus eius noīs. 3. papa natiōe Ro. pr̄e priſco poſt Celeſtinū pōtificē ſedit annis. 8°. ꝛ Papa. 46
diebus. 9. Qui pōtificatu inito a Baſſo quodā ꝑſbitero de adulterio reus in Judicio
accuſat: Sed. 57. Epoꝝ Synodo ꝯgregata ita cām ſuā purgauit: vt ab oībus vno ꝯſen
ſu abſolueret: ꝛ Baſſus calumniatoꝛ iniquus (valentiniano ꝛ placidia annuētibus i exi-
liū mittit: vt hētur in canone. 2. q. 5. c. Mandaſtis: Aiunt aūt Baſſuȝ hūc poſt exiliū non
multū ſupuixiſſe ſȝ tertio menſe diē extremū clauſiſſe: cuius quidē corpus Sixtus ipē ma
nibus ꝓpꝛijs cū aromatibus ſepelire voluit: Hic itaqȝ ſtatuto mādauit nullū clericū i alte
rius parochia oꝛdinari oīo debere: vt habemus in canone. 71. di. ca. Clericos: Edificauit
aūt hic Baſilicā btē Marie virginis iuxta Macellū lybie: que poſtea ſancta Maria ma
ioꝛ appellata ē: Cui quidē tēplo idē pōtifex multa dona obtulit: Tandē vt vir munificus
cū oīa q̄ hūit paupīb⁹ errogaſſȝ: nonnulliſqȝ ꝑſbiteris Dyaconibuſqȝ ac Epīs oꝛdinatis
moꝛit: ꝛ apud coꝛpus beati Laurentij in Cripta ſepellit: Et tūc ſedes vacauit dies. xxij.

434 Bonifatius Comes genere thꝛax Aphꝛiceqȝ procuratoꝛ: ꝛ btiſſimi p̄ris nr̄i Aug⁹. intimus
amatoꝛ ꝛ obſeruatoꝛ vir quidē catholicus ꝛ bello ſtrenuus: qui cū Joānē tyrānū i Aphꝛi-
ca poſt multa (varijs i varijs i locis ꝛ euētu vario) cōmiſſa ꝑlia iterfeciſſȝ: ꝛ a valētiniano
Imperatoꝛe ꝓuintiā repetitā nō reddidiſſȝ: hoc anno a Siſulpho egregio valētiniani du
ce ex carthagine pulſus in Mauritaniā fugit: vbi cū ꝓuintiā ꝯ eū obtinere nō poſſe cer-
neret: vandaloꝝ ꝛ Alemanoꝝ ac Gothoꝝ gētes ab hiſpania in Aphꝛicā cuȝ Genſerico:
quibuſdā ꝯditiōib⁹ appoſitis: iuitauit: Qd̄ audiēs Genſericus ꝯditiōemqȝ acceptās: ſtatiȝ
traiecit: ꝛ vniuerſaȝ ꝓuintiā ferro flāmiſqȝ depopulatus ē: ꝛ diuina hūanaqȝ fedans: etiā
epōs multos i exiliū miſit: ꝛ Arrianos itroduxit: Cūqȝ Carthaginē ꝛ Ipponē Ciuitates
cepiſſȝ: nec Bonifatio iſti pacta ſeruaret Bonifatius ipſe meroꝛe ꝯfectus vita exceſſit.

436 Genſericus aūt hic ſecūdus vandaloꝝ Rex quāuis medio regni ſui tpr̄e hiſpanos galloſqȝ
ac Romanos ꝯtriuerit hoc anno Carthagine illa prepotēte Ciuitate capta quingēteſimo
ꝛ trigeſimoquinto vȝ anno poſtq̄ Romanis ceperat eē ſubiecta ibidē. 37. annis regnauit
ꝛ oēm ꝓuintiā Egyptūqȝ vſqȝ ad Ethyopiā: cū cedibus ꝛ rapinis multis: ſuo ſbiugauit
Imperio: Eaqȝ ꝑ annū potitus ēt Claſſem maximā i Siciliā duxit magnāqȝ predā abdu
xit: ꝛ in Aphꝛicam tranſpoꝛtauit: Eo aūt Genſerico ſine virili pꝛole defuncto hymericus
eius gener eo crudelioꝛ ſucceſſit ꝛ ſeptē annis ꝛ quinqȝ mēſibus regnauit: Is Arrianoꝛuȝ
ſuaſiōe. 300. epōs exilio relegauit: Quo ēt moꝛte moꝛte ſublato Guntamūdus Genſerici
frīs filius regnū accepit vir catholicus atqȝ deuotus qui ſtatiȝ catholicos oēs ab exilio re
uocauit: ꝛ. 12. annis regnauit: Poſt quem Tranſimūdus hymerici ꝑdicti filius regnauit:
quaſi ānis. 18. Et ita cū vandalica ꝑſecutio cētū ānis duraſſȝ: ſb chilperico rege ceſſauit:
ſub q̄ quidē vandaloꝝ regnū finē accepit. ſ. Juſtiniani tpr̄e: vt infra dicetur.

Auguſtin⁹ aūt maxim⁹ oīuȝ pr̄: ꝛ ipponēſis epūs viroꝝ oīuȝ tū ſcia atqȝ ſctitate ꝑcipu⁹ hoc
437 anno Gēſerico ꝑdicto vādaloꝝ rege ipponēſeȝ Ciuitatē ſuā obſidēte cū ſextū ꝛ ſeptuage-
ſimū vite ageret ānū: ꝛ i Clericatu vel epātu quadrageſimū. 5. kl'as ſeptēbꝛis: ꝛ tertio obſi
diōis mēſe: aū Bonifatiū Comitē amicū ſuū: diē obijt: Id eni a dn̄o petierat ne pꝛiaȝ ſuaȝ

a Barbaris(qđ cito euenit)capi aut diripi videret: Noue deinde mēſibus Senſericus ipſe rex vrbē obſedit:quā demū cū ingēti cede cepit: Eius aūt ſanctū corpus in Baſilica diuo Stephano dedicata(eius mādato)ſepelitur comitāte.ſ.vniuerſo clero ac Ipponēſi pplo: qui nō aliter flebat:ꝙ ſi vnico ac optimo parente orbata fuiſſ3: Inualeſcēte poſtea ac concta fedāte vandaloꝝ pfidia recedētibuſqꝫ cōctis xpi fidelib' id ſanctiſſimū corpus i Sardiniā Inſulam trāſtulerūt. Regnāte deinde i lumbardia Luithprando lōgobardoꝝ rege anno ſalutis nr̄e. 737. cū Sardinie ducētos ꝛ quinquaginta annos honorifice tumulatū ſtetiſſ3: eidē ipſe Luithprandus illud ad ſe deferri curauit: ꝛ papie cū honore collocauit: Hic itaqꝫ ſctiſſimus pr̄ ꝛ doctor: vt poſſidonius ad verbū refert: verbū dei vſqꝫ ad extremā ſuā egritudie3 i ptermiſſe alacriter ꝛ fortiter ſana mēte ſanoqꝫ ꝯſilio i ſcrā ecclia pdicauit mēbris oībus ſui corporis icolumis itegro aſpectu atqꝫ auditu corā ſtantibus fratribus dormiuit cum patribus ſuis Teſtamentum nullum fecit: quia vnde faceret non habuit: Huius autem excellentiſſimi doctoris teſtimonia cu3 adſint innumerabilia eloquētiſſimorum viroꝝ illius ſanctitatem atqꝫ doctrinam extollentium: Illud precipuum refero: ꝙ nouiſſime Pius papa ſecundus in eius laudem his verſibus cecinit dicens.

Barbarice gētis decus Auguſtine perenne
Horrida quem nobis Aphrica terra tulit.
Qui ſcripturarū proferis archana ſacrarū
Eloquijs reſerans abdita concta tuis:
Doctior ingenuaqꝫ omni cultiſſimus arte
Et ſtudio preſtans ingenioqꝫ nitens
Quē nihil obſcurū latuit: ſ3 ꝛ oia clarent
Atqꝫ hūana ſimul dogmata ꝛ alma parent.
Cuius ꝛ iſtruimur doctrinis atqꝫ monemur
Exemplis probitas cuius in orbe micat
Milia librorum per te pater alme leguntur
Edita que promunt quicquid vbiqꝫ latet.
Sis fautor oībus pius o ſanctiſſime preſul
Atqꝫ deo tuas offer ad alta preces

Edidit igitur glorioſus hic pater infinita propemodū librorum volumina: ſed que ad manus noſtras cum ſolerti inquiſitione deuenere hic ſubnectere cum eoru3 titulis atqꝫ principijs ꝙ diligentiſſime curauimus.

Libri a patre Auguſtino editi.

De trinitate li.15. Icipit lectur' hec
De ciuitate dei li.22. Glioſa3 ciuitatē
Confeſſionum li.13. Magn' es dn̄e
De incarnatione. xpi li.i. Spes verborum
De vita beata li.i. Si ad phie
Soliloquiorum li.i. Cognoſcam te
Manuale li.i. Qm̄ in medio
De ſpiritu ꝛ anima li.i. Qm̄ dictum eſt.
De natura boni li.i. liber de natura
De natura ꝛ gratia li.i. librum quem
De predeſtinatione li.i. Dixiſſe quidem
De libero arbitrio li.i. Dic mihi queſo
De gr̄a ꝛ libe. arbi. li.i. Propter eos
De correctiōe ꝛ gratia li.i. lectis litteris
De duabus animabus li.i. Opitulante deo
De quantitate anime li.i. Quoniam video
De ſpiritu ꝛ anima li.i. lectis opus
De vera religione li.i. Cum omnis vite
De trinitate tractatus li.i. Catholice fidei
De. 4. virtutib' cardinalib' li.i. Deſiderium
De peccato originali li.2. Quam de nr̄a
De predeſtinatione diuina li.i. Dum ſacrarum
De patientia li.i. Uirtus animi
De penitentia item li.i. Mors pe.
De immortalitate aīe li.i. Si alicubi
De preſcientia dei li.i. Queris vtrum
De preſciētia dei iterum li.i. Fateor me
De natura rerum li.i. Optatio diuina
Encheridion li.i. Fundamentum aliud
De videndo deum li.i. Memor dei mei
De vita chriſtiana li.i. Si ego peccator
De agone chriſtiano li.i. Corone dicto
De fide ad petrum li.3. Epiſtolam filij
De fide rerū iuiſibiliū li.i. Sūt qui purāt
De fide ꝛ operibus li.i. Quibuſdam
De fide in ſymbolo li.i. Qm̄ ſcriptū eſt
De vtilitate credendi li.i. Si mihi homo
De corpore chriſti li.i. Sicut ꝛ nos
De elymoſina li.i. Multa ꝛ
De paſtoribus li.i. Spes tua
De ouibus li.i. Uerba que
De gratia noui teſtamenti li.i. Qm̄ mihi
De eo ꝙ ſcriptū ē: qui totam lege3 ſeruauerit ad hieronymum li.i. Qui ad te
Super nonum ꝛ vetus teſtamen. li.i.
Super geneſi ad lr̄am li.12. O is diuina
Sup geneſim itē iperfecte li.i. Si eligerēt

De mirabilib⁹ ſacre ſcripture li.3. O ip̄s dei
De.x.cordis li.i. Dn̄s ⁊ deus
De cura habenda p̄ mortuis li.i. Diui ſcitate tue
De mendacio li.i. Magna q̄ſtio
Contra mendatium li.i. Multa mihi
De conflictu viciorum li.i. Aplica vox
De.12.gradibus abuſionis li.i.poſt
De diuinatione demonum li.i. Quodā die
Ad Oroſium dialogice li.i.licet multi
De octo dulcicij q̄ōnibus li.i. Quātū mihi
De vera Innocentia li.i. Innocentia
De magiſtro ad filium ſuum li.i.per idē tēpus
De muſica li.7. Modus q̄dē
De collatiōe.x.preceptorum li.i. Nō eſt ſine
De cantico nouo li.i. Ois q̄ bap⁹
De quatuor ferijs li.i. Celeſti
De.90.hereſibus li.i. Symoniaci
De ſmone dn̄i in monte li.i. De ſermone
De concordia Euangelij li.4. Quiſ ſmone.
De nā ⁊ origie aie ad vincēdū li.4. Qd̄ mihi
De eadem ad Renatum li.i. Sinceritatem
De eadem re ad petrum li.i. O mnino
De eadem re ad Joannem li.2. Deum nemo
De loco iacceſſibili vbi de⁹ hitat.li.i. Uere dn̄e
De eccliaſticis dogmatibus li.i. Credimus
De ordine li.2. O rdinem
Regula ad Eremitas li.i. Hec ſunt
Regula alia comunis li.i. Ante omnia
De opere Monachorum li.i. Juſſioni tue
De die iudicij li.i. De die
De cathetizandis rudibus li.i.petiſti
De cathetiziſmo li.i. Qui i p̄rimo
De baptiſmo paruulorum li.4. Quamuis
De vnico baptiſmo li.7. Reſpondere
De baptiſmo ꝯ donatiſtas li.i.libris
De virginitate li.i. Librum de
De vera viduitate li.i. Auguſt.ep̄us
De bono coniugali li.i. Quoniam
De nuptijs ⁊ concubijs li.i.heretici noui
De Adulterinis coniugijs li.i.prima queſtio
De perfectione iuſtitie li.i. Sāctis fribus
De penitentia item li.i. Quam ſit
Cōtra adūſariū legis ⁊ p̄phaꝝ li.2. Qz miſiſtis
Cōtra Gaudentium ep̄um li.2. Gaudentius
Cōtra Epiſtolas pelagianoꝝ li.4. Noueram te
Contra Julianum li.6. Contumelias
Pſalmi ꝯ partem donati li.i. O mnes qui de
Cōtra ep̄laz Donati heretici li.i. Abſte ipſo
Contra partem Donati li.2. Qm̄ donati

Queſtiōes.121.noui ⁊ veteris teſtamenti
Jn.5.libris moyſi ⁊ ieſu naue ⁊ i Judicū
Anotatiōes i Job Incipit op̄a magna
Expoſitiōes pſalterij in ducentis quinq̄
tractatibus volumina tria magna.
Expoſitio d̄ muliere forti: p̄ſtabat nobis
Super Joānē omili.122. Intuentes qd̄
Sup Ep̄laz eiuſdem omil.x. Quod erat
Expoſitio ep̄le Jacobi Duodeciz trib⁹
Expoſitio ep̄le ad Romanos: hi qui ſūt
Expoſitio ep̄le ad gallatas. Cām p̄p quā
Expoſitio quicūq̄ vult ſaluus: Tradit.
Expoſitio ſymboli itē li.i. Inter p̄ſſuras
De renūciatiōe ſeculi.li.i. Cariſſimi mei
De.83.queſtionibus li.i.vtrum anima
Contra quinq̄ hereſes li.i. Debitor ſum
De moribus donatiſtaꝝ li.i. Dilecti⁹.fri:
De correc.eoꝝ ad Boni.li.i. laudas gra.
Acta cōtra fortunatum.li.i. Ego iam
De morib⁹ ecclie ⁊ Mani.li.2. Jn alijs lib̄
Sub qua cautela ſūt recipiēdi manichei
Cōtra fauſtū manicheū li.23. Fruſtra q̄dē
De hereſib⁹ q̄ ſūt duodeciz.li.i. Qd̄ petis
Cōtra maximū hereticū li.i. diſputatiōez
Contra eundum li.i. Auguſtinus
Cōtra felicianū arrianū li.i. Extorſiſti
Ad inquiſitiōes ianuarij li.2. Ad ea que
Cōtra ep̄laz parmenia li.4. Mlta quidē
Contra ep̄las potriliani li.3. Noſtis vos
Cōtra ep̄lam fundamēti.li.i. Scdm̄ deuz
Ad probā de orando deū li.i. Ut petiſſe
De aſūptiōe btē marie li.i.q2 p̄ſūdiſſime
De periurio ſermo vnus Corona victo.
Qōnes Euangelioꝝ li.2. Hoc opus
De verbis domini li.i. Euāgeliū audi
Retractationum li.2. Jam diu
Ad Simplicianum li.2.
De grammatica li.i.
De Rhetorica li.i.
De geometria li.i.
Ad creſconiū grāmaticū li.4. Qn̄ ad te
Cōtra Arrianos li.i. Eorum precedenti
Cōtra quod attulit Centurius a Donati
ſtis: Dicit eo q̄ ſcripſit.
Sermōes ad eremitas Incipiūt Frēs mei
Ep̄le ad diuerſos ⁊ e cōtra numero.112.
ep̄le ad hieronymū ⁊ ad q̄ſdā nūero.78
In annuis feſtis dn̄icis ⁊ In pleriſq̄ ſan
ctorū natalicijs: ⁊ de alijs rebus Sermo

nes qui pre multitudine numerari nō		Cōtra felicē manicheū.	li.2. Honorio
poſſunt locutus eſt.		Cōtra ſm Manicheū	li.i. Beniuolētiſ
Contra hyllarium	li.i. Qui dicunt	De diſciplina	li.4.
Contra aliquos donatiſtas	li.i. Qz timetis	De dialetica	li.i.
Cōtra neſcio quēdā donatiſtā	li.i. Probationes	De Ariſmetrica	li.i.
Admonitiōes donatiſtarum	li.i. Quicūqz ea	De philoſophia	li.i.
Geſtoꝝ cū emerito donatiſta	li.i. Glorioſis		
De diuerſis reb⁹ ad diaconē	.li.i. Quod petis		
De tribus qōnib⁹ ꝯ paganos	li.i. Mouet quoſdam		

Confutatio quorūdam capitulorum ſibi falſo impoſitorum.

Hyllarius gallus Arelatenſis epūs per hec tp̄a ſctitate ⁊ doctrina clarus ⁊ inſignis fuit: Qui adeo paupertatis amator extitit ⁊ erga Jnopes ſui corporis labore ſollicitus fuit: vt de eo referat: ꝙ ꝑ reficiēdis paupibus ēt labores ruſticanoꝝ licet clariſſim⁹ haberet pſepe exercebat nec ꝓpterea ſpūalia negligebat: Tradūt hūc quedā moralia opuſcula edidiſſe ⁊ potiſſimū honorati ꝑdeceſſoris ſui viri ſctiſſimi vitā ad multoꝝ vtilitatē cōpoſuiſſe. 439

Siluanus Maſſilienſis pſbiter vir diuina hūanaqꝫ diſciplina edoct⁹ his tp̄ib⁹ eas obres ſua in vrbe i pretio fuit: Qui ⁊ de virginitatis bono elegāti ⁊ aperto ſermone libros tres cōpoſuit: Atqꝫ De Auaritia li.4. De p̄ntiqꝫ Judicio li.6. Ep̄larū li.i. Jn Geneſi Exame ron li.i. Et omilias multas.

Uictorinum ſimiliter Maſſilienſem Rhetorem luculentiſſimuz his diebus vita exceſſiſſe tradunt. Qui ⁊ in Geneſi.i.a principio libri vſqꝫ ad obitum Abrae pulchre cōmentatus eſt: ⁊ alios metro chriſtiano ſenſu edidit libros.

Maximus natione Jtalus Thaurinenſis epūs in diuinis quidez ſcripturis eruditus ⁊ ad docēdam ex tp̄e plebem ſufficiētiſſimus hoc anno. 7. kl̄as Julij apud eandez vrbē quie uit in pace. Qui preter ſanctitatē maximā etiā in cōponēdis Omilijs atqꝫ Sermonibus clarus ⁊ celebris extitit: Cōpoſuit nāqꝫ inter cetera nōnullos tractatus: De Apoſtolorūz Deqꝫ Joannis baptiſte laudibus; ac de beato Euſebio vercellēſi ⁊ ſancto Cipriano duos tractus: Sz ⁊ de Baptiſmi gr̄a libꝝ vnū: De auaritia ⁊ hoſpitalitate li.i. De lune defectū li.i. De elymoſinis li.i. De ieiunio li.i. De paſſione chriſti li.i. De iuda ꝓditore li.i. De cru ce dn̄i li.i. De ſepulchro eiuſdem li.i. De reſurrectione dn̄i li.i. De accuſatione domini ad pilatum li.i. De kalendis ianuarij omiliam; De natale dn̄i omili: ⁊ de Theophania ⁊ de paſca: ⁊ de penthecoſte multas: Deqꝫ hoſtibus carnalibus non timendis: Et de gr̄a poſt Cibū agenda: Atqꝫ de Niniuitarū penitētia li.i. Et ſmones plurimos multaſqꝫ omilias. 440

Oroſius autem hiſpanus patria Taraconenſis diuiqꝫ p̄ris noſtri Auguſt. diſcipulus vir quidem eloquens ⁊ multarum rerum cognitor his tp̄ibus defuncto p̄re Auguſtino Romam venit ⁊ ſeptem libros aduerſus gentes edidit: in quibus totius pene mūdi calamita tes ⁊ miſerias ac bellorum inquietudines replicans oſtendit magis chriſtiane obſeruantie eſſe ꝙ contra meritum ſuum Romana reſpu. adhuc duraret: ⁊ pace culture dei pacatuz retineret Imperiuz ꝙ ⁊c̄. Chronicam etiam ab exordio mundi vſqꝫ ad ſua tempora! ſcri pſit. Et de Ormiſta ideſt de miſeria mundi intitulauit: Hic ipſe eſt ille Oroſius quem di uus pater Auguſtinus (pro adipiſcenda anime ratione) ad hieronymū hieroſolimā mi ſit: qui dum rediret: etiam quaſdaz beati Stephani prothomartiris reliquias: nuper iuē tas: primus attulit occidenti.

Petroniū ēt monachū ⁊ bononiēſem ep̄m ſanctiſſimū quidem viruz hiſdem temporibus floruiſſe dicunt: Qui ab ipſa ſua adoleſcentia in regulis Monachoꝝ exercitatus cū eſſz eruditus vitas patrū eleganter ꝯſcripſit: quas quidem velut cōfeſſionis ſue normā Mo nachi oēs poſtmodū cōplexi ſunt: Fertur ⁊ eius de epiſcopi ordinatione tractatus.

Joannē qꝫ Damaſcenū Monachū optimū atqꝫ doctiſſimū ac ꝑcipue Inſignē theologum huic etati nōnulli aſſignant eo ꝙ Theodoſio familiariſſimū fuiſſe tradant; hic itaqꝫ cum

Theologus precipuus haberet:et quattuor Sententiarum libros edidit quorum principiū eſt:Nemo deū vidit vnq̄:In quibus de fide deq̄ chriſti hūanitate atq̄ baptiſmo optie ptractat:vbi Gregoriū nazanzenū Gregoriūq̄ Nicenū ac Dydimū Alexādrinū plurimū mutatus eſt:Item Cur deus ⁊ homo ſint in duobus libris explicuit:Incipitq̄:Spe ⁊c. libros q̄ medice artis ediſiſſe fert:In quibus morborum cās deſcribit ⁊ medelas. In huius aūt viri pconiū multa admiratiōe digna prudētius doctor ſcribit:q̄ breuitatis cā omitto.

441 Diabolū hoc anno in Creta Inſula Moyſi pſonam aſumpſiſſe tradūt ⁊ multos Judeos ea in Inſula decepiſſe ferūt:dū eos ex eadē Inſula in terrā pmiſſionis ad ſimilitudinē veteris teſtamenti hiſtorie ſicco pede per mare perducere pollicetur:Quia ex his qui falſuʒ Moyſen ſecuti ſunt vndis periere;Quo cognito reliqui Judei ea in inſula chriſti baptiſmum ſuſcepere.

Leo eius nois primus papa:natiōe Thuſcus pr̄e Quintiano poſt Sixtū pontificeʒ ſe Papa.47
5641 442 dit annis.21.menſe vno ⁊ diebus.13. Hic ob dignitatem ⁊ pcipuam doctrinā cognomēto magnus ⁊ dignitate primus habitus fuit eo q̄ eloquētia nemini ceſſerit:⁊ multos ſapiētia pcelluerit:Breuitatis quippe magiſter ⁊ vniuerſe virtutis ac ſanctitatis pene artifex fuerit:Et propterea in Calcidonēſi Synodo Sūma patrū oium admiratiōe ⁊ cōcordia ter ſanctus acclamatus ē:Ipſe eni leo(vt quidam ait)fuit eccleſiaſtice dictiōis titulus theologie homerus rationū fidei Ariſtoteles petrus in pontificio trono ⁊ paulus in pulpito chriſtiano:Qui certe ad cōfirmandam fidem(iam tyrannorum rabie quaſſatam ac ſemicollapſam)Gratiano teſte multa conſtituit:Et primo vt nullus ſeruitutis obnoxius: ad clericatus offitiū promoueret:niſi de licentia ſpeciali ſui epi:ſicut habet in Decretis: 54.di.c.Nullus epoꝝ ſeruū:Item vt nullus Metropolitanus abſq̄ primatis ꝯſcentia ordinaretur ſeu ꝯſecraret.65.di.c.De pſona:Cenſuit item vt neceſſitate cogente oi tēpore quis baptizari poſſit:vt de cōſe.di.4.c.Hi qui neceſſitate:voluit:itē eo in baptiſmo aut ꝯfirmatiōe vnus tm̄ acciperet patrinus:de cōſe.di.4.c.Omnis pſbiter:Mandant etiaʒ Alleluya ⁊ Gloria in excelſis deo in ſeptuageſima itermitti de cōſe.di.1.c.hi duo:Conſtituitq̄ preterea vt intra actionem myſterij diceretur. Hanc igitur oblationem vſq̄ placatus accipias:Item vt nulla Monacha vellamen capitis benedictum acciperet niſi approbatum fuiſſet eam.40.annis caſte ⁊ integre vixiſſe.34.q.5.ca. Ille famule:Multas hic vrbis reparationes pro poſſe fecit ac multa templa collapſa reſtituit:Sepulchris quoq̄ apoſtolorum petri ⁊ pauli ex clero Romano cuſtodes addidit:quos cubicularios appellauit:Monaſterium inſuper prope ſanctum petrum condidit:⁊ multos prouentus aſſignauit:poſtremo vno ⁊ octoginta preſbiteris creatis Dyaconibus.30.⁊ epis per diuerſa loca numero.86.quarto idus Aprilis morit:⁊ in vaticano apud ſanctū petruʒ ſepelitur. Hic itaq̄ doctiſſimus pontifex.Decretales Epl'as plurimas ⁊ Omelias atq̄ Sermones complurimos edidit:quorum tituli ſunt hi.ſ. De Elymoſina Sermones.5.principium primi eſt Multis.

De Jeiunio ſmo.8.principiū Si fide.	De natiuitate dn̄i ſmo.x.principiū. Salus
De epiphania ſmo.8.pricipiū Celebrato	De quadrageſima ſmo.8.pricipiū hebreoꝝ
De paſſiōe dn̄i ſmo.4.pricipiū Semper	De reſurrectiōe dn̄i ſmo.21.prin Sanctiſſi.
De aſcenſiōe ſmo.3.principiū poſt beatā	De ieiunio pēthe.ſmo.3.prin.Dubitādum
De penthe.ſmo.4.principiū hodiernū	In feſto oiuʒ ſctoꝝ omiliā vnā pricipiū pdicāte
De ieiunio.7.ſmo.9.prin.Obſuātiam	Symbolū Nicenū.318.patrū:principiū:credim⁹
De apoſtolis ſmo.3.principiū Omniū	Ad leonē Impatorē eplas duas.pri.Officijs q̄:
De ſctō laurētio ſmo.1.pricipiū Cū oiuʒ	Ad Anatholiū epm eplaʒ vnā pri.Gaudeam⁹.
De Machabeis ſmo.1.pricipiū Gratias	Ad Flauianū epm Eplas.8.prīci.Dilectiſſimo
De trāſfiguratōe dn̄i omilias.2.Euāgelica	In anniuerſario ſui pontificatus ſmones tres.

Cōtra euthicen tractatus de incarnatiōe dn̄i In q̄ redarguit eius blaſphemiaʒ peſſimam: Cuius textus tantam poſtmodum ab eccleſia obtinuit auctoritatem;vt nulli fas ſit ei ē

in minimo deſentire: ſicut habetur i canone. 15. di. c. Sancta Romana eccleſia. Alia ꝗ̃ꝫ multa pontifex hic ſanctiſſimus edidit que videre nō merui.

Merlinum Anglum vatē inſignē ex regis filia Monacha ꝛ Incubo Demone natum: vt nōnullis placet his tempoꝛibus fuit ꝛ claruit: huius nāqꝫ mater Demetie regis filia fuit: que inter quaſdam Monachas ſancti petri enutrita in vꝛbe Chacimedin virum numꝗ̃ cognouiſſe conteſtata eſt. Sed aliquando dixit viſum ei fuit quendam pulcherrime ſpeciei virum eam fuiſſe amplexatam. Indeqꝫ euaneſcentem grauidam ſe cognouiſſe: ꝛ illū tandem peperiſſe ꝛ poſtea in virum magnū euaſiſſe: huius autem Merlini inſtinctu voꝛtigerius Bꝛitonū rex chꝛiſti fidē in Immenſum auxit: Cui ſucceſſit Uterpandagron eius frater qui magni Arturi pater fuit deinde idem vter propherauit eſſe caput Draconis: quia per Draconem in Stella pꝛenunciatus eſt. De cuius Merlini geſtis multa foꝛtaſſis ꝙ̃ ſatis eſt ſcribitur. 446

Hunnoꝛum Regni pꝛincipium.

Hunni Scythice gentes efferatiſſime quidem fuerunt: ac in Scythia oꝛiginē habuerunt: ꝛ Ripheos montes: Gothie pꝛopinquioꝛes: pꝛimum incoluerunt: Hi namqꝫ Gothos qui poſt Cōſtantinum magnum: vt pꝛemiſſum eſt: multis cladibus ab ipſo acceptis in coꝛuꝫ natali ſolo per annos circiter ſeptuaginta pꝛimū ſuo Imperio ſubicerūt: propter quod: ꝛ Gothi Biffarie ſe diuidentes aliꝫ Oſtrogothe cognominari voluerūt: ꝛ hi oꝛientales fuere. Occidentales vero Ueſegothe appellati ſunt. Ueſegothas autē ſuperioꝛibus diebus hunniꝫ ſuis ſedibus eicientes regnum eoꝝ adepti ſunt: Hoꝛūm igit hunnoꝛum reges pꝛimi fuerunt Octar ꝛ Reas filiꝫ cuiuſdaꝫ nobiliſſimi inter hunnos Mundzeturo nomine quibus defunctis in regno Bleda ꝛ Atilla germani ſucceſſerunt. Atilla autem cū ſuperbiſſimus eēt ꝛ belloꝝ amatoꝛ Bleda aūt pacificus nec Atille iniquitati aſſentiret longioremqꝫ militiam diſſuaderet ꝛ alios reges vꝫ Oſtrogathoꝛū ꝛ Gepidarū nō tamꝗ̃ ſubditos: ſꝫ vt veros ſocios habēdos eſſe cenſeret indignatus Atilla cum Budalie vꝛbis muro cingendā operam daret ipſum Bledam ꝑ fraudes interfici pꝛocurauit. Quo moꝛtuo: Atilla cum vnicus hunnoꝛuꝫ Rex ꝛ rectoꝛ haberetur: vt etiā omnibus terreri eēt Oſtrogothoꝛum ꝛ Gepidarum reges ſocios ſubditoꝛū loco habere cepit: Inde cum vniuerſas panonias occupaſſet etiam Macedoniaꝫ Myſiam Achayam ꝛ vtraſqꝫ Thꝛacias ferro flammaqꝫ cum fratre pꝛimo deuaſtaſſet: eo fratre obtruncato animos ſumēs ad occupādum occidētale Imperium copias vndiqꝫ collegit atqꝫ iter ſtatim cepit: ꝯ quē valentinianus Ceſar qui ipſum occidētale Imperium regebat pugnaturus miſit eplam ad Oſtrogothas ſub his verbis: pꝛudētie veſtre ꝯſpirare aduerſus tyrannū intereſt: qui optat mūdi generale ſeruitiū: qui cauſas pꝛeliꝫ nō refugit: ſꝫ qꝺ libuerit legiptimū putat: Sola licentia ſupbiā ſanat: Cunctoꝝ deniqꝫ meret odiū: qui oīm ſe gratis facit inimicuꝫ: Sꝫ illi in hūc modū reſcripſere: Uos feciſtis Atillā inimicū: Deſideriū veſtrū habetis. Conuenitur itaqꝫ apud Aluerniā in campis cathelaunicis Toloſe ſubiectis ibiqꝫ magno aīoꝛuꝫ ardoꝛe pꝛelium vtrinqꝫ cōmittit: Cui ſimile nulla retro narat hiſtoꝛia: In quo quidem pꝛelio ad centū ꝛ octoginta milia hoium vtriuſqꝫ partis cecidiſſe Eutropius refert neutro inclinante aciem aut cedēte Eo tñ in pꝛelio Theodoꝛicū regē ſuoꝛū magis pꝛeſſura alliſuꝫ: ꝙ̃ hoſtiū ferro cū Burgundie Duce occubuiſſe ferunt: vnde ꝛ hunnis terga vertētibus Atilla in panoniam ſemiuictus refugit vt maioꝛes. ſ. colligeret exercitus. 447

Atilla igr̄ hunnoꝝ rex hoc āno exercitu inſtaurato ad pꝛioꝛē ferme magnitudieꝫ ꝑ Germaniā i Illyricū. i. Sclauoniā rediꝫt: ꝛ ſtatiꝫ Traguriū Sibinicū Belgradū Iaderā Seginā polā: ꝛ alia multa oppida diripuit ꝛ icēdit: Inde Arſiaꝫ fluuiū ꝛ Tergeſtinū ſinū trāſcendens viā ferro ſibi aperuit: ꝛ i Aquileā ſe recepit quā cū ꝑ triēniū obſediſſꝫ: ꝛ pugnaſſꝫ: tandē multis Machinis cōcuſſaꝫ cepit diripuit atqꝫ incēdit: qui nulli hoiuꝫ parcēs flagellū dei ſe noiauit: Inde ruptis clauſtris ꝑ totā Italiā ſe effudit: ꝛ vꝛbes oēs occupās vꝫ: patauiū: Uincentiā Ueronā Bꝛixiā Bergomū Mediolanū Papiā Bononiā ac vniuerſam 450

Marchiā multas ſtrages dedit: hinc p Ethrurie vrbes idipſum peregit malū. Florentiaȝ vero: q̄ꝙ ſe ſpōte dedidiſſet: vniuerſā diripuit: qua direpta ſolo equauit: q̄ ꝛ vſqȝ ad Caroli magni tp̄ra ſine hītatore fuit: Iturus poſtremo Romā vt idipſū faceret leo pontifex Italie ꝛ vrbis Romane calamitatē miſeratus: valētiniano pricipe ēt hoꝛtāte: poſt aliquot dies eo in loco: vbi Mintius fluuius padū influit venit ꝛ ei obuiaȝ fact⁹ pſuaſit ne vltra pgrederet: qui ſtatim pōtifici paruit: vñ nō ſolū Romanā ſed ēt totius Italie repoꝛtauit ſalutem mirātibus vero barbaris cur ſic ꝯ oēm eius ꝯſuetudineȝ Atilla pōtificeȝ venera tus fuiſſȝ ꝛ in oībus eidem obtemperaſſȝ: Atilla reſpōdit: ꝙ dum ſimul loquerent: duos ſe vidiſſe viros ſupra caput ſuū ſtrictos tenere gladios ac moꝛtem minitātes niſi pōtifici pareret hi nāqȝ petrus ꝛ paulus Apoſtoli fuere: Inde ſtatim mouens panonias repetyt: ꝛ in Noꝛicū vbi nūc Bauaria ꝛ Auſteria ē: reſedit: ibiqȝ a ſuis militibus pauloposſt multis vulneribus ꝯfoſſuſ interijt. Alibi tamen habet ꝙ pꝛopꝛio ſanguine ſuffocatus fuerit: hic multas vno tp̄e habuerit vxoꝛes inter quas celebꝛis erat Ildicon ſpecioſiſſima mulierum cum qua dum aliquando doꝛmiret ſanguine effuſo ſuffocatus eſt. Fuit hic foꝛma bꝛeuis pectoꝛe lato capite grandioꝛe minutis oculis rara barba canis aſperſus ſimo naſo tetro coloꝛe ferocitatis ſue ſigna pꝛeſe ferentes: Duos habuit filios hernacū ꝛ Durithuȝ ꝯ quos Quadi ꝛ Eruli ac Thuringi ſuaſiōe Oſtrogothaꝝ regis arma mouentes ipſos ſuperarūt: Qui terroꝛe cōcuſſi in Scythiaȝ fugerūt nec vltra hunnoꝝ arma in Gothos audita fuerunt: his ſuperatis Theodemus Oſtrogotharū ꝛ Derdericus Gepidaꝝ reges ſtatim in libertatem ſe vendicauere: Eadeȝ aūt nocte qua Atilla moꝛtuus ē: Martianus Imperatoꝛ apud Cōſtātinopolim per ſomniū Arcū Atille fractū vidit.

Uiri diſciplinis excellentes.

Deſiderius lingonenſis epus vir ſanctitate ꝛ ſcia conſpicuus hoc anno. x. kl̄as Junij apud
451 eandem vrbē a vandalis ꝛ hunnis martirio coꝛonat. Qui cū plebē ſuā videret ab exercitu vandaloꝝ plurimū vexari pꝛo ea ſupplicaturus exyt ſtatimqȝ iugulari iuſſus eſt. At ipſe intrepide ꝓ ouibus ſuis ceruicem libentiſſime extēdēs gladio percuſſus migrauit ad xp̄m: Cū quo ēt alij multi ex grege ſuo paſſi referunt: ꝛ apud eandem vrbem cōditi.

Aduentius hiſpanus epus magni ardoꝛis ꝛ ſanctitatis vir: per hoc tēpus aduerſus hereticos de fide catholica librū egregiū edidit. In q̄ maxime ꝯ photinianos Manicheos Sabellianos ꝛ. Arrianos diſputans oſtendit filiū dei coeternalem fuiſſe patri.

Proſperū etiā Aquitanicū Rheginū ep̄m virū eruditiſſimū p hoc tēpus floꝛuiſſe ꝯſtat eo ꝙ a leone pōtifice mag̃ ob eloquentiā Notarius aplicus elect⁹ fuerit: ꝛ ipſius Leōis pape Epl̄as aduerſus Euthicen de vera chꝛiſti incarnatione ad diuerſos datas ab iſto pꝛoſpero emanatas fuiſſe credatur: Scripſit itaqȝ hic pꝛoſper De vita contemplatiua li. 3. pꝛincipium eius ſic Incipit: Contemplatiua vita: Item Sūmam grandem trecentarum ꝛ triginta poſitionum; pꝛincipiū: Scientia vera eſt: que nec ſibi. Item hiſtoꝛiā apꝛimi hoīs cōditione iuxta diuinarum ſcripturarū fidem vſqȝ ad valentiniani pꝛincipis obitū conſcripſit. Item de Rome captiuitate a Genſerico rege facta. Extant quoqȝ ꝛ eius opera aduerſus Caſſiani opuſcula: ꝛ alius liber heroicis verſibus: Atqȝ ita cū multis meritis ꝛ celebꝛi doctrina xp̄i illuminaſſet eccleſiā atqȝ Euthicianā ꝛ Neſtoꝛianā hereſim ſcriptis: plurimū repꝛeſſiſſet: ſeptimo kl̄as Julij apud eaclam Reginam Ciuitatem quieuit in pace: ꝛ eodem die eius natale celebꝛatur.

Aſclepius Apher epus per hoc tempus cū in dicendo ꝛ oꝛando magna in opinione haberetur: etiam aduerſus Arrianos ꝛ Donatiſtas multa compoſuit.

Paulus q̄ȝ panonus p̄ſbiter hac tēpeſtate in pꝛecio exiſtēs De virginitate ſeruāda libellos edidit multos. Atqȝ de ꝯtemptu mūdi. Deqȝ vite Inſtitutiōe ac alios duos ꝛ quidē diuinos ad Cōſtātiā virginē editos obtulit. In quibus meminit voluptatē ꝛ libidinum Iouiniani heretici pꝛedicatoꝛis cui in tm̄ ꝯtinentie ꝛ caſtitati vite inſtitutio ꝯtraria fuit: vt inter luxurioſas epulās aīam euomerit.

Petrus quidā Ediſſene eccleſie pſbiter inſignis declamator p hec tpr̄a egregios variaruȝ cauſarum edidit tractatus ac multos pſalmos metro cōpoſuit.

Samuel quidā alter eiuſdē Ediſſene eccl'ie pſbiter hac tēpeſtate ꝯ inimicos eccl'ie catholi-ce multa Syro ſmone ꝯpoſuit: ꝛ pcipue ꝯ Neſtorianos Euthicianos ꝛ Thymotheanos oſtēdens Neſtorianis Deū ꝛ hoīeȝ nō purū ex virgine fuiſſe natū: Euticianis aūt veram humani generis humani carnē fuiſſe adeo aſſumptā: ꝛ nō de celo exhibitā: Thymothea nis deniqȝ ita verbū carnem factū: vt manente verbo in ſua ſubſtātia ꝛ hoīe in ſua natu ra ſocietate nō immixtiōe vnam filij dei reddidiſſe perſonam.

Muſeus maſſilienſis eccl'ie pſbiter in diuinis ſcripturis ſufficienter edoctus p hoc tempus De ſacramentis volumen egregiū ꝯpoſuit ac omilias multas declamauit: Atqȝ ex ſacris ſcripturis lectiōes totius anni feſtiuis ac dn̄icis diebus aptas excerpſit ꝛ ordinauit: ac etiā Reſpōſoria pſalmos ꝛ capitula tpr̄i ꝛ lectiōibus ꝯgrua ꝯpoſuit. Quod quidē ſanctiſſimū opus poſtmodū illi eccl'ie cōfirmatum fuit.

Thymotheus quidā: hereticus ꝛ hereſiarches ep̄us his ferme tpr̄ibus inſaniens multos errores diſſeminauit: ꝛ ad Leonē Jmpatorē poſtmodū libellū valde ſuaſoriū ſcripſit ꝛ mi ſit: quē quidē prauo ſenſu patrū teſtimonijs in tm̄ roborare conatus eſt: vt ad decipiēdū Jmperatoreȝ ꝛ ſuā hereſim ꝯſtituēdā leonē pene papā ꝛ Calcidonenſeȝ Synodū ac oēs occidentales epiſcopos illoꝝ adminiculo Neſtorianos oſtēderet: Sed fauente deo ab ipſo Calcidonenſi Cōcilio perpetuo exilio damnatus eſt.

Eutices ſimiliter hereſiarches Cōſtantinopolitanus abbas: ꝛ ipſe p hoc tēpus ſuū dogma tizat errorē aſſerens vnā eſſe naturā verbi dei ꝛ carnis. Quā hereſim cū flauianus Con ſtantinopolitanus ep̄us damnaſſet Theodoſio fauente Epheſina indicitur Synodus: Jn qua Dyoſcoro Alexādrino epiſcopo preſidēte Eutices ipſe iā damnatus exilio relegatur.

Terremotus maximus apud Cōſtantinopolim p quattuor menſes ꝯtinuos hiſdē tpr̄ibus fuiſſe dicitur: Sȝ infante quodam monente: vt cantaret ter Sanctus Sanctus Sanctus deus fortis: ꝛ imortales miſerere nobis ſtatiȝ oīo ceſſauit. Quod quidē verbū poſtmodū in Calcidonenſi Cōcilio dici in Eccleſijs mādatū fuit: vt habet in canone. ꝛc̄.

Torſimūdus octauus Gothoꝝ rex Theodorico pr̄e in bello Atille īterfecto in regnū Go thorū ſucceſſit: ꝛ ſeptē annis regnauit. Qui cū id tēpus regnaſſȝ mortuo Theodoſio ꝛ va lentiniano Auguſtus videns Jmperij calamitatē nihilqȝ amplius timens citeriorē hiſpa niam ꝛ quaſdā gallie Ciuitates extra Burgondionum ꝛ Francoꝝ dictiōem ꝯſtitutas oēs inualit ꝛ ſibi ſubegit: hic nāqȝ Torſimūdus cū pr̄e in bello ꝯ Attillā militauerat: ꝛ mor tui pr̄is reperiſſet cadauer ſtatim regijs exequijs illud apud Toloſaȝ ſepeliuit. Quo ſepul to: Decio galliarū pfecto ſuaſit vt hunnos ſupatos pſequeretur: Sed ille renuens dixit: ꝛ hunnos victos ꝛ veſegothas victores vereri. Quo reſpōſo Torſimundus in regnū redijs quod certe fratres occupare conabantur.

Martia-nus

Martianus. 12. Cōſtātinopolitanus Jmpator Theodoſio ex peſte ſublato Jmpauit cū valentiniano (iā Ceſare ꝯſtituto) annis. 7. Js princeps catholicus fuit ꝛ catholicis plu rimū fauit: Qui vt Jmparet Theodoſij ſororē cū oriētis Jmperio vxorē accepit: Et At tilla mortuo (vt diximus) eadē nocte p ſomniū eius Archū ꝯfractū vidit: Eo itaqȝ Jmpe rium ſuſcipiēte cum Jmperiū occidētale ab oriētali quaſi diuiſum eſſet: has ꝓuītias vȝ Germaniā Datiā Sarmatā hiſpaniā Aquitaniā Uaſconiā: Eduentiū ꝛ Gallias orienta le Jmperiū amiſit: nec vltra deinceps reparare potuit: ꝛ iam Francis Jmperij porte ape riri viſe ſunt: Et licet Torſimundus Toloſanus rex citerioris hiſpanie Ciuitates occupaſ ſet. Francorū tn̄ dictionem minime tentare voluit: Cūqȝ in his preſſuris ſeptem ānis ipe raſſet: ꝛ Jam valētinianū Jmperij ꝯſortē: a Transilla Decij comilitone: obtrūcatū intel lexiſſet: dolore animi: ꝛ ipſe ſine liberis mortuus eſt. 452 5651

Francoꝝ regni iterato principiū.

Feramūdus pmus frācoꝝ rex Moronci fili' his tpr̄ib' i Gallia regnare cepit: ꝛ regna

uit ãnis: Hi namq; Franci primum Germãie popli fuere a quodam noĩe Franco troiano nobile: vt ſupius li.3. dictũ ẽ: noĩati in Franconia ꝓuincia. conſtituti quã quidẽ ꝓuinciam Cõſtantius magni Conſtantini filius cũ oĩbus populis domauerat. Hi quippe vſq; ad ho norij ⁊ Archadij tẽpora quieti in eadem patria permanſere. Sed ſeptimo imperij eorum anno mutãdi melioris ſoli gratia patrijs ſedibus relictis Rhenum fluuiũ tranſierunt ⁊ apd̄ Treueros Metenſes ⁊ Marcomenſes Tullenſeſq; ac vereduneſes conſederũt: Sed paulo poſt etiam vltra Rhenum repulſi. Iterato his tẽporibus ⁊ Franconio ꝓfecti in Senonẽ ſium ꝓuincia apud Pariſios Clodione ⁊ Moroneo eius filio ducibus ſedem poſuere. qui bus mortuis hic Feramundus regnum ſuſcepit ⁊ multa ſtrenue geſſit:

455 Synodus quarta vniuerſalis ſexcentoꝝ ⁊ triginta epoꝝ hoc ipſo ãno apud Calcidonenſẽ vrbẽ auctoritate Leonis pape ⁊ Marciani pncipis indicitur. Quorum auctoritate decer nitur credendum duas in xp̄o fuiſſe naturas: vtq; vnus idem xp̄s deus ⁊ homo crederet: quibus ex ſñia decretis ſtatim Neſtorius ⁊ Eutices nephandus hereticus manicheoꝝ pre ſul damnãtur ac oẽs manicheorum libri publice combuſti ſunt.

Urſula virgo glorioſa natione Anglica: his temporibus apud Coloniaʒ Germanie vrbem cum vndecim virginum milibus ab hunnis ſub Attilla rege militantibus glorioſiſſimo martirio coronata. 12. kal̃as. nouembris migrauit ad ſuperoſ. Quoꝝ corpora ibideʒ a chri ſtianis ſepulta maximo in pcio ſemp hita ſunt. Sãctiſſimum ãt vrſule caput Bergomum poſtmodũ tranſlatũ in cõuẽtu nr̃o diuini Auguſtini maxima i veneratõẽ hẽtur. Celebrãt ãt eaꝝ feſtũ. 11. kl̃as. Nouẽbris.

456 Maximinus patricius Romanus hoc ãno qui ẽ quartus imperij Martinij annus: valen tiniano impatore a Tarſallia milite iterfecto: Impiũ occidẽtale occupauit ⁊ ſtatim Endo xiam ipſius valẽtiniani vxorẽ violẽtis nuptijs ſibi adiungit. Quapropter vãdali ex Aphri ca acciti Genſerico rege duce Romam hoſtili manu igreſſi ipm̃ Maximinum nullo tumĩ tu occidunt ⁊ in Tyberim ꝓijciunt. Quo mortuo p vrbẽ deba cantes vniuerſam diripu unt atq; iterato incẽdũt. templa q̃ʒ ⁊ ſacraria vniuerſa ſpoliant nec leonẽ pontificem de p̄ cantem exaudire voluerunt. Urbẽ deinde ſpoliatum relinquentes Endoxiam etiam ⁊ eius filiam a valentiniano ſuſceptam ſecuʒ i Aphricam perduxerũt ⁊ hic fuit ãnus ſextus mar tiani Impij.

Uenecie Ciuitas noſtro euo (p ob potentiã ⁊ excellentiam) cãtatiſſima hoc anno Ricobaldo

5655 456 Ferrarienſi hiſtorico teſte: in venecia prouincia extruitur. Sunt tamen qui dicunt eam ab Eneto ſeu veneto quodam Troiano pricipe prĩo conditam. Alij autem a quibuſdam pi ſcatoribus initiũ ſumpſiſſe ferunt: Ueruʒ tamẽ eodem auctore li. x. referenre hac ipſa tem peſtate exanimata hunnorum terribiliſſimo hoſte Italia ⁊ confugientibus vndiq; ꝯuicina rum vrbiũ vʒ Aquilee Altini Concordie Caprularum ⁊ laureti necnõ ⁊ Patauij Uicẽtie Uerone Mantue Brixie Bergomi: ac Mediolani ⁊ Papie nobilibus: ⁊ per ꝓximaʒ palu ludem cõſiſtere atq; latere conãtibus in extrema pene Adriatici ſinus oĩa: vbi intra palu dem cãpus aſſurgebat plurimi (nõ dico paſtores aut piſcatores) ſed nobiliſſimi ciues cõue nere: Ibiq; exiccato quottidie de induſtria ſolo mãſiones munire quas a cõmuni ꝓuincie noĩe vnde ꝯuenerãt venecias dixerunt. Aquileienſes aũt primi Gradum deinde concordi enſes Caprulas condidere. Altinates vero ſex opidula vʒ Torcellum cum quinq; alijs cõ diderunt. Patauini deinde partẽ Riui alti extruxerũt poſtea mõte Silicenſes Methemau chum Albiolam. philiſtinã ⁊ quedã alia poſuerũt. atq; ita hec celebris ⁊ inclita ciuitas il lico mirumĩmodũ ⁊ vltra quã credi põt creuit. Cuius quidem vrbis cum multe pateãt latiſſime ⁊ laudatiſſime cõmendationes illa in pmis extat. Alie eni quas accepiſſe lectitaſſe q; aut a nobis ipis per varias orbis terraꝝ oras aſpexiſſe cõtigit celebres glorioſeq; vocan tur. Hec admirãda vna ẽ cui tãtum celeſtis aſpirauit fauor vt ipſa reꝝ natura ceſſerit. Cuʒ cetere mortalium ingenio opibus manibuſq; qd̄ hũan itus dici põt iactis humi fundamẽtꝭ cõdite ſint. Hec in tra fluctuoſos maris impetus ⁊ medios pelagi vortices quaſi regina in

alias caput extulit vrbes: per tot templa tot regias ampliſſimaſqꝫ edes: turres naualia portus aſſurgens vt que ad vnius vrbis decorē collata ſunt. multaꝝ oꝛnamentis ſupereſſe queant: Eam nimiruꝫ gentibus oībus tutam ſedem cōmune domiciliū ⁊ hoſpitale generis humani receptaculumqꝫ ab imoꝛtali deo inſtitutam eſſe crediderim: cum eo tot opoꝛtūas fluminum deriuatōes adeo cōmode adiacētes. quaqꝫ verſum regiones tot cingentium lit toꝛum quaſi menia vallumqꝫ conſpicio quo ex mediteraneis locis: fruges ac alia vite neceſſaria deuehāt: quo ita maritimi cōmeatus accipiantur. vt nullos externarum claſſium nullos infeſtantium pꝛedonū reformidaret incurſus. Quaſi ad vrbis incrementum ⁊ imparitu ram ciuitatē ſuperi auſpices celum ⁊ cuncta conceſſerint. Hēt quippe hec ciuitas (vt Caſſiodoꝛus inquit pꝛo pauimēto mare pꝛo muro aquas maris: ⁊ pꝛo tecto celum. Jbi eni maꝛ voꝛaginem quādam habꝫ: cuius rei cauſa fluxus ⁊ refluxus ſemel in die contigit. Tāta nāqꝫ ē huius vrbis amplitudo tantaqꝫ dignitas: vt nō ſolum Aquilee patriarchatum cōſecuta ſit. veꝝ ēt iter ferociſſimas gentes eo faſtigiū peruenerit vt late mari ac terris imperet: ac benignos omnibus ac liberos ſinus apperiat. Que res efficit vt ſine patria ſe ſe appellare debeat nemo cum in hac ipſa ſicut his qui parentibus oꝛbati ſunt eo adoptari pacto liceat: vt parui tempoꝛis conſuetudine benificentia comitate filios conſtet fieri legiptimos Nec nos in pñtia pꝛeclaram regendi venetoꝛum conditōem: non ꝓpꝛias leges nō rerū geſtarum amplitudinem non ipſas in omni belloꝛum genere victoꝛias. Non deniqꝫ ꝓpe diuinam adminiſtrationem dicturi ſumus quod opus non modo immēſum: ſed etiam ſupꝛa humanas vires eēt: Uerum illud ſumatim attigiſſe ſatis arbitramur: ꝙ cum pꝛeter multas ⁊ magnas virtutes illud in pꝛimis veneti accurate tenuerunt vt equiſſimi eēnt ⁊ haberent. Quippe qui nemini iīuriam aut bellum intuliſſe ceperint. Addamus ⁊ illud ꝙ huius veꝛ ciuitatis peculiare decus ē: ꝙ vniuerſum reipu. coꝛpus ab eis ſemper ita curatum ⁊ in cōe conſultum vt in aliqua diligentius parte tuenda ne reliquas vnꝙ̄ deſertas omiſerint. que res a deo ciuiles diſcoꝛdias ⁊ populares ſeditiōes oīo auertit. vt huic duntaxat ciuitati pꝰ hominum memoꝛiam ſine factionibus ⁊ inteſtinis contentionibus tam immenſum taꝫ diuturnum gerere licuerit imperium: Ut autem in bellis inferendis ſemper tardiſſimi extitere veneti: ſic ab armis pꝛo ſua amicoꝛumqꝫ ſalute dignitate foꝛtunis imperio: in alias natiōes ſuſcipiendis nullus eos terroꝛ nulla iactura nullumqꝫ diſcrimē abſterrere vnquam potuit Eſtquoqꝫ eis antiquus mos ⁊ ſanctiſſima ac ſingularis in chꝛiſtianos beniuolētia: qua ⁊ vere alterum italie columen toti gentium · chꝛiſtianitati merito appellari licet: Nam cuꝫ pꝛudentia foꝛtitudine magnificentia benignitate clementia reliquiſqꝫ virtutibus antecellant veneti: verum id ſibi maxime aſcribunt laudi vt hi qui eoꝛum cure ſunt commiſſi in pace ſecuri degant ſintqꝫ quam beatiſſimi quot monſtris terras ⁊ tyrannis ciuitates exoꝛnarunt quot reges ⁊ pꝛincipes alioꝛum fraudibus ⁊ vi deiectos magnis ſumptibus ac detrimentis Regnis incollumes reſtituerunt. Neqꝫ illud reticere fas eē credimus quod in venetoꝝ maximam redundat gloꝛiam. Claſſem enim duce Naruarchis militibus remigibus oī telloꝛū genere inſtructam quotannis emittunt. que Maria inſulaſqꝫ ſagaci luſtret indagine vt ſi maritimi vſꝙ̄ pꝛedones compareant eos inſectentur pꝛofligent crucient tutum mare mercatoꝛibus ceteriſqꝫ moꝛtalibus reddant: vt iure Uenetis o prandum ſit: quod quidaꝫ ex noſtris carmine ī eoꝝ laudē futuꝝ cecinit dicens Hec itaqꝫ veneta ciuitas ⁊ ſi nūc in gloꝛia.

Dum mare delphinos dum celi clara tenebunt. extet nō tū reꝝ hūanaꝝ cōditionis.
Sydera dum gratas tellus dabit humida fruges adeo expers fuit quiꝑ ſinglas quaſqꝫ.
Dum genus humanū ſua deget ſecula terris etates ſuos ꝓtulerit manes de quibus īfra
Splendoꝛ erit toto venetum celeberrimus euo. locis ⁊ tēpibus opoꝛtunis ſigillatim dicetur

habuit namqꝫ hec celebꝛis ⁊ inclita Ciuitas viros pꝛeter maritimoꝛum belloꝛum ⁊ mercature in diſciplinis omnibus clariſſimos qui vrbem habunde illuſtrarunt quos commemorare operoſiſſimum eſſet. Eoſqꝫ pꝛo viribus infra cōmemoꝛabo. in hanc autem ciuitatem beati Marci euangeliſte coꝛpus ex Alexandria delatum maxima cuꝫ veneratione excolitur

In cuius honore extructum eſt illud egregium templum i celebriore vrbis loco: vbi precio ſiſſima ꝛ pene inextimabilia recondita ſunt dona.

Raguſiū autem Dalmatie ciuitas ab Epidaurenſibus Epidauro a Gothis euerſo auſpica

457 ci loco hoc quoq; tempore ꝛ anno conditur: Que preceteris Dalmatie vrbibus publicis ꝛ priuatis operibus magnifice eſt extructa. Habet ꝛ ipſa naualia ꝛ portum optimum Cathena clauſum. Cuius ciues ceteros Dalmatas opibus ꝛ reliquis bonis atq; virtutibꝰ ſuperant. Qui cum liberi ſint legibus moribuſq; inſtructi venetorum more Senatū ꝛ Magiſtratus ac patriciorum ordinem habent a plebe diſtinctum: patricij ſoli rempu. adminiſtrant: plebs tamen ſuis rebus ſtudet ꝛ de publicis minime curioſa eſt.

Leo huius nominis primus ter tiuſdecimus conſtantinapolitanus imperator hoc an

5657 458 no Martiano defuncto eius loco ex greca natione ſuffectus imperauit ānis. xvi. qui ſtatim filium ſuum eiuſdem nominis creauit Auguſtum. Quo imperante Romanorum reſpu. magnas pertulit calamitates subortis quibuſdā tyrannis imperium ipſum vſurpare conantibus. Genſericus namq; vandalorum rex ex Aphrica ſtatim in italia nauigat romanum inuaſurus imperium. Quod vbi leo itellexit repente Baſilicum patricium cū valida claſſe in auxilium Atheni principis romani mittit. Qui ambo coniunctis copijs ad populoniam Genſerico obuiam fiunt: hominemq; claſſe decer nere compellunt. Qui ab ipſis ſuperatus turpi fuga in Aphricam redijt: poſt hec quidam nomine Aſper patricius conſtātinopolitanus cum duobus filijs leonem hunc interficere curauit. Cui cum res non ſucceſſiſſet apertum ei bellum mouit. ſed cum Baſilicus ei redijſſet Aſper cum filijs captus obtruncatur. Quibus geſtis oſtrogothorum rex Theodemir Hunnis ſuperatis Illiricum ſeu Sclauoniam vaſtare cepit: nec quieuit donec panoniam ꝛ meſſiam prouincias obtinuit. Leo deniq; cum pacem cum oſtrogotharū rege feciſſet valitudine correptus apud conſtantinopolim (leone ex ſorore nepote imperatore deſignato vita deceſſit

Maioranus quidam patricius Romanus: hoc anno Maximino tyranno predicto a Gēſerico interfecto apud Rauenam ab exercitu imperator (leone ſuadente) ſurrogatur ꝛ Imperauit annis. 3. Qui cum iniuſte nimium imperium regeret tertio anno ab eodem exercitu apud Therdonam Ciſalpie gallie vrbem interficitur. ꝛ ſeuerianus quidam ſubrogatus ē: Qui ꝛ ipſe cum Alanis inter Benacum lacum ꝛ Brixiam victorioſiſſime confligens iporum regem interfecit. Seueriano deinde defuncto Anthemius quidam martiani impatoriſ gener ſuffectus eſt. qui: vt prefertur: Genſericum Regem cum Baſilico patricio cognato ſuo in Aphricam repulit Et Gernandum narbonenſem prefectum in Gallia tyrannidem exercere preſumentem per duces ſuos ſuperauit ꝛ cepit atq; exilio damnauit. Tādē cum imperator ex Conſtantinopoli Olymbrium ducem ſuum in ſubſidium ei miſiſſet depoſitis imperialibus inſignis in priuatam vitam ſe conuertit ꝛ imperium Senatui populoq; Ro. cōmendauit. Sed cum iterum ad eundem magiſtratum Soceri ope fuiſſet aſſumptus. ab eodem etiam pauloposſt per carnifices ꝛ interfectus laceratus eſt: cum imperaſſet annis. 4. Sed ꝛ ipſe eius ſocer imperator poſt generi crudelem cedem quarto menſe acerbiſſimis cruciatibus conſumptus eſt. Eo item mortuo Olymbrius dux a populo Ro. ex Rauena Romam vocatus imperator occidentalis imperij appellatus: imperauit tantū modo menſes. 4. ꝛ vita deceſſit: quo mortuo Glicerius quidam ſenator Rome imperator conſtituitur ſed a Romanis ē poſt modum deiectus Salernitanus epūs mox conſtituitur. Et hec de imperatoribus Rome conſtitutis Leone imperante dicta ſufficiant.

Acephalorum peſſima hereſis calcedonenſe conſilium impugnantium per hoc tēpus exoritur. Qui ideo Acephali dicti ſunt eo ꝙ ſine Capite. i. ſine auctore habeantur. vt hēmus in Canone. 14. q. 3. c. Acephali. Hi quippe duarum ſubſtantiarum proprietatem in chriſto

5652 463 negabant vnam tantum in eiuſdem perſone naturam predicantes. papa. 48.

Illarius papa natione Sardus patre Criſpino: poſt leonem pontificem ſedit annis 6. menſibus. 3. ꝛ diebus. x. Qui licet in multarum rerum perturbationem fuerit. rem

tamen diuinam nunꝙ pretermiſit. Unde: ⁊ Gratiano referente: conſtituit vt nullus lr̄arū
inſcius in clericum ordinaretur: vt habetur in Canone. 55. di. ca. penitentes: inſtituit itē: ne
pontifices deinceps ſucceſſorē ſibi deligerent. vt. 8. q. i. c. pleriqꝫ. que quidem inſtitutio: ad
omnes eccleſiaſticos gradus pertinet: ⁊ poſtea per totū orbem ſparſa eſt. Hic cum eruditiſ
ſimus haberetur tres Epl'as de fide catholica ſcripſit tres Synodos confirmātes. ſcilicet
Nicenā Epheſinam: ⁊ Calcidonēſem: Duas ēt Biblyothecas in vrbe conſtruxit: Et ad lu
nam in vrbe Monaſterium conſtruxit: Multa preterea dona et quaſi īfinita tēplis obtu-
lit Deniqꝫ cū omne tēpuſ in docēdo: admonēdo ⁊ Elymoſinas faciendo ꝯtriuiſſet. mltoſqꝫ
p̄ſbiteros Dyaconos ⁊ Ep̄os creaſſet: vitam ſāctiſſime finiuit: ⁊ iuxta corpus beati laurētij
ī Crypta ſepelitur. Et tūc ſedes vacauit dies. x.

Uiri doctrinis excellentes.

Uictorinus natione Aquitanicus inſignis Arithmetricus ꝑ hoc tēpus ī precio exiſtens ab
Hyllario papa inuitatus: rationem paſce ad curſum lune cōpoſuit: Euſebiū ⁊ Theophilū
ac proſperū magiſtrū ſuū ea in re ſuperans.

Lupus Terracenſis galliaꝝ vrbis epiſcopus huius tēporibus fuit et floruit: q̄ cū beato hyl
lario pōtifice chriſtianā religionē (Hetiliū ⁊ pellagianoꝝ ope) plurimū labefactatā multū
iuuit Hic itaqꝫ cū beato Germano Antiſiodorēſi ep̄o ēt ob hanc cauſam in Britaniā miſ
ſus iuuit: vbi duobus et quinquaginta annis ſacerdotio venerabiliter functus eſt. Quo āt
anno obijerit nō ſatis cōſtat. Eius v̄o feſtū. 4. kal'as. Aug. celebrat.

Theodorus p̄ſbiter: natione Syrus: homo nō mediocriter eruditus. p̄ hoc tēpus librū de
Scripture ſacre conſonantia noui. ſ. et veteris teſtamēti contra antiquos hereticos edidit
Et poſtea zenone imperāte diē obijt.

Fauſtinus quidam in regno galliaꝝ ep̄us: homo in diuinis ſcripturis ſatis inſtructus: hac
tempeſtate librum De ſpū ſancto cōpoſuit: Aliud ꝙꝫ egregium opus de Gratia dei edidit
item libellos plures aduerſus Arrianoſ ⁊ Macedonianos. ⁊ aduerſus eos qui in creaturis
aliquid in corporeum eſſe dicūt item Epl'am in libelli modum ad quēdā Dyaconū grecū
qui ad Neſtorianā impietatē abierat: Extat et alia eius Epl'a pulcherima: ad dei timorem
exhortatoriā. Ac plurima alia eius ſcripta: Et propterea inter doctores egregius annu
meratur.

papa. 49. Implitius papa natione. Tyburtinus: p̄re Caſtino: poſt hyllarium pōtificē: ſedit an 489 5688
nis. xv. mēſe vno ⁊ diebus. 7. Hic a Iuuentute ſua nō modo Simplex: ſed ⁊ rectiſſi
mus ac timēs deum fuit. Qui: ⁊ Gratiano referente: multa cōſtituit: Et p̄mo vt nullus iui
tus ī Epiſcopū p̄eitus promoueretur. ſicut hēmus in Canone. 74. di. c. Ubi iſta Item Cen
ſuit ne clericus vllus poſſeſſionem alicuius beneficij a laico recognoſcere p̄ſumeret. vt. xvi.
q. vi. per totum: Quod poſtea quidem a Gregorio alijſqꝫ pōtificibus confirmatum fuit
hic optimus pontifex infraſcriptas in vrbe baſillicas edificauit: Et primo Baſillicam ſācti
Stephanis prothomartiris. Baſillicā ſācti Andree apoſtoli: nō longe a tēplo ſācte Marie
maioris: Aliam ꝙꝫ baſillicā ſācti Stephani apud ſāctum laurētiū dedicauit: Et etiā Baſil
licam ſancte viniane martiris ad palatium lucinianū vbi corpus ipſius virginis repoſitū
eſt: Tandē cū Ro. ecc'liā nō ſolum bonis inſtitutis verū ēt ⁊ donis plurimis auxiſſet pluri
moſqꝫ p̄ſbiteros: dyaconos ⁊ Ep̄os creaſſet deceſſit et. vi. nonas martij ī beati petri tēplo
ſepelitur. Ac poſt ſedes vacauit dies. 26.

Arthurū Britānoꝝ regē ⁊ quidē cantatiſſimū: per hoc tēpus regnū ſuſcepiſſe ferunt virum
ſane bellicoſiſſimū atqꝫ fortiſſimū. Qui ⁊ lorica pulcherrima vtebat. regi q̄dē tāto condi
gna Sed et in capite aurea galea in qua Draco ſculptus videbat. Clipeū ꝙꝫ aureū p̄ ſe fer
re faciebat. in quo dei genitricis imago depicta videbatur. vt eā ſemꝑ aduocatā ſuā ī me
moriā ī oī re reducere poſſet lanceā p̄terea noīe Ron arduā latāqꝫ ⁊ cladibus aptā quam
quidē quocūqꝫ ibat ſecum deferri faciebat. Caliburnū etiā gladiū cū habuiſſe et portaſſe
dr̄: cū quo quadringētos ⁊ ſexaginta viros vno prelio eum interfeciſſe ꝓhibetur. hūc eti'

am virum optimum et christianiſſimū fuiſſe ferūt ꝛ eccl'ie collabenti in Gallia ꝛ britania plurimū ſubueniſſe: nec nō et catholicā fidē mirū ī modū ampliaſſe: vnde ꝛ regiōes m'l tas. Franchoniā vz et Datiā Guaſconiaz ꝛ Germaniā: eā orbem ſuo ſubiecit imperio: Taz m'lta etiā commiſit prelia: vt breui ad triginta regna ſibi vendicauerit: Quāobrē ꝛ Rotūdaz menſā apud Corimbiā Ciuitatem iſtituit. Tādē cū in ꝓlio multas hoſtiū ſtrages dediſſet ꝛ ipſe vl'neratus ī inſulam deferꝛ: ibiqꝫ conſtitutus: vt Britonū tradūt hiſtorie: ide ſublatus nuſq̄ cōparuit: quē ꝛ nūc vſqꝫ britones expectare dicūtur.

Viri doctrinis excellentes

Genadius Conſtantinopolitanus ep̄us vir doctrina ꝛ lingua nitidus hoc tēpore īter eccl'iaſticos doctores inſignis fuit. Qui inter cetera totū danielem prophetā ex integro ad verbū ꝯmentatuſ ē. Similiter ꝛ m'ltas omilias cōpoſuit.

Joannez quēdā Antiochenū: ex grāmatico: p̄ſbiterū factū ac tēpeſtate fuiſſe ꝛ quedā cōtra eos qui in vna tm̄ ſubſtantia chriſtū adorādū p̄dicabāt ſcripſiſſe tradūt vbi ꝛ q̄ſdā Cyrilli ep̄i ſentētias in caute: forte ab illo aduerſus Neſtorē prolatas: impugnat. qō robur Thimoteanis hereſibus addebant.

5673 474 Zeno Iſauricus quartus decimus cōſtantinopolitanus Imperator a leone āte mortez Auguſtus cum filio declaratus imperauit annis. 17. leo enim: vt dictum eſt: valitudine correptus primum nepotem ſuum ex Mariagene ſorore ſua filium nomine leonē. Imperij ſucceſſorem deſignauerat. Qui puer cū paucis diebus Imperaſſet: hunc zenonem patrem ſuum propria manu coronatum. imperatorem fecit Sed cum paulopoſt in calcidonem pertexiſſet verina ſocrus ſua Baſilicam Ducem virum ſtrunuum fratrem ſuum in conſtantinopoli imperatorem appellauit. Quod audiens zeno iſauriam ſe contulit maleuſ cū Mariagene vxore ſua exulare q̄ rempu. perturbare. Cuius fugaz libenter Baſilicus ſuſcepit: verum cum ciuitas conſtantinopolitana eius hereſes et turpitudines ferre non poſſet zenonem in vrbe reuocauit Qui reuerſus baſilicum cognatum ꝛ eius filium quez ceſarem fecerat atqꝫ verinam eius Socrum in cappadociam relegauit: interim vero Odoacer: cuz magna Turcilingoꝝ ꝛ heruloꝝ manu italiam ingreſſus horeſtem militie magiſtrum: apud papiam ſuperatum et captum placentiam perducens ibidem vniuerſo ſpectante populo īterfecit: zeno āt italie calamitatem miſeratus Theodoricum Gothoꝝ regē iam ātea apō ſe ſuoſqꝫ p̄deceſſores in honore habitū ꝯ odoachrū cū ingētib' copijs ī italiā mittit: q̄ horeſtē odoacri p̄rez ꝛ Ducē ſuū ſuperauit. cūqꝫ ēt ꝯ Odoacrem ſeu Odoacruz ſepius ꝯflixiſſet il luz tādē ī Rauena vrbe obſedit: ꝛ eo ipulit. vt eū ēt iperij ſociū acciperet qō et fecit: veruz ſequenti die Theodoricus ip̄z odoacrem ꝛ eius filiū: ꝯ fidē datā īterfecit ꝛ poſtea nemine cōtradicēte totius italie iperio potitus eſt: Tādē et hic zeno cū m'ltas ꝑdidiſſet leges ꝛ bulgari vniuerſā Thraciā deuaſtarēt: ne. eis ꝑꝑ receſſū Theodorici reſiſtere poſſꝫ: viſa ēt maxima cōſtātinopoli cōflagratione: dolore animi morbū ꝯtraxit. ex q̄ paulo p' vitā finiuit

479 Clodoueus q̄ntus: vt ferꝛ: francoꝝ rex hoc anno childerico eius p̄re morte ſublato ī regnū ſucceſſit ꝛ regnauit ānis. 30. vir vtiqꝫ potēs ꝛ armis ſtrenuus: q̄ Theodoricū ſolū ex cōcubina hn̄s filiū chrotildē chilperici Burgūdioꝝ regis filiā forma elegātiſſimā ꝛ xp̄ianiſſimā duxit vxorē: cui' ſororē patruus ei' Gūdebādus burgūdie rex exilio damnauerat ꝛ vtrūqꝫ eius parētē necnō ꝛ duos f̄res ac ēt Godeſillū eius patruū gladio obtruncauerat hec itaqꝫ chrotildis regina facta mox virū ſuum clodoueum regem: diui Remigij Remenſis epiſcopi interuentu: ad catholicam fidem cōuertit clodoueo ip̄i Bap. ſuſcipienti ꝛ dicenti. Mitiſ depone colla Sicamber adora quod incendiſti incēdeqꝫ qō adoraſti p̄cepta igitur baptiſmi gr̄a confeſtim frācoꝝ regnum immenſum auctum eſt. Et propterea anaſtaſius imperator cum eius famā atqꝫ virtutes intellexiſſet repente coronam aureā gemmis ornatā cum tunicha et balrheo eidē ex cōſtātinopoli ī Galiā trāſmiſit: a q̄ die ꝛ cōſul et imperator deſignatus trabea ēt conſulari īdui meruit Ac. deinceps Ro. iperiū qō dudum apud conſtantinopolim in amplū fuerat indies minui cepit et francoꝝ regnum augeri. clodoueus itaque

pariſioꝝ vrbē regni ſui caput ēt cōſtituēs. inde vniuerſos expulit hereticos ⁊ catholicos introduxit.

Papa. 50. Felix eiꝰ nois tertius natione Ro. pr̄e fel ce pſbitero. ex regiōe faſciole beati gregorij pape Atauus: poſt Symplicium pontificē ſedit annis. 8. men. xi. ⁊ dieb'. 19. vir vtiq3 optimus qui inito pōtificatu ſtati ex grecia relationē accepit petrū Euticianū quem antea dixim9 ob hereſim in exilium fuiſſe pulſum ab Achatio cōſtātinopolitano epo eē reuocatū. vnde cōcilio cōgregato Felix hic pon. auctoritate ſedis aplīce petrū hereticū: ⁊ ipſum Achatiū epm damnat. In eo itē cōcilio cōſtituit vt accuſato apud iudicē. ſēper propter reſponſionē darētur Inducie. vt hēt in canone. 2. q. . c. De Inducijs. cōſtituit ēt vt Eccl'ie ab Epis conſecrarēt: vt de conſe di. i. c. Sic nō alij. Hic Baſilicā beati Agapiti martiris non lōge ab Eccleſia ſācti laurētij. edificauit. et cū bis i vrbe Roma ſacros ordines celebraſſet vbi pſbiteros octo ⁊ viginti. dyaconoſ q̄nq3. ⁊ epos p diuerſa loca numero. 30. creauit: mori: ⁊ i eccl'ia beati pauli ſepellitur. ceſſauit tūc Epiſcopatus dies ſex. 484. 5683.

Cōciliū aurelianēſe tertiū tēpeſtate hac clodouei regis iuſſu idicitur: Quod q̄dē ſāctuſ Mellanius cōgregaſſe dicitur: q̄ i loco etiā quatuor alia cōcilia ꝯgregata fuiſſe ſcribitur p̄mum ſub beato ſiluestro papa: auctore Marino epo: Secūdū auctore Aureliano epo. Tertiū hoc idē Mellanio epo auctore: Quartum auctore albino andegauenſi epo: Quītū honorato Bituricēſi epiſcopo auctore qō probatur i Decretis. xv. di. c. Sexto ſynodus. 486.

Rauenati reges.

Theodoricus: Theodomiris Oſtrogothaꝝ regis ex Arilena concubina filius: ſextodecimo imperij zenonis anno italie totius dominio potitus eſt: ⁊ regnauit annis. 25. vir ōniū barbaroꝝ mitiſſimus. qui et ſi Rauenatē vrbē regni ſui ſedē fecerit vrbē tñ Romanā q̄ ad potuit honorauit: Nā ⁊ Octauij Sepulchrum exornauit: ⁊ ſpectacula de more exhibuit et alia edificia publica ⁊ Baſilicas multas extruxit: nihil q3 omiſit. q̄ ad optimum p̄ncipē ptineret. Et vt regnū ſuū aliquādo ſtabiliret: Clodouei francoꝝ regis filiā: noīe Andefledam vxorē duxit ⁊ ſororem honorico vandaloꝝ regi. ⁊ alterā Alarico veſegothaꝝ. tertiā q3 Gundibato Burgondionū regi i matrimoniū copulauit. Indeq3 paulo poſt: Clodoueo francoꝝ regi ſocero ſuo bellum intulit grande: eo q̄ alaricū veſegothaꝝ regē generū ſuū interfeciſſet: ⁊ vaſconiā ptē regni ſui occupaſſet. ac gallis ingēti p̄lio ſuperatis vaſconiā iterato recepit receptamq3: pro Almerico paruulo Alarici filio donec adoleſceret: gubernauit: his optime geſtis: vt erat ingentis animi ⁊ potētie vir etiā ſiciliā Dalmatiā. liburniā. Illyricū Narbonēſem Galliam atq3 Burgundiā ſuo ſubiecit imperio. Tridentinā poſtea vrbe3 in alpibus poſitā3 pulchro cinxit muro. ⁊ italiā oēm ab externo hoſte tutatus eſt. Collocatis q3 herulis in extremis italie ptibus apud Auguſtā p̄toriā interfecto q3 Odoacre alium regem dedit: quē adhuc adoleſcentem in adoptiuū ſuſcepit filiū. Hic boetium et Symachu3 conſulares viros Romanos ob ſuſpitionē affectate libertatis exilio primū damnauit ⁊ poſtea interimere fecit. Cūq3 in Arrianā poſtmo3 hereſim declinaſſet iohannē papā ⁊ nōnullos alios catholicos apud rauenā in carcerē truxit: vbi eum cū alijs multis inedia atq3 alijs ſuplitijs interire fecit: Sed hanc ſeuitiā dn̄s nequaq̄ p̄miſit multā. Quia ioāne papa mortuo: ⁊ ipe poſt ſeptuageſimū diem Apopleſi correptus ſtati3 hereticus expirauit cuiꝰ aia3 Gregorio i ſuo dialogo referente eremita q̄dā i lyparis i ignē vidit inmerſā huic āt Theodorico: Athanaricus eiꝰ ex filia nepos in regnū ſucceſſit: Athanarico āt Theodatus ſuffectus ē Quo deiecto vitigis regnū accepit: ſ3 eo a beliſario capto ⁊ iuſtiniano ipatori pſentato regū iterato in iperij dictionē ceſſit. 488.

Burgondionum regni finis.

Gundebandus vltimus Burgondionū rex: Chrotildis regine francoꝝ patruus: p hoc tēpus interfectis frībus ſuis: regnū omne occupat. ſ3 quātū regnauerit ignoratur. quippe Gundiocho eius pr̄e defuncto. quatuor eius filij heredes i regno ſūt inſtituti. Sed hic reliquis eiuſ frībus interfectis cū eaꝝ ꝯiugibus ac filijs: duabus tātūmodo frīs filiabus v3 Sedelena et

Chrotildi ſuperſtitibus regnū omne ſolus obtinuit. Qui regno in pace adepto confeſtim in italiā per Domuſſule mōtē agri Nouarienſis ingreditur. et magnas ſtrages Nouarienſibus: Comēſibus vercellenſibus: Taurinēſibus atq; Eporidienſibus dedit: Quo abſēte clodoueus francoꝝ rex ſtatim chrotildem eius neptē chilperici filiam per internūcios pertētare fecit: an ſe i virū ſuū habere vellet cui cū libentiſſime id facere optaret raptam vxorē duxit ⁊ paulo poſt duos ex ea filios ſuſcepit. Cumq; poſtea clodoueus vxoris hereditatē ab iſto Gundebando expoſtularet nec obtinere poſſet aduerſus eum bellū mouit et ciuitates omnes inter Lygirim et Sequanā fluuios ſitas: ſuo ſtatim ꝯquiſiuit imperio: Cumq; ꝙ reliquū ſupfuerat bello ēt ſibi vendicare tentaſſet iteruenīēte chrotildi pacē ꝯſtitit paceq; cōfecta: Gundebādus ad ꝯfirmādū re nū ſuū: Theodorici predicti italie regis filiā duxit vxorē et ex ea mox filiū ſuſcepit. Que cū nouercā ſe videret: vt eius filius poſt mortē pr̄is regnare poſſet. priuigno Sigiſmundo iſidias tetēdit: ⁊ tandē veneno eū ſuſtulit. Mortuo demq; clodoueo francoꝝ rege hic filijs clodouei moleſtus eſſe cepit: Qui matris chrotildis ꝑ ſuaſionibus ſtimulati maxio exercitu ꝯparato i eū mouēt: Quo fuſo ac ſuperato eius regnum i francoꝝ regnū ceſſit.

489 Unericus Genſerici vandaloꝝ regis filius: hoc anno pr̄e defūcto: apud aphricā vādalis regnare cepit ⁊ regnauit ānis. 8. Qui more patris arrianis fauēs: catholicos pſequi nō deſtitit. Et die vna. ad quatuor milia nongentos ⁊ ſeptuaginta ſex chriſti cōfeſſores diuerſis ſupplitijs euꝫ interfeciſſe dicitur. Quoꝝ cū multi eſſent eccleſiaꝝ Epiſcopi preſbiteri: ⁊ dyaconi aſſociatis ſibi fideliū populoꝝ turbis: pro catholice confeſſionis defenſione in horribileꝫ eremū ꝑmū exilio truſi: ad extremū. 4. idus Octobris varijs cruciatibus afflicti martiriū ꝯſumauerūt: īnr̄ q̄s Cyprianus ⁊ felix: dn̄i nr̄i ſacerdotes precipui ⁊ ꝑmicerij fuere. Quo āt genere mortis hic vnericus obijerit nō ſatis ꝯſtat.

Uiri doctrinis excellentes.

Mamerus vienenſis eṗus: hiſdē tēporibus ob ſāctitatē atq; doctrinam magno habetur in precio ꝙ iter cetera ſue virtutis monumēta: ꝑmus Supplicatiōēs: q̄s Greci letanias vocāt: iſtituit: ⁊ hoc quāmaxie pp frequētes terremot⁹: ꝙ tū Gallias accerbiſſime moleſtabāt atq; vexabāt. ac pp beſtiaꝝ quaſdā icurſiones: ꝙ tūc populū ſuū plurimū ꝯtriuerāt. Et he ꝙdē letanie minores dicūt: ad maiorū differētiā q̄s magnus gregorius i ſācti marci feſto iſtituit

Remigiū ēt Remēſē Epm: ⁊ ꝙdē doctiſſimū atq; ſāctiſſimū: per hec tempora floruiſſe cōſtat eo ꝙ clodoueū frācoꝝ regem cū innumerabilibus francis baptizauerit. Qui ꝑter ſāctitateꝫ maxiaꝫ cū idiuinis ſcripturis ꝑclariſſim⁹ hēret cōmētarios perutiles i nouo ⁊ veteri edidit teſtamēto. Septuagita ⁊ eo āpli⁹ ānos: cū i eṗatu expleſſet īter cetera ſue ſāctitatis miracula facta puellā a morte corpori ſuſcitaſſe legi̇t. obijt āt āno dn̄i. 468. kal̄is octobris.

Naſtaſius q̄ntuſdecim⁹ cōſtātinopolitanus iperator: poſt Zenonē: iperauit i oriente anaſtaſius

5689 490 tm̄ ānis. 36. hic clodoueo frācoꝝ regi. eo ꝙ Eugoliſmā ⁊ burdegaliā ciuitates celebres a Ueſegothis (ꝙ arrianā hereſi tenebāt) abſtuliſſet precioſā (vt diximus) trāſmiſit tunicā eūq; patriciū creauit. ſꝫ poſtmōꝫ ꝑ achatiū cōſtātinopolitanū epiſcopum corruptus factus eſt hereticus. Eā obrē cū ab Ormiſda pontifice Romano ꝑ legatos moneret vt ab Euticetis hereſi diſcederet: iratus confeſtim oratores ab vrbe eijecit: dicēs Nos ⁊ pontifici ⁊ alijs iubere volumus nō āt iuberi. Et ppea paulo poſt ſuis oibus aſtātibus principibus vt ſceleris ⁊ ſupbie penas daret ictu fulminis interijt:

Elaſius ei⁹ nois ꝑmus papa: natione apher pr̄e valerio. p⁹ felicem pontificē ſedit ānis

5689 490 4. men. 8. ⁊ diebus. 17. Hic vir ſāctus fuit. ꝙ vt ad pōtificatū aſſumptus fuit mox Manicheos in vrbe deprehenſos exilio damnauit. eorumq; libros quoſcūq; inuenire potuit: apud baſilicaꝫ ſancte marie maioris publice combuſſit: Deinde diligens que dei ſunt multa conſtituit que ad Eccleſiaſticum cultum pertinebant. Et primo vt nullus bigamus ad ſacros ordines (niſi de licentia ſedis apoſtolice) promoueretur. vt habet in Canone. 52. di. c. Nam confidit. Uoluit item vt ſeruus clericus factus ſeruituti etiaꝫ permaneret obno papa. 51

xius.54.di.c.Frequens:Statuit i.em vt nullus membro mutilatus:aut carens oculo or-
dinaretur pſbyter.lv.di.c.ſi euangelica.Utq; epiſcopi a ſuo tm̄ metropolitano et ipſe ab
eis ordinaretur.64.di.c.Qui per ambitiones.Cenſuit etiam vt clericorum ordinationes
quater i anno de cetero fierent et die Sabbati tantum.75.di.c.Ordinationes. Diſtinxit
quoque gradus per quos voluit:vt quis ad epiſcopatum aſcenderet.ſ.vt primo hoſtiariuſ
fieret deinde lector Exorciſta Acolitus.Subdyaconus:Dyaconus preſbiter ⁊ demuȝ epiſ
copus.vt.77 di.c.Illud nos.Conſtituit preterea vt inimici ⁊ ſuſpecti in iudicio ab accuſa
tionibus repellerentur.3.q.5.c.omnis. qui vetuit item huiuſmodi decreto Seruis:ne oīo
teſtamentum cōdere poſſent:vt.15.q.1.c.Frater ⁊ coepiſcopus:Mādauit itē Sacerdotibuſ
celebraturis ne corpus vnq̄ ſine ſanguine conficerent:vt de conſe.di.2.c.comperimus:Eo
dem q; decreto vetuit alias ꝯſecrationes ſine miſſa fieri poſſe:de conſe.di.i.c.omnis.hunc
etiā preces ordiaſſe ferunt quas in prima die hora in Eccleſijs dici mandauit:Hymnoſq;
multos ad Imitationem diui.Ambroſij cōpoſuit.quos in ſingulis diei horis voluit decā
tari.vt habetur.5.di.c.Conuenit.hic cum eſſet doctiſſimus vir quinq; libros.ꝯ.Euticenꝫ
et Neſtorium edidit.et duos ꝯ Arrium.Orationes etiam nonnullaſ elegantes graueſq; ha
buit.epiſtolas q; preterea ad amicos et domeſticos fidei nō minus graues q̄ doctas ſcripſit
Gradualia inſuper et Tractus alleluyaq;:ac perfaciones multas compoſuit.Baſilicas de
inde plurimas in vrbe dedicauit clerum quoq; amauit et auxit:necnon ⁊ pauperes fouit
ac fideles omnes mira pietate ac charitate complexus eſt.atq; Romanā ciuitateȝ a multis
periculis tutatus eſt.Demum cum preſbiteros duos ⁊ triginta .dyaconos.22.et ep̄os per
diuerſa loca numero.67 creaſſet.xi:kalās octobris nature ſatiſfecit.cuius cōrpus i Baſili
ca bti petri ꝯditū fuit.eoque mortuo ſedes vacauit dies ſeptem.

Apochriphi libri.

Is preterea digniſſimus pontifex exiſtis(vt prefertur)Manicheoꝝ libris ad tollēdā leuitatẽ
et infamie notam ſubſanātioniſq; Eccleſie catholice occaſionem:hoc etiam memorie dig- 49 3
num peregit opus.Qui cū innumerabilia ſcripturaꝝ tam hereticoꝝ q̄ catholicoꝝ habe-
rentur opuſcula:granū apaleis ſeparauit.Et que ſanctorum patrū ſcripta erant recipiēda
ab eccleſia declarauit:que quidem locis ſuis hoc in opere diligenti cura mandauimus:qui
vero libri inter apochriphos forent deputandi ipſe:gratiano teſtante:oſtendit ſicut etiam
ad verbum habetur in decretis.xv.di.c.Sācta romana eccleſia:vbi ſic ait Ariminenſem
Synodum a conſtantio ceſare conſtantini magni Auguſti filio cōgregataȝ mediante thau
ro prefecto ex tūc et ex nūc in eternum ꝯfitemur eſſe damnatam.deinde Itinerariū nomie
petri:qd̄ vocatur ſancti clementis libri numero xij:apochripha.actus noie andree apoſtoli
apochriphi.et actus noie Thome apli libri numero.x.apochꝛ.itē act⁹ noie petri ali⁹ apo-
chriſ ha.act⁹ noie philippi apli apochꝛ.euangeliū noie Thadei apochꝛ euāgeliū nomine
Barnabe.⁊ euangelium noie iacobi minoris.⁊ euangeliū noie petri apli:⁊ euāgeliū Tho
me apli quo vtuntur Manichei ⁊ euāgeliū noie Bertholemei apoſtoli.et euangelium no
mine andree apli ⁊ euāgeliū qd̄ falſauit lucianus preſbiter.euāgelia hec oia apochripha
exceptis euāgelijs mathei marci luce et Johannis:Item liber de infantia ſaluatoris et de
Maria:⁊ obſtetrice apochꝛ:liber qui appellatur paſtoris apochꝛ:libri omnes quos fecit
lucianus filius diaboli apochꝛ:liber qui vocatur fundamentum apochꝛ et liber qui vo
catur Theſaurus et liber de filiabus Ade:et liber qui appellatur Tecle et pauli apoſtoli
apochriphi ſūt.liber qui vocatur nepotis et liber prouerbiorum qui ab hereticis ꝯſcript⁹ ē
et ſācti Sixti noie ṗnotatuſ apochꝛ ſūt reuelatio q̄ vocaᵗ thome apoſtoli ⁊ reuelatio q̄ dr
pauli apli ⁊ reuelatio q̄ diciᵗ ſtephani apochꝛ ſūt liber q̄ vocaᵗ Aſſūptio ſācte marie virgiſ
⁊ liber q̄ penitētia ade.apochꝛ:liber q̄ vocatur Gigantes q̄ cū Dracone p⁹ diluuiū pugnaſſe
ab hereticis ꝯſcript⁹ dr.apochꝛ.liber q̄ vocaᵗ teſtimoniū.Job ⁊ liber q̄ dr penitētia orige
nis ⁊ liber q̄ vocaᵗ penitētia ſācti Cipriani.⁊ liber qui vocaᵗ penitētia Jamnis et mābre ⁊
liber q̄ dr ſortes apoſtoloꝝ oēs apochriphi ſūt liber q̄ diciᵗ phiſiologuſ ab hereticiſ ꝯſcri-

ptus ꝛ beati ābroſij noīe ſnetat⁹ apochꝛ̄ hiſtoꝛia euſebij ſāpbili ꝛ liber q̄ vocatūr canones
ſanctoꝛum apoſtoloꝛum apochꝛ̄. Opuſcula Tertuliani lactantij Aphꝛicani poſthumani
ꝛ Galli apochꝛ̄: Opuſcula montani priſcille ꝛ maximille apochꝛ̄. Opuſcula Fauſti ꝛ Ma
nichei ꝛ opuſcula alterius clementis alexādrini Tharſenſis Cypꝛiani arnobij fauſti rigidi
enſis galliaꝝ apochꝛipha Opuſcula Frumētini ceci Antitonij ꝛ Caſſiani galliaꝝ pꝛeſbite
ri: ꝛ opuſcula victoꝛis pictabionenſis: Et opuſcula centone de xp̄o virgilianis compagiata
verſibus ꝛ hec oīa apochꝛipha ſunt epl'a Jeſu ab Abagarum regem: ꝛ item Abagari ad
Jeſum apochꝛ̄. Scriptura que vocat contradictio apochꝛ̄. Paſſio Cyri ꝛ Julite ꝛ paſſio
ſancti Geoꝛgij martiris apochꝛ̄. Filateria omnia que non angl'oꝝ (vt nōnulli confingunt) ſꝫ
demonū magis arte conſcripta ſunt. Hec ꝛ ſimilia que Symon magus Nicholaus cherin
tar Martion Baſilides Ebion Paulus ſamaritanus Photinus Bonoſus ꝛ qui ſimiliter
errore decepti ſunt. Montanus quoqꝫ cum ſuis obſceniſſimis ac ſequacibus Apollinaris
valētinus manicheus Fauſtus Aphꝛicanus ſabellius Arrius macedonius Eunonius no
uatus Donatus Euſtaſius Jouinianus Pelagius Julianus Elamenſis pꝛiſcilianus ad hiſ
pania Neſtorius cōſtantinapolitanus. Maximus vnicus lapecius Dioſcor⁹ Eutician⁹ pe
trus ꝛ alius petrus e quibus vnus Alexandriam ꝛ alter maculauit Anthiochiā Acatius
cōſtātinopolitanus cū ꝯſoꝛtibus ſuis, necnō ꝛ oēs eoꝝ diſcipuli vel ſciſmatici docuerūt vel
conſcripſerunt quoꝝ noīa minime retinētur, nō ſolum repudiauerunt veꝝ ēt ab oī roma
na eccleſia catholica ꝛ apoſtolica eliminata atqꝫ cū ſuis auctoꝛibus auctoꝛum qꝫ ſequaci
bus ſub anathemathe indiſſolubili vinculo ineternū cōfitemur (inquit) ēē damnati.
Apochꝛiphus itaqꝫ dici pōt latine abſcōditus vel additus Nā componitur ex apo ꝓpoſitōe
ꝙ ē de ꝛ chꝛyſis ſecretū: quaſi occultus vt ꝑnoīati libꝛi de quibus eoꝝ vītas occulta ē. i. du
bia qꝛ nō bene pꝫ, vel qꝛ ocultū hꝫ auctoꝛē: qꝛ eius doctoꝛ ignoꝛatur: vel dr̄ ab apo ꝙ lōge
ſignificat ꝛ chꝛiſis ꝙ ē iudiciū quaſi longe a iudicio qꝛ nō pōt certum haberi de eo iudicium
ſiue de vītate ſiue de auctoꝛe.
Michaelis archāgeli reuelatōem Gelaſio iſto pōtificante apud apuliam in monte gargano
tertio kal'as octobꝛis factā fuiſſe tradūt: vbi ꝛ poſtea tēplū miris edificijs extructū fuit eoqꝫ
loci ob deuotionem tantā populoꝝ frequētiam ſingulis annis conuenire dicitur: vt nō ſo
lum chꝛiſtiani ſed ꝛ infideles quoqꝫ ad patrocinium ſancti angeli implorandū frequentēt
Epiphanius papienſis ep̄us vir diuina hūanaqꝫ ſapientia, pꝛudētiſſimus: his tempoꝛib⁹ apō
Theodoꝛicū regē pp eloquētiam ꝛ ſanctitatem magno i ꝑcio hitus ē Cuius auctoꝛitate et
ſanctitate italia a Barbaris vexata liberata ē.
Naſtaſius eius nois ſecūdus papa natōe ro. pr̄e Foꝛtunato p⁹ Gelaſiū pōtificē ſedit
5694 495 āno vno meſibus decē ꝛ diebus. 24. Hic cū pꝛimuꝫ bonus ꝛ catholicus hēretur ab
acatio ſeductus fuit, verū dum oculte eum reuocare tentaſſet. cleꝝ a ſe alienauit eo qꝫ ſeipꝫ papa. 52.
ſum a coīone maxie ſubtraxit: hanc ob rē vt ēt gratianus teſtatur, diuino nutu moꝛbo ſtati
coꝛꝛeptus ē: ꝛ cū in laterina ēēt: vt nature neceſſitati obtemparet inteſtina effudit vt hēmuſ
in canone, 19. di. c. Anaſtaſius. is itaqꝫ ſecūdus papa imfamis fuit. Conſtituit tamē vt nul
lus clericus ꝓpter irā vel odium in eccl'ia officiū ſuū intermitteret miſſa excepta. Excōica
uit ēt pꝛio Anaſtaſium impatoꝛē eo ꝙ Acatio heretico faueret. Et hec de anaſio iſto dicta
ſufficiant. Qui ēt in ſeptēbꝛio menſe ſemel oꝛdinationibus celebꝛatis duodecim p̄ſbiteros
ꝛ ep̄os. xvi. creauit atqꝫ ita. iꝫ. kal'as decēbꝛis in Baſilica btī petri ſepultus fuit. ꝛ poſt vaca
uit ſedes dies ſex.
5696 497 Jmachus papa natione Sardus pr̄e ꝛ ip̄e foꝛtunato poſt anaſtaſiū nō ſine magna di
ſcoꝛdia pōtifex creatus ſedit ānis. xv. menſibus. 6. ꝛ diebus. 22. Cum enim hic in late papa. 53.
ranenſi palatio oꝛdinaretur Laurētius quidā in Ede btē virginis que noua dicebatur ab
alijs ꝑ cōtētōem pōtifex ſubrogatus ē. Res āt cū apud Theodoꝛicū ageretur Simachus
hic i pontificatu cōfirmatus eſt ſicut etiam gratianus i canone meminit. ſ. 17. di. ca. Conci
lia: Qui confirmatus hac clementia in laurentium vſus ē: vt ipſum Nicerinis epiſcopum

dederit. Poſt quattuoꝛ deinde annos iterum maxima altercatio in clerum ſurrexit: ⁊ hoc ꝓpter crimina Simacho obiecta: Quia Romani pace faſtiditi laurētiū reduxerūt ⁊ ſextū diſſidium fecerunt. Rex āt Theodoꝛicus canonum eccl'iaſticoꝛum ignarus petrū quondaꝫ Altinū epm̄ e Rauenā romā miſit: qui vtroqꝫ pontifice deiecto ſe pontificem fecit. At Simachus centū ⁊ viginti epoꝝ Synodo cōgregata de obiectis criminibus conſtanti animo ſe purgauit: ac petrum laurentiūqꝫ maloꝝ oīum capita relegari obtinuit. Simachus itaqꝫ cum gloꝛia ⁊ honoꝛe reſtitutus confeſtim māicheos ab oꝛbe expulit ⁊ eoꝝ libꝛos iteruꝫ publice concremauit. Et poſtea baſilicas multas aut oꝛnauit aut a fundamentis erexit. Conſtituit autem ſub Anathematis pena vt nemo adhuc viuente papa de electione futuri pontificis ꝑſumeret loqui ſicut habemus in canone. 79. di. c. Si quis: Mandauit quoqꝫ clericis ne cum mulieribus niſi cum conſanguineis in vna eademqꝫ domo cohabitarent: vt. 81. diſtinctiōe capi. volumus. Conſtituit item vt diebus dominicis ⁊ in martirum natalicijs Gloꝛia in excelſis deo in Miſſis ſemper caneretur. Fuit hic pontifex pauperum ⁊ maxime epiſcopoꝛuꝫ ac clericoꝛum amatoꝛ quibus in Aphrica ⁊ Sardinia exulantibus pecunias ⁊ veſtes pro poſſe miniſtrauit. Multos quoqꝫ captiuos in diuerſis prouincijs: multa pecunia redemit: Tandem creatis nōagintaduobus pꝛeſbiteris. dyaconis. xvi. ⁊ epis p diuerſa loca numero. 117. moꝛitur: ⁊: 14. kal'as Auguſti. in Baſilica beati petri ſepelitur. vacauitqꝫ ſedes dies. 7.

Uiri doctrinis excellentes.

Fulgentius natione Apher rupenſis epiſcopus ⁊ pꝛeclariſſimus doctoꝛ his tempoꝛibus floruit qui ex Aphrica cum innumerabilibus catholicis in Sardiniam a Toꝛſimundo vandaloꝛum rege catholice fidei defenſionem exulatum miſſus coꝛpus ſanctiſſimi patris noſtri auguſtini ac alias nonullas ſanctoꝛum reliquias ſecum detulit: vbi ⁊ quod reliquum vite ſue fuit tempus conſumpſit. ibidemqꝫ conſtitutus nihil pꝛetermiſit quod ad veram chꝛiſti fidem pertineret. ſ. pꝛedicando. docendo monendo ⁊ libꝛos componendo: E quibus libꝛis a ſe editis: hi ꝑcipui ſūt videlicꝫ ad Eutichanū de remiſſiōe peccatoꝝ lib. 3. Ad dōatū ꝺ fide li. 1. De miſterio mediatoꝛis li. 2. De ꝑdeſtinatōe ⁊ quibuſdā alijs queſtōibus li. 3. Contra obiectiones Toꝛſimūdi regis arriani li. 1 De continentia coniugatoꝛum ſeruanda li. 1. Ad pꝛobam de virginitate ſeruanda li. 1. Ad eandem de oꝛatione li. 1. Ad Eugippium ꝺ caritate habēda li. 1. Ad Tehodoꝛum ſenatoꝛem. li. 1. Ad venantium: de penitentia ⁊ indulgētia li. 1. Oꝛationes quoqꝫ multas hūit ad populum elegantes quidem ⁊ graues ⁊ pꝛeſertim De natiuitate domini ⁊ de beato Stephano martire. 494

Hegeſipus vir doctiſſimus per hec tempoꝛa in pꝛecio exiſtens etiam eccleſiam dei plurimū iuuit: hic cum religioſiſſimus haberetur etiam Monachoꝛuꝫ regulas accurate compoſuit ⁊ ſancti ſeuerini abbatis vitam eleganti ſtillo conſcripſit.

Genadius Maſſilienſis Epiſcopus vir greca latinaqꝫ lingua eruditus ⁊ ipſe tempeſtate hac diligens patris noſtri Auguſtini imitatoꝛ libꝛum de dogmatibus chꝛiſtianis compoſuit Et ibidem quid cuiqꝫ ad ſalutem neceſſarium eſſet declarauit. Item diuum Hieronymū imitatus libꝛum de viris illuſtribus edidit. Multaqꝫ pꝛeterea ipſo referente de greco in latinū tranſtulit.

Simachus Patricius ac Senatoꝛ Romanus oꝛatoꝛ ⁊ phus inſigniſſimus: hiſdem tempoꝛibus cū Rome clariſſimus haberet a Theodoꝛico rege ob ſuſpitionem affectate libertatis apud papiam exilio damnatur ⁊ in carcere per aliquod tēpus truditur. deinde ab exilio reuocatus diris ſupplicijs tandem interfectus ē. Hunc namqꝫ romanam rempu. ſua ſapiētia ſuiſqꝫ ſcriptis plurimum illuſtraſſe dicitur eo ꝙ libꝛum eplaꝝ elegantiſſimarum ſcripſerit: aquo ⁊ nos hanc celeberrimā excerpſimus ſniam: ſemper natura equalibus gaudet. ⁊ tūc familiare ſibi ē oē quod ſimile ē.

Boeti⁹ Anici⁹ manilius ſeuerin⁹ chꝛiſtianiſſim⁹ vir ⁊ conſulari dignitate iſignitus poetaqꝫ ac phs celeberrimus ſimachiqꝫ ꝑdicti gener hiſdem quoqꝫ tempoꝛibus rome clariſſimus fuit 500
Hunc iō manliū vocant eo ꝙ a manlio toꝛquato oꝛiginē duxiſſe tradāt. q̄ cū ꝟe catholiciſ

ẽẽt (nec Arriãnis ẽt ꝑſepe rogatus) obtẽꝑare vellet ⁊ ipſe a Theodorico rege ſub velamento affectate libertatis poſt ſocerum ſuũ Ticinij exulare iubetur. vbi ⁊ poſtmodũ inſtigantibus hereticis ꝑpetuo carceri dãnatur. Jn qua quidẽ calamitate cõſtitutus ad recreandum animum ſuũ: cũ in mathematicis doctiſſimus eẽt: Chiterinum e neruo ꝑmus excogitauit ⁊ excidit: qḋ quidẽ modernis tẽporibus Muſicis celebre inſtrumẽtũ hẽtur: ibidẽ qꝫ ꝯſtitutus ad multoꝝ vtilitatẽ ꝑclariſſima atqꝫ inumerabilia quaſi edidit opuſcula. ⁊ que ad manus deuenere hec ipſa ſunt.

De ꝯſolatõe phiſica li. 5. incipit carmina que. De diffinitionibus li. i. incipit dedi.
De chriſtiana fide ad ioãnẽ li. i. chriſtianam fidem. de diſciplina ſcholaꝝ li. i. vr̃a nouit.
De trinitate ad ſimachũ ꝑdictũ li. 3. inueſtigatã dñi de diuiſionibus li. i. quod magnos.
De duabus naturis xpi li. i. Anxie te quidem: de muſica li. i. omnem quidem
De vnitate chriſti. li. i. vnitas ẽ que vna. de topicis differentijs li. 3. omnis ratio.

Pleraqꝫ etiam ex ariſtotele tranſtulit eamqꝫ cõmentatus eſt. Edidit qꝫ ⁊ librum: vt fertur quez de ebdomadibus intitulauit: hymnos etiam ad quinquaginta cõpoſuiſſe dr̃ inter q̃s ille precellit qui incipit: o pater deus deitas: Hunc deniqꝫ virũ optimũ ⁊ ſanctũ Theodoricus rex cũ in ſentẽtiam ſuã oĩo flecti non poſſet Arrianoꝝ rabie concitatus: poſt longuz carceris ſqualorem impante iuſtino ſeniore auguſto anno. ſ. dñi noſtri. 520. apud papiam pro catholica fide occidi iuſſit. cuius corpus ibidẽ in diui Auguſti tẽplo adhuc hẽtur conditum. Et ſunt qui dicãt eũ in cathologo ſãctoꝝ eã obrem fuiſſe relatum ⁊ ſanctum Seuerinum vocitatum.

502 Lotharius alias Clotarius ſextus Francoꝝ rex hoc ãno Clodoueo rege defũcto regnũ ſuſcipiens regnauit i gallia ãnis. 51. Clodoue⁹. n. quattuor poſt ſe relicit filios tres. ſ. legiptimos Clodomirem vz ⁊ clothariũ childebertũ ac Theodoricũ naturalẽ. Qui iter ſe ſe regnum a patre occupatũ eqſ portõibus diuiſere. clodemiris ãt natu maior ſtati deficiẽs duos filios iſantes poſt ſe reliquit: quos cũ chrotildis mr̃ ⁊ eoꝝ auia vnice diligerẽt i regno ſue i pr̃is portione que fuit in Burgondia ⁊ alemania vſqꝫ ad italiam: enutrire curarũt. Qḋ ꝑpẽdẽs clotharius hic ⁊ childebertus frater ſtati iſãtes ſuſcipiũt ⁊ terre alliſos iterficiũt. quibus interfectis Theodebertus Theodorici ꝑdicti filius ꝑclarus adoleſcẽs cũ childeberto patruo ſuo i hũc lothariũ ꝯiurarũt: q̃bus ad ꝑliũ exeũtibus chrotildis mr̃ eos ꝯpoſuit ⁊ childebertus cũ lothario iſto i hiſpaniã ꝯtra gothos arrianos exercitũ ducere hortata ẽ qui illo accedẽtes ſtati ceſarágoſtanã ciuitatẽ obſederũt. theodobertus ãt ꝑdatõibus aſſuet⁹ in italiã veniẽs liguriã nr̃am oẽm mox obtinuit. ibidẽqꝫ ꝑda magna cõqueſita in galliã redijt: mortuo deinde childeberto fratre miore clodotharius iſte regnũ oẽ obtinuit: qui vt regnum ẽt cõfirmaret filiũ Clothiſmũdam Alboino longobardorũ regi potẽtiſſimo vxorẽ dedit hic deniqꝫ apud pariſios moriens (cũ ẽt Theodoberti nepotis ſui regnũ obtinuiſſet) quattuor filios. ſ. Aritptum Guntauiniũ chilpicũ ⁊ Sigipertum poſt ſe reliquit qui poſtea inter ſe totum regnũ cocorditer diuiſerunt.

Olypius quidã Arrianus epũs hiſdẽ tẽporib⁹ apud carthaginẽ fuit. qui hoc ãno cũ in Balneijs ſanctiſſimã trinitatẽ publice blaſſemaret tribus igneis fulminibus ab angelo viſibilr̃
505 miſſis miſerabiliter decidit ⁊ eius cadauer penitus exuſtuz eſt.

Barbas ẽt alius arrianus eps cũ quẽdã his vbis baptizaret dicẽs: Baptizat te Barbas i noĩe patris per filiũ: i ſpũ ſancto. Aqua euanuit ⁊ nuſq̃ cõparuit. Quo miraculo per motus qui baptiſmũ expectabat confeſtim ad veram catholicamqꝫ fidem tranſijt.

Ormiſda papa natione campanus patre iuſto poſt Simachũ põtificẽ ſedit annis. 9.
5711 512 ⁊ diebus. 18. Hic pontificatu inito: Theodorico hortante ſtatim apud vrbẽ ꝓuincialem Synodum congregauit: in qua preſertim Euticianum hereſim damnauit que tũ prius damnata fuerat. Jn ea quoqꝫ Synodo: Gratiano teſte: mlt̃a cõſtituit ⁊ pr̃io vt nullus ſolẽniter penitẽs de cetero ad ſacros ordĩes promoueretur. ſicut hẽtur in Decretis. 51. di. c. penitentes: Eodemqꝫ decreto vetuit aliquem in epũm ⁊ ſecularibus debere eligi: vt. 61. di. ca. papa. 54.

In ſacerdotibus. Mandauit item epis aliiſq; ſubditis metropolitanorum ſuorũ decreta in cõcuſſa ſeruare. 25.q.2.c. Seruatis. Uoluit item chriſtianorum nuptia non occulte ſed publice fieri debere vt.30.q.5.c. Nullus fidelis: Uetuit preterea ſacerdotibus ⁊ aliis ne altaria in eccleſiis cõſecratis erigerent: ſine ſpeciali epi licetia de conſe. di.i.c. Nullus p̃sbiter hic grecos reconciliauit clerũq; compoſuit ac manicheos iterum (in vrbe pululantes) expulit atq; eorum libros publico incendio cõſumpſit: Huic Clotharius francorum rex p̃dictus plurima dona ⁊ quidam precioſa obtulit ſilr ⁊ Theodoricus rex Trabem argenteã mille ⁊ quadraginta librarum dono miſit. Et ꝓpterea ⁊ ipſe vt erat munificentiſſimus pontifex cum eiſdem p̃ncipibus muneribus certauit. vnde ⁊ ante altare baſilice conſtantiane coronam argenteã librarũ. xx. ⁊ cantaros argenteos ſex collocauit; atq; aliis multis dõis xpi eccl'ias exornauit. Quibus optime geſtis multis quoq; ſacerdotibus aliiſq; clericis ex more creatis. 8. idus augũ. emoritur ⁊ i bti petri apli baſilica ſepelitur. Quo mortuo ſedes va cauit. dies ſex.

Enodium Ticinẽſem epm Fortunatum cathinẽſẽ epm Uenãtium vrbis Ro. p̃sbyterũ. Uiros inſignes ⁊ quidẽ ſãctitate ⁊ eloquentia p̃clariſſimos his tẽmporibus floruiſſe ⁊ in precio fuiſſe conſtat: eo q̃ hormiſda hic pontifex eos ad Anaſtaſium impatorem hereticũ legatos in conſtantinopolim miſerit. Qui illo accedẽtes Joãnem illius vrbis epm ⁊ per eũ reliquos Grecos ab Eutitiana hereſi deſiſtere iuſſere. Sed impator ipſe nec eps aut cler⁹ cõſtãtinopolitanus obedire voluerũt: Dixitq; impator potius papã obedire debere impatori q̃ ab ipſo obediri. Et ꝓpterea contra omne ius ⁊ cõſuetudinem ipſos oratores magnis affecit iniuriis ⁊ ex vrbe depulit. De quibus ẽt diuus gregorius in Dialogorum libro multa deſeruit.

Juſtinus ſenior

Uſtinus ſenior ſextuſdecimus conſtantinopolitanis impator hoc ãno Anaſtaſio imperatori ſubrogat⁹: ipauit ãnis. 8. Js orthodoxe fidei amator ⁊ ꝓtector acerrimus fuit. ⁊ vt diligentiſſimũ fidei obſeruatorem ſe ꝓſiteret hereticorũ nomẽ ꝑ viribus extinxit ⁊ quã maxie Arriãos oẽs ex cõſtantinapolitana vrbe expulit atq; eorũ eccl'ias catholicis aſſignauit. Quod quidẽ theodoric⁹ rex (ea labe ifect⁹) egreferẽs Symachũ ⁊ Boetiũ Ro. cõſules papiã relegauit ⁊ ioãnẽ põtificẽ ro. cũ multis nobilibus romãis ire cõſtantinopolim iuſſit mandãs eis. vt Juſtino ſuaderẽt Arrianos reſtituere alioquin ipſe oi regno ſuo epis catholicis vices redderet: Juſtinus ãt ioãnẽ papã magno cũ honore excepit ⁊ ne chriſtiãi catholici trucidarẽtur poſtulata conceſſit. Legatos quoq; romãos mltũ honorauit multiſq; mũeribus eos dõauit. Qd vbi Theodoricus audiuit egretulit ⁊ ad ſe regreſſos ſi carcerẽ miſit: q̃s oẽs fame (cũ ipo ioãne põtifice) interire fecit: Et poſt eos Simachũ ⁊ boetiũ Cõſules: vt dictũ ẽ: papie iugulari p̃cepit: Quibus Juſtino relatis ipẽ merore ⁊ ſenio confectus: iuſtiniano ſororis ſue filio impatore deſignato: vite finem fecit. 515 5714

Monachorũ regulatio.

Bñdictus monachus Italicus monachorũ oiũ pr̃ ⁊ p̃cipuus regulator his tp̃ibus nõ longe ab Aquo Abrucũ ciuitate in mõte caſſino: vbi olim Caſſinẽſis ciuitas fuerat: mõaſteriũ Caſſinẽſe toto orbe celeberrimũ extruxit: vbi abbas ipẽ p̃mũ cõſtitut⁹ diſperſos mõachos i vnũ collegit: atq; diuino ſpũ illuſtratus eis regularẽ vitã p̃mũ cõpoſuit ⁊ eiſdem obſuandã tradidit. Eius ãt ſanctiſſimi viri vitam inſignẽ ⁊ miraculis claram btũs Gregorius ſecũdo Dyalogorũ ſuorũ ſcribit. Fuit.n. vir hic ſanctiſſimus iter cetera virtutũ ſuarũ monumẽta ꝓphetico ſpũ plurimũ illuſtratus q̃ mlta futura ⁊ occulta cognouit: cu⁹ fama Tottilla Oſtrogotharũ rex duct⁹ vt gregori⁹ eodẽ li. meminit) vt ipius tẽtaret ſãctimoniã ad eũ ſe ꝯtulit ⁊ ſe ſe famulũ idumẽte mẽtit⁹ aliũ p̃miſit q̃ i regio ornatu ⁊ apparatu regẽ Totillam ſimularet. Quẽ ſtati cognitũ ſãctus vir cũ placido vultu: licet ſordide veſtitũ digito vt erat ſignificatũ: ad ſe i monaſterũ veſtibulũ vocauit: pp q̃ deiceps rex eũ i ſũma veneratõne habuit. Hec ⁊ alia ꝓpe modũ infinita ſanctitatis ſigna clariſſimus ⁊ ſãctiſſimus benedictus oſtẽdit: Nec tñ longobardi nr̃i quãuis viri ſancti ſignis plurima viderũt ꝯtinuerunt quin 520

preſcito ⁊ per ipſum monachis predicto dei iudicio celebre id monaſterium diruerunt: fuit itaq₃ hic benedictus ex nobili genere in ꝓuincia Nurſie ortus Rome liberalibus lraruʒ ſtudijs traditus fuit: Sed cum in eis multos per abrupta viciorum ire cerneret cum quem quaſi ingreſſū mundi poſuerat pedē retraxit: ne ſi quid ō ſcītia eius attingeret ipe quoq₃ pᵒ modū immane ꝑcipitiū totus iret. Deſpectis itaq₃ litteraruʒ ſtudijs relicta domo rebuſq₃ paternis ſoli deo placere deſiderans ſancte conuerſationis tandem habitum ſuſcepit: ⁊ deſerta loca per aliquod tempus incognitus incoluit: ⁊ arctiſſimam vitaʒ duxit. Cuius lucernam cū dominus modo claſcere vellet ad Caſſinenſem locū illum perduxit. vbi extructo Monaſterio (tam ⁊ſi monachi longe ante illum fuerint plurimi) Monachis tamē regulaʒ ⁊ optimū viuēdi modū ꝑmus dedit. Quāobrem ⁊ diſcipulos ferme innumerabiles ibideʒ ⁊ alibi congregauit quoruʒ ope (vt ita dixerim) totū orbē terraꝝ obtinere meruit. Ex cuiᵒ clariſſimo ordine cum plurimi tū ſanctitate tū ſcia atq₃ papatus dignitatis emerſere viri: Illamq₃ Regulam primum monachis nigris ꝓtulit: De quibus ēt fit mētio i Clementinis de ſtatu Monacho. c. Ne i agro. Qui quidem ordo cuʒ pſepe a fūdatoris ſui regularibus iſtitutus declinaſſet (omiſſis alijs plurimis reformationibus) nō modicam reformationem i āno ſalutis nr̄e. 1409: apud patauinam vrbem in Mōaſterio ſancte Juſtine ſumpſit. Qui ⁊ ipſi ſibi ſpeciales iſtitutiones conſtituentes Eugenius quartus pontifex eas ſub titulo cōgregationis ſancte iuſtine approbauit: de qua loco ſuo infra dicemus. Eam aūt Regulā ab ipſo patre ⁊ inſtitutore editam nōnulli poſtmodū complexi ſunt Monachi: quorum ō. numero fuerunt Ciſtercienſes a diuo Bernardo plurimum aucti. Camalduenſes: Cluniacenſes. Celeſtini: montis Oliueti nouus ordo: Silueſtrini. Et qui humiliati appellātur. hi omnes ⁊ alij plurimini: quāuis diuerſo habitu diuerſiſq₃ conſtitutōnibᵒ inter ſe ſe differāt eaʒ tū ꝓfitentur Regulam digniſſimā atq₃ approbatam. Tradūt autem ex huiuſmōi ſctiſſimi patris ordines ad. 24. ſummos pōtifices emerſiſſe. Cardiales vero. 183. Archiepōs ⁊ epōs 1464. Abbates inſignes. 15070. fuere. Atq₃ canonizati Mōachi (vt ioānes vigeſimuſſecundus ſcribit) 5555. Quo autem anno vel qua ſua etate diuus Bn̄dictus obijerit nō ſatis pʒ: ſed nec ſāctus Gregorius ſcribit. Eius vero feſtū. xij. kal'as. Aprilis celebratur.

5720 | 521 Oānes eius nois ꝑmus papa natiōe Thuſcus patre Cōſtantio poſt hormiſdam pōtificem ſedit ānis duobus ⁊ mēſibus. 8. Qui ſuſcepto pōtificatu vt Gratianus refert mādauit hoc i foro iudiciali obſeruādum ēē vt āte litē ꝯteſtatā: vt āteq₃ vltra ꝓcedat ꝑus poſſeſſori cūcta reſtitui: vt habetur i canone. 2. q. 2. c. Antiquitus decretuʒ. Sed in vrbe multa Cemiteria reſtituit. ⁊ eccleſias multis muneribus exornauit. de quo Gregorius in quarto dyalogoꝝ libro refert. ꝙ pp orthodoxam fidem a Theodorico rege: vt dictū ē: apud rauenam diu in cuſtodia tētus fuit: vbi ⁊ pedore ſituq₃ atq₃ media cum alijs catholicis poſtea quīto kalēdas Junij cōſumptus ē: Cuius poſtea ſanctiſſimū corpus ex Rauena in vrbem delatū i Baſilica beati Petri ſepultum fuiſſe tradunt. Et tum ſedes vacauit dies. 58. papa. 55

523 | 523. Brigida virgo ſanctiſſima natione Scoticha penitētie ⁊ moꝝ oium ſpeculū. ac Cenobioruʒ multorum tam viroꝝ ꝙ mulierū fundatrix: hoc āno poſt multa mircaculoꝝ iſignia kalēdis Februarij emiſſo ſpū euolauit ad ſuperos: cuiᵒ ēt natale eo ſue dormitōis die celebraſ.

5725 | 524 Elix eius nois quartᵒ papa: natōe Samius: patre Caſtorio: poſt Joānis pōtificis felicē dormitioneʒ ſeditˢ ānis. 4. meñ. 2. ⁊ diebus. 13. Js fuit proauus magni Gregorij. Qui vt vir optimus rerum diuinaruʒ curā gerens multa in vrbe extruxit edificia: ⁊ maxie Coſme ⁊ damiani tēplū qō adhuc extat. Jn via quoq₃ Salaria Baſilicā ſcti Saturnini incendio exuſtā reſtituit. Hic iter cetera ſue ſāctitatis opa iuxta doctrinā bti Jacobi aplī: mādauit iīfirmos āte obitū inūgi. Deniq₃ ex mor̄ ſacris ordibus celebratis: vbi pſbiteros. Lv. dyaconos. 4. ⁊ epōs p diuerſa loca numero. 29. creaſſet morit: ⁊. 4. idus Octobris i eccleſia beati petri ſepelitur. Et tunc ſedes vacauit dies tres. papa. 56.

Amalaſuntha Theodorici Oſtrogothaꝝ regī vidua ⁊ filia: hoc āno pᵒ ioāni pōtifices morte Theodorico pr̄e dēfūcto cū atalarico filio ſuo ānoꝝ. x. regnauit ānis. 8. Mulier ſiqdem

pꝛudentiſſima ⁊ bonarum virtutum ac liberalium artiu ſtudijs oꝛnatiſſima. Que vt erat mulieꝛ catholica regno ſuſcepto mlta patris malefacta reparauit: ⁊ quãmaxime Simachi et Boetij filijs patrimoniũ ab latũ reddidit. Et Atalaricum filiũ ſuũ: renitentibus Gothis diſciplinis erudiri curauit: Qui quidem alaricus quãuis ob hereditatem paternam Arrianus eſſet Bonifacium tamen ⁊ ioannem ſũmos pontifices magnis fauoꝛibus ⁊ honoꝛibus pꝛoſecutus fuit: ⁊ etiam multa laude digna peregit. Cumqꝫ annis. 8. cũ matre regnaſſet deceſſit adoleſcentulus. quo moꝛtuo ipſa eius mater Amalaſuntha regina Theodatuꝫ quẽdam conſobꝛinũ ſuo regni conſoꝛtem accepit. Qui ſane Theodatus: vt Caſſiodoꝛus ait latinis et grecis litteris admodum erat eruditus: ⁊ maximam inter phos ſui tempoꝛis operam phie dabat: platonemqꝫ vt plurimũ ſequebatur. in reliquis vero mundi agibilibus in eis et inconſtans erat: ſꝫ pecuniaꝝ auidus: Qui hoꝛtante ipſa Amalaſũtha regina Burgondiones: qui lyguriam et Emiliam vaſtabant. atqꝫ Alamanos qui venetiam ſpoliabant: cũ magna cede ex italia pepulit: ⁊ Romanã omnem pꝛouinciã recuperauit ⁊ pacẽ cũ Juſtiniano imperatoꝛe ac francoꝝ rege obtinuit. Sed poſtea cum rapinis et populationibus: reſiſtente ⁊ reclamãte plurimum Amalaſuntha indulgeret illam cepit ⁊ i inſulam vulſini lacus relegauit vbi tandem eam a quibuſdã malignis occidi permiſit et eius filiã vxoꝛem: ac regni ſociam accepit. qui et poſtmodum quinqꝫ annis regnauit. Fuerat igitur hec Amalaſũtha mẽmoꝛabilis femina: ⁊ grecis ac latinis litteris egregie erudita ⁊ adeo vt cũ quibuſcũqꝫ de oi ferme diſciplina diſputaret cuius quidem moꝛtem iuſtinianus imperatoꝛ egre tulit et de ea vindictam ſumere pꝛepoſuit. Hec enim inter cetera ſua edificia patri ſuo Monumentum ſuperbiſſimis edificijs extra Rauenam extruxit. Quo in loco nunc ſancte Marie monaſterium edificatum habetur qḋ Monachi ſancte Juſtine nunc incolere dicuntur.

Uiri diſciplinis excellentes.

Joannes quidam doctoꝛ eccleſie Anthiochene pſbyter his tẽpoꝛibꝰ in precio exiſtens mlta ꝯ eos ſcripſit: qui in vna ſubſtãtia xpm adoꝛãdũ cẽſebãt.

Dionyſius abbas et doctoꝛ egregius ꝑ id ipm tẽpus laudatur. eo ꝙ Rome cõpotũ ſuũ ideſt paſchale calculum mira ratione compoſuerit.

Juſtinianꝰ Uſtinianus magnus iperatoꝛ et ſẽper Auguſtus decimuſſepti muſ cõſtãtinopolitanꝰ imperator iuſtini pdicti ex ſoꝛoꝛe nepos poſt eũ Jmperauit. annis. 38. vir certe maximi et diuini ingenij ac ingentis doctrine. Cuius rei gratia leges Romanas ſparſas et incompoſitãs: ad vtilitatẽ hoiuꝫ in oꝛdinẽ redegit pulcherrimũ: Jn quibus ea que ſuperflua et inutilia videbãtur abſcidit: ⁊ ꝑ Joanneꝫ tribunianũ patriciũ ac quẽdã Theophilum Dorotheũqꝫ doctrina ⁊ auctoꝛitate inſignes viros: eaſdem oẽs Romanas leges in duobuſ pene libꝛoꝝ milibus: ⁊ trecies centenis verſuũ milibus: pꝛolixaſſet inutili conſonantia conſcriptas: intra vnũ. xij. libꝛoꝝ volumẽ coarctauit: quẽ Codicẽ Juſtinianũ appelari voluit fecitqꝫ et per eoſdem viros pandetas. i. Digeſtum: quod quidẽ tribus voluminibus diſtinxit: Jn quibus omnem Ciuilem doctrinam declarauit: idem quoque legum Epithomen quatuoꝛ libꝛoꝝ fecit: quas quidem leges nouellas vocari mãdauit: que Autẽtice communiter appellantur: Sunt etiam qui dicant: ipſũ quoque de icarnatiõe domini libꝛos ediſſe elegantes. Hic itaqꝫ Jmperio ſuſcepto Beliſariũ patricium virũ i armis ſtrenuũ Belli ducẽ cũ ingẽti multitudine conſtituit: quo auxiliatoꝛe: de perſis ⁊ Uandalis triumphauit: Nam Beliſarius ipſe vt erat pſtantis animi ⁊ ſingularis virtutis vir: in Aphꝛicam traiciens vandalos ſuperauit. ⁊ eoꝝ rege Geliſmero capto: pꝛope deleuit. Et cum Romanam ſedem veneraretur legatos inſignes cum muneribus miſit: ⁊ ioannem pontificem ſuo nomine ſalutare fecit ac pꝛecioſa munera eidem et beato petro obtulit. Sed cũ poſtmoꝫ in euthicetiſ erroꝛẽ incidiſſꝫ ab Agapito pontifice (ioãnis ſucceſſoꝛe) reuocatus eſt. Sed ⁊ poſtq̃ de vandalis triumphaſſet ꝑ mũdũ aliũ ſui exercitus ducẽ: Salonas vrbem munitiſſimam a Gothis occupatam cepit: ⁊ Gothos eo in ꝑlio cum ingenti cede ſuperauit in q̃ quidem pꝛelio ⁊ Mundus ipſe occiſus fuit. inde qꝫ ⁊ Beliſarium cum exercitu in italiam miſit: eamqꝫ a 525 5724

Gothoꝝ tyrannidē quaſi liberauit. Nam idem Beliſarius quinto anno poſtq̄ in italiam veniſſet apud. Rauenam vitigim Oſtrogothaꝝ regem cepit ꝛ eum cū oi familia ꝛ magna procerum ſuoꝝ parte. conſtantinopolim duxit. Quibus ita geſtis: Juſtinianus p eundem Beliſariū Mauros Aphꝛicā vaſtantes pdomuit: ꝛ de eoꝝ ſpolijs duo hoſpitalia apō Romā erexit ꝛ monaſteriū apō Orthā vrbē cōdidit: cui ꝛ fundos ex patrimonio ſuo plurimos addidit. vnde Monachi viuere poſſent. Ex eis etiam Mauroꝝ ſpolijs Beliſarius crucem auream gemmis oꝛnatam ꝛ alia munera btō petro dono miſit Deniq; hic iuſtinianus cū Templū toto oꝛbe celeberrimū in honore dei pr̄is et ſācte Sophie ſua impenſa edificaſſet ꝛ collapſū imperiū mirūimmodū p duces ſuos Beliſariū ꝛ Narſetē inſtauraſſet amēs et ſtultus factus: interijt.

Theodatus ſecōdus: imo potius tertius p⁹: Theodoꝛicū Oſtrogothaꝝ rex hoc āno Athalarico rege paruulo moꝛtuo ab Amalaſuntha regina eius conſobꝛina in ſocietatem regni
527 aſſumptus regnauit in italia annis quinq;. Qui regno ſuſcepto: vt ſolus regnaret: mox cōſobꝛinam ſuam ennecari fecit: Propter q̄ Juſtinianus moꝛtē illuſtriſſime mulieris egre ferens bellum illi inferre ſtatuit ſed agapitus pontifex conſtantinopolim ad Juſtinianum miſſus pacem ab eodem impetrauit. Uerum Gothi pp regine moꝛtem ab eodem inſenſi ſeditione militari concitati vitigim ſibi regem creauere: Qui mox. vt ꝛ ipſe ſolus regnaret ipſum theodatū interfecit. quo moꝛtuo ſtatim regine filiam vxoꝛē accepit ꝛ regni. ſociā Rauene cōſtituit ac ſic poſtmōꝫ q̄nq; annis ꝛ ipſe regnauit.

Oniſatius eius nois ſecundus papa natione Ro. pr̄e Sigiſmūdo p⁹ Felicem pontifi
5729 528 cem ſedit annis duobus ꝛ diebus. 26. in huius autem Boniſacij creatione (vt quidaꝫ) affirmant contentione in clero ſuboꝛta Dioſcoꝝ quendam indemoꝛtui felicis loco elegere. Qua quidem ſeditione clerus diebus. xxviii. exagitatus: tandem a perturbatione liberatur: ꝛ boniſatius p̄ficitur. Qui ſtatim ad Eccleſiam confirmandam inſtituit vt tempore miſſe populus a clero diuiſus eſſet: Uetuitq;: q̄ neq; Ciuili neq; criminali cauſa Epiſcopus apud ciuilem Judicem aduocari poſſet: ſicut habetur in Canone. xi. q. i. c. nullus tandem vita functus in beati petri Baſilica ſepellitur. Et poſt vacauit ſedes menſes. 2. papa 57

5726 530 Ohannes ſecundus papa patria Ro. patre pꝛoiecto ex celio monte. poſt Bonifaciū papa. 58
ſedit annis duobus: ꝛ menſibus: 4. De iſto pontifice pauca habentur: qui vbi pontificatum inijt Anthimum epiſcopum hereticum ſtatim damnauit: eo q̄ in hereſiꝫ Arrianā declinaſſet Huic nāq; iuſtinianus ex Conſtantinopoli miſit Scyphum aureum gemmis oꝛnatam librarum ſex ꝛ duos argenteos librarum. 12. ac calices duos argenteos librarum xv. Et ſemel tantum oꝛdinationibus celebꝛatis. anno. 2. pontificatus ſui moꝛitur. ꝛ i teplo beati petrus. ſexto kal̄as iunij ſepelit. Et tū vacat ſedes dies. 6.

5731 532 Gagapitus papa natiōe Ro. pr̄e Goꝛdiano: poſt Joannē p̄dictū ſedit āno vno. Hic quintam ſanctam Synodum vniuerſalem apūd Conſtantinopolim celebꝛare icepit papa. 59
inqua Imperatoꝛem iuſtinianum Arriana hereſi depꝛauatum conuertit: Ubi etiam conſtituit dominicis diebus pꝛofeſſiones fieri debere quibus optime geſtis. ibidem haud m̄lto p⁹ moꝛitur. indeq; coꝛpus romā perlatū in baſilica beati petri ſepelitur.

Jluer ius papa natione Cāpanus: patre hoꝛmiſda epo: p⁹ Agapitū pōtifex fact⁹ ſedit
5732 533 anno vno menſibus quinq; ꝛ dieb⁹. 12. Hūc clerici (iubēte et minitanę Theodato papa. 60.
oſtrogothaꝝ rege) pontificem delegerūt. Quāobꝛē indignatus Juſtinianus. Beliſarium patriciū cū exercitu in italiam miſit. Quo cū veniſſet: vigilio dyacono Romano inſtigante ꝛ accuſante: q̄ ſiluerius Romā Gothis pꝛodere voluiſſet: a Theodoꝛa auguſta: operante etiam Antonina Beliſarij vxoꝛe: Siluerius. hic in pontum Inſulā relegatus eſt: vbi ꝛ ſtati nō ſine opinione martirij moꝛtuus ē: cuius quidem feſtum. xx. die Junij celebꝛatur

Maurus Romanus monachus beatiſſimi pr̄is Būdicti p̄cipuus diſcipul⁹. hoc āno ab codeꝫ Benedicto ex Apꝛucio in Gallias miſſus ibidē monachiſ omnibus ꝛ exemplo ꝛ doctrina ationem bene ac beate viuendi dedit atq; ibiden etiam multa ac plurima monaſteria

edificauit. Quibus geſtis, poſt annos. xxviij. ſilicet anno ſalutis nr̄e. 560. poſt multas vir tutes ac miracula inibi facta nō ſine magna ſanctitatis opinione: bona ſenectute. 18. kal'as Februarij quieuit in pace. Cuius dici feſtū eo die celebrat.

Vigites Gothus obſcuro genere inter eos natus. hoc anno viuente adhuc Theodato regē apud. Romam rex creatur ⁊ quinque annis regnauit: Uir certe rei militaris ſcientia precla rus. Qui regno ſuſcepto: ⁊ ipſe confeſtim Theodatum regem per quēdā Gothū noīe O c tarum obtruncare fecit. Quo mortuo Rauenā properauit: ⁊ omnes p Italiam diſperſos Gothos ꝯgregauit ⁊ Mathaſuntham Theodorici regis ex Amalaſūtha filia neptē mui tam vxorem duxit. que Uigitis ignobilitatem plurimū contempſiſſe dicitur. Hic itaq̄ cum multa certamina ꝯ Beliſarium ducem concertaſſet: tandem ab eodem beliſario ⁊ perditis oībus italie ciuitatibus: in Rauena obſeſſus eſt vbi ⁊ deniq̄ captus: cū ceteris Gothoꝝ pn cipibus et regijs theſauris ac reliqua gaza in conſtantinopolim ab eodem Beliſario pduc tus fuit. Ac ſic quaſi Gothoꝝ regij hic finis fuit. 534

papa. 62. Vigilius papa natione Ro. pr̄e Joanne conſule: poſt ſiluerum exulem ⁊ abrogatum pontifex creatus ſedit partim Rome: ⁊ partim alibi annis. 17. men. 6. et diebus. 26. 553 5734
hunc naq̄ eadem cauſa qua et ſuus pdeceſſor: v₃ qui Anthimum hereticum reſtituere noluit: ad Theodorā Auguſtam conſtantinopoli ductū fuiſſe tradūt Ubi ⁊ ex pcepto ipi⁹ Auguſte: ita crudeliter verberibus ceſus fuit: vt paululū abfuerit: quin et tū in eis moreret poſtea cum etiā in propoſito conſtāter pſiſteret: iniecto in collo ei⁹ fune: tanq̄ latro p totā vrbem: tam diu tractus fuit donec expirauit. Cuius corpus poſtea Romā delatū: apd ſāc tum Marcellum via ſalaria honorifice ſepelitur. Et poſt ſedes vacauit menſibus. 3. ⁊ die bus. xv.

Synodus quinta: apud conſtantinopolim: Juſtiniani ⁊ Agapiti pontificis iuſſu iam diu in choata hoc anno perfecta fuit. Hec enim cōtra hereticos: ⁊ maxime cōtra Theodorum et Antimum epiſcopos hereticos atq̄ Scyſmatichos habita fuit. Qui affirmabāt beatiſſi mam virginē Mariam: ſolū hominē et non deum ⁊ hoīe₃ peperiſſe: Et propterea: ibidem declaratum eſt: vt beata virgo Maria Theotochos diceretur. i. q̄ deum ⁊ hominem ſuo partu ediddiſſet. Cui quidem Synodo vniuerſalis eccl'ia auctoritatē maximā cōtulit: ſicut ⁊ alijs quatuor dedit. vt habet. xv. di. c. ⁊c. 538

Totilla qui ⁊ Baduilla dicitur vltimus Oſtrogothaꝝ rex. hoc anno Uigite prius a Beliſa rio capto: ⁊ deinde Idonampo eius patruo ⁊ ſucceſſore a Gothis ſuis interfecto: ac etiam Athalarico qui menſibus quinq̄ regnauerat ab eiſdem ēt obtruncato ſubrogatus. regna uit annis. . Qui magr̄atu inito regnum italicum a Gothis Beliſario duce ſublatum pro viribus recuperare annixus eſt Et propterea exercitu nō modico congregato in Neapoli tanos pmū mouit ⁊ eam vrbem tandem nō incruēta victoria recepit. Indeq̄ Beliſario abſente totam italiam inuaſit diripuit et multis cladibus afflixit. Urbem deniq̄ Roma nam ingreſſus illam ēt diripuit et incendit ac muroꝝ partem euertit Ciues q̄₃ varie iacta tos vrbem demum pene deſolatum ac ſine vllo quaſi habitatore reliquit. Pari q̄ feritate in Ethrurie vrbibus: et quāmaxime peruſij. deſeuit. vbi herculanū peruſinoꝝ epiſcopū vt Gregorius. li dialogoꝝ refert decapitari fecit: indeq̄ in Siciliam nauigans totam in ſulam: iuxta diui benedicti vaticinium: obtinuit: pdixerat enim ſanctus Benedictus To tillam hunc vrbem Romanā potiturum et Siciliam intraturum ac deniq̄ nono regni ſui anno ſuperaturum et interficiendum. q̄ et factum eſt. Totilla itaq̄ poſtq̄ Siciliā obtinu it ibidem quatuor ducibus ſuis relictis in Italiam redijt. Eo q̄ Narſetem Eunuchum Italico bello a Juſtiniano Imperatore pfectum fuiſſe ⁊ in italiam cum innumerabili mlti tudine et maxime longobardoꝝ veniſſe intellexiſſet. Veru₃ cū Narſetes multā lombardie partem obtinuiſſet: ⁊ longobardorum copias apud Brixellum: tūc ciuitatē: collocaſſet qui ibidem manentes placentinis et parmēſibus multa inferent damna Totilla in eos mouit Cum quibus diu et acre pugnaſſet tandem a longobardis ferrociſſimis ibidem ſuperatus 543

nouo regni ſui anno cum ingēti Gothorum multitudine Totilla hic interfectus eſt Gothi vero qui Cedi ſuperfuerūt ſtatim Thriam quēdam gothum regem ſibi creuerunt. Qui et ipſe poſt multa prelia: quibus contra Narſetem ſepe victor euaſerat dum in Apulia tandē cum totis viribus pugnaret ꝛ multos ſuis manibus interfeciſſet apud quendam fluuium confoſſus interījt: eoq; mortuo gothi viribus ꝛ animis deſtituti ꝑcta que poſſidebant mox Narſeti reſtituere ꝛ eam obrem pacem promouere. Ac ſic ſeptuageſimo ſecūdo anno poſt ꝙ Theodoricus italiam adeptus fuerat gothis deletis eorum nomen euanuit. Nam qui ꝑ lio ſuperfuerant non Gothi: ſed itali vocari voluerunt eo ꝙ in italia nati ꝛ enutriti eſſent

Chilpericus ſeptimus francorum rex: hoc anno Clothario patre defuncto in Francia regnare
546 cepit: ꝛ regnauit annis. 24. hunc quippe crudeliſſimū fuiſſe tradunt. Et inter cetera ſue ve ſanie ꝛ crudelitatis facinora vxorem propriam ſine cauſa vxorem interfecit. que ꝛ poſtmodum multis miraculis claruit.

Mediolanū Ciſalpine gallie metropolim hoc ipſo anno regnante Totilla rege a gothis pe
550 ne ſubuerſa fuiſſe tradunt. in qua quidam vaſtitate ſupra triginta mediolanenſiū milia interfecta fuere: Nam ēt ſuperioribus diebus in tota eius dioceſi a deo fame laboratum fuerat vt matres filios comederent.

Pelagius papa eius noīs primus natione Ro. patre ioāne poſt vigiliam pontificem ſe
5752 553 dit annis. xi. ꝛ diebus. 19. hic ꝛſi multis in periculis oſtrogothatum maxime fuerit ne quaꝙ tamen chriſti eccleſiam deſeruit: ſed ad eandem confirmandā multa (Gratiano refe- papa.62.
rente conſtituit. Et primo clericis in ſacris conſtitutis mandauit. vt ſeptem horas canonicas quottidie celebrarent vt habetur in decretis. 91. di. c. Eleutherius frater. Voluit itē vt vna queq; prouincia. x. vel. xīj. contineret ciuitates. vt. 6. q. 3. c. Scitote. Uetuitq; epīs vt ō rebus eccleſiaſticis vllam alicui facere ꝓſumerēt ſecuritatem. 8. q. 5. c. Talia quidem: Statuit preterea vt heretici ꝛ Sciſmatici non ſolum ab eccleſiaſticis ſed etiam ſeculariū manibus punirētur. qn̄ vꝫ ad ſanitatem de rationibus nequaꝙ deduci poſſent. 23. q. 5. c. Quia nos voluit inſuper ꝛ nullus in abbatem ꝓmoueretur niſi qui canonice electus fuiſſet. 18. q. 2. c. Abbatem in monaſterio: Uoluit quoq; vt ſi quis accuſationis libellum abſente reo ī foro obtuliſſet omnino repelleretur. 3. q. 9. c: Carte quas. Statuit iteꝫ vt nullus patriarcharum vniuerſalitatis vocabulo vteretur niſi pontifex Romanus. 99. di. c. Nullus. Conceſſit etiam preſbiteris in quadrageſima miſteria ſeu miſſas hora none celebrari poſſe: vt de conſe. di. i. cap. Solent hic autem accuſatus fuit ꝙ malorum vigilīj pape cauſa fuiſſet. ſed ipſe clero ꝛ populo congregato crucem domini tangens atq; euangelium iuramento ſuſcepto a tanto ſe crimine purgauit. Et demum cum ex ſacris ordinationis bis in Decēbrio mēſe habitis preſbiteros. 26. diaconos. xi. ꝛ epiſcopos per diuerſa loca numero. 39. creaſſet e vita diſceſſit ꝛ in Baſilica petri ſepultus fuit ꝛ tunc ſedes vacauit menſes. 3. ꝛ dies. 26.

Uiri diſciplinis excellentes.

Caſſiodorus monachus Rauenenſes vir quidem doctiſſimus hiſ temporibus ob clariſſimā eius doctrinam magno fuit in precio. Qui cum primum conſul eſſet deinde ſenator diuio tactus ſpiritu res mundanas ſpreuit ꝛ monaſticam vitam cōplexus e: vbi ad agitandum intellectum pſalterium primo luculenter expoſuit. Deinde Chronicam inſignem de pontificibus atq; imperatoribus compilauit in qua preſertim de Theodato Rauene Rege contēporaneo ſuo multa conſcripſit: Ediditq; preterea librū vnum de anima ꝛ de ortographia alium librum. necnō ꝛ de negotījs familiaribus eplas compoſuit multas.

Germanus autem pariſiacenſis epūs preclariſſimus per hoc tempus migrauit ad dominū Qui quante ſanctitatis ꝛ doctrine vir fuerit quibuſue floruerit miraculis fortunatus epſ ſtillo digeſſit eleganti: eius eni feſtum quīto kalās Junīj celebratur.

Priſcianum quoq; eruditiſſimum grāmaticum atq; phm patria Ceſarienſem homo certe greca ac latina lingua doctiſſimum per hoc ipſum tempus apud conſtantinapolim floruiſſe ac claruiſſe tradunt. Qui cum grāmaticorum omnium princeps haberetur ea in ſa

cultate per vtilia edidit opuſcula. Nam de partibus orationis ad Julianum patricium
conſulem librum conſcripſit: Siľr ⁊ de conſtructione deqꝫ Accentibus alios libros edidit:
De naturalibus quoqꝫ queſtionibus ad Coſore perſarum regem volumen egregium ſcri
pſit. Atqꝫ de coſmographia libellum compoſuiſſe fertur.

Arator ſancte Romane eccleſie cardinalis diaconus ⁊ poeta laureatus hac tempeſtate mira
ra floruit eloquentia. Qui inter cetera ingenij ⁊ virtutis ſue opa apoſtolorum actus verſu
exametro exorauit atqꝫ alia quedam compoſuit.

Brādanus deniqꝫ hybernēſis abbas ſanctiſſimus per hec tp̄ra ob eximiam ſanctitatem atqꝫ
doctrinā maximo in precio habitus fuit: de quo etiam admiranda ſcribūtur.

Narſes iuſtiniani Auguſti Eunuchus ⁊ militie imperator: reſqꝫ bellice glīa p̄ſtās: hoc āno
cōtra Totillā gothoꝝ regē italico bello ab ipſo iuſtiniano dux p̄ficitur: Qui ī italiā veni-
ens cū īgenti glīa gothos ipſos oēs ſupauit: ⁊ italiā oēm ab tyrānide eoꝝ liberauit. Hūc ꝙp
pē nōnulli antea carthulariū fuiſſe affirmāt: quē cū Juſtinian⁹ aliqn̄ in cubiculū accepiſſet
cognita hoīs virtute cōfeſtim eū patriciū declarauit: ⁊ p̄mū in cōſilio ſuo necnō ⁊ impialiū
pecūniaꝝ receptorē ac diſpenſatorē īſtituit. Erat nāqꝫ in inter cetera religione pietatiqꝫ ac 554
munificentia inſignis ⁊ ob hoc ēt barbaroꝝ regibus amicitia iūctus fuit: Qui magnis cō-
paratis copijs ex ꝯſtātinapoli egreſſus terra mariqꝫ in italiā tandē ꝑuenit. Et ad Aquilei
am vrbē ꝑueniens ibidē ꝯſtitit ⁊ vniuerſū eius exercitū cōgregauit: qꝺ audiēs Totilla ſta
tim ex Sicilia inſula papiā venit. Et theiam ducē ſuū cū parte copiaꝝ veronam miſit: vt
ſ. Narſeo trāſitū ꝓhiberet. hoc cognito narſeo duodecim longobardoꝝ milia (que Albo-
nus rex ei tradiderat) ꝑ mediterranea ad Brixellum padi oppidū miſit: ⁊ Narſes ipſe cum
ſuis copijs ex aquilea ciuitate Rauenā ſe tranſtulit. indeqꝫ cū Romā quaſi trepidus pete-
ret totilla a longobardis apud Brixellū ſupatus ⁊ interfectus ē: his auditis narſes in itine
re Narniam ⁊ peruſiā vrbes munitiſſimas cepit: indeqꝫ Romā ꝓfectus eā obſedit atqꝫ ob
tinuit Eaqꝫ obtenta Theiam regem totille ſuffectum nō longe a Niceria vrbe fortiter pu
gnantem poſtea oppreſſit ⁊ Gothos omnes italia depulit. Atqꝫ itaqꝫ vt dictum eſt ſeptua
geſima ſecūdo anno poſteaꝙ̄ Theodoricus primus eoꝝ rex italiam itrauerat gothoꝝ no
mā cū regno inteijt. Narſes deinde ſummis honoribus exceptus: italiam ꝑ decē ⁊ ſeptem
annos in pace poſſedit. ⁊ Aquileiam ab attilla hūoꝝ rege deſtructam aliquantulum iſtau
rauit: ⁊ multa edificia hinc inde condidit: ⁊ primo apud Venetias ꝓpter beneficia ei a no
bilibus venetis collata Sacellum ſancti Theodori martyris vbi nunc eſt templum di-
ui Marci celeberrimum edificauit: atqꝫ ibidem aliam eccleſiam in honorem ſanctorum
Menne ⁊ Geminiani ex gothorum manubijs extruxit: poſtea gothoꝝ ciuꝫ bona publica
re ⁊ oīa Rauenati eccleſie cōdonare voluit. mortuo vero Juſtiniano impatore ⁊ iuſtino iu
niore loco eius ſuffecto: cuꝫ Narſes ipſe nimium locupletatus eſſet quidam Romani iniq̄
⁊ perditiſſimi eius non virtuti ſed diuitijs inuidentes plurimis modis apud Sophiam Ju
ſtini vxorem eum accuſarūt. Que delatoribus nimium credula ſuaſit marito vt ſucceſſorē
Narſeti mitteret. Oratoremqꝫ narſeti miſit cū his litteris conuiciando: ꝙ ad diſpertienda
inter Ancillas penſa reuocabat. At illa indignatus: vt parerat: legato ⁊ Sophie reſpōdit
talem ſe ei orſurum telam quā ipſa dū viueret ꝑficere non poſſet. quod ⁊ fecit. Nam audi
to ſucceſſoris aduentu Neapolim e Roma conceſſit. Et eueſtigio ad Alboinum legatos in
panoniam miſit: ſuadens vt ſe cū longobardis ſuis in italiam celebrem patriā transferret.
Quo audito Alboynus rex exhilaratus quā libentiſſime oblationem ſuſcepit. Sed dum
aliquādiu moraretur Joannes pontifex his auditis ſtatim Narſeten ex Neapoli Romaꝫ
conuenit: ⁊ intellectis viri cōtumelijs ei quicquid voluit conceſſit atqꝫ eum Romanū con-
ſulem cuꝫ Baſilio a Juſtino creari obtinuit ⁊ ibi decem ēt annis ſtetit. Quo in tempore lō
gobardos rogauit vt in panoniam aliquamdiu ſe continerent: quod ⁊ impetrauit. verum
eo defuncto longobardi italiam: vt mox dicemus: obtinuere. ſed iā cū de Gothis ſatis di
ctum ſit: ad longobardos noſtros tranſeundum eſt. Ac ſic liber nonus explicit.

Fratris Jacobi philippi Bergomēſis ordis fratrū Eremitarꝝ diui Auguſtini i oimoda hiſtoria nouiſſie cōgeſta, Chronicarū Supplemētuꝫ appellata liber decimus feliciter incipit

5763 564 Joannes tertius papa natione Ro. pře Anaſtaſio illuſtri viro natꝰ poſt pelagiū pōtificē: ſedit annis ferme. 13. Uir qdē prudentiſſimus mitiſqꝫ Cuius tēpore Armenij chriſti fidē, publice ſuſceperūt: licet multa rerꝝ perturbatione: hic narſetem Eunuchuꝫ indigna a Romanis paſſum Romā ex Neapoli reduxit et conſulatū ei īpetrauit Poſtmōꝫ ad fabricas conuerſus multa ſāctorum cemiteria ī vrbe reſtituit ⁊ Apoſtolorꝝ philippi et Jacobi Eccliam a vigilio ponti fice inchoatam pfecit Eius autem pontificatuſ anno octauo Jgnee acies p italiā in celo ſanguinē emitentes viſe ſunt. ⁊ in lyguria pſertim: mira quedam ſigna cula (Gregorio teſte) apparuere p domos hoſtia vaſa ⁊ veſtimenta que ſi quis abſtergere temptaſſet eo magis mltiplicabātur. Jn immenſum etiaꝫ Tyberis fluuius ita excreuit: vt ſua inundatione, populo. Ro. magnas detulerit calmitates id quoqꝫ mltis in vrbibus cōtigiſſe dicitur. Que quidē prodigia cladē mox italia paſſuram protendebant quod breui pꝰ euenit. Deniqꝫ ioannes hic perturbationū ac dolorꝝ plenus etateqꝫ grandeuus. 13. pontificatus ſui anno vita deceſſit: ⁊ in beati petri baſilica ſepultus fuit Et tunc ſedes vacauit mēſes decem. papa. 63.

Uiri diſciplinis excellētes.

Leander hiſpalenſis epiſcopus vir plane ſanctus ⁊ doctrina atqꝫ eloquentia precipuus: his temporibus floruit. Cuius predicatione: exemploqꝫ ac induſtria tota veſegotharuꝫ gens per Recaredum eorum regem ab Arriana inpietate conuerſa eſt: Quam obrem et multa ad nři dogmatis cōfirmatiōeꝫ ⁊ ipiꝰ arriane hereſis ꝯfutationē ꝓpoſuit nā ⁊ eādē peſtē vādali illo ex aphrica detulerāt huic q̄t iſigni viro beatus Gregorius papa adhuc monachus moraliū ſuorꝝ libros ſcripſit eiuſqꝫ vita cū mltis ſigniſ ⁊ miraculiſ iſinē claruerit int ſanctos relatꝰ eius feſtū. 3. kalas Martij celebratur

Joānes Elimona ſeu elimoſinarius latine: Alexandrine vrbis epus. p hoc tēpus Orientalē ecclīaꝫ hereſibus quaſſatam: quoad fieri potuit in fide continuit: vꝫ legendo diſputando ſcribendo monendo orando docendo ac ſigna magna necnō elimoſinas plurimas ac alia pietatis opera faciendo cuius celebrē et admirandam leōtius quidā Neapoleos cipriorꝝ inſule epus vt in vitis přuꝫ pulcherrimā ſcripſit quā ſi quis videre deſiderat in parte pma eius libri videre poterit.

Columbanuꝫ abbatem virum religione ⁊ ſanctitate inſignem p hec tempora in hybernis inſula claruiſſe tradūt: vbi multis conſtructis monaſterijs poſtea in Burgundiaꝫ venit ibi demqꝫ luxouineſe Monaſteriū conſtituens innunerabilem quaſi gentem agregauit ⁊ rectum viuendi moduꝫ oibus tradidit Quibus optime ex ſentētia geſtis in italiam etiā tranſmigrauit: vbi etiam eodem modo monachorꝝ agmina coadunauit. Sunt tamen qui dicāt eum in italiam anno ſalutis nře. 620. veniſſe ⁊ apud Bobiū ciſalpine gallie vrbem Monaſteriū celeberrimū Theodolide lōgobardorꝝ rgine ipēſe edificaſſe: atqꝫ ibidē (multis clarus miraculis) in dno. 3. kalas Nouēbris quieuiſſe.

Leonardus ſubdyaconus ⁊ eremita quidē ſanctiſſimus natione Gallus et ciuitate cenomanorꝝ oriūduſ p id tēpus mltos agones plurimaqꝫ vincula ac carceres, p xpi noie ꝯſtātiſſie pertulit et reges francie populoſqꝫ diſſidentes ī officio cōtinuit eo q ī ipo maxia pietas ac religio atqꝫ gra reluceret.

5795 564 Juſtinus iunior decimus octauus Conſtantinopolitanus iperator poſt iuſtinianum magnū iperauit ānis. xi. homo qdē p oia iuſtiniano diſſimilis. ſ. Auarus iprobꝰ rapax deorꝝ hoīnūqꝫ ꝯtēptor. q cū totis conatibꝰ cupiditati ⁊ auaritie i hiaret adeo merito pcuſſus in inſaniam deuenit Quāobrem eius vxor Sophia imperium vſqꝫ ad Tyberij fi Juſtinus iunior

tempora gubernauit cuius etiam imprudentia regnum italicum a Conſtantinapolitano iu
go per longobardos ablatum eſt. Cum autem iuſtinus hic Tyberium adoptaſſet in filium
eumq; Auguſtū appellaſſet ſtatim amens effectus dolore pedum vitam finiuit. Ferūt hūc
vrbem in hiſtria regione italica. condidiſſe et ex ſuo nomine eam iuſtinopolim appellaſſe
quā quidē in loco munitiſſimo pp Barbaroꝝ incurſiones conſtituit: vt populi ab eiſdem
agitati ibidem tuerentur.

Peſtis horrendiſſima p hoc tēpus in vniuerſo orbe fuit: que miſerabili ſtrage Italicos oēs
⁊ precipue lygures proſtrauit. Qua pp (ſicut paulus hiſtoricus narrat) hoīes terrore pcuſſi 567
veluti amētes domos deſeruere ⁊ p nemora queq; fugere vnde factū ē: vt idē ad verbū
refert: vt nullus paſtor ī vineis nullaſq; in agris cultor aut meſſor inueniretur. Nocturnis
quippe horis ⁊ diurnis viciſſim tuba pſonabat ⁊ quaſi murmur gradiētis exercitus audie
batur. ſ; nulla cōuicātiū apparebāt veſtigia.

Lōgobardoꝝ regni pncipiū

Lombardia āt regio nr̄a auarijs viciſſim ab initio poſſeſſa vſq; in id tēpus diuerſa ſortita
ē noīa Et pmo quidē dicta fuit heſperia ab heſpero Atlantis fratre: Qui ab hiſpania a fra
tre pulſus in hanc regionem que nūc lombardia appellatur venit: qua occupata: ipſā heſ
periam aſe nominauit Poſtea etiā Enothria cognomiata fuit ſiue ab optimo vino. quod
hic naſcitur ſiue vt docet plinius. 3. naturalis hiſtori. ab Enotrio Sabinorum rege in ea
regnante. deinde italie nomen accepit ab italo Siculorum rege: Qui: vt ait Seruius: venit
ad eam partem i qua regnauit Turnus eamq; aſuo nomine italiā nominauit Quod virgi.
li. p. Enei: confirmare videtur: Poſt hec vero magna Grecia dicta fuit inde q; ab alpibus
vſq; Romā Ciſalpinam galliam nonnulli dixere ipſamq; ciſalpinam galliam: vt iā ſemel
dictum eſt: quidam in ſex diuiſere prouincias: Quaꝝ prima cenomanēſis dicta eſt: in qua
poſuerunt Bergomū Brixiam Cremonā ⁊ Mantuam: Secunda Senonēſis que cōtinet
Ueronam Uicentiam patauium. Taruiſium Rauenam Forliuium Ariminū vſq; Seno
galliam ac Senas alias q; plurimas ciuitates ⁊ ibi Senogallenſes fuere de q̄bus ſcribit li
uius q multa cū romanis cōmiſere certamina. Tertia dicta e Boiorū gallia a gallis Bois
de orientali gallia egreſſis. qui ex ſuo nomine ciuitatē condidere eam Boilam nūcupātes
hec inter padum ⁊ Trebiam fluuios fuit: quarta lygurum gallia dicta fuit: Que continet
Thaurinum Secutiam Sabatioꝝ mōtes Auguſtam Eporediam ac montē regalem Qui
ta iuſubrium gallia fuit in qua ſunt Mediolanum Comum papia Lauda Nouaria ⁊ ver
celle: Sexta deniq; dicta fuit Gallia Genuēſis ab ipſa Genua vrbe: Continet q; Dertho
nam Alexandriam vrbē Aquenſem Aſtenſem Sauonēſem Nolenſem ⁊ Albigamenſē
Uerum nos vt ex lumbardica Chronica collegimus italiam oēm quā exteri lombardiam
appellant in quindecim regiones ſubdiuiſam inuenimus. Quaꝝ prima eſt venetia cuis ca
pita ſunt Bergomum ⁊ Aquileia: Altera Lyguria cuius caput eſt mediolanum: Tertia re
gio eſt Rhetia ſiue pedemūtiū prouincia et hec duplex. Cuius caput eſt Thaurinum alia
vero agreſtis quam agreſtes ſiue montani incolunt item Alpiſcotia alia eſt regio vbi Ge
nua maritima ciuitas eſt: ⁊ relique Ciuitates Eſt ⁊ preterea Thuſca regio in qua Romā
collocant: Sexta campanie regio vbi eſt Neapolis: ⁊ luchania in qua ponunt piſtorium
Et Aponina in qua eſt Bobiū ⁊ decima Emilia in qua deſignatur Bononia vſq; placētiā
incluſiue. ⁊ Flaminia in qua hēt Et picenū vrbē hn̄s Aſculū ⁊ Adria. Et Samiū i q̄ eſt be
neuentū. ac demū apulia i qua ponūtur Br duſiū et alie ciuitates his itaq; religionibus
ter et q̄ter ac pluries noīa ſūt imutata Blondus autem nr̄ forliuieſis vir certe digniſſimus
⁊ accuratiſſimus in ſua italia illuſtrata: omnem italiam: preter inſulas: in quatuor ⁊ decē
ſubdiuidit et deſcribit regiones: Illarumq; notiora noīa etatis noſtre ſequens alijs noibus
explicat. et ſuos terminos cuilibet regioni Imponit ⁊ primo a lyguria inchoando dicit ip
lygūria ſam alios habuiſſe aliquando terminos aut ſuperius monſtratum eſt: Sed nunc ligurie
terminum a Uaro flumine vſq; ad Machre amnem imponit Et hic Apenino monte i

de Infero mari eam claudit: Et in hac quidem regione ſunt Genua Sauona: Naulum
Albigena vt vintimilium ciuitates atqꝫ monicum caſtrum: Ethruriam autem ſecundam Ethruria
dicit eſſe regionē Eius que confines a Machra fluuio vſqꝫ ad Tyberim amneꝫ collocat
qui inter ſe centum ⁊ ſeptuagintaquatuor paſſuū millibus diſtare dicuntur: ⁊ ab apenino
monte vſqꝫ ad mare inferum videlicet eius maris pars que a dictoꝝ Amniuꝫ hoſtijs lōgi
tudine ⁊ ad Sardiniam vſqꝫ latitudine ipſam terminat: Et in hac ſunt he Ciuitates vide
licet peruſia: Sene piſe luca piſtorium et florentia. Tertiam regionem Aprutium fecit: in Aprutiū
qua precipue Troiam aquilam Ortonam: Aquinum et Montem caſinum ponit: Quar Campāia
tam item campaniam dicit. que a nōnullis Terra laboris vocari ſolet: In qua neapolis Apulia
regia ciuitas eſt. ⁊ cume Nola atqꝫ Capua et alie ciuitates dirute Apuliam quoqꝫ. Quin-
tam regionē fuiſſe dicit: In qua montem Garganū barrum et beneuentum atqꝫ alia vetu
ſta conſtituit: ſextam quoque regionem Latinaꝫ facit: et hanc campaniam maritimam ali- Latina
quando fuiſſe oſtendit. cuius fines a regione maritima incipiens dicit ab oſtijs Tyberinis
vſqꝫ ad Sitauū ſinū eſſe: inqua Sinueſſa Ciuitas maritima fuit. ⁊ in mediterancis ponit
Aborigenes. Rutilos volſcos Bernicos et alias gentes qui proximū maris incolunt Ape-
ninū vſqꝫ ad veteris campanie terminos. In ea nempe Romanam vrbem Oſtiam caietā
viletrum Anagnam chorā et alias vetuſtas ciuitates collocat. Septimaꝫ Regionem Spo
letani ducatus vmbriam appellat: In qua Tiphernū. Caſtellanam ciuitatem Spoletum
Fulgineū. Nuceriā aretium ⁊ Sabinorum regionem ponit. Picenum ſiue Marchiam an Umbria
chonitanā pro octaua Regione collocat. que et aliquādo Marchia firmana dicta fuit. In Picenum
qua Firmū Aſculū Camerinū Urbinum eugubium Recanata ancona Senogallia et pi-
ſaurum. Romandiolam autem ſiue flamineam pro decima regione inſtituit In qua ⁊ E-
miliam comprehendit: Ubi Arriminum Ceſenam Forliuim fauentiam Imolam Rauenā Flamiea
et Bononiam deſignat vndecimam Marchiā Taruiſinā dicit in qua Feltrū Taruiſium
patauium vicentiam ⁊ veronam ponit duodecimam vero venetias pro vna regione non Taruiſia
in merito ponit eo ꝙ non ſolum eius opes alijs regionibus eſſent equiperande ſed etiam marchia
quia multe vrbes et multa venetiaꝝ opida exciſa eam condidere vrbem Eius auteꝫ regio Uenetie
nis termini habent in longitudine octoginta paſſuū milia. vꝫ ab Aquis olim Gradatis ad
lauretum oppidum nunc pado proximum latitudo vero varia eſt nullos hn̄s terminos:
Duodecimam Forum iulium nominat in aquileia et vtinū ſolū habemuſ Tertiamdecimā Forū iuliū
deinde regionē ex italia elicit quā hiſtriam appellat. inqua Juſtinopolim Juſtini Junioris Hiſtria
opus et polam eſſe dicit ⁊ Sridoneꝫ oppidū ſāctiſſimi hieronymi patriam ꝙ hodie Sdri
gna appellatur: Ultimā aūt Regionem lumbardiam noſtram facit inqua innumerabiles
quaſi ponit ciuitates et in primis Mutinam Regium ferrariaꝫ Mantuam parmam Cre
monam Brixiam: Bergomum comum Nouariam Uercellas Eporediam Thaurinū Se
cutiā Montem regaleꝫ et innumerabilia pene pedemontiū et montifferati inſignia oppida
atqꝫ Aſtenſem albam aquenſem Caſſale alexādriam DerthonaꝫBobium placentiam pa
piam ſeu Ticinum Cremam laudam et Mediolanum metropolim collocat. Has igitur
prouincias ſiue regiones cū lōgobardi (preter Romam) inuaſiſſent diuqꝫ tenuiſſent ac ſuoſ
Duces ſuoſqꝫ prefectos vbiqꝫ poſſuiſſent: italie nomine obliterato: a ſe lumbardiam ap-
pellauerunt verū apud Ticinium regni ſede conſtituta poſtea a circūſtantibus vrbibus il
le locus lumbardie nomen accepit ꝙ poſtea a carolo magno cōfirmatū et declaratum fuit
et hoc ſolum inter Uercellas Tridentumqꝫ. ac Ueronam ⁊ bononiaꝫ necnō ⁊ liguſticorū
montes vſqꝫ in preſens reſeruatum eſt. hi namqꝫ longobardi omnium qui in Italia ex-
terorum occupauerant ſupbiſſimi italie nomen omnino euertere conati ſunt: et propterea
non ſolum regionum nomina ſed et leges nouas condentes mores rituſque Romanorum
ac rerum vocabula adeo mutarunt vt affirmare auſim etiam latinitatem qua Romani ⁊
pleriqꝫ alij populi vtebantur eoſdem permutaſſe et vulgarem locutionem italicā nūc ap-
pellatam introduxiſſe. Quam tamen latinitatem celebrem antiquam Gothi plurimum

coꝛruperant.

Longobardi autem ipſi(vt paulus li.5.refert)a longis Barbis ſunt dicti;eo ꝙ capitis comā a ceruice vſq; ad occipitum tondebant ⁊ a facie vſq; ad os comam demiſſam ⁊ diſcrimina tam habebant. Eoꝛumq; veſtimenta larga ⁊ longa ⁊ quā maxime linea qualia etiam angli: Saxones habere conſueuerant oꝛnati ēt erāt latioꝛibus inſtitis vario coloꝛe contextis Ac calcei vſq; ad poplitem ſciſſi ⁊ coꝛrigati: Caligeq; a poplite pendentes coꝛrigiarum laqolis hinc inde ligate. Hi nāq; pꝛimum inſula Scandaniana originem duxerant:ex qua pꝛofecti Aionem ⁊ Thaonem duces habuerunt. Quibus defunctis agilmundus Aionis pꝛedicti filius rex creatus eſt:⁊ trigintatribus annis ſuper eos regnauit. Cuius tempoꝛib' vt paulus ſcribit:meretrix quedam vno partu ſeptem edidit filios:quos cum in piſcinaȝ enecandos pꝛoieciſſet Agilmundum regem eo loci tranſire contingit. Uidenſq; rex paruulos exhoꝛruit facinus ⁊ quid nam hoc eſſet admirans: haſta quam manu geſtabat eos voluere cepit. Unus vero ex eis cum ſtatim iniecta manu haſtam compꝛehendiſſet rex ſuper eum miſericoꝛdia motus illum magnum pꝛenuncians ſtatim e piſcina educandum abduxit. Et quia de piſcina(que eoꝛum lingua lama dicitur)extraxerat eum lamuſium nominauit. qui cum adoleuiſſet ſtrenuus in omnibus euaſit adoleſcens. Cum autem Agilmundus Rex a Abulgaris fuiſſet interfectus. Lamuſius ipſe ſiue lamuſio ſubrogatus eſt.⁊.40.ānis regnauit. Qui regno ſuſcepto Bulgaros omicidas maximis afflixit cladibus. Quo moꝛtuo tertio loco Letheius eius filius ei ſucceſſit.qui etiam ipſe.40.annis regnauit. Illoq; defūcto Hildoochim filium ſucceſſoꝛem reliquit. Quem ſecutus eſt Godoochus ⁊ regnauit annis. ii. Quo regnante Rugilandam pꝛouinciam danubio contiguam cepit:⁊ regno ſuo adiecit Eo quoq; defuncto Daphon eius filius ſuccedens regnauit annis.5.cui ſucceſſit Tanius filius eius ⁊ regnauit annis.x. Qui Erulis pꝛofligatis paulopoſt interfectus eſt. Poſt hunc Unachus eius nepos regnauit annis.i8. Cui ſucceſſit Ualtharathis filius ⁊ regnauit.7.annis. Poſt quem alter Unachus eius filius regno ſuſcepto contra Gepidas bellum mouit: ⁊ illos ac Sueuos vicit. Et hi octo ex vna eademq; linthigoꝛum familia nobiliſſima deſcenderunt Uachone autem ſine liberis moꝛtuo Uulatherius nono loco lōgobardoꝛum regnū accepit. Poſt quē Adoynus decimus longobardoꝛum rex fuit.qui pꝛimus longobardos in Panoniam ⁊ Rugilanda pꝛouincia duxit:vbi duobus ⁊ quadraginta annis habitauere longobardi. Alboynus deniq; ei' filius poſt patris iteritum ad regendos longobardos vndecimo loco cunctoꝝ votis acceſſit ⁊ regnauit partim in panonia partiq; in Italia ānis.3i.

Alboynus igitur vndecimus longobardoꝛuȝ rex vir armiſ ⁊ animini virtute inſignis hoc anno poſtquā Gundimundum Gepidarum regem occidiſſet ⁊ gepidas ipſos vſq; ad internitionem deleuiſſet.ac Narſeti belloꝛum pꝛincipi cōtra Totillam auxilio fuiſſet ipſumq; totillam interfeciſſet. Cuius etiam virtute vniuerſa gothoꝛum gens ex italia pulſa fuerat rogatus ab ipſo Narſete Eunucho relicta panonia cum omnibus longobardis ſuis tam mulieribus quā viris adiunctis etiam ſibi.xx. Saxonum milibus. cum ipſis vxoꝛibus ac liberis armentis quoq; per foꝛuȝ Julij italiam intrauit. Et pꝛio ipō Foro Julio occupato Siſulphum nepotem ſuum ibidem pꝛimum ducem pꝛefecit:Indeq; pꝛocedens totam venetiam mox ſubegit. Cumq; Taruiſium perueniſſet ⁊ acole deditionem facere recuſarent eam omnino diripere ⁊ euertere conſtituit. Quo audito Felix quidam ipſius tunc epiſcopus vir ſanctus atq; eloquens ſua pꝛudentia viri Barbariem atq; ſeuitiam deliniuit ciueſq; per deditionem ei reconciliauit. Poſtea etiam Uerona Bꝛixia Bergomo ac Como vrbibus captis. Inſubꝛium pꝛouinciam ingreſſus eſt.vbi Mediolanum vi capiens diripuit. Papiam verō triennio obſeſſam in ſuam tandem redegit poteſtatem. Qua victoꝛia letus Alboynus Ueronam cum ingenti gloꝛia ſe contulit:⁊ ludos ibidem multos cōſtituit:ibidemq; regni ſedem ſibi conſtituens Conuiuium grande pꝛincipibus ſuis celebꝛauit iocūdus ex conuiuio factus Roſimundam vxoꝛem ſuam Gunimūdi Gepidarum regis filiā ex patera capitis pr̄is confecta bibere compulit. Nam alboynus ipſe cum gunimundum Gepidarum regem iter 569

fecifſ3 ex eius capite Scutellam inauratam conficere fecit. quam ⁊ ſecum vbiq3 deferri p̄ce cepit: ac ſic de illa filiam ſuam bibere compulit. Que iniuria cum mulieri nimium inheſiſ ſet de illo vltionem ſuſcipere ſtatuit Erat tum in exercitu Alboyni helmechildis lōgobardus moꝛibus ⁊ foꝛma p̄ſtantiſſimus vir etiam nobiliſſimus ⁊ armis exercitatiſſimus: qui cū Roſimūde ancilla conſuetudinem habere cōſueuerat. Huic aliquando Roſimunda ꝓ ancilla ſe ſuppoſuit. Quod cū Roſimūda feciſſet quis eſſet apparuit: ⁊ ad occidendu3 regē ſub ſpe regni īpulit. Obtruncato itaq3 rege cum Regina eum regem loco mariti conſtituere vellet longobardi (re cognita) recuſarunt ⁊ ambos occiſoꝛes interficere ſtatuerunt. Qd̄ cum didiciſſet regina ſtatim cū adultero ⁊ Alſiunda eius filia ac multa pecunia rauenam ad Longinum Exarchum confugit. vbi non ita multo poſt: referēte paulo hiſtoꝛico: ſe ipſos inuicem veneno ſuſtulere.

Exarchatus dignitas hic incipit

570 Longinus grecus p̄mus italie exarchus: hoc anno p⁹ captā vniuerſā ferme italiam hac vniuerſalem mag̃ratus dignitatē ſuſcipiens regnauit in Rauena annis. xi. hic quippe cū ſupe riouibus diebus a iuſtino ipatoꝛe in italiam miſſus fuiſſet hoc tēpoꝛe in Rauena ⁊ aliq̄bus venetie ꝓuincie ciuitatibus: a longoꝛbardis reſeruatis: que nūc vſq3 quelibet de per ſe ſuo magiſtratu gubernata fuerat hūc nouū magiſtratuſ modū introduxit quē quidē Exarchatum appellauit qui (tanq̄ Egyptioꝝ Dynaſtia) ſūmus italie magiſtratus interp̄tatur. Hic itaq3 ex roma rauenam veniens ibidem tanq̄ Rex ſe cōtinuit: nec deinceps Romā adire voluit. ꝑp̄t q̄ roma poſt baſilium conſulē q̄ cū Narſete conſul fuerat vnq̄ conſule3 aut Senatū habere promeruit: Sed per ducem ab eodem Exarcho ex rauena miſſo ipſa Romana reſpu. adminiſtrata fuit. Durauit quippe hic magiſtratus ferme centum ⁊ vigīti quatuoꝛ annis Eoq3 defuncto Smaragdus ſuffectus fuit.

Daphon ſecūdus ī italia longobardoꝝ rex Alboyno rege opere regine obtrūcato regnauit anno vno ⁊ menſibus ſeptem: Uir quidem genere ⁊ virtute nobiliſſimus ſ3 crudītate quadam infamis hic nāq3 regno ſuſcepto cum multos romanoꝛum nobiles et potentes interficeret eo timoꝛe nobiliſſimi viri vrbibus deſertis per maritimas paludes confugientes in Uenetiam ciuitatē ſe cōtulerūt quoꝛum quidem aduentu ipſa veneta Ciuitas incremētu3 maximū ſuſcepit hic itaq3 foꝛum coꝛnelij Ciuitatem: a Narſete Eunucho: dirutam et ſolo equatam reedificauit et Jmolam vrbem appellauit hoc ideo feciſſe dicitur. vt inde rauenates vexare poſſet hic ēt cū ſtrenuus haberetur rex latinam regionem ſeu prouīncia3 ſuo adiecit imperio. Cūq3 etiā in ſuos nimium ſeuiret ⁊ multos ac multos exilio damnaret a puero obſequij ſui dolo ſuoꝝ aicoꝝ tandem iugulatus fuit. Quo moꝛtuo longobardi per decem annos ſine rege fuere: ſed triginta duces ſeu conſiliarios ſibi creauere Qui tanq̄ cōſules Romani multa cōquiſiere ipi nāq3 campania vniuerſa ſibi ſubiugata atq3 picētibus ⁊ Marſis ſtati Ducē vnū ī Spoleto et alterū in beneuēto cōſtituere.

Lotharius octauus franchoꝝ rex chilperici regis filius hoc āno p̄re defuncto frācis regnarē cepit: ⁊ regnauit ānis. 54. hic tendibertum ⁊ Thendericū germanos habuit q̄ īnt̄ ſe ſe diſcedētes ⁊ debellātes ꝓuīcijs ſuis maximo fuere damno.

5770 571 Tiberius conſtantinus: decimuſnonus cōſtantinopolitanus impatoꝛ p⁹ iuſtinu3 iunioꝛem imperauit ānis ſeptē hunc iuſtinus ip̄e adoptauerat ifiliū: ⁊ multo āte q̄ amēs efficeretur Auguſtū appellauerat. ⁊ quidem merito. cū in eo oīa eēnt oꝛnamēta q̄ optimo p̄ncipi ꝯuenire videbātur. Erat eni cū oī virtute tum clēmētia iuſticia pietate religione ſapiētia ꝯſtātiaq3 ac foꝛtitudie īſignitus. Et inter cetera chꝛiſtianitatis opa in pauperes pientiſſimus ac beneficus fuit: adeo vt theſauros ſui ip̄ꝰ larga manu ī eos exiberet: Ob quā cauſā deus illi p̄ter ſpem tantā auri argētiq3 contulit copiam qūantam eius req̄rebant beneficia Nam et narſetis theſauri ei ex italia delati fuere: dina hoc illi preſentante volūtate: quos ad munificentiam ⁊ liberalitatē cōflatos ēt in ſile conuertit opus. hic exercitum in perſas miſit coſq3 fudit atq3 fugauit multam quoq3 p̄edā cū Elephantis. xx. aduerſus ō eis triū Tiberius

pbauit. Jndeq; populuũ Ro. quoad fieri potuit ab hoſtibus defendit ⁊ quam maxia fru menti quantitate ex Egypto allata eũ a ſeuiſſima fame liberauit: ⁊ hoc benedicti pontificiſ īteruentu quē mirūimōdū dilexit. Tandem extremũ ſibi iminere diem pſentiēs Mauriti um genere Capadocē generũ ſuũ virũ vtiq; ſtrenuũ ad imperium (ex Sophie Auguſte con ſilio) euexit: Quo cōſirmato paulopoſt in pace quieuit.

Benedictus primus papa natiōe Ro. patre Bonifacio poſt ioannē pōtificē ſedit ānis.
papa.64. 4. mēſe vno ⁊ dieb⁹. 28. Uir ſane optim⁹ ⁊ tāto honore dignus: q̄ ⁊ italie ⁊ preſertim .577. 5776
Rome fame laborānti vna cũ Tiberio Auguſto ſubuenit. Maximā enim frumenti quan titatem ab egypto aduehens vrbem ipſam ab inedia conſumptam releuauit. Uerum pau loposſt ex ſolicitudine ac dolore quem in vrbis calamitatibus ac totius italie ob longobar dorum vexationibus cōtraxerat mortē obijt. Jn cuius tumba ſic ſcriptum tradunt.

Magna tuis monumenta pater Benedicte reliquis.
Uirtutũ titulus o decus atq; dolor. Jn eius āt morte ſedes vacauit menſes. 2. et dies. x.

Mauritius Tiberij predicti gener vigeſimus cōſtātinopolitanus impator p⁹ tiberiũ ſo .578. 5777
Mauriti⁹ cerũ ſuũ impauit ānis xx. Qui licet genere Capadox eēt imperiũ tamen ob ai vrutē ⁊ in rebus gerendis ſtrenuitatem merito ſuſcepit. Qui cũ primũ imperium ſuſcepiſſet Ar menos ⁊ perſas per prefectos ſuos debellauit: verũ cũ poſtea cōtra btiſſimũ gregoriũ ſediti tiones ſuſcitaſſet: ⁊ longobardos ꝯtra eūdē Romanoſq; concitaſſet multis etiā iniurijs ec cleſiam dei perturbaſſet diuino tandē operāte conſilio: nō ſponte tñ ſed coacte: penitentia ductus. cũ gregorio pacē componens mitius agere cepit. quod intellexerat angelum quen dam monachi habitu indutũ ſtrictum gladiũ in manu tenētem in conſtantinopolitano fo ro clamaſſe impatorē breui gladio moriturum: hoc idē eius ſomniũ cōfirmauit quo ſe vxo remq; ac liberos cedi vidit. interim vero milites eius ſuis ſtipendijs fraudati phocam cen turionem imperatorem creāt ⁊ ipſum mauritium ꝓpter auaritiam in ſuorũ odium ꝓlap
papa.65. lapſum vna cũ vxore ac liberis oibus obtruncant. .582. 5781

Pelagius ſcōs papa natione Ro. patre vingeldo poſt Benedictum pontificem ſedit an nis. x. menſibus. 2. ⁊ diebus. x. Hic cum abſq; principis iuſſu preter conſuetudinem ordinatus eſſet pontifex timens ſibi Gregorium Monachum virum approbatum cōſtan ſtantinapolim ad placandum imperatorem miſit. Qui eo accedens oia ex pontificis ſenten tia apud imperatorem perfecit atq; ibi moralium libros in Job compoſuit. ⁊ Euthicum eiuſdem vrbis epiſcopum: ita Auguſto preſente diſputando conuicit: vt oia que male de re ſurrectione ſenſerat retractare coactus fuerit. Jpſe enim Euthicius multa de eo articulo contra Orthodaxam fidem exponebat. Pelagius autem hic poſtea q̄ hermetis martiris. Cemiterium ⁊ ſancti laurentij Baſilcam a fundamentis extruxiſſet ⁊ ipm Gregorium ro gatu populi romani ad vrbem reduxiſſet peſtilentia: que cum maxime totaz vexabat Jta liaz: cōſuptus eſt: ⁊ in vaticano ſepultus. Et tūc ceſſauit epiſcopatus menſes ſex ⁊ dies. 26.

Uiri doctrinis excellentes.

Gregorius monachus Romanus poſtmodũ maxim⁹ pōtifex diuini ingenij magneq; auctori tatis ⁊ gratie vir his tempibus ob ꝓbitatem ⁊ ſanctitatem maxio in precio hitus fuit. qui ⁊ multa tũ cōſtātinopoli tũq; rome ⁊ āte papatũ ⁊ in ipſo papatu pro chriſtiana religiōe ad multorum eruditōe edidit opa: ⁊ precipue ea que ſubiecta ſunt.

Moralium in Job li. 35. incipit reuerēdiſſimo ac ſctiſſimo: ſup Ezechielē ptes duas prima.
Dialogorũ ad petrum li. 4. Quadaz die dum. incipit: Deus prophetie: ſecunda.
Paſtoralium li. i. Paſtoris cure. incipit. Quia multis curis
Jtem Regiſtrum li. i. Et Omilias quadragintaduas: ⁊ quedam alia:

Honoratus Mediolanenſis epūs: vir eloquētia ⁊ ſanctitate ornatus per hoc tempus floruit ⁊ nōnulla in diuinis ſcripturis cōpoſuit. Qui cũ alboyni longobardorum regis impetum expaueſceret eccleſiā ſuā ad tēpus deſeruit ⁊ ad Genuenſem vrbem confugit. Hunc autem diuus gregorius in libro Dyalogorũ multis effert preconijs.

583 Artbaris flauius tertius longobardoꝝ rex hoc anno: poſtea ꝙ longobardi decē annis ſine
rege ſtetiſſent: ab eiſdē creatus rex regnauit annis. 7. hic Daphonis pdicti regis filius fuit
quē longobardi Flauium cognominauere: qui licet adoleſcens rex ſublimatus fuerit mul
tis tamē editis facinoꝛibus laudes ingentes promeruit et eaſ obres omnes longobardoꝛuꝫ
duces dimidiam pecuniaꝝ ſuaꝝ partem ei obtulere hic pharā oppidū nō ignobile in Ab
due fluminis ripis condidit ac Brixellum ciuitatē in magine padi poſitam obſedit ⁊ debel
lauit ac ta ndem ſolo equauit. Sed ⁊ francoꝝ regem cū ingēti multitudie ipoꝝ atqꝫ Ger
manoꝝ deuicit ac ex italia fugauit: Qua quidē elatus victoꝛia ad Siculū fretū oia pq̄ſiuit
ac multas alias italie ciuitates in ſuā poteſtatē redegit indeqꝫ ⁊ francilionē romanū ducēꝫ
ex Como ciuitate Cumacinaqꝫ inſula que in lacu lario erat expulit ⁊ igētes ide diuitias
ſuſtulit. qua ditatus pda ſtatim Theudelidā Garibaldi Bauaroꝝ regis filiā xpianiſſimaꝫ
duxit vxoꝛeꝫ Quaōbrē chilpericus francoꝝ rex: q̄ huic arthari inimiciſſimus erat: i baua
rū furēs eū inopinate agreditur ⁊ ex Bauaria expulit q̄ relicto regno cū filia Theudelida
in italiā ad generū fugit: huic tū Gandulphus Bergomēſiū dux ⁊ vlphario Taruiſin⁹ atqꝫ
alij plures longobardoꝝ duces poſtea nimium aduerſari ceperunt: Quibus pacatis eo an
no quo. Theidelindam duxit vxoꝛem defunctus eſt.

Regoꝛius magnus papa eius nominis pmus natione Ro: pře goꝛdiano viro Sena
toꝛio poſt pelagium pontificē ſedit annis. 13. mēſibus. 6. ⁊ diebus. x. doctoꝛ quidem
5791 592 eruditiſſimus humillim⁹ qꝫ atqꝫ ſāctiſſimus qui pꝛimus omniū pontificū: ſe ſeruū ſeruoꝝ papa. 66.
dei noiauit ac ſcripſit. hic: vt dictum eſt: pmo monachus et leuita exiſtens pontificale mu
nus in multa reꝝ perturbatione tandem inuitus ſuſcepit: in quo ſane ita vixit vt vſqꝫ ad tē
poꝛa noſtra neminē ex ſucceſſoꝛibus habuerit parem ne duꝫ ſuperioꝛem vel ſanctitate vite
vel diligentia in rebus agendis vel doctrina ⁊ ſcriptis Ea pp merito terreſtris angelus vo
cari promeruit: Hic itaqꝫ ſuſcepta dignitate Synodum apud ſanctum petrum quatuoꝛ et
xx. Epoꝝ habuit in qua quidem: Gratiano teſtante: multa ſuſtulit que nocitura erant et
multa eddidit que pꝛofutura fidei nře videbantur . ⁊ pſertim que ſubiecta ſunt oꝛdinauit
In ea quippe Synodo pmo quatuoꝛ concilia. ſ. Nicenum Cōſtātinopolitanum: epheſinuꝫ
et calcidonēſe decreto publico appꝛobauit et confirmauit necnon et quintum veneratus ē
vt habemus in canone. xv. di. c. Sicut ſācti euangelij: Uetuit item eo in concilio vt nullus
Bigamus oꝛdinaretur preſbiter: 33. di. c. Maritum duarum. Statuit etiam vt epus ſemel
dumtaxat conſecraretur. 68. di. c. Sicut ſemel. Pꝛohibuit inſuper chꝛiſtianis audire miſſā
pſbiteri concubinarij. 81. di. c. Si qui ſūt: vetuit etiā in vna eademqꝫ pꝛouincia duos ēē me
tropolitanos. 101. di. c. peruenit pceſſit ꝙ Sacerdotibus a populo accuſatis ſuā poſſe inno
cētiam iuramēto affirmare. 2. q. v. c. pſbiter. Mādauit pterea vltimā defuncti voluntateꝫ
modis oibus obſeruari debere. 13. q. i. c. voluntas vltima vetuit etiā mulierib⁹ Monacho
rum Monaſteria introire ⁊ eoꝝ comatreſ fieri poſſe. 18. q. 2. c. peruenit addidit deiqꝫ qua
drageſſimali ieiunio quatuoꝛ dies pmos vꝫ quartā q̄ntā ſextam ferias et ſabatuꝫ: vt habe
tur de cōſe. di. v. c. Quadrageſimā introitumqꝫ miſſe cū vno verſu alicuius pſalmi oꝛdia
uit eius ēt inuētū fuit vt nouies kyrieleiſon diceref et Alleluya ⁊ offertoꝛiū ac poſt coꝛoneꝫ
caneretur idem ſimiliter in canone addidit dieſqꝫ nřos in ſua pace diſponat mandauit rur
ſus in pꝛincipio oīum hoꝛaꝝ canonicarum deus in adiutoꝛiū meum intende cū glīa patri ⁊
filio dicidebere: Supplicationeſqꝫ maioꝛes: pꝛopter peſtem ſedandam: atqꝫ ſtationes pro
maioꝛi parte inſtituit: Quid plura: omnem eccleſiaſtici officij inſtitutionem ipſe ſāctiſſim⁹
pontifex inſtituit et appꝛobauit ipſe quoque adhuc monachus in Sicilia ſex Monaſteria
ex paternis facultatibus edificauit domum inſuper ſuam Rome religioni dedicauit ipſe
etiam Traianum impatoꝛē ab inferno liberauit. pauperes preterea in domum paternam
vndiqꝫ confluentes excepit: ⁊ in vita ciboqꝫ ac potu ſēp miniſtrauit Fuit deniqꝫ vir hic oi
laude digniſſimus ſi vitā ſi moꝛes doctrinamqꝫ atqꝫ moꝛes inſpitias et tū indiuinis rebus
ac in hūanis pꝛoſpitias Hic ꝙ Anglos omnes per quoſdam pꝛobatiſſimos monachos

ad fidem xpi conuertit. Et veſegothas hereticos ad veritatis vnionem reduxit. Cõfirmata deniq₃ hoc pacto ex oi parte eccl'ia: ſanctiſſimus hic gregorius ſecũdo phoce imperatoris anno migrauit ad dñm. Cuius corpus in diui petri baſilica oibus collachrimantibus. 4. idus Martij ſepultum fuit: atq₃ eo die eius natale celebratur. Eoq₃ mortuo ſedes vacauit meñ. 5. ꝛ dies. 19.

Tunica in conſutilis domini noſtri ieſu xpi a btã virgine maria cõfecta tempeſtate hac non ꝓcul ab hieruſalem in Saphath oppido ab epis Gregorio Anthiocheno Thomaq₃ hieroſolimitano ac ioanne conſtantinopolitano: in quadam archa marmorea eo loci appoſita incorrupta ꝛ imaculata inuenta fuit. Qua ſuſcepta maximo in ꝓcio habita fuit qui ipſam ſuſcipientes hieroſolimam detulerũt ꝛ in Eburnea archa collocauerunt hec ipſa eſt que in morte domini: vt ſacra Euangelij h₃ hiſtoria: vni militum obtigit. Quid poſtea de ipſa geſtum fuerit non habeo.

Hermigildus quidam veſegothaꝝ ꝛ hiſpaniarum regis filius per id tꝑus a p̃re lemugildo rege icarcere truditur ꝛ paulopoſt iniquiſſime iterficit eo ꝙ leãdri hiſpalenſis epi viri ſanctiſſimi predicationibus ab Arriana impietate ad veram catholicãq₃ fidẽ conuerſus fuiſſet Nam cũ Leander ipſe hermigildum conuertiſſet ꝛ ipm catholicu₃ declaraſſet pater ira ꝓmotus Leandrũ pontificẽ multis incomodis ꝛ iniurijs affecit ꝛ filium ipm conſtantiſſimũ tandem interfecit. Sed ꝛ ipſe pater paulopoſt in egritudinem ꝓlapſus Leandrum reduxit ꝛ de iniuria atq₃ peccato veniam poſtulauit. et Ricardum ſecundum filiũ regem cõſtituẽs catholicũ ꝛ verũ chriſtianum effici procurauit.

Auguſtinus ꝛ Miletus optimi monachi natiõe Romani et Anglorũ epi atq₃ apoſtoli his temporibus in precio habiti a beato gregorio pontifice maximo ob ꝓbitatem atq₃ doctrinam in Britaniã cũ quibuſdã alijs ꝓbatiſſimis monachis mittũtur. Ubi deo auxiliante ꝛ monitis ac efficaciſſimis predicationibus totam illam inſulam ad xpi fidem tandem ꝑduxere. ibidem demũ ſenio confecti nõ ſine magna ſanctitatis opinione in domino quieuere et cũ ſãcti fuerint hiti eoꝝ feſta ſeptimo kal'as. Julij celebrantur. 593

Agilulphus quartus lõgobardoꝝ rex poſt Artharim regem ſuper longobardos regnauit ãnis. 21. Mortuo nanq₃ arthari rege predicto cũ longobardi de electione futuri regis diu diſcordes fuiſſent tandem ita conuenerunt ut ille ex longobardis hẽretur rex quẽ Theodelinda ſibi in virum ſuũ deligeret. Que ſtatim hũc Agilulphum Thaurini ducem viru₃ vtiq₃ bellicoſiſſimũ et prudentia formaq₃ egregium ſibi maritũ et longobardis regem declarauit: Qui regno ſuſcepto confeſtim cũ Cacano hunnorũ rege pacẽ firmauit: ipſo ea₃ ꝑ legatos ex panonia poſtulante. Sequenti deinde anno (Tridentinoꝝ et duce intercedente) ſimiliter cũ francoꝝ rege pacẽ compoſuit. poſtea Munulphum inſule ſancti iuliani duce₃ et Zanguilphum Ueronenſium ac Gayndulphum Bergomẽſium duces: quibus tertio iã pepercerat: ſuperatos interemit: rebuſq₃ pacatis Bellum contra romanos ſuſcepit et oppidis circũquaq₃ captis. Romam per annum obſedit et multas illi clades intulit. Quo in tẽpore Zotus Beneuẽtanus dux eius auxilio fretus vna cum rege ipſo: ruptis inducijs: caſſinenſe monaſterium: iuxta benedicti prophetiam: inuaſit ꝛ omnibus rebus direptis illum a fundamẽtiſ. penitus euertit. poſtmodũ in patauinos duxit et vrbem vallo tantũ ꝛ foſſa: ſine menibus: munitam obſedit: Et cum a Totilla rege ipſa ciuitas fuiſſet diruta habebat omnia edificia ex lignoꝝ materia fabrefacta ꝙ cernentes longobardi ignẽ mittentes vrbẽ prorſus exuſſerunt. idq₃ in monte Scilicis oppido fecerunt. His geſtis Agilulphus cum didiciſſet eius filiam ac Generum nomine Godeſtaldum apud parmam Ciuitatem a Galinico Romanorum prefecto fuiſſe captos et Conſtantinopolim miſſos contractis vndiq₃ copijs Cremonã venit et eam obſedit ac expugnatam tande₃ cepit qua capta ꝛ direpta vſq₃ id ſolum demoliri fecit pariq₃ modo Mantuam expugnans eã ſine muris dereliquit tãdẽ ꝛ hũc beatus gregorius papa ꝑ interceſſionẽ Theodolinde religioſiſſime regine cui dyalogoꝝ libros ſcripſerat ꝯuertit. Qui omiſſis idolis xpi fidẽ cũ oibus lõgobardis ſuis ꝯplexus

eſt et omnia eccleſiaſticorum bona ablata reſtituit et ad labem diluendam Eccleſias multas plurimaq; Monaſteria ſua Impenſa fabricauit. Et apud Modocciam inſigne oppidum in honorem beati Joannis baptiſte Celeberrimu; templum ingenti impenſa fabricauit. Eo deniq; vita functo Adoaldum puerulum ſuum cum Theodelinda matre et regina ſucceſſorē reliquit.

Theodelinda; aūt reginā eiꝰ vxorē Bauaroꝝ regis filiā generoſitate et ſāguis claritatē īclitā fuiſſe cōſtat. Que etſi ī pmordio regni ſui etate iuuenis formaq; ſpectabilis ac diuitijs abūdās fuerit moribꝰ tn̄ et caſtitate prudētia eloquētia ac religione cōſpicua fuit. Cuius q̄dem virtutibus cōmotus beatꝰ Gregorius: eidē Dyalogoꝝ libros cōpoſiut atq; miſit. cuius lectiōe ipa mota: Agilulphi animū ad religionē et ad pacē cū oībus lōgobardis ꝯuertit et mores vitaq; eoꝝ mirabiliter cōpoſuit Sic q; hec religioſiſſima ac chriſtianiſſima femina mltoꝝ bonoꝝ cauſa fuit. hec quippe p̄ter reliq̄ pietatꝭ opera Mōaſteriū celeberrimū ī honorem ſācti colūbani Abbatis apud Bobiū ciuitatē ſupbiſſimis edificijs ſua īpenſa ꝯdidit et plurimos fūdos eidē aſſignauit. Alia q; Monaſteria et Tēpla et quāmaxie apō modoetiā agri mediolanēſis oppidū ī honorē ſācti ioānis baptiſte a fūdamētis erexit quā et predijs alijſq; vaſis aureis argēteiſq; plurimis (adhuc extantibus) exornauit. in qua q̄dem Baſilica corpus ſuu; ſepeliri mādauit et ex illo ac deinceps (pp mulieris exēplū) longobardi nr̄i oēs ioānē baptiſtā in patronū precipuū ſuſceperūt.

Romanus patritius cōſtātinopolitanus tertius italie Exarchus hoc anno poſt Smaragdū a mauritio imperatore cū ingenti multitudine Rauenam miſſus regnauit anno vno Qui cum aplicuiſſet ſtatim patauio et cremona ac mantua: a longobardis pene deſtructis inſtauratis et munitis cū oībus copijs Romā perexit: vbi longobardis ſtrage inflicta multas ciuitateſ atq; oppida recuperauit poſtea in omnem libidinem prolapſus tamq; virtutis priſtine et ingenij immemor factus cum longobardis ſentire cepit nec romanos amplius defenſare curauit: Sed eodem anno cum ignominia mortuus Gallinicum habuit ſucceſſorem

Gallinicus: itaq; quartus Exarchus Romano ſuffectꝰ p̄fuit āniſ duobus. hūc virū bonum et ꝯ longobardos aīatu; fuiſſe tradūt. Sed cū res neglectas videret gregorij pōtificis ſuaſu cū eiſ pacē et inducias fecit. Cūq; poſtea: ruptis iducijs: parmā vrbē inuaſiſſet: et Agilulphi regis filiā cū viro nomine Godeſtaldo cepiſſet conſtantinopoliq; miſiſſet agilulphus ira ſuccēſus Sclauos ī auxiliū euocat et ꝯ Romanos īplacabile bellū ſuſcipit: et oppida mlta mltas q; vrbes euertit eoq; āno gallinicus hic morte deficiēs Smaragdus rurſus a Maurirío iperatore italie Exarchus mittitur.

Prodigia mlta et q̄dē horrēda tēpeſtate hac ī Grecia apparuere q̄ ſane futuras Mahumeti calamitates ꝓcedere videbāt. Nā vno et eodē āno Cometes plucidus Bizātij viſus fuit et puer q̄drupes natus: necnō et apō īſulā Delō duo marina mōſtra oīo hūanam ſpeciē habētia viſa ſūt: et alia mlta hinc ide ꝑſimilia apparuere.

Mahumetis vita.

595 Mahumetes als Mahumetus genere arabs pſeudo propheta q̄ poſtea tāq̄ magnus: īmo falſus dei ꝓpheta ſaracenis leges dedit hoc āno ī Arabia regione ex nobili p̄re gētili mr̄e vō hebrea hiſmaelitici generis naſcit Qui poſtmō; adultꝰ factꝰ cū eſſet ānoꝝ vigīti octo maximū ī chriſtianos excitauit icēdiu;: nā cū verſutus et acris igenij eſſet vir ac inī chriſtianoſ diu cōuerſatus oīu; q; ſectas et leges cognoſceret nouā quādā et nephandā ſuperinduxit ſupſtitionē: qua propemodū noſtra extincta eſt religio auſus eſt etiam igēti cōpato exercitu Arabu; et pſarum Romani imperij fines īfeſtare et Alexādriā atq; alias Egypti ciuitateſ ſibi ſubicere ſ; eius motus p heracliu; iperatorē cito repſſi fuerūt. exīde ad veroꝝ prophetarū īmitationē pſonā ī ſe loquētis dei aſſūpſit ſic p̄mittens ī libris quos condidit locutus eſt dominus ad mahumetum prophetam ſuum dicens. vt ſic vel diuine auctoritatis pondus habere crederetur. qō ab eodē ſeductore cōfigebat Cūq; nō tn̄ ſubacti populi: ſed etiā

longīnqui ad eum confluerent accenſus libidine latius dn̄andi ſub ſue religionis pretextu propagande tanq̄ ex dei p̄cepto finitimas inuaſit gentes ⁊ aſtu efficiens quod armis nō poterat. Unde cū Egyptum Lybiam Arabiam Syriamq̄ totam ſubegiſſet ⁊ religioſior videretur ſubiectos populos: ꝓprijs ritibus abiectis. in ſuam ſuperſtitionem attraxit: paganis quidem idolatriam inhibens: iudeis iuxta ritum eorundem circūciſionem conceſſit: Nouas deinde quaſdā leges de ſuo confixit: teſtimonia de vtroq̄ teſtamēto adhibēs quas ſaraceni ⁊ Turchi vſq̄ hodie ſuas leges appellant. vnde ſm̄ iudeorum ritū ſaracenos iuſſit circūdi ⁊ ſuille carnis eſum ſuis ſequacibus interdixit. Et ad imitandos quoq̄ chriſtiāos crebras lauationes ſeu ablutiones mēbroꝝ tanq̄ baptiſma pro delictoꝝ expiatōe fieri inſtituit. Et vt ſeductos ita populos fortius ſibi irretiret ſtatuit ꝓ lege q̄ nouerat homini placere. ſ. q̄ homo tot vxores ac ꝯcubinas habere poſſet quot facultatibus ſuis alere poſſet Uxores etiam vſq̄ ad quaternarium numerum de ꝓpria cognatione ſumere ⁊ vſq̄ quater repudiare rurſuſq̄ reſumere permiſit. Empticias viro ſiue captiuas quot vellet quiſq̄ hr̄e concubinas ⁊ eas quandocūq̄ vendere liceret: niſi illarum aliquam grauidam reddidiſſet. Sobrietatem tamen in cibo potuq̄ ſanciuit. Uinique q̄ vſū p̄terq̄ in certis quibuſdam ⁊ ſolēnibus diebus interdixit: Unum deū oīpotentē oīum creatorē colli ⁊ honorari mandauit. Aſſerens moyſen ⁊ ioānē baptiſtā magnos dei fuiſſe ꝓphetas. Sed xp̄m oīum ꝓphetarum maximū quippe qui diuina virtute non humano ſemine de virgine Maria ortum fuiſſe dicebat. hic itaq̄ mahumet⁹ cū (vt ita dixerim) ſex ānos ita regnaſſet poſt multa adulteria ⁊ ebrietates aliaq̄ ſcelera anno dn̄i. 632. etatis vero ſue. 34. mortē obijt. Cuius corp⁹ apud Mechā ſepultū ab oībus maxio in p̄cio nūc vſq̄ hitum ē. Eoq̄ mortuo p̄ncipatum iniijt q̄dā noīe Calipha. Cui ſucceſſit Achaly: quo expulſo regnauit Aly: cōtra quē eo q̄ ſuperſticioſus eſſet nouū Caypham Egyptij ſibi ducem creauerunt. qui ordo vſq̄ in hodiernum apud ſaracenos ſeruatur.

Alcoranū āt librū ipe mahumet⁹ Auxilio ioānis Antiocheni heretici ſergiq̄ Arriani ac ēt cuiuſdā iudei Aſtronomi cōpoſuiſſe dr̄. In quo quidē predicta oīa ⁊ alia multa ꝓ lege deſcripſit: falſa quibuſdā veris imiſcendo aſſerenſq̄ xp̄m ad celos eleuatū ſ; nō occiſu;. Dixit q̄ p̄terea iudā ꝓditorem dn̄i xp̄m iudei quererēt in ſpelūcha in ſilitudine xp̄i mutatū ⁊ loco eius crucifixum. Per ſingulos quoq̄ ānos ſuos ſequaces domū dei que ē in Mecha. ſi poſſent adire oīo iuſſit. Quo cōuenientes circuire deberent cū ſilibus veſtibus induti ⁊ lapides per media foramina parietū tanq̄ diabolū lapidando iactare. ipam eni domu; abraā ꝓ filijs ſuis potiſſimū hiſmaelitis or̄onis cā conſtruxiſſe dicebat: in eo q̄q̄ Alcorani libro legē tulit vt qui cum adultera deprehenſus fuiſſet ſtatim lapidaretur cū ſoluta autē octoginta verberibus plecteretur. Uoluitq̄ vt fur pria ⁊ ſecūda vice tm̄ verberib⁹ cederet. tertia v̊o manus quarta deniq̄ pedes eidē p̄ciderēt. His āt q̄ hec ⁊ alia legi ſue p̄cepta ſeruarent: vt aſſeruit dn̄s ꝓmiſit paradiſum v; deliciarum ortum vbi nulla ītēperies vbi nulla īcomodi aut mali afflictō ſ; oīum deliciaꝝ fruitio pfecta erit. nā ibide; optati cibi ad vota ſuccedēt pulcherrimaſq̄ veſtes ad amictū ⁊ v̄gines ad ꝯplexū āgeli pulcherrimi illi miniſtrabant: his āt qui legē ipam cōtēnerent gehenam ⁊ infernū cominatus eſt.

Phoca   Phoca vigeſimuſp̄mus cōſtātinopolitanus imparor poſt Mauritiū iparor fact⁹ iperauit ānis. 8. hic cū Cēturio ēēt militari tumultu auguſt⁹ creat⁹ Mauritiū p̄dictum cū Theodoſio Tyberio Cōſtātino ⁊ aduocato filijs alijſq̄ complurimis apud calcidonē iterfecit: Ueniensq̄ conſtantinopoli vt imperator receptus magnam de ſe ſpem p̄buit: Rome q̄ declaratus ſtatim ſuā ⁊ vxoris ſue leontie imagies in oratorio ſcti Ceſarij iter aliorum Auguſtoꝝ imagies cū ſūmo gaudio collocauere. Sed rex exitus multoꝝ feſellit opinionē q̄ ſue future ſegniciei p̄ſagium nomē accepit. Nam ſicut Plinius nono naturalis hiſtorie libro ait: phoca vitulus marin⁹ noiat᷑ q̄ p̄ceteris aīalibus grauiſſimo ſōno p̄mittitur q̄ ſēſiſſe vr̄ Juuenalis cū ait pro re magna in tertia Satyra. Eripiunt ſōnū druſo vituliſq̄ marinis Tante. n. ſomnolētie ⁊ pigricie iſte phoca fuit: vt pſaꝝ rex Coſdra romanoru; prouincias   598   5797

grauiſſimis ꝓlijs oppreſſerit ipſāq₃ ſanctā crucē e hieruſalē abſtulerit captāq₃ vrbē chriſtia-
norum tēpla ꝓphanauerit ⁊ diripuerit ⁊ Zachariā virū ſanctiſſimū eiuſdē ciuitatis patri
archa₃ captiuū abduxerit. Quas obres cū ēt phoca in ſuos maxie deſeuiret ⁊ iperiū eiꝰ ne
gligentia i dies deperiret. Senatus eiꝰ homicidia nō ſuſtinēs ad heradiū patriciū i aphricā
mittit: rogās: vt heradiū filiū cōtra phocā iperatorē mittat. Quod ⁊ ſtatim ad impletu₃ ē.
Nam heradius ipſe nauigio conſtantinopolim veniens ſubito phoca₃ deuicit ⁊ cepit quo
capto prio eidē manus ⁊ pedes obtrūcauit ⁊ poſtea cum lapide ad collū in mare demerſit

Auianus papa cuius patria ignozatur: poſt gregorium factū pontifex ſedit anno vno
605 menſibus. v. ⁊ diebus. 9. Hic ſtatuit vt hore diei cum campanis pulſarentur in eccl'ijs papa. 67
5804 diſtinguerenturq₃ officij gratia ⁊ vt lampades accenſe continue in templis retinerentur. ve
rum cum geſtis optimis beati gregorij aliquantulum aduerſaretur eo q in ſuo pontifica-
tu fames plurimu₃ inualuiſſet: inſtarentq₃ pauperes vt Gregorij pietatē emularetur. Nil
aliud reſpondiſſe fertur: q̄ Gregorium popularem famam affectantem eccl'ie patrimoniu₃
largitionibus diſſipaſſe. Tanta inſuper ira atq₃ inuidia erga gregoriū exarſit vt eius libros
exuri tentauerit. vnde ⁊ beatus gregorius eidem per viſum apparuit et eum ter dure rēdar
guit quartoq₃ cum ſe corrigere nollet: ab eodem in capite percuſſus expirauit. Cuius q̄dē
cadauer veluti infamis ad pontem Miluum delatum in quadam baſilica petri ſepelitur:
Et ideo tertius pontificum hītus eſt qui culpabili morte damnatus ſit. ⁊ tunc ceſſauit pa-
patꝰ menſes. x. ⁊ dies. xx

Onifacius tertius papa natione Ro. poſt Sauinianum pontificem ſedit menſibꝰ octo
5806 607 ⁊ diebus. 28. Uir ſacerdotio ſatis dignus qui (⁊ Gratiano teſtante) Synodo habita i papa. 68.
ſtituit ne quis ſub anathematis pena in locum de mortui pontificis aut epiſcopi ſubroga
retur niſi tertia ſaltem poſt eius obitum die: vt habemus in Canone. 79. di. cap. Nullum
Conſtituitq₃ vt nitidus pannus quod corporale dicitur ſuper altari in conſecratione ſemp
a ſacerdote poneretur de conſe. di. i. Hic etiam conſtantinopolitanum patriarcham cōpe-
ſcuit ſe ſe principem appellantem: iubente phoca. vt romane eccleſie obtemperaret. 22. diſ.
cap. Renouantes. ac ſic tandem e viuis diſcedens in baſilica petri ſepelitur. ⁊ tunc vacauit
ſedes menſē. vnum ⁊ dies ſex.

Onifacius quartus papa natione Marſus de ciuitate Taleria patre ioanne medico
608 poſt Bonifacium predictum pontifex factus. ſedit annis ſex menſibus octo ⁊ diebus. papa. 69.
5807 17. Hic templum ſancte marie rotunde qnod veteres Pantheon appellabant a Phoca i
peratore impetrauit quod (⁊ eiectis prius gentiu₃ ſimulachris) quarto idus Maij in hono
rem beate Marie virginis omniūq₃ ſanctorum martirum conſecrauit. Quo facto etiam
paternam domum in monaſterium redegit ſuoſq₃ fundos eidem in monachorum vſum a
ſcripſit quibus ⁊ predicandi baptizandiq₃ ac abſoluendi poteſtatem tribuit. quibus geſtis
inde paulopoſt. diem extremū clauſit ⁊ in baſilica beati petri ſepultus fuit. ⁊ poſtmodū pp
peſtē ⁊ aquarum inundantiā ceſſauit ep̄atus menſes. 7. ⁊ dies. 25.

Cacanus hunnorum ſiue Bauarorum rex hoc anno apud Auares hunnos regnum accipi
609 ens multis annis regnauit. Qui mox maximo comparato exercitu ex Norico in italiam
tranſgreſſus Forliuij ⁊ Venecias prouincias turpiter inuaſit: ac quoſdam longobardorum
prefectos ita profligauit vt paululum abfuerit quin Forumiulij prouinciam omnino obti
neret: Siſulphus autem eiuſdem prouincie. Dux cum eum prelio agredi temptaſſet ma
ximo conflictu commiſſo cacanus victor euaſit. Et licet ea in pugna multos e ſuis cacanus
miſerit prouinciam tamen inuadere ſtatuit. Rex itaq₃ victoria parta. Duceq₃ interfecto au
diens ducis vxorem Romildam cum filijs rodoaldo ⁊ Grimoaldo maximis opibus i qua
dam Forumiulij vrbe ſe concluſiſſe cupidine alectus eo cum exercitu acceſſit. vbi dū vrbē
obſidēs aliqñ circūequitaret a romilda duciſſa e menibus flauis cirſpātibuſq₃ capillus vi
ſus ē ⁊ eiꝰ amore capta oratores eidē miſit policēs ſe ei vrbē ꝓditurā mō eā i vxorē ducēt.
quo audito ille ꝓmiſit ⁊ vrbē accepit qua capta ita ſtati ipſa₃ icēdit ⁊ euertit vt vix vrbis

veſtigiū cerneretur. Romildam vero vna dumtaxat nocte ad ſe admiſit. Maneq; facto ve
lut impudicā mulierem militibus ſuis paſſim proſtituendaʒ expoſuit. Quia diu illuſa acu
tum ēt palum in medio campi fixit: in quo quidem ⁊ ipam Romildaʒ per media crura cō
fixit dicens. Talem maritum decet meretricem crudelē habere. Eius vero filie nō matris
libidinem ſed caſtitatē zelantes ne ab hunnis cōtaminarentur: crudorum pullorꝝ carnes in
ter mām̄as ſub faſcia ſibi apposuere. Que ex calorē putrefacte fetidum exhalabant odoreʒ
Cumq; eas hunni cōtingere vellēt: fetorē non volentes ſuſtinere ab eis tanq̄ execrabiles re
pellebātur. Ac ſic puelle nobiliſſime iſtā aſtucia barbarorum libidinē euaſere: vtile profe
cto ſeruande caſtitatis exemplum poſteris feminis mandantes. Cacanus autem captiuos
omnes in terrā ſuā abducens ibidē puberes oēs īterfecit ⁊ pueros ſub corona vendidit.

Heraclius Eraclius vigeſimuſſecūdus conſtantinopolitanus imperator poſt phocam imperauit
annis. 27. hic vbi imperium adeptus eſt magnum comparauit exercitum: ⁊ Eleuthe 611 5810
rium patricie gentis cubicularium ſuū rei bellice ſciētiſſimū in italiā concitus miſit. ⁊ ipſe
cōtra perſas pgrediēs multas puincias a ſe occupatas recuparauit ⁊ i ſuā priſus poteſtatem
redegit. nā perſarꝝ ducē ſingulari certamine vincēs interfecit ⁊ coſdram eorꝝ regē oppreſſit:
ac filium eius captum ⁊ baptizatū in regnū reſtituit. Perſidē deinde ingreſſus. Turrim co
ſdroe theſauris plenā cepit ⁊ ſpoliauit: ⁊ ipſorꝝ partem militibus ſuis dedit partemq; in
reparandis templis que perſe diripuerāt ac vaſtauerant deſignauit. ipſe vero alia honuſtꝰ
preda cū ſeptē Elephantis hieroſolimā rediit: crucēq; domini a perſis captam ſecū deferēs
eodē loco vbi antea fuerat collocauit. Ob cuius rei memoriam exaltatio ſancte crucis de
hinc celebrari cepta ē. Zachariā quoq; patriarchā ⁊ alios captiuos in patriam ſuam remi
ſit: Rediens poſtmodū cōſtantinopolim litteris ⁊ ocio delectatꝰ ad aſtrologiā ēt ſe cōtulit
⁊ imperii res in ſuos duces reiiciens luxui ſe īmerſit. Mortua nāq; Endoxia vxore ex par
tu quo cōſtātinū peperit Mirtinā ex ſorore neptem īceſtuoſo ſibi matrimonio copulauit ⁊
heraclinē filiū ex ea ſuſcepit. Illaq; puo tēpore pꝰ defūcta eiꝰ ex prio viro filiā adoleſcentu
lā ſenex accepit vxorē: ⁊ vt ſcelus ſceleri adderit: qđ ſepe ptigit: in euticianā delapſus ē here
ſim. Quāobrē i extrēo vite tp̄re: ut nōnulli tradūt: Saraceni ⁊ Arabes duce Mahumeto
arma ſumētes ita eius duces ſuparūt ut perdita antiochia ⁊ hieroſolima hoīeʒ primo feli
cē mox infeliciſſimum reddiderint: verū cū Arabum ⁊ Saracenorum impetū videret cru
cem domini noſtri ieſu xp̄i ex hieroſolima conſtantinopolim apportari fecit. Tandē The
odoro patricio cognomēto Caliopa ad regendā italiam exarcho miſſo (morbo intercutis
aque quā greci hidropeſim vocant) diē obiit. Et tunc maxima imperii inclinatio fuerit.

Euſdedit papa natione Ro. poſt Bonifaciū p̄dictū pōtificē: ſedit ānis. 4. Hic cū eſſet
Papa. 70 optimꝰ pr̄ clerꝝ mirūimodū dilexit ⁊ auxit. ⁊ tāte (ſic fert) ſāctitatis fuit vt quēdam le 615 5814
proſū ſibi obuiū ſuo oſculo ſtati liberauerit. Cōſtituit āt hic (gratiano referēte) ne patrini
filius puellā ex ſacro fōte a pr̄e leuatā in vxorē ducere poſſet. vt hēmus i canone. 30. q. i. ca.
Huius nanq; tēpore multi terremotus fuere ⁊ Scabies quedā ita ad elephātiā tendēs vt de
formitate cognoſci hoīes nō poſſent. Obiit deniq; quarto ferme pōtificatus ſui āno ⁊ i di
ui petri baſilica. 6. idus nouēbris ſepultꝰ ē. Quo mortuo ſedes vacauit mēſē vnū ⁊ di. 16.
Siſebutus veſegotharꝝ rex Ricardi regl filiꝰ hoc āno regnare cepit ⁊ regnauit ānis. 36. hic
cū pmū gētil' eēt chriſtianꝰ factus ſtati plurimas hiſpaniarꝝ vrbes q̄ ad Ro defecerāt rece
pit ⁊ iudeos i ſuo regno ɔmorātes exortatōibꝰ atq; aliis pēis ad fidē xp̄i tandē ɔuertit nec
mltō pꝰ (cū eēt ſtrenuꝰ vir) oēs hiſpaniarꝝ ciuitates romāis abſtulit. At tū demū cōſtātina
palitani impatores i hiſpania ipare deſierūt. Viri diſciplinis excellētis
Iſidorus nr̄ poſt Leādrū hiſpalenſis epūs btiq; Gregorii pape diſcipulus his tēporibus pp
doctrinā vtuteſq; ac crebra eius miracula maxio i p̄cio vbiq; fuit. Qui cū eēt multarꝝ lrarꝝ
nō mediocriter eruditus multa ad fidem ptinētia litteris ɔmendauit. Quorꝝ de nūero iſta
ſunt. Ethimologiarꝝ li. xx. pricipium ē diſciplina adiſcende.
Officiorꝝ lib. 2. pricipiū: Ea que de officiis De ſūmo bono li. 3. Incipit ſūmū bonū

Ad ſororē florā.li.2.pncipiū Dñe ſācte flore Alegoriap li.3.Incipit Miſteria ſacre Differentiarum li.i.pncipiū Inter deū ꝛ dñs De Aſtronomia.li.i.Incipit.Dño ꝛ filio itē De viris illuſtribus.ꝛ vocabulis grāmaticeis.hiſtoriam q̄ ab Adam vſq; ad hec tempora Ac etiā longobardoꝝ geſta.Et quorundā ſāctoꝝ vitas:Breuem q̄ coſmographiam:et de naturis rerum ac ſuper pentatheucum atq; alia multa et pene innumerabilia:ꝛ cū ſanct⁹ fuerit habitus ei⁹ natale.18.kal's Februarij celebratur.

Johannes monachus veſegothus Gerundēſis poſtea epus apud hiſpanos in luſitania prouincia ortus hac tēpeſtate chriſtianā religionē.ꝛ predicatione:ꝛ ſcriptis vbiq; plurimū iuuit.hic cū ſapere aliq̄d p etatē cepit ardore et deſiderio diſcēdi ex hiſpania cōſtātinopolis petijt:vbi cum litteraꝝ grecaꝝ ꝛ latinaꝝ doctiſſimus euaſiſſet i luſitaniā ꝓuinciā ſuā redijt atq; ibidē Arraianā hereſim inualeſcentē:ſua doctrina facilime confutauit.Quā obrem hereticis odioſus factus in Barchinonia relegatus fuit:demū⁹ poſt multas perſecutiones in patriā reuerſus Monaſteriū cōdidit et multa in eo concluſus conſcripſit ac rationē viuendi Monachis dedit.

Eutropius ſimiliter hiſpanus epus eruditiſſimus vir:p hec tēpora hiſpanis plurimū ꝓfuit atq; eos et doctrina ꝛ exēplo in fide continuit:Cuius vitā virtutibus et miraculis illuſtrez verus hiſpalenſis epiſcopus luculento ſermone poſtea deſcripſit Eius itaq; feſtum apud hiſpanos ſexto idus Junij celebratur.

Anaſtaſius perſa monachus quidē ſanctiſſimus p̄ hoc idem tēpus pro chriſti nomine a pſis infidelibus cū alijs ſeptuaginta martirium ptulit.Nā cū in paleſtina p̄dicaret ab eiſdē captus.poſt multa carceris vinculorūq; ac verberū tormenta que in ceſarea eiuſdem prouincie vrbe fuerat perpeſſus ad vltimū decollatus eſt:cuius corpus poſtea Romā delatuz ad aq̄s ſalinas i beati pauli monaſterio repoſitū ē.Ei⁹ vo feſtū.xi.kal'as februarij celebraf.

Adoaldus agilulphi regis ex Theodelinda filius .poſt pr̄em cū matre ipſa Theodelinda re
616 gnauit ānis.x.Huic nāq; pr̄ ad p̄ſidiū acquirendū:vix dū quadrienio Theodoberti frācorum regis filiā deſponſauit:Qui regno ſuſcepto:ob matris prudētiā pacē cū oīb⁹ lōgobardis italicisq; p decenniū q̄etiſſime tenuit.Quo i tēpore:multa(vt diximus)eccl'ijs donauit

Onifacius q̄ntus papa:natione campanus pr̄e ioāne:p⁹ deūdedit ſedit annis.5.ꝛ die
5817 618 bus.x.vir certe.ſingularis hūanitatis atq; clemētie q̄ cū eſſet doctus:mlta ad iuſtitiā pertinētia conſtituit.vz:Ne q̄s ratione delicti ad Eccl'iaz cōfugiēs a nemine extrahi poſſet Statuit itē ne Acoliti martirū reliq̄as attractare p̄ſumerēt cū ſit p̄ſbiteroꝝ officiū:mādauitq; vt Sacrilegi vbiq; anathematizarēt:voluit itē vt teſtamēta iuſſu principis facta vbiq; valerēt.Et cū multa ſāctitate i ſignitus eſſet clericos religioſe ꝛ honeſte viuētes vnice diligebat.Tandē cū nōnulla Cemiteria extruxiſſet ac dedicaſſet defūctus in baſilica diui petri colachrimātibus oībus ſepultus ē.Ceſſauitq; tūc epiſcopatus dies.13. papa.71.

Eleutherius nonus Exarchus natione Grecus patritie gentis nobilitate inſignitus heraclij imperatoris cubicularius:ꝛ rei bellice ſciētiſſimus hoc anno poſt ioānē ꝛ Smaragdū exar
620 chos ab heraclio in italiā miſſus ſedit.annis.v.Qui ſtatī vt Rauenā applicuit ſe ſe italie Regem declarauit.Sz poſtea cū Romā petere vellet ob arrogantiam a militibus ſuis in itinere interfectus eſt quo mortuo:milites caput ſuū cōſtātinopolim miſerunt.

Onorius primus papa:natione campanis pr̄e petronio viro cōſulari Bonifacio.pōtifici p̄dictus ſurrogatus:ſedit ānis.xij.mēſibus.xi.ꝛ diebus.17.hic ſāctiſſimus fuit papa.72
5821 622 pontifex q̄ collapſū quaſi clerum ꝛ doctrina ꝛ exemplo ac moribus renouauit:atq; multas in vrbe eccleſias reſtituit:et beati petri baſilicā tegulis eneis e Templo Romuli ablatꝫ cohoperuit.edemq; ſancte Agnetis via Numētana extruxit ꝛ ſancti pancratij via Aurelia.ꝛ i aquis Salinis ſācti anaſtaſij cui⁹ corpus ex perſide delatum herachlius imperator eidē miſerat atq; alias multas edes edificauit:Qui cū pyrrū patriarchā cōſtātinopolitanū hereticū q̄ heracliū imperatorē deceperat relegaſſet vita deceſſit ꝛ i petri baſilica ſepultus fuit ꝛ tū ceſſauit pontificatus menſes.7.dies.18.

in ſuam patriam ſe reddituram niſi ⁊ ipſe Rex maritus ſuus chriſtianus efficeretur: hoc co
gnito Rex mox cum: xl. milibus perſis. Conſtantinopolim ad imperatorem pacifice venit.
Aquo per benigne exceptus vna cum oibus baptiſmū ſuſcepit quo ſuſcepto multis mune
ribus ab imperatore donatus in patriam ſuam cū vxore letus rediit.

papa. 76. Artin⁹ eius noīs p̄mus papa p̄ria Tudertinus p̄re Fabricio poſt Theodoꝝ pōtificē
ſedit ānis ſex mēſe vno ⁊ dieb⁹. 26. Qui pōtificatu inito ſtati conſtātinapolim legatos
miſit q̄ paulū p̄riarchā adhortarētur (vt hereſi dimiſſa) fidē catholicā obſeruare dignaret:
At ip̄e nō mō monitis pōtificis obtēpare voluit: ſ3 ēt legatos pōtificis ī diuerſas iſulas cō
ſtātij iuſſu ⁊ auctoritate relegauit. Quāobrē martinus Synodū centū q̄nquaginta ep̄orū 645 5844
Rome cōgregauit. In qua Cyri Alexādrini Sergi ⁊ P rrhi cōſtātinopolitanoꝝ patriar
chaꝝ ꝯdēnatōem cōfirmauit ⁊ paulū patriarchā quā maxie p̄uauit: pp q̄ Cōſtāt.us impa
tor idignatus Olympiū cubiculariū ſuū italie Exarchū ſtatim creauit mādās ei vt Mani
cheoꝝ ſectā p oēm Italiā extēderit. Martinūq3 pōtificē aut captū ad ſe mitteret, aut cer
te iugularet. Olympius itaq3 Romā cū veniſſet inuēta Synodo nullū ſuū errorē ſuaderē
potuit. Ob quā rē lictorē iterpoſuit qui martinū i eccl'ia btē Marie maioris iterficeret. qō
ille ſubita cecitate perculſſus pficere nequiuit. Martino āt recōciliatus Olympius paulopoſt
vita deceſſit. ſ3 cōſtātius iterato Theodoꝝ exarchū i italiā mittens iuſſit vt aio Martini
pōtificē ad ſe vinctū perduceret. Veniēs q3 Theodorus romā cū ad pōtificē ſalutatū eſſet
ei cōfeſti cathenas iniecit. et vinctū cōſtātinopolim miſit. indeq3 ad Cerſonā ponti ciuita
tem in exilium actus fuit. In qua vrbe beatus Clemens papa: vt diximus: longe antea exu
lauerat. vbi et ipſe paulo poſt vitam finiuit multis virtutum ſignis vſq3 in hodiernum diē
refulgens: Et quia ob hoc iter ſāctos martires relatus eſt eius feſtū decima die mēſes No
uembris celebrat. Hic āt pon. ea in Synodo multa cōſtituit ad decorē religionis chriſtiane
et maxie pertinētia Et p̄ precepit Clericis ne oīno comā nutrirēnt. vt habemus in Canone
24. di. c. Nō liceat: Mandauit itē vt Sponſi et Sponſe ante carnalem copulā a' ſacerdote
benedicerēt. 24. di. c. Sponſus: ꝓhibuit quoq3 dyacones ordinari niſi caſtitatē ꝓfiterētur
27. di. c Dyacones: Voluit inſup Clericum poſt emēdā in ſuam recipi debere dignitatem
v. di. c. Siquis vetuit p̄terea fidelib⁹ chriſtianis kalendaꝝ. obſeruantias. 27. q. 7. c. Non
licet: Conſtituit inſup nil aliud p̄ter aquam et vinū ⁊ panē in altaris ſacramēto a ſacerdo
te offeri debere. de conſe. di. 2. c. Non oportet: Precepit deniq3 oib⁹ ep̄is vt ſacru3 chriſma
ſingulis annis cōficerēt et p oēs Dyoceſis ſue eccleſias deſtinarent. ð conſe. di. 4. c. omni tē
pore. Eo itaq3 mortuo cū Rome ignoraretur. 14. mēſes vacauit ep̄atus.

Saraceni qui Egyptū incolūt tēpeſtate hac diſcordijs orientalis ⁊ occidētalis eccl'ie freti ex 649
Alexandria cū ingenti claſſe ſoluentes maximam Aphrice p̄tem occuparūt. indeq3 cum
ingenti tumultu Rhodū inſulam ꝑueniētes: vrbē ceperūt et colloſum fama celeberrimum
a quo vrbs p̄maria nomen acceperat. demoliti ſūt: Ex cui⁹ Ére (vt ſupra dictum eſt) nonin
gentos Camellos onerauere et in Alexandriam miſere De hic multis in egeo mare afflic
tis inſulis in Siciliā peruenerunt atq3 ibi multa loca vaſtauerunt: Atq3 ita Sarraceni iſti
in his tumultibus ad centum q̄nquagita hominū milia de ip̄atoris exercitu interemerunt
hiſpanos q3 veſegothe ſibi ſubdiderūt infinita prope damna ibidē chriſtianis inferentes

Vgenius primus papa natōne Ro. p̄re Ruffiniano poſt Martinū pōtificē ſedit ānis 651 5850
papa. 77. quaſi. 3. Vir certe mire pietatis religionis māſuetudinis et munificentie: Qui et Gra
tiano referente ſtatuit vt quilibet ep̄us carceres haberet ad penitentias delinquentium cle
ricorū vt habemus in decretis: 81. di. c. Sacerdos: Voluitq3 vt iuxta eccl'ias ſacerdotū do
micilia cōſtruer̄. 12. q. i. c. neceſſaria ē: mādauit q3 monachis ne' quauis ex cauſa ſine ſui ſu
perioris licētia clauſtrū exirent. 16. q. i. c. placuit cōi: vetuit iſup vt nullus iuitus monachus
in monaſterio teneretur. 20. q. i. c. Si qui: Defūctus deniq3. 4. nonas iunij i petri baſilica
ſepelitur. et tūc ſedes vacauit menſem vnū ⁊ dies 28.

952 Rhodoaldus ſeptimus lõgobardoꝝ rex: Rhotharis regis filius. hoc ãno prĩ i regno ſucce'
dẽs regnauit ãnis. v. Hic Gundibergã Theodelinde regine filiã duxit vxorẽ: que religiõis
matris Imitatrix facta. ſicut illa modoetie ſic et ipſa in papienſi vrbe ioanni baptiſte tẽplũ
mirificũ edificauit plurimo q̃dẽ Auri ⁊ argenti apparatu: verũ Rhodoaldus rex libidib'
imerſus cũ aliq̃n i adulterio lõgobarde mulieris dep̃hẽſus fuiſſet a viro illi' occiſus fuit.
Itelianus papa: ex oppido Seginẽſi p̃uincie volſcoꝝ p̃re Anaſtaſio nat' poſt euſebi
uz pontificẽ ſuffectus ſedit ãnis. 14. et men.. 6. vir q̃dẽ optim' et diuini cultus cupid'
5844 5853 654 atq; aſſiduus. Quãobrẽ et eccleſiaſticã regulam cõpoſuit: cantumq; ordinauit adhibita or papa. 78.
gani cõſonãtia. hic Theodorũ monachũ virũ optimũ doctiſſimũq; i Angliã miſit. ⁊ Can
tuariẽſi eccl'ie ep̃m prefecit: Qui theodorus Anglos p̃dicatione ⁊ exẽplo ad xp̃m cõuertit
et ĩfide: quãdiu vixit optime ↄtinuit ũde ⁊ librũ egregiũ cõſcripſit: q̃ declarauit q̃ penitentia
dilui vnũ quod q; peccatũ poſſet. de quo ẽt i iure canonico p̃ſepe fit mẽtio tãdẽ cũ vitelia
nus hic eccl'iaz i oibus bene gubernaſſet. vi. kal'as februarij defũct' i beati petri Baſilica ſe
pultus eſt vacauitq; tũc ſedes men. 4. ⁊ dies. 15.
Aripertus octauus lõgobardoꝝ rex poſt Rhodoaldũ i regno ſuccedens. regnauit. annis. 9.
hic gundualdi filius et Theodelinde frater fuit. Qui inter cetera apd̃ papiam oraculum
656 pulcherrimũ in honorẽ Saluatoris condidit et varijs ornamẽtis inſigniuit: ac fundis pluri
mis dotauit: Duos hic filios (teſte paulo, li. 3.) ſucceſſores reliquit vz patheritem et Gun
dibertũ quoꝝ tẽpore. longobardi cũ Romanis pacẽ ſeruantes iter ſe ſe hi duo m'l'tis eladi
bus agitauere Grimoaldus eni Beneuẽtan' dux romoaldo filio ibidẽ duce relicto cũ igẽti
exercitu papiã venit ⁊ parthiretẽ puerũ ide fugauit ⁊ Gũdiptũ aliũ f̃rez mediolano expulit
quas rex intelligẽs clodoueus francoꝝ rex condolens adoleſcentiũ infortunijs confeſtim
magnum exercituz in italiam miſit: vt adoleſcentes p̃mũ i paternũ regnũ reſtitueret. Unde
⁊ in citrapadana regione cruẽtiſſima p̃lia cõmiſſa ſunt: Uerum Grimoaldus victor exiſtẽſ
Gallos italia pepulit. Refert paulus hiſtoricus. li. 4. c. 5. ac ratione gallos fuiſſe deceptos
et ſuperatos lõgobardi ſiquidẽ nõ lõge ab Aſtanſi vrbe ſimulata fuga reruz omniũ copia
ac vim maxie optimi plena vaſa relinquẽtes ↄ̇ſtituerũt. Gallia vero caſtra ingreſi rati verã
ẽẽ hoſtiũ fũgã leti i oẽz cibi potuſq; voluptatez ſe ſe effuderũt: Quare ſup̃ueniẽtibus ho
ſtibus cũ ſõno et crapula grauati eſſẽt paſſim veluti pecora ſine cuſtode iacerẽt ita ab ho
ſtibus ceſi ſũt vt vix ſuperfuerit vnus. q̃ tãtã cladẽ Clodoueo regi nũciaret.
665 Gundipertus igit Aripti p̃dicti filius nonus longobardoꝝ rex defũcto p̃re regnauit i papia
ãnis. 2. hic vt p̃miſſũ eſt cũ partherite germano: qui mediolanũ cõtinebat, plurimũ ↄtẽdit
et demũ regnũ amiſit.
5867 668 Deodatus papa natiõe Ro. p̃re iottiniano poſt vitelianũ põtificẽ ſedit ãnis. 4. men
. 2. et diebus. v. Fuit hic homo ſãctimonia et religione plurimũ decorat' ideliquẽtes papa. 79.
q̃dẽ clemẽs i pauperes p̃jentiſſimus i hoſpites benignus ⁊ erga miſeros et calamitoſos
plurimũ miſericorſ: Qui inito pontificatu Monaſteriũ vbi ipe vitã monaſticã duxerat
confeſti in Celio mõte ⁊ edificijs et fundis plurimũ auxit: Eccl'ias alias nõnullas iſtaurauit
Et ad abolenda prodigia: que ſepe numero tẽpore ſuo apparuerãt: ſupplicationes frequẽ
tes hũit. Tãdẽ cũ e uita exceſſiſſet collachrymãtib' oib' in vaticano i baſilica petri ſepult'
5850 fuit et tũc ceſſauit ep̃atus men. 4. ⁊ dies. xi.
Exentius alias Miſſeſſus vigeſimuſq̃ntus cõſtãtinopolitanus ip̃ator poſt conſtãtiũ
impauit mẽſibus. vi. Hũc cõſtãtij imperatoris militem ⁊ natione armenũ fuiſſe tra
5868 669 dunt: qui ip̃m dñm ſuũ apud Siciliaz i Balneo fraude iteremit: Hic itaq; Miſſeſſus mor
tuo Cõſtãtio dũ in Sicilia ſibi vendicat imperium non conciliatis militũ animis a ſuper
uenientibus ex italia atq; Aphrica copijs ſtatiz interfectus eſt: ⁊ omnes copie ad cõſtãtinũ
cõſtantij filiũ inclinate ſunt verũ cũ oẽs milites paſſim dilaberẽtur Saraceni apd̃ egyptuz
hoc audiẽtes magna cõpata claſſe totã Sicilie iſulã ⁊ maxie Siracuſanã ciuitatẽ occupa
uerũt et ide magnã p̃dam: et p̃ſerti ea ornamẽta q̃ cõſtãtius ex vrbe Roma ſecũ detulerat
in alexandriã detulerũt Cõſtãtius eiz: vt p̃miſſũ ẽ: multa vrbis rome ornamẽta Syracu

ſas eo aio aduexerat: vt inde conſtantinopoli traicerētur.

Conſtantinus Conſtantij filius ſext⁹ ꝛ vigeſimus cōſtantinopolitan⁹ īpatoꝛ p⁹ ꝑdictū
Miſſeſſiū Tyrānū īperauit ānis.17.vir vtiqꝫ catholicus modeſtus qꝫ ac oī bonitate
ītegerrimus: q̄ ſuſcepto imperio heracliū atqꝫ Tyberiū frēs ſuos ī ipīj conſoꝛtiū accepit: lꝫ
ſint q̄ dicāt eoſdē frēs ſuos ne ad īpiū aſpirarēt narib⁹ mutillaſſe: ide mox eccl'ias colapſas
q̄ ſub heraclio ab hereticis dirute fuerāt īſtaurauit atqꝫ alias denuo plurimas edificauit ꝛ
cū ēēt armoꝝ vir ſtrenuus Saracenos Romano īpio īfēſiſſimos bello deuicit ac vectiga-
les reddidit et ſic pace cū eiſdē inita cōſtātinopoli redijt ꝛ vt Grecos Ro. eccl'ie vniret ſex
tā Synodū Agathonis pape rogatu ꝯgregauit: ī q̄ q̄dem ꝓmiſſū fuit Sacerdotib⁹ Grecis
vti poſſe vxoꝛib⁹ legiptimis latinis v̓o nequaq̄: Deniqꝫ cū ēēt bonis opibus plenus. 17. īpe
rij ſui āno apud cōſtātinopoli e vita deceſſit.

Grimoaldus decimus longobardoꝝ rex Gundiperto paruulo expulſo regnauit ānis. 9. vir 670
hic fuit mediocris ſtature inquo vt paulus. li. 4. refert: fuerunt multe tum coꝛpoꝛis tumqꝫ
animi dotes et q̄dē ꝑclariſſime. Erat eni coꝛpoꝛe validus capite caluo pꝛomiſſa barba atqꝫ
animo et coꝛpoꝛe. in rebus agendis promptiſſimus: Pꝛudentia q̄ꝫ ac conſilio non ſoluꝫ in
rebus extremis ſed etiā domeſticis multū valuit. Nā quedā Capitula perutilia Rhotaris
regis edicto addit: que ꝛ ipſa poſtea legis foꝛmā accepere huius: vt ꝑmiſimus: Romoaldus
Beneuētanoꝝ Dux filius fuit Cui Conſtantinus ꝑdictus imparoꝛ durū bellū mouit. Eapp
ad prēm legatos Ticinum miſit. vt ꝯ imperatoꝛem ſibi auxilio foꝛet aliter de ipſo actū ēē
Quo audito Grimoaldus hic ſtatim magno comparato exercitu ꝯ Conſtantinū ire ſtatu
it ꝛ lupo Foꝛoliuianoꝝ Duci regnū et omes commiſit lupus āt rege digreſſo. Italie regnuꝫ
ſibi vendicare diſpoſuit: Unde et in Ethꝛuriam atqꝫ Emiliam vltra padanā oia tumultib⁹
inuoluit: Quapp Grimoaldus apud Beneuētū hoc audiens (Bauaros) duce Cacano pe
cunijs ꝛ pollicitationibus in lupum cōcitauit: Qui facto magno impetu mox a lupo ipſo in
ꝑmo congreſſu bauari ſupati ſūt verū ſequēti die ꝓliū repetentes lupum ſuperant ꝛ obtrū
cant: totumqꝫ Foroliuiū diripiūt et incēdūt: Reuerſus v̓o Grimoaldus grās cacano egit q̄
ſibi auxilia ꝑſtitiſſet ſuaſit vt copias reuocaret: Deide clam in foꝛū pompiliū. i. imolā duxit
vlturus iiuriā quā a Rauenatibus ibi acceperat dux. ſ. tranſiret i auxiliū filij ſabbato ſacto
ex inopinato Ciuitatē agreſſus ē: clerūqꝫ cū oī populo ꝑmū iterfecit. deniqꝫ vrbē ſolo equa
uit: ide q̄ꝫ Arneſcū lupi filiū ad prnuꝫ Ducatū aſpirātē apud foꝛūiuliū cū multis Sclauis
iterfecit Tādē ꝛ ipſe nono die poſt flobothomiā i bꝛachio factā dum archu columbā ſagit
taſſet erupto denuo ſine itermiſſiōe ſanguine diē obijt Et apd papiā in beati ābꝛoſij baſili
ca (quā ipe ſua Impenſa ſtruxerat) ſepultus ē.

Lothariꝰ. xi. frācoꝝ ex hoc āno clodoueo prē defūcto regnū accepit ꝛ regnauit annis. 4. 671
Donus papa natiōe Ro. prē mauritio genit⁹ p⁹ adeodatū pōtificē ſedit āno vno men. 2 672 5871
et dieb⁹. v. Quo quidē āno maximi imbꝛes fuere et multi fulminib⁹ afflati iterīere
papa. 80 et frumēta i agris emarcuere vnde ob hoc pōtificatū in maximis turbinib⁹ ſuſcepit: fuit āt
adeo ſactitate ꝛ doctrina valēs. vt clerū diuerſis diſtixerit ordibus diuerſis qꝫ auxerit ho
noꝛibus ꝛ rauenatē eccl'iam a romana iādiu ſegregatā: et eāobꝛē aliocephalim appellatam
ſedi apl'ice m'lta cū pace reduxerit: theodoꝛus eni eiuſdē eccl'ie ꝑſes ꝛ epus ſactiſſim⁹ i hāc
opinionē oēs reduxit. Hic ꝑterea q̄ſdā monachos ſiros cū Neſtoꝛianis ſētiētes damnauit
varijſqꝫ monaſterijs eoſ diuiſit hic īſup beati petri veſtibulū qđ paradyſū vocāt marmo-
ribus oꝛnauit: ac ēt eccl'iaꝫ apoſtoloꝝ via hoſtienſi et beate euphemie via Apia ſitā inſtau
rauit: Atqꝫ alia multa diuino honoꝛi contulit beneficia. defūctus tandem ī petri baſilica ſe
pultus fuit: Et tūc ceſſauit Epat⁹ mēſes duos.

Gathon ꝑmus papa natione Siculus. prē Ro. dono ſuffectus ſedit ānis. 2. men. 6. 674. 5873
papa. 81. ꝛ diebus. xv. Hic monachus exiſtēs ob maximā eius ſanctitatē quartus pontifex ex
monachis creatus eſt pontifex certe tante ſanctitatis et perfectionis vt lepꝛoſum obuium
ſibi factum oſculando ſtatim liberauerit. Tante etiam clementie et manſuetudine extitit
vt neminem a ſe vnq̄ triſtem dimiſerit. habuitqꝫ: vt premiſſum eſt: Imperatoꝛem moꝛi-

bus ⁊ virtutibus ſuis conſimilem: Quapp Monothelitaꝝ cauſa cōcilium apud cōſtanti
nopoli habere voluit: vnde ⁊ eidem legatos: cum pmum pontificatum inijt cōſtātinopoli
miſit: q̄s pbenigne ſuſcipiēs adoratus ē vt omiſſis altercationib' ex eq̄ ⁊ bono vnā eccliā
de duabus facerēt. hui' tēpore p' lune ⁊ ſolis Eclypſim tanta peſte apud Romā laboratū ē
vt etiā iſtū pōtificē virū ſāctiſſimū quarto idus Januarij ſuſtulerit quo mortuo eāobrem
ceſſauit papatus anno vno et mēſibus. 7.

Synodoꝝ omniū Epilogus.

Synodus vniuerſalis ſexta ducentoꝝ. ſ. ⁊ octogintanouē epoꝝ hoc āno apō cōſtātinopoli
677 intra iperatoris palatiū auctoritate Agatonis pape ⁊ cōſtātini ipatoris cōtra Machariū
Antiochenū ⁊ Gregoriū cōſtātinopolitānū epos: ac eoꝝ ſequaces idicitur: acta nāq ē cā
Monothelitaꝝ hereticoꝝ: qui vnā tātum i xpo dicebāt fuiſſe voluntatē ad quā agathon
pōtifex doctos chriſtiani nois viros. vꝫ ioānē portuēſē epm et alterū ioannem Ro. eccleſie
Dyaconū cardinalē miſit: aderant q̄ꝫ et hi precipui defenſores hereſis gregorius pdict' con
ſtantinopolitanus et Macharius antiochenus epi vbi et poſt multas diſputationes pfataꝫ
hereſim cōdemnarūt. quāobrem Gregorius ſentētiam mutauit Macharius āt quia i pro
poſito prinax fuit dignitate ſua puatus fuit et cū cōplicibus ſuis Romā relegatus eſt: ana
thematizando itaq Greco ſermone pres concilij nouē capitula ſcripſerūt: in quibuſ augu
ſtini ambroſij hieronymi Cyrilli Athanaſij Baſilij gregorij Dyoniſij et hylarij ſententia cō
cluſſuꝫ fuit duas naturas et obſeruationes in chriſto fuiſſe: ſicut pater per gratianū. 15. di. c
Sexta Synodus: Quapp ioānes portuēſis epus octaua die paſce corā imperatore et gre
gorio patriarcha corāq vniuerſo conſtātinopolitano pro grāꝝ actione deo exoluenda in
baſilica ſācte Sophie Miſſam latine celebrauit omnib' qui aderant approbantibus illuꝫ
ſacrificādi moreꝫ. Sex itaq approbatas Synodos ex ſuperioribus celebratas fuiſſe cōſtat
Quas ēt Epilogando recenſeri indignū hic nō puto.

Primam itaq vniuerſalē Synodū nicenā fuiſſe conſtat: Que trecētoꝝ decē et octo patruꝫ
ꝯ arriū cōgregata fuit: qui tres gradus in trinitate ponebat: patrē. ſ. maiorem filium mino
rem. ⁊ ſpiritū ſāctum creaturam hec aūt cōſtātini ⁊ Silueſtri pape Macharijq hieroſoli
mitani atq alexādri alexandrini patriarche tēporibus celebrata fuit qui cōdemnantes eā
hereſim ſtatuerūt. xx. canones: quoꝝ auctor maxie pfatus Alex. fuit cuius quidem auctori
tas par euangelijs eſt.

Secunda fuit conſtantinopolitana: cētūquinquaginta patrū gratiani ⁊ Theodoſij pncipuꝫ
ac damaſi pape Cyrilliq hieroſolimitani atq Nectarij alexandrini priarche tēporib'. ꝯ
Macedoniū cōſtātinopolitanū epm ⁊ eudoxiū q̄ negabāt ſpiritū ſāctū deum ēē ⁊ hi oēs:
ꝯdemnata pfata hereſi: quatuor canones ſtatuere Quoꝝ auctor maxie beatus nectarius
cōſtātinopolitanus fuit:

Tertia epheſina ducētoꝝ prum: magno Theodoſio pncipe ⁊ pōtifice Celeſtino: Juuenaleq
q cōſtātinopolitano epo atq Cyrillo hieroſolimitano ꝯ neſtorium ꝯſtātinopolitanū epꝫ
qui beatā virginē mariā non dei ſꝫ hois tm̄ genitriceꝫ appellabat: vt. ſ. aliā carnis pſonam
aliam faceret deitatis. hi quippe. xv. capl'a ꝯ huiuſmōi blaſſemias auctore deo eodēq ſācto
Cirillo anathematizādo dſcripſerūt.

Quarta calcidonēſis ſexcentorū et. xxx. prum Leonis pōtificis et martiani principis Jouena
lis q̄ꝫ hieroſolimitani. ⁊ anatholi cōſtantinopolitani epoꝝ tēporibus ꝯ Euthicē ꝯſtantino
politanuꝫ abbatem aſſerentem xpm poſt humanā aſſumptionem non ex duabus naturiſ
exiſtere ſꝫ ſolā in eo diuinā naturam pmanere: Et hi quidē pſcriptam hereſim ꝯdemnātes
vigintiocto canones ſtatuerūt quoꝝ auctor maxime ſāctus anatholius epus fuit.

Quinta itē celebrata fuit cōſtantinopoli ꝯ Theodorū Mopſotenū et omnes hereticos qui
Mariā virginē ſolum hoiem peperiſſe dicebāt nō autē deum ⁊ hoiem: Qua in Synodo
cōſtitutū fuit: vt beata virgo Theotocos diceretur. quia vere deū et hoiem peperit: hec āt
Juſtiniani pncipis tēporib' ⁊ iulij pape ac Domini Anthiocheni atq Euthicij cōſtantino
politani habita fuit. Qui ōnes. xiiij. capitula anathematizādo ſcripſerūt ꝯ Theodori pre'

dicti ⁊ ſocioꝝ ei⁹ blaſfemias: Et hec de ſex pncipalioꝛib⁹ Synodis ſub Epilgo dicta ſufficiāt Fuere et alie. xxiij. Synodi vt hēt i Canone. 15. di. diuerſis tēpoꝛib⁹ hite: q̄ tñ eiuſmōi aucto ritatē quā ſex pdicte pncipales nō obtinuerūt: quas hic breuitatis cauſa omittimus.

Uiri doctrinis excellentes:

Theodoꝛus angloꝝ archiepus vir doctiſſimus optimuſqꝫ p hoc tēpus apd̄ Angliā floꝛuit ⁊ iter cetera (vt paulus hiſtoꝛicus refert) librū egregiū edidit i quo declarauit: q̄ penitētia vnūqꝙꝫ peccatū dilui poſſet. ſed ⁊ alia cōmētaria ppulchꝛa in diuinis codicib⁹ ſcripſit.

Damianus iſup papiēſis Epus et Mā ſuetus mediolanēſis ſilr Epus his tēpoꝛib⁹ i italia et doctrina ⁊ ſanctitate plīm valuere: Quoꝝ Eple atqꝫ tractat⁹ pdictā ſextā Synodū mltum iuuere i qb⁹ hec potiſſimū aderāt ſcripta. Hec ē vera dei ⁊ hois fides: vt due credāt i deo voluntates dueqꝫ operationes.

Seuerinus Agabunenſis Abbas doctiſſim⁹ ad hec vſqꝫ tēpoꝛa cū gl'a puenit q̄ iuita pariter et imoꝛte multis claruit miraculis ⁊ iter cetera fertur ip̄ʒ Clodoueū frācoꝝ regē languidū a diutina ſua infirmitate pcibus liberaſſe.

Stella quā greci Cometē vocāt hoc eodē āno p tres ↄtinuos mēſes apparuit: Et pluuie maxime: Frequētiſſimaqꝫ Tonitrua q̄lia nūqꝫ ātea audita fuerāt: Que oia maxias et q̄dē pxi mas clades idicauere vñ mox maxia vniuerſalis qꝫ peſtilētia ſubſecuta ē: Qua certe pmuʒ papia fere tota depopulāta ⁊ p ānū derelicta ē Scribit. n. paul⁹ hiſtoꝛicus. li. v. hic frequen tibus pluuijs omnes ſegetes cōculcat⁹ iterū qꝫ fuiſſe renatas ⁊ ad maturā frugē ēt pueniſſe et pſerti i vrbib⁹ nr̄is Ciſalpine gallie.

Theodoꝛus duodecimus frācoꝝ rex hoc āno pr̄e ſublato regnare cepit ⁊ regnauit ānis. 14. vir certe calidi et aſtutiſſimi ingenij nec manu minus q̄ cōſilio pꝛōptus ⁊ ppea multas in regno tyrannides exercuiſſe fertur: Hebꝛoynū q̄ppe quēdā nobiliſſimū hūit neceſſariuʒ cui⁹ cōſilio rex ip̄e oia agebat: Et iter cetera cū Auſtraſios poplos exoſos habereʒ. ꝓ eos regē cōcitauit: Qui magno exercitu congregato aduerſus eos duxit: Sed ip̄e auctoꝛ maloꝝ hebꝛoynus a pipino Auſtraſioꝝ regulo iterfect⁹ mox ēt rex ſupat⁹ ē: Quo viſo Theodoꝛus rex pipinū i locū hebꝛoyni ſuffecit. ⁊ maioꝛē domus regie Regniqꝫ gubernatoꝛē voluit eē Quo āt genere moꝛtis obijerit nō inueni.

Garibaldus: Grimoaldi regis filius vndecimus lōgobardoꝝ rex hoc āno: adhuc puer pr̄e moꝛte ſublato: regni Jura ſuſcipiēs regnauit men. 3. Eo nāqꝫ tēpoꝛe partharis quē puerū Grimoaldus papia depulerat: teſte paulo hiſtoꝛico. li. v. c. 34: dū exul ex Gallia i Britaniā traiceret incerta voce admonet vt moꝛtuo Grimoaldo rege pr̄nū regimē repetat: Qua q̄dem voce pmotus: licet icertus hēret auctoꝛ: i Italiā redijt: Ac tertio mē. p⁹ Grinoaldi moꝛ tem regno pr̄no: ſine cōtētione: potitus ē. 678

Partharis igitur duodecimus longobardoꝝ rex: Ariperti quōdā regis fili⁹ repetito rurſus regno regnauit p ſolus ānis. 8. moxqꝫ cū Junipto filio ānis. 10. vir ſane bonus ⁊ xpiane re ligiōis amatoꝛ et obſeruatoꝛ: cui⁹ rei cā mltas eccl'ias ac ſācte agathe Monaſteriū celebꝛe edificauit cui⁹ ēt vxoꝛ Rhodelida ei⁹ exēplo pmota ⁊ ip̄a glorioſe virginis marie baſilicam q̄ ad pticas dr̄ extra vrbis muros pulchꝛā extruxit. ⁊ maioꝛa q̄dē extruxiſſet: niſi alachis longobardus Tridentinoꝛū Dux illū perturbaſſet Qui elatus victoꝛia q̄ Bauaros ingēti clade apd̄ Bauzanū oppidū fuderat in reges ſuos arma mouere pſūpſit: verū partharis hic cōpato exercitu ſuo hoieʒ p ipetu fudit atqꝫ fugauit et tādē vſqꝫ Tridētū illū pſequēs in vrbe aliquādiu obſedit et cū fuga ſalutē ſibi queſiuiſſet partharis vrbe potitus ē tanta tñ hui⁹ regis clemētia fuit: vt ⁊ hoieʒ ad ſe redeūtē i grāʒ reciperet. ⁊ Brixianoꝝ ducē: ad iunipti filij pces: crearet reclamāte tñ ſepius pr̄e qꝫ in ſuam hic Junipṫus faceret pnitiem q̄ hoſti ſuo ad malignādū vires pberet Brixiana nāqꝫ ciuitas magnā ſēper nobiliū longo bardoꝛū multitudieʒ hūit nec in pn̄tiaꝝ ſecus: is igit partharis rex optim⁹ tādē ab hac fece ſubtract⁹ i baſilica dñi Saluatoꝛis quā ei⁹ genitoꝛ i papia extruxerat ſepelitur.

papa. 82. Leo eius nois ſecūdus papa notione Siculus pr̄e paulo Agothoni pōtifici ſuccedens ſedit mēſibus. x. et diebus. 17. vir q̄dē ſāctitate ſcia conſpicuus cuius ſcripta extāt ele 679 5878

gantiſſima. ⁊ vltra doctrinā atqꝫ eloquētiā ſingularis religionis:pietatis. atqꝫ clemētie fuit pōtifex. Qui oēs verbis atqꝫ exēplo ad Juſticiā ad fortitudinē ad hūanitatē benignitatēqꝫ hortabat: Hicquippe in Miſſaꝝ celebratione pacis oſculū pꝰ Agnuſ dei dari iſtituit Cōceſſitqꝫ neceſſitate vrgēte oī die baptizari debere:ſicut hēmꝰi Canone. de conſe. di. 4. c. hi q̄ Sextā q̄ꝫ Synodū p̄dictā ab Agathone celebratā approbauit atqꝫ ſuſcepit:et eos anathematizauit q̄s illa ſācta Synoduſ pn̄te Cōſtātino dānauerat. Inſtituit p̄terea: ⁊ q̄dē ſācte:ne ad Archiepatū aſſūpti p vſu palliꝫ alioꝝ ve officioꝝ q̄cq̄ ecclie pſolueretur: Obijt deniqꝫ vir optimus atqꝫ ſāctiſſimus. 4. kalas Junij. q̄ q̄dē die eiꝰ natale celebrat: ⁊ collachrymātibus oībus ī ecclia beati petri cū magna reuerentia ſepelitur: Et tūc ſedes vacauit menſes vndecim et dies. xxi.

-5880. | 681 Enedictꝰ ſecūdꝰ papa:pr̄e Joāne Ro. natꝰ pꝰ leonē ⁊ ip̄e ſedit. men. x. diebꝰ. xij. Is vnꝰ fuit q̄ merito oiuꝫ ſuffragijs ī demortui leonis ſurrogari debuit: Nā ab ineūte etate exēplo militari cepit: ⁊ ī diuinis ſcripturis ab ip̄a pueritia opaꝫ dedit: adeo vt ī ip̄is ⁊ doctrina ⁊ exercitatione ſingularis tūc haberet: Ob cuiꝰ ſāccitatē pmotus iperator ad eū hanc ſanctionē miſit vt deiceps quē clerus ⁊ exercitꝰ Romanus deligeret ī papā nulla ipatoris aut Exarchi expectata licētia eueſtigio cōfirmaretur: quod diu obſeruatū ē: Hic itaqꝫ beati petri beatiqꝫ laurētij ī lucina ac beati valentini martiris via flaminea: necnon ⁊ Uirginis dei genitricis ad martires Baſilicas reſtituit: eaſqꝫ aureis ac argenteis vaſis veſtibꝰ alijſqꝫ ornamētis plīm exornauit: Undecimo vō men. oībꝰ carus atqꝫ aceptꝰ e vita deceſſit ⁊ apud ſcūm petrū ī vaticano ſepultus fuit idibus. ſ. Junij: ⁊ poſt ſedes vacauit men. 2. et dies. xv.

Ungaroꝝ regni p̄ncipiū.

Ungaroꝝ ſeu Bulgaroꝝ Regnū p hoc tēpuſ initiū hūit: Hi nāqꝫ bulgari ex Scythia nouiter egreſſi p̄mo ipetu Thraciā Europe regionē iuaſerūt: q̄s cū Impator retardare tēptaſſet in furorē verſi illū iter Panoniā ⁊ Myſiā igēti clade ſuparūt. Fugētiqꝫ pacē n̄ eq̄s cōditioībꝰ dederūt: p quā Panoniā ⁊ miſiā pzuīcias pſecuti ſūt: vbi ⁊ p octigētos. ⁊ q̄nqꝫ annos ſedeꝫ obtinēt nō ſine magno reipu. chriſtiane. emolumēto et maxīe p̄ Turcos aſſidua bella gerētes Quibꝰ p̄ Trebelliꝰ rex regnauit: q̄ Juſtiniānū tertiū ab ip̄io deiectū poſtea armis reſtituit Myſia aūt pꝛuīcia: q̄ vngarie pars ē phrygie pꝛuīcia erat: ⁊ adiacet heleſponto. et teſte plinio. v. li. naturalis hiſtorie ptermina hꝫ Eoliā ī q̄ ē ciuitas Meſia haud lōge a Troia.

Karoloꝝ ēt glorioſū nomē p hoc tēpus apō frācos initiū ſūpſit: Erāt āt duo fr̄es hauſterie duces. vnus martinus ⁊ alter pipinus cognomēto vetulus ſiue breuis: pipinꝰ āt cū itellexiſſꝫ hebroynū regis Theodori neccariū atqꝫ domꝰ regie tū p̄mariū Regē ī hauſterios cōcitaſſe ⁊ maxīa eis dāna ītuliſſe vna cū fr̄e ſuo exercitu pgregato Regē ī bello expectauit ⁊ certamīe int̄ eos geſto rex p̄dictos fr̄es fudit: ⁊ Martinū p fraudē iterficē fecit. ſꝫ ⁊ paulo pꝰ ēt hebroyno occiſo pipinꝰ reitegrata pugna Regē cū frācis ſupauit: deinde pace cōpoſita aliū ī locū hebroyni cōſtituere ipetrauit: ⁊ ip̄e ī hauſteriā cū ſuis redijt: Uerū cū itellexiſſet Regē oībꝰ hodioſū ēē: q̄ Bertarij cuiuſdā ignobilis pſilio ⁊ opa oībꝰ ī rebꝰ vteret. ip̄e regnū occupare decreuit: Et copijs plurimis ī vnū coactis cū magꝰ tumultu traijecit in galliam: Et ſcō iteruꝫ cum rege ⁊ Bertario cōgreſſu vniuerſū eoꝝ Exercitū ī fugamꝫ vertit: ⁊ Bertarius fuga ſibi ſalutē queſiuit Theodorus āt ſine exercitu ī regnum ſeſe recepit. paceqꝫ obtenta pipinū victorē: Regeni gubernatorē et maiorem domus regie deſignat Et ex tūc apud Sallos Francoꝝ reges a ſolita fōrtitudīe et belli ſientia degenerātes ij. qui victores ēē videbāt regnum adminiſtrare ceperunt: Quippe cū e celo datuꝫ eſſent hanc regni dignitatem ad Auſterioꝝ progeniē deuoluendam pipinus iam in francoꝝ regnum regnare cepit verum rebus in regno cōpoſitis ⁊ Nodeberto quodā conſanguineo ſuo in adminiſtratione conſtituto ipſe in Auſteriā redijt: que erat francoꝝ orientalium regni pars: atqꝫ ibidem: 27. annis regnauit

5881. | 682. Oannes q̄ntus papa natione Antiochenus: pr̄e Cyriaco pꝰ Benedictū pōtificem ſedit anno vno ⁊ diebus. x. vir ſingularis religionis ⁊ manſuetudinis atqꝫ doctrine: qui et Papa. 84.
libellū de pallij dignitate cōpoſuit: ⁊ ppea ī ecclia ſācti Saluatoris apud lateranuꝫ ab epis

Oſtienſe portuēſe ꝛ Uiletrenſe cōſecrari ſe fecit quē quidē ritū ceteri poſtea obſeruauere
Obijt āt pꝰ ānū.4.nonaſ Auguſti.et apō ſctūȝ petrū ſepultus fuit.

papa.83. Onon papa pr̄na origine Thrax:p̄re Benedicto natꝰ:pꝰ p̄dictū ioāne pōtifex factus:
ſedit men.xi.et diebus.3.vir ſiquidē bonus.et tāto p̄ncipatu dignus.et eaſobres a nō
nullis angelicus vocatus:eo ꝙ erat veneranda canitie ꝛ forme dignitate Inſigniſſimꝰ Lū- 683 588.
cꝫ Romani petrū hūc archiep̄ȝ ꝛ exercitꝰ Theodoꝝ p̄ſbiterū Cardinalē dari ſibi peterēt
Theodorus exarchus Cononē hūc ob eiꝰ virtutes(acclamātibꝰ ꝯctis)ꝯfirmauit:Qui inito
pōtificatu ſtati i valitudinē icidit:deq̄ et mortuus ē ac ſepultus apō ſāctū petrū.xi.kalēdas
octobris.Et ceſſauit ſedes q̄ſi menſes tres.

Uiri doctrinis excellentes.

Ioānes Bergomēſis Ep̄us tēpeſtate hac(paulo hiſtor.li.vi.c.vi.teſtāte)et doctrīa ꝛ auctorita
te floruit:vir vtiqꝫ et eruditiōe fide ꝯuerſationeqꝫ ac moribus oībus ornatus.Cui pp̄ egre
gias eius virtutes ēt p̄ncipes ꝯcti honoris gr̄a aſſurgere cōſueuerāt.Hic cū Iunipertū lon
gobardoꝝ regē ſepenumero ſalutis gr̄a argueret ea de cā aliq̄n eū i cōuiuio offēdit.Qua
ex re r̄gē ad idignationē cōmouit.ꝛ ei ad hoſpiciū r̄uertēti equū ferocē ꝛ idomitū(q̄ imēſo
fremitu ſup ſe aſcēdētes terre allidere ꝯſueuerat)parari fecit:Cui cū ſāctuſ ep̄us iſediſſet ita
māſuetū aial reddidit:vt eū ſuaui iceſſu ad domū p̄paȝ vſqꝫ portauerit:Quod rex itelligēſ
ex eo et deinceps ep̄m tanq̄ virū optimū maxio honore p̄ſecutus ē:Equūqꝫ quē ſue ſeſſio
ni dedicauerat ei etiā dono dedit.Atqꝫ farrā ruſculū:quē Alachis tyrannice Ecclie abſtu
lerat:eidē ep̄o reſtituit.

Leodegarius Auguſtudunēſis ep̄us et martir doctiſſimus q̄dē ac eloquētiſſimus vir.p hoc
tēpus iuſſu Theodori frācoꝝ regis pp̄ iuſticiā iterficit et martir xp̄i efficit:Arguebat enim
more ioānis baptiſte:Regē eo ꝙ ml̄tas tyrannides i pplo ꝛ regno exerceret.

Audocus etiā Rothomagēſis archiep̄us hiſdē tēporibus.ꝛ doctrina ꝛ ſāctitate nulli ſecun-
dus fuit Cuius p̄clariſſima geſta apō gallos i p̄cio habēt maximo.

Beda anglicus p̄ſbiter cognomēto venerabilis vir latina Grecaqꝫ ligua nō mediocriter eru
ditꝰ.tēpeſtate hac p xp̄iana religione multū laborauit.eo ꝙ docēdo ꝛ p̄dicādo vſqꝫ i ſeniū
oēs p ſtrixerit terras.ꝛ adeo laborauit:vt p nouē ꝛ.50.ānos ꝛ docere ꝛ libroſ ꝯponere nū
q̄ laſſus viſus fuerit:Eapp̄ venerabilis cognomētū meruit q̄;cū circa ānum dn̄i.734.etatiſ
ſ̄ue.72.plenꝰ bonis oībꝰ opibꝰ diē obijerit i ſcōꝝ numero ꝯputari meruit:Cuiꝰ ſāctū cor-
pus poſtmōȝ ad Genuēſiū maritimā vrbē delatū i diui benigni baſilica ꝯditū nūc vſqꝫ ma
net.Hic āt cū doctiſſimus ēēt:hos egregios edidit cōmētarios atqꝫ libros.vȝ.

Super Marcū .li.4.Super Geneſi .li.i.Super Tobiā .li.i.De q̄ōnibuſ.li.regum li.i.
Super lucā .li.i.Auper Samuelē .li.4.Sup pſalmos .li.i.De tēporibꝰ Chronicā .li.i.
Sup Ep̄las.cano .li.7.Sup Taber Moyſi .li.3.Sup parabolas .li.i.De luna li.i.
Sup actꝰ apl̄oꝝ .li.i.Sup Salōis tp̄lo .li.i.Sup cātica:ca .li.v.De Geſtiſ Angloꝝ li.i.
Sup apocalipſi .li.i.Sup Eſdrā .li.3.De locis ſāctis .li.i.Omilias ml̄tas atqꝫ Sermo
nes q̄bꝰ Gallici ſacerdotes vtūt.Hūit hic duos germāos doctiſſimos ꝛ noiatiſſimos vȝ ſtra
bonē ꝛ haymonē.quoꝝ alt̄ pleraſqꝫ omilias elegāti ſmone ꝯpoſuit ꝛ alt̄ i geneſi ꝯmētatꝰ ē

papa.84. Erglus papa natiōe Anthiochenꝰ p̄re Tyberio natꝰ.Cononi pōtifici ſuccedēs ſedit an 684 588.
nis.14.mē.8.ꝛ diebus.14.Magne doctrie ꝛ ſāctitatis vir.quam ob cauſaȝ licet ma
xima cum difficultate:q̄a cū alij Theodorū alij paſchalem Archidiachonū poſtularent:
in Canonis defūcti locū nutu ſuffectus eſt Queȝ poſtea iuſtinianus iperator cū ſue Syno
do nollet aquieſcere ad ſe vinctū per Zachariam protheſpatariū ſuum cōſtātinopoli trahe
re p̄cepit.ſȝ milites Italici id admittere et tollerare noluerūt ꝛ niſi ab eodē pōtifice p̄thoſ
patariꝰ tutatus fuiſſȝ protinus trucidatꝰ fuiſſet:Uerū cū pacē obtinuiſſet vt vir ſāctiſſimus
ad eccl̄iaꝝ iſtaurationē manū appoſuit et quāmaxie petri baſilicā ſemidirutā reſtituit atqꝫ
ei ml̄ta dona p̄cioſa obtulit:ibiqꝫ cū ipaȝ baſilicā reficeret partē dn̄ice crucis i arcula ebur
nea reperit atqꝫ bti Leonis pape corpus viliſſie iacēs:dn̄o reuelāte i honeſtiorē locū trāſtu
lit hic iter cetera cōſtituit vt agnus dei ter ante fractioneȝ panis xp̄i ſēp in eccl̄ia caneretur

Eiuſq̄ vtute ⁊ ſāctitate Saxones oēs fidem nr̄am. ſuſceperūt. Tandem vero in dn̄o de ſcēs. vi. id⁹ ſeptēbris collachrimātib⁹ cūctꝭ i baſilica petri ſepelit ⁊ tūc ceſſauit epat⁹ dieſ. 50.

635 Clodoue⁹ ei⁹ nois ſe Theodori regꝭ filius. 13. rex frācoꝝ hoc āno frācis p⁹ prēz puer regnar̄ cepit (⁊ pmittēte pipio) regnauit ānis. 2. Quo mortuo Childebert⁹ theodori fratr̄ regnū acce pit ⁊. 14: Frācoꝝ rex dictus ē. Ad quē pipinus ex Auſteria (pſūptam ꝯtinuans regia poſſeſ ſionem) Grimoaldū filiū gubernatorē regie domus ſtatim miſit cuius auctoritate rex oia admiſtrauit. ipſe āt Pipinus iterim cū ſueuis ⁊ germanis pplis plurima bella geſſit.

5885 686 Uſtinian⁹. 2. Cōſtātini pdicti filius. 27. Cōſtātinopolitanus ipator poſt prēm ipauit (p ma vice) ānis. x. hō ſane bonus prudenſq̄ ac elimoſinaꝝ pfuſus largitor quas obres Cōſtantinopolitanū admodū auxit ipiū ⁊ multas leges ꝯdēs diuā honorauit religionem Deide cū Saraceni libyā ⁊ Aphricā iuaſiſſent ⁊ oia maris expōita occupaſſēt eoꝝ mal̄ p mot⁹ iuſtinianus cū imēſo exercitu i eos ſtati ꝓrupit: ⁊ tm̄ terroris eoꝝ duci Aminelech i cuſſit: vt vltro pacē expoſtulās. Aphricā occupatā reſtituerit. Facta itaq̄ pace haud multo p⁹ iuſtinian⁹ ⁊ i deū ⁊ i hoies mlta icōſtātia vti viſus ē: q̄ ꝑ ſaracenos ipos deide vngaros ꝑter pacis federa adorſus ē: a q̄bus tn̄ plus icomodi accepit q̄ itulit. vn̄ ⁊ Cōſtātinopolim rediēs i maximū ciuiū ſuoꝝ odiū deuenit: q̄ pfecti vrbis ſeuitiā nō ꝯpeſcuiſſet: q̄ q̄ Syno dū habuiſſet i quā pdictā ſextā Synodū quā pr̄ ſuus fecerat ifringere cōatus ſit. q̄q̄ Ser giū pōtificē ro. iterficere voluiſſet. Quapp vniuerſa i eū ꝯmota ciuitas. Leontiū patritium nobiliſſimū ac potētiſſimū cū vniuerſa plebe in eū excitauit. Qui refracto vrbis carcere multiſq̄ eductis morti dānatis ipm iuſtinianū impio deiecit naribuſq̄ mutilatū i exiliū apud Cerſonam pōti ciuitatem miſit: ⁊ ipſe Leontius imperium inuaſit.

5894 695 Oānes ei⁹ nois. 6. papa pr̄e petrono Greco oriūdus p⁹ Sergiū pōtificē ānis. 3. ⁊ men. 3. ſedit. Hic vt multi aſſerūt martirio coronatus ē ſ3 a quibus nō ſatꝭ cōſtat. Qui ⁊ be ati Andree Baſilicā i vaticāo collapſā reſtituit. ac bti petri altar̄ cū duabus colūnis dxtera leuaq̄ exornauit. Atq̄ ēt vt erat aio pius ex erario eccleſie multos captiuos redemit et in Samium cū pace remiſit: Mortuus tandem martir ad cathacūbas via apia apud ſāctū Sebaſtianum ſepelitur. ⁊ tūc ſedes vacauit menſe vno et dies. 19. papa. 87.

5895 696 Eonti⁹ patriti⁹. 28 Cōſtātinopolitanus ipator pulſo Juſtiniano imperium occupans impauit ānis. 3. Hic Galinico pr̄iarcha annuente: cum oi vrbana plebe iuſtinianū de iecit ⁊ imperiū obtinuit. Quod intelligēs Aminelech Saracenoꝝ admiratus mox Aphri cam iuaſit. Aduerſus quē iperator hic ioānē patritium miſit ⁊ eos Saracenos ex Aphrica exterminauit. Sed cū n̄ ſperaret aduerſus magnas Saracenorū copias Aphricā diu tueri ioānes ad ipatorē ꝓ auxilio iperrādo reuerſus ē. Quo recedēte iterim exercitus Tyberiū quendā cōſtantinopolitanū ciuem ipatorē ſibi creauit. Qui mox cū exercitu cōſtātinopolꝭ nauigauit captumq̄ ibi leontiū naſo ſicut et ille iuſtinianū ꝓuauit atq̄ icarcerem truſit. Leontius

Juniptus al's Cōptus partheritis regis filius. 13. lōgobardoꝝ rex hoc āno pr̄e ipo defūcto ſo

697 lus regnauit ānis. 12. Uir oi bonitate cōſpicuus eloquentiſſimuſq̄ atq̄ cūctis amabilis et gratioſus necnō ⁊ in bellis exercitatiſſimus ac audaciſſimus cuius geſta apud paulū hiſto ricum preclara habētur. Hic iter cetera apud papiam vrbem (vbi bellum ꝯ Alachis geſſe rat) Monaſteriū pulcherrimū in honorē beati Georgij martiris extruxit atq̄ alia i vrbe refecit ⁊ edificauit. Tandē bona grā ⁊ pace vita fūctis vniuerſis longobardis collachrimā tibus: teſte paulo li. v. c. 12. apud ſanctū Saluatorem qō auus ſu⁹ ſtruxerat ſepelitur

Jberi⁹ eius nois tertius. 29. Cōſtātinopolitanus ipator Leōtio capto ⁊ icarcerato im Tiberius

pauit ānis. 7. Hic ꝯſtātinopolitan⁹ nobiliſſimus erat ciuis q̄ alio noie Abſinar⁹ voca

6898 699 bat̄ q̄ ſuſcepto ꝑncipatu philippicū Nicephori patriciȷ̄ filiū ſuū ad obtinēdū ipiū fautorem i pōtū exular̄ ꝯtinuo iuſſit. dixerat. n. idē philippic⁹ ipatori ſe p q̄etē vidiſſe aq̄lā caput ſuū obūbrare: qō ipator ipḡ pſagiū id exiſtimās. ſtati eū relegauit. Uer ēt cū iuſtinianum oliȝ imperatorē apud Cherſonā pōti relegatū iterimere ſtatuiſſet id audiēs iuſtinianus ſibi cauēs ad Cacanū Bauaꝝ cōſugit a quo honorificentiſſime ſuſceptus ēt eius filiā ſibi vxorē dedit: q̄ ad recupādū ipiū ei auxiliū pſtitit: q̄ auxiliatore Tiberiū hūc eiecit et ipiū rurſus recepit

papa 88 Joannes. 7ᵘˢ. papa ex Gregorio p̄re Greco nat⁹ p⁹ alterū ioān̄e pōtificē hoc āno ɔ̄lectus sedit ānis. 2. m̄sib⁹. 7. ⁊ dieb⁹. 18. hō sāctitate ⁊ eloquētia clariſſim⁹. q̄ ⁊ ipe in Baſilica petri: oratoriū i honorē dei genetricis adhuc extās extruxit: ⁊ ſctē euphemie basilicā rſtituit cemiteria q̄ꝫ nōnulla ⁊ p̄sertim ſāctoꝝ marcellini marci ⁊ Damaſi pōtificis exornauit: alias ēt basilicas picturis ⁊ ſāctoꝝ hiſtorijs cultiores reddidit. obijs tādē oī grauitate p̄clar⁹. 15. kalas. decēbris. Et in baſilica quā ipe ɔſtruxerat ſepultus ē. ⁊ tūc ſedes vacauit mē. 3. 704 5903

Iuſtinian⁹ oli auguſt⁹ iterū Ope Chacani soceri ſui cōſtātinopolim reuerſus rurſus i iuſtinian⁹ pauit ānis. vi. q̄ cū p̄mū adept⁹ ē iperiū Tyberiū ⁊ leontiū ipatores aqbus fuerat im perio p̄uatus i carcerē iuctos eduxit ⁊ vtrūq; vniūerſo ſpectāte pp̄lo: iterfici mādauit Gal nicū ɔ̄o p̄riarchā obcecatū Romā relegauit ac multos ex inimicis ſuis vario mortis genere e medio ſuſtulit pleroſq̄ꝫ i carcerē truſit: quorū de nūero: quotiens trūcis naribus murcuꝫ abſtergebat: q̄tidie aliquē ſupplicio aff. ciebat. Deide. i odiū Pōtifici nois vbi exulauerat. mauritiū patriciū ⁊ heliā ſpatariū Cherſonā cū claſſe miſit: qui oēs mares pubertatē ſuper greſſos ibidē iterfeċ. Verū de priſtia vita ob calamitates ppeſſas iuſtinian⁹ minor imutare voluit niſi q̄ꝫ pōtificē ro. veneratus ē. Nā cōſtātino pōtifici claſſē q̄ tutius cōſtātinopoliꝫ ve niret: miſit rogās vt dignaretur ad ſe p̄ficiſci: q̄ꝛ iā ex multo tēpe erat cupiēs ſūmum aliquē pōtificē videre q̄ obtēpante iuſtinianuſ Tyberiū filiū cū regio comitatu ⁊ Cyrū p̄riarcham cū oi clero honoris gr̄a vſq̄ꝫ ad octauū lapidē ei obuiā miſit. Et pontificē quidem vrbem i greſſus nō ſolū ɔplexus ē: verū ēt eius pedes veneratōis gr̄a exoſculari voluit. O iaq̄ꝫ ponti ficū Romanoꝝ decreta approbauit ⁊ cōfirmauit. Diſcedenſ āt ab eo pōtifex hoiem abhor tatur vt cū oibus pacē cōſeruet ⁊ que pacis ſūt: maxīe cū philippico magni ai viro i Chero nenſi inſula exulāti: iquireret. At iuſtinianus cōſilio pōtificis bene merētis: nō obtēperās in terficiendi philippici cā claſſem i pōtū miſit: ⁊ cū philippico dimicare temptaſſet ab eodem cū Tyberio vnico filio interfectus ē. Eas ob diſcenſiones Aphrica ⁊ lybia ac Granate re gnum a Saracenis occupate fuerunt queuſq̄ꝫ i preſentem diem illis parent. 706 5905

Iſinius papa: natōe Syrus Joāni. 7. i pōtificatu ſuffectus. ſedit tm̄modo diēs. xx. q̄ tēpe magnū Sciſma fuit. qui lꝫ an̄ pōtificatū ⁊ i ipo pōtificatu podagra adeo labora papa. 89. ret: vt nō mō ābulare: verū nec cibū per ſe ſumeꝛ poſſet: tamen ita reipu. ⁊ vrbis Rome cu rā geſſit vt nil p̄termiſit q̄ bonū paſtorē deceret. Sꝫ ſubita morte correptuſ i baſilica pe tri ſepultus ē. Et tūc ſedes vacauit menſē vnū ⁊ dies. 18. 706 5905

Venetoꝝ Ducat⁹ Initium

Paulus Lucius Eraclianus p̄mus Venetoꝝ dux. hoc āno a p̄riarcha populoq̄ꝫ veneto vꝫ tribunis proceribuſq̄ꝫ cūctiſq̄ꝫ plebeis in Eraclea ciuitate creatus dux. ducauit ānis. 8. mē ſe vno ⁊ diebus. 5. A cōditōe nāq̄ꝫ vrbis venete vſq̄ꝫ i p̄ns tēpus cū veneti gubernatōis for mā ſub tribunis ⁊ centurionibus habuiſſent. nūc vero pp frequentes aduerſarioꝝ incur ſus reprimendos de cōi oiuꝫ cōſilio hūc hoiem tāto dignū honorē delegerūt. q̄ magiſtratu ſu ſcepto ſtatī cū lōgobardis vbiq̄ꝫ fedus inīt ⁊ venetā ciuitatem p̄ virib⁹ āpliare curauit. vn̄ ⁊ inter cetera Eraclee fines a plane maiore vſq̄ꝫ ad minorē perduxit. Vſq̄ꝫ i hoc tēpus Ve neta ciuitas parui momenti fuit: ſed eo duce auctore extructa ⁊ ampliata vrbe inſtructiſq̄ꝫ claſſibus tanq̄ nobiliſſimi icole veneti huc atq̄ꝫ illuc p̄ exercendis negotiatōibus nauigaꝛ ceperunt. Et cū ſuperioribus diebus ab Emulis magnas paterent perturbatōes ⁊ diſcrimi na hunc ducem virum ſtrenuum ſibi diligentes aduerſarios ⁊ piratas repreſſit. 706

Conſtantinus papa: natōe Syrus poſt Syſiniū pōtificeꝫ ſedit ānis. 7. ⁊ diebus. 15. vir doctiſſimus et lingua latina grecaq̄ꝫ eruditus. Cuius tempore Rome triennio fame papa. 90. laboratum eſt in qua quidem penuria paupes quāmaxime Juuit: Unde ⁊ oēs pontificem iſtuꝫ e celo miſſū acclamare ceperunt. hic: vt p̄miſſum ē: ad iuſtinianum imperatoreꝫ amo ris gratia conſtantinapolim ſe tranſtulit. Jnde iuſtiniano defūcto philippicū ſucceſſorem hereticum declarauit. Saxonūq̄ꝫ duos reges: vt paulus le. ſexto ſcribit: voti religioniſq̄ꝫ cā Romam venientes baptizauit: qui etiam regno et pompis renūciates monaſterium igreſſi ſunt vbi etiam pauloposť deuotiſſime obijere. Nec etiam ipſe Conſtantinus diu ſuperuixit quo mortuo in baſilica ſancti petri ſepultus fuit. Et tūc ceſſauit ep̄atus menſes duos:

770 Luithptus quartuſdecimus lōgobardoꝝ rex Junipti regis filius regnauit menſes.8. Hunc
iunipertus rex puerulū reliquit ſucceſſorē cui ⁊ Tutorē dedit Aſprandū quo audito Ragi
pertus Thaurinēſiū dux(quē Grimoaldus reliquerat paruulū)cū valida manu aduerſus
hūc ⁊ Aſprandū tutorē venit:⁊ cū apud Nouariā vrbē adinuicē cōflixiſſent ipſe Aſpran
dus cū Rhotario Bergomate duce auxiliatore ſuo ſuperatus ē.Eoqꝫ ſuperato longobar/
dorum regnum ipſe Raginpertus obtinuit ſed anno vitam finiuit.
Raginpt⁹ igit q̄ntuſdecim⁹ lōgobardoꝝ rex(luithpto rege puulo deiecto)regnauit āno vno.
Ariptus āt Raginpti reḡ filius ſextuſdecimus longobardoꝝ rex poſt p̄rē regnauit ānis.12.
.708. Uir iuſticie ⁊ pietatis cultor.⁊ maxie in paupes munificentiſſimus qui Zelo chriſtiane reli
gionis ductus:vt paulus li.vi.ait.alpes Cocias in quibus Genua ē.⁊ q̄cquid ab ea ad al/
pes vſqꝫ galliaꝝ fines ꝯtinebatur btō petro donauit. Hic iterato cū luithpto olim rege par
uulo ⁊ Aſprando ei⁹ tutore p̄dict̄.aliiſqꝫ Ducibus multis apud papiam pugnans oēs fu/
dit ⁊ i fugā v̄tit.⁊ Luithptū regē ꝯp̄hēdit ac tādē īterfecit:pſcutuſqꝫ ē Rhotariū Bergoma
tē ducē q̄ auſus fuerat regnū cū Luithpto ⁊ Aſprādo iuadere.indeqꝫ laudū vrbem expu/
gnauit ⁊ bergonū obſedit:illāqꝫ vicit ⁊ cepit atqꝫ ducē ip̄ꝫ Rhotariū ibidē compr̄hendit ac
Thaurini i ppetuū relegauit vbi paucis dieb⁹ vitā finiuit.Totam iſup Aſprādi tutoris
familiā extirxit luithprādo puulo filio excepto q̄ iuſto dei iudicio p̄ſeruatus ē.Ueꝝ aſpran
dus ip̄e qui ad Bauarū regem cōfugerat paulopoſt (ip̄ius auxilio fretus)i italiā deſcēdit:et
collatis ſignis cum Aripetro iſto acerrime pugnauit:ac tandē victor euaſit.Aripertus āt dū
trepide auro honuſt⁹ fugeret i Ticino flumie ſumerſus.ē:Cuius corpus i Craſtinū iuētum
ad ſaluatoris tēplū(quod Aripertus proauus ꝯſtruxerat)cū igenti pōpa platū ſepultum ē.
Philippicus qui ⁊ dardanicus trigeſimus cōſtātinopolitanus impator.poſt iuſtinianuꝫ
5909 ipauit āno vno ⁊ mēſi.vi.Uir ſane ai atqꝫ maximi ꝯſilij:q̄ oium ꝯſenſu imperio ſuſce
710 pto.Cyrum patriarchā in pōto relegauit:eo ꝙ bene cū Ro.pōtifice ſētiret:i cuius loco quē Philippicus
dā ioānē hereſiarchā Abbatē ſuffecit.Cuius quidē dogmata ſtati Romā miſit iuſſitqꝫ vt
oium ꝯſēſu ꝯfirmarent ⁊ approbarent.Sꝫ ꝯſtātinus pōtifex Synodo hita nō mō philip
pici ⁊ ioannis abbatis oppiniones improbauit ſed etiam decreuit vt ſanctorum imagines
que ſex concilijs ab oibus probatis qui interfuerant iuſſit in porticu beati petri depingerē
tur.Jpſumqꝫ imperatorem hereticū declarauit : voluitqꝫ ne imperatoris heretici nomen
publicis ſcript̄ꝭ recipiet.ſꝫ cū i his dliramt̄ ꝓ obſtinato corde pſiſteret ab anaſtaſio deiect⁹ē
Naſtaſius āt cognomento Archenuus trigeſimuſprimus cōſtātinopolitanus impator
5910 poſt philippicū imperauit annis.3.Qui p̄ncipatu inito ſtatim philippicū captū oculiſ
711 priuauit:Poſt hec ad Ro.pontificem l̄ras dedit quibus catholice fidei ac ſexte Synodi ſe Anaſtaſius
acerrimū defenſorem futurū pollicere:Jnde cū ingentem claſſem Alexandriam miſiſſet ei⁹
duces in itinere rebellantes in ip̄m arma retulere Theodoſiūqꝫ quendā impātorē creātes
Qui mox apud Niceā vrbem cōtra Anaſtaſiū iſtū cōflixit eūqꝫ ſupatū clericū ordinauit.
Dogobertus quituſdecimus frācoꝝ rex:hoc āno p̄re defūcto ſucceſſit.Cuius regni āno pmo
712 Grimoaldus pipini fili⁹:pp q̄ſdā ſecretas factiōes:pariſi⁹a Rhothagalio leudicenſi dolo p/
emptus ē ⁊ ꝓ eo ei⁹ fili⁹ Theobald⁹ auctoritate pipini Reg̃ palatio p̄ficit.moxqꝫ pipino re
b⁹ hūanis exēpto.frāci i Theobaldū pipini nepotē irruūt ⁊ domo effugāt:q̄ fugato ragū
fredū quēdā maiorē dom⁹ regie ꝯſtituūt.Pipio āt Charolū cognoie Martellū vnicū filiū
reliquerat.Defūcto deniqꝫ Dogoberto Franci Danielē quēdā ignote ꝓſapie clericū i Regē
ſuū erigūt ⁊ cū Chilpicū tertiū noiant:Quē Ragūfredus regie domus p̄poſitus i Carolū
martellū ducere cōpulit:ac maximis incōmodis ip̄m Carolū affecit.Sꝫ paulopoſt Caro
lus Jniurias receptas vlturus ⁊ ip̄e i Chilpericū regē atqꝫ Ragunfredū gubernatorē duxit
eo ſqꝫ i Agro Cameracenſi p̄lio victos fugauit igentēqꝫ p̄dā i Auſteriā ſecū duxit. ibidēqꝫ
Clotario quarto Carolus in regē ſublimato denuo Ragunfredū pſequi nō deſtitit atqꝫ eū
tandem vicit:Cui pricipatu adempto ſolam Andegauiā ꝓuinciam ei poſſidendā cōceſſit.
Chilperico rege demū mortuo Franci Theodoricū q̄rtū Dagoberti tertij filiū ⁊ p⁹ eū Clota
riū q̄mū ad faſtū regiū ꝓmonent: ſub q̄ q̄dē Carol⁹ martell⁹ i Auſteria palatio p̄eſſe cepit

papa 91 Regorius ei⁹ noīs scōs papa pr̄e Marcello Romano natus: p⁹ cōstātinū pōtificē sedit 713 5912
ānis.19.mēsi.9.⁊ diebus.15. Uir certe optimus atq₃ sāctissimus tāteq₃ eruditiōnis ac facūdie hitus vt facile ꝯuinceret oēs male de catholica fide sentiētes. Qui pōtificatu inito statim vrbis menia ex pte collapsa restituit ac tēpla petri ⁊ laurētij extra muros īstaurauit atq₃ idē in alijs basilicis effecit ac eas muneribꝰ multis exornauit. Monasteriū insup via hostiensi non longe a pauli basilica positum restituit necnō ⁊ bti Andree mōasteriū quod Barbare nūcupatur. Eius q₃ opa Germani populi ad fidē sunt cōuersi. Indeq₃ Leonē imperatorē hereticū hita Synodo excōicauit eo q̄ sanctoꝝ imagines abolere non desineret. Deniq₃ vir sanctus postq̄ domū paternā sancte Agathe dedicasset in eaq₃ monasterium: extruxisset ac mltos suo exēplo ad virtutē ⁊ sanctitatem excitasset. tertio idus februarij ad dn̄m euolās eius corpus in basilica bti petri sepelitur ⁊ tūc cessauit epatus dies.35.

Marcellꝰ scōs venetoꝝ dux hꝰ āno apō Eracleā oīum suffragijs paulolucio duci suffectus ducauit ānis 7 mesibus.3.⁊ diebꝰ.vi. hic ex clarissima Funicalium familia originē duxit de 714
quo nil memoria dignum habemus.

Uiri doctrinis excellentes

Bn̄dictus Mediolanensis archieps tēpestate hac (paulo historico li.vi.c.24.testāte) ⁊ mediolani ⁊ in tota italia non solum i humanoꝝ sed ⁊ i diuinarum eruditionū scholis iclitus ⁊ clarus fuit ac nō nulla laude digna ꝓposuit. Qui cū rome ēt cām ꝓ papiensi ecclia diu egisset pdidit qr ibidē declaratū fuit papiēsē epm Romāe sedi tm̄ nō Mediolanensi epo obtemperare debere.

Egidius phus grecꝰ mōachus p hos dies sciētia ⁊ religione clarus fuit q̄ pter cetera a se edita ēt i medicinis libꝝ de pulsu metrice cōposuit. cuius pncipiū ē ingenij vires modicis cōatibus impar. itē aliū de Uenis qui icipit Dicitur vena. quando fit renibus vna.

Bonifaciū āt Magūtinū epm hisdē tpibus floruisse dicūt. Qui mōachus existēs doctissimꝰ atq₃ eloquētissimꝰ ꝓ magnitudie aī e Britania ad Gregoriū hūc pōtificē vēit cognit.q₃ hominis vtute ⁊ sāctitate ipm epmꝰꝯstituit ⁊ i Germaniā ad confirmādos pplos ꝑtinꝰ misit vbi ⁊ pdicatōe et exemplo ita opus impositum egregie egit: vt a populo magūtino epūs electus fuerit. Postea ēt cū in Aphricā ꝓfectus eēt ⁊ ibidē dei verbū indesinēter predicaret ab infidelibus Mahumetanis martirio coronatus est.

Petronius seu petronax ciuis Brixianꝰ vir religione isignis ⁊ diuiciaꝝ potētissimus hac etate: paulo historico lib.vi. referēte: apud gregoriū pontificē eas ob res magno i precio fuit cuius pontificis suasu multas ecclias in vrbe restituit ac cassinense sanctissimi benedicti mōasterium diu derelictū sua ipēsa ⁊ edificijs ⁊ monachoꝝ frequētia magnificentissime restaurauit anno v₃ cētesimo duodecimo postq̄ fuerat a longobardis desolatum.

Theodosius tertius Heodosiꝰ eius noīs tertiꝰ trigesimussecūdus Cōstātinapolitanꝰ ipator hoc āno Anastasio supato ac tōsorato ipiu₃ occupans ipauit āno vno. Hūc ignobilē ⁊ deiectū hoie₃ fuisse tradūt. quippe q̄ apud publicanos scripta facere cōsueuerat. Uerū suscepto impio ita 715 5914
catholice fidei emulator existere cepit vt catholicus et xp̄ianissimus ab oibus diceretur et i signū huꝰ stati imagies sctōꝝ patrū a philippico pdecessore suo vbiq₃ dmolitas i pstinū statū restitui mādauit: s₃ āno ipij sui prio a leone tertio deiectas ⁊ sine lesione dimissus clericum se creari fecit ⁊ in monasterio ingressus reliquū vite sue sācte egit.

Leo tertius Eo tertꝰ trigesimustertius cōstātinopolitanus ipator pꝰ Theodosiū pdictū impauit cū Cōstātino filio ānis.xxiij. Hic ab heresiarchis seductus cū i pōtifice Ro. inuehi nō 716 5915
posset: teste paulo li.6.c.26. edictū ꝓposuit vt oēs q̄ sub iperio Ro. eēnt apud Constātinopolim sanctoꝝ oīum imagines ⁊ statuas ab tēplis abraderent aufferentq₃. Affirmās se id facere ad tollendam Idolatriam qui vero secus fecisset eū se ꝓ hoste publico hiturum. At Gregorius pōtifex tāte impietati nō solū nō obtempauit: s. ēt oēs catholicos admonuit ne timore vel edicto pncipis in tantū errorem vllo modo dilaberētur. Qua cohortitōe a deo Italie ppli aiati sūt vt paulū abfuerit. qn sibi aliū deligerint impatorē. Quominus āt id fieret auctoritate sua Gregorius obtestari annixus est: Rauene tamē tāta seditio orta est cu₃ alij ipatori alij pontifici obtemperandum dicerent vt in ipso tumultu paulus exarchus

cū filio occideret. Mittitur deinde ab ipatore. Euthichius Eunuchus q̄ pollicitatōibus et donis longobardos a pontificis beniuolentia seiūgeret verū id frustra tentatū ē. leo rurſuſ diabolico ſpū icitatus oibus mādat vt ſimulacra oia ad deū deferāt vel incendant nō obtē perantes punit. Germanū patriarchā id potiſſimū improbantē in exiliū mittit: ⁊ in eius locū Anaſtaſiū male cū epo ſentientē ſufficit. quē poſtea hita Synodo p̄uauit ⁊ ab officio diuino ſemouit: niſi ad catholicā fidē reuerteretur. Ipſū p̄terea imperatorem admonuit vt omiſſis erroribus verū tandē dignaret amplecti fidē ⁊ ſanctoꝝ imagines abolere deſineret quoꝝ memoria exēplari excitarētur hoies verū cū in obſtinatōe p̄ſiſteret a gregorio hu9 ſucceſſore ipio ſill' ⁊ fideliū cōione priuatus ē ⁊ poſtremo excōicatus ⁊ maledict9 interijt.

Carolus martellus pipini ſenioris filius: hoc āno p̄re d̄fūcto palatio regis francie p̄ficit et in eodē magiſtratu atq̄ in Auſteria regnauit annis. 27. Nā pipinus duos filios habuit hūc vȝ Corolum ⁊ aliū: quo mortuo hic ſolus regnū ⁊ p̄ncipatū tenuit: multis tamen cum aduerſitatibus poſedit. eo q̄ Eudonus Aquitanie dux ⁊ clotariuſ rex quoad vixerūt ſibi plurimū aduerſati ſunt. Sȝ his mortuis Carolus hic totā auſterie regni partē regenſ Saxoniam Bauariam. Frixiam Alemaniamq̄ contriuit ⁊ regno Maſſiliam adiecit. Ac p̄ Gregorium papam ad p̄cipium vocatus cum intellixiſſet Saracenos ex Aphrica in hiſpaniam traiectos oēm prouinciam prorſus depopulaſſe atq̄ inde ab Eudone in galliam vocatos veniſſe magnis itineribus in hoſtem (ecleſie cā auxilio ēt Luithprandi longobardorum regis fretus) illo proficiſcitur. ibidemq̄ apud Turonem vrbem pugnandi occaſione ſuſcepta hoſtes contriuit. Et in eo p̄lio: vt paulus hiſtoricus li. vi. c. 48. ſcribit: ad. 360. ſaracenorū milia cecidere ⁊ ex francis mille ⁊ quigenti fuerunt deſiderati: ſicut ipſe caroli littere ad pōtificem ſcripte teſtificantur. Qua quidē victoria Saraceni caroli beneficio a ceruicibus hiſpaniarum galloruq̄ ſunt expulſi. Carolus deinde in prouinciam regreſſus apud oēs maximo in precio habitus eſt. Atq̄ poſtea vaſconiam inuadens regni totius obtinuit principatum. Et ex tunc regia francorū potāſ ad maiorem domus in omnibus fuit: hoc dumtaxat excepto q̄ qui rex dicebatur ſemel in anno in martis campū curru inuectus ibidem in eminenti ſedens ſe populo ſpectādum prebebat: publica dona ei ſolēniter oblata ſuſcipiēs maiore domus āte ſe ſtante ⁊ que eo anno agenda erant populo nunciante. ita rege domū reuecto maior domus cetera regni negocia adminiſtrabat. licet priulegia ⁊ carthe regl nomine ſignarentur. Hic Carolus tandem poſt clariſſimas ⁊ ingentes res geſtas deficiens pipinum ⁊ carolomanum reliquit filios.

721 Urſus Ipp atus ſecundus venetorum Dux Marcello in Eraclea ſiue ciuitate noua ſuffectus ducauit annis nouem. Hic Eraclianus ciuis fuit vir ſiquidem peſſimus atq̄ malign9 qui cum iſoleſceret ⁊ multas in dies cedes atq̄ tyrannides exerceret Ciuili tumultu obtrūcatus eſt: ac ſic Ueneti noſtri laborum ſuorum initia in hoc habere ceperunt. Poſt cuiuſ necem ceſſauit ducatus ānis ſex. Et illo tūc res Ueneta p̄ magiſtratus et Milites agi cepta ē

Aſprandus Longobardus Luithperti olim Reges paruuli tutor decimuſſeptimus Longo
722 bardorum rex hoc anno Ariperto Rege ſuperato regnum recuperauit ⁊ regnauit: paulo teſtante: menſibus. 3. Uir per omia egregius cuius prudentie nulli equandi ſunt ſuperioreſ hic filiū luithprandum per oia ſibi ſilem anteq̄ morerentur approbantibus cunctis regni ſucceſſorem reliquit.

Luithprādus autem Aſprandi predicti regis filius decimuſoctauus longobardorum Rex hoc anno ſuperſtite adhuc patre regnum accipiens. Regnauit annis trigitaunum et menſibus ſeptem. Uir certē tanto principatu digniſſimus. Si prudentiam ſapientiam conſiliumq̄ quo plurimum valebat inſpicias. Erat quippe Giganteo corpore atq̄ vaſto ⁊ ma
723 nu adeo promptus. Ut nemo eo pugnatior haberetur. Juſticia vero atq̄ clementia ita inſignis habebatur vt difficile iudicaretur qua i re maiorem promereretur laudem. Chriſtianiſſimus etiam adeo fuit ac religionis amator vt nulibi templa ſine ſuo ſuffragio edificare p̄miſerit vnq̄. Nam vt de ceteris taceam papie templa plurima miro extruxit ornatu additis mult̄ p̄dijs. Jntraq̄ palatiū ſuū oratoriū i honorē ſaluatoris mūdi cōſtruxit vbi a

Sacerdotes ⁊ clericos multos iſtituit qui die noctuq; diña exoluerēt officia.iſup ad corro-
boratōez ꝑdictoꝝ ꝓprio regni ſui ãno donatõem qua btõ petro Ariptus rex Cocias alpes
dõauerat ꝯfirmauit: vex Rauenã diu ab exarchis poſſeſſã obſidēs tandē cepit ⁊ diripuit:
⁊ q̃cq̃d ꝑclarũ i ea fuerat papie detulit. Carolus ãt martellus huic cõpater ⁊ amiciſſimus
fuit ⁊ ei auxiliares copias cõtra Saracenos ex italia trãſmiſit. Pipinũ q̃z filiũ i ciſalpinaz
galliã vt ei ex more capillũ ſuccideret trãſmiſit. Quē luithprãdus per benigne ſuſcipiēs col
lato ſacramento ad parentes multis donatũ muneribus cũ gaudio remiſit. Sz duodecio
regni ſui ãno (cupiditate latius dominãdi allectus) captis circũquaq; oppidis Romanã vr-
bē obſedit. Quo tremore Gregorius põtifex carolũ i auxiliũ poſtulauit. Ad quē carolus cõ
feſtim oratores miſit rogãs ne vrbē opp̃meret aut põtificē vexaret. Quo audito libenti aĩo
luithprandus vrbē obſidione ſoluit: Atq; inde Zacharie põtificis hortatu Romanis oppi
da (ex Sabinis excerpta) reddidit. Narniã ꝑterea ⁊ Anconã ex picẽtibus ⁊ q̃cquid a lõgo
bardis.xxx.ãnis i Ethruria occupatũ fuerat.reſtituit. Vex nõ ita multo poſt rex oĩ laude
extollendus etate grãdeuus vite ſue curſum expleuit. Eiuſq; corpus papie in baſilica beati
hadriani collachrimãtibus vniuerſis ſepultum fuit:
Auguſtini p̃ris nr̃i ſctiſſimũ corp⁹: paulo hiſtorico li.6.c.45.teſtãte: qḋ ãtea ducẽtĩ ferme et
q̃nquagita ãnis ab Jppõe i Sardiniã fuerat trãſlatũ: cũ.ſ. vãdali ꝑdabũdi Aphricã vaſta 726
rẽt: hoc ãno hui⁹ chriſtianiſſimi ꝑncipis diligẽtia ex Sardinia papiã deferṫ. ⁊ i celeberrio
ipi⁹ vrbis loco ſeu tplõ: qḋ celũ aureũ dicebaṫ ab ipo r̃ge i honorē bti peṫ. extructo collocaṫ
Peſtilẽtia maxia h⁹ ãno i cõſtãtinopoli vrbe fuit qua ſupra trecẽta hoĩuz milia vt paulus hi
ſtoric⁹ li.6.c.46.teſtatur: periere. Cui⁹ cã triẽnalis ſaracenoꝝ obſidio fuit. Nã: vt diximus 727
Saraceni a carolo martello ex hiſpania galliaq; expulſi rabiē oēm ⁊ idignatõem ex clade
trecẽtoꝝ ⁊ ſexaginta miliũ iterfectoꝝ ꝯceptã i cõſtãtinopolitãos vterũt ⁊ eoꝝ vrbē triẽnio
t̃ra mariq; obſiderũt. ſz cũ fame frigore peſte ⁊ bello multa paterẽṫ icomoda obſidionem
ſoluentes: ac ſi perteriti: abſeſſere. Qui inde digreſſi Bulgaros qui ſuper Danubiũ erant
bello agrediuntur: ⁊ ab his etiam victi ad ſua cum ignominia rediere.
Comete duo hoc ãno Januario menſe per.xv.dies i celo uiſi ſunt: quorum vnus Solē pre
cedebat in mane alter vero veſperi ſequebatur. 729
Richoldus q̃dã Frixonũ dux hoc ãno ad ꝑdicatõez volfranĳ Senonẽſiũ epi ꝯuertitur. qui
cũ baptiſmum ſuſcipere ſtatuiſſet i lauacro intrauit ⁊ ſtatim dubius factus: alterum pedē
retraxit dicens. vbi nam ex patribus meis plures ſunt in inferno an in paradiſo? Et audi
ens ꝙ in inferno ſtatim intinctum retraxit pedem dicens laudabilius eſt vt pluresq̃ pauci
ores ſequar. Atq; ita ſua fatuitate deluſus morte in premeditata eueſtigio raptus eſt.
Regorius eius nõis terti⁹ papa ioãne p̃re Syro natus p⁹ Gregoriũ põtificē ſz ſedit an
papa.92. nis.x.mē.8. ⁊ diedus.24. Uir plãe ſinglarĩ doctrie ⁊ eloquẽtie ⁊ i ligua tã greca q̃ lati 732 5931
na ſufficiẽṫ iſtruct⁹. atq; orthodoxe fidei acerrim⁹ defẽſor. q̃ ob pietatē ⁊ hũanitatē a deo
xpi paupes ꝯplectabaṫ vt neminē ſine Elimoſina a ſe vnq̃ dimiſerit: hic itaq; pontificatu
inito ſtatĩ ꝯciliũ mille pene epoꝝ rome celebrauit: i q̃ q̃dē leonē: vt dictũ ē: iperio ſiĩ ⁊ fideli
um coĩone ꝑuauit eo ꝙ ſtatuas ⁊ ſctõꝝ imagies demolitus ẽẽt. ḋclarauitq; i eo imaginum
ſãctoꝝ veneratõem ẽẽ licitã: ⁊ huiuſmõi ſtatuti violatores excõicatõis ſñia incdauit vt ha
beṫ i canõe ḋ ꝯſe. di.3.c. Perlatũ. hic oratoriũ pulchrũ i bti petri baſilica ꝯſtruxit i q̃ ḋ reli-
quĳs fere oĩuz ſctõꝝ recõdẽṫ ibidē q̃ttidie celebrari mãdauit. i canõe q; miſſe adiũrit h̃ vba
quoꝝ ſolẽnitas hodie i ꝯſpectu diñe maieſtatĩ tue celebraṫ dñe deus nr̃ i toto orbe terraꝝ
hic nõnulla tẽpla vetuſtate ⁊ incuria ꝑdeceſſorũ collapſa iſtaurauit nec nõ et multa mõa
ſteria partim reſtituit partimq; a fundamentis erexit et monachis repleuit quibus ⁊ Re
gulam integre ſancteq; viuendi tradidit. Menia inſuper vrbis collapſa multis in locis re
ſtituit: Idem fecit centum cellis iam ꝓpe deſertis. Tandem de deo deq; hoĩbus bene meri
tis quarto kaĩas. Decẽbris moriṫ. et i diui petri baſilica ſepeliṫ et tũc ceſtauit ſedes dies. 9.
Veſegothi ⁊ Gothi oēs q̃ citeriorē hiſpaniã Galliãq; longe añ occupauerãt. his tp̃ibus teſte
paulo.li.vi: auxilio carentes in caroli Martelli poteſtatē deuenere. Nã ⁊ luithprãdus rex

Constantinus q̄ntus

huic bello ipi carolo multas copias transmiſit. Ac ſic veſegothe ꝛ gothi qui trecētis quaſi annis i italia galliaq; āc hiſpania imperauerant funditus deleti ſunt: preter paucos. quos Barchinonēſes liberauerant.

Deodatus Eraclianus ciuis vrſi quondā Ducis filius quartus venetoꝝ Dux. hoc anno in
737 Methemauco oiu; ſuffragijs: mutata magiſterij ſede: ꝛ Militū noie exploſo: creatus dux ducauit annis. xi. ꝛ men. 2. Uir quidē auariſſimus execrabiliſq; ac ciuibus infenſus Qui cū et ipe nimiū crudeſceret multaſq; violentias ꝛ tyrannides in dies exerceret: plebe in eū a nobilioribus excitata ad arma cōcurit et refractis palatij cuſtodijs eu; depoſuerunt ꝛ ei9 effoſſis oculis extra vrbē expulerunt.

5939 740 Cōſtātinus q̄ntus leonis ipatoris filius trigeſ muſquart9 cōſtātinopolitan9 ipator p9 prēm ſolus ipauit ānis. 33. Qui pr̄nāꝝ ipietatū emulator leges et pr̄um ſanctiōes ꝑ viribus perſeq̄ nō deſtitit. ꝛ in oi vite ſue tēpore maleficijs ac magicis artib9 luxurijs q; deſeruiuit inimicus ꝙ xp̄i fidei qui et clericos multos q; monachos ac Seculares catholicos Anaſtaſij heretici cōſtātinopolitani pr̄iarche ſuaſu: iterfecit: ad quē paulus. Ro. pōtifex nūcios e Roma cōſtātinopoli miſit. q̄ ip; adhortaret. vt ſacras imagines reſtitueret ꝛ ab ipiiſſimis cedib9 ceſſaret: ꝙ ſi facere recuſaret cū anathemati vinculo inodaret: at cōſtātinus ꝑtinax ſanas pontificis admonitiones cōtēpſit: ꝛ Sabinū bulgaroꝝ regem in demoliēdis ſacris imaginib9 ei9 ipietatē imitatū i gr̄a; recepit cū antea Bulgaros bello plurimū ꝓſecut9 eſſet. Quo autem mortis genere poſtea obierit ignoro. cōſtātinus quintus

Carolomāus āt Caroli martelli p̄dicti pmogenitus hoc ipo āno pr̄e defūcto apō Auſteriā ꝛ Sueuiā mgr̄atū ſuſpſit ꝛ maior domus regie ductus ē. nā Carolus pr̄ duos p9 ſe reliquit: filios: hūc v; ꝛ pipinū iuniorē. q̄bus ꝛ regnū aſe armis occupatū adhuc viuens diuiſit Carolomāo huic natu maiori Auſteriā ꝛ ſueuiā: pipino āt Burgundiā ꝛ Frācie partē tribueſ Hic āt vno ſui ꝑncipatus āno cū romā deuotōis cā cū paucis deueniſſet Zacharie pōtificis ſuaſu dimiſſa regni gl̄ia mūdo abrenūciauit: ꝛ ab ipo zacharia clericus factus i Caſſinenſi mōaſterio vitā mōaſticā egit. Uerꝰ poſt aliquod tēpus vna cū alijs mōachis e caſſinēſſi mōaſterio ad zachariā eūdē papā veniēs ab eo ꝑcibus obtinuit vt licēt eis corpus ſancti pr̄is ſui. Bn̄dicti iā. 34. ānis elapſis furti a gallis monachis vna cū corpe ſororis ſue Scholaſtice ablatū repetere. cuius ꝑcibus zacharias pōtifex motus ad pipinū fratrē lr̄as exhortatorias miſit vt pateret mōachos Caſſinēſſes corp9 ſcti bn̄dicti ex Floriacēſi monaſterio exportatore qō q̄dē rex (etſi moleſte nimiū) ꝯceſſit. Quod cū viderēt Floriacēſes mōachi ſe tāto pr̄e priuari ad orōnē cū lachrimis ſe cōtulerūt. quāobrē nūcij qui corpus deferre debuerant cecitate ꝑcuciūtur ꝛ ſine corpore ad ꝓpa reuertūtur. hūc Carolomanū cū Deſideri9 longobardoꝝ rex ex caſſinenſi monaſterio i Galliā ad pipinū fratrē regē tandē miſiſſet vt ei in longobardos bellū diſſuaderet: nō mō eū nō exaudiuit ſed indignatus eū in vienēſi monaſterio perpetuo relegauit. vbi ꝛ paulopoſt vita defecit

5940 741 Zacharias papa natōe grecus pr̄e polycronio nat9 p9 Gregoriū p̄dictū pōtificē ſedit annis. x. mēſi. 2. ꝛ dieb9. 15. hūc iter optios pōtifices iure ꝯnumerādū puto ꝙ mitiſſim9 ſuauiſſim9 gratioſuſq; ac oi v̄tute p̄dit9 fuerit ac ēt. cleri populiq; ro. amator: q̄ ininitio ſui pōtificat9 oē; italiā bellis ardētē iueniēs v̄tute ſua ſāctitateq; ac prudētia ad ꝯcordiā pduxit: poſtea ad tp̄la ruinā minitātia reſtituēda manū apponēs mlta reſtituit ꝛ lateranēſes edes auxit ꝛ exornauit: petri ꝙ baſilicā ꝯfractā iſtaurauit eiq; veſtē iſignē ꝙ piuiale dicimus auro ꝛ gēmis diſtictā ꝓdōauit. inq̄ depicta erat polymito ope natiuitas dn̄i nr̄i Ieſu xp̄i. Tēplis ꝙ ab ipo iſtauratꝭ extructiſq; fūdos. vn̄ ſacerdotes viuerēt deſignauit. Cūq; greca latinaq; lingua eruditiſſim9 hēret q̄ttuor dyalogoꝝ libros bti gregorij i grecū v̄tit. atq; alia q̄dā cōpoſuit. Tādē cū populū ſibi creditū ſancte ꝛ itegre p decēnium gubernaſſet idibus Marcij ſāctū deo reddidit ſp̄ūm ꝛ i bti petri tēplo ſepelit et ceſſauit epātus dies. xij. papa. 93.

744 Aldeprādus Luithprandi regis nepos decimuſnonus longobardorum rex hoc anno Auo

5

defuncto in regnū ſuccedēs regnauit tantūmodo mēſibus.vi.Cui ſine liberis defuncto ſuc ceſſit.

Rachis Thaurinenſiū dux ꝛ regnauit annis.7.Uir certe oī ꝛ ꝑpetua laude dignus:ad quē Zacharias pontifex ſtatim pro integrādo pacis federe legatos miſit.Qui cū eēt aīo pius et religionis amator ex animi ſententia oīa accepit ꝛ comprobauit:Ac poſt aliquod tempus diuino numine tactus regno renūcians vitam monaſticam vna cū vxore ac filijſ magna cū deuotione complexus eſt.

Sabanus quintus Uenetoꝝ dux hoc āno adeodato duce deiecto.ab oī pplo i Mathematico electus.Ducauit āno vno ꝛ mēſibus.6.Uir truculētus ꝛ tāto magſ̄atu indigniſſimus pp cuius ſeuitiā tumultu denuo excitato ꝛ ipſe depoſitus ē:atq; eius effoſis oculis extra vrbē ꝓpellitur.ꝓpter q̄ veneti nouā regiminis formā inuenerūt:q2 cū duce alio duos Tribūos ānuales elegerunt qui cū duce pari poteſtate conſederent:que forma nūc vſq; perdurat. 746

Dominicus Monagarius ſiue Selauus ſextus venetoꝝ dux Sabano i Mathemucū ſuffectus ducauit ānis.v.Huic pp ꝑdeceſſoꝝ iprobitatē(vt diximus additi ſūt duo annui Tribuni q̄ pari poteſtate cum eo ſederēt.Quibus Zacharias papa ſub anathematis pena prohibuit ne fuos xp̄i baptiſmate ſignatos:decetero vt hactenus:Saracenis vendere preſumerēt.Sed ꝛ hic poſt q̄ū ducatus ſui annū ob eius demerita in tumultu ꝛ oculos ꝛ Ducatum ꝑdidit:ſūt tamē qui dicāt hoc poſt ꝑmū annū ſui ducatus accidiſſe. 747

Pipinus Junior Caroli Martelli filius q̄ ex morte p̄ris cū Carolomano eius f̄re Burgundia ꝛ frācie pars obtigerat:cū iā Carolomanus monaſteriū igreſſus fuiſſet.Domus regie vniuerſalis ꝑfect⁹ factus hoc āno ēt regnādi cupiditate ductus legatos ad Zachariā pontificē miſit rogās vt regnū Frācie auctoritate ap̄lica ſibi ꝯfirmare dignaret Regnabat āt tunc remiſiſſimus ꝛ occioſiſſimus viroꝝ Chilpericus rex qui de regno nil ꝑter inane regni nomen ꝑferebat.pontifex vero auditis oratoribus eius ꝑcibus ſtati ānuit ꝛ hoc ob beneficij accepti ꝛ veteri bñiuolētie memor que iter pontifices ꝛ huius famılie ꝑncipes itercęſſerat ac ſic pōtificis auctoritate:vt hētur i decret.xv.q.v.c.Alius Frācie regnū pipino huic adiudicatū ē:ꝛ ex tūc ex maiore domus regie pipinus factus ē Rex:ꝛ deinceps Reges francie ab ipſo pipino denoīati ſūt:Chilpericus itaq; a regno deiectus ꝛ in clericū tonſoratus vna cū vxore in mōaſteriū recluditur:vbi vſq; ad morē in quiete fuit:Atq; ita Meroningoꝝ regūm familia regnare deſijt in Gallia:que vt ꝑmiſſum ē regnauit annis.296.ſub regibus vnō et.xx.quorum noīa hec ſunt. 748

Feramundus	.1.an̄.11.	Lotharius item	8.an̄.44	Clodoueus quītus.	15 an̄.4.
Clodius	2. an̄ 18.	Dagobertus	9 an̄ 13.	Childericus tertius	16. an̄.18.
Meroneus	3. an̄.10.	Clodoueus	10.an̄.27.	Clodoueus ſextus.	17.an̄.4.
Childericus	4.an̄.16.	Lotharius alius.	11.an̄.4	Lotharius tertius	.18. an̄.2.
Clodoueus chriſtianus	.5.an̄.30.	Theodoricus.	12.an̄. 12	Chilpericus tertius	.19.an̄.5.
Lotharius	6.an̄.2.	Childericus	13.an̄.6.	Theodoricus tertius.	20.an̄.15.
Chilpericus	7.an̄.23.	Theodoricus.	14 an̄.13.	Childericus	21.an̄.9.

Pipinus itaq; Junior:hoc āno Childerico deiecto i Regē a Zacharia papa ꝯfirmat⁹ regnauit ānis.27.Quē ēt poſtea Stephanus pōtifex i regē ꝯfirmās inunxit ꝛ ecc̄lia Romana ducē ac bellatorē cōtra Aiſtulphum lōgobardoꝝ regem conſtituit.Quo cōſtituto ſtati ad ipſius pontificis ꝑces ꝛ precepta in italiā venit et longobardoꝝ exercitū ſuperauit atq; Aiſtulphum regē i papia obſedit.Qd cernēs pōtifex malis ēt quibus italia i dies pp hoc lacerabatur ꝯmotus.Aiſtulpho pacē vltro obtulit mō ablata ſibi reſtitueret Ob quam rē pipinus obſidionē ſoluens in galliam ſuū reduxit exercitum:Ubi et alijs collectis copijs Saracenos ex gallia penitus expulit pereptoq; coꝝ rege Gothiam Aquitaniā ꝛ hiſpanie p̄tē.vi cepit ac Saxones i amicitiā recepit.Cū Aquitanis āt quoad vixit diuturnū ei bellū fuit Tandē et ipſe ſenio confectus et patricius creatus rerum geſtaꝝ glīa conſumata migrauit ad dominū relicto poſt ſe Carolo magno filio glorioſiſſimo: 748

754 Aiſtulphus.21°.Longobardoꝝ rex hoc anno poſt Rachim germanū ſuū regnū accipiēs:
regnauit annis.8.Qui regno ſuſcepto ꝓpter ingenij magnitudinē atqꝫ aſtuciam:⁊ animi
ferocitatē oībus arma inīptare cepit:⁊ pōtifici.Ro.precipue atqꝫ Romanis nobilioꝛib⁹:
quoꝝ dictionē armis ſibi vendicarē conabat:Omnē nāqꝫ Italiā breui tp̄is ſpacio vexa
uerat ⁊ Rauenatū exarchatus:magnāqꝫ Flaminee partē vi ceperat:quibus calamitatib⁹
Stephanus pōtifex laceſſitus pipini francoꝝ regis auxilia poſtulauit qua ēt de cauſa ad
ipſum in Galliā ꝓfectus ē:pipinus aūt precibus pōtificis permotus cū maximas vndiqꝫ
cōtraxiſſet copias in Italiā deſcēdit:Aiſtulphūqꝫ apud Papiā eius ſedē obſidione cingit
oppugnatqꝫ Stephanus vero ꝓuincie calamitatibus ꝑmotus pacem Aiſtulpho obtulit
modo ablata reſtituat.Quamobrē Aiſtulphus oēs pacis ꝯditiōes acceptauit:⁊ plurima
ꝓmiſit:pp qđ ⁊ pipinus obſidiōeꝫ ſoluit:⁊ i patriā reuertit:Arbitratuſqꝫ pōtifex Aiſtul-
phum ꝓmiſſa ſeruaturū Romā regreſſus ē reſtitutiōeꝫ ablatoꝝ expectaturus:Sꝫ Aiſtul
phus breui poſt alijs cōtractis copijs Romā rurſus obſidiōe cingit oēmqꝫ ſuburbanum
agrum deuaſtat:maioꝛi detrimēto quā antea ꝑ trecentos ⁊ quadragintaquattuoꝛ annos
poſtq̄ Imperiū declinare ceperat:Nam inde ſanctoꝝ multoꝛum reliquias abſtulit ⁊ Pa
piam miſit ⁊ ibidē in decenti loco in baſilicis plurimis collocauit:At pipinus iterum in
Italiam reuerſus Aiſtulphum ita obſidiōe cinxit:vt coegerit ipſum priſtinas pacis cōdi
tiōes accipere:vnde ⁊ Romanis reddidit Exarchatum:⁊ oīa que pōtifici ex Romanis ⁊
Ethruſcis ceperat:Tandē poſt multa bella in venatiōe apoplexia interijt:Qui licet regni
ſui principio nimis audax ⁊ ferox fuiſſet:in fine tamen moderatus fuit:Erat enim multe
litterature vir:⁊ ꝓpterea lōgobardoꝝ edicta in legis retulit:Et cum multa ſanctoꝛū coꝛ-
poꝛa e Roma Papiā detuliſſet ad eoꝝ honoꝛē multa Sacella ⁊ virginum Monaſteria
erexit in quibus ēt multas filias ſuas deo cōſecrauit.Sūt qui dicant ipſum apud Brixia
nā vrbē Monaſteriū in honoꝛē ſcte Julie vni filiarū extruxiſſe:eiqꝫ infinita dona i Au
ro ⁊ Argento atqꝫ fundis obtuliſſe

Eucherius lugdunenſis ep̄us hoc tp̄e multis miraculis clarus fuit:Qui cū ex nobiliſſi-
mo Senatoꝝ viro oꝛtus fuiſſet ad religioſaꝫ vitā habitūqꝫ conuerſus diu intra ſpelunce
cuiuſdā ſepta in oꝛonibus ⁊ Jeiunijs deo deuotiſſime ſeruiuit:Deinde apud p̄fatā vrbeꝫ
reuelāte angelo i pōtificali cathedra ſolēniter collocatus m̄ltis q̄aduixit claruit miracul̄.

Theodoꝛus itē Ticinēſis ep̄us vir ſanctiſſimus:⁊ multa litteratura inſignitus hac tēpeſta
te clarus fuit:Qui ⁊ nōnulla memoꝛatu digna ſcripto mādauit:De quibus in canone fit
mentio:⁊ preſertim.30.q.3.c.pitatium.

5951 752 Tephanus 3s papa:p̄re Cōſtātino Ro.natus poſt zachariā pōtifex creatus ſedit ānis Papa.94
5.⁊ menſe vno:Singularis religiōis ⁊ prudētie vir cleriqꝫ amatoꝛ ac Eccl̄iaꝝ reſtitu
toꝛ atqꝫ clariſſimus in oī ſciētia doctoꝛ p̄dicatoꝛqꝫ acerrimus necnō ⁊ pupilloꝛū ac vidua
rū defenſoꝛ:Qui:vt premiſſum ē:Aiſtulphū longobardoꝛū regē Romanos agros inua
dentē ꝓ verbis ⁊ muneribus:licet fruſtra:a tanto ſcelere auertere conatus fuit:vnde laceſ
ſitus ꝑſonaliter in Gallias ad pipinū ꝓ auxilio Imploꝛādo ꝓficiſci coactus ē:Cui pipin⁹
Carolū filiū adoleſcētē:qui magnus poſtea dictus ē:obuiā ad centeſimū lapidē miſit:Et
ipſe pipinus Rex ad tertiū lapidē equo deſcēdēs frenū papalis equi regēs ad palatiū vſqꝫ
ita ꝑduxit:At pōtifex cōfeſtim pipinū in regē cōſecrauit atqꝫ Imperiū e Grecis ad Fran-
cos trāſtulit:vt habet extra de electiōe.c°.Venerabilē:quā quidē oꝛdinatiōeꝫ Leo tertius
poſtea in Integrū executiōi mādauit:Hic itaqꝫ foꝛis pace obtēta Synodū magnā habuit
In qua oues ſuas paſtoꝛeſqꝫ recenſuit:⁊ errātes in viā reducere cepit:vbi ⁊ quid deceat
ep̄m:quid p̄ſbiterū:quid deniqꝫ oēs ſacris initiatos docuit:Tandem cū Baſilicas quas
Aiſtulphus rex cōminuerat reſtituiſſet:⁊ de oībus benemeritus eēt.6.kl̄as Maij obijt:
⁊ in petri baſilica ſepultus fuit:Ceſſauitqꝫ tunc epiſcopatus dies.5.

Mauritius Chalbius.7.venetoꝝ Dux hoc anno Dn̄ico Monagario duce abrogato:in
Mathemauco bonoꝝ oiuꝫ ſuffragijs Dux creatus ducauit annis.16.Qui licet nil tyrā-

nicū pꝛeſe tulerit tñ in vꝛbe maximū ſcandalū:⁊ exēplū malū intulit:ꝙ filiū ſuū ducatus 751
ꝯſoꝛtē aſſumpſerit: Nec multo poſt aliud maius adiecit:qꝛ ita violētas manus in Gradē
ſem pͥarchā iniecit:vt bꝛeui ex flagellis ſibi illatis obijerit: Hic aūt ſuſcepto pꝛincipatu
iterū venetā Rem ad heraclianos trāſtulit. Exarchatus regni finis.
Rauena hoc anno ⁊ magna flaminee regiōis pars ab Aiſtulpho lōgobardoꝛū rege capta
Exarchatus nomē ceſſare cepit:ꝙ cētū ⁊.ſexagintaquattuoꝛ ānis i Jtalia durauerat:vz a 753
ꝑ Exarcho cuius magiſtratus icepit āno dñi.389.vſqꝫ ad hoc tēpus ſub decez Exarchis
quoꝝ noīa ſūt hec: Patritius pꝛim⁹:Gallinicus ſ̄s:Terti⁹ hyſautius quart⁹ Theodoꝛus
cognomēto Caliopa:Martinus olympus quintus qui eo anno cū in Siciliā deueniſſet
interijt:Theodoꝛus ꝑdictus iterū qui fuit.6.Joānes palatina:vt putat:Cremonenſis.7.
Theophilatius.8.Et paulus.9.ſz mox icerēptus:q̊ moꝛtuo Euthicius.x.loco ſuffectus ē
ſub q̊ Jtalia diuiſa varie quidē ⁊ acriter pugnatū ē:Jpſa nāqꝫ Exarchatus appellatione
ꝯtinebatur:oē quicquid a placētinis agriqꝫ papiēſis finibus padi inter Apenini paludes
ſtagnaqꝫ venetoꝝ ad Adriaticū ptinet:⁊ Arriminū:Jn q̊ quidē Exarchatu erāt infraſcri
pte Ciuitates vz ipſa Rauena Ceſarea Foꝛliuiū Foꝛū pompiliū Foꝛū coꝛneliū nūc Jmola
dictū Bononia Mutina Regium parma:⁊ placentia Hec aīa pipinus rex ſupato Aiſtul
pho. Ro.pontifici donauit.

Papa.95. Paulus pꝛimus papa natiōe Ro.pr̄e Cōſtātino pr̄e natus Stephano patruo ſurroga'
tus ſedit annis.x.⁊ meñ.x.Homo ſane mitiſſimus ac clementiſſimus:qui xpi edoctus 757 5956
exēplo nulli vnq̄ malū ꝓ malo:ſz e ꝯtrario:bona ꝓ malis reddidit pupilloꝝ qꝫ ac vidua
rū maxime curā ſuſcipiēs ēt elymoſinis frequētiſſimis ſuſtētabat:Hic iter cetera petronil
le ſancte coꝛpus:cum ſepulchꝛo marmoꝛeo his lr̄is notato petronille filie dilectiſſime:ex
via Apia in vaticanū deferri fecit:Et poſtea cū mltas i vꝛbe baſilicas vetuſtate collaſpas
reſtituiſſz:moꝛtē obijt:⁊ i vaticano ſolemni pompa ſepultus fuit:Quo moꝛtuo ceſſauit
papatus vno anno ⁊ menſe vno. Turcoꝛū regni pꝛincipiū.
Turci Scythice gētes:vt diu' ſcribit hiero. hij fuerūt quos Alexāder macedo.iter hyper
boꝛeos mōtes ferreis clauſit repagulis:Qui tēpeſtate hac:vt Othus tradit hiſtoꝛic':cau 758
caſeas poꝛtas egreſſi:cū auaribus viris ferrociſſimis bello(multis ex vtraqꝫ parte iterfec
tis)ꝯflixerūt:Et ex ide pontū Capadotiāqꝫ trāſgreſſi:ad reliquas finitimas gētes paula
tim ſe infuderūt:vbi haud multopoſt latronū moꝛe furtiuis quibuſdā excurſiōib⁹ vires
ſibi vēdicātes occupatꝫ mōtib' ⁊ oppoꝛtunis clauſtris vnde ꝑ occaſiōes facile irruptiones
fieri poſſent:vſqꝫ adeo emerſere:⁊ aīs ſblati ſūt:vt palā iam pariqꝫ marte aduerſū finiti
mos de agri poſeſſiōe certare ꝑſumerēt:Et ꝓcedēte tp̄e nō ſolū pōtū ⁊ capadociā:ſz ⁊
Gallatiā Bithiniā Lychaoniā piſydiā vtrāqꝫ phꝛygiā pamphiliā Ciciliā cariā:⁊ omnem
Aſiaz:q̄ minoꝛ vocat:vltra citraqꝫ thaurū ad oꝛas vſqꝫ Jonie:⁊ littoꝛa greci maris oc
cuparēt:Nec vnū quidē(vt modo pꝛincipē:ſz alios atqꝫ alios Duces ſequebant:Et ꝑmo
quidē(vt diximus)in Aſiatica Scythia vltra hypboꝛeos mōtes ⁊ Tharacūctas Jnſulas
ꝯ Aquilonis vbera ſedes ꝑmas hūere poſtea diffuſi vniuerſā aſiā ⁊ Greciā oēz occupaue
re:viri vtiqꝫ truculēti ⁊ i cōctis ſtupꝛis ac lupanarib' ignominioſi foꝛnicaria comēdētes q̄
ceteri abominant:Jumētoꝝ lupoꝛū ac vultuꝝ carnes:⁊ ꝙ magis hoꝛrēdū ē diuz ēt aboꝛ
tiua comedūt.De quib' ēt locis ſuis infra dicem':cū de othomanoꝝ regib⁹ tractabim⁹.
Deſiderius.22.⁊ vltim⁹ lōgobardoꝝ rex Aiſtulpho rege defuncto regnauit ānis.18.Hic ꝑ 759
Ethꝛurie rex fuit:qui cū Aiſtulphi obitū audiſſet:ſtatim regnū iuaſurus lōgobardoꝛuz
copias vndiqꝫ ꝯtraxit:Et vt id obtineret ꝯ Racheſiū q̄ Monachi hitū ſūpſerat mlta pō
tifici ac Romanis pollicitus ē:Quāobꝛē eos i ſuā ſentētiā traxit:⁊ ita regnū i pace ꝯſecu
tus ē:eo quippe tūc lōgobardoꝛū virtus ob delitias langueſcere ceperat:At Deſiderius
diuz aduerſarioꝛum metu liberatus a ſpōſiōibus pōtifici ⁊ Romanis factis aium reuoca
uit multaſqꝫ Jniurias illis inferre cepit:Unde pōtifex ad Carolū magnū reclamās rogat
vt deſideriū admoneat ab Jnferēdis iniurijs pōtifici cauere:Quod licet Carolus diligen

ter effecerit:ꝯtinere tñ hoiez in officio armis nō potuit: Quinimo cōtractis vndiq3 copijs in Rauenates dictiōi Ro.obtēperātes mouit ꝛ Fauētiā. Chomachūq3 vi cepit: Qđ pōtifex hadrianus audiēs ꝑ Desideriū nuncijs adhortat:vt suis finib⁹ se ꝯtineret nec Ecclesie dictiōem occuparet: Qui pōtificē nō audiēs:ēt vrbinuz ꝛ Senegalliam aliasq3 plurimas vrbes occupauit: Quibus malis motus pōtifex ad carolū de iniuria iterū reclamare ꝯpellitur: Carolus vero Desideriū p legatos admonet:vt res iniuste ablatas pōtifici restituat alias se breui cū exercitu affuturū:vt qđ sponte ꝛ cū pace nollet id vi facere cogeret:parātur igit vtrinq3 exercitus:s3 Carolus mira celeritate vsus premissa copiarū parte:que in transitu alpium Jouis mōtē occuparet:ipse aūt cū reliquo exercitu p mōtē Cinisiū in Italiā descēdit:Jbidēq3 fuso ac fugato Desiderio:qui ei obuiā se fecerat:oia lōge lateq3 populat:ꝛ capit:ꝑ quibus Desiderius rebus desperatis de tanto accepto incōmodo papiam se recepit ꝛ inclusit:vxore ac liberis veronā missis q̄ haud multo post in partes frācoruz venit: Nā Bertha Carolomani vxor:q̄ mortuo marito ad Desideriū cōfugerat: verone deditionē fecit: Aldegysius aūt Desiderij filius inde ad Cōstātinopolitanū Jmpatorē ꝯfugit:Carolus vero e Roma papiā rediēs sexto mēse postq̄ obsideri Ciuitas cepta fuerat: ipsa potitus ē:vbi ꝛ ipsum Desideriū regē vna cū vxore ꝛ liberis cepit ꝛ spoliauit ac regē spoliatū lugdunū relegauit:ꝛ in papia Mediolanoq3 vrbibus Francos ꝑfecit:qui longobardos ꝛ eorū regiōes vsq3 ad alpes tēdētes fouerēt ꝛ in pace retinerēt: Atq3 ita anno salutis nr̄e.774.ꝛ.5.pōtificatus hadriani pape regnāte apud Cōstātinopolim Cōstātino ꝑdicto lōgoregnū finē accepit.qđ p annos.204.sub duobus ꝛ.20. Regib⁹ dignoscit fuisse porrectū. Quorū noia hec sūt.

Lōgobardorū regum epilogus.

Alboynus 1 añ 4	Arioaldus 6 añ 12	Garmaldus 12 añ 3	Asprādus.18.me.3
Daphon 2 añ 2	Rhotaris 7 añ 6	Partharis 13 añ 17	Luithprād⁹ 19 añ 31
Sine rege añ 10	Rhodoald⁹ 8 añ 5	Juniptus 14 añ 2	Lachis 20 añ 6
Autharim 3 añ 7	Aripertus 9 añ 9	Laympertus 15 añ 8	Aistulphus 21 añ 8
Agilulphus 4 añ 25	Gundiptus 10 añ 1	Raympertus 16 añ 1	Desideri⁹ 22 añ 18
Adoaldus 5 añ.10	Grimoald⁹ 11 añ 9	Aripertus 17 añ 11	

768 Carolus pipini regis filius cui postea ex reb⁹ strenue gestis magno cognomen fuit:hoc āno p̄re defuncto regnum accipiēs regnauit in totū annis.46. Reliquit aūt pipinus rex duos post se filios. Carolū hunc ꝛ Carolomanū:qui ambo p̄ris regnū inter se equis portiōib⁹ partiuere:Sed Carolomano biēnio post defuncto Carolus hic totius regni gubernacula rexit. Uerū Bertha eius cognata Carolomani vxor caroli vxori inuidēs pp amplitudinē mari adoarij cuiusdā necessarij sui cōsilio vsa nulla vi compulsa cū filijs suis ad Desiderium regem in Jtaliā cōfugit qui et eā ꝑbenigne suscepit:eo ꝙ se tutiorē futurum hac ratiōe a Gallorum Jmpetu existimabat:ꝛ ꝙ francos ꝓpositis Carolomani filijs facilius arma in Carolū sumpturos:si quid in se mouere arbitraretur.

Joannes Chalbius Mauritij Ducis filius.8.venetoꝝ Dux:hoc āno i Eraclea oiuz suffragijs ꝯfirmatus Dux ducauit solus post p̄rem annis.19. Hic ab ineūte etate in nauali militia ita enutritus ꝛ doctus fuit:ut dignus eēt:quē p̄ȷ ceteris anteponeret. Uir certe Jngenij mitis qui oēs vno ordine dilexit ꝛ neminē vmq̄ odio habuit:honoris patrie procurator ac defensor habitus.

Constātinus eius nois ꝯs papa natiōe Ro.paulo pontifici succedēs sedit anno vno ꝛ meñ.vno:hic p Cōstantini Jmperatoris Desiderijq3 regis fauorē fauēte ēt Thotone Papa.96
5967 768 fratre Nepesino Duce fauētib⁹ q3 quibusdā maliuolis largitiōib⁹ ꝛ pollicitatiōib⁹ corruptis ex layco simplici i pōtificē assumptus fuit: Quāobrē multe in ecclesia discordie excitate sūt:ꝑ quas philippus quidā ab alijs eligit pōtifex:qui ꝛ breui deiectus ē: Cōstantinus aūt hic ptinaciter egit:ac pōtificalia administrauit: S3 postremo in trib⁹ foris vbi sancti hadriani ē Ecclesia a clero ppłoq3 Ro.cōcilio ꝯgregato Stephanus Syculus in pōtificē ē electus: Qui vocatis ex francia multis epis Cōciliū in laterano hūit:in q̄ quidē cōstāti

num damnauerūt:ꝛ in Monaſteriū tāq̄ i perpetuo carcere incluſerūt vbi paulopoſt euȝ
oculis excecauerūt:Et ſunt qui hunc inter pontifices nō numerent.

Papa.97 Tephanus itaqȝ eius nois.3.papa oliuo p̄re Siculo natus deiecto Cōſtātino p̄dicto 769 5968
pōtifex creatus ſedit annis.3.meſ̄.5.ꝛ dieb⁹.28.Uir vtiqȝ eruditus:ꝛ i rebus agēdis:
maxime Eccleſiaſticis:ſtrenuus q̄ vbi pōtificatū inijt ſtatiȝ e Gallia p̄ſertiȝ:ꝛ Italia ſyno
do ꝯgregata Cōſtātinū p̄dictū q̄ papatū iuaſerat:ꝛ cōcta q̄ ordinauerat abrogauit. Qui
bus optime ex ſentētia geſtis:Inſtitutum i ea fuit ne quis de cetero niſi p gradus eccliaſti
cos aſcēdiſſȝ:pōtificatū obire p̄ſumeret ſub Anathematis pena:ſic̄ habet in Decretis.79
di.c.Oportebat:ꝓmulgatūqȝ ē i ea Synodo vt quecūqȝ idē Cōſtātin⁹ in Re ſacra egiſſȝ:
p̄ter baptiſma ꝛ chryſma:irrita hērent:Sȝ ꝛ alia multa ea i Synodo ꝯſtituta fuerūt:vt
habent i Canone:Quib⁹ peractis ſequēti die itū ē ꝓceſſionaliter ad ſctūȝ petrū cū maxia
deuotiōe vȝ nudis pedib⁹ꝛ a pōtifice ꝛ ab alijs oib⁹ qui aderāt:Tādē hic verus petri ſuc
ceſſor:ꝛ xp̄i Jeſu Imitator oibus cōſumatis q̄ ad verū ꝛ optimū antiſtitem attinebāt. 5.
kl'as Januarij quieuit in pace:Sepultuſqȝ in beati petri baſſilica ceſſauit ep̄atus dies.9.

Papa.98. Adrian⁹ primus papa natiōe Ro.p̄re Theodoro ſūme nobilitatis viro poſt Stepha
nū pōtificē ſedit ānis.23.meſ̄.x.ꝛ dieb⁹.18.Hic ex magnitudie ai Cōſilio doctrinaqȝ 772 5971
ac vite ſanctitate cū quouis optimo pōtifice cōparari ꝓōt:Cui⁹ amicitiā querēs deſideri⁹
rex fruſtratus ē dicēte eo nō poſſe i eo cōſidere:qui totiēs fidē fregit:Quibus reſpōſis idi
gnatus deſiderius multa ac plurima Eccleſie itulit dāna:vn̄ cū pōtifex ad carolū magnū
reclamaſſȝ.Deſideri⁹ e reḡ tandē eiectus ē:ꝛ pace de lōgobardis parta Septimā ſynoduȝ
trecētoꝝ ꝛ.50.ep̄orū habuit:In qua primū feliciana hereſis de Imaginib⁹ tollēdis abro
gata ē:vt teſtat Gratia. de cōſe.di.3.c.ſeptima:Mandauitqȝ laycis:vt nullomodo de pō
tificis Ro.electiōe ſe itromittere p̄ſūmant:vt i Canone.63.di.c.Nullus laicoꝝ: vetuit ēt
Infames ad ſacerdotiū ꝓmoueri.6.q.1.c.oēs Mādauit itē ne clerici extra forū ſuū i Iu
dicio traherent.11.q.1.c.clericus:Et cū a bellis demū ſecurus fuiſſet:ad exornādā vrbeȝ
ſacraſqȝ edes aium adiecit:Et ꝑ corpus beati pauli ap̄li laminis argēteis incluſit ꝛ altare
beati petri palio Aureo exornauit.Ac nonnullas baſilicas vetuſtate collapſas reſtituit:
Muros q̄ȝ Aque duct⁹:Turres ꝛ vrbes Muros magna Impēſa iſtaurauit:qb⁹ quā dili
gētiſſime expletꝭ morit:ꝛ i petri tēplo.6.kl'as Januarij ſepelit:Et tūc ceſſauit papat⁹ dies.3

Leo.4. Eo quartus quitus ꝛ trigeſim⁹ Cōſtātinopolitan⁹ Impator poſt p̄rem Cōſtātinum 773 5972
Impauit ānis.5.Cui⁹ tp̄e vix Imperiū ēt noie vigebat:Nā illud i oriēte Barbari cō
tinue occupabāt:ꝛ Romā iā a bello deſtituti ad Gallos reſpiciebāt:Hic itaqȝ mortuo pa
tre q̄ de Bulgaris triūphauerat i Syriā expeditiōeȝ duxit:Sȝ lenib⁹ factꝭ excurſiōib⁹vbi
hoſtes i ſe vēturos didicit domū trepid⁹redijt:ꝛ ocio dedit⁹ ſe inumeris imerſit flagitijs:
Amabat aūt lapides p̄cioſos ꝛ ꝑpea coronā p̄cioſis ornatā lapidib⁹ ex ſctē ſophie ſacra
rio ſuſtulit ꝛ capiti ſuo impoſuit q̄ ꝑꝑ gēmaꝝ frigiditatē paulopoſt ad iteritū illū ꝑduxit:
huic hyrena vxor fuit:q̄ poſt eius mortē vt mox dicemus)cū filio ſuo Imperiū rexit.
Hyrenes aūt predicti Impatoris vxor fuit nobiliſſima Atheniēſis mulier ꝛ inſignis deco
ris ꝯſpicua:ꝑꝑ quā pulchritudinē Cōſtantinus predictus Impator e p̄ria Cōſtātinopoliȝ
vocauit:ꝛ filio ſuo Leoni vxorē dedit ex q̄ filiū peperit noie Cōſtātinū:Sȝ mortuo Leo
ne marito ſuo:ipſa cū Cōſtātino admodū adoleſcētulo p decēniū Imperiū egregie rexit:
ſȝ eo grādiuſculo facto:eā octo annis a ſocietate remouit:Tandē hyrenes Imperij auida
vt erat igētis ai mulier femineo quodā aſtu Iuuenē viribus ſuis fidētē cepit:ꝛ ab impio
depoſitā in carcerē truſit:Et i ſolio imperiali ipſa cōſcēdēs p̄ceteris mortalibus cū ingēti
glia. .ānis ſola iperauit:poſt illud aūt tēpus hyrenes amicoꝝ Cōſtātini opere e culmine
depoſita fuit:ꝛ cōſtātin⁹a vinculis abſolut⁹:i throno aſſūpt⁹ ē:Et licet hyrenes iperij for
tunā depoſuiſſet:egregiū tn̄ ſeruauit aium:ꝛ reſeratis theſauris ſuis clam principū iperij
ſibi fecit a comodos quos cū amplis munerib⁹ i ſuā deduxiſſȝ ſentētiā egit:vt q̄ illa depo
ſuerāt:Cōſtātinū filiū denuo caperēt:ꝛ luminibus priuarēt:ac ſic denuo animoſa mulier

ſublatū ſibi olim reaſumpſit imperiū: Quãobrē Cõſtātinus filius morbo correpťˀ ſtatim Conſtãti-
iterijt: Tandē ⁊ ipſa cū quinq̧ iterū annis imperaſſet: a Nycephoro rebellãte in palatio nus.6.
Eleuterij obſeſſa ē: cui cū oēs theſauros aperuiſſ3: Nycephorus illā cepit: ⁊ i exiliū leſcos
illā relegauit i qua iā ſenex vitā clarā terminauit: Alij tñ de fine illius aliter ſentiunt.
5977 778 Onſtātinus eiˀ nois.6.leonis ꝑdicti ex hyrene vxoris filiˀ.36. Cõſtātinopolitanˀ ipe- Conſtanti
rator hoc anno pr̄e rebus humanis ſubtracto Jmpauit vna cū hyrene matre ꝑdicta nus.6.
annis.10. Que quidē prudētiſſima ⁊ religioſa mulier ſtatim Jmperio adepto Cõciliū ẜm
in Nicena vrbe trecentoꝝ ⁊.30.epoꝝ ꝯgregauit: Jn q̄ inſtitutū fuit: vt qui ſacras Jmagi
nes delendas de cetero dicerent perpetuo anathemate necterent: Sancitūq̧ fuit ſpiritu3
ſanctū a pr̄e filioq̧ ꝓcedere S3 nõ tulit diu Cõſtātinus hic ſanctū matris Jmperiū: quia
pr̄is flagitia ſubſecutus quorūdā flagitioſorū ſuaſu nõ multopoſt id decretu3 abrogauit:
Cū igr̄ Cõſtātinus iſte cū matre hyrene.x.annis iperaſſet orta diſcordia matri iperij ad-
miniſtratiõe3 violēter abſtulit: ⁊ a ſocietate ſua remouit ſoluſq̧ annis quinq̧ imperauit:
⁊ Mariā quādā duxit vxorē. Cui cū poſtmodū ancillā noie Theodotam arderet: vt ea
licentius potiret: ipſam vxorē in Monaſteriū detrudēs adulterā iperiali corona decora-
uit: S3 ⁊ aliud huic addidit flagitiū: ꝙ multos nobiliū ſuoꝝ ſine cauſa excecauit aſſerens
eos cū hyrene matre ꝯ eū ꝯiuraſſe: Quibˀ flagitijs irritati ciues hyrenē reuocarūt: Que
reuerſa Cõſtātinū cepit ⁊ effoſis oculis i carcerē miſit: vbi ⁊ merito tāꝙ paricida ⁊ ſacrile
gus vitā finiuit: Mater aūt ſola (vt dictū ē).5.annis iperauit: Que audita Caroli magni
fama e Cõſtātinopoli legatos in Jtaliā miſit: vt cū eo fedus inirēt: Jmperiūq̧ cū ſuis ter
minis diuiderēt: Jn qua quidē diuiſiõe hyrene ea italie pars obuenit: q̄ ad dexterā Nea-
polis icipit ⁊ ad ſiniſtrā Manfredonia: q̄ cū infero ⁊ ſupero mari claudit ac etia3 Sicilia:
Reliqua vero pars Carolo ex federe obtigit.

Sanguis chriſti Mantuanus.

Judeus quidā his tp̄ibˀ apud Syriā exiſtēs quadā die in vilipendiū chriſtianoꝝ ira ſuc
cenſus: Chriſti imaginē lancea ſuffodit: ⁊ ex ea ſtatim ſanguis vbertim effluxit: q̄ ꝓdigio
tremore correptus ne ſanguis idē deperiret: vas vulneri appoſuit: De q̄ cū nõnullos lan-
guentes liniuiſſet: ⁊ ſanitatis beneficiū protinus recepiſſent: Eā obrem iudei in illa regiõe
multi cõpuncti ad fidem chriſti ſunt cõuerſi: Quē quide3 ſanguinem diuino cõſilio poſtea
Mantue allatū: ibidē vſq̧ in preſens ꝓpter crebra eius miracula maximo i precio ⁊ gl̄ia
habitus ē: Carolus aūt iperator poſtea auditis miraculis ad leonē papā ſcripſit petēs ab
eo de hac re certificari Leo igr̄ põtifex receptis Caroli lr̄is (cū romanos moleſtos hēret)
ſumpta occaſiõe ſtatim Mātuā venit: viſiſq̧ eiˀ frequētiſſimis miraculis: ipſum .veꝝ chri
ſti ſanguinē eſſe dixit ⁊ approbauit: ꝙ ⁊ nõnulli alij põtifices poſtea effecere.
Aureā q̧3 laminiā hiſdē tp̄ibus apud Cõſtantinopoli3 in ſepulchro cuiuſdā inuētū fuiſſe
tradunt: in qua ſcriptū erat: chriſtus naſcet ex virgine Maria: ⁊ credo in eū Sub Cõſtā
tino ⁊ hyrene: o ſol iterum me videbis.
788 Obeleriˀ Ancierˀ Mathamaucēſis tribunˀ.9.venetoꝝ dux hoc āno i Mathemauco diu3
ſuffragijs creatus Dux ducauit annis.2. Uir tanto indignus magiſtratu: qui cū pricipatū
adeptus fuiſſet: miro odio i ciues ſuos exardeſcere cepit: ſeditiões nāq̧ ac tyrānides pluri
mas i vrbe excitauit: vñ ⁊ merito: ipſe a ciuibˀ odio hitus pr̄ia ꝓpellit ⁊ Tauiſium fugit:
poſtmodū vero ab exulibus venetis rurſus reuocatus denuo dux ſublimatˀ eſt: Quo cõ
firmato ſtatim Beatū frēm Ducatus cõſortē accepit: ſ3 cū pturbatiões iteꝝ magis ac ma
gis in dies ſuſcitaret a populo magiſtratu priuatus in patibulo vitam exalare fecerunt.
Beatus aūt ipſius Obclerij Ducis germanus.x.venetorū Dux poſt frē3 predictū: ducauit
790 annis.3.⁊ diebˀ.4. Cuiˀ inſtigatiõe cū pipinˀ Caroli filiˀ venetis bellū indixiſſ3 eoſq̧ apō
Taruiſiū ſupaſſet veneti cū eodē filio ⁊ eiˀ pr̄e Carolo p federa ꝯuenerūt: Quibˀ federi-
bus actū ē: vt Beatus ipſe ad Mathemaucū i exiliū mitteret: Quãobrē indignati veneti
Eracleā deſtruxerūt: ⁊ tūc multi Eracleā nobiles i vrbē ꝯfluxerūt: quoꝝ aduētu venetia

rum ciuitas plurimũ aucta fuit: Quo ēt anno Aquileienſes deſerta Aquileia in venetia
rũ ciuitatē populariter cõmigrarũt: adeo vt tũc ſecunda vrbis cõditio fuiſſe dicat. Qui
poſtea vrbi optimũ regendi modũ tradiderũt.
Angelus baduari⁹.xi.venetiarũ Dux hoc ãno defũcto Beato i Riuoalto oium ſuffragijs
creatus Dux ducauit ãnis.18 Qui magiſtratu inito ꝯfeſtiꝫ palatiũ i Inſula Riuialti nũc 792
extãs edificare cepit: q̄ ꝯpleto poſt tertiũ ãnũ cũ eēt Eraclean⁹ parthiciac⁹ eracleã deſtru
ctã denuo rehedificauit: ⁊ nouã citatē ipſã appellauit: q̄ ⁊ nũc vſq̄ epat⁹ rõne nomē reti
net: Hic duos filios ſuos ducat⁹ ꝯſortes aſſũpſit: ⁊ Monaſteriũ ſancti zacharie edificauit
atq̄ ibidem ſancti ipſius reliquias collocauit: Sed ⁊ tēpluꝫ beato hyllario ſua impenſa
cõſtruxit: In quo ⁊ ſe ſepeliri voluit.
Leo ei⁹ nois.3.papa Azulpho pr̄e Romano nat⁹ poſt hadrianũ põtificē ſedit ãnis.20. 796 5995
Papa.101 men̄.5.⁊ dieb⁹.9.Uir quidē doctiſſim⁹: q̄ ab ineũte etate ita diſciplina eccl'iaſtica eru
ditus fuit; vt dign⁹ eēt: q̄ ceteris ꝑponeret: Erat preterea caſtus iteger pudicus facũdus ⁊
doctoꝝ viroꝝ ac paupeꝝ amator: atq̄ orphanoꝝ pupilloꝝq̄ ꝓcurator ac defẽſor: Qui
dũ aliq̄n cleri ꝓceſſiõeꝫ: a btõ Gregorio iſtitutã: pageret excitato tumultu paſchalis ꝑmi
cerij ⁊ Cãpuli pr̄biteri Machinatiõib⁹ itercept⁹ ē apud ſcti Silueſtri Edeꝫ: ⁊ multis ver
berib⁹ ceſus ac lingua oculiſq̄ ꝑuat⁹ i carcerē ꝯiect⁹ ē: Uerũ oipotēs de⁹ mox illi viſũ lo
quellãq̄ reſtituit: vñ ⁊ poſtea Albini cubicularij ſui auxilio liberat⁹: ⁊ ad petri Baſilicã
ꝑduct⁹ ibidē diu latuit donec vinigiſius Spoletanoꝝ dux cũ cohorte acceſſit⁹ ad Spole
tanã vrbē ꝑduceret: Quo audito ei⁹ ⁊ Albini dom⁹ direpte ſũt: leo aũt ꝯfeſtim ad carolũ
de iniuria ꝯqueſturus: i Galliã pexit: Carolus aũt auditis ſeditioſoꝝ i põtificem iniurijs
ipſũ cũ honeſto comitatu Romã remiſit: Cui ad põtē Miluiũ Clerus cũ igẽti gaudio cũ
oi ppl'o obuiauit: Et nõ multo poſt Carolus ipſe ꝓ ꝯponēdis reb⁹ ſibſecut⁹ ē vbi ex oi gal
lia ⁊ italia epos ꝯuenit ⁊ i petri baſilica Synodũ hũit: A quib⁹ aſtãte ppl'o ⁊ Clero de vi
ta ⁊ morib⁹ leonis papa ſentẽtias rogauit: Leo aũt hic offenſus id Iudiciũ quãmaxie ex
poſtulabat: Sꝫ cũ oēs affirmarēt ſedē apl'icã caput oium a nemine iudicari debere Ipſe
corã Carolo ⁊ vniuerſo cetu ſũpto i manib⁹ Euãgelio: vt hētur i canone.2.q.5.c. Audi
tũ: iuramēto affirmabat ſe oiuꝫ rerũ q̄ ſibi obijciebãt inſontē eē: Põtifex itaq̄ infamia li
ber Carolo aliquã relaturus grãꝫ cũ videret iperatoris Cõſtãtinopolitanos egre id nom
tueri idib⁹ Decēbris anni ſalutis nr̄e.800.in Baſilica bti petri poſt ſacra ſolēnia.po.Ro.
ꝓcib⁹ rogat⁹ Carolũ Ro.Impatorē declaratũ Dyademate decorauit acclamãte ter ppl'o
Carolo Auguſto a deo coronato mag̃ ⁊ pacifico Impatori vita ⁊ victoria: inunxitq̄ euꝫ
põtifex vna cũ pipinio filio quē Regē Italie declarauit Ac ſic carolus oblitteratũ iã pene
in Italia Ro.Impiuꝫ reaſũpſit: Aſſũptaq̄ iperij dignitate carolus nouas leges ꝯſcripſit:
quas ꝑ oēm Romanũ orbē obſuari voluit: ⁊ põtificis decreta publico edicto itidē man
dauit obſuari: ſꝫ ⁊ oiuꝫ iperatorũ leges ſolicite obſuari monuit: vt hēm⁹ i canone.x.di.c.
De epl'is: voluit itē oiuꝫ doctorũ ſcriptis decreta põtificũ ꝑponi: vt di.20.c. De libellis: ve
tuit q̄ꝫ ne qua eccl'ia ſiue parochia ſiue epi ꝓuiſiõe regeret.x.q.1.c. Regēda Mãdauit ꝑte
rea xp̄ianos nõ plurib⁹: ſꝫ vno tm̄ patrino i baptiſmo vti deberēt: vꝫ de ꝯſe.di.4.c. Non
plures: Tãdē hoſpitali ꝑmagnifico apud ſctũꝫ petrũ extructo ac alijs multis tũ ſpirituali
bus: tũq̄ tp̄alib⁹ eccl'ie exhibitis beneficijs morit ⁊ i bti petri baſilica idib⁹ Iunij ſepelit:
Et tũc ceſſauit ſedes dies.3. Uiri diſciplinis excellentes.
Paulus lõgobardus hiſtoricus ⁊ Aquileienſis pr̄iarchatus diacon⁹ ac Deſiderio regi ſuo
familiariſſim⁹ atq̄ cariſſim⁹ ꝑ hoc tēpus ⁊ doctrina ⁊ eloquētia plurimũ claruit: quē cũ
Carolus magnus cũ Deſiderio rege ſuo captiuũ duxiſſet in Galliã poſtea ob ingenij ſui
magnitudinē eũ ſũmo habuit in precio: vbi cũ multo tp̄e ꝯſtetiſſet: poſtmodum diuina
inſpirãte clemētia Caſſinēſe Monaſteriũ ingreſſus omne vite ſue tēpus maxima cũ ſcti
tate ꝯſumauit: hic cũ eēt eloquētiſſim⁹ vir Aldeperge Deſiderij filie ⁊ Arachie ei⁹ matris
rogatu Eutropij hiſtorijs duos libros addidit; Rogatuq̄ caroli vitas ⁊ lectiões cuilibet

ſanctorum feſtiuitati ꝯueniētes collegit: hymnos etiā elegantiſſimos edidit inter quos vt queāt laxis hymnus elegantior habet: Multas ꝗ Epiſtolas humanitatis ꝛ ſuci plenas ad Carolum dedit.

Iſuardum ꝗ Monachū natiōe Gallū virū in oī doctrina eruditiſſimū tēpeſtate hac floruiſſe cōſta: eo ꝙ: Euſebij ceſarienſis more: caroli magni iuſſu oēs actus ꝛ ſanctoꝝ legendas breues elegāti ſtilo i vnū collegit: ꝛ i vno volūine redegit: qḋ martilogiū appellauit.

Alquinus natiōe ſimiliter gallus caroli magni: vt aiunt: ꝑceptor vir greca latinaꝗ lingua egregie doctus necnō ꝛ Theologoꝝ pħoꝝꝗ ſui tp̄is princeps his tp̄ib' eas obres apō carolū magnū maximo in ꝑcio habitus eſt: Qui ꝛ Bonifatij maguntini ep̄i ꝑcibus: ořones Miſſales atꝗ alia Eccleſiaſtica officia (Gothoꝝ ꝑturbatiōe deperdita) optime refecit Atꝗ eius rogatu Carolus Gymnaſiū e Roma pariſius trāſtulit: qḋ ēt ab Athenis eo loci tranſlatū fuiſſe cōſtat. Hic cū eruditus theologus haberet hos infraſcriptos ad religionem chriſtianam pertinentes edidit libros. v3.

De trinitate li. 3.	Incipit: Glorioſo dño Carolo	Sententiarum li. i.
De trinitate iteꝝ qōnes mltas	Deſideratiſſimo filio	Sup eccleſiaſticū li. i.
Spelūcū paruuloꝝ li. i.	In ſcriptura	Ad diſcipulos dialogoꝝ. li. i
De ratiōe anime li. i.	Cariſſime i xp̄i caritate	Sup Geneſim li. i.
De eccliaſticis dogma. li. i.	Credimus vnum deū	Sup cātica cāticoꝝ: Et ſup ioānē: ꝛ

ſup Ep̄las pauli Li. 3. De ꝓprietatib' noīu3 deo ꝯueniētiū tractatū. Incipit Dño Dauit.

796 Rolandus palatinus Comes caroli ex ſorore nepos mire magnitudis ꝛ icōparabilis virtutis ꝛ fortitudis vir cui' quidē geſta ēt nr̄is tp̄ib' cantatiſſima habent: Hoc anno cū pyreneos hiſpanie mōtes: ſic eni a crebris igniū fulminib' illi mōtes cognominant: vna cū carolo ꝛ ceteris ducib' trāſiret i Guaſconū Inſidias icidit: Et ꝑlio iter eos inito poſt mltā ꝛ ingētē editā hoſtiū cedē Rolādus ipſe vna cū Anſelmo Egibardoꝗ ſūmi caroli Duces licet ſe acriter tutatus fuiſſ3 cecidit: Eo tn̄ in prelio vaſcones ipſi a carolo ſupati meritas ꝑfidie ſue dederunt penas: Sunt tn̄ qui dicant Rolandum hunc ſiti nō vulnere periclitaſſe: poſt cuius interitū pauloposſt in Rontiuallo multi chriſtianoꝝ ꝯ infideles decertātes ceciderunt: Inter quos fuerūt. 15. reges nr̄os deceſſiſſe.

5996 797 Icephorus patricius. 37. cōſtātinopolitan' Impator poſt hyrenē Auguſtā Impauit āńis. 9. Hic egre ferēs hyrenis Impiu3 eā iā ſenē dolo cepit: ꝛ i leſbū inſulā relegauit id. n. cū eēt cupidus ꝛ auariſſim' egit cui' rei cā ēt mltos ciues ſuos leſit: Qui Impio ſuſcepto hoc bonū tm̄ agere ſciuit: ꝙ fedus aň p hyrenē cū carolo initū p legatos renouauit: Cōtra hūc Aron Saracenoꝝ admirat' cū trecētis milib' i Aſia3 venit: at Nicephorus vt pacē cōſequeret trecēta aureoꝝ milia in annos ſingulos ꝓmiſit: cuius filius quē iperij cōſortem fecerat cum eius federa poſtea rupiſſ3: multa icōmoda ab eiſdem recepit. Nicephorus

798 Taxillo bauarie Dux ꝛ deſiderij regis geneo hoc āno vxoris ſtimul' ꝯcitat' (ꝗ die noctuꝗ eū quieſcere nō ꝑmittebat vt ſocerū regnū deiectū: ꝛ i ſuitutē detētū i libertatē armis reduceret) hūnis. i. vngaris ſolicitatis ꝯ carolū bellū ſuſcepit: Qḋ audiēs carolus prius ſua celeritate id cōfecit ꝙ inchoatū a Taxillo fuiſſ3: Quo cōfecto carolus duci pacem petenti nō negauit acceptis tn̄ Theone filio ſuo atꝗ alijs lectiſſimis iuuenibus obſidibus.

799 Aldegiſius Deſiderij fili': ꝗ aň expugnationē papie vt dictū ē e Citrapadanis i greciā confugerat: hoc āno Grecoꝝ multoꝝ auxilio fretus cū magna manu ad repetendū paternū regnū i Italiā venit: ꝗ multos cōflictus a Francis auſpicio prefectoꝝ ſupatus ꝛ captus ac mulsis ꝛ multis ſupplicijs affect' tādē vitā miſeram in tormētis finiuit: Quo mortuo ſuaſu3 ē Carolo vt oēs lōgobardos Italia expelleret: S3 ipſe ꝛ pōtifex leo prudētia vſi cū id tutū nequaꝗ videret: ꝙ multi italie pplis ſanguine ꝛ affinitate coniuncti eſſent lōgobardi: ideo ſtatuit lōgobardoꝝ nomē ibi tm̄ remanere vbi ei' gētis Reges ſedē habuere: qḋ ꝛ nūc vſꝗ a cōuicinis ꝓuincijs ſeruatū eſt: Et ſic iā vſꝗ ad hunc Articulū ꝑductū decimū librū claudendū iudicauimus: ꝛ qḋ ſequit in libro ſequēti videndū eſt.

Fratris Jacobi philippi Bergomenſis ordinis fratrum Eremitarum diui Auguſtini in omnimoda hiſtoria nouiſſime cōgeſta Chronicarum Supplemētū appellata liber. xi. feliciter Incipit.

Carolus

Arolus igitur cognomēto magn⁹ ꝓ ſuis egregijs meritis
ſingularīq; erga diuȝ chriſtianoꝝ libertatē fide:
hoc āno. ſ. 5. pōtificatus Leonis pape ſūmi iperij dignitatē (ꝙ quigē 801 6000
tis ferme ānis a Cōſtātino magno fuerat amiſſa ⁊ iā nimia vetu-
ſtate oblitterata) egregia ſua virtute occidēti reſtituit ⁊ Auguſtus
appellatus iperatorū nomē dignitatēq; ſuſcepit: ⁊ nō ſolū: vt pre-
miſſum ē: aſſentiēte ſȝ ēt applaudēte pplo Ro. atq; ita imperauit
ānis. 14. Cuius excellētiſſimā vitā ⁊ egregia ac fortiſſima ei⁹ bella ſic introducimus: Mor
tuo nāq; prē ipſius pipino ⁊ Carolomano fratre ipſe totius regni gubernacula ſuſcepit:
Et itelligēs himoldū oliȝ Aquitanie regē virū ſane potētiſſimū Aquitaniā ferme totam
ad defectionē ꝑduxiſſe: quā pr̄ eius pipinus armis ſibi ſubiecerat: ꝯparato mag̊ exercitu
igēti celeritate ipſi himoldo regi obuiā ꝓgredit̄: Atq; ei⁹ conatus ꝑ aduētu repreſſit: nec
multopoſt ēt eū ſuperauit: ⁊ regnū obtinuit: his cōfectis rebus hadrianus papa cū a De
ſiderio opprimeret̄: audita Caroli fama: ipſū per legatos monet vt eccleſie Romane auxi
lio adeſſe dignaret̄: aliter de ea actum eſſȝ: Quibus verbis permotus Carolus in Italiā
maturandū ſibi exiſtimauit: ⁊ alpibus ſuperatis in Thaurinēſe agrum poſtea vercellen-
ſem vbi Deſideri⁹ caſtra poſuerat deſcēdit: Et vtrinq; pugna cōmiſſa: lōgobardi magna
ſuoꝝ parte amiſſa: fugā arripuerūt Deſiderius vero fuſus papiā cū paucis trepidus ſe rece
pit: Sȝ ⁊ nō multo poſt: cū carolus ꝑ Bernardū patruellē ſuū ſex mēſib⁹ vrbē obſediſſet:
tādē deditiōe facta Deſideriū cepit: ipſūq; cū vxore ac filijs ſecū i Galliā duxit: vt ēt hētur
i Canone. 23. q. 8. c. hortatu ⁊ ꝓcib⁹ hadriani Statūq; oēs Italie vrbes ꝙ ad Deſiderium
defecerāt recuperatas pōtifici reſtituit: O b cui⁹ rei gl'iaȝ Carolus pn̄tib⁹ epis multis ob pō
tifice laudatus ē: ⁊ ꝓconijs ampliſſimiſq; priuilegijs ac titulis inſignitus in galliā perxit ca
rolomani fr̄is vxorē ac liberos ſecū ducēs: quos qdē ſemꝑ ꝓcipuo hūit i honore: Reuer-
ſus q; ex Italia carolus nulla iterpoſita mora i Saxones idolatras: ꝗ ob ei⁹ i Italiā diſ-
ceſſuȝ rebellauerāt: bellū mouet eoſq; (cū quib⁹ ad. 30. ānos bella geſſerat) vincit ⁊ xpi fidē
ſuſcipere coegit: Uerū Saxonico durāte bello multas iteruȝ ſuſcepit expeditiōes quas ita
itegre adminiſtrauit: vt ꝑ vniuerſū orbē ei⁹ fama diuulgaret̄q; diceret̄q; ipſū nō ſine diui
na ope bella gerere: Erat aūt Carolo huic i bellis gerēdis iſte primū ꝓpoſit⁹ finis vt chri
ſtiane fidei legē quātū i ſe eēt extolleret: ⁊ ei⁹ oēs aduerſarios deprimeret: Cōuerſus vero
i hiſpanos a fide nr̄a alienos pampalunā ⁊ Auguſtam nobiliſſimas ciuitates vi cepit: ca-
ptaſq; militibus ſuis diripiendas cōceſſit nullo pacto eis pacem daturus niſi chriſti fideȝ
itegre reciperēt: i Galliā tū q; rediēs reb⁹ bene ex ſentētia geſtis dū pyreneos trāſijt i Gua
ſconū hoīuȝ inſidias icidit: ꝗ in ꝑlio licet acriter ſe tutat⁹ fuerit anſelmū ⁊ Egibardū atq;
Rolādū ſuū ex ſorore nepotē ſūmos i bello duces amiſit Guaſcones deide a Carolo ſupa
ti defectiōis ac ꝑfidie ſue meritas dedere penas. Britones q; ꝗ ei⁹ mādata neglexerāt pau
lopoſt ſupauit Beneuētanis ꝓterea: ꝗ pōtifici Ro. bellū inferre ſtatuerāt his audit tm̄ ter
rorē icuſſit: vt iureiurādo adacti pollicerent̄ ſe i poſterū ꝑpetuo ſub eccl'ie ditiōe ꝑmāſu
ros: Dū aūt hec i Italia gerunt̄: Taxillo bauarie dux: ⁊ Deſiderij: vt dixim⁹: gener ſtimu
lis vxoris cōcitatus hunnis ſibi cōfinibus ſollicitatis bellū in Carolū mouet: qd̄ quidē ca
rolus celeritate ſua prius pene cōfecit: ꝙ ab ipſo inchoatū fuerit: Huic ēt pacē nō negauit
obſidib⁹ ante receptis: cū ꝑ idē tēpus qdā Abdoriti valataboꝝ aliaꝝq; barbaroꝝ gētiū
varijs excurſiōib⁹ icēdijs cedibuſq; vexarent̄: opem a carolo ꝓ ſocietat iure petiere: quos
q̊dē vnico nūcio ſua auctoritate i officio ꝯtinuit: ꝗb⁹ geſtis cū i magna gl'ia magniſq; opi-
b⁹ frācoꝝ regnū ꝑduxiſſȝ: carol⁹ ſtatuit aduerſus vngaros: ꝗ hoſtib⁹ ſuis auxilia ſbminiſ

Carolus magnus

ſtrauerāt: bellū ſuſcipe. hos cū mltis viciſſet plīs tādē. 8° āno poſtq̄ bellū inceperāt penit⁹ ſupauit. Nec cōſtat vllū vnq̄ bellū a carolo geſtū i q̄ maioꝛ hoſtiū fuerit cedes edita maioꝛ q̄ illo illata clades: in eo nēpe vt oēs auctoꝛes cōueniūt ingentē vngaroꝝ multitudinē: ⁊ pene nobiliſſimū queq̄ eo bello abſumptū. Maximā q̄ vim auri atq̄ argēti multaq̄ p̄cioſā ſuppellectilē q̄ hūni varijs ex gētib⁹ direptā in ſuū ꝯgeſſerāt regnū ffrāci in Galliā trāſtulerūt: Nec multo poſt rebellātib⁹ vndiq̄ multis rurſus pipinū filiū i vngaros miſit: q̄s grauib⁹ p̄lijs ſupatos ad dedictionē ꝯpulit: Adelphōſus aūt eo tēpe aſterie ⁊ gallacie rex acceptis a carolo auxiliarib⁹ copijs ſupatiſq̄ Saracenis Vlixbonā ciuitatē vi cepit: q̄ vo i p̄ſidio Barchinone erāt audita Adelphōſi victoria carolo ſe p̄feſti dedūt. Supantur ⁊ Bauari q̄ ffoꝛoiuliāos vexabāt ab henrico caroli p̄fecto. Sꝫ ⁊ cū Rōani aduerſus Leonē pōtificē ꝯiuraſſent ⁊ vꝛbe eū pepuliſſent carolus pōtifice audito p̄feſti cū exercitu i italia venit: ⁊ ibidē oī tumultu ſedato pōtifice cū igēti glīa i ſedē reſtituit: a q̄ p ſuis būmeritis Auguſtus ⁊ Jmpatoꝛ appellat⁹ diademate impiali dōat⁹ ē: accepta vo iperij potāte i Galliā p̄ficiſcēs icredibili honoꝛe excep̄t⁹ eſt. fferūt hec bella ſex ⁊. 40. ānis q̄b⁹ regnauit icredibili felicitate tā magnitudīe q̄dā aī tum etiā igenij atq̄ ꝯſilij carolū nō ſolū geſiſſe: ſed etiā ꝯfeciſſe: Quib⁹ regnū ſatis āplum a p̄re acceptū lōge maius poſteris ſuis reliquit: Vñ eam ſibi famā p vniuerſum mundū ꝯparauerat vt vndiq̄ ad eū legatiōes ꝯuenirent amicitiāq̄ publice ac p̄uatiꝫ peterēt: Nōnulli aūt auctoꝛes tradūt ⁊ p̄ſerti dñs Jacob⁹ de varagine theologus genuēſium Archiep̄us i ſua Chronica rē memoratu dignā Carolū i lōgobardoꝝ bello apud Genuā cōuentū hūiſſe: Jbidēq̄ ad preces Cōſtātini Jmpatoꝛis cōſtātinopolitani claſſicos exercitus ꝯ Aphꝛos ⁊ Saracenos ꝯparaſſe. q̄b⁹ fretus auxilijs i Barbaros hieroſolimā occupātes exercitū duxiſſe p̄fligatiſq̄ ex inde Barbaris atq̄ ex oī p̄uincia pulſis xp̄ianos i hieroſolimā reſtituit: ⁊ firmis munitā p̄ſidijs reliquens Biſātiū ad Cōſtātinū Jmpatoꝛē p̄fectus magno ⁊ icredibili honoꝛe ſuſceptus ē: ibiq̄ cū oblatos theſauros repudiaſſet multis ſanctoꝝ reliquijs dōatus eſt: ac paulopoſt in Galliam rediens coꝛone dñi nr̄i ieſu chꝛiſti partem: partemq̄ dñice crucis ⁊ clauum vnum Sudariumq̄ necnō ⁊ beatiſſime virginis. M. Camiſiam ſecum detulit ⁊ ad Baſilicam Aquiſgrani tranſmiſit: Carolus autem ob beneficium a Genuenſibus ſuſceptum cum eoꝝ Ciuitas paꝝ humane a lōgobardis fuiſſet gubernata eam in p̄tectionē ſuſcepit ⁊ multis priuilegijs exoꝛnauit ac deiceps cum ſumma iuſtitia ⁊ humanitate gubernauit: Quib⁹ ⁊ Ducem p adminiſtranda repu. p̄imum p̄fecit: conceſſit ⁊ venetis ex tunc p̄p̄ijs vti legibus fflorenciā deinde Ethꝛurie vꝛbem deſertam inſtaurauit ⁊ ciues ſuos (in ea cū ſumma caritate) collegit atq̄ alia pene innumerabilia beneficia italie vꝛbibus contulit: ceteꝝ ennaratis caroli hui⁹ clariſſimis geſtis reſtat vt eius habitum naturāq̄ ac moꝛes ꝯſcribamus ffuit inp̄mis Carolus hic Statura p̄cera lato pectoꝛe latis humeris magnis oculis naſo paulo Eminentioꝛe: ffoꝛma deniq̄ totius coꝛpoꝛis adeo pulchꝛitudine eximia vt decoꝛē ſimul cū regia quadā maieſtate ꝯiunctū p̄ſe ferre videret: habebat in voce ſplendoꝛē i inceſſu grauitatē totoq̄ coꝛpoꝛis motu ſūmā dignitatē p̄miſſam gerebat barbā: valitudine erat p̄ſpera p̄o qua venatiōibus francoꝝ moꝛe plīmū ſtudebat: ffuit p̄terea amicoꝝ ſtudioſiſſimus: pietate in parētes amoꝛe i filios atq̄ i oēs alios hūanitate ſupabat: Berta cōſtātinopolitani Jmpatoꝛis filia ei mater fuit q̄ ſemp ſūmo ihonoꝛe ⁊ reuerētia hūit: Soꝛoꝛēq̄ vnicā hūit quā certe icredibili amoꝛe ſemp dilexit. Oēm deniq̄ familiā ſuā tāta cōplectebat̄ caritate vt q̄cūq̄ accederet ſecū hēre vellet ffuit ēt i remunerādo larg⁹ i puniendo mitis ⁊ clemēs i iudicādo equus in gubernādo moderatus erga hoſpites peregrinos ac oēs eos q̄ pauptate nimia laboꝛabāt ſūma liberalitate p̄fuſus. Cenobia (vt Alqn⁹ p̄ceptoꝛ ſuus ait) ad numeꝝ lr̄aꝝ alphabeti fūdauit extruxitq̄ ac copioſe p̄dijs alijſq̄ bōis dotauit: adeo ēt cū p ociū ei liceret ſtudio delectabat̄ lr̄aꝝ: erat. n. nō mō latinis ſꝫ ⁊ grecis lr̄is ſufficient̄ inſtructus. ffilios q̄ ſuos doctiſſimis hoīb⁹ erudiēdos tradidit: ⁊ filias necio toperēt lanificio aſueſcere fecit: pōtē (opus egregiū) q̄ngentoꝛum paſſuuꝫ latitudinis apud

Maguntiam extruxit. Regias inſup edes varijs in locis ꝑ tempora edificauit: ⁊ inter cetera in Ciuitate aquiſgrani vbi regni ſui ſedes erat tēplū maximis ſumptibus (btē. M. dicatum) cōdidit: rebus aūt ſuis ita ꝯpoſitis dū aquiſgrani eſſet valitudinis cauſa ꝑp aquas calidas que ibi ſcaturiūt ſabre ac lateꝝ dolore correptus morit āno. ſ. etatis ſue ſo ⁊ ſeptuageſimo. kal. Februarij ſalutis vo nr̄e: āno. 815. Ei⁹ vero corpus cū ingēti pōpa i Tēplo btē virginis. M. ꝙ ipſe extinxerat ſepelit: hoc. ſ. epigrāmate norato: Magni Caroli xpianiſſimi Romanorūqꝫ Jmpatoris corp⁹ hoc ſepulchro ꝯditū iacet: Fuit aūt Carolus ipſe ſi ei⁹ res tū domi tū foris geſtās inſpicis tāte āplitudinis ⁊ integritatis vir vt poſtea neminē parē ne dum ſupiorē gallia habuerit.

Pipinus aūt ipſius Caroli filius natu maior ⁊ ipſe eodē āno: quo ⁊ pr̄ Auguſtus a Leone papa ſolēni decreto Jtalie. Rex declaratus regnauit ānis. 13. vir qdē clariſſim⁹ nec pr̄i vlla in virtute diſſimilis. Et ideo pr̄ de ei⁹ ꝓſtātia ꝯfiſus ante ſuſceptā impij dignitatē eū i vngaros miſit quos cito grauib⁹ ꝓlijs ſupatos ad deditionē ꝯpulit: Eoqꝫ bello egregie ꝯfecto pater ipm in Beneuētanos miſit: q̄ Grimoaldo Duce finitimos pōtificis agros turpiter vexabāt: eos nāqꝫ ita ꝑdomuit vt egre ſe menibus tuerētur veꝝ cū ꝑ aliquot mēſes fruſtra eos oppugnaſſet Theate ſe ꝯtulit ⁊ oppidū vi cepit diripuitqꝫ ac īcendit: ide i Orthonaꝫ ⁊ luceriā mouēs tādē terrore ꝑculſas in deditiōeꝫ accepit ⁊ ibidē Grimoaldū ducē ꝯphendit quo capto nō ita multo poſt animi dolore perijt: Hūc etiā pat Carolus in venetos ſibi infideles falſo accuſatos miſit: ⁊ Eracliam atqꝫ Eqlium inuaſit: pp ꝙ multe familie nobiliū Uenetias migrarunt. Quibus geſtis etiā multis alijs ꝓlijs egregie ꝯfectis Mediolanū veniēs ibidē vitā: cū mula gloria: in pace finiuit.

Juſtinianus particiachus duodecim⁹ venetoꝝ Dux hoc āno pr̄i Angelo in Riuoalto ſuffragijs oium ſuffectus ducauit ānis. 2. ⁊ men. 6. vir certe tāto magiſtratu benemeritus cuius virtutib⁹ atqꝫ iduſtria res veneta plīmū creuit. vnde ⁊ rogatu Michaelis Cōſtātinopolitani Jmpatoris claſſem nō modicā ꝯ Mauros Siciliā inſulā occupātes miſit quos tū haud ꝓhibere potuerūt qminus magnā ipſi⁹ inſule partē vaſtarēt: Cui⁹ ⁊ temporibus corpus diui Marci euāgeliſte a qbuſdā Mercatorib⁹ ex Alexādria venetias delatū ē vbi ⁊ poſtmodū in magna veneratiōe habitū i celebriori vrbis loco i ei⁹ honore celeberrimū tēplū ipſe fūdauit: qd frater ei⁹ Joānes ſucceſſor poſtea ꝑfecit. Jn quo qdem multa dona ipſi germāi Duces ꝑmū ⁊ poſtea poſteri recōdidere: Et ex tūc Senat⁹ venetus Marci ipi⁹ imaginē tāq̄ vrbis patroni i vexillis ſuis deferri ſtatuit: Hic iter cetera beati Hyllarij epi Tēplum multis exornauit donarijs: ⁊ collocatis ibidē ſacerdotibus multiſ q̄ diuina quottidie celebrarent ꝓuentus multos qb⁹ viuerent aſſignauit ⁊ ibidē corpus ſuum tandem ſepeliri mandauit. 810

Ademarus qdā natiōe Gallus Caroli magni ⁊ Pipini ei⁹ filij Jtalie regis neceſſarius Francoꝝ comes his tēporib⁹ ab ipſis Auguſto pr̄e ⁊ rege filio eius Genuēſiū Dux ꝑficit: vir qdē igētis ai ⁊ belloꝝ tū terreſtriū tū naualiū ſciētiſſimus: Nā (vt dictū eſt) cum Genua Ciuitas a Rhotario lōgobardoꝝ rege Romanis fuiſſet ablata ⁊ inane ſatis ab ipo Rege ⁊ ceteris lōgobardis diu fuiſſet gubernata hac tēpeſtate: in Caroli ipſius manus deueniens cū ſūma iuſticia atqꝫ humanitate tam ipſe q̄ reliq Jmpatores Galli ꝑ cētū ānos gubernauerūt: atqꝫ illi oēs Ligurie ciuitates vna cū Corſica inſula ſubdiderūt ⁊ Ademarū hunc illi Ducē ꝑfecerūt: Qui Ademarus magiſtratu ſuſcepto (vt erat igentis animi vir) cū intellexiſſet Mauros etiā Corſicā occupaſſe coadunato exercitu ſuo veloci curſu eo cōceſſit: ⁊ impetu facto quattuordecim eoꝝ Naues cepit ⁊ demerſit ⁊ inumerabilibus ceſis inſulaꝫ ab eiſdē liberauit. Sed eo ab ipſis Maurus tandē iterfecto corſica nihilominus a ſucceſſoribus Genuēſibus cōſeruata ē. 811

Michael. 38. Cōſtantinopolitanus Jmpator: hoc āno poſt Scauratiū ſororiū ſuū Jmpiū aſſumēs impauit ānis. 2. Nicephorus impator ei⁹ ꝑdeceſſor ꝓlio a Bulgaris i ſupiori meſſia ſupatus ſtati occubuit ⁊ Stauratius ei⁹ filius in eodem prelio etiam vulneratus cum 812

Cōſtantinopolim reuerſus fuiſſet in locū p̄ris in Jmpio ſucceſſit ꝛ trib' tm̄ menſib' impa uit: Eo ꝙ Michael iſte eū depoſuerit ꝛ illi etiā ſucceſſit: vir ſane pius ꝛ ſactaꝝ traditionū emulatoꝛ: Qui Jmpio ſuſcepto ꝓfeſti in Gallias ad Ludouicū Jmpatoꝛē oratoꝛes trāſmi ſit: q̄ cū ꝯſulerent q̄d de imaginib' fiendū cenſeret: Quos benigniſſime ſuſcipiens illos ad pōtificē Romanū remiſit dicens hec ipſa pōtifici intereſſe decernere: Hic aūt cū aliquādiu aduerſus Bulgaros ꝓlians ſuperioꝛ exiſtēs poſtremo apud Andꝛinopoli victus fugatuſqꝫ copias atqꝫ aium amiſit. Cōſtātinopoliqꝫ reuerſus Jmpio ſe abdicauit: ꝛ mōaſterium in trans vſqꝫ ad moꝛtē religioſiſſime ibidē vixit.

Joānes particiachus. 13. venetoꝝ dux hoc āno poſt Juſtinianū f̄rem in Riuoalto ab oib'

813 Dux ꝯſtitutus ducauit ānis. 23. ꝛ dieb'. 1x. Hic f̄ri Juſtiniano prudentia ꝛ religiōe ꝑſimilis fuit ꝛ diui Marci tēplū a f̄re fundatū excellentiſſime ꝑfecit. Hic ex Senatus cōſulto exercitū in Methemauco ꝯ Obeleriū Methemaucēſem nonū ducē ibidē exulatū duxit: Et eo tandē ſupato ac interfecto Methemaucenſem ipſam ciuitatē deſtruxit. Quāobꝛē Joānes ipſe a Ludouico Jmpatoꝛe in frāciā vocatus acceſſit: Cu' abſentia Senatus venet'. Caſtellano epo ꝛ duob' Ciuib' Riuialti curā adminiſtratiōis reipu: quoaduſqꝫ regrederet: tradidit: Deniqꝫ cū bona gr̄a ex francia reuerſus cū nimium luxurie ocioqꝫ vacaret ꝛ reipu. curā poſtponeret Ciuili tumultu ducatu deijcit. At ille in ſe reuerſus delictū recognouit ꝛ Monaſticū habitū ſuſcepit Jngreſſuſqꝫ Monaſteriū reliquū vite ſue tēpus in ořonibus lectiōibuſqꝫ ac ieiunijs cōtriuit.

Bernardus aūt Caroli magni nepos hoc āno poſt Pipinū a Carolo magno Jtale rex declaratur: ꝛ regnauit ānis. 9. Hunc aūt cum Carolus cōſtituerat regem mandauit vt in oibus Ludouico eius filio ꝛ Jmperij ſucceſſoꝛi obtēperaret: Sed Carolo moꝛtuo eius mandatis obſequi noluit. Jmo q̄buſdam Epis italicis ꝛ ſeditioſis ciuibus inſtigantibus ab imperio omnino defecit ꝛ Ciuitates quaſdam ac populos in ſua verba iurare coegit. Quā ob cauſam Ludouicum Jmperatoꝛē in ſe ad iracundiam cōcitauit: ꝛ ꝑpterea quoſdā copiaꝝ ſuaꝝ Duces cum valida manu ex Gallia in Jtaliā ꝯ Bernardū miſit. Quoꝝ impetus cum ipſe Bernardus retardare conaretur ab ipſis in alpibus ſuperatus eſt: ꝛ ibidem ſeditionis auctoꝛes capti ſtatī necātur: Jpſe aūt Bernardus quāuis ſupplex veniam precaretur Aquiſgrani perductus capitali ſupplicio punitur: Epiſcopi quoqꝫ tanti mali auctoꝛes ꝛ rei. Synodali decreto in Monaſterijs diuiſis tāq̄ ad carceres perpetuos relegati fuerunt:

6014 815 Udouic' eius nōis ꝑmus cognomēto pi' ſs poſt Carolū Gloꝛū Jmpatoꝛ hoc āno p̄re Carolo ōſūcto ipiā ſuſcipiēs ipauit cū Lothario filio ānnis. 25. Qui inperio ſuſcepto cōtra vaſcones qui ab imperio defecerāt bellum indixit: cū q̄bus per multos ānos grauiſſima bella cōmiſit: ꝛ tandē in ſuā poteſtatē eos dedegit: Deiñ Britones ſeu Anglos res nouas molientes armis in officio cōtinuit: Ac poſtea Saracenis Ceſareā auguſtā inſollētib' pacē cōceſſit: his optime ꝛ feliciter geſtis apud aq̄ſgranū cōuētū hūit: vbi ꝛ Lotariū natu maioꝛē (aſſentiētib' ꝓcřis) Jmperij ſociū ſibi delegit: Et Pipinū f̄m Aq̄tanie. Ac Ludouicū tertiū filiū Bauario reges appellauit: Poſt ꝯ Bernardū ꝑdictum Jtalie Regē ab Jmperio deficientē bellū mouēs eū ſupauit ꝛ interfecit vt ꝑdictū eſt: quo tumultu ſedato: Jn Saxones iterum ab Jmperio deficientes copias mittit: eoꝛūqꝫ Tyrannum veromarchum regnū affectantem ꝛ ſecum aggredi auſum ſuperat ꝛ interfecit Bulgaros preterea panonias inuadētes ꝑmo q̄dem repulit. veꝝ cum Naido Aquitanie prefectus rebellaſſet. Aderemani Saracenoꝛuꝫ regis auxilijs fretus tm̄ bellum omittere neceſſe fuit. hanc obꝛem Bulgari p panonias in Dalmatiam infeſto agmine penetrarunt: Sed antequam Ludouicus ipſe in Naidonem mouiſſet magnam hiſpanie partem deficientibus populis iam occupauerat dimiſſa circūquaqꝫ claſſe que maritimas vexaret Ciuitates ſolus autē Bernardus Barchinonēſis Comes terra mariqꝫ vexatus i Jmpatoꝛis fide ꝑmāſis Lotharius vō Jtalia pacata in Galliā rediēs cū Ludouicus p̄r Carolū (cui Caluo poſtea cogno

men fuit)natu minimū frībus ceteris ī oib⁹ p̄ferret inuidia stimulatus ip̄z Ludouicū p̄rē3 Jmpio deposuit ⁊ captū i custodia reclusit:ver͂ eodē āno iter eos ꝯuentiōe facta ipse Ludouicus liberatus i Jmperio restituit. Erat aūt Ludouicus natura clemens atq3 mitissimus q̄ cum regni ⁊ Ecclie iura semp̄ tutatus fuisset. xxv. Imperij sui āno morit ⁊ in beati Arnulphi Basilica sepelit.

Tephanus ei⁹nois q̄rtus papa Julio p̄re Romāo natus. hoc āno Leoñi pōtifici suffectus sedit ānis. 3. ⁊ mens. 7. vir q̄dē nobilissimus ⁊ nobilissimis parentib⁹ortus ac 817 6016
papa. 102. multe doctrine ⁊ integritatis pōtifex: q̄ suscepto pōtificatus post tertiū mensem ad Ludouicum in Gallias pfectus apud Aurelianos ip̄m inunxit ac coronauit. Atq3 in ibi campulanis (qui tunc inualescebant) sedatis ꝯpositisq3 Italie rebus Romam rediit: secum crucez magne extimationis deferens quam quidem Ludouicus predictus Jmperator sua impensa beato petro dicauerat: Moriens deniq3 hic sanctissimus pōtifex in beati petri Basilica sepelit. Et tunc cessauit episcopatus dies. xi.

Ascalis eius nois p̄mus papa Bonosi cuiusdā Ro. Ciuis filius: hoc āno Stephano predicto pōtifici succedens sedit ānis. 7. mens. 3. ⁊ dieb⁹. 17. Huc predictus stephanus 820 6019
papa. 103. pōtifex dum viueret ꝑpter ei⁹ virtutes atq3 doctrinā Monasterio beati stephani Abbatē prefecerat: inito igit pōtificatu pstim clericis q̄buscūq3 Anathematis pena mandauit ne Eccliastica beneficia a quouis seculari obtinere presumerent vt habet in Canone. 16. q. 7. c. si quis clericus: deide Lothariū italie regez a Ludouico p̄re cōstitutum i Basilica beati petri inunxit Augustūq3 etiā appellauit: Postea multa sanctoꝝ corpora minus religiose iacentia in vrbe cū magna veneratiōe introduxit honestiusq3 recōdidit: Et templū beate praxedi a fūdamentis extruxit multa q̄s sanctoꝝ corpora inibi ⁊ ꝯgregationez Grecorū collocauit: Ferūt etiā beate Cecilie Eccliam ab eo ꝯditā fuisse vbi tāq̄ in honestiori loco ipsius virginis ac Ualeriani Tyburtijq3 corpora locarent. Multas etiā basilicas vetustate quassatas restituit: ac multos captiuos (persolutis creditoribus) liberauit: Tandem cu3 nullum religionis pretermisisset exemplum septimo pontificatus sui anno morit ⁊ in beati petri Basilica sepelit.

Michael iunior q̄dragesimus Cōstātinopolitanus impator: post Leonē a se iterfectum imperauit ānis. 9. Nā Michael senior (cū ab impio se abdicasset) Leoni pardi p̄ricij filio imperiū dimisit. Qui suscepto imperio statim Gruminū Bulgaroꝝ regez andrinopoli potitu3 821
⁊ in Cōstantinopoli arma vertentē circa vrbis menia iterfecit: pp q̄d orientale Jmpium p aliquod tēpus pacatū fuit: cūq3 ⁊ ipse octo ānis iperasset ab isto Michaele domesticoꝝ suoꝝ comite iterfectus est. ⁊ ita Jmpiū huic Michaeli p arma p̄missu3 est. Qui p̄ncipatu accepto ꝯstim venetis ihibuit ne mercimonia occidētis i Asiaz pferrent: eosq3 ꝯpulit classem in auxiliū Siculoꝝ ꝯ Saracenos mittere.

Ugenius ei⁹nois s̄s papa natiōe Ro. p̄re Boemūdo nat⁹ hoc āno pascali p̄dicto suffectus sedit ānis. 4. Cui⁹ tēpore octauū Sisma fuisse ferūt v3 iter hūc Eugeniū ⁊ q̄ndā noie zinzinū: pp patrū discordias: Sed Eugenius hic ꝑpter ei⁹religionē sanctitatē doctrinā humanitatē atq3 eloquentiā oium cōsensu tandē obtinuit: Qui inito pōtificatu cu3 Roma fame ingēti laboraret furmentū adeo habūdāter in vrbē itroduxit: vt nullibi vilius q̄ ibidē ānona venderet: pauperū vero pupilloꝝ ac viduaꝝ cās ita tutatus est vt ab oibus paupeꝝ p̄r appellaret: Tandē cum optimus hic pōtifex in artibus his pseueraret ab emulis (vt q̄dam aiunt) oculis excecat ⁊ martirio coronat: Eiusq3 corpus in Basilica petri cū omni deuotiōe sepellit. 827 6026
papa. 104

Alentinus papa p̄ria Ro. Leōrio p̄re natus Eugenio pōtifici suffect⁹ sedit dieb⁹. 40
papa. 105. Qui apud pascalē ⁊ Eugeniū p̄dictos pōtifices sāctissimos a teneris ānis enutrit⁹ doctrinā ⁊ rōnē bene viuēdi vsq3 ad maturā etatē didicit adeo q̄ppe virtuosus ⁊ sāctus euasit vt cum tm̄ Dyaconus haberet summum pōtificatus gradum meruerit. Creatus itaq3 omniū cōsensu pōtifex nō sec⁹ q̄ in ꝑuata vita se habuit. s. i pietate Clemētia ⁊ liberalitate 830 6029

ita vt nulli maioꝝ ī pōtificatu ꝑs ſit hitus: veꝝ exigētibꝰ fortaſſe hoīum peccatis q̄ tūc aderāt q̄dtrageſimo pōtificatus ſui die mortē obijt ⁊ ī btī petri baſilica ſepelit.

Regorius quartus papa Ciuis Ro. pr̄e Joāne natus valentio pōtifici ſuccedēs ſedit ānis. 16. vir nobilitate inſignitus ſanctitate clarus doctrīa ⁊ eloquentia p̄cipuus ac diligentia ſolicitudineq̄ rebꝰ in oībꝰ admiratiōe dignus: Qui pōtificatu ſuſcepto mox corpus beatiſſimi Gregorij trāſtulit ⁊ vbi nūc iacet magnis cū ornamentis collocauit: Corpo papa. 106

6030 831 ra etiā Sebaſtiāi ⁊ Tyburtij ad Baſilicā petri trāſferri curauit: Jnſup ⁊ rogatu Ludouici Jmpatoris Omniū ſanctoꝝ cōmemoratiōnē in kal. Nouēbris inſtituit obſeruādā quā q̄dez celebritatez Galli ⁊ Germani p̄mo obſeruare ceperāt: Poſt multa aūt bona opa deniq̄ hic ſanctiſſimꝰ Gregorius obijt pōtificatus ſui āno. 16. ⁊ in Baſilica beati petri ſepelit. Et tūc ſedes vacauit dies. xv.

Grādinez aūt mire magnitudinis hoc āno in Galliā decidiſſe tradūt q̄ peccora multa ⁊ nōnullos hoīes iteremit: viſa eſt tūc in ipſis Grādenibꝰ q̄dam Grādinis granuz duriſſimum lōgitudinis pedum duodecim.

832 Centū cellenſis Ethrurie Oppidū q̄d nūc Ciuitas vetus appellat: hoc āno ab Aphris Saraceniſq̄ in eiuſdē portū ex Aphrica delatis occupata ⁊ bonis oībꝰ expoliata extitit: Superioribꝰ. n. tēpibus regnāte Bernardo Caroli magni nepote in Jtalia Saraceni iterū deſtruxerūt eā ſed Gregorius tertius (vt ſupradictū eſt) eādē ciuitatē ſeu oppidū pene deſertū

833 reſtituerat. Fuit ipſe locꝰ p tēpa hadriāi Jmpatoris Ciuitas nō ignobilis ī q̄ idē hadrianus cētū edificauit Cellas cētū vz iudicibꝰ ibidē ab ipſo īſtitutis ꝓ audiēdis cāis eo p̄ſente deputatas: Quo q̄dē ī loco (vt ſupradixīmꝰ) diuus pr̄ Aug. Eremitas ſanctos inuiſit ⁊ ibidē nōnullos edidit libros: vt ipſe Retractionū ſuaꝝ libro ꝯmēorat: ⁊ ſūt q̄ dicāt eūdē libros de trinitate dei ibidē ichoaſſe: hi itaq̄ Saraceni ide Romā cū exercitu veniētes vrbē oppugnauere ⁊ ſuburbāis icēſis ēt beatoꝝ petri ⁊ pauli Baſilicas exuſere: ſed mox a Guidone Lōbardie Marchiōe auxilio ēt lōgobardoꝝ Saraceni ipſi ex Jtalia pulſi ſūt: Qui ex Jtalia recedētes Tharētū ⁊ Siciliā oēm īuaſerūt: quā magna ex pte occupata panormū vrbē vaſtauerūt: Bonifaciꝰ āt Corſice Dux cū auxilijs p̄mo Geueſiū ſuoꝝ ac q̄rūdā Thuſcoꝝ claſſe ī Aphrica delatus īnt vticā ⁊ Carthaginē q̄ter cū eiſdē ꝯgreſſus tātā hoīum illoꝝ ſtragē edidit: vt coacti fuerūt Mauri ſuos ex Sicilia reuocare q̄ p̄rie laborāti opem ferrēt: hac itaq̄ rōne Jtalia ⁊ Sicilia hoſtibus liberate ſunt.

Bertholomei apl̄i tranſlatio.

Sicardus q̄dam Beneuentanoꝝ p̄fectus huic bello p̄ſens extitit: q̄ veritus ne ſāctiſſimi Bartholomei apl̄i corpus ī Barbaroꝝ manus deueniret ex Lypari Inſula illud cuz magna veneratiōe Beneuentum trāſferri fecit.

Uiri diſciplinis excellētes.

Rabanus Monachꝰ natiōe germanus Maguntinus Archieps Theologus q̄dē p̄clariſſimus ac īſignis poeta p hoc tēpꝰ in pſa ⁊ carmīe duobꝰ dicendi modis plurimum valuit. ⁊ multo in p̄cio fuit: Qui ex ingenij ſui magnitudine multos cōmentatus eſt ⁊ edidit libros Quoꝝ tituli ſūt iſti pro vt īuenire potui: Et p̄mo ſup Geneſim li. 4. incipit: Jn pricipio: Sup Exodū li 4 Exodus exatus Item ſuper Epl̄am ad Epheſios. lib. 5. Super Leuiticū li 1 Sequētis libri De inſtitutiōe clericoꝝ lib. 1. Sup Deuteronomiū li 1 Hec ſūt vba Sup librū paralipomenon ⁊ ſup Mathbeoꝝ libros cōmētatus ē: habuitq̄ Sup Mattheū li 8 Expectatiōez itaq̄ ſermōes ad pplm plures ⁊ elegantes.

Strabus itē Monachus gallus eminentiſſimꝰ Theologus ⁊ comentator diligentiſſimus Rabani p̄dicti auditor p hec q̄ tēpa ipſo p̄ceptore ſuo inferior nō fuit: Qui ⁊ ipſe Uicentio Gallo in ſuo hiſtoriali ſpeculo teſtāte hec q̄ ſubiecta ſūt ppulchre cōmentatus eſt vz. Sup librū numeri li 1 Sup regū libros li 4 Sup Judith li 7 Sup heſter li 1 Sup librū ſapiētie. li 3 Sup Eccliaſticū li 10. Sup hyeremiā li 1 Sup Machabe. li 3

Sup Actus aploꝝ li i De officio ecclie li i Ad Ludouicũ Jmpatorẽ ⁊ multa alia.

Theodulphus Aurelianenſis eps vir genere ſciẽtiaqꝫ ac diſciplina pcipuus his ẽt tẽporib' in pcio exiſtens apud Ludouicũ Jmpatorẽ falſo accuſat ⁊ carceri mãcipat; vbi ⁊ nõnulla inſignia edidit monumenta ⁊ pcipue verſus illos qui in ramis palmaꝝ ãte fores eccliarũ decantant compoſuit: videlicet: Gloria laus ⁊ honor tibi ſit chriſte redemptor: Quibus ⁊ alijs multis editis cõtigit Jmperatorem in feſto palmaꝝ illac iter facere dũqꝫ Epus illos decantari faceret Jmpator demolitus eſt ⁊ optimũ atqꝫ inſontem Epm abſoluit ⁊ ad ſuum Epatũ cum gloria remiſit.

Deuſdedit Monachus Mõtiſcaſſini. Abbas religioſiſſimus vir hiſdẽ tẽpib' ob ſanctitatẽ atqꝫ doctrinã multo i pcio fuit ⁊ multa cõpoſuit: ob ꝙ Sicardus bñuẽtanoꝝ Tyrãn' illũ cepit (⁊ ob denegatã ſibi pecuniã) in carcerẽ piecit quo qdẽ in loco nõ ſine ſanctitatis ⁊ martirij opiniõe tandẽ vitã finiuit.

Theophilus pmus ⁊ qdragesimus Cõſtãtinopolitãus Jmpator: hoc ãno Michaele iuniore mortuo ſuccedẽs ipauit ãnis. 15. Hic ẽ ille quẽ Michael pdictus Jmpator cuꝫ Claſſe maxima aduerſus Saracẽos miſerat: ſed viſa mltitudie illos aggredi timuit dõec a petro venetoꝝ duce. 60. Triremiũ claſſem obtinuerit. Cui piũctus in illos ſtatĩ duxit: at Saraceni pterriti (Tarẽtia obſidiõe ſoluta) vẽtĩ vela dedere: Sꝫ caſu magis ꝙ̃ virtute Sabbas eoꝝ dux cũ xpianis pfligens victor euaſit ⁊ oẽs venetoꝝ triremes cuꝫ militibus ſuis aut cepit aut demerſit: Theophilus aũt cũ paucis Cõſtãtinopoli fugit. Elatiqꝫ ac victoria ſaraceni oĩa lõge lateqꝫ popularũt: Cũqꝫ Anchonã ciuitatẽ ẽt diripuiſſent ⁊ domũ redirent pmittente deo in medio mari fluctib' obruti ſunt. Theophilus aũt hic poſt multos pflictus deficiẽs Michaelẽ filiũ ſucceſſorẽ dimiſit.

Petrus Gradenic' pola oriũdus qrtuſdecim' venetus. Joãni Duci hoc ãno ſuffect': Ducauit ãnis. 20. Qui magiſtratu ſuſcepto pfeſti Joanẽ filiũ Ducat' pſortẽ ſibi pſtituit: ⁊ in deuotiõis ſignũ eccliam diui pauli apli in vrbe edificauit: Jnde a Theophilo Jmpatore pdicto rogatus ex Senatus cõſulto ſexagita naues ſeu Triremes eidẽ in ſubſidiũ ꝯ Saracenos miſit: q oẽs tandẽ a Saracenis ſupate aut capte aut demerſe fuerũt: Eo etiã regnãte poſt pdictã cladẽ qĩdam ẽt naues mercemonijs pcioſiſſimis hõuſtas e Siria veniẽtes idẽ Saraceni i Tergeſtinũ ſinũ itercepẽrũt ⁊ oẽs mortales in illis reptos ad vnuꝫ vſqꝫ trucidarũt: Uex cũ doloſus iniquuſqꝫ vir haberet, ⁊ ei' oẽs itentio ad rapiendũ cõprimẽdũqꝫ ducere ⁊ oĩa p nephas coaceruare ⁊ pgregare ãniteret ſeditiõe tandẽ i eũ mota apud ſanctũ Zachariã finitis veſperis obtrũcatus fuit ⁊ i eodẽ loco ſepultus: Sũt tñ q dicant id filio noie Joãne duci nõ ſibi ptigiſſe. 836

Lotharius

Othariüs Ludouici pdicti Jmpatoris fili': 3. Galloꝝ Jmpator poſt pr̃em impauit cũ Ludouico filio quẽ Jmpij pſortẽ fecerat ãnis. 15. Huic Lothario pipin' ⁊ Ludouicus ac Carolus cognomento Caluus fuerũt fr̃es: Sꝫ Ludouico pr̃e defuncto pro Aqtanie regno qḋ eoꝝ frater pipinus iã defũctus tenuerat oẽs decertare cẽperũt: Ludouicus n. ⁊ Carolus ꝯ Lothariũ hũc eoꝝ fr̃em pro huiuſmõi regno acriter decertarũt: Jn q qdẽ plio multi vtriqꝫ cecidere Lotharius tñ poſtremo victus ex agro Frõtanici Aqſgranũ cõfugit. Jnde etiã deturbatus inſtantib' hoſtib' vienã cũ piuge ac liberis ſe cõtulit: Quo audito fr̃es illũ cũ exercitu inſecuti ſunt pp ꝙ Lotharius illũ Comittatũ totũ amiſit: ⁊ adeo ei' exercitus eo i plio dilacerat' fuit vt vix ſolus e trecẽtis eqtib' a tã gradi ſtrage plabi potuerit: Sed Sergi' põtifex Romanus his auditis totius regni iteritũ miſeratuſ ad eos placãdos ex Jtalia legatos ſtrenuos miſit: q vna cũ regni pceribus pacis federa inter eos hoc pacto compoſuerunt: vꝫ vt pars illa occidentalis regni que a Britãnico occeano vſqꝫ ad Moſam flumẽ pertiet Carolo Caluo obtẽperaret: Ludouico vero Germania vſ ad Rheni fluẽta ⁊ qcqd trãſ rhenuꝫ genitor poſediſſet cõtingeret: Lotharius autem cum Jmperij titulo Romã cũ Jtalia obtineret eã ptẽ Gallie que olim Narboneñſis nũc Roma 841 6040

na ꝓuincia appellat: addentes etiam eā partem que inter Scaldum ⁊ Rhodanū fluuios Lotharigie nomē accepit ab ipſo Lothario: Rebus igit̄ ita cōpoſitis: Lothariuſ hic Ludouicū filiū ſuū Imperij ſociū aſciuit: Et cū ſenex effectus fuiſſet ⁊ ipſe īter filios regnū ſuuz diuiſit: Lodouicū Impatorē relinquēs: his ita geſtis ipſe monachoꝝ hītū ſuſcepit ⁊ non ita multo poſt vitā cū morte mutauit.

6045 846 Ergius eiꝰ noīs ẜs papa natiōe Ro. pr̄e Sergio natꝰ poſt Gregoriū pōtificē ſedē beati hoc āno acciplēs ſedit ānis. 2. ⁊ mēſ. 3. Hic cū ꝑus oſporci vocaret ob deformitatem nois mutare vocabulū coactus eſt ⁊ ſe Sergiū appellari fecit: Et inde mutādoꝝ noium ꝯſuetudo aſſūpta eſt. Ferūt hūc ex illuſtri familia natū a ſuis maiorībꝰ nō degeneraſſe ꝙ ppe ꝗ nutritꝰ fuerat a ſāctis pōtificibꝰ Leone. 3. Stephano. 4. ⁊ Eugenio. ẜo. quoꝗ doctrīa ⁊ moribꝰ plīmū claruit. Hic itaqꝫ pōtificatu ſuſcepto ī ornādis tēplis aīum adiecit ⁊ int̄ cetera Baſilicas Silueſtri ⁊ Martini vetuſtate colapſas reſtituit ī eaſqꝫ m̄lta ſcōꝝ corpora collocauit: ⁊ iuxta Baſilicā ſci Silueſtri mōaſteriū a fūdamētis ī honorē aploꝝ petri ⁊ pauli ꝯſtruxit vbi iugit̄ res agerent diuie Re aūt publica bene ⁊ optīe ab ipō gubernata pr̄ie pr̄ appellari meruit: ac ſic moriēs ī btī petrī baſilica ſepelit̄: ⁊ pꝰ vacauit ſedes mēſ. 2. dies. 15. papa. 107

Michael eiꝰ noīs tertius Theophili ꝑdicti Impatoris filius ẜs ⁊ ꝗdragelimꝰ Cōſtātinopolitanus Impator hoc āno pr̄e defūcto vna cū Theodora mr̄e Impauit ānis. xi. ⁊ poſtea

847 ſolus ānis. 13. Qui Impio inito mox legatos ad Nicholaū pōtificē maximū ⁊ quāmaxie ad viſenda Aploꝝ limia trāſmiſit: Quibus ⁊ patenā aureā cū Calice ſīliter aureo magni pōderis cū gēmis magne extiatiōis ornatos dono miſit. Quos legatos pontifex ꝑbenigne ſuſcipiēs ēt cū muneribus magnis domū remiſit: Hic Baſiliū quedā viꝝ ſtrenuū tādē Impij ꝯſortē fecit a quo demū (vt ſolus Imparet) iterfectus fuit.

6047 848 Leo. 4. papa. ꝓfeſſiōe Mōachꝰ pr̄e Rodulpho Rōano natus. hoc āno Sergio pōtifici ſuffectus ſedit ānis. 8. menſes. 3. ⁊ diebus. 6. Uir certe religione innocentia pietate humanitate omniqꝫ bonitate atqꝫ doctrina preclarus cuius geſta preclara ſi ꝯcta cōſcriberentur voluminis modum excedere viderentur. Fuit namqꝫ tante ſanctitatis ⁊ oratiōibus ſūis Baſilicum ſerpentem: cuius venenato hālitu perierant multi: e fornice ſancte Lucine depulerit: Cruciſqꝫ ſigno maximum illud incendium extinxit: qđ diu ꝑ domos Saxonū: ⁊ longobardorum vagatuz fuerat ⁊ diui petri Baſilice apropinquabat. Ob cuius rei memoriam mandauit aſſumptiōis octauas: qua intercedente hoc miraculū īpetrauerat: ꝑpetuo celebrādas: hic igit̄ vrbis menia ⁊ portas vetuſtate collapſas reſtituit ⁊ turres. xv. a fūdamētis erexit: Quattuorqꝫ Coronatoꝝ corpa ſua diligētia īuenit: ꝗbus ſub altari collocatis eoꝝ Templum inſtaurauit ac multa alia ſanctoꝝ corpora ibidē addidit: Dūqꝫ his ſanctiſſimis vacaret opibus Saraceni cū magna claſſe ꝯ Neapolitanos Rōanoſqꝫ venere ꝯ quos pōtifex ipē quāta potuit manu eis ſtatim auxilio fuit: veꝝ vt ſāctū decebat pōtificē: ꝑmo ante dn̄m orōnē fundēs dixit: Deus cuiꝰ dextera beatū petrū ambulantē in fluctibus ne mergeret erexit orōnēqꝫ fuſa ſignū crucis ꝯ hoſtes faciens pugnādi copiā ſuis dedit: ꝗ poſt lōgū certamen hoſtes virili aīo ſuparūt atqꝫ cū ingēti cede fugarūt: Inde cum gaudio Romā reuerſus ſtatim vaticanū menibus cinxit ⁊ a ſe deiceps vaticani locus leonina Ciuitas appellata eſt: Cōſueuerāt. n. hoſtes antea leui īcurſione Baſilicā petri ī vaticano ſpoliare ⁊ ꝓpterea id pōtifex effecit atqꝫ ita vrbē ipam in. 5. ānis abſoluit: poſtea fores petri a Saracenis direptas ex ipſoꝝ Saracenoꝝ mānubijs reſtituit. Tādē bonis oībꝰ replerꝰ ad celeſtia regna glioſus migrauit Cuiꝰ corpꝰ. 16. kal. Augu. collachrimātibꝰ ꝯctis ī beati petri Baſilica ſepelit̄. Atqꝫ inter ſanctos relatus eo die eius natalicīꝰ celebrat̄. Et tūc ceſſauit eꝑatus dies. 15. papa. 108.

850 Alidulphus ꝗdā Angloꝝ Rex vir ꝗdē xp̄ianiſſimus ⁊ Rōane ecclie deuotiſſimꝰ. hoc āno in Anglia regnū accipiēs regnauit ānis. 7. vir ꝗdē optimꝰ atqꝫ ſapiētiſſimꝰ ꝗ iter cetera memoratu digna ob ſingularē religionē vniuerſam Inſulā. Ro. Ecclie tributariā fecit voluit nāqꝫ vt ſingula domus quotānis ſingulos Argēteos ipi Ecclie ꝑſolueret.

Ludouic⁹ ſs Udouicus eius nois ſecūdus quartus Galloꝝ Imꝑator: pr̄e Lothario hoc āno de- 856 6055
functo imꝑauit ſolus annis. 21. Nā Lotharius (vt diximus) iā natu grādeuus ſūpto
Monachi habitu hūc Imꝑatorē deſignauit ⁊ cū exercitu in Italiā ad ꝑcipiendā Coronā
venire ſuaſit: Qui nimia elatus felicitate quocūq; iter faciebat oia cedibus ⁊ rapinis inuol
uebat veꝝ cū Rome appropinquaſſet ei Romani Ciues honoris gr̄a oēs obuiauerunt:
Quāobrē oēm ferocitatē depoſuit ⁊ mitior oibus in rebus eſſe cepit ꝙ ei ꝑter ſniam vr-
bē igredi licuiſſet: Deduct⁹ itaq; cū crucib⁹ ⁊ clero ad bti petri gradus pōtificē Sergiū offen
dit ⁊ mutuis oſculis mutuaq; data ⁊ accepta ſalutatiōe in octaua pētecoſtes Tēplū beati
petri ſunt igreſſi: vbi pōtifex ipm Auguſtū declarās Imꝑij Corona eū coronauit: Atq;
ꝗcq̄d honeſti poſtulaſſet (quotiēs ab vrbe diſſederet) facile ꝯceſſit. Ceſar itaq; ⁊ Auguſt⁹
declaratus ⁊ coronatus ſtatim Roma egrediēs pacato agmine Papiā cōceſſit: Ubi ⁊ dei-
ceps oēm vitā ſuā Romā eūdo ⁊ redeundo ꝯtriuit: Seditiōes tñ ⁊ cōſpirationes ⁊ ipſe a
Carolo filio ſuſtinuit. Quā ob cauſam multos in Ciſalpina Gallia principes ꝓpter ſuſpi
tionem interfecit.

Edumūdus Angloꝝ Rex: hoc āno poſt Alidulphū pr̄e3 Anglis regnar̄ cepit ⁊ regnauit an 857
nis. 14. vir ꝗdē ⁊ ipſe vt pr̄ religiōe ⁊ ſanctitate ꝑcipuus: ꝗ cū eſſet acerrimus xp̄iane reli-
giōis defenſor multa bella ꝯ Danos īfideles ſtrenue geſſit a ꝗbus multas icurſiōes ⁊ dā-
na ꝑferens cū eſſet viribus Impar tandē ſuꝑatus ⁊ captus martirio coronatus eſt.

Oānes ſeptimus papa natione anglicus poſt Leonē pōtificē pōtifex fac⁹ ſedit ānis. 858 6057
2. ⁊ mēſ. 5. Hūc tradūt fuiſſe feminā: ꝗ adoleſcēs admodū ex anglia athenas cū quo
dam doctiſſimo amaſio ſuo ꝓfecta ibidē bonaꝝ artiū ꝑceptores audiendo tm̄ ꝓfecit vt
Romā veniēs paucos admodū etiā in ſacris lr̄is haberet pares: Ea ꝗppe legēdo diſputādo
docēdo orādo tātā beniuolentiā ⁊ gr̄am ſibi ꝯparauit vt mortuo Leone ꝑdicto pōtifice
in eiuſdē locū vt multi affirmāt) oium cōſenſu pōtifex crearet: veꝝ poſtea a familiari com
ꝑſſa grauidat̄ papa exiſtens pepit: Nā ex vaticano ad lateranēſem Baſilicā aliqñ ad leta-
nias ꝓfecta inter Coleſeum ⁊ ſanctū Clementē3 ꝑter ſpē doloribus circūuenta (ſine obſte
trice aliqua) publice pepit: Et eo loci ab oib⁹ mortua ibidē ſine vllo honore cū fetu miſe-
ra ſepulta eſt: ad cui⁹ deteſtandū ſpurcicīe ⁊ nois cōtinuādā memoriā in hodiernū vſq; ſū
mi pōtifices rogationū cū pplo ⁊ Clero ſacrū agēres cū locū partus medio eius in itinere
poſitu3 abominent̄ eo omiſſo declināt ad diuerticula vicoſq; ⁊ ſic loco deteſtabili poſter
gato reintrātes iter ꝑficiunt quod ceperūt. Et ad euitandos ſimiles errores ſtatutū fuit ne
ꝗs decetero i beati petri collocaret̄ ſede ꝑus ꝙ ꝑforatā ſedē futuri ꝓtificis gēitalia ab vlti
mo Dyacone Cardinale attractarent̄.

Enedictus tertius papa natiōe Ro. pr̄e petro orīūdus poſtea ſuffect⁹ illi mulieri ſedit 860 6059
papa.109. ānis. 2. menſ. v. ⁊ dieb⁹. 9. Qui ob vite ſanctitatē merito Benedict⁹ appellari debuit
Ferūt ꝗppe in ei⁹ electiōe oēs pr̄es ſic vnanimiter ꝯueniſſe ꝙ tāꝙ Sydus adeo in tras miſ
ſum videbat̄. Ipſe aūt flendo deū ⁊ ſāctos teſtes faciebat ſe nequaꝙ dignū eſſe ꝗ tāte ſedi
ꝑꝑceret̄. Sed oib⁹ acclamātib⁹ ⁊ ei⁹ electionē oino approbātib⁹ iuitus pōtificiū mun⁹ ſuſce-
pit: Qd cū iniſſet ꝑſepe ⁊ Ieiunijs ⁊ oronib⁹ vacabat dn̄i rogās vt ſācte ⁊ integre Eccliam
gubernare poſſet: Qui tāte māſuetudis tāteq; aioſitatis vir fuit vt tā i pōtificatu ꝙ i ꝑua-
ta ꝯſtitut⁹ vita carus oib⁹ acceptuſq; haberet̄: Nā ꝗcq̄d i pōtificatu verbis iſtituit facto ⁊
ope i oibus cōprobauit: O pa. n. miſericordie cupidiſſime ꝑſoluēs funerib⁹ ſacerdotū ſem
ꝑ itereſſe voluit viſitabat nāq; īfirmos alebat pauperes deſpatos ⁊ calamitoſos ꝯſolaba
tur: Necnō ⁊ viduas pupillos oppſſoſq; acerrie tutabat̄: ⁊ his artib⁹ oēm vitā ſuā ꝯtinue
ducebat: Mltaſq; ecclias vetuſtate collapſas i vrbe reſtituit eiſq; mlta dōa obtulit: Tan-
dem vir ſanctus moriens ſuum corpus ante fores Eccleſie beati petri ſepeliri mandauit:
Et tunc vacauit ſedes dies. 15.

Icolaus ei⁹ nois. 1. papa pr̄ia Ro. pr̄e Theodoſio poſt bn̄dictū pōtificē ſedit ānis. 9
papa.110. mēſi. 2. ⁊ dieb⁹. 20. Et poſt hūc: vt aliq̄ dn̄t: ſedes vacauit ānis. 8. mēſ. 7. ⁊ dieb⁹. xx. 863 6062

Hic pfectiſſimus pōtifex in oib⁹ fuit ꝛ magno Gregorio in oib⁹ pſimilis eo φ a teneris ānis bene ꝛ ſancte educatus fuerit. Qui etiā bñdicti pdeceſſoris ſui corp⁹ ppꝛijs manib⁹ tumulo ꝯmēdauit: Quē ꝛ poſt multas orōnes vigiliaſq; ac ieiunia p̄res pōtificē licet abſentē creauere: Quo audito Gregorij magni pōtificis more vitādi honoris cā in vaticanū fugiens ibidem latuit: Sed inuentū in Atriū lateranenſe pduxerūt nolentemq; etiā i ſollio collocarunt aplico. Deide in Baſilica petri ꝯſecratus ſūpta de more pōtificia corona multa cū Ludouico Ceſare: q̄ p̄ns aderat: locutus eſt tū ad pōtificatū tum ad Impiū ptinētia Michael q̄ȝ Cōſtantinopolitanus Imparor audita ei⁹ fama: vt pmiſſum eſt: viſendi grā legatos cū munerib⁹ Romā trāſmiſit: Cū aūt hic pōtifex: poſt multas pturbatiōes: a moleſtijs liberatus fuiſſet multa ad cultū diuinū ptinentia ꝛ qdem memoratu digna geſſit opa: ꝛ i pmis cū multas Baſilicas reſtituiſſet poſtmodū Ludouico p̄nte ꝛ approbāte multa inſtituit: Et pmo ne vllus ſecularis pnceps aut Rex pſumeret vſurpar̄ ea que ſunt ſacerdotū vt teſtat̄ Gratian⁹ in Canone. Io. di. c. Imperiū vrȝ: voluitq; vt pōtificū pdeceſſoꝝ ſuorū Decretales atq; Eplīe auctoritatis vim vbiq; optinerent. vt. 19. di. c. Rōanoꝝ pōtificū vetuit itez iferiorib⁹ ſub Anathematis pena ne ſupiorib⁹ maledicere pſumerēt. 21. di. c. ſubmittit: Cōſtitutiōez preterea ppulchrā ò Ro. pōtifice diligēdo ordinauit: vt. 23. di. c. In noie dñi nr̄i: Mādauit rurſus oib⁹ fidelib⁹ xp̄ianis ne Sacerdotis cōcubinarij Miſſam audirent. 32. di. c. Nullus Miſſā: Decreto q̄ȝ publico ſtatuit ſi qs p papa ſe igereret niſi vnanimit̄ ab oib⁹ fuiſſet electus: nō apoſtolic⁹ ſed apoſtaticus cenſeret̄. 79. di. c. Si qs aplice ſedi Mādauit etiā iudicib⁹ oib⁹ ne vllam ferrent ſniam parte aliqua abſente. 3. q. 9. c. Reuera: Noluit itē Decreto codē vllū a ſede ſua deici epm pp infirmitatē. 7. q. 1. c. pōtifices: Cōſtituit inſup nuptias nō clandeſtine ſed publice celebrari. 30. q. 1. c. Noſtrates: voluit deniq; vt in cena dñi. Sacerdotes ppi ſolēnitatē inſtitutiōis ſacramenti: glia i excelſis deo i Miſſa canerent: de cōſ. di. 1. c. Glia i excelſis. Noluitq; pterea baptiſmi ſacramētū iterari et ſi a pagano miniſtraret̄ de cōſe. di. 4. c. a qdā Judeo: Hic demū pōtifex i oi virtutis genere illuſtrat⁹ cū moreret̄ ex teſtamento mādauit ſuū corpus ad predeceſſoris ſui exēplū ante fores Baſilice be t petri ſepeliri.

Sāguinē aūt hoc āno apud Brixianā ciſalpine gallie vrbē per tres dies ꝛ noctes pluiſſe dr̄

864 Locuſte iſuper inumerabiles hoc ipſo āno i Gallia apparuere ſenes alas ſexq; pedes habētes. q̄ vt caſtroꝝ acies turmati volitātes vniuerſa queq; viriditatē habētia vaſtarūt oibuſq; cōſūptis in Britanicū mare ſeſe pcipites dedere: ab vndiſq; dimerſe i trā reiecte fuerūt ꝛ aierē inficiētes maximā ꝛ generalē hoium mortalitatē ſuſcitarūt.

Tyberis q̄ȝ fluuius ꝛ ipſe hoc āno adeo Romanā vrbem vexauit vt nō niſi lintherib⁹ e vico ad vicū trāſire liceret: vnde ꝛ multe Baſilice in Roma ꝛ pſerti ſcti Laurētij ꝛ Lucina ꝛ mōaſteriū ſcti Silueſtri cū vniuerſa ita regiōe illa occupauerit vt diluuiū iſtare putaret̄ q̄ inundatione multe domus multeq; arbores euerſe fuerunt: Sataquoq; Rome ꝛ in tota ciſalpina gallia diſipata ſunt.

Bulgaroꝝ conuerſio.

Bulgaria Boemie regni pars eſt: Cui⁹ Rex his tēporibus lr̄is ꝛ admōitiōibus Nicholai pape ad fidē xp̄i cū oi puincia cōuerſa eſt. Quib⁹ ſtati pōtifex ipe Epos atq; pſbiteros deſtinauit: q (pulſo inde photino heretico) neophitos omnes in fide ꝯfirmarent: Nam photin⁹ ipſe in errorē Bulgaros omnes detinebat: Horꝝ namq; Rex tante fuit pfectiōis ꝛ ſanctitatis: vt maiore filio in regno collocato ipſe Monachi habitū ſuſceperit: verꝝ cū idem filius corruptus Idolis Imolaret: pr̄ zelo fidei ſuccenſus dignitatē reaſumpſit ꝛ in filium cōcitatus illum regno deiecit atq; eius effoſis oculis in carcerem cōiecit: Junioreq; filio i regno collocato rurſus Mōachi habitum reſumpſit: Eo tñ mortuo Bulgari nō ita multo poſt Cōſtantinopolitanorum Sacerdotum donis ꝛ pollicitatiōibus corrupti pulſis: Sacerdotibus latinis grecos acceperunt: que quidem ſeditiōes malorum incēdia inter Grecos ꝛ latinos ſuſcitarūt multa.

Urſus particiacus q̈ntuſdecimus venetoꝝ Dux hoc āno (petro Ducē merito obtrūcato) a venetis ꝑcis eidē ſuffect' ducauit ānis.17.ꝛ meſ.7.Hic itaq3 magr̄atu ſuſcepto poſt terciū ānū Joannē filiū ſuū ducatus ꝯſorte accepit. Qui vt erat vir īgentis aī ꝛ p̄rie amatoꝛ maximas res non minus Italie q̈ venetis ſolis glo'ſas geſſit: Eo q̄ Saracenos q̄ Anconā Ciuitatem ſpoliauerant ꝛ incenderāt atq3 oēm Italie oꝛam q̄ ab Ancona ipſa ad Idꝛuntum vſq3 ītercedit afflixerāt ab Italia oīno pepulit. atq3 ita ſua virtute Italia oīs paccatiſſima reddita eſt: Eo aūt ob clariſſimo facinoꝛe bene geſto Baſili' Gregoꝝ Imperatoꝛ ad gratificationē rei bñ geſto vſuꝫ hūc Ducē ꝓthoſpatariū declarauit ſuū: Quāobrē ꝛ ipſe Dux accepti muneris grās relaturus Cāpanas.12.magni pōderis ipſi Impatoꝛi Cōſtātinopoli dono miſit: Que q̄dem cāpane p̄me fuerūt quas greci habuerūt. 865

Baſilius Michaelis Impatoꝛis p̄dicti fili'.43.Cōſtātinopolitanus Impatoꝛ hoc āno p̄re defuncto Impium ſuſcipiēs. Impauit ānis.17. Hui' q̄dem rogatu Hadrian' pōtifex.Ro. 871 ꝯceſſit vt Synodus apud Cōſtātinopolim pro Bulgaris nuper ad fidem xp̄i ꝯuerſis celebꝛaret: Ubi poſt longam cōtentionem in ea adiudicatum eſt Bulgaros Rōane ſedi ſubiectos eſſe debere:

Adrian' ei' noīs ſs papa Thalato p̄re Romāo genitus.hoc āno Nicholao pōtifici 873 6072
papa.III. ſuffectus.ſedit ānis.5.ꝛ meñ.9. Uir q̄dem optimus liberaliſq3 ac in pauperes quam maxime munificus: Cui' rei cā etiam nolens pontifex creat' eſt: Quo audito Ludouicus Imperatoꝛ cōfeſtim legatos Romā miſit ꝛ huiuſmōi electionem approbās Romanos plīmū laudauit: Qui ꝑtificatu ſuſcepto oīa que ad honoꝛem dei pertinebāt circūſpiciens verbis ꝛ exemplo atq3 auctoꝛitate tum ſua tum maioꝝ vnūquēq3 ad bene b tēq3 viuendum cohoꝛtat' eſt: Tādem aūt cum ſeſe oīb' chriſti eccleſie hoſtib' q̄ad fieri poterat obieciſſet: cū moꝛtuo Ludouico Impatoꝛe Carolum filiū inunctur' eſſet moꝛit: ꝛ in Baſilica petri ſepelit. Et tūc ceſſauit papat' dies.12.

Oānes octauus papa natiōe Ro.p̄re Gūdo nat' hoc āno hadꝛiano pōtifici ſurroga
papa.III. tus ſedit ānis.10.Hic cū in inicio ſui pōtificat' Carolū ſm̄ q̄ tūc Romā pro coꝛōa venerat inungere decreuiſſꝫ a Rōanis capit' ꝛ in vincula conicit: 879 6078 Sꝫ q̄buſdaꝫ amicis ſuis adiuuātib' fuga plapſus ad Ludouicū Balbū regē in Frāciā ſe ꝯtulit ꝛ ibidem per ānū māſit inunctoq3 ibi Ludouico Rege a Carolo t'cio Romā vocat' rediit eundemq3 etiā inunctū Impij diademate coꝛnauit: In Gallias aūt apud Trecas vrbem Cōcilium celebꝛans: multa ad fidem pertinentia (Gratiano refferente) cōſtituit: ꝛ int' cetera ſtatuit. Si q̄s Sacerdos aut Layc' homicidium faceret perpetuo irregularis haberet: ꝛ ad ſacros oꝛdines nullatenus admitteret: nec decetero miſſam celebꝛare preſumeret: vt habet in Canōe: di. 50.c.Miroꝛ: ſtatuit itē ſi q̄s ſacrum de ñ ſacro aut nō ſacrū de ſacro abſtuliſſet ſacrilegū pena mulctaret.17.q.4.c.Si q̄s: ꝛ cum eruditiſſimus pōtifex haberet: cuꝫ adhuc Diaconus exiſteret magni Gregoꝛij vitam quattuoꝛ libꝛis exarauit: tādem vita functus in beati petri Baſilica ſepelit.

Aꝛolus ei' noīs ſs cognomento caluus Ludouici p̄dicti frater.5.Galloꝝ Impatoꝛ āno iſto q̄ eſt p̄mus Joānis p̄dicti pape Impare cepit: ꝛ Imperauit ānis.6. Hunc.n. Carolum cū Joānes in p̄ncipio ſui pōtificat' Auguſtum appellaſſꝫ idignati filij Ludouici
Carolus.2 cū multo exercitu in Italiā ꝯ ipm̄ Carolū deſcēderūt vt eundē p̄uū ſuū Impio ſimul: ꝛ vita p̄uarent. Quib' auditis Carol' mox veronā cum exercitu ꝓperās Tridentinos ſaltuſ nepotib' occludere decreuit: Sed apud Mātuā lāgoꝛe coꝛreptus (ex venenata potiōe quā Sedechias hebꝛeus medicus ſuus dederat) moꝛtuus eſt. Quo defūcto Joānes pōtifex toti' virib' ei' filiū Ludouicū Frācie regē ſtuduit Impatorē ſuſtituere: Rōani aūt ꝓceres oīb' conatib' obſtitere ne id efficeret cupiētes Carolū.3.Germāie Regē Impatoꝛeꝫ eſſe: In ea itaq3 ſeditiōe cū nō deeſſent q̄ Ludouico fauerēt pōtifex a Rōanis capit' ꝛ in uincula ꝯicit: hic aūt Carolus cū eſſet vir xp̄ianiſſimus ac deuotiſſim' multa Moāſteria atq3 eccl'ias celeberrimas hinc inde ꝯdidit ꝛ rem diuinā admodū auxit.

Saraceni iterato hoc āno inſula Creta potiti ꝯfeſtim cū ingenti claſſe i Italiā venerunt: ⁊
vniuerſa queq̧ circa orā maritimā vaſtauerūt: ſ; ⁊ ꝑ mediterrānea diſcurētes et Mōaſteri
um mōtiſcaſſini ꝓrſus diripuerūt ꝙ audiēs Joānes pōtifex ꝓpoſſe exercitū ꝯgregauit ⁊ ad
iuuātib᷒ potiſſimū venetis atq̧ alijs ꝑncipib᷒ xp̄ianis magnā de illis edidit cedem ⁊ ex ita
lia ac Sicilia illos ꝓ maiori parte expulit.

Uiri diſciplinis excellentes.

Joānes Scot᷒ ingenij ꝑſpicacis atq̧ diuini vir ac i diuinis ſcripturis erudiſſimus his tem
880 porib᷒ apud Carolum predictū multo in p̄cio fuit: Nā ex Scocia ꝓuincia i frāciā ad ip̄z
Carolum impatorē veniēs ipſi᷒ impatoris iuſſu atq̧ rogatu Hyerarchiā Dionyſij e Gre
co latinā fecit: Deinde de nature diuiſiōe librū ꝯpoſuit atq̧ librū vnū de Eucharestia cō
ſcripſit q̄ tñ poſtea in vercellenſi Synodo (ſub Leone.9. celebrata) dānatus fuit: Demū ſi
cut Uincenti᷒ li.24. hiſtor ſuaꝝ reffert a diſcipulis quos docebat ſtillis cōfoſſus mortem
crudeliſſimā pertulit ⁊ martir xp̄i habitus eſt.

Anaſtaſius etiā Eccl'ie Ro. Bibliothecarius ⁊ ip̄e his tempib᷒ vtraq̧ lingua plimū erudi
tus multo in p̄cio habit᷒ eſt q̄ int̄ cetera ſue virtutis opa Septimā vniuerſalem Synodū
⁊ vnā Dionyſij hierarchiam ac multas ſanctoꝝ vitas Caroli Imperatoris predicti gr̄a in
latinum elegāter ⁊ docte trāſtulit atq̧ alia quedam cōpoſuit.

881 Mimenus Angloꝝ. Rex hoc āno poſt Edumūdū p̄dictū regnare cepit ⁊ regnauit ānis.22
Qui dum Galliā crebris excurſiōib᷒ vaſtare ⁊ ꝑturbare nō deſiſteret a ſācto Maureliōe
diuinit᷒ tādem interfect᷒ eſt: Quo ſine ꝓle mortuo Angli de regno iter ſe cōtēdere ceperūt
quāobrē ab excurſiōib᷒ ceſſauerunt ⁊ multoꝝ maloꝝ Galli imunes ⁊ liberi fuerūt.

Arolus ei᷒ noīs tertius cognomēto Groſſus ſextus Galloꝝ Impator poſt Caluū im
6081 882 pauit ānis.22. Hic Gallie ac Germanie Rex p̄mū exiſtēs a Joāne pōtifice vt in vrbe
Roma liberi᷒ viuere liceret impij Corona donat᷒ Auguſt᷒ appellat᷒ eſt: voluerat.n. (vt di
xim᷒) Joānes pōtifex Ludouicū Balbū ſupioris Caroli filiū Frācoꝝ regē impatorē decla
rare: ſed Rōani ꝯturbati ip̄m pōtificē in viculis cōiecere: Quib᷒ malis pmot᷒ pōtifex. poſt
ꝙ Ludouic᷒ duob᷒ ānis impaſſet: ⁊ iā aſſumpto veneno obijſſet Carolū hūc inūxit ⁊ ſol᷒
impauit ānis.x. Qui impij dyademate inſignitus ꝯfeſti in Normanos q̄ Frāciā ⁊ Lotho
ringiā infeſtabāt bellū duxit atq̧ eos tam accriter ꝑdomuit vt Rodrifredus eoꝝ rex pa
cē ſuplex peteret ⁊ ab hoc xp̄i fidē cū oi populo ſuſciperet: Quem impator in gr̄am ſuſci
piens de Baptiſmatis fonte leuauit. Ferūt hunc Carolum poſt multa bella cū Normāis
⁊ panōibus ſtrenue geſta ita aio ⁊ corpore debilitatū fuiſſe vt ab optimatibus ſuis impe
rio deiceret: Quo deiecto Lādobertus q̄dam lōdgobardus animo errectus in italiam ſur
rexit ⁊ apud Rauenam regnum occupauit: ꝓpter quod tam in Gallia ꝙ Germania atq̧
Italia multiplicata ſunt mala.

Ludouicus autem ⁊ Carolus Ludouici Balbi filij. hoc anno francis regnare ceperunt: ⁊
regnauit annis.5. De quibus nil memorie dignum habemus.

884 Joānes particiac᷒ Urſi ducis filius hoc āno poſt p̄ris iteritū q̄ntuſdecimus Uenetoꝝ dux
cōfirmat᷒ ducauit ānis.6. vir diſciplis oib᷒ (vt aiōt) ap̄me erudit᷒ nō ludis ñ iocis aut volu
884 ptatib᷒ aliq̄b᷒ intentus: ſed dōctrinā ⁊ iuſte viuēdi formā ex p̄ris ſui imitatiōe ſumēs cui᷒
tāta fuit ingenij dexteritas tātaq̧ eloquentia vt facile q̄cq̄d vellet ⁊ quod nollet diſſuade
ret: Nihil tñ niſi ſanum ⁊ quod Juſticiam ſaperet in Senatu ꝓponens populiq̧ ſui com
moda mirūimmodū curans. Ipſe.n. ſolus Comaclum Ciuitatē de Rauenatibus cepit: ⁊
populo ſuo addidit quāobrē iam Imperij fines apire cepit. Diuites nāq̧ quoaduixit i of
ficio cōtinuit ⁊ pauperes pro virib᷒ pauit ⁊ fouit ac Ciuitatē multis edificijs auxit ⁊ ſua i
penſa Eccl'iaꝫ ſanctoꝝ Cornelij ⁊ Cipriani in Methamaucenſi littore pulchrā edificauit:
veꝝ cū oīa tāꝙ Nūma Pōpilius Rōanus bene ordinaſſet ſexto magiſtrat᷒ ſui āno Duca
tui ceſſit vt vitā priuatā deuotiſſime duxit.

886 Leo ⁊ Alexāder Baſilij Imperatoris Greci filij quartus ⁊ quadrageſimus Cōſtantinopo

litanus Imperator hoc anno patre defuncto: Imperium ſuſcipientes imperarunt in oriē te annis.17.

papa.113. Martinus papa natiōe Gallus p̄re palūbo. hoc āno Joāni. 8. ſuffectus ſedit āno vno ⁊ menſ. 5. vir q̄dem ſupbus atq̄ ambitioſus q̄ cū malis artib᷒ pōtificatū obtinuiſſet 889 6088
breuit: ⁊ merito q̄dē: in eo p̄māſit: Et ideo nil memoria dignū geſſit.

Adrianus. 3. papa p̄ria Ro. Bn̄dicto p̄re natus Martio p̄dicto pōtifici ſuccedēs ſedit āno vno ⁊ menſ. 3. Hic vir magnanim᷒ fuit ⁊ ideo in initio pōtificat᷒ ſui ſtatuit ne i- 890 6089
papa.114. patores de cetero in pōtifice creādo aliquo modo ſe intromitterent ne ve ei᷒ auctoritas ex peteret ſed decreuit libera eſſe cleri ſuffragia: vt Gratian᷒ reffert in Decretis: 62. di. p totū vnde pp ei᷒ animi magnitudinem Clerus populuſq̄ Ro. magnā de eo ↄcepit ſpem: Uerum exigentibus fortaſſis hoīum meritis: qui tunc aderāt: repentino tempore ſublatus eſt: ⁊ in gemiſcentibus ↄctis in beati petri Baſilica ſepelit.

Normandorum regni principium.

Normania que eſt Gallorum regni pars a Normanis nupime ad fidē xp̄i ↄuerſus illā incollē tib᷒ nomen aſſumpſit: hi nāq̄ vna cū Danis p Galliā igne ferroq̄ debachātes a Carolo p̄dicto impatore multis p̄lijs attriti coacti ſunt xp̄i fidē ⁊ victoris leges accipere: Fuerat. n. Carolo ipſi: poſt q̄ eos ſuperaerat: in aīo oīno gentem hanc indeta delere: Sed cū videret id nō ſine ſuorum magna clade fieri poſſe partem illā Gallie illis ad incollendū cōceſſit que vltra ſequanā flumen eſt ⁊ q̄ hodie Normandia ab ipſa gente vocat: hac tn̄ lege ↄceſſa vt ſingulis ānis vectigal Frācie regibus aliquod afferrent ne vi ſed Caroli ipſi᷒ impatoris be nignitate loca illa obtinuiſſe viderent: Horum igit p̄mus Dux poſt Rhotifredū regē Rober tus fuit: qui genuit Gulielmū. Gulielmus aūt Ricardū Ricardus vero alium noīe Ricar dum frm ⁊ Roberthū Guiſcardi qui Apuliā Calabriā ⁊ Siciliā: vt infra dicemus: deuicit ac venetos ⁊ Alexium Grecorum imperatorem ſuperauit.

Stephanus hu᷒ noīs q̄ntus papa patria Ro. p̄re hadriano: poſt hadrianū p̄dictum 892 6091
papa.115. pōtificē ſedit ānis. 6. ⁊ dieb᷒. 9. Hic quoaduixit i multa pturbatiōe Normanorum hū norūq̄ ac Italicorum ſemp fuit: ſed multorū virorū illuſtriū ⁊ q̄p̄maxie ſanctitate vz Luith prādi Papiēſis ecclie Dyaconi voldridi Bauari ⁊ Berardi pictaniēſis epi mirifice recrea tus fuit eo q̄ eorum vita ⁊ mores multum chriſtianam fidem adiuuerint: ⁊ multa Moāſte ria maximis ſumptibus i vtraq̄ Gallia cōſtruxerint: O bijt deniq̄ hic pontifex ſanctus ſexto pōtificatus ſui anno ſepultuſq̄ cum patribus ſuis in Baſilica beati petri.

Petrus Candian᷒. 9. Uenetorū Dux āno. 1. hu᷒ Stephani pōtificis Joāni Duci ſuffect᷒ du cauit āno. 1. ⁊ menſ. 6. vir q̄dē rei militaris p̄ſtantiſſim᷒ ⁊ multa p̄lia ↄ illiricoſ ſtrenue geſ ſit verū cū Sclauos ſeu illirios apud Muranū vno p̄lio ſupaſſet alio p̄lio reintegrato ab illis ſupatus ⁊ tandē interfectus fuit atq̄ ibidē in Gradenſi eccleſia ſepultus: Eo mortuo Joānes particiacus rurſus: licet inuitus: magiſtratum ſumpſit qui extinctis illiricorū ipſo rum perturbatiōibus cum ducaſſet menſ. 6. iterum principatui ceſſit.

Petrus cognomento tribunus. 18. venetorum Dux poſt Cādianū p̄dictū fact᷒ Dux ducauit: 893
ānis. 23. ⁊ dieb᷒. 7. vir ⁊ ipſe aīo atq̄ armis inſignis q̄ vngaros (ex Scythia pauloāte in panoniā delatos) vniuerſam p̄uiciā venetā ferro flamaq̄ vaſtātes ⁊ fedātes nauali p̄lio a liq̄n vicit ⁊ iturpiſſimā fugā vertit. Nā Ciuitatē nouā hoc ē Eracliaz Clugiāq̄ ac Ageris caput iā oino pplati fuerāt ⁊ a Taruiſio vſq̄ Mediolanū cedib᷒ oīa fedauerant: ſed eius virtute ac beneficio vniuerſa p̄uincia mundata eſt: Eā obrē hic dux int cetera ſua monu menta partem vrbis venetiarum a Riuoalto caſtelli ad ſanctam Mariam in iubanico mu ro cinxit ⁊ canale maius cathena ferrea clauſit: Poſtremo pace vbiq̄ parta moriēs apud Monaſterium ſancti Zacharie ſepelit.

Michaelis Archangeli apparitiōem: vt eius legenda manifeſtat: hu᷒ Stēphāi pōtificis an no. 4. in Apulia iuxta Sipōtum vrbē in Monte Gargano factā fuiſſe ↄſtat: q̄ q̄dē i toto poſtea ob huiuſmōi mēoriā oppidū vna cū tēplo edificijs alioq̄ apparatu clariſſimo ↄdi

tū fuit:ad qȯ nūc vſq; toti⁹ xpiani orbis populi maxīo ꝯcurſu frequētare dicit.

6093 894 Ormoſus papa hoc āno poſt Stephanū pōtificē electus ſedit ānis.5.ꝛ meñ.6. Hic papa.116.
cū portuenſis eſſet epſ Joānis octaui pōtificis ſceuitiā veritus:epatū deſeruit ꝛ i gal
liam fugit:ſed cū reuocatus redire nollet anathemate notatus Eccl'iaſtica etiā dignitate ꝓ
uat:hoc ideo:vt fert ei accidiſſe ꝙ eius cōiuratiōis ꝯſcius ꝛ auctor fuerit:qua Joānes ipſe
pōtifex in vīcula ꝯiectus fuerat:Hac igit cōtumelia pmot⁹ Formoſus ab vrbe diſceſſit: ꝛ
iureiurādo affirmauit ſe vnq̄ Romā vel ad epatū ampli⁹ redditurū:Sed Martin⁹ Joan
nis ſucceſſor ipm poſtea iuramēto ſolutū in p̄riſ ꝛ i ſuā reſtituit dignitatē: vnde ꝛ ad pō
tificatū nō ita multo poſt largitione potius quā virtute:q̄buſdā ꝯtradicētib⁹:aſſumit:hūc
nihil aliud memorie dignū egiſſe cōſtat niſi ꝙ beati petri Baſilicā leui pictura exornauit.

Uiri diſciplinis excellentes.

Remigius Altiſiodorenſis epſ diuinarū ſcripturarū inſigniſſimus cōmentator ꝑ hec q̄dē
tēpora clarus exiſtens multa ad cōmunem cōmodū cōmentatus eſt:ꝛ potiſſimū in Mat
theūm euangeliſtam ac pauli epiſtolas.

Breno Abbas Singiniaci Cenobij p̄ria Burgundus ex quadā Comitūm clariſſima fami
lia natus his tēporibus ob ſanctitatem ꝛ clariſſimā doctrinā mirifice laudat.

Gulielmus aūt cognomento pi⁹ Aq̄tanie Dux ꝛ Aluernie comes hiſdē etiā tēporib⁹ ꝛ fide
conuerſatiōe moribus religioneq; atq; doctrina in precio maximo fuit:Qui cum virili ꝓ
le careret Cluniacenſe Monaſterium Burgundie in paterno fundo magnificentiſſimis in
choauit opib⁹ ꝛ Brenonē p̄dictū virū doctiſſimū eidē loco Abbatē p̄fecit maximis puen
tib⁹ ei deſignatis vnde Monachi poſſent viuere.

6093 894 Arnulphus.7.Gallorū Jmpator hoc āno poſt Carolū.3.Auguſtus declarat⁹ impa Arnulph⁹
uit ānis.12.Hic q̄ppe Caroli p̄dicti nepos ꝛ germanie. Rex fuit quē formoſus pōti
fex a pſequētib⁹ iniuriat⁹ i Jtaliā in ſui tutelā euocauit:ꝛ pmo q̄dē igreſſu Bergomo Ciui
tate nr̄a capta Ambroſiū eius Comitē ſuſpendio necauit:ideq; Romā petēs Formoſum
pōtificē in p̄ſtinā dignitatē reſtituit a quo deide coronatus in Frāciā rediit: Hic pmo q̄dē
ſūptis armis ſtrenue Magūtios debellauit. Jnde in Normanos q̄ cū Danis alias Dacis
ꝑ quadragita ānos Galliā īfenſiſſime vaſtauerāt(adhuc rebellātes)monēs tandē maximiſ
cladib⁹ pdomuit:verū poſtea nimio ſucceſſu elatus ita ſe voluptatibus imerſit:vt nō mul
tū a ſuo cognomento diſtaret:vñ ꝛ in omnibus ꝛ preſertim eccl'iaſticos cōtumax ꝛ rebel
lis eē cepit: Quāobrē iuſto dei Judicio lōga infirmitate correptus nullo medicorū ſuffra
gio vnq̄ defendi potuit q̄n pediculari morbo cōſumeret.

Oniſacius.6.papa natiōe tuſcus hoc āno Formoſo pōtifici ſuccedēs ſedit dieb⁹.xv.

6098 899 Cuius res geſte ꝑpter tēporibus breuitatē nulle habent:legiptime tñ ꝛ recte creatus
fuit pōtifex Moriens vero in beati petri baſilica ſepelitur. papa.117.

Tephanus ei⁹ nōis.6.papa.p̄ria Ro.Anaginus epſ a Formoſo papa dudū creatus
poſt Bonifaciū pōtificē ſedit āno.1.ꝛ menſ.3.Qui creatus pōtifex tāto odio Formo papa.118.
6099 900 ſi nomē pſecutus eſt vt ſtati ei⁹ decreta oīno abrogauerit ꝛ nō mō actib⁹ ei⁹ deſeuit verum
etiā multa cū rabie cōcilio habito Formoſi ipſius corp⁹ e tumulo extrahi fecerit tractūq;
pōtificalib⁹ exui veſtimentis ac ſeculari indui habitu ꝛ poſtea abſciſis duob⁹ dextere ei⁹ di
gitis in Tyberim ꝓici deinde reliquū corpus i Laicorū ſepultura ſepeliri mādauit: magnū
nāq; ꝛ inauditū fuit hoc ſcādalū. Tādē vero penitētia ductus(vt q̄dam aiunt)relicto pōti
ficatu Monaſteriū ingreſſus maximā penitētiā egit.

Omanus papa Stephano ſurrogat⁹ ꝛ ipſe ſedit meñ.3.ꝛ dieb⁹.21.Qui nō ambitio
6100 901 ne aut largitiōib⁹ (vt multi ſui tēporis)pōtificiū munus obtinuit:ſ; de more petri eū papa.119.
obtinuit ſeu adeptus eſt. Uerū tñ ꝛ ipſe ſcādala ſcādalis addidit:q2 pontificatu inito Ste
phani pōtificis acta decretaq; iprobauit atq; deſtruxit:horū nēpe pōtificū intētio atq; vir
tus tota in alterius nōis ac dignitatis extinctiōe erat.

Eodorus.2.papa natiōe Ro.poſt Romanū ſedit dieb⁹.20.De iſto ēt ꝑp tēporis bre

papa.120. uitatē nulla habetur memoria niſi ꝙ creatus pōtifex ⁊ ipſe in vijs ſeditioſoꝝ pōtificū am
bulauit q̄ nulla virtute ꝑditus poſtpoſito dei timore atq; honore Formoſi acta reſtituit
eiuſq; ſectatores multo in ꝑcio habuit.

Cōſtātinus Leōis Imꝑatoris filius.5.⁊ q̄dragesimus Cōſtantinopolitan⁹ Imꝑator p⁹ p̄rem
Imꝑauit vna cū Alexādro patruo ſuo ānis.2.moxq; ſolus ānis.39.hic nāq; ignauia ⁊ pō 903
tificū ſcādalis fretus Symbatichū ꝓthoſpatariū ſuū in Italiā cū magno exercitu trāſmi
ſit:q̄ Bñuētū Ciuitatē antea a Lōgobardis p.33.ānos poſſeſſum.3.meñ.poſteaq̄ obſideri
cepat in potātē ſuā redegit:veꝝ.3.āno poſt Guido lōgobardus vir magnanim⁹ Grecis pul
ſis vrbē recuperās denuo ad lōgobardos ſuos redire fecit.

Elphred⁹ Angloꝝ rex hoc ipſo āno poſt Mimenū regē regnare cepit ⁊ regnauit ānis.40.
vir tū ingenio tūq; ſanctitate ac reb⁹ bene geſtis p̄limū inſignis. Quē ferūt hoc mō ſuum
cōtriuiſſe tēpus. Octo vz diei horas i orādo meditando legēdo ac ſcribendo exoluebat.
Alias.8.in regni negotijs reliqua vero in ſui corporis cura.

Carolus cognomēto ſimplex Ludouici Balbi filius hoc āno poſt p̄rem regnū accipiēs re
gnauit ānis.26.De q̄ nil memoratu dignū habemus. 904

Saraceni q̄ Aphricā icollebāt p hoc ipm tēp⁹ Siciliā ⁊ Apuliā ingreſſi occupato gargani
mōte magnā inde hoium ⁊ pecoꝝ vim abduxere:q̄ audito Itali omnes tumultuaria ma
nu cōparata magnam ex hoſtibus edidere cedem ⁊ predam omnem recuperarunt.

Ungari q̄ ⁊ hūni gens Scythica q̄ ſuperiorib⁹ dieb⁹ e finib⁹ magno numero egreſſa fuerat
vt ad ꝯſanguineos vngaros panōias incolentes pueniret cū eoſdē ꝓprijs expuliſſent ſedi 905
bus ⁊ ibidem diu dñata fuiſſet tēpeſtate ac hoſtili manu Italiam ⁊ Germaniā ac Galliā
ita inuadūt vt ferro ac flāma oīa q̄q̄ ꝑficiſcerent abſumerent nulli etati aut ſexui parcen
tes:hi aliquando carnibus humanis veſci ſolliti fuerant

Iōānes.9.papa natiōe Ro.poſt Theodoꝝ pōtificē ſedit ānis.2. Qui etiā ipſe ſuſce
papa.121. pto pōtificatu Formoſi pōtificis cām in integrū reſtituit ꝯdicente tñ magna ꝑpli Ro.
parte: Quāobrē magna in eo orta eſt ſeditio qui timor ꝑterritus Rauenā ꝓfugit Atq; ibi
ſeptuagita quattuor epoꝝ ꝯcilio habito ⁊ Stephani res geſtas improbat ⁊ Formoſi acta
reſtituit aſſerens a Stephano male iudicatū fuiſſe:Hic aūt ꝑter Scandala nil aliud me
moria dignū geſſit niſi ꝙ ſeditiōes ꝓpe extinctas reuocauit ⁊ ſuſcitauit.

Benedictus.4.papa natiōe Ro.poſt Ioānē pōtifex ſuff.ctus ſedit ānis.3.vir certe cle
papa.122. mentia ⁊ hūanitate ꝑclarus q̄ maxima cū laude tū maxie in tātis corruptis pōtificū
moribus vitā cōſtanter ⁊ ſine infamie nota ꝑduxit:verūtñ nec q̄dpiā ab ipſo factitatū cōp 906 6105
tum habemus ꝙ magnopere laudari poſſit.acciderat.n.illi etati ꝙ omnis virtus tam i ca
pite ꝙ̄ in membris ex hominū ignauia cōſumpta fuerat.

Leo.5.papa cuius p̄ria ignorat:poſt Benedictū pōtificē ſedit tm̄mō dieb⁹.40.quo q̄
dem die ab eius p̄ſbitero Chriſtoforo familiari dñandi cupiditate alecto cum maxi
papa.132. ma ſeditiōe capit:⁊ in vincula conicit:q̄ videns ſe honore ſpoliatū (⁊ maxime a familiari
cui multa ꝯtulerat beneficia)dolore aī paulopoſt obijt.

Chriſtoforus aūt Leōe deiecto papatū inuadens ſedit meñ.7.Qui ⁊ ipſe ſicut pōtifi
papa.124. catū malis artib⁹ adeptus ē:ita ⁊ male amiſit:⁊ mēſurā quā Leōi dño ſuo mēſus fue 907 6106
rat ⁊ ipe recepit:q2.7.menſe pōtificatu deiectuſ Mōaſticā vitā obire cogit:Serg⁹ aūt ei⁹
ſucceſſor pomōz cognita homis iniq̄tate illum e Mōaſterio traxit ⁊ in cuſtodia publica
in vinculis cōiecit:nec multo poſt ad maiorez ſui penam in arctiori cuſtodia eū reuinxit:
vbi ⁊ tandem miſerabiliter defecit:

Sergius eius nois.3.papa.natiōe Ro.p̄re Bñdicto poſt Chriſtoforꝝ ꝑdictū ſedit ānis
7.⁊ meñ.3.⁊ dieb⁹.15.Hic itaq; Diacon⁹ exiſtēs Formoſi factionē ne pōtificatū ꝯſeq
ref p̄limū ꝑſecut⁹ fuit:ea pp a Formoſo ipſo reprobatus eſt:Sz ipſe ſuſcepto pōtificatu in
papa.125. Galliā fugit:Ibiq; Lotharij regis grām ⁊ beniuolentiā obtinēs ei⁹ auxilio i Italiā redijt:
⁊ Chriſtoforꝝ Mōachū papat⁹ inuaſorē capiēs i viculis reuicit:Formoſi q̄ acta iteꝝ ipro

bauit: atq; in vltiōẽ ſue iniurie eiꝰ cadauer e ſepulchro tractū (ac ſi viueret) capitali affecit ſupplicio: Corpus vō in Tyberi trūcū pici iuſſit tanq; ſepultura īdignū. O ēs p̄terea p for moſuz ordiatos denuo admitti ⁊ ordiari mādauit: Ferūt tn̄ ipm corpꝰ pꝰ Sergi morte a pi ſcatoribꝰ inuētū ⁊ in Baſilicā delatū dūq; funus celebraret ſanctoꝝ Imagines ibidē poſi te ɔctis cernētibꝰ eundē corpꝰ adoraſſe: Ob quā rem credit Formoſum tali iniuria īdignuz fuiſſe: Sergius itaq; lateranēſem Baſilicā nup̄ime vetuſtate collapſam reſtituit.

6101 908 Ludouicus eiꝰ noīs. 3. Arnulphi Impatoris filiꝰ hoc āno a Frācis ⁊ Germanis p̄ri im patori ſurrogatus ipauit: ānis. 6. licet ad Impij Coronā puenire minie potuerit cōfu ſo exiſtēte Impio: Dolebāt. n. Rōani ⁊ vniuerſi Italie ppli: qd̄ ad Germanos trāſferretur Impiū ⁊ ppterea Ro. pōtifices trāſalpios Impatores vſq; ad O thonē p̄mū deiceps Im pij corona inſignire noluerūt: Fuerūt. n. hec tēpa pōtificū ābitiōe ⁊ ſeua (vt ita dixeri) eoꝝ tyrānide īfeliciſſima: Pōtifices nāq; poſtpoſito dei timore atq; diuio cultu inimicitias: nō minus: ac ſi eſſent tyrāni crudeles int̄ ſeſe exercebāt. Impatores vero Ignauie deditī ab i duſtria ⁊ Impatorū noīs dignitate defecerāt: Ludouicus igit̄ cū Berēgario Foroiuliāo du ce: q̄ a lōgobardoꝝ regibus originē ducēs regnū paternū repetebat: armis decernens cuz p̄mo q̄dem ſuperat moxq; renouato p̄lio apud Ueronā Ciuitatē Ludouicus hic cum in genti ſuoꝝ clade capitur ⁊ occulis p̄uatur: Ac ſic Impiū qd̄ ānis centum ⁊ decem Caroli magni pgenies poſſederat demū ad Lōgobardos tranſfertur. Ludouicꝰ

6111 922 Berengarius aūt eiꝰ noīs p̄mus Foroiulianoꝝ Dux ex Lōgobardoꝝ regū ſtirpe pge nitus ⁊ in bellicis artibꝰ prudētiſſimꝰ: hoc āno apud Ueronā Ludouico p̄dicto ſupa to p̄mus i Italia Impiū ſibi vēdicauit atq; ita Impauit ānis. 4. Nō tn̄ Itali nr̄i i deligē do Impatore cōcordes fuere: qr alij etiā Lōgobardi Guidonē Spoletanū Ducē Italie re gē declarauere: Cōtra quē hic Berēgariꝰ bellū itulit maximū ſupauitq; ac demū iterfecit. Itidē feciſſe oꝛ Ambroſio alio Bergomēſi Comiti q̄bus ſublatis ⁊ iterfectis Berēgarius i vnū copijs ſuis ɔctis cū Rōanis etiā bellū geſſit: qd̄ q̄dē Lādōis pape prudētia cito ſeda tum fuit: Plurimas ēt cōcertatiōes cū Lāberto Guidōis Spoletani Ducis filio hūit a q̄: vt nōnulli affirmant: poſtq; ab vngaris cū quattuordecim armatoꝝ milibus apud Forū iulium fugatus fuerat: apud Ueronam ſuperatus eſt: Grauiſſima quippe tunc bella inter Italos Germanoſq; ac Francos p Imperij poſſeſſiōe fuere que non ſine multo puinciarū incōmodo ⁊ multoꝝ interitu extingui potuere: Ferunt hunc Berēgariū a Landōe pōtifice Rōano fuiſſe incoronatum.

913 Cōradus aūt Alamanꝰ mortuo Ludouico impauit i Galliā ānis. 7. Sz nec ip̄e int̄ Impato res pnumerat cū nō ad Impij coronā peruenerit: nec i Italia Impauerit: Qui moriēdo co rā regni ſui p̄ncipibus henricum Othōis Saxōie Ducis filiū deſignauit regni.

6014 915 Naſtaſius. 3. papa natiōe Ro. hoc āno Sergio pōtifici ſurrogatus ſedit ānis. 2. ⁊ mē ſes. 2. Hic q̄ppe cū eſſet vir bonus modeſte ⁊ integre in pōtificatu vixit a quo haud quicquā habet q; merito reprehēdi queat: Et certe hac in re p̄limū laudādus eſt q; preter ſui tēporis pōtificū morē neminē eoꝝ qui ante ſe in pōtificatu fuerūt vlla maledicētia pſe cutus eſt: Eaq; in Inocētia moriens in beati petri Baſilica ſepelit. papa. 126.

915 Urſus eius nois ſe genere particiacus decimuſnonus venetoꝝ Dux hoc anno poſt petruz tribunum Ducem legiptimis oīum ſuffragijs creatus ducauit annis. 19. In quo quidem magiſtratu vitā integerrimā duxit ⁊ quātum in ſe fuit rei publice ſue ſemp ɔſuluit: Et in ter cetera ab Imperatore Cōrado priuilegiam ſignandi peccunias obtinuit: Erat namq; vir catholicus ⁊ religiōis amator q̄ cum oīa bene recteq; ex ſnia ordinaſſet officio a ſe ab dicato monaſticam vitā apud ſanctū felicē ɔplexus eſt. vbi poſtremo vita functus multis claruit miraculis.

916 Ordo cluniacenſiū ſub regula diui p̄ris Bn̄dicti hoc āno in Burgūdia i Maſticēſi pago ab Odone Abbate viro vtiq; ſanctiſſimo Initiū ſumpſit: Jam. n. eiuſdem ordinis Mōachi a primis eoꝝ p̄ris Benedicti plurimum decliauerant: Quamobrem permotus Odo ipſe

Abbas ſeruoꝛem ſemimoꝛtuum denuo excitauit ⁊ multa ad Mõachoꝝ inſtructionẽ ſcripſit vbi ⁊ paulopoſt in dño ſactiſſime obiit.

papa .127 Ando papa natiõe Ro.poſt Anaſtaſiũ põtificẽ ſedit meñ.6.Cui⁹ vita admõm fuit obſcura ideo nil de eo mẽoꝛia dignũ hẽm⁹ moꝛiẽs ãt i beati petri Baſilica ſepelit. 917 6116

Erẽgart⁹ hui⁹ nois ẽs poſt Berẽgariũ pmũ accepto Jmpio impauit i italia annis.7. Hic itaqꝫ cũ Ciſalpinã Galliã tm̃mõ tueret iter vngaris dedit vt in ethꝛuriam irent mõ ſine vllo ſuoꝝ maleficio tranſirẽt:At vngari poſtea fedus nõ ſeruãtes multis in locis deſceuierũt ⁊ multis incẽſis euerſiſqꝫ vꝛbib⁹ quas ipſi occupauerãt ingentẽ inde pdã aſpoꝛtarũt:Cõtra aũt hũc Berẽgariũ Rodolphus Burgũdioꝝ rex hoſtili manu in Jtaliã deſcẽdit ⁊ ſuoꝝ fraude eũ deiqꝫ rgno puauit ⁊ ſpoliauit:Jn cui⁹ qdẽ loco poſtea.3.ãnis rgnauit:ipſe aũt Berengarius ad vngaros ꝓfugiens poſt.3.ãnũ Salardo Duce in Jtaliam veniens ⁊ Bꝛixiam ⁊ Bergomum atqꝫ Papiam vi captas ſpoliauit ac eas igne ⁊ ferro magna ex parte vaſtauit.

O ãnes ei⁹ nois.3.papa.Sergi pape filius poſt Landonẽ põtificẽ ſedit ãnis.13.menſibus.2.⁊ diebus.3.Hic pmo cum violenter Epatum Rauenatũ occupaſſet ppli tu-
papa.128. multu pulſus Romã venit ⁊ papatũ intuitu pris obtinuit.Quẽ cum adept⁹ fuiſſꝫ ꝯſtitꝫ ꝯ Saracenos Jtaliã multis i locis occupãtes vna cũ Albꝛico Ethꝛurie Marchiõe(i auxiliũ vocato)ꝯflixit ⁊ ſupatos ab italia depulit:Quo facto ipe põtifex in triũphi modũ Romã rediit:Sed cũ ex huiuſmõi triũpho victoꝛia ſibi ſoli vẽdicaret Albꝛici odiũ in ſe plurimũ cõcitauit:Qua ex re magna ꝙ inẽ ipm põtificeꝫ ⁊ Marchionem oꝛta eſt diſcenſio ita vt põtifex Marchionẽ e Rõa expelleret:Jndignatus etiã Marchio Oꝛtbaꝫ oppidũ cõceſſit:ibiqꝫ ꝯſtitutus vngaros i Jtaliã inuitauit:Qui puinciã ingreſſi⁹ plus fere calamitatis Jtalie intulere ꝙ antea Saraceni:Et licet Albꝛicus ipſe cũ vngaris pepigiſſet vt tuſcoſ intactos pmitterent minie tñ fedus ſeruarũt:imo magis cum ipſis ſeuiere pueros ac virgines feminas abducentes ⁊ natu grandioꝛes interficientes:Hac igitur pde dulcedine illecti vngari frequenter poſtea italiã repetebãt:Nec ab eoꝝ excurſiõibus Lõbardia noſtra immunis fuit:qb⁹ cõplurie vꝛbes in ſolitudinẽ ſũt redacte.Eo ſiqdem tumultu menia vꝛbis noſtre Bergõi ⁊ edes pene oẽs ſunt euerſe:Mantua etiã ferme tota fuit deſtructa vnde ⁊ ad ppetuã cladis memoꝛiã etiã locus vbi hactenus ciuitas erat vngaria nũcupaẽ:Hac itaqꝫ iniuria pmoti.Rõani cum ferocẽ hoſtẽ ſupare nõ poſſent albericũ Marchionẽ apud Oꝛtbã oppidũ capiũt ⁊ de eo ſuppliciũ ſuſcipiũt:ioãnẽ vo a militib⁹ Guidonis captũ i vicula cõiectũ enecarũt:in cui⁹ locũ alter ioannes ſurrogaẽ veꝝ qꝛ petri ſedẽ vi occupaſſe dꝛ e ſede ſtatim deiect⁹ inter põtifices ꝯnumerari nõ meruit.

Henric⁹ pm⁹ O thõis Saxonũ regis fili⁹:hoc ãno in Germania Jmpiũ aſſumens imperauit ãnis.18. 921 Sed nec ipſe inter impatoꝛes ꝓputaẽ eo ꝙ in italia nõ imperauerit:nec p põtificẽ coꝛonat⁹ fuerit.Fuit hic in coercendis vngaris atqꝫ Boemis vir glioſiſſimus:Cuius vxoꝛ Mathildis illuſtriſſima Matrõa mire ſuauitatis:⁊ grie ac mãſuetudinis mulier oiumqꝫ aliaꝝ virtutũ ſplẽdoꝛe illuſtrata fuit:de ꝗ nõnulli celebꝛrimi ſcriptoꝛes mira ſcripſere:ꝗ ſua virtute Saxonũ familiã pl⁹imũ exaltauit.

Hugo Ugo Arelatenſis Comes p⁹ Berẽgariũ Jmpauit i Jtalia ãnis.x.hũc Jtali ꝯ Rhol 921 6120
fuꝫ Burgũdũ ꝗ Berẽgariũ Jmpio puauerat i Jtaliã vocauere:Cui abſqꝫ cõtẽtione Rodulphus cedẽs i Burgũdiã ſe trãſtulit:Qui Jmpio ſuſcepto moꝫ ꝗ ipm i regnũ vocauerãt ſuſpectos hñs m̃tos illoꝝ i exiliũ miſit:ꝗ ad Arnoldũ Bauaroꝝ ducẽ accedẽtes tãdẽ illũ i Jtaliã duxert.Cũ ãt Veronã pueiſſꝫ Ciues ſtati itra vꝛbis mẽia bẽigniſſie recipiẽtes italie regẽ appellauert:veꝝ hugo hic i eũ mouẽs i ꝑlio ꝯmiſſo hoieꝫ ſupauit ⁊ veronã recepit:tãdẽ hugo cũ paraſſꝫ iiurias Stephãi põtificis m̃ctati vlciſci i ipo appatu moꝛit.

Eo.6.papa .natiõe Ro.hoc ãno poſt Joannẽ põtificẽ legiptimus ſuffragñs põtifex
papa. 129 creatus ſedit meñ.6.⁊ diebus.15.vir vtiqꝫ bonus ꝗ nil tyrãnicũ i vita pſe tulit imo 930 6129
reuocaẽ ad ꝯcoꝛdiã ciueſ temeritate ac ſtulticia poꝝ põtificũ adhuc tumultuãtes ꝯpõereqꝫ

res Italas pacare externũ hoſtẽ ꝓpulſare barbaros ab Italie ceruicib⁹ conatus ẽ. Sȝ dũ i his laudabilib⁹ opib⁹ verſaret. 6. põtificat⁹ ſui mẽſe mozit: ꝛ i btĩ petri Baſilica ſepelit.
Rhodulphus autem Burgundie Dux qui ſuperioribus diebus hugoni Arelatenſi comiti in Italia ceſſerat hoc anno francorum Rex factus regnauit annis. 2.

Tephanus eius nominis. 7. papa natiõe. Ro. poſt Leonẽ ſedit annis. 2. menſe vno: ꝛ papa.130.
6130 931 diebus. 12. Cuius quidẽ vita manſuetudinis ac religiõis plena fuit Moriẽs autem in beati petri Baſilica ſepelitur.

Spireneus quidam Boemie Dux vir Juſtitia ꝛ religiõe illuſtris: hoc tp̃e henrici Germanorum regis ſuaſu primus chriſti fidem deuotiſſime recepit: quo facto mox vna cum fide opibus ꝛ copijs auctus etiam rex eſt appellatus.

Ugibert⁹ Lothoringie ꝓuincie princeps vir ſctitate ꝛ ceteris virtutibus inſignis hiſdẽ tp̃ibus ob virtutib⁹ ꝛ claris miraculis ſctis aſcribit: qui iter cetera ſue virtutis opa dũ viueret Gamaltenſe Cenobiũ in Francia ꝓprijs expenſis magnificẽtiſſimis opib⁹ extruxerat.

Uinceſlaus aũt p̄dicti Spirenei Boemie regis fili⁹ a p̃ris bonitate nequaq̃ degenerãs his q̈ȝ tp̃ib⁹ a frẽ noie Boleſlao pp regni cupiditatẽ ſeditioſiſſime iterimit: cui⁹ vita poſtmõȝ ꝓbata ꝛ miracul⁹ poſt mortẽ editis iter ſctõs rrferri meruit: cui⁹ necẽ cũ itellexiſſȝ otho Germanoꝝ rex eã multã nequaq̃ pati voluit: Eidẽ. n. paricide fratri bellũ indixit: ꝛ multis ac multis eum cladibus afflixit: quo tandẽ ſuperato ꝓuinciã in ſuã poteſtatẽ redegit.

Sanguinis fons: hoc ãno: vincẽtio Gallo ꝛ philiberto hiſtoricis digniſſimis teſtãtib⁹: i Ge
932 nua vrbe maritima i loco vbi dr̃ Fõtanella p diẽ itegrã largiſſime effluxit: qui ꝛ future calamitatis vrbis ciuib⁹ demõſtrauit: eo qꝛ eodẽ ãno ſaraceni ex Aphrica ſoluẽtes i Italiã venere: ꝛ Ethruriã p̃ oẽm populantes ẽt Genuã vſq; puenerũt: ꝛ eã graui obſidiõe preſſam tandẽ ceperũt: quã cũ hoſtili modo diripuiſſent trucidatis oĩbus qui arma induere poterãt: impuberes ac mulieres oẽs nauibus ipoſuerũt: ꝛ ingenti ditati p̄da domũ regredi ceperũt: at Genuenſes merchatores: vt iacobus eoꝝ theologus in ſua chronica ſcribit hoc audiẽtes ꝯturbati tumultuarie claſſem coadunarũt: ꝛ illos cũ ingẽti fremitu inſecuti: ſũt: ꝛ de hoſtibus ſtrage edita predam omnẽ cum liberis ꝛ vxoribus recuperauere.

Ludouic⁹ caroli ſimplicis fil⁹ hoc ãno poſt Rhodulphũ frãcis regnare cepit. ꝛ reg. ãnis. 16

Othari⁹ ei⁹ nois ſs hugonis p̄dicti fili⁹ hoc ãno p̃re defũcto iperiũ ſuſcipiẽs ipauit i Lotharius
6132 933 Italia ãnis. 2. Hic Romanoꝝ amic⁹ exiſtẽs ꝯ othonẽ henrici filiũ bellũ duriſſimũ ſuſcepit: qꝛ cũ otho Romã igredi anniteret hic eidẽ aduerſari cepit: p q̃ maxie cedes hic ide cõmiſſe ſũt: Huius vxor Adalinda mulier clariſſima fuit: q̃ eo mortuo othoni nupſit.

Oannes. xi. papa natiõe. Ro. hoc anno Stephano põtifici ſurrogatus ſedit annis. 4 meñ. x. ꝛ diebus. 15. Et poſt ceſſauit ſedes dies. 12. De iſto nil memoria diguũ habet. Papa.131.

Petrus Cãdian⁹ ꝛ ipſe hoc ãno ſuffragijs oiũm. 20. venetoꝝ Dux creatus ducauit ãnis. 4 Hic pp Italie iperij debilitatẽ occaſiõeȝ nact⁹ prim⁹ venetoꝝ potẽtiã i Lyburnis ꝛ dalmatis auxit: Deide Genua a Saracenis nup Spoliata i Mari ſuos exaltauit: ꝛ ſup oẽs Italos potẽtiões õmõſtrauit: pp q̃ Albertũ berẽgarij. 3. filiũ q̃ tũ Rauene perat q̃ auxilio comacleſiũ ꝛ Juſtinopolitanoꝝ mercatores venetos iſeſtabat deuicit: ꝛ comaclũ vrbẽ expugnauit: ꝛ tãdẽ captũ diripuit ꝛ ſuccẽdit: ide i Juſtinopolitanos mouens eoꝝ vrbẽ ſilr ſpoliauit ꝛ exuſſit: Quib⁹ malis pmoti Juſtinopolitani: vt pacẽ ſibi ꝑpararẽt eidẽ petro duci ꝛ ſucceſſoribus ſuis centũ Amphoras vini ſingulis annis exoluere promiſerunt.

Erẽgari⁹ hui⁹ nois. 3. p̄mi Berẽgarij ex filia nepos hoc ãno i Italiã veniẽs mortuo lo
6134 935 thario ipatore iperio potitur: ꝛ cũ Alberto filio ipauit ãnis. xi. vir certe digniſſimus ac acri aio ꝛ iduſtria celebris: Qui cũ apud vngaros exul a p̃ria militaret audiẽs henricũ Bauarie Ducẽ vngaros ſupaſſe: ꝛ vniuerſã citrapadanã orã occupaſſe: cũ mag̃ exercitu i Italiã deſcẽdit ꝛ henricũ ex italia depulit: q̃ quidem effugato ipſe vniuerſam italiam obtinuit: ꝛ iperatoris nomẽ ſibi indidit: ꝛ Albertũ filium Italie regẽ nuncupauit Cumq; italos nimiũ honoribus ꝛ vectigalib⁹ p̄mere cepiſſȝ: Alũda Lotharij vxor mulier ſiidez

celebris ꝛ famoſa eidē ꝓ viribus reſiſtere cepit:pp ꝙ indignatus Berengarius eā ꝯprehē dere fecit:ꝛ i Sarda veronēſis agri opido carceri mācipauit ſola ancilla eidē ꝓ ſuitio cō ceſſa:ꝛ hoc quāmaxie ne papiā dotalē vrbē repeteret aut alienare poſſz:qḋ vidētes italie ꝓceres.ſ.hois ſupbiā atq; iniuſtitiā:q: oia ꝯ ius faſq; ſibi vēdicaret vna cū Agapito pōtiſice Romano Othonē Germanie regē i Italiā vocāt:Qui Foꝛūiulij cū.40.armatoꝝ milibus igreſſus Berēgariū ꝛ Albertū filiū reg̃ italie deturbauit:Alūdā vero lotharij relictā ē carcere eductā vxoꝛē duxit:ideq; diſcedēs hac moderatiōe vſus ē:vt reb9 iter pōtificē ꝛ ipſū Berēgariū ꝯpoſitꝭ eidē Berēgario ꝛ alberto veniā pſtitit:ac lūbardiā oēs Romādiolāq;:Aquilea ꝛ verona exceptis:gubernādas ꝯceſſerit:Cūq; otho cū Alunda i Germaniā ꝯceſſiſſet Berēgarius haud multopoſt ira ſucceſus ꝯ Athonē quendā canuſſe oppidi dñz:eo ꝙ Alundā liberaſſz:bellū indixit:atq; ipſū eo i oppido diu obſedit:Dūq; tribus ānis:ꝛ eo ampli9 eū dura obſidiōe oppreſiſſz:Atho tedio affectus:othoni ipius tyrānidē ſignificauit:Quāobrē otho pmotus ſtatiz ꝯ Berēgariū i Italiā deſcēdit:quē ꝛ poſt lōgas ꝯcertatiōes ac plurimas cedes:tandē victū i poteſtatē accepit:ꝛ ſtatiz alteꝝ Cōſtātinopolim alteꝝ vero in Auſteriā exilio relegauit:vbi ꝛ demū ambo vitam finierunt.

papa.133. Eo.7.papa natiōe.Ro.hoc āno Joāni pōtifici ſuccedēs:ſedit annis.3. mez.6.ꝛ dieb9 .x.Qui aſſumpto pōtificatu cum eſſet remiſſus vir nil memoꝛia dignum poſt ſe reliquit:Moꝛtuus vero in beati petri baſilica ſepelitur. 938 6137

Petrus vrſi particiachi Ducis veneti filius hoc eodem anno vigeſimuſpꝛimus venetiaruz Dux creatus ducauit annis.3.De q̃ nil memoꝛie dignum habere potuimus.

Petrus aūt Candianus huiuſce gētis ſs petri candiani quondā Ducis filius poſt pdictum peträ Ducē legiptimis ſuffragijs ſs ꝛ vigeſimus venetiaꝝ Dux creatus ducauit annis.17. 941
Eodē aūt anno Sol p aliquot dies veluti ſanguinez emanans apparuit:ꝛ ſtatim apud venetias:ꝙ maxime:ac ēt alibi repentine plurimoꝝ hominū moꝛtes ſubſecute ſunt.

papa.134 Tephanus.8.papa natiōe germanus poſt Leonē pōtificem pꝛedictum ſedit annis.3. meñ.4.ꝛ diebus.15.Hic cuz pōtificatum ſuſcepiſſet:ita Romanoꝝ ſeditiōibus vexatus.eſt:vt nil memoꝛia dignum ab eo geri potuerit:quin tam turpiter ab eis mutilatus:tamq; ignominioſe truncatus fuit:vt quoaduixit in publicum pꝛodire non fuerit auſus:Eo autem moꝛtuo ceſſauit epiſcopatus dies.x. 942 6141

Cōſtātinus pdicti Cōſtantini filius.46.Cōſtantinopolitanus iperatoꝛ poſt pr̄em iperauit annis.12.Cōtra hunc nobilioꝛes plebem cōſtantinopolitanā tumultuarie ꝯcitarūt:Quo deniq; ab eiſdē capto eidem caput ꝛ Barbam abꝛaſerunt:ꝛ ſic deluſum in inſulā quādā relegauerunt:veruz nō ita multo poſt Romanus eius filius ſeditioſos ciues capiens eos ea turpitudine affecit:qua ꝛ ipſi eius pr̄em affecere. 944

papa.135. Artinus.3.papa pr̄ia.Ro.poſt Stephanum pōtificem ſedit ānis.3.meñ.6.ꝛ diebus .14.Uir quidem manſuetiſſimus atq; placabilis qui omiſſis belloꝛum cōtentiōibus totum ſe religiōi dedit templa reſtaurans paupereſq; mira pietate fouens ꝛ tandem moriens in beati petri Eccleſia ſepelitur. 945 6144

papa.136. Gapitus eius nois ſs papa natiōe.Ro.poſt Martinū pōtificē ſedit annis.9.meñ.7.ꝛ diebus.x.Homo ſane magnanimis:qui othonē Germanie regē ꝯ Berengariū Jmperatoꝛē(vt dictum eſt)in Jtaliam vocauit:Cuius ope inter hunc pōtificē ꝛ ipſum Berēgarium lites cōpoſite ſunt:Fuerat hic vir valde innocens ꝛ reip.chꝛiſtiane amatoꝛ pcipuus Qui cum moꝛtem obijſſet in beati petri baſilica ſepelitur. 949 6148

Uiri diſciplinis excellentes.

Racherius Monachus ꝛ veronēſium epus vir doctiſſimus tēpeſtate hac multa cōpoſuit Qui ꝛ ab hugone Jmperatoꝛe ſuperioꝛibus diebus apud papiam vrbem exilio damnatus fuerat eo ꝙ nimium aperteq; in eius moꝛes deteſtabiles inueheretur.

Manolus ſimiliter Monachus ꝛ Cluniacenſium Abbas vir vtiq; ſanctus hiſdem tempoꝛibus in Cluniaco Monaſterio ; poſt quedam ſcripta ; magnum ſui apud poſteros

vita ⁊ miraculis reliquit exemplum.

Bruno colonienſis epus Othonis primi Germanus tēpeſtate hac ob vite ſctitatez maxio in pcio hitus eſt: qui pter doctrinā maxiaȝ ⁊ ſanctitatē: Monaſteriū celeberrimuȝ apud Coloniā ſub titulo beati panthalemonis martiris fundauit ac maximis īpenſis tandem perfecit: Deinde Colonienſi Epiſcopio Ducatus dignitatem obtinuit: ⁊ alijs cōplurimis exornauit gratijs ⁊ beneficijs que nunc vſqȝ obtinet.

950 Antropomorthitaꝝ hereſis p hoc ipſū tēpus ī Cytrapadana pūicia ꝙ maxie ſurrexit: ſȝ parum durauit: qr Racherius pdictus Ueronenſiū epus vir doctiſſimus: ⁊ ceteri cōprouinciales epi virili aīo occurrētes exterminarūt: Dicebant aūt Antropomorthite vt Gratianus .24.q.3. ſcribit: p eo ꝙ quadam ruſtica ſimplicitate: Deum humana membra habere: que in diuinis libris ſcripta ſunt arbitrabantur: Antropos enim grece latine nuncupātur hō: ignorantes domini vocem qui ait: Spiritus ſanctus eſt deus: Incorporeus enim eſt. Nec.n. membris diſtinguitur nec corporis mole cenſetur.

951 Paraſſum aūt nobilis ⁊ vetuſta lumbardie ciuitas olim a quodā paraſio: vt aiunt: troianorū principe ī Glara abdua ꝯdita huiuſmōi Antropomorthitarū heres infecta his tēporib⁹ ſanis patrū monitis nō obtēperās: ſȝ ī hereſi pdicta obſtinato aīo pſeuerans Imo eā obre circūuicinas vrbes catholicas: ꝯtinue armis vexare nō deſiſtēs cū bene monētib⁹ parere recuſaſſȝ a Mediolanēſi Archiepo atqȝ alijs ꝯprouincialibus epis deſtruit: ⁊ ſolo penit⁹ equat: Ipſe.n. Mediolanēſiū archiepus auctoritate aplica vicinas vrbes ad arma ꝯ eū ꝯcitauit. Qui tumultuarie ī eā Irruētes tādē ceperūt ⁊ diripuerūt: qua quidē ſpolia ta ignem imiſerūt ⁊ vniuerſā exuſerūt: ⁊ adeo muros euerterūt: vt vix vrbis veſtigiū remāſerit: vident tñ adhuc alique ipſius vrbis ruine: ꝗ vrbis dignitatē pſe ferre demōſtrāt Ipſius aūt vrbis nōnulli ciues cū catholicis bene ſentiētes Cremā opidū haud pcul ab ea extruxerūt: qđ poſtmōȝ ī Cremonēſiū ꝯtumeliā Federicus barbaroſſus īpator mirū imodū auxit: vt infra loco ſuo dicem⁹: Huius aūt Dioceſis agrū Archiepus Mediolanēſiū ⁊ placētin⁹ Cremonēſiſqȝ epī īter ſeſe partiuere. Unde ⁊ Triuiliū vailatūqȝ ac fulcharia iſula ꝑ Mediolanēſi obuenit. Caranatiū vero oppidū ⁊ ipſius cremonēſis agri pars Cremonenſi epo Altera vero pars placentino declarata ſunt Eo ēt in loco prepoſitura adhuc dignitas extat, que nōnulla cōfert beneficia. Ex hac quidē ciuitate clariſſime quedam comitum familie.ſ. de curte ⁊ de Camiſano (vt tradunt) emerſere Sunt tamen qui dicant hanc ciuitatem henrici tertij īperatoris temporibus equatam fuiſſe.

954 Lotharius Ludouici francoꝝ regis filius hoc anno francis regnare cepit ⁊ regnauit ānis. 32.ꝗ qdē āno tāta fames ī Gallia ⁊ burgūdia fuit: vt ppli vix hūano cibo ſuſtētari poſſēt:

958 Petrus.23. venetiaꝝ Dux hoc āno cōibus ſuffragijs elect⁹ duc. ānis. 7.⁊ dieb⁹.6. Hic petri cādiani Ducis frater fuit: vir ſane lubricus ac luxurioſus: ꝗ cū vxorē noīe Ioannā haberet ī Monaſterio ſcti zacharie monachari coegit: vt hugonis ethrurie ꝯmarchi ſororē honeſti⁹ ducere poſſȝ: ex qua iā filiū ſuſceperat: Quā cū duxiſſȝ idignati affines ⁊ alij veneti ciues ꝯ ipſū ꝯſpirationē fecerūt: ꝯſpiratiōeqȝ facta ī ipſū pplm ꝯcitauerūt: qui Impetu facto illū in palatio recluſerunt: Cūqȝ ſe pallatio tueret: ignē cū puluere et Sepulchro mixtū piecerunt Qui illū vna cū filio vxoreqȝ ac palatio necnon ⁊ ſancti Marci ſancti Theodori ſancte Marie in Zubiniaco eccleſias ac pluſꝙ trecentas Ciuiū domus cōbuſſerūt Ducis vero cadauer tandē ad Marcellū pbroſe delatū mēbratiȝ ceciderūt: eo nāqȝ regnāte Othone Imperatore ꝯcedente: Gradenſis ecclia pāiarchalis venetis declarat.

6158 959 Ioannes.12. papa natiōe lumbardus Alberti (vt aiunt) Italie regis fili⁹ hoc āno Agapito pōtifici ſuffect⁹ ſedit ānis.7. meñ.x.⁊ dieb⁹.5. Hic ꝑ octauian⁹ vocabat: hō ſiquidem ab ipſa ſua adoleſcētia pbris ⁊ ſceleribus oībus ꝯtaminatus ac magis venatiōibus ⁊ voluptatibus ꝙ orōni ⁊ lectiōi deditus: Cuius quidē indignitate pmoti cardinales lrīs Othonē Germanie regē obſecrāt: vt clerū pplmqȝ.Ro.e ioānis iſtius manib⁹ liberare dignet: aliter de xpiana fide actū eē: Et dū otho expectaret: re p iudices patefacta Joannes papa.136.

hic ira percitus duos cardinales cepit: ꝛ huic naſū illi vero manū abſcidit: otho itaqꝫ in Italiā ingreſſus Romā cū mag̃ comitatu acceſſit: ꝛ a Joāne honorificētiſſime ſuſcipit: atqꝫ ab eo (vt quidā tradūt) coronatur: Indeqꝫ aliquātulum Ciuitatis ſtatu ꝓpoſito ꝓuocatiſqꝫ Italicis epis ꝯciliū indixit: in q̃ quidē ꝯcilio hois vita peſſima adiudicata ē: Sed dū in turpitudinibus Joānes hic pertinax haberetur e Roma tandē fugit: ꝛ in mōtib⁹ quibuſdam dilituit: Nec ꝓpterea pniciosiſſim⁹ hic vir a malis ſuis pedē auertere voluit: ſed i ꝓpoſito malo ſic pſeuerās tādē i adulterio deprehēſus a viro adultere ꝯfoſſus interijt.

Sciſma decimum ꝛ vndecimum.

Depoſitoqꝫ Joānne pōtifice pplus ac clerus. Ro. Leonē quēdā. Ro. Ciuē lateranēſis ecclie diaconū pōtificē creauit ꝛ elegit: quē ſtatī otho ꝯfirmauit: q̃ ꝯfirmato ſtatī otho ad ſpoletū Ciuitatē ſe trāſtulit: verū eo abſcēte pplus. Ro. a ꝯſanguineis Joānis p̄dicti pōtificis inſtigatus eiecto Leone Joānē reuocauit: Leo aūt pulſus ad Othonem Spoletū ꝯfugit: Quē dū reuocare ēt p arma preparat Joānes ꝓfocatur: Nec ꝓpterea eo mortuo ſeditio leuata ē: Jmo Romani i ei⁹ locū Benedictū quēdā ſubrogāt: ꝛ ab iperatore ꝯfirmari cōtendūt: Qđ cū ille recuſaret nihilominus i beati petri ſede ꝓ pōtiſice ptinaciter locarunt: ea de re Jndignatus otho coegit Romanos abrogato Benedicto Leonem ſuſcipere. 960

papa. 177. Enedict⁹ ei⁹ nois. 5. papa natiōe. Ro. hoc āno ex ſeditiōe ab ijs q̃ Joāni cognatiōē ac factiōe ꝯiūcti fuerāt pōtifex creat⁹ ſedit meñ. 2. ꝛ dieb⁹. 5. Sꝫ otho ei⁹ electiōeꝫ nequaq̄ approbās: Jmo Romanos id maxime fieri ſuppliciter expoſtulātes: aſe repulit ꝛ ferro flāmaqꝫ oia vaſtādo que circa vrbē erāt ꝓpulit deiecto Benedicto Leonē ſuſcipere adegitqꝫ ſacramēto nil eaꝝ reꝝ imutaturos quas ipſe ipator i re pōtificia ꝯſtituiſſꝫ: ꝓpoſitis itaqꝫ hoc modo rebus otho in Germaniā redijt: Benedictūqꝫ iſtū ſecū ducēs: qui nō ita multo poſt dolore animi apud hayſpurgā Ciuitatē vbi relegatus fuerat moritur.

papa. 178 Eo itaqꝫ ei⁹ nois. 8. papa a clero pploqꝫ. Ro. pōtifex creat⁹ ſedit anno vno ꝛ meñ. 4. hūc: vt dictū ē: i locū Joānis electū Romani abrogātes Benedictū ſuffecerūt: Qua ex re Otho iratus ꝓpulit eos leonē ſuſcipe: Qui ſtatī pōtificatu inito ad reprimēdam. Ro. maliciā: qui ſuos paſſī itrudebāt O thonē ipſū coronauit: ꝛ vniuerſalē Auguſtū declarauit oēmqꝫ eligedi pōtificis auctoritatē a clero pploqꝫ. Ro. abſtulit: ꝛ Gratiano refferēte i ipſū Othonē trāſtulit: vt hēmus in canone. 63. di. c. in Synodo: Et nō mō iperiales titulos veꝝ ēt oēs donatiōes p iuſtinianū Carolūqꝫ iperatores ecclie Romane factas Leo hic O thoni ꝛ eius ſucceſſoribus ꝯceſſit: vt. ſ. italiaꝫ ab iuaſoribus defenſarēt: ſic habet in Decreꝫ eadem di. per totum. Quo autem genere mortis hic obijerit non habetur.

Nicephorus Cōſtātini iperatoris fili⁹. 47. ꝯſtātinopolitan⁹ ipator poſt mortē p̄ris ipauit i oriēte ānis. x. Hūc Ciues p factiōeꝫ reg̃ pulſuꝫ: O tho egregi⁹ adoleſcēs primi othonis fi⁹lius annuēte p̄re i regnū reſtituit ꝛ ꝯfirmauit: Ea pp Nicephorus ſororē ſuā theophaniā iā a p̄re Cōſtātino primo pactā: ſed poſtea denegatā in matrimonium cōfirmauit. 961

Fratris Jacobi Bergomēſis ordinis fratrū eremitaꝝ diui Aug. Jn oimoda hiſtoria noviſſime ꝯgeſta Chronicaꝝ Supplemētū appellata: Liber. 12. feliciter hic Jncipit.

Operium tituliqꝫ iperiales a Romanis Galliſqꝫ ac lōgobardis nr̃is ablati ꝛ ab Othone nunc ſuſcepti: hic primū in Germaniā tranſferunt: vbi ꝛ nūc vſqꝫ ꝯſeruātur: Et qm̄ deo auxiliante hoc in loco in Germanorum Jmperiū deuenimus: nō alienū videtur: ꝓ huius excellentiſſime dignitatis cognitiōe conſcribere: quo potiſſimū tempore hoc Jmperatoriū nomē qđ in tāto habitū ē p̄cio: initiū ſumpſerit: De q̃ quidē altius repetētes ſic hētur Romanā vrbē (vt ſupradictū ē) reges primū gubernabāt: qui nullis obnoxi legibus domi pplm foris exercitum ꝓ ſuo arbitratu regebant: ꝛ nunc belli: nūc pacis artibus rem Romanam

hac arte plurimū auxere eoqȝ nutriēdo pduxere: vt bonā libertatis frugē maturis iā viribus ferre poſſ3. Tarquino deinde ſupbo pp imoderatā dñandi licētiā reg exacto regia poteſtas prorſus i vrbe ceſſauit: Sub ꝯſulib' poſtea a Dictatorib' ꝯſularicȝ poteſtate tribunus: q̄ fuerūt pplo magiſtrat' ꝛ res ꝛ nomē emerſit iperij: p q̄ Aphrica pene tota magna q̄ Aſie pars vltra Armeniā ꝛ caucaſū mōtē armis ſbacta ē: Europe vero hiſpanye Gallijs grecia Tracia alijſqȝ ſubinde regiōib' bello domitis lōge lateqȝ Romanoꝝ opes patuere: Hoc tam amplo: vt ſupius expreſſū ē: p quadringētos ꝛ.60. annos ab vna repu. parto auctoqȝ iperio frui deinde p iteſtina arma nō licuit: Quoꝝ cā atqȝ initiū vt diximꝰ ex imoderata regnādi cupiditate: ꝛ certamine factionū ortū fuiſſe: iperatores hinc creari cepti: qd añ caſtroꝝ armoꝝqȝ nomē fuit: id tāq̄ iteſtino vigēte bello intra menia iductū verbo quidē legiptima poteſtas re aūt vera dñatio erat: Qui eni repu. occupata Romanis dñabant: iperatores ſe appellari nō ſolū equo: ſ3 ēt libēti aio patiebant: qr iperatoriū nomē ꝛ gratius ꝛ tollerabilius Rome erat: q̄ quiſq̄ alius titulus: qui dñatiōis ſpeciē pre ſe ferre videret: Erat quippe iperatoria dignitas apud priſcos Romanos lōge inferior regia dignitate: Cur aūt poſtea hoc iperatoriū nomē in tāto hitū ſit pcio cām fuiſſe exiſtimo qr cū illi q repu. Ro. toticȝ pene terraꝝ orbi dñabant ſe iperatores nūcuparent forte poſteriores credidere ſicut illi potētia ceteros alios anteibāt: ſic ēt nomē q̄ vtebant: reliqs oībus anponēdū eē: hinc talis opinio orta deīde mltis tpīb' iueterata obtinuit: vt iperatoria dignitas alijs excellētior hēret: S3 ab initio quidē ſingulis iperātib' cū Marcus lucius: vt dictū ē: primus alijqȝ poſtea ſimili exēplo ducti ſibi ꝯſortē iperij delegiſſent: duo iterdū principes eo tpe extitere: qui ſe Romanoꝝ nūcupabāt iperatores: poſtea vero q̄ Cōſtātinus magnꝰ relicta Roma ad oriētē ſucceſſit: factū ē ꝯſuetudine: vt diuiſū oriētis illud hoc occidētis diceret: vaſtata deinde a Gothis Italia iperiū vſqȝ ad carolū magnum i occidēte ceſſauit: Carolo mag poſtea iperij dignitatē occidēti reſtitutā vſqȝ ad Ludouicū Arnulphi filiū iperiū apud Gallos ne paruū hūit icremētū: verū poſtea principū illorū ignauia ſplēdor ille. Ro. iperij in obſcuras tenebras ꝯuerſus ē: Atqȝ ita iperiū q̄ annis centū decē franci potiti fuerāt demū in lōgobardos nr̄os trāſlatum eſt: Indigētibus poſtremo noſtris Duce tam preclari nominis in Germanos Duce Othone henrici regis filio tranſlatum eſt: atqȝ vſqȝ in preſens obſeruat.

Germani nāqȝ Romanoꝝ tpīb' modici: aut nullꝰ ferme fuerēt pcij: ꝛ ppea veteres ſcriptores pauca de eis ſcripſere: q̄ ipſa Germanorū ꝓuicia p tpa Auguſti Ceſaris: iperio cepit eē ſubiecta: Et iō pauca i ea rebꝰ geſtis illoꝝ tēpoꝝ ſimilia ꝯtigit fieri: Et ſi quid forte memoria dignū ab eis geſtū fuit ſcriptores (vt crediderī ego) pp noiū illarū gētiū barberiē ſcripto mādare nequiuerūt: Ferūt tn̄ pliniū ꝛ Samonicū hiſtoricos aliqua de ipſis Germanis ſcripſiſſe q̄ antiquoꝝ negligētia iteriere: Corneliꝰ tn̄ tacitꝰ de Germanoꝝ legatis Romā tpe pōpei magni miſſis ſic iquit: itrauere pōpei theatrū: q̄ magnitudinē ppli viſcerēt illic ꝓ ociū: Neqȝ eni ludicris ignari oblectabāt: dū ꝯſeſſū cauee: diſcrimina ordinū quis eques: vbi ſenatꝰ pcūctant: aduertere quoſdā cultu extraneo i ſedibꝰ Senatoꝝ: ꝛ q̄ naꝫ forēt rogitātes: poſtq̄ audierūt: eaꝝ gētiū legatis id honoris datū: q̄ virtute ꝛ amicitia Romana pcellerēt nullos mortaliū armis ꝛ fide añ Germanos eē exclamāt: digrediuntqȝ: ꝛ iter pres ꝯſidūt: qd comiter viſentibꝰ exceptū.

Germanie deſcriptio.

Germania igr̄ Regio (ꝓ more ſuſcepto) poſt Scythiā inferiorē iter Danubiū Rhenūqȝ fluuios atqȝ occeanū ꝯcluſa ē: a ſeptētriōe aūt ꝛ ocaſu occeano cingit. Ab ortu vero Danubio ꝛ a meridie Rheno finitur: Hec quippe in duas diuidit partes: Supiorē v3 ꝛ Inferiorē: in ſupiore aūt ſūt Saxones ab Eleucis Rheno diuiſi vbi occeanū influit: quibus quaſi ſemp bello ꝯtēdūt deinde Bauaria Auſteria Sueuia Bohemia ꝛ Alemania: ac ſecus lemnij fluēta eſt Cumania ꝛ alie natiōes multe: in inferiore aūt Germania ab Albio flumine ad occeanū ꝓtenſa: que circha Rhenum cōſiſtit: ſunt Albia Daunia Norwenia Ruſſia Marchomandia ꝛ alie natiōes: Ferunt vniuerſā Germaniā. 54. gentes inhitare:

Ut Anſimari Quadungeri ⁊ alie gentes ferociſſimi ⁊ indomiti animi quarũ imanitas ẽt
in ipſis vocabulis horrorẽ ſignificat.

Otho itaqꝫ prim' Germanoꝝ Jmpator henrici quõdã regis ex Mathilda filius: hoc
anno poſtq̃ i Germania.x.⁊.8.annis regnauit iperator a Leone põtifice declarat' ipe 962 6161
rauit ãnis.12.Uir vtiqꝫ chriſtianiſſim' ⁊ Eccl'ie Romane amator atqꝫ acerrim' defenſor:
Qui domito Boleſlao Bohemoꝝ rege ⁊ hugone pariſienſiũ comite ſupato ẽt aduerſus
vngaros Germaniã vaſtãtes plurib' dieb' decertauit eoſqꝫ tãdẽ ad iternitionẽ vſqꝫ dele
uit: Tres ꝗ̃ꝫ eo i p̃lio eoꝝ regalos captos a militib' ſuis ad eũ pductos cũ ob clemẽtiam
ſuare conaret. Germani (eo nolẽte) ſuſpẽdio necarũt: Ad quẽ tot victorijs gl'ioſũ duo car
dinales lr̃as miſerũt orãtes vt Ro.eccleſiã aduerſus Joãnẽ põtificẽ ⁊ Jtaliã aduerſus Be
rengariũ ⁊ ei' filiũ Albertũ liberare dignaret: Quib' lr̃is pmotus mox cũ igẽti manu in
italiã deſcẽdit: ⁊ p̃ Berengariũ ⁊ filiũ reḡ deturbauit ac paulopoſt cũ in pſecutiõis ſenten
tiã pſiſterẽt: iterato i italiã reuerſus eoſdẽ ſupatos ⁊ captos i greciã aliũ: aliũqꝫ i Germa-
niã relegauit inde ꝗ̃ꝫ ioãnẽ papã minus religioſe viuẽtẽ põtificatu ſumouit ⁊ Leonem: vt
diximꝰ: ppl'o ſuadẽte põtificẽ creauit: Alia inſup facinora laude digna inuictiſſim' hic ipe
rator ſtrenue geſſit: q̃ breuitatis cã omittunt: Erat eni mitiſſimi ⁊ ſingularis clemẽtie hõ:
⁊ adeo ſaluatoris nr̃i Jeſu xp̄i imitator vt nulli vnq̃ malũ ꝓ malo reddiderit: ſꝫ e cõtra
bona ꝓ malis: Suſcepta itaqꝫ iperij dignitate ſingulis prope ãnis ex Germania i italiam
veniebat: Tãdẽ othonẽ ex Alunda vxore ſuſceptũ admodũ ſenex Rome iperij ꝯſortẽ fe-
cit: vt q̃ p ſe facere nequiret p filium adimpleret: Quo facto in Germaniã profectus eſt:
ibidemqꝫ ſenio cõfectus vienne morit: Cuius corpus in Madebirch Germanie vrbẽ de-
latum in templo ſancti Martini: qȯ ipſe ſumptuoſiſſime ſtruxerat ſepelit.

Joannes eius nois.13.papa natiõe Jtalus ex Narnia ciuitate hoc anno leoni põtifici 962 6161
papa.139. ſuffectus ſedit annis.6.meñ.xi.⁊ diebus.15.Hũc Romani plurimũ pſecuti ſũt: Dede
runtqꝫ operã vt Cãpanie Comes eũ in lateranenſi eccleſia caperet: ⁊ in hadriani molem
deinde in Campaniã vinctũ pduceret: Sed cũ idẽ Campanie Comes nomine Joſredus
cum filio a ioanne Capuanoꝝ principe trucidatus fuiſſꝫ: Joannes hic põtifex poſt.xi.ſue
calamitatis mẽſem liberatus.Romã redijt: Eã obrẽ indignatus Otho cũ filio ſuo para-
tiſſimũ ex Germania ad vrbẽ reduxit exercitũ: vbi ⁊ cõſules Ro.atqꝫ p̃fectũ cũ.12.Decu
rionibus cepit: ⁊ in carcerẽ oẽs cõiecit: q: oẽs capture ⁊ ignominie põtificis cauſa fuerũt:
Et conſules in Germania deportati mandauit: Decuriones autẽ laqueo ſuſpendi ac pre
fectum nomine petrũ malorum oĩum reũ ⁊ auctorem cum ignominia per publica vrbis
loca tractũ ⁊ virgis ceſũ in Germaniã miſit: Deniqꝫ iſto mortuo ſedes vacauit dies trĩ.13
Sclaui aũt qui hadriani põtificis eius nois tertij tp̃ribus fidem xp̄i ſuſceperant: hoc anno 963
zelo fidei ducti in Jtaliã venerũt ⁊ Saracenos qui Gargani mõtem diu occupauerãt igẽ
ti clade ſuperatos e loco deicerunt.
Ungari ſimiliter Sclauorum virtute ⁊ zelo permoti: ⁊ ipſi ſtatim Saracenorum reliquias
ita attriuere: Cõſentia vrbe recuperata iam diu ab hoſtibus capta ⁊ ſuccenſa: vt Otho-
ni magni Othonis filio eo cum exercitibus a p̃re miſſo haud difficile fuerit reliquias bel
lorum abſoluere: Grecoſqꝫ qui cum Mauris federa inierant grauiſſimis prelijs e Cala-
bria ⁊ Apulia eiecerit.

papa.140 Benedictus.6.papa natiõe Ro.Joanni in põtificatu ⁊ calamitatibus hoc anno ſucce-
dens ſedit anno vno ⁊ meñ.6.Qui ⁊ ipſe a Cincio Ciue Romano captus ⁊ in caſtel 969 6168
lum ſancti Angeli truſus vitam finire compulit.
Joannes Nicephori iperatoris Cõſtantinopolitani filius.48.Grecorũ iperator poſt p̃rem
imperauit in oriente annis.6.De iſto nĩl memoria dignũ habemus. 971

papa.141. Donus ipſius nois ſs papa p̃ria.Ro.Benedicto põtifici ſurrogatus ſedit anno vno ⁊
meñ.6.Hic multe modeſtie ⁊ integritatis fuit põtifex: ⁊ ꝓpterea nulla iniuria affectꝰ 972 6170
aut ignominia notatus fuit: Qui tandẽ moriẽs in beati petri Baſilica ſepultus fuit.

6171 972 Oniſatius. 7. papa cuius p̄ria ꝛ cognomētū ob ignobilitatē reticet: poſt Donū pōtifi papa. 142
cem ſedit meſ̄. 6. ꝛ diebus. 12. Hic cū malis artibus pōtificatū adeptus fuiſſ3: male ēt
finiuit ꝛ amiſit: q2 bonis Ciuibus in eū ꝯſpirantibus relinquere vrbē coactus ē: Indeq3 re
cedens ablatis petri theſauris Cōſtātinopolim aufugit vbi diuenditis q̄ ſacrilegio abſtu
lerat Romā rediit: ꝛ du3 nil obſtātibus bonis viris maxime Joanne Cardinale ꝓficeret
adiuuātibus quibuſdā pniciosis viris Joannē cepit ꝛ oculis priuauit: ipſe vero nō multo
poſt tantorū malorū timore pterritus vitam turpiter finiuit.

6172 973 Enedictus. 7. papa natiōe Ro. poſt Bonifatiū p̄dictū factus pōtifex ſedit annis. 8. ꝛ
meſ̄. 5. Hic annuēte othone ſene othonē eius filiū cū Theophania vxore i lateranēſi papa. 143
Eccleſia coronauit: Indeq3 multos ſeditioſos ciues in vrbe cepit: ꝛ carcerali pena damna
uit: Synodū ēt Remēſem ꝯ francoꝝ regē celebrauit vbi Gilbertū ſeditioſum virū ꝛ Ne
cromantē damnans Arnulphū ep̄m ab ipſo Gilberto pulſum in integrū reſtituit.

Ethgarus Angloꝝ rex poſt Elthescanū p̄rem hoc ipſo anno q̄ ꝛ Benedictus papa anglis
regnare cepit ꝛ regnauit annis. 9. Uir p oia chriſtianiſſimus: De q̄ habet: ꝙ inter cetera
virtutis ſue opera ſingulo pene anno Monaſteriū vnum cōſtruebat.

975 Petrus vrſeolus. 25. venetiaꝝ Dux hoc anno petro candiano Duci cōctis applaudētibus
ſuffectus ducauit annis. 2. Uir quidē optimus ꝛ pietatis ac religiōis amator necnon ꝛ pu
pilloꝝ ac viduaꝝ ꝓtector: De q̄ ſic habemus: ꝙ preſepe clanculum per ſe ſuoſq3 familia
res pauperum ꝛ egrotantium cubicula inuiſebat: ꝛ eorum inopiam verbis ꝛ Elymoſinis
ſuſtentabat: hic inſuper Gradum ciuitatē muro cinxit: ꝛ Eccleſia3 diui Marci atq3 alias
Eccleſias incendio ꝯflagratas inſtaurauit: ꝛ nō ꝓcul ab ea hoſpitale egregium pro pau
peribus extruxit: poſtmodum Ducatui abrenūcians in diui Michaelis Monaſterio re
ligiōis habitū ſuſcepit vbi paulopoſt miraculis etiā coruſcans beato fine quieuit: Cuius
quidē exemplo Joannes Maurocenus monachus permotus ꝛ ipſe ſancti Georgij Mo
naſteriū maximis Impenſis amplificauit.

Tho huius noīs ſs Germanoꝝ ſs Impator quē otho magnus p̄r Impij ꝯſortē fece
rat: queq3 ioānes p̄dictus pōtifex vna cū Theophania vxore i lateranēſi Eccl'ia coro
6176 975 nauerat hoc anno p̄re defuncto ſolus Impare cepit: ꝛ iperauit annis. 17. Uir quidē ꝛ ip̄e Otho. ſs
optius ꝛ Ro. eccl'ie acerrius defenſor: Qui cū eēt vir ſtrenu' añ adeptū iperiū Nicephoꝝ
Grecoꝝ iperatorē reg̃ pulſum i regnū ingēti virtute reſtituit ꝛ ꝯfirmauit Cū q̄ ēt (Theo
phania ei' ſorore vxore accepta) pacis phedera ꝯfirmauit: Hic poſt mortē p̄ris in Germa
niā rediēs cū henricū Bauaroꝝ Ducē ſibi rebellē offendiſſ3: ſtati3 bello ꝛ armis domuit
ac ſibi ſubiecit Indeq3 i Lothariū frācoꝝ regē Lothoringiā. Ro. iperij ꝓuinciā occupā
tē mouit: Et Franciā cū ingēti exercitu ingreſſus lotariū regē ſuū ſupauit ac Laudunēſiū
Sueſionūq3 agris vaſtatis ēt pariſioꝝ ciuitatis ſuburbia icēdit: Rediēs poſtmōm domū
apud Auxonā fluuiū nō parū icōmodi accepit: poſtea vero maiore exercitu ꝑparato: In
italiā cū ꝯiuge venit vbi (pri' Dalmatia vaſtata) Romā petijt ibidē q3 maiorib' copijs in
vnū coactis apud Baſentellū (cū Cōſtātino ꝛ Alexio iperatorib' grecis qui Calabriam ꝛ
eā Italie partē q̄ ad Siciliā vergit occupauerant) ꝯflixit cū quib' vniuerſo pene exercitu
amiſſo ad iternitiōe3 vſq3 ſupat' turpi fuga i Scaphā ꝯcēdit: ꝛ a piratis: quis eēt ignorā
tes: captus i Siciliā p̄ductus ē: ibidēq3 cognitus: pecunia ꝓmiſſa: liberatus ē: Siculi aūt
ſumpto de piratis ſupplicio: hoie3 cū honorato comitatu Romā p̄duxerūt: Eoq3 loci cū
otho hic i Romanos qui primi ex prelio fugerāt vlciſci nō auderet i Beneuētanos paris
culpe reos ꝯuerſus vrbē cepit ꝛ icēdit: Trāſlato inde Bartholomei ap̄li corpore: ꝛ i inſu
la Rome collocato nō multo poſt ibidē ꝛ ipſe otho obijt: atq3 ibi i veſtibulo beati petri
quē paradiſū vocāt in Sepulchro ꝓphiretico: qđ adhuc itroeuntib' ad ſiniſtrā apparet
honorificētiſſime ſepultus ē. Relicto othone tertio filio ſucceſſore ac Adeluſia filia Ala
rani mōtiſſerrati Marchionis vxore De quibus mox dicemus.

Uitalis Cādianus. 6. ꝛ vigeſimus venetoꝝ Dux hoc āno. p. vrſinello legiptimis ſuffragijs

ſuffectus ducauit anno vno: Hic enī petri eius noīs quarti Candiani Ducis īterfecti ger‑ 977
manus fuit: qui inito magiſtratu ſtatim i langorē decidit ꝓpter q̄ dignitate ſe abdicans: religiōis habitū ſuſcepit: poſt cuius cōuerſionē dolore grauatus quarto die vitam finiuit cuius corpus in Monaſterio eodē ſancti hylarij ſepultum fuit.

Cōſtātinus Joānis Jmpatoris greci filius.49. Grecoꝝ Jmpator poſt p̄rēʒ vna cū Alexio ⁊ Emanuele frib⁹: Jmpauerūt: ſed quātū inuenire minime potuimus: Hos enī frēs Baianus Bulgaroꝝ princeps: magice artis perit⁹: ita bello ⁊ magicis ſuis vexauit: vt ab capiēda eoꝝ regia parū abfuerit: Et hoc Grecoꝝ ⁊ ipſoꝝ principū negligētia qui ipſam dereli querāt inita iter eos fuerūt federa: licet nō equa: ⁊ pax ꝓpoſita fuit: Horū aūt filij Andronicus Jſaacius Alexius Nicholaus Mortulphus Blandonius henricus petrus ⁊ deinde Robertus ſucceſſerunt quorū tēpora nō habent: Et ꝓpterea orientales Jmpatores deinceps vſq; ad palealogos dimittemus.

Tribunus Memmus.27. venetorū Dux: hoc anno indemortui vitalis Ducis locū ſuffec‑ 978
tus ducauit annis.14. hic monaſteriū venetijs in honorē diui Georgij martiris a fundamentis ꝓprijs Jmpenſis extrui fecit multos addens prouentus ad monachoꝝ vſuʒ atq; ſuſtentationē. Tandē ꝯ cum orta ſeditiōe vrgente pplo magiſtratu ſe abdicare coactus ē: ⁊ Monaſticā vitā eam obrem obire cogit: vbi ⁊ ſexto poſt die dolore: vt credit: animi vita deceſſit ⁊ apud ſanctū ʒachariam ſepultus fuit.

Joannes eius noīs.14. papa natiōe papienſis Benedicto pōtifici hoc anno ſurrogat⁹: 981 6180
papa.144 ſedit meñ.8. Hic poſt aſſumptū pōtificatū menſe.3. a Romanis capit ⁊ i Caſtello ſancti Angeli diligenti cuſtodia retruditur: vbi tamdiu pedore carceris: ⁊ inedia maceratus fuit donec vitam cum morte turpiter mutaret: Quo mortuo: ⁊ in baſilica petri ſepulto ceſſauit papatus dies.x.

papa.145 Joannes alius.15. papa p̄ria Ro. Leone preſbitero p̄re natus: ⁊ ipſe poſt mortē p̄dicti Joānis ſedit meñ.4. Hic pōtificatu ſuſcepto miro odio in cleros exardeſcere cepit: vnde ⁊ ipſe merito nō modo ab ipſis clericis ſʒ ⁊ ab oībus pplis odioſus hitus ē: Maxime autē: q̄ diuina humanaq; oīa cognatis affinibus elargiebat: poſtpoſito dei honore: ⁊ Romane ſedis dignitate: quē certe errorem ad nr̄a vſq; tp̄ra perueniſſe cernimus his deniq; erroribus ac rapacitatibus inuolutus deo ſic volente ⁊ nō ſuſtinente: quarto ſui pōtificatus menſe morit: ⁊ in baſilica petri cum reliquis ſepellitur.

Joannes.16. papa natione Ro. poſt predictū Joannē ſuſſectus ſedit annis.x. meñ.6. ⁊
papa.146 diebus.x. Uir certe tanto magiſtratu digniſſimus vt pote in re militari exercitatiſſi‑ 982 6181
mus: ⁊ inſigni doctrina clariſſim⁹ quiq; ⁊ nōnulla edidit elegantiſſima: Attamē a Creſentio vrbis Romane cōſule ſibi Jmperiū vendicare conāte ſeditiōibus agitatus i ethruriā: vt eius cupiditati cederet: exulatū abijt: Sed Creſcentius cognita pōtificis indignatione: qua Jratus Othonē Ceſarē ꝯ ſe cum exercitu in Jtaliam vocabat: ipſius pōtificis cognatos atq; amicos qui in vrbe remanſerant ad pōtificē rogatū mittit: vt omiſſa accerſcendi othonis cura ad vrbē cū poteſtate redeat: precibus itaq; ſuoꝝ ꝑmotus ioannes ad vrbē ꝑdeunte obuiā Creſcentio cū vniuerſo pplo venit: Et pōtifice introducto Creſcētius cuʒ vniuerſis ſeditioſis pōtificis pedibus ꝓuoluti veniam petiere: Atq; ita iſti ad cōcordiā redacti vitam ſimul cum quiete vſq; in finem duxere.

Cometes ſtella his tp̄ib⁹ apparuit future calamitatis indiciū: ⁊ ꝓpterea ſtatim in Jtalia ⁊ fame ⁊ peſte laboratū ē: Atq; ēt capua ⁊ Beneuētū in Apulia terremotu ſūt cōcuſſe.

Uiri ſanctitate ⁊ doctrina excellentes.

Albertus ſeu Adalbertus pragenſis ep̄us natiōe Bohem⁹: hoc tp̄re ob p̄cipuā ei⁹ ſctitatē 983
⁊ doctrinā maxio i p̄cio hit⁹ ē: Qui diuino ipellēte ſpū: ex Bohemia i panoniā deſcēdēs ⁊ Stephanū vngaroꝝ regē cū vniuerſo ferme ei⁹ pplo ad Baptiſmi grāʒ ꝑduxit: atq; oēs ipſius ꝓuincie ep̄os: ad bene de deo deq; hoībus ꝓmerēdū verbo ⁊ exēplo inſtruxit: Ex indeq; ꝓfect⁹ in pruſiā dn̄ xp̄i fidē quādiligētiſſime p̄dicaret martirio coronatur.

Uldericus Amburgenſis epũs per id tempus: ⁊ ipſe religiõe ſanctitateqȝ ac doctrina atqȝ aliȷs virtutibus inſigniſſimus ac clariſſimus fuit.

Odilus cluniacẽſis Abbas vir ꝙ̃ doctrina ⁊ ſctitate vite inſignis hac ꝙ̃ tẽpeſtate floruit: Qui iter cetera ſue ſctitatis memorãda cõmemorationẽ oĩum defunctoꝝ poſt feſtũ oĩuȝ Sanctorũ in Burgũdia primũ adinuenit: ⁊ inſtituit: qḋ quidem ſanctũ Inſtitutũ ad oẽs Eccleſias predictus Joannes.16.põtifex obſeruandũ tranſmiſit ⁊ approbauit.

Adeobaldus quidam vltraiacenſis Epũs hiſdẽ ꝙ̃ tpꝛ̃ibus ⁊ ſciẽtia ⁊ ꝓbitate vite floruit: qui ⁊ multa in laudem virginis Marie ⁊ ſanctiſſime crucis egregie cõſcripſit.

Albo ẽt alter Floriacenſis Abbas (qui poſtea in vaſconia ob fidẽ xpi paſſus fuit) tẽpeſtate hac doctrina religiõe ac vite ſanctitate plurimum inſignis fuit.

Edoardus Anglorũ rex ⁊ ipſe tum regꝫ tũqȝ ſctitate clariſſimus extitit: qui poſtea nouerce ſue dolis ac fraudibus interfectus martiriȷ palmã adeptus miraculis claruit multis.

Stephanus itẽ primus vngarie Rex tẽpeſtate iſtac adalberti ꝑdicti pragenſis epi ꝑdicatio ne ꝯuerſus ⁊ baptizatus ẽt multis claruit ſignis: Qui poſtea vna cũ Galla vxore henrici (poſtea Imperatoris) ſorore chriſtianiſſima vniuerſam panoniam xpi iugo ſbiugauit.

Alpharabium natiõe arabũ Inſignẽ quidem phm hiſdem tpꝛ̃ibꝰ viguiſſe multaqȝ ſcripſiſ ſe tradunt: De quibus etiam pauca apud latinos habent cõmentaria.

Auedadis ſimiliter arabs phus hiſdem tpꝛ̃ibus floruit: ⁊ nõnulla edidit e quibus i Ariſto telis libros multa habentur cõmentaria.

984 Thedaldus Canuſſiȷ Regienſis oppidi Comes hoc ipſo anno Athone p̄re Comite defun cto i eiꝰ locũ ſucceſſit: ⁊ plurimis ãnis regnauit. Uir certe aĩo ⁊ rebus bene geſtis inſignis Cuiꝰ ob merita ioãnes ꝑdictꝰ põtifex Ferariã italie vrbẽ ſuã eidẽ poſſidẽdã ꝯceſſit: Qui cũ eſſꝫ religiõis amator ẽt Cenobium (nunc toto orbe celeberrimũ) in agro Mantuano i honorem diui Benedicti Abbatis fundauit: qḋ poſtea glorioſa Mathildis eius filia cele berrime perfecit magnis adhibitis ornamẽtis ⁊ prediȷs ad Monachorum victum.

Montiſſerati Marchionatus principiũ.

985 Alaramus ꝗdẽ: vt multi teſtant: Saxonie Ducis filius tẽpeſtate hac in Mõteferrato lom bardie ꝓuincie regiõe hoc mõ dñatũ accipiẽs Marchionatus dignitatis fundamẽta iecit ⁊ regnauit ãnis.9. Hic itaqȝ Saxonie Ducis vnicus generatus fuit. q̃.ſ. Germanie ꝓuĩcia eſt: Cuius p̄r chriſtianiſſimus exiſtẽs: ẽt tam moꝝ ꝙ̃ principatus dignitate ꝓcellebat: Qui cũ prole careret: vna cũ ꝯiuge ſua q̃ ſibi diuina ꝓuidẽtia tam moꝝ ꝙ̃ nobilitatis ſimilitu dine fuerat ſociata diuum Jacobũ aplm ſibi in ꝓcipuũ ac ſpecialẽ aduocatũ delegerũt vo uerũtqȝ eidẽ beato aplo ſi filiũ aut filiã hr̃e poſſent: ꝙ reliquias ipſius i hiſpaniȷs viſita rẽt: votoqȝ emiſſo diuina clemẽtia ꝑcibꝰ eoꝝ nõ defuit nec pijſſimi apli aures a Juſtoꝝ pe titiõe defuere: ſꝫ eoꝝ vota atqȝ lachrimas deꝰ ex alto ſuſcipiẽs petitiões ipſoꝝ effectui mã dauit: ⁊ ſtatiꝫ vxor ꝯcepit: Cũqȝ dux ipẽ vxorẽ grauidã ꝑſenſiſſꝫ: diſpoſitꝪ regni ſui rebus: vna cũ vxore ad ꝑficiẽdũ ꝙ vouerat iter arripuit: dũ aũt i Italiã ꝑueniſſent nõ ꝓcul: vbi nũc ẽ Alexãdria: vxor filiũ elegãtiſſimũ peperit ⁊ Alaramũ in baptiſmo vocauit exacto qȝ cũ oĩ leticia mẽſe ibidẽ filiũ cũ Nutrice ac aliȷs pluribꝰ ſuis ꝓceribꝰ qui curã infantuli gererẽt dimiſerũt atqȝ ipſi ceptũ iter arripuerũt: Dũqȝ oẽs limina ſctiſſimi apli inuiſiſſent tam p̄r ꝙ̃ mater i reuerſiõe defecerũt orbuſqȝ puerulus factus ẽt cũ parẽtibus regnũ ami ſit: Educatus tñ Alaramus ipſe optimis ꝓcerũ ⁊ pedagogoꝝ ſuoꝝ monitꝪ atqȝ exẽplis in oĩbus ꝗdẽ virtutibus egregius effulſit: Erat quippe pulcher aſpectu facie letus ſocietate moribus delectabilis colloquioqȝ dulciſſimꝰ atqȝ ornatiſſimus Benignꝰ ꝙ̃ hũilis ac mã ſuetus: Ipſũ aũt nũdũ pubeſcẽtẽ ob inumeras eiꝰ i oĩ genere virtutis Othoni Auguſto ꝑdicto pedagogi ſui obtulerũt: quẽ ſtatiꝫ ĩpator Alaſie eiꝰ filie iſtitutorẽ ⁊ magiſtrũ dedit Erat ⁊ tũc Alaſia ipſa: vt ita dicã: infantula: q̃ cũ pubertatꝪ ãnos attigiſſꝫ: capta adoleſcẽ tis amore ⁊ pulchritudie atqȝ prudẽtia illũ ꝑcibꝰ lachrimis exorauit: vt illã furtiꝫ duceret vxorẽ Metuebat aũt Alaſia ne p̄r ipſã alteri in ꝯiugiũ traderet: Ipſius aũt ꝑcibus tãdẽ

Alaramus pmotus: deo ⁊ beato Jacobo ſic volẽtib⁹: mutatis veſtibus Adoleſcẽtulã clã culũ e regia abduxit atq; vxorẽ accepit: In alpibus uero maritimis agri Albigẽſis ↄfugiẽtes tam diu ibidẽ i deſpecto viliq; hitu dilituere donec tres genuerũt filios poſtremo ab Epo Albigenſi cognitus eius itercessiõe ⁊ meritis beati Jacobi apl'i i pr̃nã grãm vna cũ ↄiuge receptus ẽ: Quibus ipator in Jtalia optimã regiões poſſidẽdã ↄceſſit cui Mõtiſſer rati nomẽ ipoſuit Cuius fines erãt hinc padus Jnde apeninus et Mare liguſticum: ⁊ ſu periori in parte mons veſulus: Ac ſic idẽ Alaramus a Ceſare othone ſo huiuſce regiõis Mõtiſſerrati ac totius pene pedemõtis hoc mõ dñatũ accepit: indeq; paulopoſt cognita hois virtute eidẽ totius Jtalie regimẽ comẽdauit: Adepto itaq; reg̃ adhuc othone viuẽte Alarano ſeptẽ fuerũt liberi: Quo feliciter defuncto Otho Auguſtus Gulielmũ eius pri mogenitũ loco pr̃is Marchionẽ ↄſtituit: Reliquis vero ſex nepotib⁹ hos dñatus ſb̃ noie Marchionatus tradit: vz Sauone vrbis Ceue Jnciſe ponzoni Boſchi: ⁊ Salutiarũ: cũ ipſoꝝ ptinẽtijs ↄceſſit Gulielmo igr̃ pmogẽito helena Ducis Gloſeſti fr̃is Richardi anglo rũ regis filia vxor fuit: ex qua Bonifatiũ ſuſcepit filiũ virũ magnanimitate quidẽ ceteros lõbardie pricipes lõge pcellẽtẽ: Qui ⁊ ipſe Mariã philippi francorũ regis filiã duxit vxo rẽ: Ex quib⁹ Gulielm⁹ cognomẽto ſenex natus ẽ: Gulielmus aũt hic Juliã Cõradi Augu ſti ſororẽ accepit vxorẽ: Qua ſuſcepta mox cũ Conrado Socero ſuo ⁊ philippo frãcorũ rege ad hieroſolimorũ regnũ recuperãdũ ↄceſſit: i q̃ qdẽ bello Gulielm⁹ ipẽ vir magnani mus ↄpluria ĉ ſe bellice art̃ pbuit experimẽta: Ex ipo aũt Gulielmo tres celeberrimi pdie re filij: Quorũ pm⁹ Gulielm⁹ cognomẽto lõgaſpata fuit Raynerus alter ⁊ .3⁹. Bonifati⁹ di ctus ẽ: Atq; filiã noie Jordanã genuit quã qdẽ Conſtãtinopolitano ipatori tradidit vxẽ.

Gulielmus autẽ cognẽto Lõgaſpata pmogenitus ſi Gulielmi poſt pr̃em i reg̃ ſuccedẽs ⁊ apud hieroſolimã exiſtẽs pp innumeras eius i oi genere virtutes ab vniuerſo tũ populo tũq; Balduino rege leproſo ei⁹ nois quarto hieroſolimitano rege i ipatorẽ ⁊ Campi ſeu exercit⁹ ductorẽ elect⁹ fuit: q̃ nemo certe ea tẽpeſtate pſtãtior aut dignior ad hoſtes propu gnãdos videbat̃: Erat tũc Balduino Regi ſoror noie ſibylla Emerici regis pmogenita ac toti⁹ regni (poſt frẽz) heres: Quã qdẽ Balduin⁹ ipẽ rex Gulielmo huic Marchioni viro pſtãtiſſimo vxorẽ collocauit: arbitrat⁹ ſi opus eẽt ipz cũ alijs pricipib⁹ xpianis rei ſue la borãti opem ſtatiz allaturũ: Js itaq; vxore pdicta ſuſcepta cũ eiuſdẽ regni etiã gubernacu la ſuſcepiſſet: multaq; ac preclara facinora ↄ Saladinũ Egyptiorũ Soldanũ eius aduer ſarium ſtrenue geſſiſſet: ⁊ paulopoſt e vita migrauit vno tm̃ ſuperſtite filio noie Baldui no apud hieroſolimã derelicto.

Balduinus vero ipſe Gulielmi predicti puerulus: genitore ei⁹ Gulielmo defuncto: vna cũ Auo ſuo Balduino adhuc ſuperſtite remanſit: Cui poſt pr̃em auus Regni Diadema ipo ſuit: Ac ſic primus oium ex genere Montiſſerrati coronã geſſit: Uerũtamen Balduinus: Auo eius Balduino defuncto poſt ipſum octauo menſe adhuc puer obijt.

Rayneri⁹ i ſup Gulielmi pdicti fr̃ poſt frẽz gulielmũ adhuc ſupſtite puerulo Balduino fr̃is loco regni hieroſolimitani tabernacl'a ſuſcepit: cui Emanuel ↄſtãtinopolitan⁹ ipator filiã noie curamariã dedit vxorẽ ⁊ Theſalie regnũ dot̃ noie ↄceſſit: q̃ ⁊ ipẽ haud paulopoſt i bello vita deceſſit: Bonifatio. 3. frẽ i Mõteferrati reg̃ Marchiõe relicto: q̃ audiẽs guliel mũ lõgaſpata frẽz defũctũ: ↄfeſtiz reg̃ ei⁹ derelicto cũ igẽti claſſe hieroſolimã petijt: vt bal duino puerulo ei⁹ ex frẽ Nepoti ↄ ſoldanũ Egyptiũ opez ferret: ſz cũ pueniſſz i Syriã bal duinũ puerũ mortuũ: ⁊ Sibyllã ei⁹ mr̃ez Guidoni de luſignano nuptã iuenit: verũtamẽ Guidoni ipi inherẽs ↄ Mauros multa prelia ſtrenuiſſime geſſit Demũ cũ ipo Soldano vna cũ Guidone pugnãs ſuperat̃ ⁊ capit̃ ac in Damaſcũ: fuſo ei⁹ exercitu; ambo pducũt̃.

Cõradus aũt Gulielm⁹. 4. Bonifatij pdicti filij audita pr̃is captiuitate magnã i Jtalia ↄpa rarũt claſſez: ⁊ verſus Syriã Cõrado Duce vt pr̃ez redimerẽt captiuũ nauigare ceperũt: ſe venetoꝝ vi ↄpulſi ↄſtãtinopoliz applicuerũt: vbi cũ Cõradus Grecoꝝ ipatorẽ obſeſſuz cerneret cũ igẽti virtute liberauit: ⁊ i itegrũ in pſtinũ ſtatũ reſtituit: Rebus aũt Grecis ita

cōpoſitis hieroſolimā pceſſit: vbi oia regni Jura a Soldano erepta pter Sorã vrbem inuenit: quā ēt terra mariqȝ oppugnabat: Quo viſo Conradus accinctus fortitudie oēm Soldani deleuit exercitū: Atqȝ Bonifaciū genitorē ac Guidonē captiuos redemit ex quibus bene geſtis maximū reportauit triūphum: ppter qꝫ helyſabetā Sibylle regine ſororē eidem Conrado vxorē dederūt: ex qua vnā dumtaxat ſuſcepit filiā: Et tandē poſt i ennumerabiles victorias ibidez partas cū ingenti gloria vitā finiuit: Conrado itaqȝ mortuo.

Bonifatiū ipſi⁹ genitorē xpiani i hieruſalē copiaꝝ belli Ducē i locū filij ſibi ſtatim delegerūt: Qui ⁊ ipſe ꝯ Cōſtātinopolitanū īpatorē: quē fili⁹ Cōradus iā obſidiōe liberauerat: bellū (ob theſalie regnū) acerrimū geſſit ac ei regnū ipꝫ ademit: vbi ⁊ poſtea rex ꝯſtitutus Margaritā vngarie regis filiā (poſt pmā) accepit vxē: De qua nullā plē hrē pmeruit.

Bonifatius aūt ei⁹ noīs fs Gulielmi Cōradi frīs fili⁹ poſt prēm i Mōteferrato ſucceſſit: ⁊ multos annos regnauit: vir ⁊ ipſe ſtrenuus ac munificētiſſim⁹: Qui cū Cōſtāciā Amedei Sabaudienſiū Comitis filiā vxorē duxiſſꝫ: vnicū tm̄ genuit filiū: quē ⁊ Bonifatiū tertiū appellauit virū ſane prudētiſſimū: ac in re militari ſciētiſſimū: qui ſua virtute vercellas ⁊ Eporediā ac nōnulla pedemōtis oppida ſuo ſubiecit īperio Atqȝ ⁊ ipe Beatrici hiſpaniarum regis filie cōiungi pmeruit: Ex qua Joānē vnicū filiū ac tres genuit filias: Quarum prima Andronico Cōſtātinoplitano īperatori: Secūda Alphonſo regis Caſtelle filio: ⁊ Tertia Jlluſtri dño vrſo vrſino patricio Romano tradita fuit: Joānes vero ipſaꝝ frater Margaritā Sabaudiēſem duxit vxorē ex quibus nulli pceſſere liberi: Atqȝ ita factū ē vt ab in iſto Joāne Alarami pmi Marchiōis gen⁹ p lyneā maſculinā deſcēdēs defecerit.

Maſculina igitur lynea Jlluſtriſſime Montiſferrati familie in octaua generatiōe ꝯſūpta: ex tocius Mōtiſferrati puincie cōſenſu ad Sereniſſimū Cōſtātinopolitanū īpatorē noīe Andronicū p filio miſſa eſt legatio cui ex debito materne ſucceſſiōis Montiſferrati regnum debebat: Quibus ⁊ Andronicus ipſe Jmperator ꝯfeſtim Theodorū primogenitū ſuū (ad quē Jure primogeniture ſue Cōſtantinopolitanū Jmperiū debebatur) conceſſit.

Theodorus itaqȝ paleolgus Andronici īpatoris greci fili⁹ mortuo Joāne Marchiōe auo ſuo regnuꝫ ſuſcipiēs multis annis regnauit: vir certe aī magnitudīe: ⁊ mentis acumine ac Jngenio pſpicaci clariſſim⁹: cuius pclara fuerūt facinora nō minus fortiter ꝙ ſapiēter geſta p quibus Aſtanſeꝫ vrbē pclarā debellauit: ⁊ ſuo Juri adiecit: Jnde cū multo eēt armatus milite Jnſubribus vexatis opem nō modicā tulit: Quo quidē pſidio Jnſubres .i. Mediolanēſes de aduerſarijs eueſtigio victoriā reportarūt: ac p hoc vicecomitū domus ⁊ familia in ſuo reg̃ ſtabilita fuit hic nāqȝ cū vxorē duxiſſꝫ: filiū noīe Joannē genuit virū poſtea in rebus bellicis preſtantiſſimū ac violantē filiā mulierem elegantiſſimā.

Joannes aūt ipſius Theodori Marchionis filius prī in regnū Montiſferrati ſucceſſit vir ⁊ ipſe in re bellica prī ꝯſimilis qui ⁊ pclara facinora ꝯfecit: hic cū helyſabetam quondam Maiorice puincie reginā duxiſſꝫ vxorē ex ipſa duos genuit filios Gulielmū. vꝫ: ⁊ Theodorū Sed Gulielmo: adhuc prē viuente Neapoliꝫ cū exercitu pfecto atqȝ ibidē extincto Theodorus natu minimus poſt prēꝫ adhuc puerulus Montiſferrati regnum ſuſcepit.

Theodorus igr̄ ei⁹ noīs fs poſt prēꝫ ⁊ frēꝫ plurib⁹ annis regnauit: ⁊ regnū Mōtiſferrati cū ingēti gl'ia ⁊ pace poſſedit: qui cuꝫ eēt vir xpianiſſim⁹ ⁊ religiōis amator plures eccl'ias ac Monaſteria extruxit qbus ⁊ dotes ac predia m'lta obtulit: Hic duas vxores hūit prima Barri Galliaꝝ Ducis filia fuit: ex qua Joānē Jacobū filiū ac filiā noīe Sophiā genuit: ꝙ qdē filiā ipe adhuc viuēs Cōſtātinopolitano īpatori affini ſuo: ꝯcedēte ſūmo pōtifice: matrimonio copulauit: Secūda aūt vxor huius Theodori pedemūtiū pricipis fuit gnata q̃ ſterilis pmanēs mortuo marito mox ſpretis oibus rebus apud Albam vrbē ſuā Monaſterium introiuit: ⁊ monachalē hitū ſuſcepit: vbi vſqȝ in finem ſanctiſſime vixit

Joannes Jacobus itē prē Theodoro defuncto i regnū ſucceſſit: ⁊ pluribus ānis regnauit: vir certe inclitus prudētiſſimus qdē ⁊ rei militaris exercitio gnarus: ob cuius igētes virtutes Sigiſmūdus tūc Romanoꝝ īpator nō ſolū eidē Marchionatus dignitatē ꝯfirmauit

ſed ⁊ vicariũ generalẽ ipſũ i Jtalia ↄſtituit: Qui ſuſcepto reg̃ Alexãdriã lumbardie vrbẽ
philippomarie Mediolanẽſiũ Duci mox reſtituit atqꝫ eidẽ Duci ad recuꝑandũ regnũ ꝯ
hoſtes maxio adiumẽto fuit: Hic Joãnã Amedei ꝑmi Sabaudiẽſiũ Ducis ſororeꝫ duxit
vxorẽ: q̃ eidẽ quattuor peperit filios: Joãnẽ.ſ. ⁊ Gulielmũ Bonifatiũ ac Theodorũ ſãcte
Romane eccl'ie p̃ſbiterũ Cardinalẽ oẽs ⁊ ſi l'ris ornatos tres tñ natu maiores Arma ſum
ma cũ laude quoad vixerũt tractarũt: Sꝫ ⁊ duas cũ genuiſſꝫ filias vnã Cypriorꝫ regi: vt
ſuo loco dicemus: cõiugio copulauit: Secũdam aũt Salutiarũ Marchiõi vxorẽ dedit.
Joannes deniqꝫ p̃dicti Marchionis primogenitus patri in regnũ ſucceſſit: ⁊ ẽt vſqꝫ ad tẽ
pora noſtra feliciſſime regnauit: homo certe forma elegantiſſimus eloquẽtia liberalitate
mãſuetudineqꝫ ac oi virtutis genere inſignitus: Qui ⁊ ipſe Margaritã Allouiſij Sabau
dienſium Ducis filiã duxit vxorem: Qui ambo chriſtianiſſimi ac pientiſſimi tandẽ cum
odore bonoruꝫ operum ſine prole ad dñm migrantes.
Gulielmum eius frẽm habuit ſucceſſorem maximi ai virũ: ⁊ bellice artis certe ab ipſa ſua
adoleſcẽtia exercitatiſſimũ: quiqꝫ tũ Mediolanẽſiũ tumqꝫ venetorꝫ copiarꝫ multarꝫ Dux
exiſtẽs multa quoaduixit ſtrenue geſſit: Jpſe eni adhuc viuẽte p̃re dũ regnũ Mediolanẽ
ſium fluctuaret Alexãdriã Ciſalpine Gallie Ciuitatẽ cũ vniuerſo ei⁹ agro debellauit ⁊ tã
dem cepit: Suſcepto itaqꝫ reg̃ maxio ſue dictiõi fuit emolumẽto: Quippe: qui nõ ſolum
ſuã dictiõem a quibuſdã ſeruitutibus liberã fecit; verũ ẽt ipſã ſeruauit illeſam: ⁊ non mõ
ſeruauit: ſꝫ mirũimmodũ ⁊ edibus clariſſimiſqꝫ domibus ac Monaſterijs ⁊ hoſpitalib⁹
auxit. Arces q̊ꝫ ⁊ oppida nõnulla i regno ſuo erexit: Caſale ſancti Euaſi Jnſuꝑ Regni ſui
ſedem olim Burgũ nũc Sixti quarti põtificis maximi ↄceſſione vrbẽ effecit eidẽqꝫ Epm
dedit: quã quidẽ urbẽ ad ampliãdũ nouis muris ⁊ quidẽ fortiſſimis cinxit: Ciueſqꝫ prete
rea ſuos oẽs nõ mõ diuitijs: ſꝫ ⁊ quadã modeſtia atqꝫ vrbanitate mirũimmodum euexit:
Hic ẽt duas vxores habuit e quibus nullam maſculinã ſobolem habere ꝓmeruit: Quo
circa annum dñi.1483.deficiente.
Bonifatiũ tertiũ frẽm Jã veteranũ habuit ſucceſſorẽ: Qui vir ſtrenuus pluribus ꝑ Jtaliã
bellis cũ oi honore iterfuit: Jn quib⁹ ⁊ cõſcilio ac fortitudie plurimũ valuit: hic itaqꝫ Bo
nifati⁹ quitus ex paleologorꝫ familia exiſtẽs ⁊ ſi i reb⁹ militarib⁹ vniuerſã ei⁹ vitã ↄſũpſe
rit nequaq̃ tñ a reb⁹ diuinis declinare viſus ẽ: hic vx̃eꝫ duxit: ex qua nũdũ filiũ ꝓcreauit.
Hec quippe ſũt q̃ Jlluſtri ac Clariſſima Mõtiſferrati genealogia ſine tp̃e: ſub ↄpẽdio: ha
buimus: Queqꝫ ⁊ huic opi ⁊ loco nõ i merito mãdanda putauimus: vt ⁊ p̃ntes ac futuri
ꝑdiſcãt hãc illuſtrẽ celebrẽqꝫ familiã ceteris Jtalie dñatiõibus tũ genere tũ virtutibus di
uitijs q̊ꝫ ac gl'ia lõge añ p̃ſtitiſſe: Cũ ↄſtet hos pricipes i q̊uis vite genere ꝓbatiſſimos xp̃ia
niſſimoſqꝫ ſemꝑ extitiſſe dignoſcꝫ: vt iter clariſſimos principes merito ↄnũerare poſſint.
Et ne exiſtimes eos in tãto rerꝫ culmine poſitos pietatis ac religiõis officia p̃termiſiſſe: Sci
to eorꝫ Jmpẽſa iſraſcripta Celeberrima opulẽtiſſimaqꝫ Monaſteria fuiſſe ↄdita magnis
ẽt ꝓuentibus aucta quibus tũ religioſi tũ peregrini alerent: Quorꝫ primum fuit.

Monaſteria Montiſferrati principũ cõdita.

Monaſteriũ ſeu Abbatia apud Secutiã oliꝫ Citatẽ nõ ꝓcul ab Apibus i regiõe pedemũ
tiũ i honorẽ diui Juſti martiris ordini ſcti Bñdicti edificarũt Cui duo oppida cũ Juriſdi
ctiõe ⁊ dominio ↄceſſerũt: atqꝫ ꝓuentus duorꝫ milium aureorꝫ quotannis ↄceſſerunt.
Monaſteriũ aliud ſiue p̃poſitura i reg̃ Frãcie i Delphinatu apȯ Alpes ſb titulo diui Lau
rẽtij ordini Regulariũ ſcti Auguſtini dicarũt cui ⁊ tria caſtella cũ ruſticis p̃dijs plurimis
ad fratruꝫ ſuſtẽtatiõeꝫ emerũt ⁊ ↄtulerũt: Ex q̃bus ſingul' ãnis ꝑcipiũt ducatos.2000.
Monaſteriũ itẽ aliud nõ lõge ab Auguſta p̃toria ſub titulo ſcti vrſi ↄfeſſoris ſil'r ordini re
gulariũ ſancti Auguſtini ↄſtruxerunt: habens ex ꝓuentibus ſingulo ãno ducatos.2000.
Monaſteriũ etiam ſiue Abbatia apud Eporediam vrbẽ ſub titulo ſancti petri Apoſtoli
ↄſtruxere ordini ſancti Bñdicti dicatũ habens in ꝓuentu quotannis ducatos.1500.
Monaſteriũ p̃terea celeberrimũ ſb titulo ſcti Michaelis dela ſtella apȯ Auilianã opidũ

nō lōge ab alpibus miro ſumptu ⁊ arte fabricarunt habens in ꝓuētu per ſingulos ānos ducatos ſex milia: habet enim id Monaſterium multa oppida ſub dictiōe ſua.

Monaſteriū q̄ȝ aliud ſub titulo ſcti Benigni ꝯfeſſoris ordini bti Bñdicti dicatū nō longe a Thaurineſi vrbe ꝯdiderūt cui in ꝓuentibus aſſignarūt ſingulo anno ducatos.2000.

Monaſteriū inſup in Monteferrato ſub titulo ſancti Januarij martirijs in loco vbi dicitur ad ſanctum Januariū fabricarunt: qd̄ quidem ordini beati Bñdicti dicarūt cui ⁊ ſingulis annis aſignarunt in ꝓuentibus ducatos.1500.

Monaſterium ſilr in Monteferrato ſub titulo ſancti victoris martiris cōdiderunt ordini ſancti Benedicti aſſignates habens in ꝓuentibus ſingulo anno ducatos.1000.

Monaſteriū itē in Mōteferrato ſub titulo ſancte Marie de locedio ingēti Impenſa cōdiderunt qd̄ quidem ordini Ciſtercenſiū aſſignauerūt: Cui ⁊ p ſingulos annos dederūt in ꝓuentibus ducatos ſex milia.

Monaſteriū deniq̄ȝ aliud in Mōteferrato in loco vezulani ēt ſub titulo beate Marie virginis edificarūt ordini Canonicorū regularium diui p̄ris Auguſtini dicatū habēs ex ꝓuētibus ſingulo anno ducatos.6000.

Hoſpitale aūt ꝑmagnificū xp̄ianiſſimus Marchio Gulielmus nuperrime defūct⁹ ſuperioribus annis vltimo ea i vrbe caſale ſua Impenſa ⁊ opera extruxit: atq̄ȝ ipſū maximis ꝓuētibus auxit: Quibus quidē ꝓuētibus peregrini ⁊ egroti atq̄ȝ vulgo concepti nutriri poſſunt: Ea tñ in vrbe ⁊ alia monaſteria predictus Gulielmus Inſtaurauit.

Griſeldis aūt femina nullius nobilitatis genere inſignita: ſȝ obediētie ⁊ fidei ſplēdore decorata in hāc Alarami Marchionis primi familia cuidā Ualtero Salutiaꝝ Marchiōi coiugata fuit Cuius hiſtoriā paciētie plenā ad multoꝝ Inſtructiōeȝ hic (vt ex Franciſco petrarcha accepi) cōſcribere ſtatui: Fuit enī hec femina i primis forma corporis ſatis egregia ſȝ pulchritudie morū atq̄ȝ aī adeo ſpecioſa: vt nihil ſupra: Eius aūt p̄r pauperrim⁹ erat: cui nomē Jannicola: qui illā parco victu: ⁊ i ſūma ſemp iopia educauerat; ita vt nil molle nilq̄ȝ tenerū vnq̄ cogitare didicerit: ſȝ virilis ſeniliſq̄ȝ animus virgineo latebat i pectore: ⁊ p̄ris ſeniū inextimabili refouebat caritate: ⁊ pauculas eius oues depaſcēs colū iterīȝ digitis atterebat: In hāc virginē valterus quidā Salutiaꝝ Marchio (ſine vxore exiſtēs) ſepe illac trāſiēs oculos nō Juuenili laſciuia: ſȝ ſenili grauitate defixerat: ⁊ ipſius virtuteȝ eximiā ſupra ſexū ſupraq̄ȝ etatē acri penetrauerat ituitu: vnde factū ē: vt illā: ⁊ nō aliam: vxorē h̄re oio diſpoſuerit: Et ad p̄rem cū multo comitatu accedēs illū ſeorſuȝ parumper abſtrahens illi ſubmiſſa voce dixit an ipſum: data ſibi vxore filia: generū vellet h̄re: Cui ſenex nihil inquit aut velle debeo aut nolle niſi qd̄ tibi placitū ē: quia dñs meus es. Aduocans deinde vna cū p̄re valterus Marchio puellā dixit Griſeldis: ⁊ patri tuo placet ⁊ mihi vt vxor mea ſis credo id ipſū tibi placeat Cui Griſeldis cū oī tremore reſpōdit: ego mi dñe inquit: tāto honore me indignā ſcio At ſi tua volūtas ſicq̄ȝ ſors mea eſt Nihil ait ego vnq̄ ſciēs ne dum faciā: ſed ēt cogitabo: q̄ contra aīum tuuȝ ſit: nec tu aliquid facies ⁊ ſi me mori iuſſeris: qd̄ moleſte feram: Satis ē ille inquit: vocataq̄ȝ i publicū puella vniuerſo aſtāte ppl̄o illā cū oī plauſu accepit vxorem ac anulo p̄cioſiſſimo ſolēniter deſpōſauit: deductaq̄ȝ in pallatiū breui tp̄e tantus illi diuinus fauor affluxit: vt nō in caſa paſtorali: ſȝ in aula iperatoria educata atq̄ȝ edocta viſa fuerit ⁊ oibus ſupra fidē cara eē cepit: Quāobrē valterus Marchio humili q̄tidē: ſȝ inſigni ac ꝓſpero matrimonio boneſtat⁹: ſūma cū pace domi ⁊ extra viuere cepit: pauloq̄ȝ poſt grauida facta filiā peperit pulcherrimā ꝓ qua totā p̄riam letam fecit: Quā cū ablactaſſȝ: valterus vt ipſius ꝯiugis experiret fidē finxit illā ſe interfici velle: Et cuidā ſatelliti ſuo iuſſit illā ſecreto mō Bononiā deferre ad ſororē vȝ ſuā que illic Comiti cuidam nupta fuerat: eāq̄ȝ noīe ſuo traderet alēdā Ex hac tñ filie amiſſiōe Griſeldis nūq̄ mutati aī demōſtrauit indiciū: poſt quattuor deinde annos ēt filiū maſculū peperit forma quidē corporis elegātiſſimū: queȝ ⁊ poſt aliquot tēpus valterus Marchio ⁊ ipſū interfici velle finxit: quē tñ ⁊ ipſū Bononiā ſicut ⁊ filiam

miſit: poſt vero: ab ortu filie. 12. annū valterus vt acrius ēt Griſeldim expiret e Roma ſimulatas lr̄as apoſtolicas deferre fecit quibus videbat̄ ſibi a Romano pōtifice datā fuiſſe licētiā vt ꝓ ſua ſuiq; ppl̄i quiete aliam duceret vxorē: Que res cū ad noticiam Griſeldis ꝑueniſſet: ⁊ ſi triſtis in corde icōcuſſa tū ſtetit i aīo Jllo interim tp̄e valterus Bononiā miſit nuncios: qui cognatū rogarēt: vt ad ſe filios adducat: Fama vndiq; diffuſa virginē illā valtero i cōiugiū duci: Dū hec agerent̄ valterus vt vxorē denuo retētaret vz ad doloris ac pudoris cumulū illā in publicū venire fecit: ⁊ aſtante atq; audiēte ppl̄o dixit Griſeldis mea obſecro paciētiā habe i me papa eni p̄cepit mihi: vt aliā ducā vxorē; que iā i via eſt: ⁊ ſtatim adeſſe debet Eſto igit̄ forti aīo ⁊ da locū ei: ⁊ tuā dotē accipiēs i domū p̄ris tui reuertere: Cui illa reſpōdit: Ego mi dn̄e parata ſum bono ac pacato aīo volūtatē tuā in oībus exequi ⁊ noue tue ꝯiugi volēs cedo: Ac ſic ſe veſte p̄clara exuens anulū q̄ eam ſubarauerat eidē reſtituit: ⁊ cū ſola camiſia in paternā domū remiſit: Que res Griſeldis mirabili equanimitate atq; humilitate tollerauit: ita vt nullū in ea ſignū triſtioris animi videret̄; quippe cū in medijs opibus Jnops ſemꝑ ſpiritu vixiſſet atq; humilis Cūq; filia ex Bononia Salutias appropinquaſſet pridie anteq̄ veniret valterus Griſeldim in veſte hiſpida ac lacerata ad palatiū ſuū venire fecit: ⁊ preparādi cōuiuij eidē curam cōmiſit; veniēſq; puella cū germano cū oī apparatu arbitrās Griſeldis illā verā eē vxorē cū ſereno vultu intrāti puelle obuiauit; ⁊ beneuenerit domina mea inquit atq; ita tam ipſā q̄ reliquos comites lota facie: ⁊ mira verboꝝ ſuauitate ſuſcepit: Cūq; videret Griſeldis nouā ſponſam pulcherrimā atq; p̄clarā adeſſe ad valterū ait Obſecro mi dn̄e atq; moneo ne hāc tenellā ſpōſā illis acculeis agitare velis: quibus me agitaſti: Talia dicētis alacritatē intuens valterus ipſius miſeratus ac ferre eius paciētiā ⁊ tollerātiā diutius non valens: Dixit Griſeldis mea ſatis mihi cognita ē fides tua: nec ſub celo aliquē eē puto: qui tāta cōiugalis amoris expimēta ꝑcipere potuerit ſicut ego: Et hec dicens vniuerſo aſtante cōuiuio carā ꝯiugem leto ſtupore ꝑfuſam cupidis vlnis amplectit̄: Et tu ait mea ſola vxor es aliam nec habui: nec habere volo. Jſta aūt quā tu ſpōſā meā exiſtimas filia tua ē: hicq; qui cognatus meus credebat̄: tuus eſt filius ⁊ que diuiſim perdita videbant̄ ſimul oīa recepiſti: Hec illa audiēs pene gaudio exanimis effecta cū lachrimis ſuoꝝ pignerū i amplexus ruit; Raptimq; matrone alacres circūfuſe vilibus eam exuentes veſtibus ſuis ſolitis veſtibus exornauerunt plauſuſq; letiſſimus ⁊ fauſta oīum verba circūſonāt; multoq; cū gaudio ⁊ fletu ille dies celeberrimus oībus fuit celebrior q̄3 q̄ dies nuptiaꝝ fuerat Multoſq; poſt ꝑ annos ingēti pace cōcordiaq; valterus ⁊ Griſeldis vixere: ⁊ viderunt filios filiorum vſq; in generatiōē ⁊ generatiōem: hanc itaq; hiſtoriā exemplaritatis plenam hic ad multoꝝ ſolatiū cōſcribere volui vt ⁊ Matrone nr̄i tp̄is atq; alij: ad mitandū huius Griſeldi pacientiam: que mihi Jmitabilis videt̄: excitarem: Quo aūt tp̄e hec geſta facta fuerint habere nō merui.

Ludouicus eius noīs quartus Francorū rex vltimus ex Caroli magni genere natus: hoc anno poſt Lothariū p̄rem francis regnare cepi:: ⁊ vno tm̄ anno regnauit: Hic namq;: vt francoꝝ teſtant̄ hiſtorie: quandā feminā noīe Blanthiā duxit vxorē: ex qua certe nullos h̄re potuit filios; Quā quidē cū nihilominus vnice diligeret ne ſine reg̊ poſt eius mortē remaneret hugonē ipſius regis ſtrenuiſſimū militē quē in maiorē domus regie ſibi p̄elegerat; ad ſe vocauit ⁊ Jureiurando aſtrinxit eius mādata perpetuo obſeruaturū: At ille vt erat fideliſſimus quicquid Juſiſſ obſeruaturū ſe Juramēto ꝯpromiſit: Quo facto cōfeſtim rex graui morbo corripit̄: ⁊ ex teſtamēto vxori regnū ꝯdonās mandat; vt poſt mortem ipſius hugoni p̄dicto ſe matrimonialiter ꝯiungat: qđ ⁊ factū eſt: Nam rege eueſtigio defuncto Regina hugonē maritū duxit: Factuſq; hugo hoc mō Rex Francorū regnū qđ penes pipini genus annis ferme ducētis remāſerat in hugonē iſtū trāſſundit̄: Atq; ita in iſto Ludouico omne Caroli magni genus q̊ ad reges defecit; Quoꝝ noīa ac tp̄a; lz habeantur cōfuſa: hic more nr̄o epilogando ponenda cēſemus.

Pipinus magnus. 1.añ.17. Ludouicus ꝛ carolus 6.añ.5. Rodulphus xi.añ.2.
Carolus magnus. 2.añ.47. Carolus ſe 7.añ.5. Carolus quīt⁹ 12.añ.25
Ludouicus pius .3.añ.25. Arnulphus 8.añ.1. Lotharius 13.añ.32.
Carolus caluus .4.añ.34 Odo pariſienſis 9.añ.xi. Ludouic⁹ ꝑdict⁹.14.añ.1.
Ludouic⁹ balbus 5.añ.2 Carolus ſimplex x.añ.26.

Otho tertius ſi Othonis filius tertius germanoꝝ ipatoꝛ hoc anno poſt prēꝫ:maxia cū difficultate ipatoꝛ factus:ipauit annis.18. Hic a parētibus in virtutibus oib⁹ eccle Otho.3.
987 ſiecꝫ Romane defenſiōe nō degenerās bella multa ēt cū glia ingēti ꝯfecit:pp que mirabilia mūdi cognominari meruit:Qui poſtea quā ipatoꝛ creatus fuit priuſq̄ Romā peteret ad ꝯponēdas Germanoꝝ res.xi.annos ꝯſumpſit:Indecꝫ Romā ꝑfectus a Gregorio.5. iperij corona redemitus mox i Apuliā peregrinatiōis ꝛ oratiōis grā ad ſanctū Michaelem ꝑficiſci voluit Cūcꝫ ex Gargano mōte p Beneuētū Romā rediret:corpus ſcti paulini epi ſecū trāſtulit:Romācꝫ regreſſus:Creſentiū quēdā Romanū ꝯſulē(qui Joānē quēdam placētinū epm:natiōe Grecū virū vticꝫ ſceleſtū ac pniciosū ꝯ̄ Gregoriū pōtificē creauerat)in hadriani male quā ipſe magnope fortificauerat:vna cū eodē Joāne adulterino pōtifice diu obſedit:ꝛ tandē captū multis cōfoſſum vulnerib⁹ iterfecit: Joānē vero pōtificē:ꝑ effoſſis oculis pōtificatu ſimul ꝛ vita priuauit:Tādē Italia pacata cū in Germaniā redire decreuiſſꝫ:Rome veneno a Romanis itoxicatus diē obijt:Cui⁹ corpus i germaniā reportari ꝑcepit:In huius itacꝫ Othonis tertij creatiōe maxiaꝫ difficultatē fuiſſe diximus: qꝛ Othone prē eius defuncto cū alij i ꝯſultatiōe noui creādi ipatoris Othonem hūc alij henricū Bauarie Ducē primi Othonis ex fratre nepotē expoſcerēt:cū creſcētiū Numētanū virū cōſularē Italos ad reſumēdū iperiū annitere cernerent oēs in Othonē hūc ꝯſenſere:Quoꝝ quidē ſententiā Benedictus pōtifex:qui tum erat:approbauit.

Petrus vrſinellus.27.venetoꝝ Dux petri quōdā Ducis viri ſanctiſſimi filius eo ipſo āno indemortui Tribuni memi Ducis loco Dux ſurrogatus ducauit annis.18. hūc ſane virū humilimū clementiſſimūcꝫ fuiſſe tradunt:quemcꝫ in vita nil ꝑtermiſiſſe:qꝫ ad honorem reicꝫ ſue publice bonū pertinere cerneret:Mortuus tandē ad ipſius ſingularē cōprobandam humilitatem omni poſtpoſita pompa ꝛ ambitiōe corpus ſuū in atrio templi ſancti zacharie ſepeliri voluit.

Hugo itacꝫ magnus cognomēto caputius Ludouico ꝑdicto francorum rege defuncto hoc
992 anno ex ipſius teſtamēto regnū eius obtinēs regnauit vna cū vxore annis.4. Sūt qui dicant hūc hugonē primū pariſienſiū Ducē ꝛ comitē fuiſſe:ꝛ ob rei bellice ſtrenuitatē atcꝫ ꝑſtantiā a Ludouico ꝑdicto Frācoꝝ rege i maiorē domus ſue fuiſſe electū:Cuius pr̄ quidam Robertus tyrannus fuit:quē quidē Dantes florētinus poeta in ſuo tractatu de purgatorio c.vꝫ.20.v̄. Chiamato Macellariū fuiſſe dicit:Hic tñ francoꝝ regnū nō ea amplitudine obtinuit qua ꝛ pipinus ꝛ ceteri reges poſſedere:Tūc ꝛ eni oīs tranſalpina gallia: Auſteria ꝛ magna Germanie pars frācoꝝ finibus claudebat:Sed tranſlato in Saxones iperio nō mō Germania ꝛ helucia ſiue Squada ac magna Belgice pars quinimo Burgundie:qđ Aralatenſe dicitur:in Imperiū ceſſit.

6192 993 Gregorius eius nois.5.papa natiōe Saxonus pr̄e othone Bruno antea vocatus poſt Joānē.16.pōtifex creatus ſedit ānis.2.ꝛ meñ.5. Hic ꝑdicti othonis ceſaris tertij conſanguineus erat:ꝛ ꝓpterea eo volēte ꝛ quaſi mādante aſſūptus ē:Qui pōtificatu inito:ꝛ Othone i Germaniā adhuc exiſtēte Romanoꝝ ꝛ potiſſimū Creſentij cōſulis agitatus i Ethruriā ꝑ deinde in Germaniā ad ipſū ꝯfugit:Quo abſente Creſentius interim Joānē placētinū epm virū ſubdolū ꝛ pecunioſū pōtificē creat:ꝛ Joannē.17.vocat:Eocꝫ creato Creſentius ꝯſul cognoſcēs ipatoris aduētū vrbis menia ꝛ portas quādiligētiſſime obfirmare cepit:ac hadriani molem munit pp qꝫ deinceps ea moles nō hadriani:ſꝫ Creſentij Arx appellata ē:Superueniēte tñ poſtea iperatore cū exercitu mag: Creſentiū ipſū:vt diximus:cū Joāne adulterino papa cepit trūcato ꝑ Creſentio ēt Joānē ꝛ vita ꝛ pōtificatu tā papa.147

dem priuauit: Gregoriūq; ꝯſanguineū ſuū pulſū reſtituit: vñ ꝛ Gregorius ipe vt Imperij dignitas apud Germanos ſuos perpetuo remaneret (Synodo ꝯgregata) ſanctiōem tulit: de Imperatore deligendo que vſq; in hodiernum diem obſeruat: Eo deniq; mortuo vacauit ſedes dies.15.

papa.148 Joannes itaq; huius nois.17. adulterinus papa Gregorio p̄dicto adhuc viuēte cū eēt placētinus epus corrupto Creſentio ꝯſule Romano per factiōeȝ pōtificatū occupans: ſedit meñ.x. Et in eius morte ante q̄ Gregorius reſtitueret: vacauit ſedes dies.xx. Hic: vt diximus: potētia Creſentij. Ro. cōſulis fretus: quē grandi pecunia: e Cōſtātinopoli ſecum allata: corruperat pōtificiū munus obtinuit: Sed quia vt fur ꝛ latro nō p oſtiuȝ in ouile intrauerat: Ideo poſt decimum memſem poſtq̄ pōtificatū ſibi vſurpauerat: tamq̄ ꝓditor ꝛ latro ignominioſe interijt.

Electorum Imperij Inſtitutio.

Othone igit̄ tertio p ſucceſſiōem nō ſine dificultate: vt dictū ē: Imperatore creato: Gregorius p̄dictus ex eadē gente natus cognoſcēs Imperij imbecillitatē ꝛ fortune varietatē: vt diutius apud ſuos Germanos ſūma imperij maieſtas remanere poſſȝ hoc āno Synodo ꝯgregata ſtatutum tulit de Imperatore deligēdo: qd̄ ēt vſq; ad hoc tēpus cū oi obſeruātiā ſeruatū videmus vȝ: vt in futurū nō per ſanguinis ſucceſſiōem iperiū duceret: ſȝ p ſolos germanos ꝓceres vna cū quibuſdā panonie principibus: iperator deligeretur: qui Ceſar ꝛ Romanoꝝ Auguſtus appellaret ꝛ tū demū Ceſar ꝛ Auguſtus ac Impator vniuerſalis haberet: ſi eū. Ro. pōtifex ꝯfirmaſſȝ: vt plenius hētur: extra de Elec. c. venerabilem: hos aūt Imperatoris eligēdi auctoritatē: p̄ Archiepm Maguntinū habuiſſe Archiepm Treuerenſem ꝛ coloniēſem Italie noīe alij vero duo Germanie Gallieq; noibus: his additi ſūt quatuor principes: Brandeburgenſis Marchio Imperatoris poſt electiōeȝ camerarius palatinus Comes: qui dapes Saxonieq; Dux: qui Enſem iperatori defert ꝛ Boemie rex pincerna: quē his additū fuerūt ad tollēdas electoꝝ diſcordias. 994

Uiri diſciplinis excellentes.

Robertus magni hugonis francoꝝ regis filius hoc anno poſt p̄rem frācie regnare cepit: ꝛ regnauit annis.34. Uir certe oi Juſtitia fortitudine modeſtiaq; ac religiōe inſignis: Qui licet rei militaris admodū edoctus ꝛ ſtudioſus eēt: tñ vbi p ociū licebat ita dei tēpla frequētabat: diuinaq; officia celebrabat ac ſi deo in ſacris initiatus fuiſſȝ: Et cum ēt doctrina inſigni clariſſimus haberet: multa ad multoꝝ eruditionē ꝯpoſuit: Et iter alia Sequētia multas: e quibus p̄cipua habet: illa q̄ icipit: Sācti ſpiritus adſit nobis gr̄a: ꝛ O Juda ꝛ hieruſalē: atq; alia multa: Huius quippe digniſſimi principis tanta erat religio: vt quotiens ſibi p otiū liceret horas canonicas vna cū canonicis in choro caneret: Qua quideȝ pietate ac virtute hoc miraculū ab eo factitatū ferūt: vt cū aliqñ horas ſuas exſolueret: ꝛ oppidū quoddā obſideret aliqñ ſine pugna ipſa Oppidi menia corruerūt ꝛ ſui ſine detrimento oppidū obtinuerūt: Demum moriens ēt miraculis claruit. 996

Robertus alius Carnotanus epus hiſdē tp̄ib⁹: ꝛ doctrina: ꝛ vite ſctitate multo in precio fuit: qui cum multa edidiſſȝ: ēt canendi modū meliuſculū edidit.

Hugo quidā Adeburgenſis miles hac ipſa tēpeſtate apud othonē hūc ipatorē maximo in p̄cio hitus ē: cuius rei cauſa ex Germania ipſū i tuſciā ꝓcuratorē ſuū miſit: eo q̄ vir optimus eēt: ac pietatis ꝛ Juſtitie cultor: Qui illo accedēs adeo Juſte integreq; ꝓuintiā rexit: vt optimi principis deſideriū nemini ꝓuincialium reliquerit: vbi cū ſex annis eo in magiſtratu cum omni laude prefuiſſet: tandem apud piſtorium vrbē defecit: Ad quem omnes Ethruſci poſt mortem cōfluentes: nō ſecus: ac ſi publicū parentem luxere oi genere honoris funeri ſuo adhibito.

Cometes ſtella hoc eodē anno in celo viſus eſt ꝓ quo multa ac varia alia apparuere ꝓdigia atq; terremotus magni fuerunt quibus multe vrbes cōcuſſe ſūt ac deinde multa mala ſubſecuta ſunt.

6196 997 Silueſter ei⁹ nōis ſs papa natiōe Gallicus Gilbertus antea vocatus hoc āno Grego- papa.149
rio pōtifici ſurrogatus ſedit ānis.4.meñ.1.ꝛ diebus.8.hic malis artibus pōtificatū
obtinuit eo ꝙ ab adoleſcentia cū Mōachus eſſet relicto mōaſterio ſe totū dyabolo obtu
lit mō ꝙ optabat obtinere poſſet:ꝛ ideo vt bonaꝝ artiū opam daret p̄mo ad hiſpali hiſ
pāie vrbē acceſſit:vbi cū doctrie admōm cupid⁹ eſſet ea i re tm̄ pfecit vt breui optim⁹ do-
ctor euaſerit:ꝛ Othonē Auguſtū atqꝫ Rubertū regē:ac alios iſignes p̄clarosqꝫ viros ha
buerit diſcipulos. Quoꝝ ope p̄mo remenſis deinde Rauenatis Archiep̄us fuerit factus.
poſtremo Rōanus pōtifex adiuuante dyabolo fuerit cōſtitutus:hac tñ lege vt p⁹ eius obi-
tum totus illius in aīa ꝛ corpe eſſet cui⁹ fraudibus tantā adeptus erat dignitatē. Poſt hoc
queſiuit Gilbertus a Dyabolo quādiu in pōtificatu victurus eſſet. Reſpondit: Quamdiu
(inquit) in hieruſalem nō celebrabis viues: Poſtremo anno pōtificatus ſui quarto dum
quadrageſimali tempe in Baſilica ſancte crucis in Hieruſalem Rome ſacrificaret fato ſe
morituꝝ ſtatim cognouit: vnde penitētia ductus errorē ſuū corā populo confeſſus eſt. Ro
gauitqꝫ omnes vt corpus ſuū Dyabolicis artibus ſeductum membratim detrūcarēt: di-
ſiectūqꝫ ac laceratum ſup currum imponerent ꝛ eo loci ſepelirent quo ſpōte ab equis fo-
ret vectū. Ferunt itaqꝫ dei nutu (vt ſcelerati diſcant apud deum venie locum ſibi relictum
eſſe modo in vita penituerint) equos ipſos ſponte ad lateranenſem Eccleſiam perueniſſe
ibiqꝫ ſepultū fuiſſe.

Iohānes ei⁹ nōis.18⁹.papa cui⁹ cognomē ꝛ p̄ria ignorat poſt Siluestrū pōtificē ſedit
6200 1001 meñ.v.de q̄ pp pōtificatus breuitatē nil geſtū memoria dignū habet (niſi vt aiūt). papa.150.
Quod cōmemoratiōem oīum defunctoꝝ p⁹ feſtū oīum ſanctoꝝ ab Odone Clumacenſi
Abbate in Burgūdia iā diu inſtitutū ab vniuerſa ecclīa obſeruandā approbauit:

Iohānes aūt.19.papa p̄ria Ro. p̄dicto Ioāni pōtifici ſuffectus ſedit ānis.4.ꝛ meñ.4. papa.151.
Qui pōtificatu ſuſcepto ad ociū cōuerſus ꝛ ipſe nil memoria dignū geſſit Sepult⁹
aūt fuit in Baſilica beati petri: Et p⁹ ceſſauit ſedes dies.19.

Malateſtaꝝ principū pcurſus.

1003 Malateſtaꝝ aūt vetuſtiſſima ꝛ regia Flaminee puīcie familia hiſ tēpibus ex Germania in
Italiā veniēs plurio adiutorio ꝯ tyrānos Rōano Impio fuit: ob cuius bn̄ficia atqꝫ ſuitia
Otho tertius Ceſar Arriminū vrbē eidē cōceſſit ꝛ multis ac magnis p̄uilegijs ꝛ gr̄ijs illā
extulit: hi nāqꝫ a Germanis originē ducētes ex illis fuerūt Theutōicis Malateſtis. q̄ Fla
minee puīcie partē ab ipſo Ceſare Othōe deſidentē occuparūt ꝛ Ceſene vrbi i p̄mis fre
nū impoſuerunt: ppter ꝙ ꝛ cōcedente Auguſto Arrimino ac multis alijs locis potiri me
ruerunt. Que q̄dē clariſſima ꝛ regia familia poſtmodū in ſuos creſcens ortus quāte ſem-
per maieſtatis quātēqꝫ glīe Italis nr̄is fuerit multis eq̄dē ꝛ admirādis teſtimōijs dignoſci
ꝛ videri pōt: Cū in ea multi clariſſimi pricipes fortiſſimiqꝫ Impatores: ac grauiſſimi do-
ctiſſimi q̄ꝫ Senatores emerſerūt. Hinc ꝛ.n. (vt reliq̄s omittā) p̄mū Maſtinus Pādulphuſ
ꝛ Galeotus pricipes oī virtutū genere ornati emerſere: Et ea Galeoto eodē orti ſūt Cora
lus ꝛ Pādulphus ſs Malateſta: q̄ ābo inter etatis ſue principes primarij fuerūt hiti. Nā
Galeotus coꝝ pr̄ aī virtute pſtātiſſimus fuit ecclīeqꝫ Rōane obſequētiſſimus: ac ꝯ carolū
ei⁹ nōis q̄rtū Impatorē tēpe Innocētij ſexti acerrim⁹ fuit defenſor. Quāobrē idē Innocēti⁹
pōtifex eūdē vicariū ſuū ppetuū atqꝫ ei⁹ ſucceſſores i Arriminēſi cōfirmauit vrbe: carolus
v̄o eius fili⁹ vir bellice artiſ pitiſſim⁹ fuit ꝛ. M. Catōi Rōano ſimilim⁹ cui⁹ inumera magni
fice geſta apō Florētinos venetoſqꝫ ſcripta teſtant. Pādulphus inſup ei⁹ frater fuit vir pru
dētia clar⁹ armis clarior auctoritate q̄ꝫ clariſſimus: q̄ ꝛ ip̄e p⁹ multa apō Mediolanēſiū p̄
mū ducē fortiſſie geſta Brixiā ēt ac deide Bergomū clariſſiās lūbardie vrbes i ſuā redegit
potātē: eaſqꝫ Ciuitates ſua liberalitate ꝛ munificētia clariſſimis edib⁹ ac ſacellis exornauit
Malateſta vero itius frater eiſdē fratrib⁹ nulla rōne virtute iferior fuit: Eiſdē q̄ꝫ ſucceſſit
ſextus Robertus Malateſta: quē integra fides p̄cipua religio icredibilis feruor ac moruꝫ
oīum cōpoſitio beatū ac miraculis clarū effecit.

Baptiſta Femina tanq̄ ſingulare monile ꝛ ꝓcioſiſſima gēma hinc etiā emicuit matrōa certe pudiciſſima ꝛ multaꝝ virtutū ꝓclariſſima que doctrina ingenioq; ac eloquentia nemini ceſſit Ob cuius virtutem ꝛ clariſſimam doctrinam eruditiſſimi etiam oratores vt pote. Leonardus ꝛ Carolus Aretini ꝛ ceteri ſui tēpis viri doctiſſimi tractatus multos eidē dedicarunt.

Sigiſmūdus Malateſta hinc etiā emerſit q̄ a prīs moribus aliquātulū degenerās Rōane Eccl'ie rebellis ꝛ infenſus fuit: ꝑpter qḋ ꝛ pius pōtifex maximus ac eius ſucceſſor Paulꝰ ſecūdus oīa preter Ariminū circūquaq; ſpacio triū milium paſſuū eidē abſtulit: Superiori aūt āno q̄ fuit. 1482. defecit ꝓſtantiſſimus ꝛ ī armis magnificus Robertus malateſta eiuſdem Sigiſmūdi ex pellice filius q̄ aī cōſtantia ꝛ corpis robore: vt infra loco loco ſuo dicemus: inſignis plurimū fuit. 1004 6203

papa. 152 Sergius eius nois quartus papa pꝰ Joānem ꝓdictū pōtificē ſuffectus ſedit ānis duos ꝛ meñ. 6. hic natiōe Ro. pře Martino ortus fuit. vir ſāctiſſime vite grateq; cōuerſatiōis cuiꝰ tāta fuit prudētia vt toto ſuo pōtificatu nil comiſſum ſit q̄ merito rephendi poſſit: In deū.n. oēm mentē ꝯuertēs: qḋ certe facere deberēt oēs pōtifices: oīa bene ꝛ integre gubernabat: Cuius q̄dem cōſilio oēs Italie ꝓncipes ſedere ꝯpoſito e Sicilia Saracenos pellere ꝯſtituerunt: vnde ꝛ Gulielmus magni Tācredi Normādie Ducis filius adiuuātibꝰ Cāpano ꝛ Salertāo ꝓncipibꝰ illos e Sicilia breui tēpis ſpacio expulit: his geſtis cū Italia ꝛ totus fere terraꝝ orbis fame ac peſte laboraret Sergius vir ſcīſſimus vita exceſſit ꝛ in petri tēplo ſepultus eſt: Quo mortuo ſedes vacauit dies. 8.

Henricus eiꝰ nois ꝓmus quartus Germanoꝝ Imꝑatoꝝ: hoc āno Othōe mortuo nō
per ſucceſſionem ſed ab electoribꝰ ꝓdictis Ceſar ꝛ Auguſtus electus: Imꝑauit ānis 1004 6203
Henricus ꝓmus 19. ꝛ meñ. 5. Hunc ꝓmum Bauarie Ducem fuiſſe cōſtat: viꝝ vtriq; optimū atq; ſāctiſſimū vxoremq; habuiſſe que nequāq̄ mariti laudibus ꝛ pietate religiōeq; ac humanitate cederet: Hic itaq; ſm Gregorij pōtificis predicti Inſtitutionem Ceſar ꝛ Auguſtus creatꝰ aliquandiu in Gallijs occupatus ſuum in Italia diſtulit aduentum: Cōpoſitiſq; ibidem rebus ꝓſtim Romam venit: ꝛ Imperij Coronam ab Benedito octauo accepit: Acceptaq; Corona ſtatim in Capuam (a Saracenis occupatam) mouit: quos etiam repentino Impetu inde expullit: ac Bubagnanum grecorum Ducem qui Mauris faueret acerrimo bello adeo ꝓſecutus eſt. vt eum quoq; Apulie finibus eiecerit: Ita aūt caſte hic ac ſancte cum vxore Simegunda vixit vt vterq; in morte miraculis claruerit multis: Nam nil in vita pretermiſerunt quod ad honorem dei pertinerꝫ ſecernerent: Deniq; cum poſt multa bella in Boemia Germania Italiaq; ſtrenue geſta deo ſoli ſeruire vellet Bambergenſem fundauit epiſcopatum ꝛ Sorore Stephano Ungarie regi matrimōio collocata migrauit ad dn̄m magno de ſe apud oēs relicto deſiderio: Qui ꝛ poſt mortem etiā multis claruit miraculis.

Gulielmus normanus cognomento Ferrabach magni Tācredi filꝰ Calabrie ꝛ Apulie Comes hoc āno cū multis ānis ibidē regnaſſet diē obijt: Hic ꝓmū cū Romādiolā ꝛ Ethrurie partē ab Tācredo pře milite generoſiſſimo occupatā poſſideret audiēs Saracenos Calabriam ꝛ Apuliam ꝓuincias (vt dictū eſt) ꝓmere inuitatus a Michaele Cathalaico Imperatore Cōſtantinopolitano vna cū Capuano ꝛ Salernitano principibus ꝛ Malochio q̄ ꝑ Imꝑatore ipſas gubernabat ꝓuincias expeditionē ꝓmū in Siciliā ſumpſit pactiōe cuꝫ Imperatore ipo adhibita vt quadrifariam oīa capta diuiderent: Profectus itaq; Gulielmus cum ꝓdictis ducibꝰ fugauit Saracenos quibus pulſis Sicilia oīno potitus eſt: Sed Malochus Imperatoris prefectus predam inequaliter diuidens Siciliam ꝑ Imperatore ſuo retinuit ꝛ Gulielmi indignatiōem in ſe plīmum cōcitauit diſſimulauit tamen Gulielmus iniuriam illam vſq; ad tempus: Pauloq; poſt traductis Gulielmus in Italiam copijs ſuis in Apuliam venit ꝛ magnam illius partem ſibi ſubegit: Qui vt ſedem haberet in qua ſuoꝝ mulieres ac pueros nec nō ꝛ Impedimenta oīa tuta ſeruaret Melphim vrbeꝫ

arduo ⁊ natura cōmunito loco edificauit Quo audito. Michael Jmpator ſtatī magnis
p legatos ſuos ex Grecia Siciliaq̄ʒ ac Jtalia cōgregatis exercitib' in Gulielmū hūc ⁊ Noꝛ
manos ſuos duci curauit: comiſſoq̄ʒ igēti p̄lio apud O liuentē Apulie Oppidū Gulielm'
cū ſuis ſupioꝛ victoꝛq̄ʒ euaſit ac ſic Apulie dn̄atū accepit.

Tancredus aūt Noꝛman': vt ſupꝛadictū eſt: p̄dicto Gulielmo pr̄ fuit: Vir generoſi ai qui
apud Noꝛmandiā Galliaꝝ puīciā duodeci ex duab' vxoꝛib' genuit filios: vbi cū eoꝝ ſū
ptibus pōdere p̄meret nouas querrre ſedes cōſtituit: foꝛtunāq̄ʒ melioreʒ ⁊ opes melioꝛes
alio in loco viribus ⁊ ingenio ſibi facere cōfiſus: Deſerta itaq̄ʒ Noꝛmādia Jn Jtaliam p̄
mum perueniens in Romandiola ſubſtitit eoq̄ʒ in loco cōſiſtens filij ſui tanta ⁊ talia cō
tra Salernitanū ⁊ alios Jtalie p̄ncipes geſſere facinoꝛa vt eos viros foꝛtes p̄ſtantiſſimoſ
q̄ʒ ſuo malo ſenſerint oēs.

1006 Drogo ſeu Drogus aūt Gulielmi p̄dicti frater ſiue vt alijs placet filius. hoc eodem āno ipſi
Gulielmo in Apulie comitatu ſucceſſit cōtra quem Jmperatoꝛ Grecus quendam nomie
Melē ducem cū exercitu multo miſit qui in Drogonē iſtū impetu facto pene ipſum expu
lit: Sed ſtatim exercitu inſtaurato: ſuperatis Grecis: amiſſa recuperauit. Quibus optime
geſtis cum ſeptem annis in eo comitatu regnaſſet moꝛiens Gothifredum habuit ſucceſſo
rem.

Enedictus ei' nois. 8. papa Sergio pōtifici hoc āno ſurrogatus ſedit annis. xi. meñ.
6206 1007 xi. ⁊ dieb' xxi. natiōe q̄ppe Tuſculanus pr̄e Gregoꝛio fuit: Qui oībus in rebus hen papa. 153.
rici Ceſaris defenſione vtebat̄. Sed eo defuncto e ſede pulſus: vex inita poſtea cum ini
micis cōcoꝛdia pulſoq̄ʒ adulterio pōtifice in vrbē cuʒ dignitate regreſſus eſt: Nec multo
poſt moꝛit̄ ⁊ in petri Baſilica ſepelitur: Petrus aūt Damianus doctoꝛ de iſto Bn̄dicto re
fert: Ep̄m quendam vidiſſe die quadam in ſolitudine hunc Benedictum papam equo ni
gro inſedentem eūq̄ʒ interrogaſſe quid cauſe hoc eſſet cur moꝛtuus nigro veheret̄ equo?
Reſpōdiſſe dixit Grauiter inq̄t toꝛqueoꝛ. Quibus dictis. Bn̄dictū hoīem rogaſſe vt pecu
nias quas ipſe occultauerat ſuo noie pauperibus erogaret: Nā que antea Elemoſynarū
noīe date fuerāt nihil ei pfuiſſe q2 ex rapinis fuerāt: Fecit mandatū ep̄s ſtatimq̄ʒ ep̄atu ſe
abdicās monaſticā vitā cōplexus eſt.

1010 Oꝛtho vrſinellus vigeſimuſoctauus venetoꝝ Dux hoc āno i demoꝛtui petri Germāi loco
ſuffectus ducauit ānis. 19. vir q̄dē a puero magnanimus atq̄ʒ eloquētiſſimus ob cui' elo
quentiā ac magnanimitatē (preter moꝛē) āno etatis ſue. 18. Dux ⁊ p̄nceps cōſtitutus fuit:
Cuius virtute ⁊ iduſtria ferūt Saracenos Baꝝ Apulie oppidū obſidētes ad vnū vſq̄ʒ in
terfectos fuiſſe pro qua re Oppidū obſidione ⁊ p̄ſſura fuit liberatū: Quo q̄dē bello opti
me cōfecto cū ſtatuiſſet hieroſolime laboꝛāti ꝯ Turcos auxilio eſſe hadrienſes hoſtes euʒ
deturbauere: Quāobrē indignatus Othо oēm vim exercitus ſui in eos vertit atq̄ʒ eos
apud Laurerū tāta clade pdomuit vt dies ille vltimus Ciuitati viſus fuerit: vnde nec po
ſtea hadrienſes amplius finitimis bellū iferre auſi ſunt: Hic etiā ex Senatuſcōſulto gradū
Ciuitatē a Pepo Aqleienſi patriarcha nupime dolo captā ⁊ deſtructā inſtaurauit ⁊ alia
bn̄ficia vrbi cōtulit: verūtn̄ āno magr̄atus ſui ſextodecimo (exigentib' foꝛte demeritis ſuis)
depoſitus apud Cōſtātinopoli exilio ppetuo dānatus eſt.

Prodigia multa.

Luna hoc āno in ſanguinē verſa viſa eſt ⁊ terremotus fuit magnus: Jnſup ⁊ facula ardēs
1012 iſtar turris cū magno fragoꝛe e celo decidit: Mare ꝙ̄ littus ſuū egrediēs cōplurimas ſub
merſit vrbes: Quibus malis cōfeſti in Jtalia maxie ⁊ in toto ferme terraꝝ oꝛbe valida fa
mēs eſt ſubſecuta: pauloq̄ʒ p' in Jtalia tāta peſte laboꝛatū eſt vt plures moꝛtui ꝙ̄ ſupſtites
haberent̄. Quā q̄dē Calamitatē: in Lothoꝛingia Galliaꝝ puīcia fōs ſaluberrie aque tuʒ
in ſanguinē verſus: futurā indicauit.

Hieruſalē Ciuitas ſcā hoc āno a Turcis Saracēiſq̄ʒ: direpto dn̄i ſepulchꝛo: turpiſſie capit̄:
1015 ⁊ vaſtat̄: Qui etiā tēplū mōtis Syō ⁊ Bethleē capientes ⁊ violātes ſpurcitiq̄ʒ Mahume

tec dedicauere: Cūq3 ita ꝑ quattuoꝛ ꝛ triginta ānos īfecta ſtetiſſent poſtmōm āno ſalutis
nr̄e milleſimo q̄dꝛageſimonono Cōſtātinopolitan⁹ Jmpatoꝛ Leōe.9.pōtifice Rōano pꝛo-
curāte obtinuit ꝛ inter cetera ſua Jmpenſa id ſanctiſſimū dn̄i Sepulchꝛū diruptum reſti
tui fecit.

Gilla vngarie regina matrōa ſiq̄dem ſanctiſſima henrici ꝑdicti Ceſaris ſoroꝛ ꝛ Stephani
Panonū regis vxoꝛ de qua nup diximus his tēpibus in ꝑcio exiſtēs adiuuante Alberto
pꝛagenſi ep̄o ꝓmo Stephanū regē viꝝ ſuū poſtmōm oēs regni ſui pp̄los cōuertit ꝛ xp̄i fi
fidei ſubiugauit: Erat.n.regia hec(vt ei⁹ ꝑclara teſtat̄ hiſtoꝛia)pietate Jnnocētia benignita
te religiōe gr̄a atq3 hoſpitalitate adeo inſignis: vt in toto oꝛbe ei nō inueniret̄ cōſimilis ac
poſt moꝛtē cū crebꝛis claruerit miraculis īter ſanctas fuit relata.

Onradus ꝓmus natiōe Sueuus q̄ntus Germanoꝝ Jmpatoꝛ hoc āno bienio p⁹ hē 1021 6220
rici moꝛtē p⁹ multā cōtentionē legiptimis oium ſuffragijs Jmpatoꝛ ꝛ Auguſtus crea
Cōradus tus īpauit(īter regno ſupputato)ānis.30. vir certe i re militari admodū pꝛeſtās q̄ ꝛ apō
henricū ꝑdictū Jmpatoꝛē diu militie dux fuit: cū q̄ etiā multa bella ſtrēue geſſit: Qui vbi
magr̄atū iniuit coactis ꝓpere in vnū copijs in Jtaliā mox deſcēdit ꝛ i helypꝛādū Medio-
lanenſium ꝓncipem duxit eo ꝙ Mediolanū ꝛ multas Lōbardie Ciuitates ab Jmpio di-
ſcedere ꝓcurauerat: Ueniens itaq3 cū valido exercitu Cōradus hic Mediolanū ꝓmū ob-
ſedit ꝛ ſuburbia oīa icendit eo aīo vt vꝛbē q3 vniuerſam ſibi rebellem igne cōcremaret:
S3 virtute ꝛ magnanimitate helypꝛādi necnō ꝛ hoꝛtatu coloniēſis epi id ei ſuadētis obſi
dionē ſoluit ac inde receſſit: cū ille itra Miſſaꝝ ſolēnia btm̄ Ambꝛoſiū: vꝛbē ꝛ pp̄los tuē
tem: vidiſſet. Rōam deide ꝓfectus a Joāne pōtifice Rōano Jmpij coꝛōa coꝛōatus eſt: q̄ ac
cepta īde recedēs in Sclauos vngaroſq3 ſtati ducit atq3 eos bꝛeui ꝑdomuit. Quibus feli-
ciſſime geſtis nōnullaſ ꝛ q̄dē putiles tulit leges. Jnt̄ quaſ hec vna fuit. Ut q̄cūq3 ꝓnceps pa
cē infrīgere tēptaſſet: captis pena plecteret̄: Hac rōne motus Lapoldū quendā Germanie
comitē acerrime pſecutus eſt ꝙ ab eo turbādi occij ꝛ q̄etis initiū ortū fuerat q̄ ſibi caueſ
cū vxoꝛe ꝛ liberis in ſolitudinē ꝓfugit vbi ꝛ diu pꝛe timoꝛe icognitus dilituit: nūcios pre-
terea miſit: q̄ Grecis ꝛ Noꝛmanis īter ſe de regno apulie cōcertātibus ab Arnus diſcedere
imperarent: Romanis q3 excidium interminatus eſt ſi diutius queadmōm ceperant pōti-
fices. Ro. ſeditiōibus vexarent: Quo autem tandem moꝛtis genere Cōradus hic vel vbi
obijerit non inueni.

Oānes eius nois vigeſimus papa Bn̄dicto pōtifici hoc āno ſuffectus ſedit ānis. 9. 1022 6221
papa.154 ꝛ dieb⁹.9. Hic pr̄ia Ro.pr̄e Gregoꝛio poꝛtuēſi ep̄o natus nullis initiatus ſacramen
tis pōtificiū munus ſuſcepit: Quē poſtea Rōani ſeditiōibus ꝛ apertis ꝑlijs plimū vexaue-
re: Sed Cōradi Ceſaris auctoꝛitate ꝛ potētia liberatus fuit. Cui⁹ q̄dē vita mirifice ab oib⁹
laudata fuit: Eoq3 moꝛtuo ſedes Rōana vocauit dies.8.

Mediolanenſiū ꝓncipū initium.

Helypꝛādus q̄dam Facij Anglerie Comarchi fili⁹: hoc āno pr̄e ipo humāis reb⁹ exēpto ex 1023
toti⁹ Senatus pp̄liq3 cōſenſu Mediolanēſiū regni habenas ſuſcipiēs regnauit ānis.32. vir
q̄dē eo cōſilio atq3 virtute inſignit⁹ vt in toto ciſalpine Gallie imo Jtalie oꝛbe eidē par nō
repiret̄: Qui cū maxie i ſinglari oblectaret̄ certamie foꝛtiſſimos etiā ꝓpugnatoꝛes ſepe nu
mero deuincebat. Quē cū Cōradus Auguſtus poſt multa facinoꝛa ab eo ſtrenue geſta ali
q̄n ituit⁹ fuiſſet. Jpm igenio dexteraq3 plimū valere adiudicauit: ꝛ a Stephano panonū re
ge aliq̄n iterrogatus q̄lē foꝛe helypꝛādū Mediolanenſem putaret. vellē(inq̄t) tā ferax ſcia
rei militaris ꝛ virtute coꝛpis ſeculum haberemus: vt aliq̄s helypꝛādo nō ex Jniuria ꝑfer-
re poſſemus: Hic igit̄ helypꝛādus vt ex q̄buſdā fert̄ hiſtoꝛijs(cū Mediolano multiſq3 lū-
bardie vꝛbibus imparet ac tum rei militaris ſcia tumq3 regni magnitudine alijs pꝛeferret̄
effecit(vt ita dixerim)vt totius oꝛbis reges in ſe vno oculos coijcerent: Propter ꝙ ꝛ Con
radus Ceſar eidem bellum Jmplacabile indixit eo ꝙ vꝛbem ab Jmperij obedientia alie
nauerit: ꝛ ꝓpterea oēs cōfines regulos ꝯ eū cōcitauit: Ueniens itaq3 Cōradus cū exercitu

Mediolanũ poſtq̃ vrbẽ diu obſediſſet tandẽ Baneriũ quẽdam theutõicũ neceſſariũ ſuũ mire magnitudinis ⁊ fortitudinis virꝝ quẽ quaſi Achilẽ aut hectorem oẽs helyprandi copias pfligaturꝫ ſperaret ꝯ eundẽ helyprãdũ ex Alemania accerſiuit: Cuꝫ hoc viro vaſtiſſimo tãdem helyprãdus coĩ decreto ſingulari certamĩe extra Mediolanũ certamẽ aſũpſit quẽ ⁊ poſt lõga diraqꝫ certamia helyprãdus hic p medias pectoris crates pforauit: q̊ quidem vulnere cũ ex equo decidiſſet helyprandus ꝯfeſtim ipm ruentẽ intercepit ac pprio gladio ipm Jugulauit p[9] cuius ruinã Conradus Jmpator mox die ẽa triſtis factus cũ lachrimis e Mediolanẽſiũ finibus cũ oĩ exercitu abſceſſit: Solutaqꝫ vrbis obſidiõe helyprãdus ꝯ cõfines regulos quos cum Cõrado Ceſare ꝯ eum cõſenſiſſe cõſtabar arma cõmouit ſed oĩbus veniam petentibus: ipſe (vt erat aĩo magnus) benigne ſuſcepit ⁊ deinceps cũ ingenti glĩa in pace quieuit tandẽ vero Cõrado Ceſare mortuo cũ helyprãdus ꝯ Henricuꝫ Jmpatorẽ eius ſucceſſorẽ in Germaniã pfecturus eſſet febrib[9] agitatus vita exceſſit. Quo mortuo cũ maximis oĩum lachrimis humatus eſt. ⁊ pr̃ie pater appellatus eſt quẽ matres (vt tum moris erat) p ãnũ planxerũt.

Uicecomitũ Anglerie genealogia.

Helyprãdus itaqꝫ p̃dictus Anglerię Comes ⁊ Mediolani pnceps: vt diximus Facium hũit pr̃em Anglerie Comarchũ cui Facio (ſicut Mediolanẽſiũ teſtant Chrõice pater fuit Oppizzo vir bellice rei pitiſſimus. q̇ ſub Othõe pmo feliciter militauit: Oppizzõi aũt pater fuit Atto totius Jtalię generalis Jmpator ⁊ huic pr̃ Adibertus: q̇ fuit Berengarij. q̇ fuit Hugõis qui fuit Berengarij: qui fuit Guidõis cuius innumera magnifice geſta apud clariſſimos cõperiunt ſcriptores licet ad manus nr̃as nõ puenerint: hic ſatus a Bernardo Anglerie Comarcho pr̃em habuit regem Deſideriũ: Deſiderij aũt pater. Aiſtulphus q̇ fuit Rachis qu´ fuit Peridei q̇ fuit Gualuagni Anglerie comitis. hi oẽs ⁊ ſi pſpere perſepe pugnauerĩt tñ ab alienigenis multis cladibus afflicti etiã ab ipſis ſuis Anglerie Comitibus fuerunt affecti.

Angleriã autem nunc Caſtrum olim Ciuitatem fuiſſe cõſtat: ⁊ a Mediolano lõge miliario quadrageſimo in ripis verbani laci in altis mõtibus ⁊ in preruptis rupibus magna ex parte in acceſſibilibus ſitã nemo dubitat: Quam quidem Ciuitatem poſt Troianam Cladẽ q̇dam Troianus princeps pfugus noĩe anglus cõdidit ⁊ a ſe angleram nominauit: Eam ſiquidem populoſam ⁊ amplam fuiſſe ex eius ruinis conijci poteſt: Quam cum Gothi euertiſſent: poſtea nunq̃ coaluit: De qua Stephanardus quidam Chronicus his verſibus ait.

Anglerie vicine lacu munitur ⁊ arcis.
Preſidium ligures hec quam tenuere coloni
Urbs antiqua fuit. antiquis dirura bellis
Jpſa redacta ſolo pauca contenta colono
Nobilitatis habens priſce veſtigia ſeruat
Delubra que reficit ppe menia ſparſa per agros.
Hoſtibus eſt villis vix expugnabile caſtrũ: Eoqꝫ loci adhuc caſtellum ĩ tumulo poſitũ eſt

qȯ nr̃is etiã tẽpibus Joãnes Comes Boromeus vir q̇dẽ clariſſimus ⁊ multaꝝ diuitiarũ potẽtiſſimus ſũma cũ diligẽtia cuſtodit cui adhuc ſubeſt Burgũ nõ ignobile.

Anglerie ãt ipius vrbis reges hi fuere pmo Anglus ipius cõditor cui ſucceſſit Abida deiñ phiſoch rex: p[9] quẽ philus ei[9] filius q̇ genuit punecium regem punecius aũt Elimach Elimach vero Albanicũ. Albanicus Semebũdũ. Semebũdus aũt aliũ noĩe Albanicũ ſub q̊ Romulus vrbẽ Romã cõdidit poſt hò Albanicũ ipm regnauit Aſcanius q̊ tẽpe Numa Põpilius Rõanis Jmpauit. Aſcanius aũt genuit Saleremũdũ regẽ q̇ Tuſciã ſuo adiecit Jmpio: poſt quẽ Elimach ẽs q̇ regnare cepit Jnſubribus ⁊ Ethruſcis: qui genuit Rachiꝫ Rachis autem rex genuit Beloneſum qui multis armatus militibus tanta virtute contra hoſtes pugnauit: vt ad poſtremũ toti[9] ferme Jtalie regno potit[9] fuerit: q̊ mortuo ĩ regno

eius filius noīe Briginus ſucceſſit: q̄ Genuit Bruniſedum regē q̄q; ⁊ animi virtute cōtra Gallos Rōanoſq; cōgreſſus victor glorioſus euaſit: Bruniſedus aūt Falaranādū genuit: Falaranandus vero Bridomariū: ⁊ Bridomarius Luciū genuit filiū quo q̄dē tempe Pōpeius ⁊ Julius Ceſar ciuile geſſere bellū: Sub hoc aūt regiū: Dyadema Anglerie ac Mediolanēſium ceſſauit. Ubertinus deinde ex Anglerie familia ſurrexit vir viribus fortis q̄ ingentē Dragonē apud Mediolanū populo ſpectante claua ſolus interfecit: poſt quē q̄dā noīe maximus apud Mediolanū magr̄atū ſuſcepit: Maxim⁹ aūt ipe genuit Milonez Atlethā illuſtrē q̄ ſupra hūanas vires feciſſe dr̄ crotonēſi Milōi pſimilis q̄ Thaurū ī oliͣpico certamine ictu nude dextere occidiſſe tradit: ⁊ p ſtadiū in humeris ſine fatigatiōe portaſſe to tūq; quo die illū mactauerat comediſſe: Nec vereor hūc eūdē fuiſſe de q̄ Ualerius de mortibus nō vulgaribus meminit qd̄ ⁊ Gellius noſter Noctiū Atticaꝝ li. xv. affirmat dicēs ipſum demū exitū habuiſſe miſerandum: poſt quē eius filius Rolandus ſurrexit virtute ⁊ fortitudine pr̄i equalis. Nec ⁊ ipſe Rolando palatino īferior: qui apud Angleram Oppidum ſuā arcem pugnaciſſimā ſtruxit ⁊ puteum pfundiſſimū effodit: qui nunc vſq; Rolandi magni puteus nuncupat̄: poſt hunc Mediolanenſes ⁊ Anglerie cōites ſubſtitere. vſq; ad Gualuanū Anglerie ⁊ Mediolani Comitē: De quo in Genealogia huiuſce familie (pauloāte) diximus.

Petrus vigeſimuſnonus venetoꝝ dux ex Gradēiga gēte familia nobili natus: hoc āno bonis oīum ſuffragiis Dux creatus ducauit ānis 4. De quo nil memoria dignū hēm⁹ niſi q̄ q̄rto pncipatus ſui āno ſeditiōe ꝯ eū orta magr̄atu deiectus fuit. Atq; Cōſtātinopoli miſſus ibidē in quodā Mōaſterio tāq̄ in carcere recluſus fuit. 1026

Urſus aūt pr̄iarcha trigeſimus Dux hoc āno Petro pdicto magr̄atu deiecto pplo vniuerſo aſſentiēte eidē Dux ſurrogat⁹. Ducauit āno vno: Qui magr̄atu ſuſcepto ſtati tumult⁹ ⁊ ſeditiōes in vrbe cōpeſcuit ⁊ multa digna laude in repu. egregie cōfecit verūtn̄ cū ſciret nemīnē poſſe duob⁹ dn̄is ſeruire vrente cōſcia poſt ānū cōgregauit pplm ⁊ vniuerſo aſtante cetu magr̄atu ſpōte ſe ſe abdicauit. 1030

Henricus frāccoꝝ rex ſupioris Roberti regis fili⁹ qui hugōis magni hoc eodē āno poſt prē Frācis regnare cepit ⁊ regnauit ānis. 30. De iſto nil memoria dignū habet.

Dn̄icus vrſeolus pmus ſupra trigeſimū venetiaꝝ Dux hoc āno pr̄iarcha pdicto magr̄atu ſe abdicāte adeo Ducatus dignitatē q̄ſiuit vt nil ābitiōe aut fraude ad id obtinēdū ptermiſerit q̄ ad eandē rem cōſequēdā ptinere arbitrabat̄. vnde ⁊ his artib⁹ etiā p arma ducatū obtinuit: eoq; mō Dux cōſtitutus tumultuāte pplo. 3. die timore pterritus Rauenā cōfugit. vbi pauloſt morbo cōtracto vitā lugubrē finiuit. 1031

Dn̄icus aūt gradēicho trigeſimuſſecūdus venetoꝝ Dux eo ipo āno q̄ſi euoluto (Urſeolo pdicto vrbe ⁊ dignitate pulſo) bonoꝝ oīum ſuffragiis Dux ⁊ pnceps creatus ducauit ānis. x. ⁊ meñ. 4. Hic cū ſuſceptuſ fuiſſet Dux ſenex admodū ⁊ fere Decrepit⁹ erat pnceps tn̄ grauis ac igēti ſapia illuſtratus. Qui magr̄atu ſuſcepto oīum cōſenſu magnā Synodū ī vrbe ꝯgregauit: In qua q̄dē ꝯſtituit ne q̄s deiceps dux ſibi ꝯſortē aut ſucceſſorē ne facere pſumeret aut fieri pmitteret: videbat. n. veteranus ac ſapiētiſſim⁹ hic pnceps iā vnū queq; factioſum ⁊ ppotētē eo deueniſſe vt corruptis ſuffragiis tātā dignitatē in Senatu obtinere velle: Tādē bona ſenectute defunctus in Zacharie Mōaſterio ſepelit̄.

Enedict⁹ ipi⁹ noīs. 9. papa natiōe Tuſculan⁹ pr̄e Albrico Bn̄dicti octaui nepos hoc āno Joāni pōtifici ſuffectuſ ſedit ānis. x. meñ. 4. dieb⁹. 9. Hunc Rōani tanquā ignauum ⁊ nullius pcꝰ viꝝ deiecerunt: eiuſq; loco Joānē Sabinū epꝫ ꝯſtituerūt ⁊ Silueſtrū tertiū appellauerūt. Quo poſt. 9. ⁊ quadraginta dies pulſo Bn̄dictus denuo reſtituit: Is aūt poſt mēſem ⁊ dies. 21. cū cerneret ſe iteꝝ eadē diſcrimia ſubituꝝ Joāni archidiacono ſci Joānis ad portā latinā q̄ poſtea Gregorius ſextus ē appellatus pōtificū munus vel vendidi vel pmiſit. Hāc obrē Bn̄dictus merito ab oīb⁹ eſt accuſatus ⁊ diuio Judicio dānat⁹. Nam p⁹ mortē eiuſ cuidā Bn̄dictus ipe mōſtruoſus apparuit: a q̄ īterrogat⁹ cur tā horrēd⁹ 1032 6231

papa. 155.

⁊ deformis videret: Quia: inp̄t: in vita ſine lege rationeqꝫ vixit: Ideo volente deo ac bea-
to petro apoſtolo: cuius ſedē oībus ꝓbris infeci: imago mea plus feritatis ⁊ beſtialitatis
habere videt̄ ꝙ̄ humanitatis.
Haimericus vngaroꝝ rex Stephani regis ex Gallia vxore filius his tēporibus cū aliquan
diu poſt p̄rem regnaſſet adhuc vna cum ſponſa vxore ſua virgo exiſtēs migrauit ad dn̄z
Qui poſtmōm pp eꝰ frequentia miracula ſanctus ab oībus extimatus eſt.
Gerardus p̄ricius venetus panonū ep̄s vir vtiqꝫ bonus atqꝫ doctiſſimus hiſdē etiā tēpibꝰ
martiriū ab hoſtibus xp̄iane religiōis eq̄ſſimo ꝑtulit aīo: Nā ip̄m ſanctiſſimū pōtificē in-
creduli capientes ad currum quendam ligauerunt ⁊ in monte altiſſimo educentes in pre-
ceps dederunt ⁊ turpiter laceratum interfecerunt.
Rodulphus vltimus Burgōdionū rex hoc āno cū ānis multis regnaſſet ⁊ plurimas ſuoꝝ
1034 ſeditiōes cōpreſſiſſet nec q̄etem in regno nanciſci poſſet Cōradi fidei cōfiſus ſe ⁊ Burgūdio
nū regnū eidē ſubdidit: Quod q̄dē regnū cū Impator regendū accepiſſet illud in ꝓuinciā
redegit ⁊ deinceps lōgo tēpore Burgūdia nō regnū ſed Impialis ꝓuincia dicta eſt.
Andreas aūt Stephani Panonum regio ḟs filius cum aliquot annis regnaſſet hoc āno iā
ſenio ꝯfectus Bebla eiꝰ f̄re aſſentiente Salonē filiū (more Dauid regis) regē fecit ⁊ aliquan
1038 diu viuēte adhuc p̄re regnauit, ſed p̄re ip̄o Andrea defuncto Salō a Ladiſlao Beble filio
pulſus eſt: quē tñ Impator in regnū reſtituit.
Comitus alias Ciuitus quidam angloꝝ rex cum diu in anglia regnaſſet ⁊ diuina op̄a eo ī
regno geſſiſſet hoc āno voti ⁊ religiōis gr̄a Romā venit vbi cū voti ſui cōpos effectus eēt:
ſtati a ſūmo pōtifice multis donatus muneribus in p̄riaz redijt ⁊ filiā ſuā henrico Cōradi
filio in m̄rimoniū locauit qua locata mortē obijt.

Uiri doctrinis excellentes.

Cāpanus celeberrimus doctor ⁊ maximus aſtronomus hac tēpeſtate in precio exiſtens nō
nulla accuratiſſime ſcribit: atqꝫ errorē aliquantuluz in ptolomei magni Aſtronomi calcu
latiōē adiuenit vz quo ad Lune et ſtellaꝝ motū ac etiā in nōnullis alijs.
Guido q̄dam celeberrimi nois muſicus p̄ria Ethruſcus ex Ciuitate Arretio natus ⁊ ipſe ꝑ
hoc tēpus plurimū claruit ⁊ canendi modū in ſacris vz ꝑ flexuras ⁊ digitoꝝ notas dinu-
merando meliuſculum reddidit.
6238 1039 Enricus eius nois ḟs Cōradi p̄dicti Ceſaris filius ſiue vt alijs placet gener ſextꝰ Ger
manoꝝ Impator poſt p̄rez Ceſar ⁊ Auguſtus ab electoribꝰ factus Impauit ānis. 17 Hēricus. 2
Qui Impio aſſumpto magnū cōparans exercitum ſtatim aduerſus Oldericū Boemoꝝ
regem dubio marte diu pugnauit: Sed altero āno certamie repetito Oldericū ꝓlio ſupa
uit ⁊ cepit quē ſibi tributariū factū icolumē dimiſit. Mouēs deide in vngaros inter ſe de
regno diſſidētes Salonē a Ladiſlao pulſum i regnū reſtituit. Poſtmōm cū apud Romaz
multi ꝑ pōtificatu cōtēderēt cū magno comitatu ad ꝯponēdā pacē Romā venit: vbi Sy-
nodo cōgregata Bn̄dictū. 9. Silueſtrū. 3. ⁊ Gregoriū. 6. pōtificatu ſe abdicare coegit ⁊ Si-
degerꝫ Bābergēſem ep̄m q̄ clemēs ḟs dictus eſt creauit pōtificē a q̄ etiā mox Imp̄ij coro-
nā accipere voluit: Quo facto Rōanos in verba ſua iurare cōpulit vt de cetero pōtificuz
electiōi ſe nequaq̄ꝫ inter futuros niſi de mādato Impatoris id facere cogerent: Depoſitis
hoc modo rebus: Capuam ꝓficiſcens multos milites ſecū aduexit q̄ Saracenis regioni in
feſtis reſiſterent: Atqꝫ inde in Germaniam regreſſus ibidem templū celeberrimū in hono
rem beati Georgij martiris Bābergi cōdidit: Quod cū cuperet i chatedralem Eccl̄iam cō
ſecrari annuente Bn̄dicto octauo pōtifice maximo ſingulis annis ip̄am Eccl̄iam daturaz
Rōano pōtifici centum argēti marchas cum vno equo falerato repromiſit: Quod quidē
donū Leo nonus poſtea ab Impatore accipiēs ipſi Bābergenſi eccl̄ie tributum remiſit:
Uincentius aūt Gallus ⁊ Martinus ſcriptores de huius henrici ortu miraculoſo diuina
qꝫ ꝓmotiōe hiſtoriā admiratiōe dignā cōpoſuere: quā ſi credimus mirabilis ꝑfecto deus ī
omnibus operibus ſuis.

papa.156. Silueſter eius noīs.3.papa natiōe Ro.pr̄e Laurentio in locū Benedicti expulſi ſurro
gatus nō niſi ſex ꝛ q̄nquaginta dieb⁹ ſedit qꝛ poſt id tēpus Bn̄dict⁹ ſuoꝝ factiōe reſti
tutus fuit:Eo.n.tūc pōtificatū venerat vt q̄ plus largitiōib⁹ ꝛ ambtiōe valeret is tm̄modo
gradū obtineret:Hic cū p̄mū Sabinus Cardinalis eſſet ſuis largitiōib⁹ ꝯ Benedictū pa
pā pōtifex creatus fuit:Sed qꝛ nō p hoſtiū in Ouile oviū intrauerat.Ideo vt fur ꝛ latro
merito pulſus eſt ꝛ Bn̄dictus denuo reſtitutus:Ac ſic oīa in tumultu exiſtētia mō vnum
mō alium Romani appetebant.

papa.157. Gregorius.6.papa:ſedit in Sciſmate ānis.2.ꝛ meñ.3.Hic aūt in eccl̄ia ſancti Joan
nis ad portā latinā Archidiaconus exiſtēs pōtificatū(vt dictū eſt)a Bn̄dicto.9.acce 1040 6239
pit:Quāobrē Henric⁹ Ceſar habita Synodo ꝛ Bn̄dictū p̄dictū Silueſtrūq̧ tertium ac hūc
Gregoriū abdicare ſe pōtificatu coegit ꝛ Clementē ſm̄ pōtificē creauit.Hūc tn̄ nōnulli vi
rum optimū ꝛ bene de Eccl̄ia dei meritum fuiſſe dicunt:cum ſedeꝫ ap̄licā labefactatā ſua
virtute animiq̧ magnitudine reſtituerit.Quia latrones hinc inde debachātes ē medio ſu
ſtulit:ꝛ eccl̄ie dictionem recuperauit prius tn̄ interdictis ꝛ execrationibus admonitos poſt
vi ꝛ armis domitos:Hanc obrem a multis homicida ꝛ ſanguinis humani effuſor appetē
tiſſimus habitus eſt:nec non ꝛ a Cardinalibus omnibus facinoroſus predicatus ꝓpter ꝙ
in egritudine cōſtitutus qua ꝛ mortuus eſt.Gregorius ipſe Cardinales omnes ad ſe voca
uit eoſq̧ verbis ꝛ rationibus caſtigās id ſe iuſte ꝛ caritatiue feciſſe retulit ꝙ ipſi liuore ini
quitatis ꝛ crudelitatis feciſſe rep̄hendebāt:Et vt me veꝝ dixiſſe ſcire poſitis:inquit:cum
mortuus fuero corpus meum āte fores Eccleſie ſiſtitote vectibus obſeratas.Si porte nu
tu diuino aperient me dignum chriſtiana ſepultura cenſetote Sin aliter corpus meū vna
ala dānatum quo volueritis ꝓicitote mortuo itaq̧ pōtifice Cardinales mādata ipſius fe
cere ꝛ ſtatim coborto graui vento porte apte ſunt corpuſq̧ cū admiratiōe oīum ꝛ magne
ſanctitatis introlatum eſt.

Clemens eius noīs ſs papa Bambergenſis ep̄s Sindagerus ātea vocatus viuētib⁹
adhuc Gregorio Silueſtro ac Bn̄dicto pōtificibus Henrico Ceſare impante ac iubē 1041 6240
papa.158. te i Synodo(alijs deiectis)pōtifex creatus ſedit meñ.9.ꝛ dieb⁹.7.Nec poſt eū ſedes vaca
uit:qꝛ illo viuente Damaſus in pōtificatu ſucceſſit quē tn̄ in Auguſti creatū Rōani vene
no e medio ſuſtulere.

Damaſus igit papa natiōe Bauarus nullo p̄p̄li cleriq̧ cōſenſu pōtificatū occupans
papa.159. ſedit dieb⁹ tātūq̧.23.Adeo.n.corruptella hec inoluerat:vt q̄cūq̧ ābitioſo liceret pe
tri ſedē turpit occupare:Sꝫ de⁹ maliuolo ꝛ ābitioſo in ceteroꝝ exēplū obſtitit qꝛ.3.ꝛ.xx.
tyrānidis ſue potiuſq̧ pōtificat⁹ die mortuus eſt. 1042 6241

Dominicus ei⁹ noīs q̄rtus trigeſimuſſecūdus venetoꝝ dux ex nobili cōtarena familia natus
hoc āno in Dominici Gradenici demortui ducis loco ſuffectus ducauit ānis.25.ꝛ meñ.9. 1042
vir ſane prudētiſſim⁹ ac reip.ſue amator q̄ ſuſcepto magiſtratu ex Senatuſcōſulto Gradū
vrbē nup a Pepo Aglienſi p̄riarcha(auctoritate ꝛ cōſenſu Bn̄dicti pōtificis)captā ꝛ ſpo
liatā atq̧ dirutā eiuſdē ēt pōtificis auctoritate ip̄am maxima ip̄enſa inſtaurauit:Inſup cū
eſſet religiōis ꝛ pietatis amator ſua op̄a ꝛ induſtria Monaſteriū ſancti Angeli in vrbe ꝛ
ꝓpinquo loco in maris littore Mōaſteriū ſancti Nicholai de Lido fundauit ꝛ erexit:Et
in vltio eoꝝ tandē plenus dieꝝ ꝛ op̄ib⁹ bonis ſepeliri ſe fecit:Hui⁹ nāq̧ prudētia cōpertuꝫ
fuit in toto ducatus ſui tēpore nil ꝯ Senatū venetū remq̧ publicā ſuā molitū fuiſſe:ſed in
pace ꝛ ſūma iuſtitia oīa ꝯſeruata fuiſſe.

Leo eius noīs nonus papa natione Alamanus poſt Damaſum papā pōtifex fact⁹ ſe
dit ānis.3.meñ.2.ꝛ diebus.6.Mortuo nāq̧ Damaſo pōtifice Romani ad impera 1049 6248
papa.160. torem:vſq̧ in Saxoniā miſere rogantes ſibi pōtificē dari optimū:Quibus Cear ſtatim
Brunonem ep̄m Tullenſem viꝝ bonū ꝛ ſimplicem obtulit:Qui cum Romā p Veſuntiū
Ciuitatem in pōtificali habitu peteret.quidam cluniacenſis Abbas ꝛ Jldebrandus Mo
nachus Sena ethruſca vrbe oriundus forte obuiauerunt ꝛ eum veluti Apoſtatam cor

ripientes dixerūt: vt papalia ornamēta oīno deponeret ab īperatore poteſtatē nō habēte cōceſſa: Quorū iuſſa exequēs ī peregrni habitu indutum Romā pduxerūt: Qui ad Cardinaliū clerıq̄ ac populi conſpectu perductus ſe velut incautū accuſauit: eo q̄ imperatori ī hoc paruerit: Rogauitq̄ ne petri ſedē diutius vacare ſineret: Clerus āt Ildebrando monacho ſuadente ipm Bauonē in pontificē elegit leonē nonū vocatū: Qui hoc modo pontifex factus ildebrādū ipm monachū ilico Cardinalē Dyaconū fecit: fuit eni hic pontifex vir pietate Innocētia benignitate gratia et hoſpitalitate adeo inſignis vt eius domus ſēp peregrinis ꝛ pauperibus patuerit: Qua ex re contigit ſemel ante fores ſuas leproſū paupē inuenire quē premiſericordia in lecto ſuo collocari pcepit: Maneq̄ facto nuſq̄ pauperem inuentum fuiſſe, vnde creditū fuit chriſtū illū fuiſſe: qui pauperis noīe eo in loco recubuit ī rebus pterea ad religionē ptinētib' tāta diligētia vſus ē: vt mādauerit clericorū domicilia oīa iuxta tēpla coſtrui ſicut habemus in Canone. 12. q. 1. c. Neceſſaria: Tante deniq̄ auctoritatis ꝛ reuerētie: vt p ceteris pōtificibus ſuis monitionib'. cōſtātinopolitanū Imperatorē impulerit Sepulchrū dñi a Barbaris iā ſeptē et trigita annis diruptū reſtituere: Moriēs deniq̄ miraculis claruit ꝛ apō ſāctū petrū ſepultus fuit.

Uiri diſciplinis excellentes.

Hugo cluniacēſis Abbas homo ſane (pter doctrinā) genere pietate religione clementiaq̄ inſignis per hoc tempus in odilionis Abbatis loco ſuſtitutus nonnulla perſcripſit eruditiōe et laude digna.

Lafrancus natione papienſis eximius quidem doctor ꝛ Anſelmi egregiī doctoris preceptor hiſdē tēporibus in Gallijs inſigniſſimus fuit: Qui cū apud pariſiū legendo ſcribendo diſputando clariſſimus haberetur tactus diuino ſpū ſcholis abrenunciauit ꝛ ad ppa remeauit vbi rebus ſuis pauperibus errogatis maxima cū humilitatē quoad vixit ſoli deo tanq̄ verus xpi. fuus militauit: Hic preceteris librū īſignē noīe Sintilariū cōtra Berengariū errorē cōpoſuit atq̄ alia preclara edidit.

Berengarius aūt Doctor natione Turonēſis Andegauēſis Archydiaconuſ: p hec tēpora: cū diu ſāctitate et doctrina inſignis ꝛ clarus fuiſſet: ob doctrine ſue amplitudinē pmo confuſus in Eucharestie Sacramēto turpiter errauit: ꝛ mltorū aīos ipo ſuo errore infecit: Sed diuina poſtea illuſtratus grā errorē ſuū publico concilio vercellis habito emendauit: vt habemus ī Decretis. de conſe. di. 2. c. Ego Berengarius: Emēdationeq̄ facta: ſtati Sophiſtice diſcipline ſtudio omiſſo primo oīa pauperibus erogauit factuſq̄ pauperrim' labore manum ſuarum quoad vixit viuere voluit ꝛ vniuerſū vite ſue tempus ſanctiſſime ptriuit

Theobaldus ēt nobilis francus vir religioſus hiſdem q̄ tēporib' apō vicētinos ꝛ doctrina ꝛ vite ſāctitate multo ī pcio fuit. ac quedā cōpoſuit.

Hermanus pterea cōtractus et ipe religioſus patria Alemanus Ingeniī pſtātiſſimi vir hac etiā tēpeſtate cū idiuinis exercitatiſſimus eſſē mltos ꝛ q̄dē egregios cōpoſuit hymnos: atq̄ in honorē virginis marie nōnullas celebres q̄ cōpoſuit īter q̄s Salue regina miſericordie pcipua habet: Sed de q̄dratura Circuli mlta et docte ac accute deſcripſit ac quedā alia.

1050 Gothifredus ertius apulie Comes Tancredi normani filius hoc anno drogone ꝛ hūfredo eius fratrib' defunctis ī apulie regno ſeu comitatu ſuſtitut' mltos ānos regnauit: Eo ēt āno eī' cōſobrino noīe Gualmaro Salerni pncipe a ſuis īterfecto Giſulphus ſurrogat' ē: Qui ambo paulop' Beneuētū vrbē Ro. pontifici ſubiectā: ocupantes maximū incendiū ſuſcitarūt. Aduerſus hos leo pontifex cū auxilijs Imperatoris pfectus cū ipis congredi temptauit ſed plio pontifex ab ipis ſupatus etiā cū aliquibus Cardinalibus captus eſt. Normani tñ capto pontifice ſicut decuit maxima ī pontificē vſi reuerentia eū cū oibus ſuis Romā cū honore remiſere: Quā ob liberalitatē poſtmodum pontifex reuerſus ſua auctoritate ipis normanis eā gubernādā pmiſit: ac q̄cūq̄ alia de italia tūc tēpuſ tenebāt: Quo facto gothifredus vita fūctus Bagelardū filiū relīqt heredē.

1052 Cōciliū vercellēſe hoc āno ī eadē Uercellarū Italie vrbe Leonis pōtificis iuſſu ꝯ Berēgariū

errore celebratur: In quo quidē Cōcilio idē Berēgarius Andegauēſis Archidiaconus cu
iuſdā eccliaſtici erroris auctor dānatus fuit ⁊ p⁹modū (vt dictū ē) illuſtratus optime vixit.
Theodora Greca vgo ſane pclariſſima. zoi. quōdā ipatricis vxoris Michaelis Etheriachis
cōſtātinopolitani ipatoris Soror hoc āno Cōſtantino monacho eius cognato ipatore atq3 1053
ſorore ipſius ipatrice vita fūctis vt erat mulier ingentis virtutis impŷ dignitatē aſſūpſit et
duobus annis prudētiſſime ac iuſtiſſime adminiſtrauit. Qua obeunte Michael cognomē
to nouicius p arma ſuffectus ē ei impator. Qui ⁊ ipſe eodem anno ab Jſaucio Comiano
imperio deiectus, Monachus eſt effectus. Jſaucio item poſt quattuor annos per arma pul
ſo. Cōſtantinus cognoīe diocleſim accepit imperium.

Jctor ſecūdus papa natione Alemanus ex Bauaria oriūdus hoc āno Leoni pōtifici 1054 6253
papa. 161. ſuffectus: ſedit ānis. 2. mē. 3. ⁊ diebus. 14. Hic oīum cōſenſu pōtifex electus ⁊ ꝯfirmat⁹
ſtatim magnā Synodū Florētie celebrauit in qua quidē multos epos tū Symōie tū forni
cationis cā notatos epatu ⁊ dignitate puauit ac clerꝝ admonuit quid maxīe adſe ptineret
ꝓpoſita pena his qui leges Canonicas tranſgrederētur. Tandē ad extremam horam veni
ens ibidem in dño obdormiuit ⁊ poſt ſedes dies. xi. vacauit.

Othus Anglerie Comes Mediolaniq3 pnceps vnic⁹ helyprādi gnatus hoc āno pr̄e defūcto
adoleſcēs i regnū ſuccedēs regnauit ānis. 55. Qui pr̄ne nō immemor vtut! iter pmos illius
ſue tenelle etat! adoleſcētis effloruit. Erat quippe maximi igenŷ vir maxieq3 rerꝝ gerenda 1055
rum ſcientie ad pacē quidē ⁊ ad bella ptractanda putilis ⁊ potiſſimū ad lr̄aꝝ ſtudia inſi
gnitus. Sceptro itaq3 pr̄no ſuſcepto oībus vno aīo ēē cepit ac diuites egenoſq3 vno ordie
habuit. Et xpianiſſimus ēēt Alexandrū pōtificē maximū natōe Mediolanēſē maxio i ho
nore ac tutela ſuſcepit cuius atq3 potētia Cadoli ſciſmati pontificis exercit⁹ ꝓfligat⁹ ⁊ eius
caſtra cōflagrata fuere. Jnde ei⁹ virtus i natōes diulgata atq3 ab oībus cognita Galliarum
pncipes ꝓ terre ſancte ſubſidio i Synodo apud Turonē ꝯgregata ad hūc Othonē ēt lr̄as
dedere vt ⁊ ipſe tanto apparatui auxilio adeſſe vellet. Qui ⁊ pōtifici Ro. alŷſq3 regib⁹ ⁊ pnci
pibus libentiſſimo annuit aīo. Hieroſolimāq3 cū reliqs in bellū ꝓfectus vniuerſam Ju
deam ac Samariam breui cōquiſiere. Dūq3 vrbē hieroſolimoꝝ obſideret ⁊ circa eandem
cū reliquis chriſticollis hyemaret. Quidā pnceps trāſiordanē noīe Volux viſo eo vt erat
aīo audax p iterptē ipm Othonē ad ſingl'ares ꝯgreſſus inuitauit. Que ſane res ab eo exora
ta facillimū ꝓmeruit votū. Atq3 ita ſextā poſt diē ābo armati ad duellū ꝓceſſerūt. Eo eni
tūc Othus hic ꝓ inſigne ſeptē in Scuto ſerta geſtabat i ſculpta eo ꝙ ſeptez fortiſſimos pu
gnatores vnica gladŷ fulmiatōe ꝓſtrauiſſet. Volux vero aliter ornabatur: ex eius nāq3 Co
no vipa enea ſurgebat miris inuoluta atq3 implicata ſpiris que infantē excoriatū ad vſq3
coſtas deuorare videbatur humeri āt ⁊ brachia tantū extabāt ⁊ bipatenti ore pene vociſe
rare videbat. Cū his igitur inſignibus ābo i pugnā ꝓceſſere. Et primo quidē occurſu cum
Othus Voluce lācea ex eq̄ pcipitē dediſſet ſtati eleuata claua adeo illi caput ꝯfregit vt cere
brū totū p ſolū ſpargeret. Quo q̄dē mortuo Othus illi Galleā exuit ⁊ ſpolia eius vniuer
ſa ꝓ triūpho reportauit: Deniq3 cū Mediolanū cum gl'ia redŷſſet illud inſigne xpo dño 5502
nr̄o in tēplo obtulit: atq3 ita ſibi ſucceſſorib⁹ ſuis eā viperā ꝓ ſingulari inſigne perpetuo
portandā delegit quā vſq3 in hodiernū diē. Mediolanenſes pricipes ⁊ reliqui vice cōites
geſtare cernūtur. Tandē vo ab hieroſolimis regreſſus dū ipatorie res fluctuarent ēt medi
olanēſiū res aliquantulū pturbari ceperūt. quaſ q̄dē cū equa lance ſedaſſet a ſuis excitatuſ
magno exercitu in vnū coacto in Germaniā ꝯ duos ipatoꝝ exercitus cōmigrare propoſu
it. Sed re nūdū cepta inmatura morte ſublatus ē: ac cū igenti totius pplī luctu ⁊ merore
i diue virginis Marie tēplo ſepultus fuit. Hic cū Lucretiā genere francam duxiſſet vxorez
ex ea Andreā ſolum genuit filium.

Egeluotus cantuariēſis epus vir ſapiētiſſimus atq3 doctiſſimus his diebus cū apud Cinito
nē Angloꝝ regē magno i pcio hēretur in Anglia diē obŷt ⁊ ſignis ac virtutibuſ claruit hic
cū diui pr̄is nr̄i Auguſtini deuotiſſimus ēēt aliqñ e Roma i Angliam rediens (teſte Vin

centio Gallo. li. 26. apud papiā vnum ex Brachijs ipſius diui pr̄is Aug. doctoris eximij. C. talentis argenti: et talento auri emit et in angliā in Ciuitatē Uenturia deportauit huius ēt Monitu et ſuaſione Cinitus Anglorum rex multa monaſteria multaſqꝫ eccl'ias et inſtaurat et erexit q̄ cū beatiſſime dei genitricis Marie deuotiſſimus eſſet multa i ei' laudē edidit atqꝫ alia cōpoſuit ex quibus Ep̄larum liber extat pulcherrim'. in quarum vna gr̄as agit Cinetoni regi ꝙ largitatis eius viſcera in impenſis eccl'ie Carnotenſis effuderit.

6256 1057 Enricus eius noīs tertius: henrici p̄dicti filius ſeptimus Germanorum imperator: hoc anno pr̄e defuncto: licet adoleſcēs: ab electoribus Auguſtus electus imperauit annis .48. vir in bono leuis. et in malo ptinax: Qui ſuſcepto ipio factus ē elatus et imortali deo ſpreto religioneqꝫ chriſtiana ꝯtempta: a patrijs moribus auerſus calcem et cornua ꝯ dei eccl'iam ſuperbe nimiūqꝫ erexit: Quā obrē: Stephanus papa et reliq̄ ſui tēporibus p ſucceſſionē pontifices Romani eū hereticū pronūciarūt. ea maxime de cauſa ꝙ ſūmorum pōtificum auctoritatē potētiāqꝫ ſēp diminuere ac ſubuertere ſtatuiſſet: Hic cū a Nicholao ſcōo papa vna cū agnete vxore ſua ipē coronā accepiſſet toto ſui pōtificat' tēpore: ob beneficiū acceptū nil ꝯ Eccl'iam. Ro. moliri temptauit: Sed Nicholao defūcto. ꝯ Alex. ſecūdū ſciſmata ſuſcitauit pluria et Cadolum parmēſē epiſcopū vxore eius Agnete reclamāte: pōtificē creauit: Cuius rei cā multa ſcandala multeqꝫ cedes hinc inde exorta ſūt: Cognito āt poſtmōd erro re ſuo apud Mātuā vrbē henricus ipſe veniā ſupplex expoſtulauit: et obtinuit: Alexādro nāqꝫ pōtifice defūcto: Gregorius ei' loco ſuffectus hūc eundē henricū admonuit ne deiceps Eccl'iaſtica beneficia p Symoniacam cupiditatē alicui cōmitteret. Cui' ſanis admonitionib' nō modo nō obtempauit: verū ēt Agnetē ipatricem bene monentem ab adminiſtratione prorſus depulit. que Romā profecta nō diu dolore animi ſuperuixit: Tum vero gregoriuſ tātam nō ferens Iniuriam henricum ipm oi regia adminiſtratione et dignitate p̄uatū anathemate notauit. Cognita itaqꝫ Gregorij cenſura henricus hic p litteras ſupplex veniā p̄catur cuius p̄cibus permotus pontifex Canoſſū agri regienſis oppidū ad Mathildim comitiſſam ex ciuitate Uercellarū cōceſſit. Illuc igitur henricus iperator cū omnibus copijs ſuis propere properās depoſito iperiali ornamēto nudis pedibus ſup Glatiem p triduū veniam p̄cari nō deſtitit: Cui demum pontifex ipē: Mathildis Comitiſſe et adelay Sabaudiēſis Comarchi interuētu: veniam preſtitit et abſolutionis beneficium eidē conceſſit. pace itaqꝫ iureiurando firmata Imperator papiā verſus Iter arripuit vbi paulo poſt pacis federa abrumpens: rebus nouis ſtudere cepit: et quorūdā epiſcoporum ſeditionibus concitatus Gregorium pontificē denuo deponere ſtuduit: Quibus fatuitatibus Alemani principes indignati ſtatim poſthabito henrico Rodulphum Saxonie regem ipſiuſqꝫ henrici Ducem virum vtiqꝫ modeſtiſſimū: Imperatorē creant: Qui coactus Imperij gubernacula humilit ſuſceperit: Qua ex re indignatus henricus multos tum ſeculares tumqꝫ Eccl'iaſticos viros interfecit: Et habito epōrum male ſentientium conuentu Gibertum quēdam olim Rauenatē Archiep̄m cōtra gregorium pontificē creat eūqꝫ Clementem appellat Rodulphus āt apō Saxoniā exercitu comperato in eum duxit et maximo prelio commiſſo. henricus ſupatur Qua quidē clade adeo perterritus fuit: vt decimo ſeptimo die. vix. repertus ſit Quo q̄dem in tēpore germani henricum eius filium: eiuſdem nominis quartū: in eius locum ſufficiunt Qui ſimul poſtea in vnum copijs iunctis in italiā venerūt et clementem Sciſmaticū ſecum adduxerunt et Romā hoſtili aīo intrauerunt: vbi prophanata petri baſilica et demolito porticu ipſius baſilice Gregorium pontificem in hadriani mole aliquandiu obſederunt: Sed cū ferre oppugnationē pontifex non poſſet. ad Guiſcardum Apulie ducem ꝓ auxilio miſit. Qui concitus magno cū ipetu Romā venit: Quo aduētu henricus pauefactus ſtati in Germaniam cū ſuo clemēte cōfugit: vbi ſiniſtro Marte cū Saxonibus et redulpho dimicans qu atuor militū milia vno p̄lio amiſit: Quibus incomodis Eccleſiam dei perturbare deſtitit: verum pernicioſiſſimus nō deſtitit multos germanie Italieqꝫ principes p̄lijs laceſſere: vt eos a ſancta hieroſolimorum auerteret expeditione: Tādem vo malorum ſuorū

pēnas debitas dedit:quia eius iunior filius in ip̄m excandeſcens maximiſꝫ ꝓbrīs ⁊ p̄lijs
afficiens apud Leodū vrbem cū p̄lio ſupauit et profligauit:Qua iniuria ⁊ damno ꝯfract⁹
cū merore vitā egit lugubrē ac demum cū dedecore aīam exalauit.Spire ꝗ ſepultus eſt.

Tephanus nonus papa natione lothorindus Caſſinēſis Abbas et federicus ātea vo
papa.162. catus eo ip̄o āno quo ⁊ henricus poſt Gregoriū pōtificatū adeptus ſedit menſibus
4.Qui ſtatim vbi pōtificatū Jniȷt:curauit vt Mediolanēſiū Eccl'ia:que a Romana du
cētis ferme annis ſe ſubtraxerat:prima inter alias eam maiorē ſuperioremꝗ cognoſceret
que etiam nūc vſꝫ maxima cū obedientia pſeuerat Eo tn̄ tādē Florentie defūcto ī cathe
drali eccl'ia ibidem ſepelitur.

Enedictus āt decimus:papa natione Campanus valetrēſis ep̄us.hoc āno quorūdā
papa.163. nobilium factione clero diſſentiente Stephano pōtifici ſuffectus ſedit.men.8.⁊ die- 1058 6257
bus.20.Et qm̄ n̄ p hoſtiū.ſꝫ p vi ⁊ largitionib⁹ intrauerat ab Jldebrādo Mōacho pōtifi
catu deȷ̄citur q̊ pudore viletras exulatū perexit.

Jcolaus eius nominis ſecūdus papa natione Sabaudienſis Gerardus noīe florētin⁹
episcopus vir oī vita probatus abrogato Bn̄dicto nō legiptime creato Senas ꝓpter
papa.164 bōe vite famā ita cardialib⁹ ep̄isꝗ canōice elect⁹ ſedit ānis.3.mē.6.⁊ dieb⁹.26.q̊ pōtificatu
ſuſcepto cōfeſtim Sutrium cōceſſit atꝗ ibidē concilio habitu Bn̄dictū pōtificatu ſe abdi-
care coegit:Jnde Romā proficiſcens ſcd̄m apud lateranum Concilium habuit in quo vir
prudens formam pontificum Romanorum a Cardinalibus eligendoꝝ Jnſtituit.ſicut habe
mus in Decretis di.23.c.Jn nomine domini Jn eodeꝫ quoque cōcilio reuocatuꝫ ab errore
Berēgariū p̄dictū fuiſſe ferunt henricum āt tertiū ibidē Jmperatorē ⁊ Auguſtū declarauit
Jmpȷ̄ꝗ Corona ipſū Jnſigniuit:Moriēns deniꝗ ceſſauit papatus dies.12.

Boniſacius autem Mathildis Comitiſſe pater vir quidē nobiliſſim⁹ac m'taꝝ facultatum
potentiſſimus:hoc anno apud Mātuā Jtalie vrbeꝫ ſuā vita excedens ibidem maxima cū
funeris pōpa ſepelitur.hic e luca vrbe ethruſca oriūndus fuit.qui propter ingentes eius in 1059
omni genere virtutes atꝗ diuitias Beatricem henrici ſecundi Jperatoris Sororem habere
promeruit vxorem ꝓ q̄ ēt multas Ciuitates obtinuit et eas quoad uixit cū ingenti modera
tione gubernauit:Sed eo mortuo:vt p̄fertur:Beatrix eius Coniunx illuſtris femina magi
ſtratum ipſius mantue ferrarieꝗ ac Canuſſȷ̄ oppidi quindecim annis tenuit:vbi ei⁹ vnicā
filiam noīe Mathildim:rite ſācteꝗ ſecūdū dn̄i legem ac bonaꝝ litteraꝝ eruditionem illu
ſtrem fecit atꝗ moribus virtutibuſꝗ ōnibus educauit:Hec enim cordata et religioſa fe-
mina inter alia ſue virtutis monumēta duo celeberrima fundauit in italia Monaſteria vꝫ
Frixonarie in lucēſi agro et in regenſi Canuſſinum celeberrimum quibus ⁊ donaria m'ta
ac predia ad fratrū ſuſtentationeꝫ optulit plurima:Demū et ipſa poſt multa opa egregie
confecta apud piſas īfirmitate correpta.decimaoctaua Ap̄lis die plena dierū ⁊ opib⁹ boniſ
ob dormiuit ī dn̄o ibidēꝗ ſepulta.

Robertus Normanus cognomēto Guiſcardus hoc anno Gotfredo fratre eius defūcto:cui
Robertus hic frater Calabrie et Apulie comitatū ⁊ dominium ſponte conceſſerat:egre
ferens ꝙ Gotfredus Bagelardū filium comitatus heredem inſtituiſſet pulſo Bagelardo ne
pote Calabriam et apuliā denuo:adiecta Troia que pontificibus Romanis parere cōſue
uerat:occupat:Quamobrem indignatus pontifex Romanus non nihil roberto ſuccēſuit
verū cū poſtea Nicholaus pontifex predictus a capitaneis:Rome q̊s noſtris temporibus
Romani Barones appellant:agitatus robertum ad Aquilam vrbem in colloquium ac-
cerſiuit:Ubi cum Robertus hic Beneuentum et Troiam ac cetera que Jurium eccleſie te
nebat placide reſtituiſſet comotus papa ſtatim terre Apulie et omnium que in Jtalia ob
tinebat ſub Ducatus titulo legiptimum inſtituit heredem ac poſſeſſorem:Quo facto Ro-
bertus in capitaneos Romanos proceres ducens eos tandem omnes edomitos pōtifici pa-
rere compulit:Pauloꝗ poſt idem Robertus Eccleſie Romane vectigal factus auctus aīs
Gulielmum fratrem Apulie p̄ficiens ipſe in calabros iterum duxit:ac ſic breui tempore

vna cū frīb' totā Teatinā: q̄ nūc Apꝛutiȷ̄ regio nūcupatur: obtinuit ⁊ Gāfredo frī gubernā
daȝ tribuit: ideqꝫ reuerſus Calabꝛos Bꝛucios qꝫ ac oīa q̄ i ipo regno erāt i ſuā frūmqꝫ po
teſtatē penit' redegit: ⁊ tūc pmū Robertus Calabꝛie ⁊ apulie Rex frūm ꝯſēſu: appellari ce
pit: ⁊ pluribus annis regnauit.
Alexius ꝯſtātinopolitan' ipatoꝛ. hoc ipo āno Romano cognomēto Diogene pr̄e defūcto i
ipiū ſuccedēs iperauit ānis. 15. Cui' tēpoꝛe: pp p̄deceſſoꝛū negligētiā: ꝯſtātinopolitanū ipiū
adeo a Saracenis iminutū ē. vt vix traciā: Gallaciā pōtū Theſſaliā Macedoniā ⁊ achaiā
retinere poſſet. q̄n ex ipis ꝓuīcijs nūc turci nūc Saraceni aliq̄d quottidie ſibi ſurriperent
Ludouicus hērici frācoꝝ regis filius. hoc āno viuēte adhuc pr̄e frācis regnare cepit ⁊ regna
1060 uit ānis. 14.
Monſtrū ſeu poꝛtentū feminei ſexus hoc. ipo i Bꝛitanico pago: teſte vincētio gallo. li. 26:
naſcit et ad maturā etatē p̄ducitur duo habens capita ⁊ q̄tuoꝛ bꝛachia: cetera qꝫ gemina
vſqꝫ ad vmbilicū iferius q̄ꝫ oīa ſigula Comedebat ridebat loquebat vna flebat ⁊ ridebat
⁊ altera tacebat oꝛe gemia māducabat: ſꝫ vno meatu digerebat: tādē vna defuncta altera
pene triēnio ſupuixit. moꝛtuā poꝛtās donec ⁊ molis pōdere ⁊ fetoꝛe cadaueris defecerit. papa. 165.
Lexāder ei' nois ſc̄s: papa natione Mediolanēſis lucēſis p̄ ep̄us: Anſelmus qꝫ ātea vo
6261 1062 cat' hoc āno pp hūanitatē ⁊ humilitatē atqꝫ doctrinā abſcēs Nicholao pōtifici ſurro
gat' ſedit ānis. xi. ⁊ men. 6. q̄ magr̄atu ſuſcepto ſtati Romā perexit: ſꝫ ceteri longobardi ep̄i
quidā: Giberto parmēſe ep̄o adnitente: i vnū cōgregati idignū eſſe dicentes aliunde q̄ꝫ ex
lombardia pontificē eligēduȝ ēē ab henrico iperatoꝛe obtinuerūt: agnete vxoꝛe diſſētiēte: vt
papā eligerent. Illi āt coacto cōcilio Cadolū parmēſē Antipapā elegerūt: Cui ſtatim oēs
longobardi nr̄i: p̄ter Mathildim Comitiſſā ⁊ virū eius: obediētiā p̄ſtiterūt: q̄ cadolus
a Capitaneis Romā vocat' i prata Neronis deſcēdit: vbi ⁊ bis contra Alex. armata vi pu
gnauit. vnde ⁊ mlti ex vtroqꝫ exercitu cecidere Irrūpētib' vo othone mediolanēſiū p̄ncipe
⁊ Gotfredo ac mathildis viro cadoli exercit' ſupatur. Tādē henrico ipatoꝛe intercedente
Cōciliū mantue idicit. in quo q̄dē Sciſmate cōpoſito Alexander confirmatur: ⁊ cadolo
Veniā petenti ignoſcitur: Ubi ēt multa ad eccl'ie vtilitatē: Gratiano teſtante: cōſtituta ſunt
Et p̄ Ne q̄s oīno miſſā concubinariȷ̄ ſacerdotis deinceps audire p̄ſumat vt hēt i Canone
di. 32. c. p̄ter hoc. ⁊ di. 81. c. Si quis modo: Voluit tn̄ p̄ſbiteroꝝ filiȷ̄ auctoꝛitate aplica ini
tiari poſſe vt. 56. di. c. Aplica auctoꝛitate Statuitqꝫ vt clerici vl' ſacerdotes a Symoniaco
ſcienť initiati oīno deponi debere. vt. i. q. i. c. de cetero: vetuit itē monachis itra clauſtra exiſ
tentibus clericoꝝ officia admittit. 16. q. i. c. Iuxta calcidonēſē: vetuit inſuper clericis oīb' a
laico eccl'iaſtica beneficia obtineri. 16. q. 7. c. per laicos: Statuit q̄ꝫ ne q̄s excōicat' aliū excōi
care p̄ſumat. 24. q. i. c. Audiuimus: Completoqꝫ ꝯcilio e Mātua Romā ꝓficiſcēs dū luca
iter faceret maioꝛē eccl'iaȝ btō Martino dicatā: cui' ep̄us fuerat: ſacris ſolēnib' adhibitiſ cō
ſecrauit ac ei' canonicos ob beniuolentie ſignū ſpeciali p̄uilegio mitra paſtoꝛali inſignitos
reddidit. Multis etiā p̄uilegijs: vt ex eoꝛum annalibus habetur: eoꝝ ciuitatem inſigniuit
Tādē romā ꝓfectus haud mltop' ſupuixit Moꝛtuus deniqꝫ i lateranēſi eccleſia ſepelitur
Ingens fames et lugubꝛis peſtis hoc āno teſte vincētio Gallo. li. 26. p totū mūdū fuit.
1065 Dominicus Siluius ei' nois q̄nt' trigeſimus q̄rtus Venetoꝝ dux hoc āno i demoꝛtui dñici
1068 contareni Ducis loco: oīuȝ bonoꝝ ꝯſēſu dux creatus ducauit annis. 13. ⁊ mē. v. hic p̄ceteris
Ducib' venetis honoꝛabilioꝛ ⁊ Illuſtrioꝛ fuit. ⁊ ppea Nicephoꝛus ipatoꝛ ꝯſtātinopolitan'
q̄ michaelē ⁊ Andronicū ei' filiū ab ipio deiecerat: ſoꝛoꝛē ſuā ei dedit vxoꝛē: cuius q̄dem
ītuitu cōtra Rogeriū p̄dictū Apulie ⁊ calabꝛie Ducē: Dyrachiū obſidētē. nō modicū claſſē
auxiliarē miſit: ab cui' obſidiōe ipꝫ Rogeriū reppulit magno illato acceptoqꝫ dāno eāobꝛē
male geſtā Dñicus a pplo magr̄atu p̄uatus fuit: De hui' āt vxoꝛis delitijs mlta referūtur
memoꝛie digna. refert. n. petrus Damian' ⁊ vicentius gallus. li. 26. qꝫ tā Delitioſa tamqꝫ vo
luptuoſa erat vt dictu audituqꝫ incredibile ſit. Iu pꝛimis nanqꝫ hec mulier cōib' aquis ſe
abluere dedignabatur: ſꝫ eius ſerui celeſtem Roꝛem colligentes artificioſiſſima balnea ei

conſiciebant Cibos ſuos nō tangebat ſ3 ab Eunuchis eiꝰ alimenta queq3 minutiſſie ꝑcide bantur in fruſtra que mox illa ſuſimilis aureis ſūebat: Cubiculū q3 eiꝰ oibuꝰ aromatibꝰ et thimiamatibus redolebat adeo vt Salomonis delicias ſupare videret: Que tādē diuino iudicio ⁊ q̄dē iuſtiſſimo ꝑcuſſa: adhuc viuens toto corpore tā tetro fetore cōputruit vt cubiculū ſuū itollerabili fetore ꝑpleret adeo vt nullus eiꝰ fetore ferre ⁊ tollerare poſſ3 n̄ ſeruus nō ācilla al̄q̄ ſtare poterat et vix ācillula q̄dā nō ſine ſpecie3 redolētiū auxilio i eiꝰ ſeruitio remanere potuit Diutius ip̄a hoc langore decocta miſabilit̄ cruciata amicis et letātibꝰ miſerā tādē emiſit aiam. hec illi vt ſupra.

Ordo vallis vmbroſe hic incipit.

Joannes Gualbertus patria florentinus Monachus certe deuotiſſimus vallis vmbroſe religionis ordinator ⁊ p̄nceps. hoc anno miraculis plurimis clarus celeſtia regna petiuit quā ob cauſam paulo poſt Gregorius huius nominiſ ſeptimus pontifex eum in numerū ſcōru3 merito retulit: Hic itaq3 patre Gualberto milite florentino natus. hac de cauſa: vt ex eius habetur hiſtoria: ad religionem ſe contulit: Cum inimicicias aduerſus finitimos gereret q̄ frēm ſuum obtruncauerant Die quadam ex agro florentiam rediens armato2 multorum manu ſtipatus opportune in eum qui frēm interfecerat nō procul a Monaſterio diui Miniati montani incidit. Qui cum ſe circūuentu3 videret. nec vlla ſalutis ſpes ſibi ꝓponere ad huius ioannis Gualberti pedes humiliter ꝓcidit ſupplex per ieſū chriſtum crucifixum petens ſibi veniam dari et fraterne cedis culpam ignoſci: Quibus p̄cibus comotus Ioannes omne illud quod ſuſceperat odium de fratris nece ſtatim infregit ⁊ culpam omnem cō donauit Nec eo cōtētus ſed cū vterq3 in diui Meniati tēplo ante chrucifixi effigiem ꝯſtetiſſent deo ip̄m inimicum obtulit: ⁊ chriſti exēplo ductus crimē omne remiſit: Que res qua3 deo accepta fuerit miraculo declarauit manifeſto. Nam ilico ꝯctis qui ibidem aderāt cernētibus ea chrucifixi imago motu capitis illud comprobaſſe viſa eſt: Quod quide3 poſteris pro celeberrimo miraculo ea crucifixi imago ſeu effigies. vſq3 in hoc tēpus demonſtrat Talis itaq3 miraculi monimento vir ſanctus permotus ſtatim ſe religioni cōtulit. ⁊ vt eremita in eam Appenini partem: que vallis vmbroſa dicitur ſeceſſit vbi et vite ſāctitate dei ſummi in ſe gratiam maiorem expertus eſt: Atq3 ita p̄mus illiꝰ ſacri ordinis vallis vmbroſe illis in locis templum et cenobium poſuit: a quo poſtea multa alia loca nomen ⁊ originē duxere q̄ quidē ſāctiſſima religio quantis floruerit viris ſāctitate et ſcientia clariſſimis infra locis ſuis dicemus: 1070

Uiri diſciplinis excellentes.

Petrus Damianus doctor et eccl̄ie. Ro. Cardinalis ep̄us i diuinis ſcripturis eruditiſſimus his tēporibus eas obrem m̄lto i p̄cio habitꝰ ē. q̄ et nōnulla laude digna edidit opuſcula erat vt vicētius gallus. li. 26 refert vir religione ⁊ hūilitate ac ſapiā nominatiſſimus Qui cum Cardinalis epiſcopus eſſet. vt ſoli deo in humilitate ſeruiret Epiſcopatui ceſſit ⁊ cū a gregorio pōtifice eam obrem reprehēderetur librū pulcherimū ad eūdē ſcripſit reddēs rōnem q̄re ep̄atum dimiſerit.

Petrus quoque Alphonſus genere iudeus Moyſes antea vocatus per id ipſum tempus floruit et iudaiſmo relicto baptiſmi ſacramentum deuotiſſime ſuſcepit ac librum pulcherimum per modum Dyalogi elegante3 compoſuit. In quo contra Judeos ⁊ ſaracenos egregie diſputat: Alij tamen dicunt illum ad conuerſionem veniſſe circha annum domini Mileſimum centeſimum ſextum et ab Alphonſo hiſpanie rege ex ſacro fonte ſuſceptum et ob hoc Alphonſi cognomētū habuiſſe.

Albaterꝰ natione Arabas medicus q̄dē clariſſimus tēpeſtate hac floruit ⁊ m̄lta cōſcripſit ac trāſtulit ⁊ iter cetera Galieni magni libros oēs i liguā arabā cōuertit Serapiōe medico teſte. c. 97.

Joānes medicus cognomēto Serapion: ꝑ idē tēpus claruit ⁊ de ſiplicibus medicinis mira conſcripſit. ac librum Breuiarij de morbus arcendis: ⁊ quonia3 a ceteris medicis roſas coi

ligit Serapio cognominatus: eſt Serapio enim roſeū ſonat. vt teſtis eſt Plinius. libro .12.c.13.

Iſaach Benimiram Medicus celeberrimus Salomonis medici filius & ipſe tempeſtate iſtac in medicina de febribus de vrina & de ſtomacho ſcribit. In philoſophia q̄q3. De elementis: & de diffinitiōibus tractus cōpoſuit.

6272 1073 Gregorius eius nominis ſeptimus papa natione Ethruſcus patria Saoneſis patre Bonicio Ildebrādus Monachus antea vocat' p' Alexādū pōtificē pontifex fact' quarto kal'as. Maij ſedere cepit & ſedit annis 12. menſe vno & diebus. 4. Uir certe deo & hominibus gratiſſimus prudens: iuſtus clemens pauperum pupillorūq3 ac viduarum patronus & pater necnon & eccleſie Ro. cōtra hereticoꝝ improbitatem & malorum p̄ncipum potentiam: res eccleſiaſticas per vim occupare conantium: vnicus ac acerrimus defēſor. Qui pōtificatu adepto ſtatim henricum imperatorem admonuit ne deinceps largitione corruptus epiſcopatus & beneficia eccleſiaſtica alicui per Symoniacam prauitatem cōmitteret. Cuius quidem admonitioni ſuadente Giberto. Rauenatis eccleſie archiepiſco henricus obtemperare noluit. Imo Gibertus ipſe vir ſeditioſus contra Gregorium hunc Cicium. Ro. ciuem prefectiq3 vrbis filium virum vtriq3 temerarium cōcitat. Qui ſtructis inſidijs in natalis domini nocte celebrantem pontificem cepit et ſecum cū dedecore nimio trahens in Turri q̄dam munitiſſima recluſit. Sed die ſequenti Romani facinore cognito ipſum Cincium pſequūtur & pontificem ſanctum liberant: turrimq3 euertunt ac Cincij edes funditus ſubuertunt atq3 & viris & mulieribus de eius familia nares obtruncant: quo tumultu Cincius perterritus in Germaniam ad henricum confugit. Tum gregorius tantam iniuriā diuine maieſtatis cauſa: non diutius ferens Gibertum & Clericos cum henrico & Cincio ſentientes oī dignitatibus & beneficijs priuauit. ipſum quoq3 henricum oī regia dignitate priuatum anathemate notauit: ſ3 poſtmodū Mathildis Comitiſſe īteruētu apō Canuſſiū oppidū ſuū3 eccl'ie recōciliauit. Uerū paulopoſt hēricus pacis federa abrupit. qd̄ Gregori' audiēs Synodo hita p̄ūo giberto ſub Anathemat̄ pēa iterdixit ne ep̄ali munere fūgeret. Indeq3 maioꝝ decreta (ad reſcindendam Symonie labem) pertinentia confirmauit. atq3 alia multa ea in Synodo Gratiano teſte conſtituit: Et primo clericis initiatis interdixit vxores habere aut cum mulieribus ſimul habitare niſi quas Nicena Synodus aut ceteri canones permiſere Sed cum his ſacerdotes paruipenderent precepit papa vt nullus chriſtianus audiret Miſſam Sacerdotis concubinam habentis ſicut habetur in Decretis. 32. di. c. p̄ter hoc. Ea ite3 in Synodo ep̄is iterdicit ſub Anathematis pena ep̄ali aut ſacerdotalis fungi munere: qui fornicationi clericoꝝ ſuoꝝ cōſentiūt: vt. 83. di. c. Siquis ep̄us. Declarauitq3 p̄terea ep̄os q̄ decimas laicis nō clericis diſtribunt fore Symoniacos vt. 1. q. 3. c. puenit ad nos: Decreuit itē ac auctoritate ap̄lica cōfirmauit vt qui de cetero ep̄atum vel aliqd̄ aliud eccl'iaſticū beneficiū a laico acceperit i clericoꝝ nūeꝝ nullo mō cēſeat. 16. q. 7. c. Si q̄s & c. Inueſtituras: Mādauit q̄3 oībus fidelib' xp̄ianis dieb' ſabbatinis carnes nō māducare de pſe. di. 5. ca. Quia dies ſabbati: Uetuit deniq3 oib' mōachis carnis eſū. ō pſe. di. 5. c: Carnē cuiq̄ mōacho: Tū vo hēric' iratus mag̃ q̄ monitus hito cōuētu epoꝝ male ſentiētiū Gibertū olim Rauenatē ep̄m ab iſto Gregorio ſūmotū pōtificē denuo creat clemētēq3 appellat. Qui vna cū hērico Romā veniēs Gregoriū diu i hadriani mole obſedit & afflixit donec a Roberto Apulie duce liberatus ē. Qui cū eodē Salernū vadēs ibidē pie i dn̄o quieuit.

Mathildis Cōitiſſa nobiliſſima & optia atq3 illuſtris femina: p hoc t̄pus cū ro. eccl'ia bn̄ ſentiēs v̄tute & rebus optie geſtis clara & inclita vbiq3 predicat: hec eni (vt p̄miſſū ē Bonifaciū 1076 nobiliſſimū ac magnificū viꝝ & beatricē hērici p̄mi filiā hūit parētes: Que cū vnica eſſet filia poſt ipſos parētes in dominio Luce parme Regij ferrarie Mantueq3 ac eius ethrurie ptis quā nūc patrimoniū vocam' ſucceſſit. Quā obrē i tota italia clariſſima fuit: & ppterea quēdā p̄ncipē noīe gotifredū i italia potētiſſimū duxit maritū cū certe ip̄a illuſtris femina nō modo Richardi & Guilielmi apulie & Calabrie ducū ſed & henrici Ceſaris potētiā cōtra

pōtifices Ro. exercentē magnanimiter repſſit: ⁊ que ȏ eccl'iaſtico iure occupauerāt reſtituer coegit: Uex cū hēricus filius henrici Ceſaris in italiā a pr̄e miſſus cū apud parmā vrbē ma thildim ⁊ eius viꝝ ꝓfligaſſet ⁊ Gotifredū interfeciſſet ipſa mulier Azonē eſtenſem q̄ ꝑoris viri in quarto gradu cōſanguineus erat ignorans accepit maritū. Cū quo per aliquot mē ſes cohabitās tādem re cognita: Gregoriū ꝯſuluit pōtificē q̄d ſup hoc agere cōſuleret. Cui pōtifex īpauit vt ꝓtin' ab eius ꝯſortio abſtineret ac ſic diuortio facto. Deinceps orōnib' ēt vigilijs deo ⁊ Romāe eccl'ie militare ſtuduit. Tādē vō āno ſalutl nr̄e. 1115. etatis aūt ſue ſexageſimonono i Bondeno agri Mātuani opibus bōis plena migrauit ad dn̄m. Ferūt hāc cordatā ⁊ Illuſtrem ac chriſtianiſſimā feminā: cū apud eūdē Bondeni oppidū natalitium xp̄i ſolemniter celebrare ſtatuiſſet ad eū viſitationis grā magnū quendā pr̄em noīe pōtiuꝫ Cluniacenſem abbatē ꝑueniſſe. Qui et' ꝓ ſuo more ab ea reuerēter ſuſceptus fuit: Et dū i natale dn̄i officiū nocturnū decātaret. Comitiſſa ad id ex more cupidiſſime acceſſit. Sed i menſū gelū noctis adeo eius mēbra ſtatī diriguit: vt domū mox reuerſa lecto decūberet. Supueniente deīde ipius dn̄i nr̄i apparitione iteꝝ lꝫ meliuſcula miſſam audire voluit quā ob cām iteꝝ in langorem decidens lecto diſcubuit ⁊ deinceps vnq̄ cōualere potuit: Multiplicante deniqꝫ lāgore adeo vt nulla ei ſalutis ſpes remaneret. Teſtamentū ſuū hoc mō cōfecit: In p̄mis nāqꝫ oēs ſeruos ⁊ Ancillas liberos eſſe voluit. Deīde vaſa queqꝫ Aurea ⁊ argētea veſtes qꝫ oēs p̄cioſiſſimas eccl'ijs ꝯdōauit: Mātuanū iſup mōaſteriū ab ipa ꝓ maiori pte ſua ipenſa ꝯſtructū: ac Canuſſiū Frixionariūqꝫ monaſteria atqꝫ alias baſilicas plurimas p̄dijs ⁊ alijs donarijs inumerabilibus amplificauit: his geſtis in extremis cōſtituta oīa xp̄i ſacramenta ab Anſelmo ep̄o deuotiſſime ac reuerent ſuſcipiens(poſtq̄ ēt omnē eius patrimoniū btō petro cōdonauit) ſanctam aīam deo reddidit. Eiuſqꝫ corpus nullo honoris genere qȏ īpedi magno p̄ncipi poſſit nō adhibito ab vniuerſis clericis et populis ad ſanctum Benedictum Agri Mantuani defert. ⁊ Mauſeolo quod ēt nūc cernitur ſepelitur varia tamen dē eius vita et morte ab auctoribus referūtur.

Gibertus antipapa hoc anno ab henrico Ceſare: p̄us ep̄oꝝ male ſentientium Synodo hi ta contra gregoriū papā i Germania pōtifex creat. et clemēs appellatur: q̄ mox vna cū hērico 1076.
ipſo ⁊ ei' filio ꝯiūctis copijs i italiā veniens pellere Gregoriū e Roma annixus eſt Romaꝫ igitur ꝓfectus Leoninā vrbē mox cepit ⁊ petri pauliqꝫ apoſtoloꝝ baſilicas vna cū henrico ꝓphanat vrbēqꝫ totā deīde i deditōem recipit. Qua pp Gregorius ſibi nō fidens i hadriani mole ſe recepit: vbi tam diu eū obſiderūt: donec a Guiſcardo Apulie duce liberat' eſt: Gibertus itaqꝫ cognito Guiſcardi aduentu ꝓcurātibus q̄buſdam ep̄is vꝫ Bononienſi Mutinenſi et Cremonenſi ab henrico ipatorē in lateranēſi baſilica corōat: Quo facto ſtatim Senas ꝓficiſcitur. Ibidemqꝫ tamdiū cū Auguſto manſit quoad Gregorius ſuperuixit Gregorio vero defūcto Gibert' in Albam marſoꝝ ciuitatē ſe tranſtulit ⁊ ibi vſqꝫ ad paſcalis pōtificis tēpora multis cū ſeditionibus manſit octauo aūt paſcalis anno Gibertus malorum oīuꝫ caput morte ſubitanea corrept' ſceleꝝ ſuoꝝ penas dedit. Hic itaqꝫ Gibertus ex parma vrbe lūbardie originē duxit q̄ uē Agnes henrici tertij tanq̄ inſignem virū Italici regni primū gubernatorē fecerat. Qui prio Cadolū: Ciuem ſuum ꝯ Alexādrū pōtificē ſubſtituere ꝓcurauit ⁊ poſtmodū ab alexādro veniā poſtulans: licet oīum malorum auctor extiterit: Rauenatis eccl'ie tamen Archiep̄m cōſtituit. Inde ad pontificatū viam querens contra gregoriū predictum pōtificem multa mala ſemper machinare ſtuduit.

Vitalis falero trigeſimuſq̄ntus venetoꝝ dux hoc āno Dn̄ico Siluio a Roberto Apulie duce ſupato ⁊ a patrib' i carcerē cōiecto ⁊ magſatu depoſito i loco eius dux ſuffectus ducauit 1082.
annis. 15. ⁊ mē. 4. hic rēparā illico claſſem. Ad Alexium cōſtantinopolitanū ipatorē duxit q̄ ipator ēt a Roberto Guiſcardo ad Gaſiū cōgreſſus vna cū claſſe veneta fract' q̄dē ⁊ fugatus fuit. Indeqꝫ inchoata hieroſolimoꝝ expeditōe ex Senatus cōſenſu Claſſem ducentaꝝ oīs generl nauiū: pfecto Michaele vital Michael' ducis filio: ipe trāſmiſit queq̄dē claſſis nō venetoꝝ milicia tm̄ ſed ex oi orbe chriſtiano plena fuit: et cum Genuenſibus iuncta

tam diu perſeuerauit donec hieroſilima cū toto regno capta fuit. Propter q̄ ꝛ Balduinus
rex eiſdem venetis ꝛ Genuenſibus ampliſſima priuilegia ea in hieroſolimorum vrbe con-
ceſſit: hic autem inter cetera ſua monumenta templum diui Marci in vrbe veneta conſa
gratum inſtaurare fecit vbi ꝛ tandem ſuum corpus ſepeliri voluit.
Hoc nāq; āno oīa iuxta ſolis ꝛ lune curſū cōpleta ſūt ſicut i qntodecimo ip̄ꝰ Tiberij Ceſaris
anno a quo anno vſq; in preſentem duo magni Cycli fiunt qui ſunt. 1064. anni.
Uictor tertius papa Monachus Mōtis caſſini abbas Deſideriꝰ antea vocatꝰ Grego
6284. 1085. rio pōtifici hoc āno ſurrogatus: ſedit anno vno ꝛ meſi. 4. Qui pōtifex factus ſtatī Papa. 167.
Gregorij pōtificis ptes ꝯtra Gibertū antipapā tutandas ſuſcepit. Quā ob cām henricū im
peratorē ſibi cōſtituit inimicū a q̄ ēt veneno in calice miſſo tandem ſublatus ē.
Rogeriꝰ Roberti Guiſcardi ducis filiꝰ natu minor hoc ipō āno p̄re Roberto i Caſſiopa In
ſula defūcto Boemūdo fratre maiore abſente i Apulie ꝛ Calabrie ducatu ſuccedēs regna
uit ānis. 25. Qui vbi ducatū inijt Capuā ꝛ qcqd inde vſq; ad Tyberimq; ad pōtificē Ro.
ptinebat vi abſtulit: Boemūdus āt natu maior e grecia ſupueniens cū Rogerio iſto fratre
p̄ ducatu cōtendere cepit: Quāobrē vrbanꝰ pōtifex Synodo hita p̄cepit eis ab armis (in
loco dictōis ecclie) abſtinere: Sētētiamq; pōtifex tulit vt Rogeriꝰ Boemūdo fratri Apulie
ptē pmitteret ꝛ ipe reliquā poſſideret. Boemūdꝰ āt ea ſniā minime ꝯtentus: dū Rogeriꝰ pˀ ali
quod tēpus i Siciliā ꝯtra Saracenos cōtēderet ipe Melphim vrbē furto occupauit qua
qdē occupata accenſus maioris glīe cupiditate relicta Melphi paulopoſt pacē cū fratre cō
poſuit ꝛ cū ceteri p̄ncipibus ꝛ ducibus i hieroſolimoꝝ expeditione cū duodecim boium ō
lectoꝝ milibꝰ acceſſit Cuius virtute ꝛ ai p̄ſtantia pmotus ꝛ Rogerius cū eo oia voluit eſſe
coia. Filiūq; ſuū noie Tancredū pugnandi cupidū belli Comitem ipſe frater tradidit.

Uiri diſciplinis excellentes.

Raſis Medicus celeberrimꝰ ac natione penus ſeu Aphricanus hoc tēpore viguit ꝛ clariſſi
mus fuit cui alij Bachilo p̄pum nomē fuiſſe tradūt. ſ; Auicena i tertia Fen tertij canonis
ti. 3. c. 7. Meamethū eū appellat. Qui cū in Almāſoria vrbe enutritus fuerit ibidē linguā
arabicā optime didicit: ꝛ in eadē lingua ex oibꝰ ante ſe medicine auctoribus trāſcripta col
legit volumina. Et p̄io de Medicinaꝝ correctione li. i. Antidotariū li. i. De cura morboꝝ
iuncturaꝝ librū ꝯtinentem oēm medicine ſcientiam. Librūq; Almanſoris ad regem eiꝰ no
minis. Deq; moribus pueroꝝ libꝝ vnū ac diuiſionum librum vnū: In Aſtrologia quoq;
Aphoriſmoꝝ: Atq; in Alchimia libros duos ꝛ alia multa.
Bruno vir ſanctus ꝛ clariſſimus phūs atq; theologus natione theutonicus ex vrbe Colo
nia remenſis eccleſie canonicus Scholarumq; apud Pariſium magiſter: hiſdem tempori
bus cum i Gallijs legendo ſcribendo ꝛ diſputando clariſſimus haberetur relicto ſeculo et
pōpis eius cum ſeptem viris doctiſſimis in eremum Carthuſie ſeceſſit ibiq; Monaſterio
ſtructo propoſitū monaſtice cōuerſationis ſatis arduū (teſte vincētio gallo li. 26.) ibidē in
ſtituit. Cuius ſācti p̄poſiti hugo Grannopolitanus epūs qui ab eodem Brunone habitū
monaſticū p̄cepit auctor fuit. Is namq; cum ſanctiſſimus hēretur cūctis in ibi hitantibꝰ in
ſigne ſāctitatis exēplū p̄buit: int ceteros āt huiꝰ Brunonis diſcipulos vrbanꝰ papa viꝰ fuit.
Amphul hiſpanus ꝛ gallacie rex cū mult̄ ānis eo i regno ipaſſet ꝛ multa ꝯ Saracenos ſtre
nue geſſiſſ; hoc āno cū i toto orbe terraꝝ fame ꝛ peſte laboratū ēēt occaſione hac Thole
tū maximam hiſpanie vrbē mlt̄ ānis obſeſſā tādē accipiēs chriſtianis icolēdā tradidit.
Prodigia q̄ mlta et qdē mirabilia hiſdē tēporibꝰ fuiſſe ferūt: qr Domeſtice Aues ſic galline
Anſeres pauones ad mōtana pfugiētes facte ſūt ſaluatice et ſilueſtres. et piſces tū fluuiales
tūq; marini magna ex pte pierūt: Terremotus ēt in Sicilia adeo magnꝰ fuit vt Syracu
ſana ciuitas cōcuſſa ſit et maior Baſilica dū celebrarēt corruerit i tantū vt omnes qui ibi
dem aderant cōteriti fuerīt duobus ſolū ſupſtitibus dyacono. ſ. et ſubdiacono relictis
Ordo itaq; Cārthuſiēſiū i gallijs hoc āno i dyoceſi Grannopolitanēſi a Brunōe theologo vi
1086 ro ſctiſſimo initiū ſūpſit: q̄ bernardo teſte iter oēs ecclaſticos ordies p̄matū (nō rōe tēporis

ſed rigoroſitatē ſemꝑ tenuit. Et ꝓpterea eũ ſpecioſiſſimã ecclĩe colũnã appellat.
papa.163. Urbanus eiꝰ nõis ſecũdus papa Oddo antea vocatus. Cluniacenſis abbas victori põ
tifici hoc anno ſuffectus ſedit annis.13.⁊ men.4. Uir quidem doctrina ⁊ ſanctitate ꝑ 1087 4286
cipuus qui opere ⁊ exemplo ẽt ſcriptis elegantiſſimis dei eccliam cõtra hereticos mirifice
confirmauit: cuius ẽt plurime ad Mathildim extãt epl̃e ſucco plene eiuſqꝫ Mathildis cõ
mitiſſe hortatu poſtea quam in Melphim conciliũ hũiſſet cũ Rome nullum quietis locũ
haberet Placentiam venit atqꝫ ibi aliã Synodũ habuit. In qua execratõem in henricum
⁊ Gibertũ antipapã a Gregorio factã confirmauit: petulantiam qꝫ quorũdã eccl̃iaſticorũ
ea in Synodo teſte Gratiano aĩoſiſſime cõpeſcuit. Statuit nãqꝫ vt ordinatiõ epĩ ſine titu-
lo facta ſtatim irrita fieret vt legitur in Decretis di.70.c. Sãctorꝝ canonũ. voluit itẽ vt om
nino beneficijs carerent qui poſt diaconatus dignitatem vxoribus vacarent. di.32. ca. Eoſ
qui. Uetuit inſuper Epĩs altaria ſine prebendas (vt fieri ſolebat) oĩo alicui vendere: vt.1.q
3.c. Queſitum ihibuit preterea ſacerdotibus. Alterius ſubditũ adq; penitentiam admittere.
9 q.1.c. placuit. Cõſumata vero Synodo Urbanus inde Mathildi Comitiſſe valde dicẽs
ĩ Gallias tranſmigrauit. vbi denuo de ſalute fidei cogitans. Concilium apud Claremõtem
Aluerme ciuitatẽ cõuocauit ⁊ expeditiõem in Saracenos pro hieroſolima recuꝑanda ꝑ
ſuaſit ⁊ treceta hoĩum milia ea in expeditione cruce ſignauit. Statutaqꝫ alia eo in concilio
multa fuere ⁊ iter cetera vt hore de btã virgĩe Maria a clericiſ quottidie exoluerẽtur ⁊ eiꝰ
officiũ diebus ſabbatorꝝ ſolẽniter celebraretur. Eo qꝫ ĩ Cõſilio Phillippum regẽ Francorꝝ
⁊ eius vxorẽ excõicauit. Inter cetera qꝫ eo in conſilio vetuit Regularibus Canonicis Mo
nachos fieri: vt hẽtur: 9.q.3.c. Mandamus. Quo facto ſtatim Romã redijt vt cõpoſitis in
Italia rebus. italos qꝫ ꝑncipes ad eandẽ aiaret. Sed maximis ſeditõibus a Joãne pagano
viro ſeditioſiſſimo cepit exagitari. Quapꝑ timore correptꝰ ĩ domo cuiuſdã petri leonis Ci
uis potẽtiſſimi bienio ſe cõtinuit. Mortuo deniqꝫ ioãne ꝑdicto liberior factus ad cõponẽ
dum ecclĩe ſtatũ iterꝝ aĩum adiecit. Et archiepm̃ Mediolanenſem pulſuꝫ (eo ꝙ ab vno tm̃
ↄtra ius fuerat ↄſecratus) ĩ grãm recepit ⁊ paliũ humil̃r petẽti cũ integra poteſtate reſtitu
it: hoc idẽ ⁊ Toletano epõ fecit. Tandẽ vir ſanctus poſt multas pſecutiones ⁊ labores
4. kal̃as Auguſti moriens ĩ ſancto petro Rome ſepelitur. Et poſt ſedes vacauit dies.16.
Uitalis Michael trigeſimuſſextus venetorꝝ dux. Talero duci hoc ãno ſuffectus ducauit an
nis.3.⁊ mẽſi.3. Uir vtriqꝫ armis ⁊ nauali peritia exercitatiſſimus atqꝫ ſtrenuiſſimus. Cui cũ
aliqñ Piſani qui tũ maximis florebant fortunis execrabile bellum indixiſſent ⁊ cũ quiqua 1095
ginta armatis triremibus contra euꝫ veniſſent: ipſe vt erat ingentis aĩ vir medio in equore
eiſdem occurrit atqꝫ eos tãta occidione affecit vt ex tanta claſſe vix due ⁊ viginti triremes
euadere potuerint. Relique vero aut exuſte ſunt aut in Ducis huiꝰ ptãtem deuenere. Alia
ẽt egregia facinora ꝑnceps hic ſtrenue geſſit que cõmemorare lõgũ eſſet. Et cum chriſtianiſ
ſimus haberetur ⁊ ipſe ex ſenatus conſulto ſubſidiariam claſſem expeditioni hieroſolimo
rum miſit.

Hieroſolimorꝝ recupatio.

Petrus quidam eremita natione Gallus prudentiſſimus religioſiſſimuſqꝫ ac incomparabi-
lis ſanctitatis vir. hoc anno ex Syria in Galliam reuerſus vrbanum pontificem ibidem 1096
adijt: ⁊ ad ſuſcipiendum bellum contra Calipham hieroſolimorum regem ſtimulauit. Re
tulit autem ꝙ cum ſuperioribus annis hieroſolimam deuotionis gratia perexiſſet ibidem
Uidiſſe Simonem hieroſolimorum patriarcham tanꝗ vile mancipium Barbaris habe
ri ⁊ ꝓpterea animi dolore ſtimulatus confeſtim in Europam ad ipm̃ põtificẽ ſtimulandũ
venire decreuit. Cũqꝫ ĩ gallias veniſſet vrbano pontifici Romão que hieroſolime agebãt
cũ lachrimis retulit. Quibus verbis efficaciſſimis ꝑmotus põtifex vna cũ Cardinalibꝰ con
feſtiꝫ apõ Claremontẽ Galliarꝝ Oppidũ Synodũ ↄgregauit ⁊ totã pene europã ↄ eũdẽ re
gẽ Caliphã ꝓuocauit. Et primo in eadẽ expeditione Gotifredus ⁊ Balduinus cognomẽto
Bolionis Gallatie Comarchi. Raymundus ſancti Egidij comes. Hugo magnus philippi
Francorꝝ regis frater Roberti duo: quorum normandie alter. alter vero Flandrie Comes

ducere eo ꝓfectus apud Trecas cōuentū habuit ⁊ redactis ad laudabiliorē vitā ⁊ cultū
Eccłijs in Italiā ꝓpere rediit ꝙ itellexerat ibidē oīa seditiōibus pturbari verū haud mul
to post cōpositis in Italia rebus ad bellū Asiaticū lr̄is ⁊ nūcijs oēs xpianos pncipes aia
uit: verū cū recusaret cōfirmare epos quos henricus tertius ꝯ Ius fasqꝫ pro libidine qbus
voluisset cōcesserat vna cū cardinalibus ab eodē henrico capit ⁊ in carcerē trudit: nec in
de prius eductus est ꝙ oēs in epatu cōfirmaret: Atqꝫ hoc mō rebus cōpositis. Imperatorem
denuo coronauit: Recedēte postea ab Italia Imperatore: Pascalis aliud cōciliū apud Late
ranū cōgregās oia que hērico ꝓmiserat reuocauit: asserēs nō libēter sed coacte in Cesaris
sniaꝫ venisse: Post hec Rome qndeci Basilicas cōsecrauit atqꝫ alias plimas restituit: mor
tuus deniqꝫ i Cōstātiana Basilica qntodecio kal. Februarij maxia cū pōpa sepellit.

Balduinus frater hierosolimorum Rex hoc āno Gothifredo frī regi surrogat regnauit ānis.18.
Mortuo.n. Gothifredo frē Saraceni magnos exercitus recuperāde hierosolime cā eo cō
1101 duxerūt: in qs Balduinus parū cōsulte itulit cōflictus: In q qdē Boemūdus Dux captus
⁊ Blesensis ac Burgūdie Comites viri celeberrimi occisi sunt: Rex aūt ipe turpi fuga hie
rosolimā (amissis exercitib⁹) repetijt: Nec tñ ausi sūt Saraceni vrbē obsidere: Boemūdus
aūt Apulus in Asia cognita Gothifredi morte statī relicta Antiochia hierosolimā accesse
rat veritus ne qd mali accideret. idē fecerāt Burgūdie ⁊ Blesensis Comites postea nihilo
minus iterfecti: Tācred: aūt Boemūdi nepos Antiochiā comigrauit ⁊ Boemūdū patruū
postea triēnio in carcere maceratū multo auro redemit. ⁊ Antiochiaꝫ illi summa cū fide
restituit: Quo audito Balduinus hic in Acon Ducē statuit: vocauitqꝫ Genuenses ⁊ vene
tos in auxilium qui cū.80. rostratis plerisqꝫ alijs triremibus ⁊ nauibus venerūt ⁊ Acon
vrbem terra mariqꝫ acriter opugnans vigesima die obtinuit ⁊ Saracenos qui eo tuen
de vrbis grā venerant fudit atqꝫ fugauit: Indeqꝫ egyptios fo prelio supauit. ac Caliphaꝫ
eorum regem interemit.

1102 Cōradus henrici Cesaris filius vir quidem optimus hoc anno Julio mense Florentie mo
rit ⁊ maxima ibidē cum glīa ⁊ pōpa sepelit. Ipse.n. supiori anno pr̄is scelera execrans ab
eodem desciuit ⁊ dn̄e Mathildi comitisse adhesit: cuius cōsilio ⁊ fauore Rogerij Apulie
Ducis filiā duxerat vxorē.

Stella insolita: hoc āno pma quadragesime hebdomada feria sexta circa vesperū i austrū
1105 ⁊ occidentē lucere visa est ⁊ p dies.25: teste vincentio gallo li.26: eadē hora semp splēduit.
Cui ingens trabes visa est ex oriente occurere: Post hoc in cena dn̄i vise sunt due lune pa
rū ante diē vna in oriēte ⁊ altera in occidēte.

Genuenses etate hac nauali glīa prepotētes hoc āno (teste Jacobo theologo) denuo cū sexa
1106 ginta triremibus in Syriā ꝓfecti Tripolim pmo deīde Gibelletū ac Cesareā vrbes a Ma
humetanis diu occupatas igēti virtute ꝯprehēdūt ⁊ diripiūt ⁊ postea Barbaris mltis spo
liatis ⁊ iterfectis vrbes Balduino regi hierosolimorum tradūt. Quibus strēue gestis ⁊ reb⁹
ibidē pacatis cū cathino quodā Smaragdino impciabili gēma alijsqꝫ maximis ditati spo
lijs cū gaudio ad ꝓpria rediere: hac etiā victoria ⁊ triūpho ferūt ipsos pcursoris dn̄i Ci
neres ex Mirea vrbe secū Genuā detulisse.

Uiri disciplinis excellentes.

1107 Juo pclarissimus Canonū doctor ⁊ Carnotensis eps tēpestate hac apud Gallos mario i p
cio habet: Qui ⁊ iter cetera sue virtutis ⁊ ingenij opa: post Isidorum hispalenseꝫ epm decre
ta collegit ⁊ abreuiauit aplica: atqꝫ ea i vnū collegit volumē: ꝙ p⁹ mōꝫ ⁊ q dā hugo catha
lauēsis eps ⁊ p⁹ eū Gratian⁹ nr̄ i meliori forma redegit alia ꝙꝫ qdā mēoratu digna ꝯposuit.

Hildebertus Cenomanorum Gallie eps vir igenio ⁊ scia diuin⁹ hac ipa tēpestate hērico Ele
giacoqꝫ carmie plimū valuit. Et (Uicētio gallo. li.26. referēte) multas tribulatiōes carceres
qꝫ ac vicula apud Romā pro xpo ⁊ ei⁹ ecclia sustinuit: vbi ⁊ Epłas plimas elegātes edidit
ac versus qsdā elegātiores de suo exilio librūqꝫ ꝑpulchrū de tedio hui⁹ vite querimoniāqꝫ
sui ipsius parti metrice parti vero psayce cōposuit: atqꝫ oratiōnē deiqꝫ ad tritate pulcherrimā

ꝛ aduerſus quoſdā de Eucharestia atqȝ alia edidit multa.

Ruffus ſiue Arnulphus Abbas ꝛ Lugdunēſis eps p hoc idē tēpus (Abbate Joachi teſte) i Gallijs ꝛ pdicatiōe ꝛ doctria ac eximia ſāctitate plimū claruit: Qui p'beatū petrē Aug'. doctorē Canōicoꝝ regulariū ordinē ꝛ ipe i Gallijs iſtituit vbi ꝛ multis fūdatis mōaſterijſ cū eſſet egregius xpiane religiōis declamator in Italiam venit ꝛ ſuis predicatiōibus ibidē etiā xpi pauptatē integerrimāqȝ virā ad ipſius imitationē oībus: cum īgēti ardore: ppoſuit ꝛ ,ppterea multas ex nobilitate Rōana ad ſe traxit: quē tanq̄ veꝝ xpi diſcipulū atqȝ pphetā multe ſequebāt: ꝛ ad celū vſqȝ eū tollebāt: vnde ꝛ: in Ethruria quāmaxie: alijſqȝ locis multa regulariū Mōaſteria erexit: veꝝ cū Rōe acerbe nimiū i clericoꝝ laſciuias inueheret ꝛ eoꝝ pōpā inprobaret ab eiſdē tādē ſecrete occiſus fuit: nec vnq̄ tāti ſceleris auctores iueniri potuerūt.

Anſelmus lucēſis eps vir doctria ꝛ ſanctitate pcipuus Mathildiſqȝ comitiſſe cōfeſſor ꝛ pr p hec etiā tēpora floruit ꝛ pclara qdā ꝯpoſuit q̄ cū eſſet religionis amator opam dedit vt Mōaſteriū ſācti Bñdicti iā diu in Mātuano agro ichoatū Mathildis impēſa pficeretur vbi ꝛ poſtmōm defunctus aliquādiu iacuit: cūqȝ ibidē miraculis cōtinuis i dies celebrior haberet. poſt aliquod tēpus timētes Mātuani ne a vicinis vrbibus furti ſurriperet i Baſilicā cathedralē Mātue illū trāſtulerūt vbi ꝛ nūc vſqȝ miraculis clarus q̄ſcit.

Anſelmus alter Cātuarienſis eps bonitate vite ꝛ ingenij acumine precipuus ꝛ ipſe in Anglia per hoc tempus claruit ꝛ preclariſſima opera ꝯpoſuit: hunc tanti precij apud Angloſ auctores habitū fuiſſe tradūt: vt breui ex Mōacho Abbas ꝛ ex Abbate Cāthuarienſis eps fuerit factus: de quo Uicentius gallus li. 26. multa cōmemorat: ſcripſit aūt hic vt oculis noſtris vidimus hec que ſubiecta ſunt: Et pmo de fide trinitatis librū vnum. Qui incipit. Quotiēs deum.

De imagine mūdi li 1 Ad iſtructionē: De caſu dyaboli li 1 Illud apoſtoli
De veritate li 1 Qm̄ deuȝ De icarnatiōe vbi li 1 Dño ꝛ pri
De libero arbitrio li 1 Qm̄ libeꝝ arbi De cōceptu vgiali li 1 Cū in oībus rebus
De azima ꝛ fermētato li 1 Anſelmus De cōcordia preſcientie pdeſtinationis ꝛ grie
De ſpū ſcō ꝯ grecos li 1 Negat a grecis De tribus illis queſtionibus
Monologiō. 1. Soliloquiū li 1 Si quis vnā De beatitudine celeſti li 1
Prologion. 1. Alloquȝ ad deū li 1 Ea nunc Cur deus ꝛ homo li duos
De gr̄ia ꝛ. Libero arbitrio li 1 Reſtat nūc Meditationū li vnū
Pro inſipienti diſputatiōe li 1 Dubitanti Sup cātica cāticoꝝ li vnū
Reſpōſio pro inſipiēte li 1 Qm̄ nō me De grāmatico li 1 De cruce librū vnūm: ꝛ
De pdeſtinatiōe ꝛ li arbitrio li 1 Nunc ergo De ſācto Joāne baptiſta ac Sermōeſ multos ac alia multa.

Hēricuſ.4 Enricus eiꝰ nois. 4. pdicti hērici Ceſaris filiꝰ octauus germanoꝝ Impator: hoc āno ab electoribꝰ delectus impare cepit ꝛ impauit ānis. xx. hic prēm captiuauit ꝛ multis pbris ꝛ q̄dē maximis (dei iudicio) eū affecit: Cuꝰ rei cā triſtē pr̄ emiſit aiaȝ: Quo mortuo i Germania rebꝰ ordinatis in Italiā cū exercitu magno venit. Sȝ eiꝰ aduētus non admōm paſcali pōtifici ro. gratus fuit: q̄ multas Baſilicas i trāſitu bellis euertiſſet ꝛ epatꝰ cui placuit p libito demādaſſet: Miſſis aūt ad pōtificē legatis iureiurādo interpoſito pollicet ſe pacato agmine vrbē ingreſſuꝝ epoꝝūqȝ iueſtituras renūciatuꝝ ſic habet in Canōe. 63. di. p totū igreſſus igit vrbē hēricus cū benignitate a ſūmo pōtifice Ro. excipit. ſed ipſe gēma vipaꝝ prnū volēs imitari exēplū paſcalē ꝛ vniuerſos ecclie plātos p fraudē itercepit eorūqȝ bona i ſuoꝝ pdā cōuertit: Quapp pplus Ro. i dignitate cōmotꝰ ꝯ theutōicos iſurrexit ꝛ mltos eoꝝ iterficiēs tādē vrbe eiecit: Impator aūt i circuitu vrbis Rome (i vidictā) oīa ſuburbana ꝛ alia i circuitu vrbis icēdio ꝯſumpſit: Nec ppea Rōanos pacar potuit donec papā ꝛ cardiales reſtitueret: reſtituto igit pōtifice iterato hēricus iueſtituras ab ipo extorquere cepit q̄ tādē Ciuiū ſuoꝝ icōmodis pmotus q̄cūqȝ poſtulaſſet ꝯfirmauit: ꝛ p no 1108 6307

tarios Ceſar ea cōſcribi voluit: Hoc mō rebꝰ ꝯpoſitis dimiſſiſꝗ captiuis oībꝰ Impatoꝛ a pōtifice cōfirmat̄ ⁊ coꝛonat̄: Hanc obꝛem henricus voti cōpos factus in Germaniam cuꝫ pace rediit: Sed paſcalis ſtatim cōcilium cōgregās quecūꝗ ꝓmiſerat henrico reuocauit: Henricus deinde decimo Imperij ſui anno in Italiam rurſus venit ⁊ Romam abſente pō tifice intrauit: vbi ⁊ cōcedente pplō Roma. (aduerſantibus tñ p̄ribus) cum rite coꝛonari nō obtinuerit: Mauritium quendam ſue partis archiepiſcopū euocauit ⁊ ab eo Impij co roná ipōi ſibi ꝓcurauit: verū tñ tandē ad coꝛ rediens. Jura eccleſie pꝛo quibus cū pōtifici bus contenderat in Calixti pape manus reſignauit ⁊ abſolutionis beneficium ab eo Im pētrauit: Poſtremo moꝛiens cum patribus ſuis apud Spirā ſepelitur: Ad cuius tumu lum tale inſcriptū fuiſſe Epythaphium ferūt: Filius hic pater hic auus hic atꝗ ꝓauus ia cet iſtic.

1109 Ludouicus frācoꝝ rex philippi p̄dicti regis filiꝰ hoc āno ipſo p̄re rege defūcto frācis regna re cepit ⁊ regnauit ānis. 22. De ꝗ pauca habent.

Andꝛeas Anglerie Comes ⁊ Mediolani p̄nceps vnicus Othi p̄dicti p̄ncipis filiꝰ ⁊ ip̄e hoc
1110 āno defūcto p̄re. 18. etatis ſue āno eidē i p̄ncipatu ſuccedens regnauit ānis. 45. Hūc tante fuiſſe iuſtitie ⁊ eq̄tatis ferūt vt neꝗ p̄cio neꝗ p̄cibꝰ aut amicitia aliq̄ a vero iudicio vllo vnq̄ tēpe flecti potuerit: Malos ita ſupplicijs afficiēs vt crudelitatis nomē cōſequeret̄: bo nis aūt bona ⁊ dōaria munificētiſſime p̄bēs: In hoc tm̄ p̄ri diſſimilē fuiſſe tradūt: ꝙ bella tāq̄ peſtē ſemꝑ fugiebat ⁊ paci ac tranq̄litati totis viribꝰ icūbebat: Hic poſtq̄ hēricꝰ. 4. pa trē hēricū Ceſarē in viculis poſuiſſet: Et in Italiā deſcēdēs Modoecie ⁊ Mediolani ab Joꝛdāo archiep̄o (eo p̄nte coꝛōatus fuiſſet ab ipſo Impatoꝛe ꝯfirmatiōeꝫ dn̄i Mediolāi: ⁊ aliaꝝ Ciuitatū ꝯſecutus eſt. Tāti nāꝗ illius fuiſſe i Impatoꝛe ſuſcipiēdo apparatꝰ ferūt vt Impatoꝛ ipſe maximā i admiratiōem adduceret̄: ꝯ hūc aliquādo q̄dā petrus q̄ i vꝛbe Cꝛemōa ſceptrū tenebat arma ſuſcepit ⁊ in fines Bꝛixiēſes vſꝗ ꝑuenit ⁊ ibidē ſtatiua po ſuit: Quod audiēs Andꝛeas ſtati ꝯ eū in ꝯgreſſu ꝓceſſit ⁊ illū atꝗ eiꝰ exercitū p̄mo ipetu fudit ⁊ in turpiſſimā fugā cōuertit: Qd̄ audiētes Mediolanēſes ip̄m rei militaris ſciētiſſi mū cōclamauerūt: poſt dies aūt aliquot cū Comes Ciues ſuū inſeditiōe p̄toꝛem turpiter occidiſſent cōmotus indignatiōe Andꝛeas ſubito coactis in vnū multis copijs. Comū ho ſtili aīo acceſſit ⁊ ab Ciuibus illis cū magna trepidatiōe exceptus eſt: vbi ⁊ ciuium ſuoꝝ cognita inſolētia: vꝛbē p̄mo militibꝰ ſuis in p̄dam dans paulopoſt vſꝗ ad ſolū eq̄ri fecit: Que tūc cū in mōte ſita fuiſſet Ciues in iferioꝛē vallem deſcēdere coegit ⁊ aliā nūc extātē (in Cācri foꝛma i ripis laci) edificauit: Inde ꝗ Laudā pōpeanam vꝛbē ſibi rebellē. 25. die Maij āno ſalutis nr̄e. 1121. penitus euertit: ꝓpter ꝙ Laudēſes Ciues ꝑ ānos. 49. ſine vꝛbe murata ſtetere: Dēiꝗ papa Alexādꝛo p̄ſulāte noua Laudēſis Ciuitas fūdata fuit: hic ita ꝗ āno ſalutis. 1123. cū Adelai Sabaudiēſiū p̄ncipis filiā duxiſſet vxoꝛē Gualuagnū ſucceſ ſoꝛē genuit filiū mira coꝛpis pulchꝛitudine ac magnitudie ꝯſpicuū: Tādē anno etatis ſue 63. vite finē faciēs i templo diui Ambꝛoſij ſepelit̄.

Piſani hiſdē tēpibus nauali potētia ⁊ gl̄ia p̄potētes paſcalis pōtificis hoꝛtatu ex iſulis Ba
1112 learibꝰ q̄s ante occupauerāt i Saracenos mouēt eo ꝙ xp̄ianoꝝ littoꝛa iſeſtarēt: q̄ mox pō tifici maxio annuētes ingētē claſſeꝫ ꝯpararūt ⁊ i hoſtē irruerūt ac illos aut iterfecerūt aut turpit̄ effugauerūt: veꝝ dū apud vada volaterana ventū expectarēt: Lucēſes ſtati eoꝝ vꝛ bē (defenſoꝛibꝰ deſtitutā) iuadūt: Qd̄ floꝛētini tūc audiētes piſanoꝝ tñ p̄cibꝰ ꝑmoti pulſis lucēſibꝰ deiceps illā acerrie tutati ſūt: Ob quā rē piſani de Saracenis victoꝛes redeūtes floꝛētinos duabꝰ poꝛphireticis Columnis donāt: que adhuc ad poꝛtā ſacelli btāti Joānis baptiſte viſuntur.

Pōtremulū nobile nūc ethꝛurie regiōis Oppidū i Apenini radicibꝰ iuxta Macrā fluuium ꝯſtitutū: hoc āno ab hērico extāte Impatoꝛe diripit̄ ⁊ ꝓꝛſus ſubuertit̄: eo ꝙ ei Romā ꝓfi
1113 ciſcēti trāſitū ꝓhibere oppidāi p̄ſumpſerit. Quā ob cām i Ethꝛuriā igrediēs oībꝰ terroꝛi eſ ſe cepit. Quo aūt tēpe id oppidū tā celebꝛe cū arcibꝰ pugnaciſſimis iſtauratū fuerit: vel a

q̄bus icertū habeo claret. n. ⁊ Mōaſterijs ac Ciuiū ſupbiſſimis edibus. Ducibus. n. Mediolanēſib⁹ iā diu paruit a q̄b⁹ incremētū celeberrimū habuit.

Sāguis hoc anno idib⁹ Junij (teſte vicentio gallo) in agro Emiliano ⁊ flaminco pluit: que res plurimis terrori fuit. 1114

Dñicus Michael ei⁹ nois. 6. trigeſimuſſeptimus venetoꝝ Dux hoc āno Ordelapho fallero ſuffectus ducauit ānis. xi. pſtātiſſimi ai ⁊ eloquētie vir ac morib⁹ oib⁹ inſigniſſimus Hic 1115 cū eſſet xpiane religiōis amator ex Senatus ſui cōſulto: Balduino rege capto: rogatus a Ferramūdo hieroſolimitanoꝝ pr̄iarcha ac etiā hortatu Calixti pōtificis Ro. ducētoꝝ nauiū claſſem armauit ⁊ repēte ad Jopē acceſſit: quā Saraceni Babilonij cū ſeptigētis nauibus pmebāt: vbi diſiectis eoꝝ nauib⁹ Saraceniſq; fatigatis: ⁊ multis eoꝝ captis ⁊ iterfectis Ciuitatē graui obſidiōe liberauit: deide vna cū pr̄iarcha i Tyꝝ iuit, quam p̄us ſepe a xpianis tētatā vnq̄ obtinere potuerāt: ⁊ eā etiā ſtrenuiſſim⁹ hic dux nō incruenta victoria ſtati recepit ⁊ nihilomin⁹ hieroſolimitano regno adiecit: veꝝ Emanuel Grecoꝝ Jmpator Calo Joāni ſuffectus tātā victoriā Jtalis inuidēs Duci huic ⁊ Senatui veneto p̄cepit vt claſſe; reuocarēt. Cui dñicus obtēperās cū domū rediret ira ſuccēſus Rhodū Chiuꝫ Samū Mythelenē Andriūq; Jmpatoris Jnſulas diripuit. ⁊ Mothonū ſpoliatū accepit ⁊ venetoꝝ noie ꝯmūiuit ideq; domū applicās Spalatꝫ ⁊ Traguriū vrbes ab vngaris eripuit ⁊ dñio ſuo ſubiecit: domūq; reuerſus lapidē ſup quē xpus apd Tyꝝ ſediſſe fert ſecū attulit ac Theodori martiris corp⁹ ex Rhedo venetias ꝯportauit: hec. n. tot ⁊ tāta facinora celeberrim⁹ hic Dux itra trigeſimū quā pfect⁹ fuerat mēſeꝫ feliciſſime comfecit: eā obrē m̄lta p̄uilegia ⁊ dignitates a Balduino hieroſolimoꝝ rege ꝓmeruit: Tādē vita fūctus i ſancto Gregorio maiori i inclauſtro Sepulchro Marmoreo ſepelit ad cuius ſepulchrū tale epygrāma inſcriptū vidimus.

Terror grecoꝝ iacet hic ⁊ laus venetoꝝ	Jnteritus ſyrie meror ⁊ vngaria
Dñicus Michael quē timet Emanuel	Qui fecit venetos i pace manere q̄etos
Dux pb⁹ ⁊ fortis quē totus adhuc colit orbis	Donec. n. viguit pr̄ia tuta fuit.
Prudēs cōſilio ſūmus ⁊ igenio	Quiſq; adhoc pulchrū veniēs ſpectar̄ ſepulchꝝ
Jſtius acta viri declarat captio Tyri	Cernuus aium flecter̄ nō dedignar̄ ꝓteruū

papa, 170 Elaſius ſs papa pr̄e Creſentio ciue Caietano hoc anno paſcali ſucceſſor factus ſedit āno vno ⁊ meñ. 5. Hic a teneris ānis igenue edoctus i Mōte caſſino religiōis documēta ſub odriſio Abbate ſāctiſſimo optīe didicit: vir ⁊ ipſe vtiq; ſciſſimus ⁊ oi laude dignissimus ſi vitā ꝯtinētiſſimā ſi mores: ſi doctrinā iſpicias: Nā ꝯ ſtanī ⁊ ſancte multis i ꝓcellis hūanaꝝ pturbationū vitā duxit: vñ Cicius fregipanis pr̄icius Rōanus vir potētiſſimus q2 ꝯ eius volūtatē pōtifex creatus fuit ira pcitus eū ſtati ꝯphēdit ⁊ i ira deiectū calcibus ⁊ pugnis p̄mo ꝯtriuit ac poſtmōꝫ i vicula cōiecit: veꝝ a pplo Ro. ꝓfeſtim liberat⁹ a clero de more coronat̄: perſequēte deide illū hērico Jmpatore i Gallias ꝓfugit. Jbiq; a cluniacēſe Abbate ſplēdide ſuſceptus: cū i Mōaſteriū pueniſſet pleureſi correptus morit̄ atq; ibidē itra Cenobij limina ſepelit̄: 1118 6317

Balduin⁹ ei⁹ nois. 3. ex nr̄is hieroſolioꝝ rex vno ⁊ eodē āno cū Gelaſio papa regnare repit ⁊ r̄gnauit ānis 13. Hic poris Balduini ꝯſobrin⁹ fuit q̄ ⁊ ſo regni ſui āno Gazi Turcoꝝ mioris Aſie Ducē cū magnis copijs hieroſolimā petētē bello ſupatū ꝯphendit: ⁊ in carcerē cōiecit: Sequētiq; āno Damaſci regē ex Jmprouiſo hieroſolimā cū exercitu hoſtili aio ⁊ ipſe petentē fudit atq; fugauit duobus hoſtiū milib⁹ ceſis ⁊ mille captis trigita tm̄ de ſuis amiſſis: veꝝ ⁊ ipe ſupueniēte Balach parthoꝝ rege vna cū pcerib⁹ ſuis captus ⁊ i parthiā perductus ibidē in carcerib⁹ ⁊ vinculis cōiectus fuit: Sed p̄cio poſtmōm redēptus hieroſolimā rediit ⁊ xpianā rēpu. iā labētem reitegrauit Antiochiāq; Ciuitatē hieroſolimitano regno adiūxit deide Aſcalonitāꝝ regē hieroſolimitāos ifeſtātē vnico repulit ꝑlio: Atq; balduinū Damaſci regulū idē moliētē tribus ꝑlijs fudit multis eoꝝ more pecudū ceſis hic tādē defunctus nullū ex ſe dimiſit filiū ſed vnicā tm̄ filiā.

1119 Ordo p̄mōſtratēſis ſub diui Bn̄dicti regula hoc āno in Laudunēſi Dioceſi a q̄dā p̄re no-
thoberte noīe p̄ria Coloniēſi initiū ſumpſit: Quis tñ ordo hic fuerit nobis nō ꝯſtat.

Prodigia multa.

Porca q̄dā hoc āno in Liginēſi parochia (teſte vicentio gallo li. 26.) enixa ē porcellū hoīſ fa-
ciē habentē: Eodē q̄ꝫ āno pullus gallie q̄drupes natus eſt.

Hyemſ ſup aſperia fuit. pro q̄ ſtatim valida fames ſubſecuta eſt. Ac hoīum mortalitas lueſ
q̄ꝫ aīaliū agreſtiū ꝛ doēſticoꝝ: Strages q̄ꝫ Auiū mutuo cōcertātiū extitit.

Teremotus p̄terea in Italia multis in locis quadraginta dieꝝ ſpacio perdurauit: ita vt
villa quedam pergrandis de loco ſuo corpaliter ſit trāſportata ꝛ alibi collocata. Atq̄ꝫ alia
p̄digia fuere.

Ordo tēplarioꝝ militū (vt multi aſſeuerāt) ſub Gellaſio iſto pōtifice apō hieroſolimā initiū
ſūpſit ꝛ ducētos ferme ānos p̄durauit: hi p̄mū hieroſolimis nō lōge a dn̄i ſepulchro hitā-
tes peregrinos īgenti caritate ſuſcipiebāt atq̄ꝫ eos p ſacra loca armati deducebāt ꝛ ide ſi-
ne aduerſarioꝝ moleſtia reducebāt: hos vita fide ꝛ g̃ria m̄lti peregrini ī Europā redeūtes
mirūimmodū cōmēdabāt: ꝛ Elymoſinas dōariaq̄ꝫ largiſſima eis ꝯferebāt: hi ī p̄ncipio cū
Mātellis albis ꝛ cruce rubea incedebāt: ꝛ vt plīmū oēs natiōe gallici erāt: q̄bus ꝛ beatus
Bernardus Abbas regulā ꝓpoſuit obſeruandā: veꝝ tñ clemētis. 5. pape tēpib⁹ cū a n̄ris
ſcitū fuiſſet illos ad Saracenos defeciſſe ꝛ in multis vitijs (pp reꝝ abūdātiā) plapſos fuiſ-
ſe a xp̄ianis ꝯprehenſi tāq̄ infideles ꝛ heretici oēs in Syria īterfecti ſunt: ꝛ nō mō in Sy-
ria ꝛ Aſia: ſed etiā in Gallijs cū vbiq̄ꝫ ignominioſe nimiū viuerent a philippo frācoꝝ re-
ge: cōcedente ſūmo pōtifice Ro. deniq̄ꝫ extermiati ſunt eorūq̄ꝫ bona opulentiſſima partī
Rodijs milītibus q̄ īſulā pauloante occupauerāt ꝛ partim nouis religioſis attributa ꝛ
cōſignata ſunt.

Portus veneris oppidū n̄ro q̄dē tempe nō ignobile in liguroꝝ finibus nō lōge a Luna oli
vrbe euerſa in Maris litore hac tēpeſtate: ꝯ Piſanos: a Genuenſi pp̄lo maxio ardore ex-
truit: ꝛ eiuſdē pp̄li colonia efficit: p̄mo nāq̄ꝫ eidēꝫ loco lune portū nomē īpoſuerīt: Sꝫ poſt
modū venerij cuiuſdā ep̄i ſcīſſimi corpe e Lūa vrbe illuc delato ꝯſecratus. veneris portus
appellatus eſt: In eius etiā Inſule ſup̄mo faſtigio oli q̄ddā veneris tēplum habebat. In q̄
idē ſcīſſimus venerius collocatus veneris portus nomē obtinuit: Id. n. Genuēſiū finiū ter
minus nūc habet. Claret. n. nūc viris mercatura digniſſimis.

Templū maius Genuenſis vrbis maritie ī honorē diui Laurentij martiris nup ꝯditū hoc
ipſo āno a Gelaſio p̄dicto pōtifice maxio ſolēni pōpa dīdicat ꝛ multis indulgentijs pluri-
miſq̄ꝫ p̄uilegijs ab eodem decorat. Ideꝫ nāq̄ꝫ pōtifex: vt Jacobus ipſius eccl̄ie ep̄s refert:
cū e Roma pulſus eo p̄ueniſſet ꝛ ſui diſceſſus rōnem reddidiſſet ab ipſis genuenſibus p̄be-
nigne exceptus eſt. Et ꝓpterea ad retributiōis ſignū vrbem multis p̄uilegijs exornauit: ꝛ
Templū illud: vniuerſo aſtante ꝛ applaudente pp̄lo: dedicauit: Atq̄ꝫ ibidem cū magnis
indulgentijs Cyneres p̄curſoris dn̄i ex Mirea nup allatos collocauit ꝛ q̄dam donaria ei-
dem obtulit.

Caliſtus ei⁹ noīs ſcđs papa vienēſis archiep̄s natiōe Burgūdus Cōitiſq̄ꝫ Burgūdie fr̄
6319 1120 hoc āno ī Gallia a Cardīalib⁹ q̄ ibidē aderāt Gelaſio pōtifici ſubſtitut⁹ ſedit ānis. v papa.171.
ꝛ mēn. 10. Hic ex regū frācie Anglerieq̄ꝫ ac Germanie ꝓſapia oriūdus fuit Guido ātea vo-
cat⁹ Juris Ciuilis ꝛ ſacre theologie doctor: q̄ nō p̄us pōtificatū acceptare voluit: quā Car-
dinaliū Rōe exiſtētiū clericq̄ꝫ ac pp̄li Ro. ꝯſenſum obtinuiſſꝫ: Quo q̄dē hito Romā vēit:
ꝛ magno deſiderio magnoq̄ꝫ honore excipit. Exceptuſq̄ꝫ ſtati Bn̄uētū ſe trāſtulit atq̄ꝫ ibi-
dem oēs p̄ncipes cōuenit: ꝛ quāmaxie Gulielmū Apulie Ducē Jordanū Cāpanie Comi-
tē ac alios īſignes viros ill⁹ Italie partis p̄ncipes q̄b⁹ adhibito ſacro Jureiurādo ꝓmiſert
ſe in poteſtate pape ſemp aſſuturos Indeq̄ꝫ Romā rediēs legatos ad hēricū Impatorē (q̄
pacem cū eo firmarēt) miſit: Atq̄ꝫ rurſus Bn̄uentū redijt: Cauſa illius itineris fuit: Quod
Gulielmus Apulie ꝛ Calabrie Dux Alexij Impatoris greci filiam ducturus vxorē cū Cō

ſtantinopoli nauigaſſet curā ſui ducatus huic pōtifici reliq̄t: Cūq3 ibidem multos ſuoꝝ ſe brībus amiſiſſet ꝛ ipſe tandē egrotus Romā relatus eſt: vbi valitudine reintegrata apud Lateranū nonigētoꝝ patrū Cōciliū celebrauit: vbi decretū eſt militie ſupplemēta ꝛ auxilia mitti ne xpiani q̄ in Aſia erāt (capto Balduino) opprimerent: vñ ꝛ venetos ac Genuenſes ꝛ Piſanos magna claſſe i hoſtē cōcitauit: iu ea q̄ppe claſſe (vt Jacob⁹ de vozagie ſcribit) Genuēſes ſui ſeptuagita honerarias naues miſere: his optie ex ſnia geſtis Caliſtus aliq̄d q̄etis ab externis rebus natus Baſilicas multas refecit ꝛ vrbis menia inſtaurauit atq3 Arces oēs muniuit: nec nō Aquā quādā i vrbē iduxit multa q̄3 dōaria eccl'ijs obtulit: Tādē de deo deq3 hoībus benemeritus anno quintodecimoq3 menſe pōtificatus ſui quieuit in pace.

Burdinus aūt antipapa natiōe hiſpanus ſupiozibus diebus ab hērico ꝯ Gelaſiū pōtificez creatus cui Bñdicto nomē datū fuerat: hoc āno etiā pōtificis nomē ꝯ Caliſtū p̄dictū vſurpare volens q̄zundā tyrānoꝝ auxilio fretus Sutrij ſe cōtinuit ꝛ ibidē Rōanos incurſiōibus vexare cepit ac peregrinos ad vrbē accedētes ſpoliat: ꝑpter q̄ Caliſtus repente ſuas copias ꝯparat ꝛ Joānē Cremēſem ſancti Griſogōi p̄ſbiteꝝ cardinalē cū expeditiſſimo exercitu in eū miſit deinde ꝛ ipſe papa ſubſequens: poſt multas cedes: tandē ip̄m Burdinū vna cū vrbe cepit ꝛ vinctū retrozſuz facie verſa cū cauda in manibus Camelo ipoſitū in Triumphi ſpeciē Romā cū magno plebis ridiculo ducere fecit quē tñ vita dōatū pōtifex in Monaſterio incluſit ꝛ ibidē vitā finiuit. 1121

Uiri diſciplinis excellentes.

Pōtius cluniacenſis Abbas vir ſanctitate ꝛ doctria iſignis: his tēpib⁹ ob induſtriā ꝛ eximiam doctrinā Rome multo i p̄cio fuit: Quāobrē ꝛ ei⁹ familiaritate pōtifices ſui tempis mirifice delectati ſunt: ꝛ multa donaria eidē cōtulerūt.

Petrus ēt q̄dā Compoſtellanus archieps p id ipſum tempus ꝛ eruditione fide ꝯuerſatione ac mozibus omnibus inſigniſſimus fuit: Huic aūt Caliſtus papa ꝑpterea eius ingentes virtutes ꝛ beati Jacobi deuotionē archiep̄atus dignitatē cōtulit: ꝛ Emeritanā ꝓuinciam ei ſubeſſe voluit: ꝛ inter cetera cuz beatiſſime virginis Marie deuotiſſim⁹ haberet nōnulla in eius laudem ꝯpoſuit.

Bernard⁹ etiā Clareualēſis Abbas natiōe Burgūdus ꝛ ip̄e ſua vita ſuaq3 doctria hec tēpa feliciſſima reddidit. Hic ex Caſtelliōe Burgūdioꝝ oppido nobili gener ortū hūit ꝛ ibidē cū.22.attigiſſet ānū vna cū trigita ſocijs (relicta domo) in Ciſtercieſi Mōaſterio religionis hītū deuotiſſime ſuſcepit. Jn q̄ tm̄ ꝓfecit ꝛ breui tēpis ſpacio tāti p̄tij ob maximā ſcītatē ꝛ doctrinā haberi ceptus ē vt Clareualēſis Mōaſterij Abbas ab oib⁹ creatus fuerit: Cui q̄dē loco maxia cū glīa p ſex ꝛ trigita āno p̄fuit. Jn q̄ p̄ter laudabilem vitā ꝛ ſanctitatez maximā iſraſcripta edidit igenij ſui monumēta v3.

De cōſideratiōe ſui ipſius li v	Incipit Subijt aīum	De diligēdo deo li 1	Uiro illu.
De cāticis canticoꝝ li 83	Incipit Nobis frēs	De amore dei li 1	Aſcēdamus
De p̄cepto ꝛ diſpēſatiōe li 1	Qua mēte	Meditationū li 1	Mlti mlta
De grīa ꝛ libero arbitrio li 1	Loquēte me	De regimīe fāilie li 1	Gratioſo
De duob⁹ gradib⁹ hūilitatis li 1	Rogaſti me	De colloq̄o Symōis ad ieſuz	
De.12.gradib⁹ ſupbie li 1	Primus itaq3	De gradib⁹ noue militie li 1	
Ad Innocētiū papa ꝯ hereſes li 1	De cōtēptu: Sup	Miſſus ē omil.4.	Miſſus eſt.

Sup Qui hītat i adiutorio Omil.16. Cōſidera labo Exortatoriū q̄3 de paſſiōe ꝛ reſurrectiōe ſcripſit. Ac varias ep̄las numero.145. vnā potiſſimū ad Genuenſes qua eos carpit: vñ ꝛ in Ep̄m ſuū poſt Ayraldū ep̄m ſibi deligerūt licet pōtifex Caliſtus ob vniuerſalis eccl'ie bonū eis renuit ꝯfirmare: Scripſit ꝛ p̄terea Apologeticū ꝛ Sermōes multos in ſolēnibus diebus habitos.

Hugo natione gallus ex caſtro ſancti Uictoris Canonicus (vt multi affirmant) regularis ꝛ pariſienſium clariſſimus doctor hac ipſa tempeſtate ibidem floruit ꝛ multo in pretio ſuis

Qui preter ſanctitatem de qua mira legunt tum docendo tum ſcribendo multis admodum prefuit. Et inter cetera hec que ſubiecta ſunt poſt ſe reliquit monumenta. Et primo quidem.

De ſacramẽtis	li 1	Incipit arduũ pfectio	De volẽti nubere	li i	Dum te
De medicis anime	li 1	Homo microcoſmus	De.3.volũtatib⁹ i xp̃o	li i	Queris de vo.
De meditatione	li 1	Meditatio eſt	De potãte ⁊ volũtate dei	li i	Queritis de
De icarnatiõe vbi	li 1	Quidã fuerũt	De inſtitutiõe nouitioꝝ	li i	Quia fratres
De ſapia chriſti	li 1	Queritis de anima	De diſciplia monachoꝝ	li i	Diſciplina eſt
De ſb̃a dilectionis	li 1	Quotidianum	De amore ad ſponſam	li i	Ibi mihi
De anima	li 7	Multi multa	De ſacra ſcriptura ⁊ ei⁹ ſcrip.	li i	Lectorẽ diuiarũ
De clauſtro aie	li 4	Rogaſti nos	Speculũ eiuſdẽ	li i	De ſacra
De Archa Noe	li 5	Principiuꝫ impla	De q̃nq; libris Moyſi	li 1	Sciendum q͂
Diaſcolon	li 6	Oium expetendaꝝ	De beniamin eiuſdẽ	li i	Spũalis domini
De virtute orandi	li i	Quo audior	Miſterium eccleſie	li i	Oportet vt
De archa Noe iteꝝ	li 2	Loquar de ſe	Sup cãtica cãticoꝝ	li i	In p̃ncipio labo
De vanitate mũdi	li 3	O monde inmũde	Super regula Auguſtĩ	li i	Hec precepta
De laude caritatis	li i	Iam multos	De natura beſtiarum	li i	Leo fer.
De cãtico virginis	li i	Maximam hanc	Ezechielis expoſitio	li i	Multis diuine
De dñica oratione	li i	Septem ſunt	De differẽtia diuie ac hũane theologie ſup		
De eadem iterum	li i	Inter omnia	Celeſtem hierarchiã capitula q̃ndecim	li i	
De ſeptem donis	li i	Scriptum eſt	Epithoma in phiam		Incipit Sepe nobis
De cõſcientia	li i	Domus hec in qua	Sermones q̃ꝫ innumerabiles eleganteſq;		
Confeſſio eiuſdem	li i	Solus ſolitudine	ac doctos Compoſuit.		

6325 1126 Onorius eius nois ſs papa natione Imolenſis Oſtienſis eps Lambertus antea vocatus hoc ãno Caliſto põtifici ſuffectus ſedit ãnis.5.meñ.3.⁊ diebus.3. Qui ⁊ ſi ob- papa.172.
ſcuro loco natus litteratura tñ moribus ⁊ tanto magiſtratu dignus fuit. Attamen ipſius igreſſum nõ eque bonum fuiſſe ferunt q₂ quorũdã ambitiõe potius q̃ oium bonorum cõſenſu inijſſe põtificatum: Et quidem põtifex effectus ſtatim Cardinales quoſdaꝫ Inſignes viros creauit quorum opera magnis in rebus poſtea vſus eſt: tandem cum põtificatum p quinquiennium recte gubernaſſet moritur ⁊ ꝯctis collachrimantibus in Baſilica lateranẽſi ſepellitur.

Gulielmus aũt Rogerij ducis filius Apulie ⁊ Calabrie Dux: hoc ãno poſtq̃ ſexdeci annis regnaſſet a Rogerio cõſobrino p̃ncipatu deicit ⁊ ſtatim apud Salernitanũ p̃ncipem confugiẽs ibidẽ ſine herede morit. Atq; ita in eo omnes Roberti ⁊ Guiſcardi familia per lineam maſculinam defecit: Is namq; Gulielmus Conſtantinopoliꝫ Abiens Alexij Imperatoris filiam (in matrimonium promiſſam) ducturus Calabriam ⁊ Apuliam prouintias ſuas Caliſto pontifici (vt diximus) commendauit: Sed Rogerius altero Rogerio genitus eius ex materna linea conſobrinus Sicilie Comes nil pontificem veritus Calabriam ſtatim inuaſit ⁊ p̃us dimidiam cepit q̃ põtifex de ferrenda ope cogitare potuerit: Ac ſic bonus Gulielmus hic vxore ⁊ dominio ſimul fruſtratus apud Salernitanuꝫ pricipẽ deniq; ſine filijs obijt.

Rogerius aũt p̃dictus p̃mus Sicilie ⁊ Apulie rex hoc ano poſtq̃ Apuliam ⁊ Calabriam Gulielmo predicto abſtuliſſet nõ ſe vltro Comitem ſed Regẽ appellari voluit ⁊ in eo regno regnauit annis.23.hunc Innocẽtius eius nois ſs papa cum aliquãdo i Galucio oppido acriter obſideret Gulielmus eius filius Calabrie Dux vnico p̃lio liberauit atq; põtificem cũ multis Cardinalibus cepit quẽ nõ ita multopoſt Rogeri⁹ ipſe hac modeſtia vſuſ liberꝫ eſſe voluit: Quã ob cãm Rogerius qd voluit deiceps a põtifice Impetrauit preter regem titulum: veꝝ cũ poſtmõm Innocẽtius p̃dictus Roma pulſus eſſet vꝫ ab Anacleto papa adulterio vtriuſq; Sicilie Rex ab ipſo Innocẽtio declarat: qua ex re copijs ⁊ armis

⁊ animis auctus. Claſſe per Aphricā tranſiens multas ꝯprehendit vrbes ⁊ Tuniſij regē ſi
bi fecit tributariū: Inde in Greciā traiciēs Corciram Inſulam Corinthūq; ⁊ Thebas at
q; Euboiā de Grecoꝝ Impio abſtulit: Delatus ēq; Cōſtantinopolim ſuburbia eius (vidē
te Impatore) incendit eiuſdēq; Impatores edes aliquādiu oppugnauit. veꝝ poſtea i Si
ciliam rediēs in venetoꝝ manus incidit ⁊ ex ſuis triremibus ad.xx. amiſit pp ꝙ timore ꝑ
territus ſalutē ſibi ſuga ꝯqueſiuit: Domūq; reuerſus haud multo poſt panormi moriens
Gulielmum filiū ſucceſſorē reliquit.
Hyems aſperrima hoc āno (teſte Vicētio gallo li.26.) vbiq; fuit: in q̄ qdem multa pecora
atq; hoies frigore periere: ⁊ frugibus exuſtis miſerabilis ſubſecuta ē fames.

Genuenſium victoria.

Genuenſes ſupioribus ānis a Piſanis: q̄ maris Impium ob naualis glie potētiā ſibi vēdi 1128
cabāt: infenſi: hoc āno ꝯ ipſos Piſanos iplacabile bellū ſuſceperunt: ⁊ maxia claſſe copta
vz octoginta triremiū ⁊ trium maximaꝝ nauiū ac alioꝝ lignoꝝ.35. cū igenti aio piſes vſ
q; nauigarunt. Ibidēq; ⁊ per Arnū fluuiū atq; p terram diu vrbem oppugnauere ⁊ mul
tas clades eiuſdem Piſanis intulere. Quāobrē Piſani laceſſiti legatos cū carta ⁊ Attramē
to ad Genuenſes miſere orātes ⁊ obſecrantes vt eos cōmēdatos ſuſciperent q: qcqd pci
perent ſuis mādatis obtēperarent: At Genuenſes vt piſanoꝝ ſupbiā cōprimerent: eorū
domoꝝ tecta vſq; ad pmū ſolariū deponi iuſſerunt: Quibus geſtis etiā plūbinū eoꝝ op
pidū ceperūt ⁊ funditus euerterūt: quo qdem euerſo viros ac mulieres oēs captiuos ab
duxere: Supiori etiā āno Genuenſes cū ſeptē tm̄ triremibus: vniuerſis ſtupētibus: duas
⁊ viginti falcatas piſanoꝝ naues cū ſexaginta eoꝝ triremibus ceperant. ⁊ Genuam cum
captiuis innumerabilibus in triumphi modum perduxerunt: hec Jacobus theologus eo
rū archiepiſcopus.

Lotharius Otharius nonus Germanoꝝ Impator hoc āno idemortui Hērici Impatoris loco
legiptimis ſuffragijs Ceſar creatus impauit ānis.xi. Impioq; ſuſcepto ſtati Innocē 1128 6327
tiū papā a Petro antipapa Roma pulſum in Lothorigiā Gallie apud Leodiū adijt ⁊ ſui
diſcēſus cām audire voluit. Quo audito hoiem cōſolatus eſt. ⁊ Jureiurādo ſpopōdit ſe il
lū tutū cū oib9 in vrbē reductuꝝ. Et magno ꝯfeſti exercitu cōpato in Italiā cū pōtifice ve
nit Romāq; ingreſſi pōtificē: nullo ꝯdicente: in lateranū ꝑduxit ⁊ mira felicitate ſtati oia
ad ſanitatē redegit. Cuius bñficio deuictus Innocētius ipm Imperij corona ſolēni pōpa
coronauit: Qui mox i Germaniā ad ꝯprimēdos Boemoꝝ motuſ redijt: Et his qdē ſupa
tis iteꝝ cū exercitu i Italiā redijt: ac Rōanoꝝ ſeditiōes ſuppſſit: Rogeriūq; pdictū Apu
lie inuaſorē breui Italia pepulit: licet negligentia pōtificū: oia ſtatim recupauerit: Hic ita
q; Impator multe prudentie atq; clementie pnceps fuit: Qui i toto ſuo Impio nil geſſit
ꝙ merito ab aliquo reprehēdi potuerit: Familiaritate nāq; ſanctoꝝ viroꝝ ⁊ preſerti Ber
nardi Abbatis mirifice delectatus fuit: Qui tandē de deo deq; hoibus bene meritus i pa
triā ſuā iter faciēs verone defecit.

Nnocētius ei9 nois ſcs papa natiōe Ro. pr̄e Joāne de regiōe trāſtyberi Honorio hoc an
papa.173 no ſurrogatus ſedit ānis.14. meñ.8. ⁊ diebus.8. Qui pōtificatu ſuſcepto ſtati i Ro 1129 6328
gerium Apulię ducem mouet: a quo poſt dira vtriuſq; prelia pontifex ipſe cum multis
Cardinalibus captus eſt: Sed Rogerius (vt erat vir prudēs) capto pontifice reuerentia ⁊
modeſtia vſus ſtatim ipm libeꝝ cū Cardinalibus eſſe voluit ⁊ Romam cum maxima re
uerentia remiſit. At pōtifex Romam reuerſus vbi petrum Ro. Ciuem Antipapam crea
tum ⁊ oia ſeditiōibus plena cerneret reſq; ipſas ad multorum cede ſpectare videret ſpon
te ceſſit: Et pmo quidem Piſas adnauigauit deinde Genuam a quibus omnibus pientiſ
ſime ⁊ munificentiſſime ſuſceptus in Franciā tuto preſidio perductus ē vbi ⁊ a beato Ber
nardo viro ſanctiſſimo ⁊ a cūctis pncipibus qui tū beatū Bernardū maxima veneratio
ne pſequebantur qui apud Mōtem clarum ei rei gratia conuenerant magnifice ſuſcipi
tur: Eoq; loci Concilio celebrato Petrum Antipapam cum ſectatoribus ſuis ꝯdēnauit:

In Belgis deinde alia Synodo habita ſtatim in Italiā vna cū Lothario īpatore redijt: Celebratoq̧ ēt apud placentinā vrbē cōcilio Piſas ſe cōtulit: quā quidē Ciuitatē cū Genuenſi populo iā pridem diſcidentē ad pacē tandē redegit: his geſtis vna cuꝫ Imperatore Romā acceſſit ⁊ cū magno exercitu vrbē ingreſſus: nuſq̄ Antipapa apparente: in lateranum peruenit: atq̧ ita factioſos ⁊ Rogeriū Sicilie regem ad ſanitatē ⁊ obedientiā redegit: Uerū dum quietura reſpu. chriſtiana putaret: Ecce Romani ꝯ eū cornua erigētes Senatores more antiquo denuo creant: Qui rempu. Romanā dictionēq̧ ad ſeculares ptinētem gubernarēt: Unde ⁊ pōtifex: vt ⁊ his ēt reſiſteret apud Lateranū Cōciliū aliud habere voluit: Atq̧ in eo cōcilio: Gratiano teſte: cōſtitutiōem edidit: Ne quis laycus ſub anathematis pena manū violentam in clericū mittere preſumeret: ſicut habemus i Canone 17.q.4.c. Si quis ſuadēte diabolo: Mandauerat itē ſuperioribus annis in Remenſi cōcilio Subdiaconibus ⁊ ſupra ſub oīum beneficioꝝ priuatiōe ɔtinēter viuere: vt ēt legit intra Decreta.18.di.c. Decreuimus vt hi: Uetuit preterea ne quis Epūs in Eccleſiaſtico bñficio ſibi ſucceſſorē ɔſtitueret.8.q.1.c. Apoſtolica auctoritate: Tandē mileſimo centeſimo ⁊ quadrageſimotertio defunctus apud lateranum ſepelit.

Petrus pollanus.38. venetorū Dux eodem anno q̄ ⁊ Innocētius bonoꝝ oīum ſuffragijs creatus Dux ducauit annis.18. Uir certe cōſilio ⁊ manu promptiſſimus qui ex Senatus cōſulto Emanueli grecoꝝ Imperatori ꝯ Rogeriū Apulie regē admoduꝫ fauit: ⁊ auxilio ſemp affuit: Qua ꝓpter inſtructa claſſe maria Corynthū Thebas Euboiam Corcyrāq̧ Inſulas ex Imperio grecoꝝ ab ipſo Rogerio rege: vt diximus: occupatas ipſe recepit: ac viginti ipſius triremes vnico prelio debellauit atq̧ ſubmerſit: Inſup ⁊ Iuſtinopoliꝫ vrbē (a Iuſtino ſecūdo cōditam) venetis acquiſiuit: Tandē cū in claſſico bello cōtinue verſaretur: in eo viriliter cecidit: ⁊ venetias cum ingenti luctu delatus in Monaſterio ſancti Cypriani de Muriano ſepelitur.

1130 Petrus quidam Romanus Ciuis petri quondā Leonis viri potētiſſimi filius: hoc āno dū Innocētius pōtifex in bello captus eēt: a quibuſdā ſeditioſis Antipapa creatus Anacletꝰ appellatur: Qui mox in pōtificatū itruſus: vt ſeditioſos quoſq̧ alliceret vniuerſas vrbis Baſilicas ſuis theſauris expoliat: ⁊ iter cetera a Baſilica diui petri Crucifixuꝫ aureum ⁊ quaſdam coronas ipreciabiles pendentes abſtulit Inſup ⁊ Cyboriū qd̄ ſanctus leo papa ſibi extruxerat deſtruxit: vnde tantā pecuniarū vim cōflauit: vt facile legationibus ſceleſtiſſimū quēq̧ in ſuam ſententiam traheret: Uerū plantula quā nō plātauit celeſtis Agricola cito eradicata eſt: Quia Lothario Imperatore ſupueniēte ipſū cū eius factiōe oīno cū rubore depulit: ⁊ Innocentiū pulſū in ſedem collocauit: Ipſe aūt tam diu in ſuo ſenſu obſtinatus permanſit: donec adiudicatus ſathane moreret: Cardinales aūt eiꝰ ſtatim cuꝫ luctu ad miſericordiam pontificis confugerūt.

Fulco quartus hieroſolimoꝝ rex Balduini precedentis regis gener: ⁊ Andegauēſium Co-
1131 mes hoc anno regnare cepit: ⁊ regnauit annis.xi. Hic quippe chriſtianiſſimus vir fuit: ⁊ in armis acerrimus propugnator quoaduixit extitit: Qui vbi hieroſolimam ⁊ eius regnum auxilio ⁊ virtute duorum filiorum: acerrime tutatus fuiſſet: etiam inter cetera viriliitatis ſue opera turcos agrum perſicum incollentes perſepe fudit: ⁊ non ſolum fudit: ſꝫ etiam ad tria milia eorum vnico prelio interfecit ac totidē cepit: quāobrem eiſdem turcis maximū timorem incuſſit: Uerūtamē dum aliqñ leporem nimiuꝫ concite inſequeret: caſu equi ſui corruit: ⁊ mortuus eſt.

Ludouicus precedētis Ludouici filius: ⁊ ipſe hoc eodē anno prī in Francoꝝ regnum ſuccedens regnauit annis.48. Uir ingētis animi ⁊ virtutis: qui diligens ea que dei ſunt. 14. regni ſui anno vna cū Corrado Ceſare cū ingenti multitudine chriſtianoꝝ ad expugnationem terre ſancte in ſubſidium chriſticolaꝝ: quia ibidem ſedulo ferebant deficere aīoſiſſime tranſijt: Ubi cū multa ſtrenue geſſiſſet: ⁊ ſui aliqñ ſine ordine pergerent fame omnes oppreſſi; eodem quaſi anno domū triſtis redijt.

Archiepiſcopatus Genuenſiū hic incipit.

Syrus Genuenſiū epūs vir vtiq̄ bonus ⁊ multaꝝ reꝝ ſcientiſſimus hoc anno: vt Jaco- 1133
bus theologus ſcribit: ex epō primus Genuenſiū Archiepūs apud Cornetū ab Innocen
tio p̄dicto pōtifice cōſtituit: Cui ⁊ tres Corſice Inſule Epos cū Bobienſi Brumacēſiq̄ ac
Nolenſi ſubditos aſſignauit ſedit aūt hic ipſe poſtq̄ id dignitatis munus obtinuit annos
20. Nam tū Genuenſes maritimo bello p̄potētes eūdē Innocētiū papā a petro adulteri-
no pōtifice pulſum vna cū piſanis ⁊ Lothario Imperatore Romā e Gallijs tute p̄duxe-
re: ⁊ in ſede cū pace collocauere: Quo beneficio deuict' pōtifex: prius īter Genuēſes ipſos
⁊ piſanos pace firmata: Genuenſem hūc epm̄ qui Mediolanenſi ſuberat Archiep̄ꝫ crea
uit eo q̄ vir doctus ⁊ ſingularis virtutis eſſet.

Piſanis q̄ꝫ eodem loco ⁊ tp̄e idem Innocētius papa in ſignū retributionis Archiep̄atus
dignitatē cōtulit tribus alijs Corſice Inſule ep̄is ⁊ populonienſe ſibi ſubmiſſis.

Calor diurnus admodū eſtuans hoc anno in Ciſalpina gallia tantā ſiccitatē dedit: vt fru 1135
gibus vniuerſis ſicitate eadem exiccatis miſerabilis ſubſequeret vbiq̄ fames: Atq̄ ēt ex
eo multis in locis terra fomite imixta maxio populoꝝ terrore flāmas emitteret: vnde nō
ita multopoſt lugubris ⁊ miſeranda peſtis in toto pene orbe ſubſecuta ē: Ex qua etiā Lu
cius ſecūdus ⁊ Celeſtinus ſecundus ſūmi pōtifices interiere.

Templū aūt Miſericordie eā ob rem hac in nr̄a vrbe Bergomo in honorē beatiſſime dei 1137
genitricis Marie in vrbis foro iuxta Cathedralem Baſilicam indicibili prope tū Impēſa
tum artis elegantia ex lapidibus quadratis ⁊ ſectis a Cōciuibus noſtris ob miſericordiā
ipſius genitricis dei Marie: hoc eſtuanti tēpore: Implorandaꝫ hoc anno ceptū fuit: atq̄
inde per tempora eximia pulchritudine cōſumatū: Eo namq̄ tp̄e Bergomenſes nr̄i fun
dato: vt ita dixerim: Miſericordie tēplo cū multi fame ⁊ peſte laborarent: ēt Miſericor-
die loca plurima ad Elimoſinas claꝫ ⁊ aperte paurib' errogādas i vrbe ⁊ extra extruxe
re: que vſq̄ in p̄ns tanta cum religiōe ⁊ pietate in vnū collecte excreuit: vt in tota Italia
eidem locus conſimilis nō inueniatur.

Uiri diſciplinis excellentes.

Baliardus natione gallus p̄hus peripatethicus: ⁊ multarum ſcientiaꝝ eruditiſſimus his
tp̄ibus pariſius floruit ⁊ multa edidit hic cū aliq̄n de fide nr̄a in quibuſdā articulis nō
recte ſentiret (Ludouico rege preſente) quorundā epoꝝ ⁊ Abbatuū Synodo cōgregata
ratiōibus euidentiſſimis cōuictus nō mō ſui erroris ſententiam mutauit: verum ēt mo-
naſticū induit habitum ac deinceps vna cum quibuſdam diſcipulis in deſerto loco ſeceſ
ſit: ⁊ ibidem cūctis diebus vite ſue ſanctiſſime vixit.

Gilibertus etiam philoſophus natiōe Britānicus eo ēt tp̄e magno in precio apud gallos
habitus fuit: qui tantē fuit doctrine: q̄ ob ſcientiarum varietatem illis in locis vniuerſalis
doctor appellatus fuit: Scripſit aūt plurima que videre minime potui.

Ricardus aūt Monachus de ſancto victore vir quidē doctrine preſtabilis ⁊ ſine vlla du
bitatione diſputator acutiſſimus p hec q̄ꝫ tp̄a (teſte vincentio gallo) pariſius clariſſim' ⁊
iclitus fuit: Qui p̄ter ſcītatē ēt infraſcripta grauiter quidē ⁊ copioſe edidit opuſcula vꝫ.

De trinitate pulchre li. 6. Incipit: ſi ad ſ̄blimū
De ſpiritu blaſphemie li. i. Que in euāgelio
De ptāte Judiciaria li. i. Jn regeneratiōe
De verbis apoſtoli li. i. Queris quo modo
Super danielem li. 3. Quid illud
De ptāte ligādi ⁊ ſoluēdi. li. i. q̄cūq̄ ligaue.
De differētia peccatoꝝ li. i. Om̄ qōni tue:
De. 12. patriarchis. li. i. Beniamin adole.
De Statu hoīs li. i. Omne caput.
hūit ⁊ ſmōes ad pp̄lꝫ elegātes ⁊ doctos m̄ltos.

Conradus Conradus ei' noīs ſe genere Sueuus decimus Germanoꝝ īpator hoc āno lothario 1139 6338
ſuffectus ipauit anis. 15. Hic p̄ Bauarie Dux ⁊ henrici quarti nepos fuit princeps ſi-
quidem inclitus ⁊ clemēs exiſtens a diuo Bernardo abbate plurimū dilect' fuit: cu' q̄dē
hortatu i Saracenos Crucē vna cū Ludouico frācoꝝ rege ⁊ alphōſo hiſpanie ac henrico
Anglie regib' alijſq̄ plurimis principib' ſuſpit: vnde magno Cruce ſignatorum p̄parato

exercitu Cōſtantinopolim ꝑ ꝓuenit:vbi ⁊ ab Emanuele grecoꝝ Imꝑatore precibus ꝓpulſus Iconiū Grecoꝝ oppidū optime munitū ⁊ frequētatiſſimū obſedit pollicituſq; eſt idē grecus īꝑator ſe oīa q̄ exercitui erant neceſſaria miniſtraturū:Dūq; Caſtrū a nr̄is obſideret:ſceleſtus īꝑator greca vſus infidelitate gipſum farine imiſcuit:⁊ maxiam quātitatē in exercitū miſit dūq; ex ea panis ꝯfectus fuiſſ;:⁊ ex eo exercit⁹ comediſſ;:mox tot milites periere:vt omiſſa obſidiōe in Thraciā ſecedere oportuerit:Tādē hieruſalē ꝓueniēs multa circa Damaſcū cōmiſit certamina:Cūq; magnis conatibus eam obſideret:⁊ milites fame ſitiq; plurimū laborarēt nō ſine ꝯtumelia obſidiōem ſoluit:⁊ diminutis varijs caſib⁹ exercitibus ī Europam tandē cū Ludouico francorū rege venit:Ac ſic deniq; Conradus hic anteq̄ Imperialē benedictiōem percipere potuiſſet:e vita exceſſit.

1140 Edeſſa aūt Meſopotamie Ciuitas ab hebreis Arach vocata hoc ipo anno ab Alaph turcorū principe capit:⁊ in ſuā poteſtatē reducit:vbi occiſis oībus fidē xp̄i negare recuſantibus:ēt in dedecus chriſtiani noīs ibidē nobiles matrōas capiēs ſup altare ſcti Joānis baptiſte:q̄ ſciebat a nr̄is ꝑcultū eē ſtuprare fecit:Ea eni vrbs Rages fuit:ad quā Thobiam filiū ſuū miſiſſe:ſacra Thobie tradit hiſtoria:quāq; Thadeus aplus ad fidē xp̄i ꝯuertit ⁊ ī qua:bti Thome apl'i oſſibus decorata:Abbagarus rex regnū obtinuit:qui.ſ. Abbagarus datis ad Jeſum dn̄m nr̄um ep̄lis ſcripta manu dei reſpōſa pcipere meruit:que a tēpore euerſiōis hieruſalē quattuor ⁊.40.annis chriſtianis paruerat.

Balduinus huius noīs tertius quītus hieroſolimoꝝ rex hoc anno Fulco pr̄e eius defūcto
1141 ī regnū ſuccedens regnauit annis.24.Uir ⁊ ipſe ſtrenuus qui Conradi expeditiōe aīatus Aſcalonā vrbē diu a chriſtianis obſeſſam vi cepit ac Gazam antiquiſſimā vrbē penitus derelictā reedificauit:⁊ Militibus templarijs ad inhabitandū ꝯceſſit:Tantiq; aī ac magnitudinis fuit:vt ēt turcoꝝ Satrapas hiericontinos opprimētes agredi auſus fuerit:Ex quibus prelio ſuperatis:quinq; milia iterfecit:Et deinde Norandinū Damaſcenoꝝ militie principē ſuos agros infeſtantē magna clade affectū:vſq; ad Damaſci menia ꝓſecutus fuit:Deniq; ſine liberis deficiens Almericū frēm habuit ſucceſſorem.

6344 1145 Celeſtinus ſcḋs papa natiōe Tuſcus ex quodā ſancte Felicitatis caſtro natus Guido antea vocatus hoc āno in Innocētij locū oīum ꝯſenſu pōtifex creatus ſedit meñ. quīq; papa.174
Hic beatus tantūmodo in hoc dici pōt:q̄ nullis ſeditiōibus toto ſuo pōtificatu vexatus fuerit:Propter hanc:vt arbitror:cauſam q2 vbiq; peſte laboratū ē:ex qua ēt ipſe menſe quinto defecit:⁊ in Lateranenſi baſilica ſepultus fuit.

Lucius.3.papa natiōe Bononiēſis pr̄e Alberto poſt Celeſtinū pontificē predictū ſedit
6345 1146 meñ.xi.⁊ diebus.4.Hic tituli ſancte Crucis in hieruſalem preſbiter cardinalis fuit:
quā quidē Baſilicā ferme tota colapſam proprijs expenſis reſtituit:qui inito pontificatu: papa.175.
nil pretermiſit:q̄ ad expeditiōem hieroſolimitanā admodū neceſſariā ꝑtinebat verum ⁊ ipſe:dum in his verſaret:peſte abſumit:⁊ in lateranēſi baſilica ſepelit.

Joānes de tp̄ribus ſic appellatus:vt chronice oēs tradūt:hoc eodē anno(cū trecētis ⁊.61.annis vixiſſet)in gallijs morit quem Caroli magni armigerū fuiſſe tradunt.

Moneta Genuenſibus cōceditur.

Genuenſes hac tēpeſtate cū ⁊ dictiōe diuitijſq; ac gloria admodū clari haberētur a Conrado iſto Ceſare ſignandi pecuniā ⁊ Aureā ⁊ Argēteam priuilegiū obtinuerūt cū ipſius.ſ. nota q̄ ⁊ nūc vſq; apud eos infidē premiſſoꝝ fideliter ſeruatū ē.Nā vſq; ad id tēpus.vt Jacobus eoꝝ theologus refert:Genuenſes niſi papienſi monetā ⁊ quibuſdā paruulis qui Bruneti dicebantur:vſi fuerant.

Ugenius ei⁹ noīs.3.papa natiōe piſan⁹ ſcti Anaſtaſij Abbas quē beatus Bernardus papa.176
monachū fecerat poſt Luciū pōtificē papa electus ſedit annis.8.meñ.7.⁊ diebus.20.
6346 1147 Hic vir prudētiſſimus ⁊ optimus fuit Qui Romanoꝝ conat⁹ itelligēs:qui.ſ. Senatores ſuos ꝯfirmari oīo volebant ad farſenſe Monaſteriū noctu in Sabinos abijt:Ibiq; conſecratus ſtatim Romā; Redijt:⁊ moleſtantes Romanos moleſtare cepit:qui pace petita

magiſtratu ſe abdicarunt: Sed paulopoſt intelligēs doloſe ꝯ eū Romanos agere tyberi dilabitur: Quē Romani nō ſecus ꝙ Gelaſiū olim cū ſagittis pſecuti ſūt: Ille aūt piſas ⁊ deinde in Franciā nauigauit: vbi reperto Bernardo p̄re ſuo ad Ludouicū francie regē ſe cōtulit illicqꝫ cruce ſignauit: ⁊ multos cum eo in Turcos ⁊ Saracenos aiauit: Inde regis auxilio fretus Romā rediit: ⁊ a Romanis cū mag̃ apparatu ⁊ eximia oium expectatione exceptus eſt: Uerū cū Tybur recreandi ai gr̃a ꝯceſſiſſꝫ: nō ita multopoſt ibidē vita diſceſſit: Romāqꝫ delatus in baſilica beati petri ſepelitur.

Dominicus Mauroceno eius nois ſeptimus quadrageſimus venetoꝝ Dux eo anno: q̊ ⁊ Eugenius oiuꝫ ꝯſenſu Dux creatus ducauit annis. 7. Hic nāqꝫ verus ⁊ iteger ac apertus vir fuit: qui ſine ſimulatiōe ſineqꝫ fictiōe chriſtianā religiōem quoad potuit intus ⁊ extra excoluit ⁊ ꝓpterea claſſem ſubſidiariā in auxiliū chriſtianorū in Aſiā miſit: pacisqꝫ amator exiſtēs bella inuitus ſuſcepit: Sꝫ edificādi ſtudio vehemētē curā exhibuit: Quāobrē venetā vrbē maximis edificijs ſua ⁊ cōi Impenſa exornauit: Et iter cetera ſancti Marci Turrī campanariā excitauit ſuoqꝫ hortatu ⁊ exēplo hoſpitale in canalis Orphani ripa edificatū fuit: Et licet in tāto faſtigio collocatus eēt: nūqꝫ tñ lr̃arum ſtudium intermiſiſſe legitur: Moriens tandem cum maximo oium luctu apud ſanctā Crucem ſepelitur.

Genuenſes chriſtianiſſimi ⁊ magnanimes viri hoc anno Eugenij pape hortatu Claſſem cētum ⁊. 63. lignoꝝ ꝯ turcos ⁊ Saracenos qui chriſtianos crebris incurſiōibus infeſtabant armauerūt: ⁊ vna cum Barchinonēſi principe in Armariā ꝓficiſcūtur: vbi ⁊ hoſtili aio Turcos ac Saracenos inuadūt: cū quibus prelio ꝯſerto diu ⁊ acriter: maxīa cū vtriuſqꝫ cede: pugnauerunt: Tādē Genuenſes ſuperiores exiſtētes ipſis Barbaris igentē cladē dedere: Nā cū in eodē ꝑlio ad. 20. milia iterfeciſſent: vrbē ⁊ quecūqꝫ in predā datā ēt decem milia vtriuſqꝫ ſexus ex ea capta cū ingēti gaudio: vt Jacobus eoꝝ theologus ſcribit: Genuam i triūphi modū ꝑduxere. Quoꝝ ſpolijs Genuēſes mirūimmodū ditati ēt ex ipſoꝝ manubijs multa donaria in auro ⁊ argento eorū eccleſijs obtulere. 1149

Norwegia ꝓuintia hiſdē ꝙ tp̄ribus viuaci ꝑdicatiōe Albanēſis epi xp̄i fidem recepit: Ob cuius beneficiū atqꝫ virtutē: poſtea Anaſtaſio quarto defuncto: maxio oium cōſenſu pōtifex creatus hadrianus quartus appellatus eſt.

Uiri diſciplinis excellentes.

Gratianus ſancti proculi Monachus p̄ria ethruſcus tēpeſtate iſtac apud Bononiā Italie vrbē ob eius ingenij ⁊ doctrine magnitudinē maxio in ꝑcio habitus ē: vbi iter cetera ſue lucubratiōis opa Decretoꝝ librū accuratiſſime collegit: Cuius principiū eſt: humanū genus duobus regitur: Quod quidē celeberrimū opus Eugenius pōtifex approbauit ⁊ legendū publico Gymnaſio ꝯceſſit: Ipſum aūt librū in tres diuiſit partes vꝫ diſtinctiōes: Cauſas ⁊ de ꝯſecratiōibus primā aūt partē in vnā ⁊ centū particulas diſtinxit: Secūdā in ſex ⁊ triginta cauſas: Ac tertiā de ꝯſecratiōe nūcupauit: eo ꝙ ita iā inceperit: Et hanc ꝙ in quinqꝫ diſtinctiōes diuiſerit: De quibus hi extant verſus: vna cū centū diſtinctio ſit tibi prima: Ac. 36. cauſe ſūt parte ſecūda: Hūc finit ⁊ cōplet dictio quinta.

Petrus lumbardus pariſienſis ep̄us ex Nouaria ciſalpine vrbe oriundus per id ꝙ tēpus (vt vincentius gallus teſtatur) apud pariſium inter doctos nō ſolum ſue etatis: ſꝫ ⁊ priorum ſeculorum lr̄is ornatiſſimus: ⁊ bonitate vite atqꝫ ingenij acumine clariſſimus ⁊ celeberrimus fuit: Cuius rei gr̃a quattuor ſententiarum libros acurate doctiſſimeqꝫ compoſuit: Cuius libri principiū eſt: Cupiens aliquid de penuria: Indeqꝫ pſalteriū totū ⁊ pauli ep̄las optime gloſauit: Atqꝫ Sermones mltos ⁊ doctos atqꝫ elegātes ad pp̄lm habuit. Petrū preterea cognomēto Comeſtorē predictis: nō carne ſed virtute: frēm: ⁊ ipſe eadem etate ⁊ tempeſtate in gallijs floruiſſe: vincentius gallus: affirmat: qui vtriuſqꝫ teſtamenti hiſtoriam diligenter ⁊ accurate explanauit: Cuius principium eſt: Imperatorie maieſtatis: Alia etiam nonnulla edidit: Sed ⁊ verſus quoſdam in laudem beate virginis Marie pulcherrimos compoſuit.

Auicena q̄ꝫ hiſpalenſis Medicus oium clariſſimus eminētiſſimi ingenij vir (De cuius vita nil certū ferme habet) his tp̄ribus vniuerſo orbi clariſſimus habet: Quem Meſue ꝛ zoar medici Aboalim vocāt: ſꝫ vulgares Bythinie regē fuiſſe dicūt ꝛ ab Aueroi medico venenatū tradūt: ſꝫ ꝛ añ q̄ periret ipe illū Aueroim iterfeciſſe: Qui cū i oi doctrina eruditiſſimus eſſꝫ: librū excellētiſſimū ꝯpoſuit: Jn q̄ oēm logicā oēmq̄ꝫ naturalē phiaꝫ multis voluminibus ꝯplecti voluit: Methaphiſicam deīde accuratiſſime enucleauit: Diſtinctiuſq̄ꝫ ac clarius p̄ceteris medicis poſt alios medicos ī lingua Arabica: poſtq̄ oiuꝫ medicoꝝ ſcripta vidiſſꝫ: Medicinā oēm in quiq̄ꝫ libris deſcripſit: ī quibus ſe Galieni iterpretē appellat: Scripſit q̄ꝫ ꝛ de virib⁹ cordis: De Tyriacha De diluuijs cāticoꝝ ēt librū edidit De Alchimia ad Aſſem phm: Jnſup ꝛ liber quidā qui de collica tractat eidē aſcribit.

Auerois q̄ꝫ Medicus cognomēto Comētator phus quidē clariſſimus: ꝛ ipſe apud Cordubaꝫ hiſpanie vrbē hoc tp̄e: vt ex libro ei⁹ q̄ de celo tractat hētur: floruit ꝛ mlta ꝯpoſuit: ꝛ adeo excellēter ī oēs Ariſtotelis libros ſcripſit: vt Comētarios cognomētū ꝓmeruerit: Deiñ de dīſtātia orbis ꝛ de Sectis ꝯpoſuit: Libꝛq̄ꝫ pulchrū de Medicina collegit atq̄ꝫ de Tyriaca ꝛ de diluuijs ac alia mlta edidit Auicene. n. Medici emulus ꝛ inimiciſſim⁹ fuit.

Zour etiā medicus cognomēto ſapiens his tp̄ribus fuiſſe ꝛ claruiſſe ipſemet. in. 15. tractus ſui: qui de Tyaſeri inſcribit. li. ſ. 2. c. 5. teſtatus eſt atq̄ꝫ cū Abolai Auicena in carceribus fuiſſe in eodem li. meminit: Hic cū eſſet eruditiſſimus vir librū Medicine noīe Taſyrum ad quendā regem dedit: Indeq̄ꝫ nōnulla cōſilia ꝯpoſuit: Dicitq̄ꝫ ſe vniuerſam Medicinā ampliſſimo volumine euoluiſſe.

Ricardus cluniacenſis Monachus diſertiſſimus vir: ꝛ ipſe hac etate claruit: ꝛ quedaꝫ: vt vincēti⁹ gallus teſtat: ꝯpoſuit: ꝛ iter cetera hiſtoriā multoꝝ tempoꝝ elegāti ſtilo ꝯſcripſit: quā multi ſcriptores magnifaciūt: Ex qua idē vincētius ī ſuo Speculo multa excerpſit.

Naſtaſius. 4. papa natiōe Romanus ex p̄re Bñdicto natus ſcti Ruffi viletrene dioceſis Abbas Eugenio pōtifici hoc anno ſuffectus ſedit annis. 2. meñ. 4. ꝛ dieb⁹. 24. Uir papa. 177

6352 | 1153 certe pientiſſimus ꝛ multe miſericordie inſignitus qui cū ī tota ferme Europa fame ꝛ graui peſte laboraret: clam ꝛ apte largas paupibus elymoſinas ēt extra Romanā vrbē p̄bebat: hic itaq̄ꝫ pōtificatu adepto mox calicē pulcherrimi operis pondo marcharꝫ. 20. ꝛ alia quedā donaria lateranēſi Eccleſie cōdonauit: palatiū deinde pegregiū apud ſanctā Mariā rotūdam edificauit: Cūq̄ꝫ religioſos viros plurimū veneraret ꝛ priuilegijs ampliſſimis ꝛ gratijs cōmuniuit: ꝛ quāmaxime Gulielmū heremitarum ſancti Augu. frēm olim Aquitanie Ducem ſūma deuotiōe cōplexus eſt: vt infra de eo dicet: Multa enim tuꝫ ad dignitatem eccleſie tumq̄ꝫ ad ornatū vrbis facere ſtatuerat: q̄ ꝛ feciſſet niſi īmatura morte preuentus fuiſſꝫ: Tandem viā vniuerſe carnis ingreſſus in lateranenſi baſilica ſepulchro prophyretico ſepelitur.

Alphunſus hiſpanie rex eo ipſo anno q̄ Anaſtaſius pōtificatum inijt ab expeditiōe hieroſolimorū rediens cū domū applicuiſſet: ſtatim morit: ꝛ in eius loco Sanctius natu maior ſurrogat: paulopoſt Ferdinandus frater: qui ꝛ ipſe in Arabia accedens ibidem ꝓ chriſti noīe bellando interijt: Quo mortuo eius filius Alphonſus noīe ſucceſſit: Nec quantum quiſq̄ꝫ eorū regnauerit cōpertum habemus.

Thomas Cantuariēſis Archiepus: vir quidē optimus ꝛ ſanctiſſimus hoc anno ab henrico Anglorū rege martirizatur: Js eni cū Jura ſua ꝛ eccleſiaſticas dignitates quas ſibi predictus rex ꝛ publica eius poteſtas vſurpauerat reſarcire ꝛ ī ſtatū priſtinū reuocare anniteret poſt exiliū damna cōtumelias: atq̄ꝫ obprobria poſtq̄ꝫ parentū ꝛ amicoꝝ proſcriptiōeꝫ ꝛ alia atq̄ꝫ alia ſupplicia tandem martirio coronatus eſt: Quod quidem ſcelus cuꝫ ex cōiuratiōe henrici regis factitatum affirmaretur: ipſe rex cōfeſtim ſe falſo accuſatum p oratores apud Alexandrum pōtificem maximū Juramento purgauit. Uerū Alexāder auditis ꝛ cognitis crebris ipſius beati Thome miraculis eū in ſanctoruꝫ cathologo aſcripſit: Eius aūt vitam quidam Joannes epus cōſcripſit.

Federicus primus

Edericus primus cognomēto Barbaroſſa natiōe ſueuus.xi.Germanoꝝ iperator hoc 1153 6352
anno poſt Conradū Germanū ſuū delectus iperator Imperauit annis.37.Qui crea
tus Auguſtus ꝯfeſtim in Italiā deſcēdit:Ingreſſuſqȝ lumbardiā Derdonā vrbē tūc inſi
gnē eidē nō obtēperātē aliquādiu obſedit:quā cū tādē vi optinuiſſet:militibus ſuis i pre
dam dedit:qua capta ꝛ ſpoliata celeri greſſu Romā cōtēdit:Ingreſſuſqȝ vrbē ꝛ ex more
pōtifice ſalutato ab eodē Imperij coronā apud ſanctū petrū accepit:Verū dū pōtifex ha
drianus ipſū incoronare ſtatuiſſet:ne quid tumultus excitaret:Leomne portas claudi fe
cit:Ex ꝗ pplus.Ro.indignatiōe cōmotus:vi ꝑ hadriani pōtem i vaticanū erupit ac ipe
ratoris familiā inuaſit ꝛ multos vulnerauit:In quos mox vltio ab exercitu Imperatoris
facta ē multos eni Romanoꝝ aut cecidit aut captiuauit:Sȝ imperator pōtificis ꝓcibus
delenitus ꝯfeſtim captiuos incolumes dimiſit:Nec ita multopoſt dū in Germaniaȝ redi
ret Cremonā ciſalpine gallie ciuitatem obſedit ꝛ multis incurſiōibus afflixit ꝛ lacerauit:
Mortuo deinde hadriano pōtifice ſucceſſori eiuſdē admoduȝ aduerſari cepit:vñ ꝛ quat
tuor pōtifices ſciſmaticos ꝯ eū ſucceſſiue creare fecit:Quoꝝ ꝗdē ſeditiōibꝰ ꝛ ꝑturbatiōibꝰ
eccleſia Romana fere collapſa ē:Quibus Iniurijs ꝑmotus pōtifex Alexāder Federicum
ipſū ꝛ ſciſmaticos pōtifices ſuos anathematis vinculo colligauit:Quāobrē federicus oēȝ
eccleſie dictiōem(pulſo Alexādro)occupauit:ꝛ cū multe eidē ciuitates reſiſterēt oēm fere
Ciſalpinā vaſtauit:Sȝ dū in pōtifice nimiū exardeſceret ꝛ crudeſceret:ꝛ quāmaxie i lum
bardia inhumaniter Imperaret Gualuagnus Anglerie Comes ꝛ tunc Mediolani prin
ceps adiuuātibus ſocijs ciuitatibus eius copias ita frequētibus ꝓlijs attriuit:vt cū pōtifi
ce Romano libēter pacis federa inire coactus ſit:ꝛ maxie ꝙ Otho eius filius a Sebaſtia
no venetoꝝ Duce captiuus tenebat:Eas obres Imꝑator venetias ad Alexādrū pōtificē
humiliter acceſſit ꝛ ibidē depoſito Imperiali veſtimēto i Januis baſilice bti Marci po
pulo vniuerſo aſtante ꝛ ſpectāte humi ſe proſtrauit:ꝛ veniā pōtifici Ro.ſuppliciter expo
ſtulauit:Qui ſuſcepta penitētia:ꝛ obediētia integra ꝓmiſſa iureiurādo pacē firmauerūt:
Atqȝ ita venetoꝝ opa federicus abſolutiōis beneficiū promeruit:ꝛ Eccleſie Ro.recōcilia
tus fuit:his ex ſentētia bene ꝛ optime geſtis.Federicus magno ſibi exercitu cōparato pro
Syria expeditiōem ſumpſit:Et ꝑ vngariā iter faciēs tandē Cōſtantinopolim ꝑuenit:vbi
Iſaach grecū Imperantē offendit:qui Federici potētiā veritus traijcere Baſphorū horta
tus eſt:Traſmiſſis itaqȝ copijs Federicus ꝓ philomenā vrbem de turcis accepit:ac Ico
nij agrū vaſtauit indeqȝ cū multas Barbaris cedes dediſſet:tandē Armeniā minorē totā
occupauit:ꝛ in ſuā poteſtatē redegit:Ibideqȝ ꝯſtitutus dum aliquādo rapidum Amneȝ
lauandi cauſa inexplorato ingreſſus fuiſſet:ab aquis ſuffocat:Cuius funus tandeȝ a filio
repertū Tyrū ꝑducit:atqȝ ibidē cū maximo oīum luctu ſepelit:Quo mortuo filius eius
exercitū in Antiochenū agrū perduxit vbi ꝛ partim morbo partimqȝ fuga tandeȝ ꝯſum
ptus eſt fuerat eiȝ:Federicus hic magnanimis largus ſtrenuuſqȝ atqȝ facundus ac in oībꝰ
ſemper glorioſus:De cuius geſtis ēt multa infra dicemus.

Vitalis Michael primus ꝛ.40.venetoꝝ Dux Dñico Mauroceno duci hoc anno ſurro
gatus ducauit annis.17.De iſto nil memorie dignū habemus niſi ꝙ cū regnaſſet annis. 1154
17.ob eius Imprudentiā apud palee pōtem anno etatis ſue ſeptuageſimo a populo ob
truncatus fuit:eo ꝙ claſſem peſte infectaȝ in vrbē introduxiſſet:Eoqȝ ſic mortuo corpus
eius apud ſanctum zachariā ſepultum fuit.

Gualuagnus aūt Anglerie Comes ꝛ Mediolani pꝛiceps vnicus Andree pꝛicipis filꝰ hoc
āno prī i regnū ſuccedēs regnauit ānis.27.Vir certe iclitꝰ ꝛ celebri laude dignus:qui ab
parētis ſui equitate minime exorbitauit:ꝓter hoc:ꝙ bellum pace ſemꝑ carius hūit:dixit 1155
eni ſe curſū nūꝙ̄ actuū niſi ſi aut i hoſtes rueret aut fugiētes inſequeret:ꝙ bene prē mor
tuo oñdit:qꝛ de nihilo aliud ꝙ̄ de bello gerēdo meditabat:vñ pꝛicipatu inito ꝓ ſuo con
greſſu in laudenſes mouit quibus ſuperatis ꝛ ꝓfligatis:ēt papiēſes ſibi infenſos plurimū
lacerauit ac Cremonenſes pari mulcta affecit:poſtmodū cōtra Comenſes:qui ꝑdictis

Ciuitatibus preſidia tulerāt: ꝑperauit: ⁊ eorꝫ Ciuitatē ꝑturbauit Deinde exercitu ꝯgrega to i Gulielmū Mōtiſferrati tūc Marchionē duxit: Quē caſali obſidiōe ꝯcludēs eo vſqꝫ ipſum ꝑduxit vt pre fame Mulos ⁊ mures ac herbe quas pecudes nō comedūt oppida nis ꝓ ſūmis delitijs haberent: Tandē ne fame deficeret deditiōem fecit: ⁊ eo cū omnib⁹ capto vectigalē ſibi ꝯſtituit: Cōtra Federicū demū Imperatorē qui eum in Mediolano obſederat multociens cū ingēti virtute dimicauit atqꝫ eius legiōes ſepiſſime ꝓfligauit: Et licet ꝓ vrbe ꝯſeruāda multa icōmoda ⁊ damna atqꝫ vulnera i ꝓprio corpore pertulerit: attamē nunq̄ aīo ꝯſternatus fuit: poſt multas deniqꝫ concertatiōes ⁊ vaſtatiōes Iudeis ꝓdentibus Ciuitatem Imperator cū exercitu ingredit: ⁊ cūcta indireptiōem data tantam crudelitatē exercuit: vt nō etati aut ſexui parcere voluerit: ſed omnes cedi: ⁊ ꝓ ſeruis haberi mandauit: Ablateqꝫ Mediolanenſiū opes ⁊ domus dirute ēt menia cōcta p circuitū penitus euertit: vrbeqꝫ ſolo equata federicus aratrū per circuitū duci: ⁊ ſal ſpargi p̄cepit: his geſtis Gualuagnus cum Joanne epo ac multis ex vicecomitum familia captis in Germaniā ad perpetuos carceres relegant: hunc itaqꝫ Gualuagnū captum Federicus: vt aiunt: triduo ſub menſa admodū canis tenuit: ⁊ multis flagellis cedi fecit: ꝑductus aūt in germaniā ⁊ in cōpedibus cōiectus multis annis afflictus fuit poſt multos annos Gualuagnus cōpedibus fractis cuſtodibuſqꝫ iterfectis i Italiā cū ruſtico habitu venit vbi Mediolanēſiū Ciuibus cōuocatis ⁊ in vnū collectis adiuuātibus ſocijs Ciuitatibus ac Grecorū Imꝑatore ab integro ciuitatē repoſuit ac menibus muniuit: ⁊ ꝓ viribus cōcta reſtituit: Tandē Gualuagnus hic vir inuictiſſimus cōctis filijs eius priuatus animi dolore ⁊ ſenio grauatus egritudinē cōtraxit atqꝫ die quinto q̄ egrotare cepit vitā cuꝫ morte mutauit: qui fuit annus dñi. 1182. Quo ſine virili ſobole defuncto Mediolanēſes p Senatuꝫ more ppli. Ro. ſe ſuaqꝫ regere atqꝫ ita p duos ⁊. 50. annos vſqꝫ ad Turianorum tyrannidem ſeruatum eſt.

6355 1156 Adrianus. 4. papa ꝓfeſſiōe Monachus ⁊ gente Anglicus Anaſtaſio pōtifici hoc anno ſuccedens ſedit annis. 4. ⁊ mēſibus. x. Hic cū eēt egregius declamator ab Eugenio tertio in Norwegiā ꝓuinciā ꝯuertēdā miſſus fuit: ⁊ illā ad xpi fidem cōuertit: Qui magiſtratu ſuſcepto minis ac precibus a Ro. pplo temptatus fuit: vt liberam vrbis adminiſtratiōem Cōſulibus relinqueret: q̄ ſe facturū ꝯſtantiſſime recuſauit: Quā ob cām populus idignat⁹ Cardinalē vnuꝫ multis affecit vulneribus: vñ pōtifex eos acerba ⁊ dura execratione ac interdicto ꝑſecutus eſt: Itidem fecit in Gulielmū Sicilie regem qui multas eccleſie occupauerat vrbes: verum poſtea pontifex eum in gratiam receptum omnia errata pepercit: hic itaqꝫ Ro. dictionem plurimum auxit: ⁊ circa lacum ſancte Chriſtine ſeu vulſinum multa caſtella erexit atqꝫ muniuit: ⁊ predia a Comitibus coemit: ⁊ Radicophanum oppidum muris ac Turribus inexpugnabilibus cōmuniuit: primuſqꝫ pontificum vrbeꝫ veterem inhabitauit: quam etiam menibus ⁊ edibus cultiorem reddidit: vbi aliquantuꝫ moratus Romam reuerſus eſt: Sed ibidem malignam Conſulum conuerſationem odio habens Agrignanum perijt ibiqꝫ moriens corpus ſuum Romam delatum in beati petri baſilica ſepelitur. papa. 178

Gulielmus Rogerij regis filius ẜs Apulie ⁊ Sicilie rex: hoc anno pr̄i in regnū ſuccedēs re
1157 gnauit annis. 12. licet ſint qui dicant. 15. Hic pr̄e defuncto (vt erat aīo ferox) mox Beneuētana ſuburbea Caperanumqꝫ ac Banchum in henricis de eccleſia occupat: pp q̄ hadrianus pōtifex eū graui Anathemate notat: Sꝫ paulopoſt Gulielmus vbi itellexit Emanueleꝫ grecorꝫ ipatorē quinqꝫ milia librarꝫ auri pōtifici obtuliſſe vt Gulielmū Italia fugaret: mō ei tres Apulie Ciuitates ex federe ꝑmitteret. Eo audito ſtatiꝫ Gulielm⁹ hic ad miſericordiā pōtificis recurrit: ⁊ ei oīa ablata reſtituere ꝓromiſit atqꝫ vltra alia nōnulla oppida tradere Romanoſqꝫ rebelles ſubigere ac Aurū qđ grecus obtulerat ꝑſoluere ſi eū abſolueret ⁊ i regē ꝯfirmaret: Que res admodū pōtifici placuit: verū quidā Cardinales auaritia ducti id bonū ipediuere: Gulielm⁹ aūt idignatiōe ꝯmot⁹ mox cū paratiſſimo exercitu

Apuliā ingreſſus:copijs grecoꝝ ⁊ apuloꝝ prelio ſuperatis:oīa vaſtare cepit:Quāobrez Apuli ⁊ Salertini cōpulſi ei deditiōem fecere:pōtifex vero Cardinalibus indignatus:ꝙ malū ꝯſiliū dediſſent:Gulielmū ad ſe vocatū in grām recepit:⁊ vtroqꝫ reḡ eū ꝯfirmauit: adhibito prius ſacramēto:ſe nil amplius deinceps moliturū:qḋ Romanā eccleſiā offen/deret:vnde eo ⁊ deinceps ſingulis annis Apulie reges vectigal pontifici Romano perſol uere cōſueuerunt.

Gulielmū ēt Eremitā ordinis nr̄i virū vtiqꝫ ſanctiſſimū olim Aquitanie Ducē ⁊ pictauien ſiū Comitē p hec ꝙ tp̄a in Gallijs virtutibus ⁊ miraculis clarū fuiſſe cōſtat:Qui a pri/meuo Iuuētutis ſue a Beato Bernardo abbate ſufficiēter edoctus dū cōctis celſior hēre/tur:mortē preoculis ſibi ꝯſtituere voluit timenſqꝫ ne aliq̄n morte ſubitanea raperet̄ ſpre tis ſeculi pompis in vaſtam Eremū ſeceſſit:⁊ ibidem ſub diui pr̄is Auguſtini regula per/fectus xp̄i ſeruus eē cepit:Factuſqꝫ religioſus deinceps quanto in ſeculo altior in honoris cacumine fuerat tanto ſe humilius ſub ꝯditoris ſui regimine ſubdidit:Et ſicut antea inſi/gnis ⁊ loricatus Barbaros ⁊ hoſtes ꝓpulſare ꝯſueuerat ita in deuz cōuerſus loricam ſup nudum induēs crebris orōnibus vigilijs Ieiunijs diſciplinīſqꝫ corpus ſuū indeſinēter affli gere voluit:Quibus armatus p̄ſidijs hoſtes ſpirituales atqꝫ peccata colluctādo ſupauit hanc obrem multi nō mō ſeculares verū ⁊ eiuſdē ordinis fratres atqꝫ alij priuati:quibus vite ipſius fama nota fuerat ad eum ꝯfluebant:⁊ tamꝙ̄ bonū p̄rem ⁊ doctorē ordiniſqꝫ inſtauratorē paruo adhuc ſub tugurio boni obſeruabāt diſcipuli:Is cū Ciſtercēſiū ordi nē in Gallijs modico tp̄e plurimū auctū ac maxio in p̄cio habitum ſuūqꝫ Eremitarum ordinē adeo i oībus labefactū dirutūqꝫ atqꝫ vaſtatū:vt nulla quaſi religiōis facies in eo videret̄:Collabētia nāqꝫ videbat monaſteria collapſa oratoria deſertos ortulos:⁊ quid plura:laborantē prorſus oīum religioſitatis caritate ⁊ inopia ordinē offendit:vt nullum ferme religiōis indicium in eo videbat̄: Ordinis itaqꝫ ſui vir ſanctus calamitate permo tus aīum ad Inſtaurādū ipſum moreſqꝫ religioſoꝝ ſuoꝝ ꝯponēdos ita adiecit vt breui ꝓualeſcēs ex multitudine religioſorū ac Monaſterioꝝ a ſe reſtitutoꝝ meliorē faciē ordo ipſe eremitarū diui Auguſtini in Gallijs pre ſe tulerit:hāc obrem ordo ipſe ea in regione eum non mō p̄rem verū ēt ordinis ꝯditorem appellauit:vnde ⁊ deinceps ordinis fratres nō Auguſtini ſed Gulielmite vulgo appellauit:hic itaqꝫ conceſſiōe Anaſtaſij pōtificis ac hadriani eius ſucceſſoris relicta eremo ciuitates primus ex eremitis incolere cepit:⁊ pri/mum monaſteriū apud pariſiū ſub mēdicitatis titulo extruxit:ꝙ ēt Cartuſienſis frater i ſuo faſciculo tēporū cōteſtatus ē:Huius aūt p̄cipuus Albertus gallus fuit:qui viuēdi mo dum ſua doctrina ⁊ vite ſctītate ordinē poſtmodū auxit:⁊ in rigore cōtinuit:hic ſiquidez Gulielmitaꝝ titulus in Gallijs vſqꝫ ad Innocētij quarti pōtificis tp̄a pſeuerauit verū eo mādāte poſthabita eꝰ denoīatiōe:⁊ oībus diui pr̄is Augu.eremitis ad Ciuitates vbiqꝫ accerſitis idē pōtifex Innocētius ⁊ ſucceſſores oēs ſub vno titulo eremitarum ſcti Augu. appellari voluit atqꝫ p̄cepit:Erunt forte qui aduraro iā calcibus tramite exorbitēt:⁊ cla ment me temerariū fore religioſū eo ꝙ p̄ſumā hoc in loco dicere ea que multis incogni/ta ſunt:vt hunc p̄rem Gulielmū ordinis eremitaꝝ diui Aug.fuiſſe frēm dicere auſim:Sz ſi ipſi veterum pōtificatum annales ⁊ ſcripta(prout diligenti cura fecimus) perlegerint: Nec dubito quin comperiant me hoc in loco ⁊ vbicumqꝫ vera dixiſſe : Qui ſi religioſi ſint aut taceant:aut eos peniteat:aut certe perlegant cum inter alia crimen hoc minime deceat religioſum.

Heresis vualdenſiū:ſeu pauperū de lugduno p hoc ipſū tēpus initiū ſumpſit:Cuius quidē 1158
auctor quidam noīe vualdo lugdunēſis ciuis fuit:Is cū diues admodū haberet̄ opibus relictis ⁊ pauperibus erogatis dyabolica quadā ſuaſiōe ductus euāgelicā paupertatem oīmode obſeruare ſtatuit:vn̄ cū idiota eēt:quoſdā vulgares libros,cū quibuſdā ſctōrum dictis ſibi ꝯſcribi fecit quos nō ſane itellīgēs ſuo inflatus ſpiritu p̄dicādo ſctōꝝ ap̄lorum officiū ſibi vſurpare curauit:Cōgregatis itaqꝫ innumerabilibus quaſi diſcipulis multos

et quidē peſſimos: errores diſſeminare cepit prelatos.ſ. ac clerū penitus aſpnando mōit^a āt reſpondit obedire opp3 deo magis q̄ hoibus. ꝛ cū in ſuo ſenſu obduratus pſiſteret tandem veluti hereticiſſimus et contumax anathematis vinculo innodatus patria propellitur. q̄ res facta eſt in laqueū magnū ꝛ maximū ſcādalū ſiplicioꝛib^9 viris adhuc āt mltis in locis hec ipſa fatuitas viget.

Uiri diſciplinis excellentes.

Johānes carnotenſis epūs ꝛ bti Thome canthuarienſis familiariſſimus: homo doctrina et eloquētia clariſſim^9. his tēpoꝛib^9 in pcio exiſtēs librū de Curialib^9 ꝛ philoſophoꝝ nugis cō poſuit. Ac ēt vitā ipi^9 beati thome accuratiſſie edidit. atq3 alia qdā vt vicēti^9 gallus. li. 29. teſtatur ſcripto mādauit.

Joānes ēt medicus Meſue filius: q̄ meſue alterius fuit filius hanech filij hali filius Abdele regis Damaſcenoꝝ et ipe hiſdē tēporibus ī medēdis langoꝛib^9 clarus exiſtens ō medicina rum ſolutiuaꝝ rectificatōe librum ſcripſit. Aliūq3 Anthidotarij quē appellauit Grabadin edidit inſup et cū de Curis moꝛboꝝ ſcribere oꝛſus fuiſſet. cūq3 a capite inchoaſſet ſcribens de moꝛbis coꝛdis iterijt ꝛ māchū opus reliq̄t qō poſtea petrus Appon^9 patauinus: vt aiūt pfecit An xpian^9 iſte fuerit ignotū habem^9. ꝛ licet tāq̄ fidelis et bonus deū pſepe appellet. nuſq̄ tñ in ſuis opib^9 xpm nominat.

Johachim abbas calaber maxime doctrine et excellentiſſimi ac prope diuini igenij vir hac ipa tēpeſtate apud Gulielmū regē ꝛ Calabros oēs clarus ꝛ inclitus fuit. Qui ꝓphetie ſpū vt aiunt: repletus futura q̄ſi pñtia diſſerebat: Js aliquādo ab othone Auguſto iterogatuſ quid ſibi de xpeditiōe Saracenoꝛum ſperandum eſſet Reſpondit: nundum adeſſe tempus quo hieruſalem recuperari poſſet: itaq3 chriſticolas nō valde profecturos: hic cū plurimū eruditus eſſet nonnullos in ſacris codicibus edidit cōmentarios. et quāmaxime in Apoca lipſim vbi et multa predixit et potiſſimum de oꝛdinibus mendicantium: Jtem cōtra petrū lumbardum theologum librum compoſuit: qui poſtea damnatus et reprobatus fuit ſicut patet in principio libri Decretalium: Alia quoque perpulchra ſcripto mādauit.

Lexander tertius papa natione Senenſis. hoc anno moꝛtuo Hadriano pōtifice a

6359 1160 viginti duobus cardinalibus electus. ſedit annis. 21. et diebus. 19. Uir certe ſtrenuus papa. 179.

et excellentiſſimi animi inſignitus: Jn cuius electione maxima Rome ſeditio oꝛta eſt: Duo enim pontifices conſtituti fuerūt: quoꝛum vnus hic: alter vero a tribus tantum profanatuſ Cardinalibus Uictoꝛ eſt appellatus. Qui inter ſe diſſentientes: Uictoꝛ ad Federicum impe ratorem Alex vero ad Gualuagnum Mediolanenſem principem et philippum francoꝛu3 atq3 henricum Angloꝝ reges ac alios italie principes confugit: Quam ob cām Federicus tres alios cōtra hūc Alexandrum ſucceſſiue pontifices. creauit. nā(victoꝛie moꝛtuo)primo paſcalem poſt Caliſtum deinde Innocentium conſtituit: qui oēs in ſua execratione peſſima periere: Alexander itaq3 hic talibus ꝛ tam continuis circūdatus ſeditionibus cum etiam federicus omnem ferme Eccleſie dictionē occupaſſet hoꝛtante philippo frācoꝝ rege ꝛ Gu lielmo Sicilie rege in Galliam contendit: Ubi ꝛ in Claromonte Concilio habito federicū Jmperatoꝛem ac victoꝛem antipapam cum eoꝛum cūplicibus ſciſmaticis anathemate nota uit: Quapp federicus turbatus deſtructis Mediolano alijſq3 multis italie vrbibus i ger maniā conceſſit moꝛtuo aūt apud luchā vrbē victoꝛe antipapa Guido Cremēſis a ſeditio ſis ſurrogatur ꝛ paſcalē appellāt: interim āt Alex. ab amicis ſuis conſulibus Romanis ex Gallia reuocatus Ciſalpine gallie ppli in libertatis ſpem erriguntur et in Federicum ſeuiſ ſime imperātem arma ſuſcipiūt et eius pſidia ex munitionibus eijciunt: Quo audito Fede ricus rurſus ex germania cum magno exercitu in Jtaliam venit et vlciſcendi iniurias: vt ipſe dicebat: occaſione nactus in Romanam vrbem mouet. Pro quo pontifex eius vires perhoꝛreſcens poſt duram vrbis obſidionem et hoꝛrendas vtriuſq3 partis cedes decimo ſeptimo pontificatus ſui anno Coqui ſui veſtibus ſumptis eo in habitu venetias profugit et ad diue virginis de Caritate Monaſterium pauloante a Marco Juliano conditū: pro

fectus ab incolis recipitur et Ortulo ꝑficitur poſt aliquot vero menſes cū quidam nomine
Comodus eum ibidem agnouiſſet velut inſenſatuſ cōfeſtim ad Sebaſtianuꝫ Ducē acceſſit
⁊ ſileuter in vrbe Ueneta adeſſe pōtificem romanū retulit: Qui re cognita mox Senatum
congregās cū omni apparatu ad pontificis diuerſoriū acceſſit Compertoqꝫ ibidem pōtifice
Ro. in tali deſpecto habitu eū cū crucibus alijſqꝫ ſolemnitatibus ad diui marci tēplum cū
oī gaudio ⁊ plauſu p̄mo ꝑduxerūt: Cumqꝫ ibidē pontifex ante altare ex more cō ſediſſꝫ ipꝫ
principem et Senatū ac omnem populū bn̄dixit: imperator v̄o audiens pontificē venetijs
adeſſe. Othonē filiū ſuū cum armata claſſe ad repoſcendum pontificeꝫ venetias miſit Cui
Sebaſtianus Dux occurens facto congreſſu. ipſum ſuperauit et venetias vinctuꝫ perduxit
Othus āt ad pontificem captiuus perductus eo procurante pax inter pontificem ⁊ patreꝫ
Auguſtum componitur: Altera vero que ſecuta eſt dies Federicus venetias venit ⁊ paceꝫ
a filio confectā hoc modo approbauit. vt Rome ⁊ que dictōnib⁹ erant Eccleſiaſtice pōtifici
redderet. ⁊ quicq̄d ille ꝑ perpetrata culpa iniungeret pacienter perferret: Iſto igitur federe
inito: Alex. pon. confeſtim ad Januas templi diui Marci acceſſit ⁊ ibidem vniuerſo aſtāte
Impatori iuſſit vt ſe humi proſterneret ⁊ veniam denuo poſtularet. At pontifex Ceſaris
collum pede cōprimens: ait. Scriptum eſt. Super Aſpidē et Baſiliſcū ābulabis ⁊ cōculca
bis leonē ⁊ draconē: At Federicus Nō tibi inq̄t ſꝫ petro cui ſucceſſor es pareo ⁊ pon. ⁊ mi-
hi et petro: Ac ſic int̄ i patorē ⁊ pōtificē pace cōpoſita: Ipe imperator cū bona venia rece-
dens Conſtātiā ſe contulit atqꝫ ibidē etiā pacis federa cū oībus. Ro. imperio ſubditis pcuſ
ſit: que pax conſtantiana nūcupata eſt: ac pro lege hita apud noſtros allegatur abiens autē
venetijs pon. cū Gulielmi Siculi regis triremibus. xiij. ⁊ q̄tuor venetis. Ob acceptū bene
fitiū q̄buſdā gratijs venetoꝝ Ducē atqꝫ Senatum exornauit de quib⁹ infra dicemus: cūqꝫ
tertio hic pon. Romā ꝑfect⁹ eēt prodente obuiam honoris gr̄a oī pplo ſtatiꝫ apō lateranū
conciliū celebrauit tū maxime vt mores curie iam nimia licentia labefactatos componeret
tum ēt vt alia ad chriſtianam rempu neceſſaria cōſtitueret: Quibus geſtis. dū p⁹ longos
labores quieturus ſperaret. āno pōtificat⁹ ſui p̄mo et vigeſimo Rome moritur.

Alexandria Ciſalpine gallie ciuitas hoc āno a Mediolanēſibus ſocijſqꝫ Ciuitatibus contra
papienſes Impatori fauentes cōi conditur impenſa et ab Alexandro pōtifice Alexandria .1161.
appellatur. Hec eni inter Aſtenſem vrbem atqꝫ papiā apud Rouretum Tanaro amni ad
iacentem cōſtituta ē. ⁊ Tanarus ip̄e fluuius ipſam quaſi iterſecat q̄ quidē fluuius exhūdāſ
quādoqꝫ ip̄am perturbat. Condita igitur vrbe. ex cōſēſu cōſilioqꝫ pontificis ad ipſam inco
lendā quindecim hoīum milia ex conuicinis Ciuitatibus ſtatim miſſa fuere quibus ⁊ viri
tim diuiſi ſūt agri: atqꝫ ad edificandum partita ſūt in vrbe loca. Anno deinde quīto vrbis
condite: Alexander ip̄e pontifex: priuato prius papienſi ep̄o palij et ferrende crucis dignita
te: noue vrbi ep̄m dedit. verū cū aliquādo ip̄i ciues quidam inſolentes ep̄m interfeciſſent
ꝑ annos plurimos ep̄o ip̄a ciuitas caruit: ip̄a quippe ciuitas nūc multis claret familijs cla
riſſimis in quibus adſūt viri ꝑclariſſimi. qui artē bellicā atqꝫ leges cū gl̄ia ꝑtractāt: inter q̄ſ
ſūt Guaſchi atqꝫ troti nobiles celeberrimi.

Mediolanū āt Metropolis et regia ciſalpine regionis ciuitas. hoc anno. poſt ſeptem ānoꝝ
obſidionis a Federico capta: innumerabilibus viris ac mulieribus et pauulis in Germaniā .1162.
tranſmiſſis: ſolo funditus eq̄tur: et ad perpetuā rei et facinoris memoriā Aratrū ſemel huc
atqꝫ illuc iuſſu imperatoris deducitur et Sal ſupſpargit: Spoliatis āt ciuiū reb⁹ Federicus
ip̄e iperator reliquū ppl̄m extra vrbē miliario d̄cimo habitare coegit Rodolphus v̄o q̄dā
tūc Colonīēſis ep̄us: huic euerſioni p̄ſēs cū Impatore aſſiſtens et ip̄e tria magoꝝ corpa: q̄
Euſtorgius Mediolanēſis ep̄us e Cōſtātinopoli iā diu tranſtulerat: rapuit et ſecum cum
gaudio ad ciuitatem ſuā: vt Uincentius gallus teſtatur: tranſtulit: Gualuagnus āt medio-
lanenſium p̄nceps paulopoſt e compedibus federici imperatoris aufugiēs in italiam venit
et ciuibus ſuis in vnū collectis. vrbem abintegro: adiuuātibus vicinis ciuitatibus et ema
nuele grecoꝝ imperatore: cū maxima gl̄ia repoſuit atqꝫ muniuit; Similiter ⁊ Dordonam

Ciuitatē ab eodem federico ſpoliatam ꝛ dirutā atqꝫ ſuccenſā ipe Gualuagnus vir optim⁹
reſtituit.ac etiā apud Albiate oppidū pontē perpulchrū extruxit.

Secuſiam pedemontium regionis tūc ciuitatē in ciniſij mōtis radicibus poitam idem fede-
ricus imperator:dum ex gallia in italiā deſcenderet ēt dolo cepit:quā cū bonis oibus ſpoliaſ
ſet penitus diruit nec poſtea vnq̄ in eandem celebritatis dignitatem coaluit eiūs poſtmōꝫ
ēpatus pp Ciuium improbitatem in Thaurinenſem(vt aiunt)tranſlatus eſt:Eo tamen in
loco adhuc caſtrū frequētatiſſimū et munitiſſimū hētur.Ducibus Sabaudie ſubmiſſum
Spoletuꝫ ēt Umbroꝝ celeberrima olim ciuitas.et ipa bis tumultibus cū Alexādro pōtifici
faueret a federico ceſare iaꝫ tertio deſtruitur et vaſtatur.ex qua(ꝑmū ſacris virginibus oi-
bus violatis)omne hominum genus in ſeruitutē redigi precepit:Primo nāqꝫ Teodoricus
ꝑmus Gothoꝝ rex cū ipam diu tenuiſſet in ea ampliſſimas edes edificauit ꝛ ipam celeber
rimam reddidit:ſꝫ alij qui eidem regi ſucceſſerunt Gothi eaſdem edes deſtruxerunt ac etiā
menibus euerſis tandē vacuā reliquerūt;quā tñ poſtea Narſes Eunuchus(deſtructis Go
this)denuo refici fecit atqꝫ mādauit;Eam quippe ciuitatem cū lōgobardi nr̄i conꝑhēdiſſēt
ob vrbis dignitatē Ducū ac principum ſuoꝝ ſedem conſtituerunt:poſt deſtructionem vo
regni longobardorum ſtante Romane eccleſie felicitate Theatrum fuit:habet hec ipſa Ci
uitas inter cetera nūc Arcere omnium italie munitiſſimam:que ꝛ edificioꝛuꝫ pulchritudie
preter alios nuperime(vt vidimus)a Dominico gentili ricio gennēſi patritio ꝛ comitis hie
ronymi riarij Sororio ibideꝫ preſidenti ornatiſſima reddita eſt:hanc quippe antiquiſſimā
fuiſſe conſtat cū ipſam liuius.li.xx.Coloniam a Romanis deductam fuiſſe ſcribat:ad quā
cū hanibal poſt tranſimeni laci pugnā perueniſſet ab ipſius vrbis Ciuibus turpiter repul
ſus fuit:habuit ipſa ciuitas plures clariſſimos in omni virtute ꝛ dignitate viros.ornat qꝫ
mltis ſcōꝝ martirū ac ꝯfeſſoꝝ reliquijs.

Crema aūt oppidum nobiliſſimū.atqꝫ oiuꝫ italie frequētatiſſimū ꝛ ꝑmarium(diu ante con
1165 ditum)tempeſtate hac a Federico iſto Ceſare poſt afflictam diu ac laceratam dirutamqꝫ
Cremonam in eius damnum obprobriumqꝫ erexit et muris arceqꝫ prope in expugnabili
Nec nō et foſſis muniuit atqꝫ edibus plm āplificauit et cultius ipſum reddidit:qd propter
agri bonitatem multi ex conuicinis Ciuitatibus ac Caſtellis ad ipſū confluentes celeberri
mum reddiderūt:vnde ꝛ noſtro ſeculo poſtq̄ id caſtrū:imo potius ciuitas:in manus Uene
toꝝ deuenit tanto fulgore ꝛ dignitate viroꝝ Illuſtriuꝫ et edificioꝝ tam pblicoꝝ q̄ ꝑuatoꝝ
claruit vt in tota Italia nemo illi par aut diuitijs aut vrbanitate aut populoꝛū frequētia
inueniatur.

Almericus ſextus ex nr̄is hieroſolimoꝝ rex hoc āno Balduino fr̄i i regnū ſuccedēs regna-
1166 uit ānis.12.Uir per oia ſtrenuus et mlto memoratu dignus.q̄ primo regni ſui anno Dro-
guntem Egyptioꝛū ducē in prelio:edita prius ingēti cede:diuinitus ſuperauit et Alexādriā
eius regni ſedeꝫ obſedit.quā quideꝫ Tiracunus Soldani Turcoꝝ regis prefectus ipſi ſol
dano dño ſuo p fraudē ſubtraxerat.Alexandrini aūt cū nullo pacto chriſtianis ſubici vel
lent.Almerico tandem ſe hac conditione cōmiſere vt pulſo Tyranno in Soldani poteſta
tem p ſuas manus reducerentur:Almericus itaqꝫ hic ingenti pecunia promiſſa vrbem ſol
dano reſtituit:ſed cū pecuniam pactam nō in integrum Soldanus preſtaret in eū ducens
carras nunc Cayrum vrbem potentiſſimam venit et ipſam diu obſedit:Qui; quāuis ſpe
pociunde vrbis nō careret accepta iterum ingenti pecunia obſidionē ſoluit mouens deide
in Aſcalonē eā paulopoſt re infecta reliquit eo q̄ comeatibus idigeret:Domū vo regreſſuſ
nō diu ſuperuixit.

Gulielmus eius nominis ſecūdus magni Gulielmi regis filius tertius Sicilie ꝛ Apulie rex
1168 hoc āno poſt pr̄em regnum accipiens,regnauit anis.25.vir quidē pacis et q̄etis amator q̄
cū regnum ſuſcepiſſet audito Alexandri pontificis diſcrimine magnam ſtatim pecuniaruꝫ
vim et triremes duas paratiſſimas eidem miſit quas ingreſſus pontifex ſalutem ſibi fuga
p Tyberim queſiuit:Indeqꝫ maxia claſſe cōpata ꝯ Turcos latinis in aſia infenſos traici-

ens oīa pturbauit et Theſalonicā macedonie vrbē eis ſubſtulit ac m̄ltas gretie ⁊ Thracie vrbes varijs calamitatibus affectas partī cepit partiq̄ diripuit nuſq̄ꝫ Andronico ipatore eoꝝ occurente: Ip̄o āt Andronico deinde ſublato et pace cū Iſaac eius ſucceſſore firmata: mox cū quadragita tribuſ triremib⁹ cū Conrado mōtiſſerati Marchione i Syriā traijecit q̄bus preſidijs adiutus Almericus rex turcos: maxia illata clade: ſupauit ⁊ pfligauit: inde Tyrū mouēs Saladinū egypti regē vrbē turpit̄ obſidētē repulit ac ita mari pacato pficiſcētibus i aſiā chriſtianis omnifariam annonam miniſtrauit: ac poſt paucos dies vir chriſti aniſſimus panormi ſine filijs maſculis defecit relicta tantū mō Cōſtantia filia monacha de qua mox dicemus.

Sebaſtianus ziaus ſecūdus et quadrageſimus venetoꝝ Dux. hoc anno vitali Michaeli Duci ſuffectus ducauit annis. 7. vir certe ſapia pbitate religione ac fortitudine inſignitus Qui magr̄tu ſuſcepto ſtati p̄deceſſoris ſui homicidas aiaduerſus eſt: inde cū federico ceſare ob ſummi pontificis Romani tutelā ⁊ defenſionē durū ſatis ſuſcepit bellū: ⁊ cū ingenti glia confecit quia vniuerſā Federici Claſſem pfligauit et Othonē eius filium in preli o cepit et venetias ad pontificē captiuū pduxit: Quoꝝ interuentu et prudentia pax poſtea: vt p̄miſſum eſt: inter impatorem et pontificem confecta fuit. Et pon. ip̄e Romā redijt ob cui⁹ beneficiū pon. ipſe ip̄i Sabaſtiano duci et eius ſucceſſorib⁹ ac Senatui ſuo veneto hec. ip̄a donaria ſeu priuilegia conceſſit: Et p̄mo q̄dē funale candidū quod ſolis pontificib⁹. Ro. portandum conſuetudo concedit eidem largitus eſt: Item q̄ plūbo eoꝝ Ep̄las ſigillare deinceps poſſent q̄ tātum ſūmis pontificibus licitum erat: Tertio eidē principi Umbrellā conceſſit que eſt ornamentum Galero p̄ſimile: quarto venetoꝝ principi tertiam ſedem in Theatro. Ro. fieri fecit. cum prius due tantum in pape theatro ſedes eſſent: quarum dexteram pon. ſummis ſiniſtram v̄o ceſar teneret. Demū in Aſcenſione dn̄i nr̄i Jeſu xp̄i venetijs in tēplo btiſſimi Marci euangeliſte indulgentiā plenariā perpetuo duraturam conceſſit q̄ vſq̄ in p̄ns cū magna ſolemnitate et populorum concurſu pdurat. Quinto ip̄i duci octo vexilla ſericea diuerſoꝝ coloꝝ obtulit. Sexto deniq̄ cereum albū eidem pdonauit: que oīa. Venetijs i palatio ſācti marci perpulchre depicta habentur. Deniq̄ Sebaſtianus h c ſex annis magr̄atu completis. in langorē decidit. et tandem deuotione cōmotus in Monaſterio diui Georgij maioris ſe deferri p̄cepit. vbi ⁊ poſt aliquot mēſes relictis ibidē plurimiſ diuitijs ⁊ fūdis e vita feliciter migrauit. vbi ⁊ ſepulchro marmoreo qđ ſibi viuēs iclauſtro conſtruxerat ſepultus iacet.

Saladinus egypti rex hoc anno Norandino Saracenoꝝ rege defuncto eius loco tanq̄ vir fortiſſimus et ſtrenuus ab oībus ſurrogatus regnauit annis. 16. Hic magiſtratu atq̄ reg⁹ ſuſcepto ſtatim ꝯ Egyptioꝝ regem in bello proceſſit quo tandē capto ⁊ occiſo vniuerſam egyptū et Syriam oēm cōquiſiuit et ſuo imperio adiecit: Deide in xp̄ianos mouēs: primo et ſecūdo p̄lio a Balduino rege leproſo ſupatur atq̄ fugatur: verū compatis denuo copijs ꝯ Emanuelem grecoꝝ regē mouet quem et ſimulata fuga aliquādo in anguſtas conualles protrahens tādem ſupat et capit. Cui⁹ victoria elatus factus contra chriſtianos de hieroſolimitanos regno contendentes cū maxio exercitu pceſſit: quā tādē: poſt maxiā chriſtianoꝝ ſtragem cum vniuerſo eius regno cepit et de ea triumphauit: ipſā namq̄ Ciuitatē ſanctā chriſtiani reges poſt Gothifredum Regem per annos octo et octoginta cum magna gloria poſſederant: Hic quippe Saladinus clariſſimuſ fuit cui nil aliud ad ſummam defuit laudē niſi chriſtiani nominis caracter: Qui moriens tandem mandauit in ſui funeris tropheum tale ante corpus ſuū deferri ſpectaculū vz panū nigrum in lancea ſuſpenſum cui precederet preco clamans. Saldinus Aſie totius domitor ex tantu regno tantiſq̄ opib⁹ moriens nil alid ſecū defert.

Soles tres hoc āno nonis Septembris in occidente ſimul viſi ſūt. Et poſt duas horas ceteris deficientibus qui medius fuerat ſolus occidit: Similiq̄ modo proximis ānis tres lune apparuere. Terremotus ēt circa hoc tēpus pluribus annis nō nullas quaſſauere puintias

et quã maxie Syriã atq Ciliciã i qb⁹ multe vrbeſ diu nutarũt quedãnq cũm magna populorum ſtrage corruerunt.

Balduinus eius nois quartus Almerici ſuperioris regis filius ſeptimus ex nr̃is hieroſolimorum rex poſt prẽm regnauit in hieruſalẽ ãnis. 6. Hic iteger i oibus fuit qui lz vehementi la
.1178. boraret lepre morbo regnũ tñ cõſtantiſſime ac prudentiſſime gubernauit: Et inter cetera ſua facinora Saladinũ pdictũ regẽ virũ fortiſſimũ duobus deuicit plijs vno. ſ. apud Aſcalonem altero apud Tyberiadem: ⁊ quo aduixit eum intra limites ſuos continuit. hic vxorem nullã ꝑpter lepram ducere potuit: ſed cũ duas ſorores haberet pmam natu maiorem noie Sybillam totius regni heredẽ cõſtituit: ⁊ Gulielmo cognomento longaſpata Montiſferrati Marchionis filio vxorẽ ddit: ex quo vnũ tm̃ genuit filiũ noie ſiſe Balduinũ. ipe ãt Gulielmus gener iuſſu Soceri ſui multa atq pclara ꝯ Saracenos geſſit faciora ſ3 ſuſcepta vxore paulopoſt aieris itempie e vita migrauit relicto filio Balduino paruulo ſupſtite

Philippus francoꝝ rex Ludouici ſupioris regis filius. hoc anno poſt patrẽ Francis regnarˀ cepit: ⁊ regnauit ãnis. 44. De iſto multa atq pclara Uincentius gallus li. 29. diſſeruit. hic
.1179. itaq regno ſuſcepto cũ audiſſet hieroſolimã a Saladino fuiſſe captam Clemẽte põtifice romano admonẽte cũ multis chriſtianoꝝ pncipibus Syriam adnauigauit. Cũq ptholomaydem vna cũ Rycardo Angloꝝ rege ſe recepiſſet: ac inde hieroſolimam repetituri eẽnt ãbo de hieroſolimoꝝ regno contẽdere ceperũt. Demũ philippus hic idignatõe comotus ſimulata infirmitate in Europam (dimiſſo Rycardo) regreſſus ẽ Ubi in regnũ ſuũ introgreſſus reliquũ vite ſue tempus in pace ⁊ ſãctimonia cõſumpſit. Ferũt hiſtorie hũc philippum religioſoꝝ oratõib⁹ miraculoſe fuiſſe natũ: qꝛ cũ Ludouic⁹ pr̃ iã ſexagenari⁹ liberis careret vniuerſis pplis ⁊ quãmaxie religioſis regni ſui pcepit: vt dñ3 iſtãter depcarẽt ꝗtinus ſibi filiu3 ⁊ regni ſucceſſorẽ cõcedere dignaretur: q̃ facto ſequenti anno hũc philippũ genuit filium.

Henricus autem Angloꝝ rex vir vtiq ſtrenuus. hoc ipo ãno (teſte vincentio gallo) diẽ obijt Cui cũ aliquando beati Thome Archiepi Cantuarienſis mors iputaretur mox oratores ad Alexandrũ põtificẽ Romã ad ſe purgandũ miſit: Quibus cũ põtifex nõ facile crederet duos Cardiales ad rem diligent⁹ inueſtigandam i Angliam miſit. Quibus rex dimiſſo hibernico bello (quo erat intentus) honoris grã apud Normandiam occurrit. Req diſcuſſa ad hoc ventũ eſt vt henricus (cũ nõ ſatis conſtaret defacto) iuramẽto ſe purgaret: promiſit tamen aliquam penitentiam agere de ipſius ſãcti viri nece. Cuius ⁊ſi inſons atq neſcius fuiſſet occaſionem tñ aliquã pſtitiſſe viſus fuit qꝛ illũ viuẽtem nõ honorauit: Additũ eſt ꝑterea ei: vt ducẽtos milites hieroſolimam mitteret qui ſuis auſpicijs ſuaq ipenſa per annũ ꝯ Saracenos ibidem dimicarent. vtq ipſe triennio cũ qnanto poſſet exercitu contra barbaros bellum gereret: libertatemq eccliaſticam in ſuo regno tueretur appellationibus ad curiam Ro. factis nõ aduerſaretur. Quibus iure iurando firmatis Anglici regni titulum in ſe ſuoſq heredes transferri meruit. hinc factum eſt: vt Anglici reges a Ro. pontifice regni iura recognoſcant.

Laurus maripetrus quadrageſimuſtertius venetoꝝ dux Sebaſtiano duce hoc anno oium
.1180. bonoꝝ ſuffragijs ſuffectus ducauit annis. 14. Uir quidem optimus magniq cõſilij ac tanto magiſtratu digniſſimus. Qui henricum Dandulũ virum ſtrenuum ꝑpter violatum a grecis iuſgentium ad Emanuelẽ coꝝ ipatorem legatum miſit: quẽ ſceleſtus imperator grecorum viſus maleficio captum: tam diu candentia Enea inſpicere coegit quoad oculoꝝ aciẽ amitteret. Caꝓpter inſenſi ⁊ turbati veneti cũ galloꝝ copijs iũcti imperium ⁊ cõſtantinapoli vrbem grecis ſuſtulerunt. Quibus omnibus bene a ſe geſtis cum Laurus hic ſoli deo deſeruire cuperet magiſtratum a ſe abdicauit ⁊ in Monaſterio ſancte Crucis intrauit ⁊ religionis habitum ſuſcepit atq ibidem in omni ſanctitatis opere vſq ad mortem perſeuerauit vbi ⁊ tandem plenus bonis operibus in pace quieuit.

Alexius Emanuelis grecoꝝ ipatoris filius. hoc ãno prẽ defũcto in imperium licet adoloſcẽ
.1181. tulus ſuccedens impauit annis. 4. Huic autem pater ꝑpter adoleſcentiam Andronicum

quedā gr ecū regia ſtirpe progenitū tutorem dedit: qui p aliquot annis ipſiū ſapiēter et cum ſūma laude adminiſtrauit cuiꝰ ēt intuitu philippus pdictꝰ francoꝝ rex agnetem filiā adoleſcenti vxorē dedit: Verū vt humana aſſolet cupiditas pꝰ aliquot tempus Andronicus cū videret latinos pp affinitatem puero fauere zelo comotus latinos pepulit et puerū i vndiſ necauit ac conſtantinopolitanum imperium ſibi vſurpauit. ac pmarios qui i vrbe erant ciues oēs interfecit.

papa.180. Lucius eius nominis tertius papa natiōe lucanuſ poſt Alexandrū pontificē ſedit āniſ 4. ꝛ. menſibus duobus: Hic āt optimus vir pontificatu ſuſcepto cum Conſuluꝫ nomen e Romana repu. abolere anniteretur ab vrbe eiectus eſt: atq3 eius fautoribus Romāi in ſeditionem verſi oculos effudere: Unde pon. veronā veniens ibidem pp acceptam tam inſignē a Romanis contumeliā habito concilio et ipoꝝ licentiam improbauit ꝛ principes chriſtianos adhortatus eſt vt noſtris in Aſia pro fide xpi laborātibus ſuccurrerēt: dum aūt pro hac re nūcij vltro citroq3 mitterētur ibidem pontifex emoritur et magna adhibita pōpa ante altare cathedralis eccłie ſepelitur: hic lucenſibus ſuis a Federico ipatore ſignādi pecuniam licentiam impetrauit: prout ſatis i lucana ciuitate a nobis vt ſupra expſſium eſt. .1182. .6381.

Terremotꝰ atq3 portēta mlta hoc āno vbiq3 ferme fuere. ita vt Antiochia et Tripolis atq3 Damaſcus magna ex parte corruerit: Cathina ēt ſicilie Ciuitas prorſus euerſa ſit in qua circiter. xx. boiūꝫ milia ſint oppreſſa: In ea q3 Sicilie inſula ɔ aquaꝝ naturaꝫ pelagus retro ceſſit: ꝛ boiūꝫ ferme qnq3 milia abſorbuit: in italia iſuper Grandines Ouis Anſerum groſſiores cecidere: .1183.

Hieroſolimitane vrbis vltima captiuitas.

Guido luſignanus Sibylle Balduini regis leproſi ſororis maritus. hoc āno mortuo balduino et eiꝰ nepote Balduino paruulo Gulielmi mōtiſſerati filio ex Sibylla ipa ſuſcepto octauo loco regnū ſuſcipiēs regnauit annis duobus. viuēte nāq3 Balduino leproſo et Sibylla ipa ad ſecūdas nuptias cū iſto guidone tranſlata Balduinus rex leproſus nepoti ſuo cōſulturus Guidoni iſti ac Raymōdo Tripolitano pricipi tutelā dedit. hac tñ lege vt quoad Balduinus paruulus pueritiam ſupgrederet regnū gubernarēt et pꝰmodū ipi nepoti redderent: Sed Balduino ſene defuncto Tripolitanꝰ Comes nō potuit pueri curam ſuſcipere Sibylla et Guidone prohibentibus ſed nec quidē diu ſupuixit puer quia octauo menſe pꝰ auum mortuus ē: cuiꝰ mortē tā diu mater oculrauit donec largitionibus ꝛ blādicijs in ſui ſētentiā deductis patriarcha ꝛ proceribus Guidonē maritum creari regem obtinuit: tulit eam rem grauiter Raymūdus comes: vnde iter ipſos Guidonē ſilicet et Raymūdū maxie orte ſūt diſſenſiones in qua Raymūdus ſoldano adherens maximū detrimētū Guidoni ꝛ reliquis chriſtianis acquiſiuit: Quāobrē Saladinus pdictus ingenti peditū et equitū exercitu comparato: ptolomaidē pmo inde Aconem poſt Berituꝫ et maritima omnia occupauit Poſtmodū i Aſcalonē ducēs ipam ad deditionē coegit captis Guidone et tēpli magiſtro verum qui in Aſcalone pſidio erant deditionē his cōditionibus fecerūt vt Guidonē ꝛ tēpli magiſtrum redderent: poſt hec Saladinus hieroſolimā veniens vrbē oppugnare: ꝛ quidēꝫ acriter: cepit: quā demū hi q i pſidio erant deſperatione magis q̄ oppugnationum metu adducti ea cōditione deditionē fecere: vt cū ſuppellectili quā ſinguli humeris ſuis ferre poſſent abire pmitterentur. facta ē igitur hec deditio Fa octobris die āno nono ꝛ octuageſimo poſtq̄ chriſtianoꝝ ēē ceperat: Migrantes itaq3 chriſtiani heraclium patriarcham ꝛ clerum facto agmine ſecuti ſūt: ꝛ parſ Antiochiam pars vo Tyrū aut Alexādriā petijt: ꝛ inde in Siciliam quiſq3 traiecit: Saladinus itaq3 hieroſolimā ingreſſus Cāpanas primū turribuſ deiecit. De hinc Baſilicas omnes pter Salomonis tplm prophanauit. qō poſq̄ igrederet aqua roſea lauit: Manſere tamen hieroſolimis xpiani Aſiatici Siriani Armeni Jacobite Georgiani ꝛ greci vſq3 in pñs pmitente Saladino. .1184.

papa.181. Urbanus tertius papa natione Mediolanenſis pře Joanne gēte nobili Cribella natus hoc anno lucio pontifici ſuffectus ſedit āno vno et men. qi. xi. Qui q̄pmū pōtificatum inijt reuocare ad concordiam chriſtianos principes et quāmaxie in Aſia annixus .1186. 6385

eſt vnde pmo ſui pontificatus anno comparande claſſis gr̃a:ne hieroſolime caperẽtur: venetias venit ſ3 audita hieroſolimoꝝ captiuitate xpianoꝝ ꝗ miſeria ex dolore ai accepto i itinẽ apꝰ Ferrariã obijt:ibidẽq; ſepultus fuit.

Andronicus ãt grecus regia ſtirpe procreatus:hoc ẽt anno Alexiũ imperatorẽ ſuũ adoleſcẽtem interfecit ⁊ ipſe iperiũ vſurpauit:Nam idẽ Adoleſcens imperator dum i aquis laxãdi ai gr̃a paruo nauigio:huc atq; illuc dilaberetur eũ in mare pcipitẽ dedit atq; necauit quo mortuo ipe aſſumpta purpura Imperiũ vſurpauit:Quo occupato aliud facinus ñ minus paruum priori addidit quia oẽs iperij proceres quoꝝ virtutẽ ſuſpectã hẽbat breui turpiſſima ſuſtulit morte atq; alios multos nobiliores exilio damnauit:pp qð ⁊ dijs atq; hoibꝰ odio plurimum haberi ceptus eſt:Quãobrẽ Conſtantinopolitani Ciues neceſſitate compulſi Iſaac quẽdam ẽt regia ſtirpe procreatum ad iperiũ vocarũt:Qui ſtati fauentibus Ciuibꝰ ãdronicũ plio ſuperatũ et captũ varijs cruciatibꝰ iterfecit.

Conradus Bonifatij montiſferati marchionis filius.hoc ãno ex italia in Syriã ꝯ ſaladinũ
1187 pfectꝰ ab Iſaac Conſtantinopolitano imperatore permaxima Claſſe accepta in Saladinũ duxit atq; eius exercitum cũ ingenti damno et dedecore fudit atq; fugauit:Itide3 i turcos faciens multos eoꝝ nobiles captiuos abduxit:Quamobcauſam Bonifacium eius patre3 a Barbaris ipſis pridem captum et in vinculis coniectum redimere meruit Tam diu dein de ibidem pro fide chriſti pugnauit quoaduſq; vitam cum ingenti gloria exigit:Hic tamen vnum mali exempli peregit opus ꝙ Iſabelam Balduini ſororem ſibi affinitate coniunctã cum Tyri apud eam ageret rapuit et vt hieroſolimitani regni titulos ſibi aſcriberet: cu3 ea iam alio viro in coniugium tradita eſſet:matriomonialiẽ comiſcuit:

Regorius octauus papa genere Beneuentanus.vrbano põtifici hoc ãno ſũmo oiu3
6387 1188 conſenſu pontifex ſuffectus ſedit diebuſ tantummodo.57.Qui põtificatu inito pari ardore contra Barbaros accenſus ſtatim piſas pficiſcitur.vbi dum gemenſes cu3 piſanis papa.182. compoſuiſſ3 hanc eis legẽ ipoſuit.vt vterq; populus Claſſe3 quãtã poſſent congregarent et in Aſia3 p chriſtiana religione tuenda properarent:Erat tũc ẽt populus piſanus bello maritimo admodũ potẽs.S3 dũ hec ardẽtiori cura vir ſãctꝰ ageret piſis morit ⁊ ibidem cum luctu ſepelitur.

Lemẽs tertius papa pr̃e ioãne Ciuẽ Romano natus poſtea põtificatũ accipiẽs ſedit annis duobus et diebus.1 .Hic ẽt ſuſcepto pontificatu cõfeſtim de bello i ſaracenoſ ducendo edictũ propoſuit.Poſtmõ3 nõnulla edificia i vrbe extruxit.⁊ Clauſtrũ apð ſãctu3 papa.183. laurẽtiũ extra muros edificauit:Edeſq; lateranẽſes vetuſtate collabentes nõ mediocri ipẽſa reſtituit et eiꝰ tẽplũ Muſiuo ope exornauit:Necnõ ⁊ quorũda3 clericoꝝ mores ñ ſatis probatos ſua ſeueritate emẽdauit:Atq; cũ Tancredo Apulie tyrãno bellũ geſſit.tãde3 cu3 mortẽ obijſſet i lateranẽſi eccl'ia cũ igenti põpa ſepelitur.

Bonifatius montiſſerati Marchio Conradi pdicti pater hoc ãno a Barbaroꝝ captiuitate p filiũ liberatus:poſtq̃ Theſalie regnũ ob eiꝰ pſtantiã ab Grecoꝝ ipatore obtinuiſſet: ab vniuerſis chriſtocolis in ſanctã expeditionẽ pficiſcẽtibꝰ:abſcens:vniuerſalis imperator cõi omniũ conſẽſu diligitur.Conuenerãt eni innumerabiles europe pncipes a Clemente papa excitati i vrbem Sanſon vt arma p ro chriſtiana religione ſumerẽt.iter quos pcipui fuere p Federicus ipator philippus francie rex Ricardus anglie rex et Oddo Burgũdie dux cu3 innumerabilibus pene Archiepis et epis quibus ẽt affuere veneti Genuẽſes et piſani cum paratiſſima claſſe:atq; Friſones ⁊ Dani ac Frandrẽſes cũ triremibꝰ ſexagitaduabꝰ.hi oẽs potentatus cõi conſenſu Bonifaciũ iſtũ Theſalie regẽ generalẽ ſibi delegerũt ipatorẽ ⁊ Ducẽ Qui in Syriam proficiſcẽtes mltas ſtrages:ſuo auſpitio:barbaris dedere verũ mortuo Federico ⁊ inĩ philippũ frãcoꝝ regẽ ⁊ Ricardũ Angloꝝ.regẽ diſcenſiõe orta reifecta diſceſſerũt:Attñ Bonifatius vir magnanimus ⁊ xpianiſſimꝰ.vt ꝯ barbaros pdurare poſſet cretam iſulã quã ſibi alexiꝰ grecoꝝ ipator cõdonauerat cũ idigeret pecunijs illã ſuadẽtibꝰ amicis venetis vẽdidit:qbus pecunijs diu ꝯ hoſtes dimicauit.

Tancredus Sicilie Rex imo tyrānus hoc āno mortuo ſine legiptimo herede Gulielmo eiuſ 1189
pr̄e a ꝓceribꝰ iſule i eiꝰ loco ſufficit nec quātū regnauerit habemꝰ: hic cū dānato coitu geni
tus fuiſſꝫ Regnū Sicilie nō ſibi ſꝫ Romano pontifici de iure debebat: propter ꝙ clemens
p̄dictus papa ſua iura repetiturus ſtati copias ſuas eo miſit: qbus dū tācreduſ reſiſteret oīa
rapinis ⁊ cēdibꝰ repleuit: Quas obres mortuo Clemēte. Celeſtinus eius ſucceſſor egreferēs
ipꝫ tali regno potiri: hac aſtutia vſus Conſtātiā Gulielmi regis vnicā filiā e panormitano
monaſterio oculte traxit cāqꝫ: licet profeſſā: hērico qnto vxorē dedit: hac vꝫ conditione vt
Sicilie regnū et vltra farum dotis noīe repeteret feudatario cēſui pontifici. Ro. refuato q̄
audito cōſeſti henricus cōditionē acceptauit. ⁊ magno cōparato exercitu i Tācredū duxit
ꝓ q̄re Tancredus tertius Neapoli ſe contulit et incluſit: i quā qdē ciuitatē idem hēricuſ pꝰ
mltā obſidionē ipꝫ iterfici fecit. Sed eo mortuo gulielmus eiꝰ filius ei ſucceſſit.

Ordinē āt humiliatoꝝ hiſdē tēporibus q uāmaxie in Ciſalpina gallia initiū hoc mō ſūpſiſſe
ferūt: Cū federicus p̄dictus barbaroſſus totā Ciſalpinā: vt diximus: varijs incomodis et
vexationibꝰ laceraret. infinitos prope viros cū mulieribus et liberis in Germania ꝑpetuo
exilio damnauit: vbi cū multis annis eos detinuiſſet. iā exilij faſtiditi: Tā viri ꝙ mulieres
cōi conſenſu veſtibus albis induti ad iꝑatorē hūiliter aliquādo acceſſere: ⁊ in terrā ſe ꝓſter
nātes miſericordiā eiꝰ dep̄cauere. quoꝝ hūilitatē vt vidit ceſar pietate ⁊ ſupplicationibꝰ ꝑ
motus eoꝝ p̄cibus annuit ⁊ vnūquēqꝫ in patriā ſuā redire conceſſit: Reuerſi itaqꝫ exules
in ciſalpinā: ⁊ forte ex voto hac de cauſa emiſſo: plurimi vna cū vxoribus eo i veſtitu de
albato caſtitatē ſuare volētes i vnū cōuenerūt: ⁊ deo grās agētes deiceps nil aliō cogitare
decreuerūt niſi puro ⁊ itegro corde deo et btē virgini deſuire: i vnuꝫ itaqꝫ mlti coadunati
cū ſirēt ꝓphetaꝫ dixiſſe: labores manuū tuarū qa mādugabis beatꝰ et bene tibi erit faculta
tes ſuas oēs i laniſicio expoſuerūt atqꝫ in illo exercitio: pꝰ crebras orōes ⁊ cōtemplationes:
ſūmopere iiſtere ceperūt: ꝓpter ꝙ tū facultatibꝰ: tū ēt ꝑſonaꝝ numero mirūinmodū bre-
uiter creuerunt procedente deide tēpore ob religionē ⁊ vite ſcitatē ab ſūmis pōtificibꝰ mlti
plicī ꝑuilegiati ⁊ ſacris ordibus initiati tā Mulieres ꝙ viri regulā bti Bn̄dicti ꝓfeſſi ſunt

hēricus vᵘ Enricus eiꝰ nois qntus Federici p̄dicti: vt aiūt: filiꝰ. duodecimus Germanoꝝ iperator
hoc āno impio ſurrogatus. impauit ānis. 8. Hic tertio iperij ſui anno a Celeſtino pō 1190 6384.
tifice Romā vocatus in ſolēnitate paſcali celebrata ꝑus ipius pōtificis coronatione pꝰ tridie
coronatur: ⁊ cōſtātia Gulielmi regis Sicilie filia: nupꝫ e monaſterio educta: nuptui tradit
Siracuſa ac Cathania vrbibus ſibi dotis noīe aſſignatis. Que et ipa ēt inter p̄clara dotis
ſue munera cētū et qnqgita Equos regalibꝰ veſtibꝰ ornatos obtulit: Quibꝰ beneficijs motꝰ
hēricus. ⁊ ipe tuſculanū agrū ſtati Celeſtino tradidit. quē mox receptū romani dilacerarūt
his geſtis cōſeſti hēricus eū Conſtātia et magꝰ exercitu ꝯ Tācredū acceſſerūt ⁊ eū i neapo
li aliquādiu obſederūt. ſꝫ peſte exercitū ꝑturbāte, re īfecta i alemaniā: relictis ibidē ducibꝰ
abierūt: pꝰ annū vō cū tācredus et eiꝰ filius Gulielmus i neapoli iterfecti fuiſſet exercitus
vrbem neapoli cepit et illā i p̄dā dedit. Ibidēqꝫ duabꝰ Tancredi puellis cū mlto pplo cap
tis i Germaniā ad ꝑpetuū exiliū ꝑducti ſūt: qs puellas cū henricus accepiſſet eas ſeuiſſime
interfecit nec cōtētus ꝙ in puellas virgines deſeuiſſet. ſed ⁊ pleroſqꝫ Ep̄os et religioſos ad
ſe ductos cā indicta e ſūmis turribus p̄cipitare iuſſit pleroſqꝫ alios varijs mortibꝰ iterficē
fecit: ꝓpterqꝫ ſcelera indignatꝰ Celeſtinus pon. eū ſacris miſterijs abdicauit: Sed venia de
errore poſtulara i grāꝫ eū pon. recepit et ad ſe in Italiaꝫ vocauit. ⁊ de regꝰ Sicilie eū inue-
ſtiuit. Atqꝫ ita hic hēricꝰ modico eiꝰ labore citra farū ⁊ vltra regnū accepit: ide ēt a pōtifice
vocatꝰ ad bellū Aſiaticū eū hortat. ſꝫ cū ꝑ ſe hieroſolimā petere nō poſſet archiep̄m ma-
guntinū ⁊ Saxonie ducē cū magnis copijs eo deſtinauit: qbꝰ ita cū i regnum redijſſet mox
Meſane egrotare cepit. cognitaqꝫ ſui mortē adeſſe ꝓpinquam: vxorē ⁊ Federicum filiuꝫ ad
Innocētiū papā Romā mitens eoſdem ſibi obnixe cōmēdauit: philippum vō germanum
Ethrurie ducē quātū in ſe fuit Romani imperij ⁊ regni Sicilie quouſqꝫ filius adoleuiſſet
gubernatōem comendauit: confectoqꝫ teſtamento panormi diem obijt.

1191 Ricardu' Angloꝝ rex:hoc anno exercitū in Syriā cū ducere vellet cū Philippo frācoꝝ
rege(vt diximus)copias ⁊ caſtra cōiūgere voluit. Quibus ita cōiūctis ābo ꝯ Saladinū apd
ptolomaidē bellū ꝓſpere geſſerūt:pp ꝙ Saladinus quaſi ſupatus de redenda xp̄ianis hie
roſolima cogitare cepit. Sꝫ cū iter ſe de ip̄o ꝑncipatu ābo cōtenderent philippus idignans
negotiū reliquit ⁊ i Europā cū ſuis venit: Ricardus nihilominuſ bellū ſtrenue proſequitur
eo ꝙ Guido Luſignanus hieroſolimoꝝ antea rex a Saladino pulſus magnitudinē Ricādi
dep̄hēdens:ꝑus accepta ab eo Cypri inſula: eidē hieroſolimoꝝ regni iura ꝑmiſerit. Eapp
Anglici reges adhuc eū titulū ſibi aſcribūt. Auctus igr̄ aīo Ricardus obſidere hieroſolimā
inſtituit: ſꝫ hyeme ſupueniente ⁊ dilabētibus paſſim maritimis copijs ſētentiā mutans cuꝫ
Saladino pacē cōpoſuit: ⁊ maximā pecuniaꝝ vim ab eo accepit: Cūq̄ꝫ in patriā tandē re-
diret ab hoſtib⁹ i itinere capit̄ ⁊ ingēti pecunia recupat̄. Demū cū i Angliā puenīſſet quoad
uixit cū frācoꝝ rege bellū hūit ⁊ cū eo ſepe dimicauit.

Brixianoꝝ cōtra Cremonēſes victoria.

Cremonēſes:hoc āno idibus decēbris Brixianos i q̄ete agētes in olij fluminis ripis inſēſe a-
doriūtur. atq̄ꝫ eoꝝ agrū hoſtili aīo diſcurūt ⁊ ſpoliāt. vltroq̄ꝫ ꝓgreſſi etiam Ciuidatū agri
Bergomēſis oppidū aggredientes ipſum igne ⁊ ferro turpiter deſtruunt. Qua iniuria laceſ
ſiti Brixiani Bergomēſibus Mantuaniſq̄ꝫ ac placētiniſ ſibi iunctis Leonum more i hoſtes
ruūt ⁊ fūdūt ⁊ ac eos i turpiſſimam fugam vertunt: atq̄ꝫ plurimis eorum iterfectis ⁊ caſtris
ip̄oꝝ ſpoliatis triumphū victorie reportarūt digniſſimū: vndeq̄ꝫ eorum vexilla cū Caro
tio aſportātes Brixiā cū igenti gl̄ia ꝑduxere: ⁊ i cathedrali eorum eccl̄ia ad ꝑpetuam facti
memoriam oīa ſuſpenderunt: Cuius quidē trophei ꝑtica adhuc i ea extat ſuſpenſa.

Celeſtinus tertius papa natione Romanus Clementi hoc anno ſuffectus: ſedit ānis. 6
6390 1191 menſibuſ ſeptem ⁊ diebus vndecim. Uir quidem per omnia bonus ⁊ optimus qui ſu papa. 184.
ſcepto magiſtratu ſtatim henricum(vt dictum eſt)corona exornauit atq̄ꝫ ei Conſtantiam
monacham in matrimonium collocauit. Et quoaduixit nil pretermiſit quominus hieroſo
lima recuperaretur. Et licet in multis bellorum ſumptibus opprimeretur edes tamen egre
gias apud ſanctum petrum ⁊ lateranum extruxit: Moriens tandem cūctis pre dolore la-
chrimātibus in bti petro templo ſepelitur.

Uiteribuꝫ Ethrurie prouincie oppidum. hoc anno ciuitatis nomen a Celeſtino iſto ſumpſit
1193 cuius eccleſiam cum Cathedralem conſtituiſſet: tuſcanenſi ac centum cellenſi eccleſijs pſeſ-
ſe voluit.

Conſtantia Guilielmi Sicilie regis filia. hoc anno ex Monacha iam diu profeſſa iuſſu cle-
mentis predicti pontificis henrico Auguſto matrimonio copulatur. ⁊ ex Monacha Augu
ſta nuncupatur. In huius autem conſtantie ortu Joachim abbas prophetico ductus ſpiri
tu: patri Guilielmo dixit natam eſſe regni ſui Sicilie deſolationem futuram. Qua ꝓphetia
ſtupefactus rex ſecum anxia meditatione reuoluere cepit: quo nam pacto iſtud a femina cō
tingere poſſet. Nec aliter videns quā a coniunge uel a filio. Regno compaciens vt conubij
atq̄ꝫ prolis auffereretur ſpes puerulam in Monaſterio clauſit ⁊ perpetuam deo virginita
tem profitere fecit: Sed contra dominum nullum valet conſcilium. iuſte ſemp mortalium
facinora expiantem: Hec autem patre ſanctiſſimo ⁊ optimo rege extincto nemine preter ſe
legiptime regni herede ſuperſtite cum iuuentutem omnem peregiſſet iamq̄ꝫ facta videba
tur anus: ſumpſiſſetq̄ꝫ poſt patris obitum Tancredus predictus regni dyadema eo itum: ē
vt facionibus procerum omne regnum in exterminium traherentur. Quamobrem quibuſ
dam regno ⁊ populis compatientibus menti incidit. quod poſtmodum ſubſecutum ē cōſtā
tiam iſtā alicui magno ꝑncipi i cōiugē dari vt eius ope atq̄ꝫ potentia peſtiferi tumult' ſeda
rētur. Nec abſq̄ꝫ labore magno obtētū ē. Celeſtino pōtifice cōſentiente vt i cā Cōſtantia de
ueniret ſententiā vꝫ vt nuberet. cū i ꝓfeſſionis ꝓpōito imobilis ſtaret: ⁊ etas annoſa obſi-
ſtere videret̄. Sꝫ cū adeo res ꝓceſſiſſet. hērico ꝑdicto impatori tādē deſpōſata ē. Et ipatrix
facta nuptialem ꝯſcendit thoꝝ ⁊ q̄nquageſimum ⁊ q̄ntum agens annum rugoſa concepit

Et cũ ipſa conceptio (pp etatẽ) nõ crederetur. hẽricus impator ad tollendã oĩum ſuſpitionẽ cum tẽpus partus aduenisset. edicto publico diuulgari pcepit: vt quicũqꝫ vellet intereſſe fu turo impatricis partui panormi venirent. Multiſqꝫ aſtantibus Impator in pratis panor mi tentoria ponere fecit: ⁊ pctis videntibus impatrix: iam quaſi decrepita infantẽ peperit. vꝫ Federicum ſm qui poſtea ob eius fatuitates in monſtruoſum euaſit hoĩem: ⁊ italie toti° ne dũ Sicilie regni euerſorem: vt non euacuaret Joachim abbatis pphetiam Et ꝑpterea hec Conſtantia ſi aliquo alio merito vnq̃ eſſet extollenda iſto tamen vnico (pter naturã) partu per vniuerſuꝫ orbem conſpicua ⁊ cõmemoranda facta eſt.

Arricus dandalus quartus ⁊ quadrageſimus venetoꝝ dux. lauro duci oĩuꝫ ꝯſenſu hoc ãno ſuffect° ducauit ãnis. ii. vir p oĩa glioſus: q̃ tũ eloquẽtia tũ experientia ⁊ exquiſitis moribus plurimũ valuit. Qui ſuſcepto magratu auctoritate ſenatus claſſẽ nõ modicã in hieroſoli moꝝ expeditõe cũ reliquis pncipibus chriſtianis trãſmiſit. Cui quidã claſſi archiepiſcopuꝫ Rauenatẽ pfecit. Indeqꝫ Jaderã ciuitatem quarto rebellantem venetis recupauit ac cõſtã tinopolim imperioſã cũ gallis vi cepit. ⁊ Cretam inſulã a Bonifacio Montiſferrato maxi mo pcio ẽptã impio ſuo adiecit: ſed ⁊ alia ꝯplurima beneficia quoad uixit Senatui ſuo cõ tulit. Moriens tandem i atrio ſancte Sophie maxis cũ lachrimis ſepelitur. 1194

Saphandinus Saladini Egyptioꝝ regis frater. hoc ipſo ãno Saladino rege apud Dama ſcum defũcto regnũ oẽ ſuſcepit ⁊ Saladini filios expulit. Diuiſerat. n. Saladinus ipe filijs ſuis regnũ nulla de frẽ iſto mentõe hita. Quamobrem idignatus Saphãdinus fratris fili os oĩo regno depulit ⁊ ſolus deinceps ipe regnauit. Sed quantũ iſte regnauerit nõ ſatꝭ cõ ſtat.

Cypri regni principium.

Guido Luſignan° generẽ Gallus dudũ hieroſolimoꝝ rex a Saladino pulſus. hoc ãno iurib° ſuis Ricardo Angloꝝ regi pmiſſis: Cyprũ iſulã ab eodẽ Ricardo in regni recũpenſatione recipiens multis i ea ãnis regnauit. Atqꝫ hoc mõ ꝑpter antiquã ipius regũ noĩe dignitateꝫ regni titulũ Inſule dedit. ſibiqꝫ ac poſteris ſuis vſqꝫ in annũ dñi. 1460. per ãnos ducentos ⁊ ſeptuagintaquiqꝫ ipſam iſulã reſeruauit. Ea nãqꝫ inſula olim cadẽtibus rebus Ro. diu ſub Grecoꝝ impio fuit: q̃s pauloante ſupradictus Ricardus Angloꝝ rex ex inſula hoc mõ deiecit. Cum. n. idẽ Ricardus hieroſolimã cũ claſſe ꝑperaret tẽpeſtate coactus Cypanum portũ igreſſus ẽ: ſed cũ a Grecis repelleretur arma que in barbaros parauerat in ipos vtit eiſqꝫ inſulam abſtulit. quã firmo ſuoꝝ pſidio munitã Guidoni huic hieroſolimoꝝ regi p miſit. poſt varias ãt regnũ ſucceſſiones ad duos fratreſ regnũ id peruenit: quoꝝ alter petr° noie claſſe inſtructa cũ cathelanis Galliſqꝫ Alexandriã vrbẽ aliquando inuaſit igreſſuſqꝫ vrbem mediam diripuit. Inde igni appoſito preda ingenti ditatus aufugit. Qui paulopoſt inſule ingreſſum a fratre ꝓprio iterfectus ẽ. De huius ãt regni ſucceſſu ⁊ ꝓgreſſu iſra mul ta dicemus cũ de regibus ſuis paſſim tractabimus. 1195

Innocẽtius terti° papa patria Cãpanus patre Trãſimũdo ananino ex iſima plebe na papa. 185. to papatũ p° Celeſtinũ pontificẽ accipiens: ſedit ãnis. 18. mẽ. 4. ⁊ diebus. 24. vir certe i oĩ genẽ vite ꝓbatiſſimus atqꝫ doctiſſim°. q̃ a pmeua etate pariſius lr̃is opam ddit: vbi tñ pfec. q̃ poſtmõm mlta libroꝝ volumĩa cõpoſuit: Iñ que extat liber d miſia ꝯditõis hũa ne: ⁊ de miſſa alter ac de Baptiſmi ſacramẽto: ſed ⁊ ſup pſalmos penitẽtiales tractat° cõpo ſuit. Edidit iſup Sermões plurios tẽporibus ac dieb° accomodatos Decretales q̃ꝫ antiq̃s ꝯpoſuit q̃s obſuari mãdauit. In q̃bus mltas iprobat hereſes ſic i pncipio voluminis hẽt. Eius ãt opa ⁊ ipenſa hoſpitale ſcti ſpũs itra vrbẽ leoninã cõditũ ⁊ magnis prouẽtib° au ctũ fuiſſe cõſtat. Indeqꝫ Baſilicã ſcti Siſti vetuſtate collabẽtẽ reſtituit: vniuerſiſqꝫ ecclijs q̃ tũ i vrbe erãt pro cõficiẽdis calicibus argẽti librã vnã obtulit. ⁊ altare btĩ petri plurimum ornauit. veꝝ dũ peruſij tollẽde diſcordie cã (que iter Genuẽſes ⁊ piſanos vigebat) profectus fuiſſet ibidẽ i pace q̃euit. Hic pmum ordinẽ nr̃m diui Auguſtini eremiticũ ſub tutela aplica ſuſcepit: ſicut pꝫ ex eius indulto quod icipit. Solet annuere. 1198 6397

Joãnes Anglorum rex. hoc ipo anno Rycardo eius frẽ ex telo catapulte interfecto Anglie

regnū ſuſcepit. Cui cū poſtea Ludouicus francoꝝ rex maximū indixiſſet bellum ioānes
auxilio diuino vſurus ſtatim Angliam atq; hiberniam Romāi eccl'ie vectigales fecit. Nā
centū auri marchas quotannis ſe eidem ſoluturū compromiſit ſi ab eius impetu dñs eū
liberare dignaretur. Atq; victoria diuinit⁹ parta poſtea aliquādiu apd̄ Angloꝝ reges hoc
votum ſeruatum eſt.
Joannes bonus ordinis eremitaꝝ diui Auguſtini inſtaurator ⁊ pr̄ natōe Mantuanus . his
1199 tp̄ribus cū multi ānis ānis i Flaminia (quā marie) ⁊ vmbria vitā religioſiſſimā atq; ſanctiſ
ſimā duxiſſet ⁊ multa ibidē monaſteria crexiſſet atq; inſtauraſſet vbi ⁊ religionē ipam ſuā
labefactatā verbo ⁊ exēplo plurimū euexit Mātuā regreſſus ibidē ēt miraculoꝝ glīa plu
rimū effulſit. De cuius ſāctiſſima vita multa ⁊ (incredibilia quaſi nō credētibus) ſcripta re
ferūtur: que ſi oia enarrare vellē ordinis ſuſcepti ⁊ voluminis modū profecto excederē: ſed
quedam pauca ad multoꝝ edificatōem hoc in loco ſcripta ſufficiēt: Mortuo itaq; ipſi⁹ pa
tre ioānes bonus in etate florida remāſit ⁊ cū pluribus habūdaret diuitijs ⁊ neminē vere
retur ꝑ ānos multos lubricis iuuenib⁹ ⁊ hyſtrionibus adeſit. Quod mat̄ que bona voca
bat aiaduertēs p̄ces cū lachrimis ideſinēter pro ſalute ei⁹ ad dñm fūdebat. Cui⁹ p̄ces dñs
ex alto ꝓſpiciens ipm filiū ad ſalutē graui morbo percuſſit. Cūq; ioannes bon⁹ vite ſue di
ſcrimē haud paꝝ extimeſceret votū. vouit dño ſi pſtine redderetur ſanitati deo deinceps i
hitu religioſo ſe ꝑpetuo deſeruituꝝ. Qui vbi ſanitatē adeptus ē cū diligētē cōfeſſioēꝫ vrbis
epo feciſſet: matre iā defūcta: oēs ſubſtātie ipi⁹ facultates vēdidit ⁊ paupibus erogauit nil
ſibi oio referuās. Sicq; nudus penitus ⁊ xp̄i ſpe ac fide armatus ſtatim in Flaminiā haud
ꝓcul a Ceſena vrbe ſub quodā ſpecu cōceſſit: ibiq; mirūimmodū ſe affligens maximū ſibi
ſanctitatis nomen cōpauit. Indeq; ſuſcepto religionis eremitarum diui Auguſtini hitu a
deo in pricipio carnalibus incendijs pulſatus fuit vt paꝝ abfuerit quin a ꝓpoſito ſācto re
trocederet. ſed miles xp̄i manū mittens ad fortia doloris incēdio carnis extinxit incēdium
Nā arūdinem ſuſcipiens in multas eā ſubdiuiſit particulas atq; eas pacutas ſub vnguib⁹
manuum ſuarum infixit ⁊ taliter ſuper quendam lapidem manus contudit vt vſq; ad di
gitorum ſumitatem infigerentur. Quo vehementiſſimo dolore quaſi exanimis effectus in
terrā decidit ibidēq; tribus diebus ⁊ noctib⁹ tāq̄ mortuus pmanſit. Veꝝ pius dñs ſeruuꝫ
ſuum non deſeruit ſed per viſum ei apparēs adhortari eū cepit dicens. Fili quia bene ce
piſti optime vitam conſumabis. nec deinceps vllo pulſaberis tempramēto. Elapſaq; viſio
ne ioānes bonus oi ꝓriſus dolore alienum ſe ſenſit grāſq; deo agens imenſas incredibili p⁹
modū abſtinētia vſq; ad mortē corpus ſuū afflixit. Cuiuſ quidē exemplo p totā flaminiam
⁊ vmbriam nō mō eremite ſed ⁊ ſeculares plurimi ad eum cōfluxere ⁊ ipm ſibi patrem et
ducē cōſtituere: Audienſq; vir ſanctus celebre nomen beati Gulielmi olim Aquitanie du
cis in gallis ordinē eremitaꝝ ſancti Auguſtini labefactatum moribus ⁊ inſtitutis ac Edifi
cijs inſtauraſſe eius exēplo incenſus: ⁊ ipſe inumerabilia pene monaſteria per Flaminiam ⁊
vmbriam ordini ſuo erexit: Quapropter ad eū tāq̄ ad pr̄em oēs eremite certatim cōcurrerē
ceperunt. Quod ille concernens magis exēplo q̄ verbo ordinis inſtituta inſtaurare ⁊ reſa
cire curauit. Eamobrem in eiſdem prouicijs religione aucta. Ex tūc: vt fit: ab ipo inſtaura
tore ⁊ reformatore fr̄es Zābonite: nō diui Auguſtini: vulgo eos appellarē cepit. Tādēq; cū
vir ſāctus ānis. 50. ⁊ eo āplius i Flaminia cōmoratus fuiſſet diuino nutu in patriā reuerſ⁹
plenus dieꝝ ⁊ opib⁹ bōis extra Mātuanā vrbē i mōaſterio ibidē a cōciuib⁹ ſuis ſibi ꝯſtru
cto āno a natiuitate dñi. 1222. migrauit ad dñm: cui⁹ ſctiſſimū corp⁹ paulopoſt itra vrbē trāſ
latū i mōaſterio ordinis ſub titulo ſācte agnetī fabrefacto ſūmo hūat honore: ad cui⁹ tūbā
magna q̄tidie ⁊ iaudita fiūt miracl'a. Hui⁹ āt ſācti viri ⁊ pr̄is ioānnis boni: iter celebres pre
ſtāteſq; diſcipulos ſeraphicū Frāciſcū de Aſiſio (ſanctiſſimi ordinis minoꝝ ꝯditorem) fuiſſe
cōſtat. Sꝫ ne q̄s dubitet qui forte ignarus hui⁹ rei execrāda plurimū talis videat ſcriptura
q̄bus omiſſa vicētis Galli hiſtorici teſtificatōe q̄ ⁊ ſi. 30. ipius hiſtoriaꝝ li. c. 98. r̄ferat diuū
Franciſcum fuiſſe eremitam ⁊ cū baculo pedibuſq; calciatis ⁊ corrigia cinctū inceſſiſſe ñ tñ

hu⁹ ioannis boni diſcipulũ fuiſſe dixit: Sʒ hoc ĩ loco hoc vno veriſſimo cõprobamus teſti monio: ꝙ apd̃ Mãtuã vbi ſacratiſſimũ viri ſãcti extat corpus et reliquie ſpius veſtimẽtoꝝ reliquie Tabellariȷ̃ ẽt inter antiquiſſimas monaſteriȷ̃ ſcripturas Cyrographũ aliqñ viſũ ẽ cõteſtãs beatũ Frãciſcũ de aſiſio ꝓfeſſionẽ cremiticã ſub regula btĩ auguſtini emiſiſſe ĩ ma nib⁹ fr̃is ioãnis boni Eremite Mantuani.

Viri diſciplinis excellentes.

Helymãdus frigidi mõtis monachus his tẽporib⁹ ĩ galliȷ̃s ĩ agro Beluacẽſi religiõe ⁊ doctri na clarus effulſit: Qui cũ ẽẽt vir doctiſſim⁹ diligẽti cura de oĩb⁹ rebus geſtis Chronicaꝫ per pulchrã ab initio mũdi vſq̃ ad hec tẽpora compoſuit.

Papias natione lombardus in latina ac greca lingua egregie doctus. p hec tẽpora floruit et mlᷓta cõpoſuit Et iter cetera preter latina vocabula q̃ diligenter in ordinẽ redegit: ẽt de or dine dicendi opime ſcripſit. atq̃ plures Ep̄las elegantes doctaſq̃ compoſuit.

Guernerus alias hyrnerius Illuſtris ⁊ ſpectabilis vir iuris ciuilis põtificiȷ̃q̃ doctor p id ipꝫ tempus Rome et Bononie docẽdo et legẽdo maxio fuit ĩ pcio: Qui teſtãte odifredo leguꝫ doctoꝝ. in. l. Jus ciuile. ff. de Juſti: ⁊ iure: p̃mus omniũ neie tradente leges ciuiles aperuit: ⁊ gloſas eis addidit: Et ppea iuris lucerna cognominari meruit. eo ꝙ eius ſcie et doctrine p̃ mus Illuminator extiterit.

Placentinus ẽt celeberrimus iuriſperitus. tempeſtate iſtac floruit: q̃ et ipo referẽte: ſup. C. De inſtitutionibus apud peſulanũ montẽ: Summã ſuã nõ minus doctã q̃ vtilẽ edidit que incipit: cũ eſſem Mantue.

Joannes Boſianus patria Cremonẽſis Azonis preceptor. et ipſe Odifredo teſte in lege. i. in principio. ff. hoc ipo tẽpore Summam breuem ſuper pandetis compoſuit: quam idẽ Odi fredus ventoſam nominat: Conſcripſit etiam ſuper. C. lecturam perutilem.

Martinus ſimiliter Boſianus et cremonẽſis: eius doctrine et profeſſionis doctor de quo in gloſis perſepe fit mẽtio hoc ipo tẽpore floruit: quem etiam angelus de peruſio ob ingeniȷ̃ magnitudinem Juris lucernam et mundo totius Speculum appellat.

Azonem preterea patria Bononiẽſem virũ vtiq̃ celeberrimum atq̃ inſignem et in iure Ci uili conſultiſſimum Joãnis Boſiani auditorẽ cũ p̃dictis floruiſſe et clarum fuiſſe conſtat: Qui cum ẽẽt diuini ingeniȷ̃ vir in legibus optimos confecit apparatus. ac Sũmã celebreꝫ edidit: que apud oẽs etiã nr̃o euo magno habet in precio: Inſuper Additiones plurimis Sũmis addidit Deniq̃ poſt ſũmam ſuaꝫ magnos apparatus ſup. ff. veteri ⁊. C. edidit. hũc itaq̃ Azonem virũ doctiſſimũ fuiſſe Baldus in. l. contractus. C. de. fi. iſtru. dicit eo ꝙ legũ fontem et electiones vas velut alter paulus eum appellet.

Fratris Jacobiphilippi Bergomẽſis ordis frũꝫ eremitarũ Diui auguſtini ĩ oĩmoda hiſtoria nouiſſime cõgeſta Chronicaꝝ Supplemẽtum appellata liber tertiuſdecimus felicit icipit.

Enrico igitur mortuo maximo inter electores orta ẽ diſſenſio cuꝫ aliȷ̃ philippũ Suauie pn cipem et Ethrurie Ducem henrici fratrẽ. quem idem henricus mo 1200 6399
riens filiȷ̃ Federici reliquerat tutorem: Aliȷ̃ Othonem Saxonie re gem lothariȷ̃ olim imperatoris ꝓnepotem elegiſſent: Innocentius vero pontifex. quia conſtabat henricum et Federicum patreꝫ ꝯtra Romanam inſaniſſe eccleſiam: Othonẽ Imperatorem pronũciauit Philippus v̊o Ira ſuccenſus: arma parat. ac contra othonem: philippo rege frãcoꝝ fauẽte ĩ expeditionẽ ꝓdit: Otho q̃ꝫ cõpoſito exercitu vna cũ ioãne Angloꝝ rege pugnãdi copiaꝫ facit: fiuntq̃ ſigularia certamia. poſtremo cũ Innocẽtius oẽs excõicaſſet qui philippicas ſe q̃ret partes res ad ſanitatẽ reducũtur: Paceq̃ ꝯfecta philippus. Ro. ĩpator declarat obten toq̃ ĩ germaniã ĩpio tertiuſdecim⁹ germanoꝝ ĩpator pronũciatur. ac ſic noueꝫ ãnis ĩpauit ſꝫ nõ ſine moleſtia hãc dignitatem retinuit tãdẽ Altigranus q̃dã Turigie pnceps: mlᷓtis in ſuã ſẽtẽtiam tractis: eũ circũueniens iterfecit. Quo taliter ſublato pax oĩno conſecuta eſt.

Oꝛdo Carmelitarum.per hoc ipſum tēpus in Syriam apud Carmellum monteȝ ab Alber
to hieroſolimitano patriarcha excitatur:⁊ multis pꝛiuilegijs ab eo ſublimatur.atq̧ eideȝ
Regulam ſuo iure cōſectam obſeruandam pꝛio obtulit ⁊ confirmauit in qua pꝛo habitu
fratribus eiuſdē oꝛdinis Capam ſupioꝛem ex Syrico cū quibuſdam largis virgis.ſ. albis
⁊ griſeis circulatam moꝛe helye ꝓphete(vt tradūt)aſſignauit ⁊ deferēdā cōſtituit. Iſq̧ oꝛ
do cū in oꝛbē diſunderetur ac locis ⁊ viris p̄ſtantiſſimis indies multiplicaretur multas im
pugnationes p annos multos ab emulatoꝛibus ptulit.Sed poſtmodū honoꝛius pontifex
eius nois tertius:cernens ipaȝ ſanctam religionem ⁊ oꝛdinem a multis impugnatum ⁊ ali
quādo pſecutū cū nō ſatis pꝛobatum conſpiceret deuotione motus pꝛimo ſui pontificatus
āno:mutatis ꝑus circulatis clamidibus:ob honoꝛem btē virginis Marie i albas.ſub titu
lo virginis marie de monte Carmello;approbauit ⁊ confirmauit.Aiunt eni oꝛdinē iſtum
dum in Syria cū habitu illo pꝛocederet maxima in reuerentia ⁊ deuotiōe apud Soldanū
Egypti extetiſſe ⁊ multas illi elimoſinas ⁊ beneficia contuliſſe:ſed eo hitu mutato eum e
finib⁹ ⁊ regno ſuo eieciſſe. Quāobrē neceſſe fuit illū in Europam traicere vbi mirūimmo
dū excreſcens clariſſimos ⁊ ſanctitate ⁊ ſciētia ꝓtulit viros Quoꝝ de nūero p̄cipui fuere
Angelus hieroſolimitanus xp̄i ⁊ fidei declamatoꝛ:ardentiſſimus q̄ ⁊ doctrina ⁊ vite ſancti
tate plurimū fidei chꝛiſtiane ꝓfuit. Inſup ⁊ Albertū quēdā Siculū genuit.qui ob doctri
nā ⁊ ſctitatē maxio i p̄cio vbiq̧ euaſit.Atq̧ Andreā floꝛentinū poſtea Feſulanū ep̄m queȝ
nō ſine magna ſāctitatis fama q̄euiſſe dicūt.Hūitq̧ p̄terea hec ſācta religio:Cyrillū grecuȝ
viꝝ doctiſſimū atq̧ ſāctiſſimū q̄ p̄ter libꝛos mltos a ſe editos ēt ꝓphetie ſpū claruit Frāci
ſcū martini theologū celeberrimū q̄ p̄ter reliq̄s de cōceptione btē Marie libꝛū ꝯpoſuit cō
mēdatōe dignū.Fuit q̧ i eo oꝛdie Gerardus Bononiēſis Pariſiēſis doctoꝛ eminētiſſim⁹.q̄
cōplurima edidit laude digna.Necnō ⁊ Guido pirpiniacēſis generalis ipi⁹ oꝛdis pꝛioꝛ ⁊ po
ſtea maioꝛicēſis eccl̄ie epūs q̄ cū mlta cōpoſuerit Coꝛrectoꝛium iuris ⁊ ꝯ hereſes libꝛi p̄cipui
hn̄tur.Michael ēt Bononiēſis i eo viguit clariſſimus ſui tēpoꝛis doctoꝛ.quē libꝛos plureſ
ediſiſſe dicūt.Joānē de Bachone iuris dini atq̧ pōtifici ſciētiſſimū ꝓtulit:q̄ ob ei⁹ clariſſi
mā doctrinā ⁊ pariſius ⁊ alibi noiatiſſim⁹ fuit.Joānēq̧ baliſtarij doctoꝛē ſui ſeculi p̄cipu
uȝ quē multos ediſiſſe tractat⁹ cōptū hēmus.petrū q̧ de caſa generalē p̄oꝛē ⁊ hieroſolimi
tanū p̄riarchā viꝝ ſāctiſſimū hūit q̄ multis claruit miraculis.Atq̧ petrū thomā Cōſtātino
politanū p̄riarchā p̄clariſſimū doctoꝛē qui cū ſpūalib⁹ ac tēpalibus inimicis ꝓ fide xp̄i mlͭ
tos ptulit conflictus:ac demū p⁹ multoꝝ libꝛoꝝ editōem miraculis clarus apd̄ Cypꝛū in
ſulā q̄euit i pace.Alij atq̧ alij ex ea religiōe emerſere clariſſimi ⁊ ſctiſſimi viri q̄s ꝯmēora
re opoſiſſimū ēēt hi itaq̧ ad ipius p̄cipuā laudē dicti ſufficiāt.

Impiū grecoꝝ i gallos trāſfert.

Baldnin⁹ natōe gall⁹ Flādrieſiū Comes:hoc āno Alexio cōſtātinopolitano impatoꝛe ⁊ Iſaac
1202 ei⁹ frē moꝛte ſublatis ipoꝝ ipiū vna cū venetis iuaſit ⁊ i gallos trāſtulit.atq̧ ipe ipatoꝛ p̄
ꝯſtitut⁹ ipauit ānis.5 Diſcoꝛdātib⁹.n.de ipio Iſaac ⁊ Alexio viro vtiq̧ pditiſſimo eo q̄ lȝ
Iſaac etate maioꝛ hēret ⁊ ex iure ipiū ſibi deberet ipm tn̄ Alexiū idulgētiſſimo tractabat a
deo vt p̄ter iperij nomē ei de eſſe videret.Quē ēt ſua temeritate a turcis captū:idē iſaac cū
magna caritate igenti pecunia redemit:ſȝ is peſſimus vir p⁹ igentia bn̄ficia fratrē dolo capi
piens excecatū miſit i carcerē:idē q̧ i Alexiū eius filiū.12.ānos agentē feciſſet niſi fuga ſalu
tem ſibi q̄ſiuiſſet:q̄ audito Philipp⁹ frācoꝝ rex Alexi p̄dicti cognat⁹ hūc Balduinū Flan-
drenſē Comitē ⁊ hēricū ſācti pauli ⁊ Ludouicū Sabaudie p̄ncipē cū exercitu magno vene
tias miſit.q̄ cū eiſdē venetis copias igētes eoꝝ nauigio tādē ꝯſtātinopolim puenerūt quam
cū ſexagita ⁊ octo dieb⁹ ſūma vi oppugnaſſent tādē obtinuerūt ⁊ i ſuā ptātem cū vniuerſo
ipio redigerūt.Capta igit vrbe ⁊ iterfecto Alexio ⁊ cōplicibus ei⁹ ꝓceres p̄dicti cū Boniſa
cio Mōtiferrato Theſalie rege.15.viros ex oi eoꝝ exercitu ēlegerūt q̄ vrbis ipatoꝛē ⁊ p̄ri
archā aſſumerēt eo.ſ.pacto vt ſi ipatoꝛ venet⁹ nō eſſet ipi veneti p̄riarcham haberēt quē
roman⁹ pōtifex cōfirmaret.Quāobrē Balduin⁹ hic facto ſcrutinio ſūma cōcoꝛdia ab oib⁹

Impatoꝛ declaratus ⁊ Thomas Maurocenus venetus i patriarchã aſſũptus ſtatim nouũ
ipatoꝛẽ inunctũ coꝛonauit. Eo itaqꝫ coꝛonato: pceres vniuerſa ipĳ dominia: pter Andro-
polim: intra ãnũ obtinuerũt: qbus geſtis quarta ps oppidoꝝ captoꝝ venetis aſſignata ẽ q̃
oẽs iſulas Egei maris ptinebãt: iter quas Cretã ⁊ Euboia quã Nigropõtũ dicimus ⁊ alie
minoꝛes erant: ſed qꝛ Creta noie Bonifacĳ tenebatũr: ab Iſaac iam ſibi dono data: Bal-
duinus imperatoꝛ eũ Theſſalie regẽ pfirmatũ hoꝛtatus ẽ: vt accepta pecunia Cretam Ve-
netis relinqueret qꝫ ⁊ factũ eſt: ac ſic veneti Cretã inſulam vſqꝫ in pñs obtinuere. Thomas
ãt patriarcha Romã pfirmaturus veniens Grecoꝝ eccl'iam Innocẽtio tertio: vt decebat:
ſubiectam i oibus fecit. Tartaroꝝ regni pncipium.

David qdã perſa ex ignobili familia iter eos nat⁹ Tartaroꝝ gentĩ rex vir qdẽ magnanimuſ
p hec tẽpoꝛa ex Iudici mõd vna cũ oib⁹ ſue gẽtis viris ac mulierib⁹ hoſtili aio egreſſus p 1203
vicinas q̃ſqꝫ vrbes ſpolia mlta exegit ⁊ pplm ſuũ hoc mõ alexit. qb⁹ ſpolĳs alectus inde in
partos venit ⁊ pari terroꝛe Mediã Aſſyriam Perſiam Armeniam ⁊ Sarmatas non lon
go tempoꝛe peruadẽs circa Meotidis paludis littora cõceſſit. vbi ⁊ accolis ſuis ſedes con
ſtituens i maximam euaſit potẽtiam. Et hi nunc Vſonem caſſanum habent pꝛincipem.

Petrus zianus Sebaſtiani cõdã ducis fili⁹, quadrageſimuſqntus venetoꝝ dux hoc ãno p⁹
hẽricũ dux creat⁹. ducauit ãnis. 22. Vir p oia magnific⁹ atqꝫ excelſus: q Coꝛciram nũc Coꝛ
phu dictũ Motonũ Coꝛonũqꝫ iſulas i venetoꝝ redegit ptãtẽ. Sed cũ obire p ſe oia nõ 1204
poſſet. puai ẽt Ciuib⁹ negotiũ rei maritime comiſit qui ⁊ ipi puatim multas grecoꝝ iſulas
occupauer. Int q̃ fuere Galipol Naxo paromols herinea Andro Eurip⁹ Tinaſmichole
Schyron Scopulus ⁊ Stalimen⁹ atqꝫ alie multe. Cretã ẽt pauloante a Bonifacio Mõte
ferrato ẽptã rebellãtẽ armis i fide ptinuit: eãqꝫ in Colonie foꝛmã redegit miſſis eo ciuibus
venetis q Cretẽſes in officio ptinerẽt. Hic cũ ẽẽt religionis amatoꝛ Sacellũ in ſãcti marci
pallatio ad honoꝛẽ diui Nicholai miro oꝛnatu ⁊ ſũptu extruxit. Cõſtãtiã Tãcredo ſicilie
regi filiã duxit vxoꝛẽ ex q̃ plures ſuſcepit filios: cũqꝫ poſtrẽo ſenio pfect⁹ ẽẽt magſatu ſe ab
dicãs paulop⁹ vita exceſſit: ⁊ apd ſactũ Geoꝛgiũ maioꝛẽ venetĳs i ſepulchꝛo pprio ſepult⁹ ẽ.

Hẽricus natõe gallus. hoc ãno Balduino eius fratꝛe ipatoꝛe defũcto in Impio Cõſtãtinopoli
tano ſuccedẽs ipauit ãnis. xi. q ſuſcepto ipio mox vna cũ Bonifacio Mõteferato marchio 1206
ne ⁊ Theſallie rege Andꝛinopolim vrbẽ potentiſſimã cũ exercitu diu obſedit: quo audito
Valachi: gens olim Romana: vltra Danubĳ ripã pſtituti ac Bulgari vicini ab Andrino
polenſib⁹ accerſiti cũ magnis copĳs i eoꝝ auxiliũ vẽnere. Quoꝝ furoꝛe pmot⁹ hẽricus: vna
cũ Bonifacio: obſidione ſoluta: mox cõſtãtinopolim petiere. quid poſtea egerit non hẽtur.

Dominicus hiſpanus. vir ſãctitate ⁊ doctrina plurimũ decoꝛat⁹, ac religionis xpiane quaſi
matutinũ ſydus i caligura pago natus. p hoc tẽpus ex canonico regulari adeo vocatus cũ
duodeci frĩbus ſocĳs pdicatoꝝ oꝛdinẽ icredibili feruoꝛe fũdauit: quo diuinituſ inſtituto: ab 1208
gl'ioſa dei genitrice Maria ẽt ipius religionis hitum aſſumpſit. Cuius religionis pater exi
ſtens. cũ pcurante Innocẽtio tertio põtifice maximo hereſim apud Tholoſam nup oboꝛ
tam mira celeritate ⁊ virtute cõpeſcuiſſet. poſtea ab honoꝛio tertio põtifice ei⁹ ſucceſſoꝛe: vt
ĩfra dicemus: ipius oꝛdinis pfirmatõem obtinere meruit: quo pfirmato: cũ i numerabilia
pene mõaſteria erexiſſet ⁊ multis ſignis ⁊ miraculis claruiſſet ac vniuerſam pene Europã
docendo ⁊ pdicãdo luſtraſſet: tandem anno ſalutis nre. M.ccxxĳ. apud Bononiam italie
ciuitatẽ nonis Auguſti migrauit ad dñm: quẽ poſtea Gregoꝛius nonus auditis eius miracu
lis ⁊ vita pclara i ſanctoꝝ nũero aggregauit.

Frãciſc⁹ ſeraphic⁹ natõe Italus ex Aſiſio vmbꝛoꝝ ciuitate oꝛt⁹ diui ioãnis boñ mãtuani ere-
mite diſcipul⁹: vir vtiqꝫ diuis ac oꝛdinis Minoꝝ pr̃ ⁊ dux: hoc ãno terrena oino deſpiciẽs 1209
xpm i oi vita ſecutus eſt: Hic quippe cum religionis hitum a btõ Ioanne bono pdicto ſu
ſcepiſſet ⁊ in manibus eius pfeſſionis votũ ſub regula bti Auguſtini emiſiſſet (vt hoc etiã
Cyrographo tabellarĳ autẽtico cõpꝛobatur) ⁊ aliquãdiu pedib⁹ calciatus ⁊ coꝛigia cinctuſ
inceſiſſet. ſententie dominice memoꝛ dicẽtis. Qui venit ad me ⁊ non renunciat omnibus

que poſſidet ⁊ hꝫ nõ põt meus eſſe diſcipulus:atqꝫ illud ꝙ diſcipulos ad predicandũ mittẽſ precepit. vt neqꝫ aurum vel argentum poſſideant aut ne peram vel ſaculum neue virgam ſiue calciamenta aut certe duas tunicas haberent abiectis oībus tunicam incultam ⁊ ꝯtẽptibilem fune precinctam induens nouum mox ordinem Conſtituit. cũ quo velut Sol in orbe radians chriſtianam religionem plurimuꝫ illuminauit. Cumqꝫ fratribus ſuis ſic ab eo inſtitutis nouam dediſſet regulam. ⁊ chriſti ſtigmatibus inſignitus fuiſſet: ⁊ nomen ſuum ĩ orbem defundiſſet plenus bonis opibus apud Aſiſium vrbem ſuam anno ſalutis noſtre. 1227. nonas octobrias migrauit ad dñm: quem ⁊ biennio poſt Gregorius nonus auditis eius crebris miraculis: magno prius ob eam rem conuentu habito: in numerum ſãctorum ſtatim retulit.

Otho eius nominis quartus Saxonie Dux: hoc ãno cũ philippus ĩpator a Comite palatino interceptus fuiſſet impator a Germanis ſuis delectus impauit ãnis. 3. Qui Otho

.6408. .1209. ſtatim Romam ꝓficiſcens ab Innocẽtio pontifice coronatur. quo facto confeſtim in romanos ſeuire ac cõtra eos pugnare cepit. Sed bello aliquãdiu ſedato ex vrbe pulſus ẽ: pp ꝙ indignatus ꝯtra põtificis volũtatem ⁊ ipius iniuriã in Federicũ adoleſcentẽ imperatoris filium expeditõem ſũpſit ꝑ qua multa regni oppida vi cepit ⁊ paulopoſt totũ ferme regnuꝫ occupauit: ꝓpter ꝙ pontifex eodẽ ãno Concilio Rome hito eũ ab imperio depoſuit. eius enĩ ꝓpter Uaphrũ ĩgeniũ Otho italie ꝑncipibus nec carus nec acceptus erat. Unde auxiliantibus ĩprimis oībus italie prĩcipibus põtifex eidẽ in bello maximam ĩtulit cladem: quo fuſo atqꝫ fugato de eo victoriam pontifex reportauit ex quo factum eſt vt Bohemie rex ceteriqꝫ electores Federicũ ſecũdũ Sicilie regem vigeſimum agentem annũ Romanorũ imperatorẽ deligerẽt: Otho aũt pr̃no regno cõſulturus Siciliam dimittens in Germaniam eueſtigio redijt. vbi poſtea a Philippo francoꝝ rege apud Belgas ſupatus ⁊ iterfectus: tãdem fuit verum propter diſſenſionem deligendi impatorẽ itali nr̃i neqꝫ hũc neqꝫ ꝑcedentẽ Philippum ad numerum imperatorem admittunt: p̃ter id tantum temporis. quod iter corationem ⁊ depoſitionem huius Othonis interfuit: per reliquũ v̊o tempus eorundem ĩperatorem vacaſſe imperiũ ſcribunt.

Eſtenſum Marchionum imperium.

Oldrãdinus ꝑmus Eſtenſiũ Marchio. ac Ferrarie (vt ferũt) dñs vir nobiliſſimus ⁊ ĩ bellis ꝑtractãdis ſtrenuus eloquentiſſimuſqꝫ ac plurimis alijs virtutib⁹ ornatus. hoc anno cũ ẽẽt

1211. etate grandeuus Ferarrie diem obijt Azone ꝑmogenito poſt ſe relicto: Hic namqꝫ Obizonem habuit patrẽ qui fuit Raginaldi: qui fuit Azonis Mathildis glioſe poſtea marit⁹ quẽ qꝛ prioris ipius Mathildis viri cõſanguineus fuerat ⁊ ſibi quarto gradu coniunctus erat ignorans acceperat maritum mandante Gregorio pontifice ſeptimo repudiauit. Hanc nempe preſtantiſſimam Eſtenſium familiam: vt ex Chronicis pauli marri habemus: inſigniſſimam ac vetuſtiſſimam fuiſſe inuenimus. ⁊ vna cum Comitibus ſancti Bonifacij ex troianis prouenisſe narratur. Hi quippe a quodam principe nomine Marcho deſcenderunt. q̃ euerſa Troia vna cum Anthenore in Italiam veniens vrbem ex ſuo noīe in venetia ꝓuincia condidit. A quibus aũt Oldrandinus hic id dignitatis nomen obtinuerit nõ ſatꝫ hẽm⁹

Bonifacius ãt ſancti Bonifacij Comes vir preclariſſimus verone ac multorum Caſtrorum ꝑnceps ⁊ dominus ⁊ ipſe eo ipſo anno cum Oldrandino Eſtenſe predicto: Ricardo filio poſt in regno relicto: viam vniuerſe carnis ingreditur.

Ricardinus ãt Comes ipius Bonifacij gnat⁹ pr̃i ĩ regnũ ſuccedẽs regnauit ãnis. 20. hic igitur magr̃atu ſuſcepto gubernatõem reipu. ĩmutare ⁊ reformare volẽs. mľtos diuerſe factionis nobiliores ⁊ potiſſimũ Mõticellos viros ꝑclariſſimos ac potẽtiſſimos vrbe ꝓpellẽ voluit ⁊ iõ mľtos eoꝝ: q̃ꝝ v̊tutẽ formidabat. ĩ exiliũ egit. Qui iniurijs ⁊ vexatõib⁹ laceſſiti ⁊ ipĩ p⁹ aliquod tẽpus huic Ricardino: Inſidias cõponentes tandem cõphenderũt eũ ⁊ carceri ꝑpetuo mancipauerunt: ac ſic vniuerſis ſancti Bonifacij verona pulſis ipſi Monticelli vrbis dñatum ſibi deſũpſerunt. Sed nec ipĩ quidem deficiẽte ꝑſidio diutius ĩ dominio ꝑſtiterũt eo ꝙ ab aduocatis viris potẽtiſſimis eiecti vrbis dñium ipſis per qnqꝫ ãnos dimiſerunt.

Azo preterea ſecūdus Eſtenſium Marchio predicti Oldrandini Marchionis filius. patri regnū ſucceſſit vir ſane catholicus: ⁊ eccl'ie Ro. acerrimus ꝓpugnator ⁊ defenſor. qui quo aduixit contra Federicū ſecūdū impatorē Romane eccl'ie ⁊ pontificū pſecutorē; ꝓ viribus obſtitit. Et cū Ferraria ciuitas ab ipſo ipatore ſūmo pōtifici ablata fuiſſet: ipſe eandē Ceſari aufferens Gregorio pōtifici reſtituit. Quamobrē idē pōtifex Gregorius ei⁹ nois nonus eidem Azoni Marchioni ⁊ ſucceſſoribus eccl'ie noie ꝑpetuo gubernādā cōceſſit. Ipſaꝫ nāqꝫ vrbē Mathildis Comitiſſa iā dudū auxilio venetoꝝ ⁊ Rauenatū ab henrico tertio eccleſie hoſte occupatam ſibi ſubegerat ⁊ eccl'ie Romane i morte dono dederat. Et cū marchiones Eſtenſes apud Mathildim ⁊ amicicia ⁊ affinitate in p̄cio haberentur ea in vrbe poſt Mathildis mortem ēt ⁊ diuitiis ⁊ beniuolentia vſqꝫ ad hūc Azonem precipui ⁊ primarij ſemper fuerunt.

Federicus ſecundus — Edericus eius nois ſecūdus: tertiuſdecimus Germanorum imperator. hoc āno othone predicto ipſi titulus p̄uato ab electorib⁹ ei⁹ loco ſurrogatus ⁊ ab honorio pōtifice cōfirmatus ⁊ coronatus ipauit ānis. 33. Quo cōfirmato (eo pōtifice ꝓcurante) in Sicilie regnum reſtitutus ē: Sed a maioribus ſuis minime degenerās. vbi ipatorē ſe cōfirmatū ſenſit illico i ro. eccl'iam inſanire ⁊ oia pturbare laterareqꝫ ac rapere cepit: pp qd̄ anathemate notatus iperij dignitate priuatus ē: Sed ille puipendēs pōtificis maieſtatē āplius q̄ cōſueuiſſet i oibus crudeſcere cepit: Et cū multos interficeret ēt quoſdā p̄latos ex Gallia redeuntes i liuorem pōtificis Romani a piſanis pyratis apud Meloram inſulā itercipi fecit atqꝫ ſubmergi: Indeqꝫ hēricū ꝓpꝛiū filium: pp ſuſpitōem affectati regni in carcerꝫ trudi ⁊ mactari p̄cepit: Deniqꝫ cū multas italie ciuitates ſtudio partiū Guelphorum vꝫ ⁊ Gibellinorum impleſſet: atqꝫ pp hoc multas vrbes que pontificis partes ſequebātur. vexaſſet in Apuliaꝫ traijciens graui morbo laborare cepit Cumqꝫ cōualeſcere cepiſſet a Mā fredo filio ex ancilla ſuſcepto: quē Tarentini ſibi prefecerāt: ſuffocatus interijt. Hic ſceleſtus impator quoad uixit auo Federico barbaroſſo ſemp crudelior fuit: ⁊ multa in honoriū pontificē atqꝫ Gregoriū nonū machinatus ē: ꝓpter q̄ multis fuit agitatus calamitatibus. Et p̄rio q2 henricū filiū ſuū quē ſibi Conſtantia Aragonū regis filia vxor pepererat: vt diximus: ſuſpicione affectati regni: vel vt alij volūt: Zelotipie Zelo in carcerē necauit. Inde apud Parmā vrbem p̄lio ſupatus coronā ⁊ ditiſſima queqꝫ impedimenta ⁊ decem milia armatos amiſit Alterqꝫ filius legiptimo matrimonio ex eadē vxore natus noie Euiſius a Bononiēſibus quorū iſeſtabat agrū occiſus ē: Hic Conradū filiū. quē ex Iola ioannis hieroſolimitani regis filia ſuſceperat rex oium ſuaꝝ reliqt heredē: quem nihilominus idē Māfredus veneno ſuſtulit — 1212 — 6411

Himilinus Aphricanus Saracenoꝝ rex ⁊ Dux: vir quidē fortiſſimus atqꝫ magnanim⁹ hoc anno maxima claſſe comparata in ceteriorem hiſpaniam traiecit: ⁊ primo apud Tholetuꝫ vrbem magnam ſtatione firmata eandem oppugnare cepit: quā cum obtinere ꝓ libito nō valeret vniuerſam hiſpaniam peruagans oia cedibus ⁊ populationibus compleuit. Qua calamitate comoti reges Caſtelle Aragonie portugallie ⁊ Nauarie copias ingentes ſimul iunxere ⁊ Saraceno occurrētes maximā cedem de hoſtibus ediderunt ⁊ fuſo eius exercitu atqꝫ fugato vniuerſam aphricam p̄ter Granatam illi abſtulerunt. — 1213

Almericus quidam hereticus vir ſane doctus atqꝫ calidus. hoc anno eam obrem i Gallijs magno in p̄cio exiſtens: diabolica ſuaſione ſeductus: in quibuſdam erroribus inuolutus inſanire ⁊ delirare cepit: Et iter ceteros ſue veſanie errores. Affirmabat ideas que ſunt i mēte diuina ⁊ creare ⁊ creari poſſe cū in mēte diuina: teſte patre Auguſtino: nil niſi eternum ⁊ incōmutabile ſit. Dicebat etiam nullū peccatū imputari poſſe in caritate conſtitutis. quibus erroribus apud pariſium dānatus cum ſectatoribus ſuis exuſtus eſt. — 1214

Simon āt gallus Montiſfortis Comes vir chriſtianiſſimus atqꝫ catholicus. hiſdem hereſū tumultibus viriliter ei occurrit: ⁊ tanq̄ alter Carolus magnus ꝯtra has hereſes non modo verboꝝ diſputatōibus cū multis ep̄is atqꝫ alijs doctiſſimis viris ⁊ btō Dominico diſpuātibus ſed etiam armis fortiter egit: eo q̄ centū milia hereticos cum octo milibus catholicis

ſudiſſe ⁊ interfeciſſe feratur.

1215 Synodus maxima hoc anno apud lateranū ab Innocētio pōtifice ꝑdicto ꝓ recuperanda hieroſolima celebrat: vbi interfuere mille ⁊ trecēti prelati cū hieroſolimitano ⁊ Cōſtantinopolitano pꝛiarchis Affuere ēt alij greci ⁊ Romani Imperij legati: Regū ꝙ hieruſalez Francie hiſpanie Anglie ⁊ Cypri oratores. In qua multis habitis conſultationbus nihil apte diſcerni potuit aut diffiniri verum nōnulla Decreta ibi prolata fuere: Quibus tam laycorū ꝙ clericoꝝ mores cōponerentur.

Cruciferorū ēt ordo ea i Synodo diu ichoatus ſʒ aliqn̄ intermiſſus ab ipo Innocētio pōtifice reſtituit: ⁊ ꝯfirmat ac mltis fauoribus comēdat: Id quāmaxie factū ē: eo ꝙ quedam Albaniēſiū peſtifera hereſis ſurrexerat: que tātā in pplo Romano cleroqȝ ſeditiōeʒ excitauerat: quātā vnqꝫ antea: Quā ob cāʒ pontifex ipſe multos cruce ſignatos ipulit ꝯ eos arma ſuſcipere: Quibus deuictis. Cruciferorū ordinē iā ſopitū ⁊ oblitteratū inſtaurans: mltis priuilegijs ⁊ gratijs mirabiliter auxit: Eidē aūt ordini poſtmodū Innocētius quartus deuotiōe affectus apud lugdunū exiſtēs Regulā ꝯpoſuit ⁊ dedit: In qua ꝓcepit ipſis religioſis ſemp Crucē i manib' portare: ipſi' aūt ordinis auctorē ⁊ Ducē Quiriacū epʒ ⁊ martirē tpe ꝯſtātini magni helene mr̄is primū fuiſſe tradūt: Qui cū a Iuliano apoſtata cū multis xp̄ianis paſſus fuiſſʒ idē ordo ad nihilū ferme vſqȝ in pn̄s redactus eſt.

Petrus altiſiodorēſis henrici ipatoris fili'.3.galloꝝ i Impio Cōſtātinopolitano impator
1216 hoc anno pr̄e in Grecia ſublato: iperiū ſuſcipiēs: ipauit annis.9. Qui ſuſcepto iperio confeſtim vna cū Iola vxore cū mag̃ apparatu Romā veniēs iperij coronā ab honorio pōtifice extra muros vrbis apud ſanctū Laurētiū accipere voluit: Qua ſuſcepta vna cū Ioāne cardinali de columna legato a pōtifice declarato ad res Aſie reformādas cū copijs ab Innocētio pōtifice excitatis mox trāmiſit. Is.n.petrus in receſſu venetis Dyrachiū vrbē ſuā a Theodoro Epyrotarū Duce dolo captā recupare ꝓpromiſit: Miſit ergo Impator hic Iolem vxorē ⁊ Cardinalē Cōſtantinopolim ⁊ ipſe Dyrachiū petijt: quā cū pluribus diebus oppugnaſſet: nec capere potuiſſet: ſoluta obſidiōe ſub fide Theodori ꝑdicti receſſit: ſʒ cū in teterrimis mōtibus terreſtri itinere pueniſſet: dolo Theodori circūuētus capitur: ⁊ in obſcuriſſimū carcerē ab eo incarcerat: ⁊ ibidē biennio ab eo Theodoro detinet: Ioles autē vxor prudenter Imperiū iſto interim adminiſtrauit.

6416 1217 Onorius.3.papa natiōe. Ro. pr̄e Americo hoc anno Innocētio pōtifici ſuccedens ſe- papa.186
dit annis.x.meñ.7.⁊ dieb'.13. Uir ſane doctus: ⁊ vt paſtorē decet: optimus: Qui pōtificatu inito: iꝑiales titulos Federico ꝓo ſtatim ꝯtulit quē tn̄ poſtea Iuribus eccliaſticis ſibi vſurpatis anathemate ꝓ notatū dignitate priuauit: Deinde (vt ꝑfertur) petrū altiſiodorēſem ꝯſtātinopolitanū ipatorē icoronauit: Et cū ordinē nr̄m eremitaꝝ: ꝓ vt Innocentius fecerat: ptegēdū ſuſcepiſſʒ: ēt ordines ꝑdicatoꝝ ⁊ Minorū ꝯfirmare voluit: hieroſolimoꝝ ēt regē noīe Ioānē ex Aſia ad ſe Romā veniētē benigniſſime ſuſcepit: ⁊ mltis muneribus a ſe donatū in Anglia remiſit: Baſilicā ꝙ diui Laurētij extra muros ⁊ baſilicaʒ ſancte viuiane necnō ⁊ petri ſanctaſanctoꝝ reſtituit: Atqȝ edes Marij edificauit: Et cum eēt doctor egregius multas Decretales ipſe ꝯpoſuit: Et cū i oibus ⁊ optime vitā duxiſſʒ: Tandem moriens in baſilica ſancte Marie maioris ſepelitur.

Ordo ꝑdicatoꝝ hoc anno velut nouū ſydus ⁊ ſplēdidiſſim' Sol iter denſiſſimas pecca
1218 catoꝝ tenebras a btō Dn̄ico diuinit' excitatus ⁊ ſub regula diui Aug. iſtitut' poſt mltas iproboꝝ hoīuʒ ipugnatiōes ab honorio iſto pōtifice ipſo pr̄e Dn̄ico fūdatore inſtāte ⁊ ꝓcurāte auctoritate aplica tādē approbat ⁊ ꝯfirmat: Increbuerat eiʒ tūc ex hereticoꝝ multitudine ⁊ ipatorū temeritate tāta clericoꝝ ⁊ iproboꝝ hoīnū licētia: vt nulla religiōis facies i eccl'is dei dignoſceret: Dixiſſes eni eo tūc oēs non mō xp̄ianos: ſʒ ⁊ clericos ⁊ monachos aut inquilinos eē: aut certe ex extrema diuʒ natiōum fece eo cōmigraſſe: xp̄ianoruʒ itaqȝ dn̄s nr̄ Ieſus xp̄s turpitudie ⁊ calamitate cōmotus hūc potiſſimū ordinē ꝑdicatoꝝ ⁊ Minorū vna cū reliquis in vrbib' excitauit: vt collabētē xp̄ianā religiōem ꝑ eos erige-

ret;verū q; luſco quidem illuceſſere ſole;ēt aier lucidus nebuloſus eē videt:Et ,ppterea
multi quorū vita mala erat ordines hos damnātes ꝛ Improbātes:i eos ,pſilire ceperūt:
ꝛ inſano quodā liuore parciti eos tāq̄ mēdaces ꝛ illuſores affirmabāt:ꝛ vrbibus pellen-
dos eē dicebāt. Et ideo eorū ſupplicatiōes ꝛ preces ab lateranenſi Synodo reiecte fuere:
Et q;:vt ſcriptura ait:nō ē ſapiētia nō ē ꝯſiliū ꝯ dñz .honorius p̄dictus pōtifex p̄ ſui pōti
ficatus anno in viſiōe quadā diuū Dñicū cū magna multitudie fratrū in lateranēſi eccle
ſia vidit ipſā collabētē humeris ſuſtentantē: Expergefactus aūt,intellexit pōtifex ſanctus
ipſā viſiōez fore diuinā:q̄ dñs nō materialē:ſed eccleſiā collabētē p hūc ordinē fore erigē
dam:Idcirco pōtifex Dñicū ad ſe vocās ſtatim vna cū cōſenſu oium patrū ordinē iſtum
plurimū laudauit atq̄ approbauit ꝛ ꝯfirmauit:ꝛ iter mēdicātes ſupremū ꝯſtituit:hunc
itaq̄ ordinē veluti fluuiuz velociſſimū ex Auguſtino pr̄e nr̄o lucidiſſimo paradiſi funte
emanatū perpulchre Tygridi fluuio e paradiſi terreſtris funte emanato merito ꝯparare
poſſumus:Nā Tygris ipſe fluuius:ſm Joſephū:Dilach dr̄:qd̄ ſonat acutū:eo q̄ iter ce-
tera mūdi flumina velociſſim⁹ ꝛ Impetuoſiſſim⁹ ſit;ſic ꝛ Ordo hic iter ceteros ordies:ꝯ
hereticos q̄maxie extinguēdos ſemp Impetuoſiſſimus ꝛ audaciſſim⁹ ē habitus : Dñicus
igit ordine ſuo oi rōne ꝯfirmato deinde annis ſex ſupuixit:Appropinquāte aūt exitus ſui
die illud Joānis apl̄i verbū clamās dixit:qui ſitit ad Tygridis fluuiū velociſſimū veniat
ꝛ bibat:ꝛ qui vult accipiat aquā vite gratis:Quib⁹ dictis ſpōſus ꝛ ſponſa rn̄derūt:ꝛ dixe
rūt:Ueni dilecte mi:ꝛ ita migrauit a dñm:Ipſū aūt ordinē poſtmodū Raymundus Bar
chinonēſis ipſius diui Dñici conſors ꝛ ſucceſſor ac reliqui infraſcripti:ꝛ vita:ꝛ doctrina
atq̄ ordinationibus mirūimmodū auxere. Quoꝝ de numero p̄cipui fuerūt petrus mar
tir veronēſis Thomas de Aquino ꝛ vincēti⁹ inter ſāctos relati:Reliqui aūt fuere petrus
de Tarantaſia Innocētius quintus appellatus ꝛ Bn̄dictus.xi.papa;Ugo cardinalis Bi-
blie poſtillator Robertus anglicus. Nicolaus vgo Jo.dñici qui de ꝯceptiōe virginis trac
tatū edidit:ꝛ Joānes de turrecremata cardinales oēs;qui multa ediderūt:Albertus aūt
magnus Ratiſponēſis epus cū durādo petro de palude. Jacobo de voragine Jacobo de
luſana Martino qui Martinianā cōpoſuit vlrico Argentino ꝛ herbrodo Bergomenſi
epo atq̄ Antonino Archiepo florētino:Emerſere ēt iſto i ordie alij inumerabiles docto
res ꝛ ſanctiſſimi ꝯfeſſores:qui illū ,p viribus auxere quoꝝ p̄cipui fuere Rogeri⁹ ꝛ Alber
tus Brixiēſes Jo.pariſiēſis Bernardus de claromōte Gulielmus de Alcono vgo de Ar-
gētina Thomas anglicus Raynerus ꝛ Bertholomeus piſani:Uincētius Burgūdus theo
logus ꝛ hiſtoricus atq̄ alij hiſtorici plurimi:hūit q̄z hic ordo Guidonē ariminēſez. Cōra-
dum Eſculanū:Angelū de Bononia. Jacobū de beneuēto atq̄ alios propemodum inu-
merabiles;qui ſua doctrina ſuiſq̄ moribus ꝛ exemplis ordinē auxere protexere:ꝛ in fidē
cōtinuere:De quibus infra.

Hieruſalē Ciuitas hoc anno a Cordirio magni Saladini filio:obſidētib⁹ Damniatā chri
ſtianis:quinta vice funditus euertit:tēplo dñi tātūmodo integro relicto:ꝛ cū Sepulchrū 1219
dñi nr̄i Jeſu xpi violare ēt.ſtatuiſſet:p̄cibus chriſtianorū pulſatus ab ſcelere deſtitit:Ca-
pta aūt Damniata a chriſtianis i ſolēnitate purificatiōis eo ipſo anno euoluto in eiuſdem
virginis natiuitate:,p captiuorū chriſtianorum redemptiōe barbaris reddita fuit.

Ludouicus philippi frācoꝝ regis fili⁹ pr̄e hoc āno defūcto i eius locū ſuccedēs regnauit.4
ānis:Hic.n.reḡ ſuſcepto ſtatiz teſtamētariā pr̄is ſui voluntatē adimplere curauit:Qui.ſ. 1223
pr̄ Joāni Angloꝝ regi nup e hieroſolimitana expeditiōe reuerſus ſexaginta milia libraꝝ
argēti pariſiēſiū reliquerat:ꝛ totidē militie tēpli:Tātūdēq̄ magr̄o hoſpital' hieroſolime.

Ordinē ēt Minoꝝ hoc anno.3.kl'as decēbris honorius pōtifex difficilime tādem ꝯfirma-
uit:Nouerat eni antiquus hoſtis hūc ordinē i eccl'ia dei admodū ,pfuturū: Et propterea 1224
multū illi obſtitit:vt ad nihilū tandē redigeret:Nā cū ꝛ ipſe ordo ex Auguſtino optimo
funte tāq̄ fluuius emanauerit merito Euphrati fluuio ipſū ꝯparandū puto:ꝛ quidē pul
chre;Euphrates eni frugifer ſonat;ꝛ iter ceteros terre fluuios memoratu plurio celebris

habet: Sic & ordo iſte: licet inter mēdicātes ſicut Euphrates inter quattuor flumina vltimus
cenſeat: attamē & numero & fructu plurimo memoratu celebris habet: Hūc itaqꝫ ordinē
diuus ipſe Franciſcus tāquā voluptatis ortū mlto labore plātauit: in q̄ vt quietius & ſecu
rius a mūdi fluctibus ſelongatus ſoli deo vacare poſſet: ipe Frāciſcus beatiſſimus primo
introiuit: vt reliquos ſpiritualibus & doctrine gratie aquis irrigaret: Ibidē ergo cōſtitut⁹
diuino afflante ſpiritu celeſtem: vt ita dixerim: vite formā ac Regulā ꝯpoſuit: atqꝫ deſcri
pſit: ſeruādāqꝫ filios ac cōfratres ſuos verbo pariter & exēplo edocuit: Regula aūt & vita
fratrū Minoꝝ: vt ipſe ait: hec ē: dn̄i nr̄i Jeſu chriſti ſanctū euāgeliū obſeruare viuēdo in
obediētia ſine ꝓprio: & in caſtitate vſqꝫ ad mortē: Et cū innūerabiles ex hoc ortulo emer
ſerint viri: qui ipſū & ſignis: & virtutibus ac dignitatibus & doctrinis illuſtrauerint breui
tati ſtudētes cū (omiſſis reliquis) ad ordinis dignitatē exornādā hos ſctōs hoc i loco ꝓme
morarī dignū puto: Genuit eni hec ipſa ſancta religio & ordo Ludouicū epm. Antonium
vlyxbonēſem Bonauēturā cardinalē & Bernardinū Senēſem i cathalogo ſctōꝝ relatos
Sed & Nicholaum eius noīs quartū Alexādrū quītū & Sixtū quartū pōtifices maxios:
De quibus oībus & alijs infra locis ſuis latius dicemus.

Clara virgo ſctiſſima & memoratu digniſſima diui Frāciſci diſciplis & exēplis i diuino ope
1225 plurimū erudita: his potiſſimū tēporibus apud Aſſiſium vrbē ſuā virtute ſctitatis & gra
tie multo i ꝑcio habita: & ipſa tāqꝫ Apis argumētoſa vberes & melifluos virginū fructus
in dn̄ico agro cū diuo ipſius prē franciſco ꝓducere ſategit: Cuius fama & virtutib⁹ pmo
ti honorius & Gregorius ſūmi pōtifices eam honoribus & gratijs adiuuare ꝓ viribus ce
perunt: Et cū ſanctiſſime vſqꝫ ad vite exitū vixiſſet. Alexāder quartus poſtea in ſanctoꝝ
cathologo eā aggregauit Et eius diei feſtū pridie idus Auguſti celebrari mandauit.

Helyſabeth q̄ vngarie regis filia Lathigraniqꝫ Turingie Comitis vxor: & ipſa ꝑ id tēpus
a Gregorio poſtea pōtifice bonis virtutibus erudita tot operū bonoꝝ manipulos protu
lit: quot ab eo ſemina ſuſcepit ꝑceptoꝝ: que xpo Jeſu copulari deſiderās terreni ſpōſi cō
ſortiū declinauit: & mūdane glorie depoſitis veſtimētis: ꝯtēptaqꝫ diuitiaꝝ ipſius iactātia:
ſe mundo prorſus fecit ignobilē: Ac tāqꝫ Cananea de fluxu terrene ſolicitudinis liberata
totis viribus pietatis opibus ſe cōtulit: i quibus optime vſqꝫ ad mortē pſeuerās: nō ſine
ſctitatis opinione in pace quieuit: Quāobrē & ipſe Gregorius nonus ipſam in ſanctarum
numero aſcribi & aggregari voluit: & eius feſtū. 13. klās decembris celebrari precepit.

Jacobus tepullus. 46. venetorū Dux hoc anno petro ziano Duci ſuffectus ducauit annis.
20. & meñ. 8. Uir ſane deo & hoībus carus. Juſticie amator: & pacis auctor & cōſeruator:
Religioſorūqꝫ viroꝝ munificētiſſim⁹ atqꝫ ꝓtector. Quāobrē & frēs ꝑdicatores atqꝫ Mi
nores ſūmo cū deſiderio ac voluptate i vrbe introduci curauit & eos mira liberalitate fo
uit atqꝫ ꝓtexit. In cuius rei ſignū Baſilicā ſanctoꝝ Joānis & pauli martirū ſumptuoſis
opibus in formā q̄ nūc cernit ꝓprijs Impenſis redigere fecit: & eā ordini ꝑdicatoꝝ excol
lēdā cōceſſit: In cuius valuis ſuū tādē corpus ſepeliri ꝑcepit. Huius quidē ꝑcibus Sena
tus venetus. 25. triremes: Cōſtantinopolitano Imperatori ꝯ vatarū grecū miſit qui ſupe
rato hoſte quattuor & viginti de eius claſſe itercepit: & vrbē obſidione liberauit ꝓpter qꝫ
Imperator in retributiōis ſignū ꝯfeſtim Senatui Spongiam & lanceā: quibus dn̄s & ſal
uator nr̄ Jeſus xpus: hinc potatus inde vulneratus fuit ac Crucis ipſius maximā partez
dedit: & ingentē pecuniā ab Senatu ſuſcepit: Hic cū Gregorij partes ꝯ Federicū Impera
torē tueret: ab eodem oppreſſus & maximis calamitatibus affectus fuit.

Regorius. 9. papa natiōe Anagninus de ꝓſapia Innocētij tertij pape honorio pōtifi 187
6426 1227 ci hoc āno ſuffectus ſedit annis. 14. & meñ. 3. Hic ſuſcepto pōtificatu honorij ꝑdeceſſo
ris ſentētiā in Federicū ꝓlatā ꝯfirmauit: qꝫ ad recuperādā hieroſolimā ꝓficiſci nollet: ꝓp
qd̄ ipator Inimicitias aduerſus pōtificē ſtatī ꝯſtituit maxias: & exercitu ꝯparato i eū mit
tit eūqꝫ i vrbe obſidēs: et magnā patrimonij partē occupauit ac Romanos pene oēs pe
cunia corrupit: Bonis itaqꝫ tpl̄alibus pōtifici deficiētibus ipſe delatis ꝑ vrbē ſuppliādo

aploꝝ capitibus pplm ad cōmiſeratiōem i ipſū cōmouit ac ſic tumultuātes Romanos in
ſuā ſententiā traxit: ⁊ adeo vt eos Impulerit ꝓ eccleſia ⁊ pōtifice crucē ⁊ arma ſuſcipere ac
venientē īpatorē ab vrbe ſūmouere: Federicus aūt Jra pcitus multos captiuos varijs cru
ciatib' interfecit: ac multas eccl'ie vrbes diripuit: ⁊ eaꝝ muros euertit atqꝫ alia loca ferro
⁊ flāma vaſtauit: Quāobrē Gregorius de abrogādo Federico ꝯciliū celebrauit: Sꝫ re ab
ipſo Federico cognita vias oēs terra mariqꝫ ꝑcluſit: Et quoſdā cardinales ac ꝑlatos ad'
iuuātibus piſanis ſuis in mari cepit ⁊ in carcere cōiecit: Qua ex re tm̄ dolorē Gregorius
cōtraxit: vt nō diu poſtea ſupuixerit: Hic itaqꝫ heliſabeth vngarie regis filiā Dn̄icumqꝫ
predicatorū ducē ac Antoniū ordinis minoꝝ frēm vltimo ſui pōtificatus anno in ſctōs
retulit: Genuenſeſqꝫ ac venetos ad cōcordiam reuocauit vtqꝫ deinceps in bellis gerendis
vtriſqꝫ Impenſe cōmunes eſſent: ⁊ ſigna vtriuſqꝫ viciſſim ferrēt: Qui tādē multis quaſſa
tus erumnis ⁊ laboribus. 14. ſui pōtificatus anno moriť.

Terremotus maximi eo anno repente exorti ⁊ adeo grandes: vt in montibus Saluijs ad 1228
quinqꝫ hominū milia periſſe dicant: Quo quidē anno Friſia regio a maritimis fluctib'
pene tota ſubmerſa eſt: vbi ad centum hominū milia demerſa referant.

Ludouicus ꝑdicti Ludouici regis filius hoc anno cū. 14. eēt annoꝝ Francis regnare cepit
⁊ regnauit annis. 41. Hic cū chriſtiane religiōis ardētiſſimus emulator eēt qui nil cogita- 1230
bat ſapiebat vel loquebať aut operabať niſi que dei ſūt. Ideo (vt vincētius gallus refert)
vigeſimo regni ſui anno copioſiſſimū exercitū ꝯgregauit: ⁊ vna cū Roberto ⁊ carolo frī'
bus ſuis ꝯ̄ Saracenos nauigauit ⁊ cū in Syriā ꝑueniſſꝫ: ſtatiꝫ Damniatā difficilimo pre
lio obtinuit: eaqꝫ capta: ēt cū eiſdē Saracenis varijs ꝑlijs ꝓſpere geſſit: tādē ⁊ ipſe ab eis
ſupatus ⁊ captus Damniatā ꝓ eius redēptiōe reddi opus fuit: Cū aūt liberatus fuiſſꝫ: ēt
ſepius ⁊ ſepe cū eiſdē ꝓſpere dimicauit: morbo tādē in exercitu eius ꝑualēte ipſe vna cum
Joāne filio ac Martino p̄iarcha: ac ēt nōnullis regni ſui ꝓceribus iterijt: Qui dū infir'
mate grauatus lecto decūberet: Gr̄as deo agens ꝓ ſe ⁊ ꝓ exercitu ſuo orabat dicēs: Fac
nos queſum' dn̄e de' ꝓſpera mūdi deſpicere: ⁊ nulla ei' aduerſa formidare: Indeqꝫ Eſto
(inquit dn̄e ꝓpitius plebi: ⁊ quā tibi facis eē deuotā benigno refoue miſeratus auxilio:
poſtremo dū morti appropinquaret ſuſcipiēs i celū dixit: Introibo in domū tuā: ⁊ adora
bo ad tēplū ſāctū tuū: ⁊ ꝯfitebor noī tuo: Quibus dictis beatū celo reddidit ſpiritū: Quē
⁊ poſtmōꝫ Bonifatius octauus auditis eius frequētiſſimis miraculis merito īter ſanctos
ꝯfeſſores retulit: Eo nāqꝫ mortuo Carolus eius frater nihilominus ꝯ̄ Saracenos claſſeꝫ
nō modicam cū ſubſidiarijs legiōibus i Aphricā ꝑduxit: Sed cū vi peſtilētie cepta ꝓſe'
qui nō poſſent quibuſdā ꝯditiōibus Saracenis Impoſitis re infecta domū rediere.

Uiri diſciplinis excellentes.

Antonius p̄ria hiſpanus vlixbona Ciuitate oriūdus ordiniſqꝫ minoꝝ frater: vir vtiqꝫ ſan
ctus ⁊ multis virtutibus adornatus: hoc āno patauij infinitis clarus miraculis moriť: ⁊ 1231
a Gregorio ꝑdicto pōtifice eas obres ſtatiꝫ i ſanctoꝝ ꝯfeſſorū ꝯſortiū referť: Et cū iter re
ligioſos non ſolū ſue etatis: ſꝫ prioꝝ ſeculorū oibus lr̄is ornatiſſimus habereť: ſacrarum
lr̄arū Archa cognominari meruit: Et cū Tholoſe Bononieqꝫ ac patauij diu Theologiā
egregie docuiſſet: Sermones de huius modi re nō paucos ediidiſſe referť.

Accurſius natiōe Florentinus ꝯſultiſſimus vir ſuperioris Azonis doctoris auditor hac tē'
peſtate: vt ipſemet in Autentica ꝓteſtať: floruit: Qui cū bonaꝝ artiū ſtudijs ornatus eēt:
ac ēt ſapiētia reipu. gubernāde plurimū inſignitus habereť: Totum Juris Ciuilis corpus
primus gloſis ornauit ⁊ explanauit.

Bartholomeus Brixianus clariſſim' Decretoꝝ doctor ⁊ ipſe tp̄ib' clarus exiſtēs Additio
nes ad Decreti gloſas eo ordine quo nunc habemus fecit: Et nōnullas diſputatiōes i De
cretaliū libris cōpoſuit que rem ipſam mirifice aperiūt: ſicut ipſe in qōnum ſuarum prin
cipio teſtatus eſt: Scripſitqꝫ preterea Ep̄larū volumen ac chronicarū de Italie vrbibus:
⁊ quāmaxime de Brixia ⁊ Bergo mo.

Godefredus pr̄ia Beneuētanus doctor celeberrimus Azoniſq; auditor hac ipſa tēpeſtate: cū vtriuſq; Juris eruditiſſimus doctor eēt in eiſdē egregiū ⁊ vtiliſſimū opus ꝯpoſuit.

Hugo Barchinonēſis ordis p̄dicatoꝝ general' magiſter ⁊ ſctē ſabine Cardinal' p̄ſbiter: vir morū ⁊ doctrina ac vite ſctitate ꝯſpicuus p. hoc ipſū tēpus Gregorio pōtifici i quinq; Decretaliū libris ꝯponēti ⁊ laborāti auxilio plurimū fuit: ⁊ eos in formā redegit: Ac p ſe in Biblya gloſas pulchras addidit: ⁊ Sūmā de caſibus putilem ꝯfecit ac alia quedā ſcripto mādauit: Qui ⁊ ſi Cardinalatus dignitate ſublimatū ſe cerneret nō tñ ob ipſā dignitatez a priore religiōis vita vnq̄ diſcedere voluit: Sz cū boni ꝓpoſiti obſuātiſſimus foret: etiā religiōis ordinatiōes ⁊ ꝯſtitutiōes ſub regulari obſeruantia in ordinē extātē redegit.

Hanibal quidā Ro. ſacerdos e gēte hanibala ort' vir doctus ⁊ calidus atq; hereticus hoc
1233 anno Rome ſua hereſi fretus tātas i pplo Ro. ſeditiōes ſuſcitauit quātas vnq̄ vllo tp̄e: hic calidiſſimus vir cū nōnullis ſacerdotibus male cū eo ſentiētibus auctor fuit vt pplus Ro. in eccleſiā dei ⁊ pōtificē romanū ꝯiurarēt: Sz diuina vltio cito hoc mō eū ꝯpeſcuit: Quia ſtatim Tyberis fluuius ſupramōz excreſcens multa romanis itulit damna ⁊ tanta mox peſtis ſubſecuta eſt: vt decimus quiſq; vix ſupfuerit: Uerū cū pōtifex poſt peſtē Romā rediſſet pplo Romano ignouit: ⁊ hanibalē ipſū e Senatorio ordine deiecit: cōctoſq; de hereſi ſacerdotes ad ſaniorē partem venire curauit.

1234 Ezelinus ⁊ Albertus frēs de Rumano Marchie taruiſiane oppido ex Alemania orlundi viri potētiſſimi atq; apud Federicū ceſarē honorati: hoc āno cū primū ſupra quadrageſimū vite ſue Ezelinus ageret annū acceptis a Federico ipſo Ceſare copijs magnā i Citra padana lūbardia: ⁊ Romādiola ꝯparauit tyrānidē: Nā cū Carariēſes nobiles ex Baſſiano oppido: ⁊ Eſtenſes Marchiōes ex agro patauino ac Mōticellos ⁊ ſcti Bonifatij Comites ex verona ⁊ ei' agro pellere ⁊ extinguere ꝓpoſuiſſz: p̄ i Comitib' ſcti Bonifatij duxit ⁊ eos fugatos veronā obtinuit. Qua capta celeri curſu i patauinos mouit: ⁊ Sylicis Arcē pugnaciſſimā occupauit eaq; obtēta ēt patauio p ꝓditiōem potitus ē ex qua ſtatim p̄ſtātiores expulit familias iter quas cū carariēſiū familiā primariā hr̄et ſuſpectā multos ipſius nece multoſq; exilio dānauit atq; eorū paruulis teſticulos ⁊ oculos amputauit ⁊ effodit: ⁊ vt terrorē oib' incuteret ēt eoꝝ Mulieribus nobiliſſimis mām̄as demutilauit: ac nullis Innocētie locū reliquit pp q̄ vrbe effugiētes ſparſim p orbē errauere: Quidam (vt aiunt) in Bergomēſiū alpibus diliteſcētes oppidulū ſeu Ruſculū Carariā extruxerūt: Quibus male geſtis ēt vincētiā pari terrore ſuo adiecit iperio: Indeq; cū Cremonēſibus. Mantuanis ac Ferariēſib' federe inito peperciſſz: aduerſus Tiſonē Brixiane vrbis dn̄m ſeu primariū pugnauit ⁊ eo breui ſupato ⁊ iterfecto: ēt ipſius vrbem obtinuit: In q̄ua ea crudelitate deſeuit: vt p̄gnātes multas exſcindi infantulos ꝯcremari viciariq; virgies oēs demū ꝓ poſſe iterfici iuſſerit: Eoq; tumulto i ipſa vrbe effracta ſunt tēpla ⁊ eoꝝ bona ⁊ donaria fuerūt direpta: verū vigeſimo ſue tyrānidis āno cū oēm ferme venetiā ꝓuītiaz crudelē imodū dilaceraſſz: ⁊ ēt Mediolanū vrbē regiā ac potētiſſimā ſibi ſubicere tēptaſſet. Oēs vicine ciuitates pp ipſius ſeuitiā ⁊ crudelitatē cū Mediolanēſib' fedus inierūt: Quo audito Ezelinus cū ingēti exercitu Abduā fluuiū repēte traiecit: ⁊ Caſſianū agruz vaſtauit ꝓ q̊ Martinus Turrianus ⁊ ipſe i Mediolano primarius furore accēſus cū reliquis ſocijs ciuitatibus arma Jungens in Ezelinū duxit: ⁊ ipſū e finib' ꝓpellere annixus eſt Et cū eo pluries dubio marte pugnaſſz: tādē eū i turpiſſimā fugā ꝯuertit ⁊ vniuerſuz eius exercitū diſſipauit ⁊ multis ipſius ſatelitib' iterfectis: ēt ipſū Ezelinū turpiter vulnerauit. Quo vulnerato ſe apud Soncinū oppidū deferri fecit: vbi deſperatiōe ductus aiaduertēs caſū ſuū vulnus ſuū manib' diſcerpēs vitā euomit miſerā Ac ſic anathemate ⁊ deſperatiōe dānatus Corpus ſuū ibidē extra Eccleſiā honeſto ſatis Sepulchro ſepultū eſt: Ciſalpine aūt Ciuitates oēs ex peſſimi tirāni morte ⁊ in libertatē erecte ſtatim aduerſus Albertū ei' frēm apud Taruiſiū dn̄antē exercitū vnanimiter duxerūt: Et capta Ciuitate illū vna cū vxore ⁊ ſex filijs ac duabus filiabus turpiter iterfecerūt: Et filij p̄ a Taruiſinis

Ciuibus ante prẽm trucidati vxoꝛ ꝛ filię ꝯcremate: Ipſe demũ funeſtiſſimus vir mẽbꝛatim ꝯciſus ẽ: Ferũt aũt hũc Ezelinũ ex materna linea ab Rabioſoꝝ Comitũ Ethꝛuſca familia atqꝫ ex Ezelino pr̃e tertio cui cognomentũ fuit Monacho oꝛiginez duxiſſe: Cuius ẽt pr̃ Ezelinus ſecũdus fuit: quiqꝫ ꝛ ipſe pr̃em habuit Ezelinũ ꝺe holandia theutonicoꝛũ familia: qui ſub Othone tertio in Italia oꝛdines duxerat: Idem nãqꝫ Ezelinus ꝓpter ſeuiſſimas crudelitates a ſe geſtas recte ſe rabioſoꝝ ſtirpe natũ fuiſſe ꝓteſtatus eſt.

Turrianoꝝ pꝛincipatus hic incipit

Joãnes mediolanẽſiũ Ciuis ex vetuſtiſſima nobiliqꝫ turrianoꝝ familia natus hoc anno: tãq̃ pꝛimariꝰ: cũ p ãnos multos ea in vꝛbe odia inteſtina aluiſſꝫ: Mediolani vꝛbis ipſo potitus ẽ: ꝛ regnauit ãnis.15. Qui vt dominio lõgius potiret̃ i dies pleroſqꝫ ex nobilioꝛibus: ꝯfictis criminibus: accuſabat: atqꝫ ita alios iugulabat alioſqꝫ: ꝛ pſertiꝫ vicecomites: vꝛbe pellebat verũ cũ in Federici exercitu iperiũ duceret ãno ſalutis nr̃e.1251. Ceſarẽ ipꝫ i parmẽſem vꝛbẽ ducere exercitũ ſuaſit: quã cũ biẽnio obſidẽs crudeliſſime laceraſſꝫ: ea ũpẽtibus legato aplico ꝛ Mattheo mediolanẽſi: qui i ea pſidio erat: cũ reliquis parmenſibus adeo ſtragẽ maximã Federico ꝛ eius exercitui itulerũt: vt Federico cũ exercitu fugato iſtũ Joãnẽ iterfecerint: q̃ iterfecto federicũ cũ ſuis germanis fugiẽtẽ vſqꝫ ad victoꝛiã nouã Ciuitatẽ a ſe nup ꝯditã parmẽſes pſequi nõ deſtiterũt: Ingreſſiqꝫ nouã vꝛbẽ: ꝛ crudeliſſima occidiõe de Germanis edita Ea cũ oĩbus opibus ꝛ quidẽ pcioſiſſimis legatꝰ ꝛ Mattheus potiti ſũt: In ipſa nãqꝫ vꝛbe inter cetera: Coꝛonã maximi pcij: ꝛ multa aurea vaſa parmenſes ſuſtulere: Federicus aũt fugiens in agrũ Cremonenſeꝫ ſe ꝯtulit neqꝫ auſus eſt vꝛbẽ intrare: eoꝝ q̃ ipſius Ciuiũ magnus numerus apud victoꝛiam interfectus fuerat.

Decretaliũ libꝛi quinqꝫ ad ſiltudinẽ quiqꝫ coꝛpoꝛis ſenſus hoc anno a Gregoꝛio pontifice maĝ (Raymundo Barchinonenſe adiuuãte poſt Innocentiũ tertiũ) in oꝛdinez redigunt: 1237
ꝛ in quinqꝫ partes diuidunt: In quaꝝ pꝛima. De ſumma trinitate ꝛ fide catholica. Deqꝫ ꝯſtitutiõibus. De reſcriptis ꝛ de Judicijs eoꝛũqꝫ officijs tractat: In ſecũda vero De Judicijs ꝛ cohoperantibus ad Juditia: In tertia aũt De vita ꝛ honeſtate clericoꝝ: In quarta ꝙ De ſpõſalibus ꝛ matrimonijs: Demũ in quinta de criminibus ꝛ penis tractat eoꝛum. De quibus hi extant verſus.

Pꝛima pars officia parat eccl̃ieqꝫ miniſtros,
Altera dat teſtes reliqua iudicioꝛum
De rebus tertia ꝛ vita pꝛeſbiterum
Dat foꝛmam rite nubere quarta docet
Ultima de vitijs: ꝛ penis tractat eoꝛum:

Guelphoꝝ ꝛ Gibellinoꝝ oꝛtus

Guelphoꝛũ ꝛ Gibellinoꝝ pnicioſiſſima ꝛ diabolica noĩa ad totiꝰ Italie iteritũ p hec tẽpus ex duobꝰ alemanis fribꝰ tumultuãtibꝰ adinuicẽ Romano põtifice ꝛ Federico ĩpatoꝛe ab 1238
ipſo Ceſare ꝛ pditiſſimo hoĩe piſis hoc mõ iuẽta fuiſſe ꝯſtat: Cũ eni federicus Ceſar Gregoꝛiũ põtificẽ hoſtili aĩo iſequeret̃: ꝛ oẽs Italie Ciuitates pp hoc i tumultu exiſterẽt-caſqꝫ diuiſiſſꝫ: Scire volẽs Ceſar qui ſecũ: ꝛ qui cũ põtifice ſentirẽt: Nõ mõ Ciuitates veꝝ ẽt ꝛ Caſtella ac familias: ꝛ vt ita dixeriꝫ: filios cũ pr̃e necnõ ꝛ frẽꝫ cũ frẽ tũ pꝛimũ i duas diuiſit partes: Et hec quidẽ noĩa apud piſtoꝛiẽſes pꝛimũ audita ſũt: Cũqꝫ alteri factiõi quidã noĩe Guelph. alteriqꝫ Gibel theutonici frẽs fauerẽt: Guelph eiꝫ eccl̃ie fauebat ꝛ gibel iperio ab ipſis duobꝰ deiceps huiꝰ pniciei noĩa indita ſũt: Unde Floꝛẽtini põtifici fauẽtes nobiles ſuos Gibellinis partibꝰ fauẽtes i exiliũ mittũt: Quo facto piſani: qui iperio fauebãt ꝛ ipſi eueſtigio Guelphos vꝛbe ſua ꝓpellũt: quarũ exẽplo multe Ciuitates itidem fecere: Senẽſes aũt Floꝛẽtinoꝛũ odio: ꝛ Aretini puſinoꝝ ſiſr p federa ſe ſb̃miſerũt: Piſani vero ipatoꝛis pñtia ꝛ beniuolẽtia tumidi: cũ didiciſſent ab ipatoꝛiſ exercitu Mediolanũ ꝛ reliquas Ciſalpine ciuitates pter Bononiã ꝛ parmã captas ꝛ vaſtatas fuiſſe: ac multos eoꝛũ nobilioꝛes i Siciliã exilio actos ſtatiꝫ cẽtũ triremiũ claſſeꝫ aduerſuſ Genuẽſes armauere: q̃ ab ipſis Genuẽſibꝰ apud Coꝛſicã fugata i poꝛtũ ſe recepit: Ueneti qui claſſem i auxiliũ Genuẽſiũ parauerãt polamqꝫ piſanoꝝ ditiõis vꝛbẽ muris i aliqua parte aperuerãt: Cũ aũt apud Dirachiũ victoꝛiã Genuenſiũ intellexiſſent: reuerſi polam igni ferroqꝫ vaſtant.

Quanta nāq3 mala ꝛ damna ac cedes hec peſſima noīa toti Italie intulerint. Ruine Ciuitatū Caſtroꝝq3 necnō ꝛ familiarū multarū ꝯſumptio vndiq3 indicant: Et vtinā ſaltim nr̄is tpr̄ibus extincta fuiſſent: De huiuſmodi peſte Baldus Juriſcōſultus tractatū edidit.

Balduinus.5.ex gallis Cōſtātinopolitanus īpator: hoc anno mortuis prius petro Altiſio
1240 dorēſe Theodoroq3 ac Joāne īpatorib⁹: ꝛ ipſe Cōſtātinopolitanū īperiū ſuſcipiēs īpauit annis.20. Hic cū biēnio īperiū tenuiſſ3: egreq3 ſe ab hoſtib⁹ tueret: erarīj inopia ꝯpulſus venetis ꝑpriū filiū ob es mutuo acceptū pignore dedit: ꝛ Lanceā Spōgiāq3 xp̄i eadē ſb ꝯditiōe tradidit: quas poſtea Ludouicus fracoꝝ rex cū ipſe Balduin⁹ redimere nō poſſ3) ab ipſis venetis pmittēre Balduino redemit ꝛ i Franciā pduxit: verꝫ ēt ꝛ hic Balduinus plūbū ex ſacris edib⁹ Cōſtātinopolitanis ablatū eiſdē ēt vēdidit: Defuncto aūt Gregorio pōtifice cū nulla ei eēt ſpes recupande hieroſolimitane vrbis cū Toleſano Comite i Italiā ad Federicū (qui tū parmā obſidebat) venit: ꝛ tm̄ pcib⁹ valuit: q̄ īpator Cardinales captos dimiſerit: Deide cū nil ꝑficeret Cōſtātinopolim redījt: ꝛ tādē a paleologo greco pulſus fuit: Ac ſic i iſto: latinoꝝ īperīj apō grecos finis fuit: qō p ānos.58. ꝯtinue poſſederūt.

6440 1241 Celeſtinus.4.papa pr̄ia Mediolanēſis gēte nobili Caſtelliona natus. Gregorio pōtifici hoc anno ſuffectus ſedit tātūmō dieb⁹.18. ꝛ poſt ſedes vacauit meñ.21. cū p captu- papa.188.
ram Cardinaliū electio dilata fuiſſ3: Hic itaq3 vir vita ꝛ ſciētia ac prudētia inſignis plurimū fuit: Cuius ſentētia hec fuit: Difficilius: inquit: i ſecūdis rebus: q̄ inaduerſis eē moderatū: Hic tm̄ eloquētia valuit vt Federicū: dimiſſa ecclia: ꝯ Mauros transferate īpulerit quāuis in ſentētia nō māſerit: quia ſtatim in Italiā nō ſine mag̃ dedecore redījt: Dum ei3 Federicus ꝯ Mauros acceſſiſſ3: Celeſtinus vita deceſſit: ꝛ ſic ille incepta dimiſit.

1242 Sarmate qui ꝛ Tartari ppl̄i: hoc anno ex ꝑfundo paludis Meotidos igēti multitudie fines ſuos egreſſi: agmine bipartito Europā ꝑ deide Aſiā ꝑuadētes oīa cedibus ꝛ rapinis repleuerūt: S3 qui Aſia3 petiere Georgiani ſupiorē Armeniā ꝑuagati Iconiū vſq3 turcorum regiā ꝑuenere: Alia vero man⁹ Batone duce poloniā ꝛ vngariā populati i Germanos defluxere ꝛ multis cladib⁹ eas ꝑuintias affecere: hos dixit plini⁹ i.6.nālis hiſto. fuiſſe Medorū ſobolē: Et hi ppl̄i vt idē plini⁹ li.4. ait ex ꝑfundo paludis Meotidos icipientes regiōem verſus Boreā itinere dierū.15. incolebāt exilem tm̄ ac tenuem: Sed felicibus ac infelicibus arboribus refertiſſimā: Florius tm̄ in.3.li. ſuo dicit nihil preterniues ꝛ raras ſiluas eos habere: quibus eſt tanta barbaries q̄ pacem nō intelligant.

6443 1244 Innocētius.4.papa Symbaldus antea vocatus gente Fiſchea Comitū lauanie pr̄ia Genuēſis tādē Cardinalibus a Federico detētis i libertatē redactis Anagnie pontifex papa.189.
creatus ſedit ānis.xi.meñ.5. ꝛ dieb⁹.6. Uir quidē doctiſſim⁹ ꝛ aī ꝑvirtute pſtātiſſim⁹: Cui⁹ electiōe3: eā obrē: Federico ingratā fuiſſe tradūt: quāuis amiciſſim⁹ ante electiōem fuiſſet: ꝯgratulātibus rn̄dit: Bonū ē Cardinalē amicū i acerrimū hoſtē Ro. pōtificē permutaſſe: Hic itaq3 pōtificatu inito: Balduino grecorū iperatore iteruenięte de ineūda pace cū eodem federico mentionē fecit. S3 cū didiciſſ3 ſibi ab eodē Federico inſidias paratas eē ſubito Genuā cū triremibus duabus ꝛ.20. (a pciuibus ſuis miſſis) ꝑfectus ē: vbi mag̃ oiu3 applauſu ſuſceptus: inde i Frāciā nauigauit: Exceptuſq3 ſūma cū veneratiōe lugdunū petījt ibiq3 Cōciliū celebrauit anno.ſ.1249. In q̄ oiu3 ꝯſenſu Federicū īperio ꝛ regio titulo priuauit: pp q̄ Federicus Ira pcitus edes villaſq3 cognatorū Innocētīj diripuit ꝛ euertit: Inde maiori rabie ſuccenſus ad arma ꝯuerſus: ꝛ pycenū vmbriamq3 ac ceteras ꝑuincias Ecclie ſubditas a pōtifice diſcedere fecit ac Bononiā ſtudio priuauit: qō paduā trāſtulit: Cūq3 tādē Federicus vita functus eſſet: ꝛ ob eius mortē bella in Italia plurimū extincta fuiſſent: hedmūdū Cantuarienſem epm̄ ꝛ petrū pr̄ia veronēſe3 ordinis pdicatoꝝ nuper ab hereticis iterfectū ibidē in ſctōꝝ numero redegit: Idē fecit de ſctō Straſlao Carconēſi epō ab iniquo pricipe perempto: qui i vita ꝛ i morte miraculis claruit: Cui⁹ decretū fuit: vt octaua natiuitatis virginis Marie ſingulis ānis ppetuo celebraī: Cardinaliū ſedes ia3 pridē vacuas viris optimis repleuit: Quibus ꝛ mādauit cū i publicum equitarent rubeo

Salero vterent᷑: q̄ nūcuſq̃ ſeruatū ē: Deniq̃ cū Romā veniſſ;: inde a ꝓcerib᷒ regni Si/ cilie vocatus. Neapolim perijt: vbi benignīſſime exceptus aliquādiu ibidē īmoratus ē: Et dū ſperaret toto regno breui potiturus illic obijt atq̃ ibidē in baſilica beati Laurētij ſe/ pultus ē: hic itaq̃ doctiſſimus vir īter cetera ſue doctrine monumēta Apparatū ſup De/ cretalibus edidit celeberrimū Alium ite; Apparatū cōpoſuit: quē Autenticas vocauit: Inſuper De Juriſditione Imperij ꝛ auctoritate pontificis ꝯ petrum vineam ſcripſit: quē librū Apologeticū noīauit: Sororibus q̄ʒ ſancte Clare Regulam cōpoſuit pulchrā: quā eiuſdē ordinis vltramontane Sorores coīter ſeruant: Ordinē aūt noſtrum Eremitarum diui Auguſtini ꝛ reliquos Mendicātiū ordines plurimum dilexit: ꝛ eos quidē apoſtoli/ cis fauoribus: priuilegijs ac miris beneſitijs quoaduixit proſequi nō deſtitit: vt eoꝝ indul tis optime patet.

Imperatoris abrogatio.

Federicus Ceſar hoc āno apud lugdunū gallie Synodo ab Innocētio pōtifice hita ꝓpter ꝯtumatiā ꝛ pōtificū pſecutiōem oium ꝯſenſu iperio ꝛ Regnis Sicilie ꝛ Apulie priuatur: poſt cuius depoſitionē: vacauit iperiū annis. 18. Alemani eiꝫ principes Federico depoſito Altigranū Turingie principē mox Romanoꝝ Germanorūq̃ regē deſignarūt: Quē Con radus adoleſcēs Alemanie Rex a Federico genitore pridē inſtitutus regni poſſeſſione ar/ mis prohibebat: quem tū multi cruce ſignati iuuare curabāt: Cui breui mortuo Guliel/ mus ſuffectus ē vꝫ Olandie Comes: Sꝫ ꝛ hic dū ꝯ Friſones Impudētius pugnaret occi/ ſus eſt: Quāobrem decē ꝛ octo ānis vacauit Imperiū. 1246

Marinus Maurocenus. 6. ꝛ. 40. venetorū Dux. Jacobo teupulo Duci hoc anno ſuffect᷒ ducauit annis. 3. ꝛ meñ. 7. Uir certe glīa diuitijſq̃ ac oī generoſitate ſplēdidus atq̃ orna tus necnō Juſtitie amator ꝛ cultor ac doctoꝝ viroꝝ emulator: Qui cū doctiſſimus ꝛ elo quētiſſim᷒ hitus eēt: doctrinā cū prudētia ꝛ religiōe ꝯiūgere volebat: Cuius quidē acta ai magnitudo preſe tulit: Adeo enim integer erat: vt ſemp in partiēdis reipu. dignitatibus ꝛ honoribus quātū licuit oībus coīs eē voluit: Eius aūt rogatu Innocētius primicerio ſan cti Marci ꝯceſſit pōtificalibus vti poſſe Inſignibus: ꝓpter cuius excellentiā primus Du/ cum poſt mortē cū Ducalibus inſignibus in porticu ſancti Marci ſepeliri meruit. 1247

Henricus Riuola nobilis ꝛ primarius Bergomēſiū Ciuis ſancte Romane ecclie emulator ꝛ fidelis hoc anno a Federico Ceſare cū vniuerſa generis ſui familia p factioneꝫ vrbe ꝓ/ pellit᷑: ꝛ ꝛ bona ſua oīa ꝯfiſcant᷑: Qui ad pōtificē ꝯqueſturus accedēs īgēti beniuolentiā exceptus ē: Hoīſq̃ preſtātia atq̃ virtute a pōtifice cognita multis muneribus ab ipſo do/ natus ēt Mantuane vrbis Ecclie noīe prefectus ꝛ pretor deſignat᷑: ſuſceptoq̃ vrbis regi mine cum in rebus bellicis ēt exercitatiſſimus eēt: vt cognouit Ezelinū predictū tyrannū Guelphos Brixia expuliſſe: ꝛ agrum Mantuanuꝫ crebris excurſiōibus ꝛ direptionibus plurimum deuaſtare vrbemq̃ Mantuanam arctiſſima obſidione obſidere velle: Cōgre gato Ciuium ſuoꝝ exercitu nō paruo: ꝯ ipſum Ezelinum apud hoſtiliaꝫ oppidū agri ve/ ronenſis occurrit: ꝛ cōgreſſu in illū facto ipſum cum exercitu ſuo fudit: ꝛ multis ex ipſius exercitibus ceſis maximā de hoſte reportauit victoriā: Mantuāq̃ reuerſus: quoaduixit vrbem in pace conſeruauit.

Raynerus zenus. 7. ꝛ. 40. venetorum Dux: Marino Duci hoc anno ſurrogatus ducauit annis. 16. Hic primus Ducali Bireto friꝫiū aureū honeſtādi magſtrat᷒ cā addidit vrbēq̃ venetā pluribus edificijs alijſq̃ ornamētis exornauit ꝛ īter cetera pōtē ī Riuolatoq̃ ſtru xit: ꝛ plateā optime ſtrauit: eo nāq̃ regnāte cruētiſſima bella īter venetos ꝛ Genuēſes ori ri cepta ſūt: ꝓ quib᷒ Genuēſes piſanis iuncti armata claſſe venetias vſq̃ ꝓperarūt: ꝛ ve/ netoꝝ naues atq̃ littora depredātes: vrbē ēt obſidiōe arctiſſima cinxerūt: Quāobrē Ray nerius neceſſitate ꝯpulſus: cū quāta potuit manu vrbe exijt: ꝛ Genuenſes Duce henrico de Malea in prelio adoriri voluit: a quibus tādeꝫ ſuperatus ꝛ captus: pauciſſimi e ſuis ſaluari potuerunt: Raynerius aūt captiuus Genuā ꝑductus in carcere ꝯiectus ē: Ea eniꝫ clade venetorum reſpu. admodum labefactari cepit: Quia Genuenſes predicto henrico 1250

duce ſtati Cretam inſulā inuaſerūt ⁊ venetis ſuſtulerūt. Indeꝫ greci Euboiā .i. Nicropō/
tū ⁊ Cōſtātinopoli ac alia queꝫ que in grecia veneti poſſidebāt ſimilit̄ ſuſtulerunt: Ray/
nerius aūt tandē a Senatu multa pecunia redēptus: cū Venetias rediiſſet paulopoſt mo
rit̄: ⁊ apud p̄dicatores ſepulchro marmoreo ſepellit̄.
Petrus p̄ria Veronenſis egregius ordi̇ fratrū p̄dicatoꝝ declamator ⁊ catholice fidei acer/
1252 rimus defēſor: hoc āno p̄die kal'. Maij ob ipſi' catholice fidei defenſionē dū a Lacu lario
ſiue Cumano cū ſocio Mediolanū rediret apud Barlaſinā oppidū ab Arriāis hereticis
īterceptus martirij coronā adeptus eſt: ob cui' ſanctitatē ⁊ frequētia miracula ip̄m Inno/
cēti' pōtifex ſequēti āno in ſanctoꝝ martiꝝ numero aggregauit.

Viri doctrinis excellentes.

Jacobus Balduini clariſſimus legū intp̄res dn̄i Odefredi auditor his tēpib' ip̄o dn̄o Odi
fredo teſtāte floruit ⁊ multo i p̄cio fuit: Qui int̄ cetera memoratu digna ſup̄ toto Codice
Celeberrimū opus ꝯfecit.
Bernardus cōpoſtellanus ſacerdos eruditiſſimus ⁊ iuriſutriuſꝫ doctor Innocentijꝫ pon
tificis familiaris ⁊ Capellanus hoc ipſo tempe ipſius Innocentij exemplo ⁊ diligentia ex
citatus. librum in primo decretaliū mentiōe dignū edidit. quem ⁊ apparatū vocauit alia
etiā quedam cōpoſuit.
Vincētius Gallus p̄ria Burgūdus hiſtoricus ⁊ Theologus ordinis p̄dicatoꝝ frater ꝑ hoc
ip̄z tēpus claruit ⁊. Innumerabiles hiſtorias. tā morales ꝙ̄ hiſtoricas multis ſub volumi/
bus ꝯprehendit atꝫ alia multa edidit: ⁊ quāmaxie de laudib' diue acglorioſe virgis Ma
rie tractatū celeberrimū ꝯpoſuit.
Martinus Scotus Ciſterciēſis ordinis (vt aiunt) frater magne doctrie ⁊ ſingularis vite vir
ꝑ hec tempa Rome in p̄cio fuit: ⁊ hiſtoriā breuē cōpoſuit: quā Martinianaꝫ appellauit.
hāc tn̄ laudē p̄dicatores cuidā ordinis ſui Martino ep̄o tradūt.
Alexāder de villa dei ordinis mioꝝ ⁊ ſacraꝝ lr̄aꝝ ꝓfeſſor ꝑ id tēpus etiā i Grāmatica libꝝ
vulgatiſſimū ꝯpoſuit: quē Doctrinale dei noiari ⁊ appellari voluit.
Alexander de Alis pariſienſiū Irrefragrabilis ⁊ p̄cipuus doctor: ⁊ ip̄e hec tēpa clariſſima
reddidit: Qui in vltio vite ſue exitu ob eximiā dei ſapientiā ac p̄cipuā ei' deuotiōem Mi
noꝝ ordis habitū ſuſcipere voluit: Qui cū eſſet accuratiſſime doctus ex mādato Innocē/
tij pape in theologia Sūmā admōm copioſiſſimā ⁊ celeberrimā ꝯpoſuit quā ⁊ in partes
quattuor diuiſit. Inſup̄ ⁊ vniuerſum ferme vetus ⁊ nouū teſtamētum poſtilauit: ꝑꝑ quod
fons vite appellari ꝓmeruit.
Guido bonatus Aſtrologus per idem tēpus in Syderalibus diſciplinis vniuerſo occidenti
notiſſimus ⁊ celeberrimus fuit: Cui adeo ea in facultate apta fuerūt oia vt nil apud eā il/
li incognitum fuerit.
1253 Cōradus Federici ex Jola filia Joānis hieroſolimitani regis vxore fili' quē p̄r (vt dixim')
reꝝ oium heredē reliq̄rat: hoc āno e Germania ꝓfectus nullo deterit' p̄rne ꝓuatiōis exem
plo Regnū Sicilie violent̄ ingredit̄: ⁊ Neapoli accedēs cū Ciues tāꝙ̄ excoicato dedítiōez
facere recuſarēt: vrbē ꝑ obſidionē famēꝫ potitus menia ip̄ius multis i locis apperuit: Ci
ueſꝫ p̄ſertim ꝓmarios male tractauit: eo tn̄ morte ſublatus ⁊ veneno vti credit̄ extinctus
Māfredo fr̄e ꝓcurāte regnū in manu ei' reliq̄t. Hic q̄ppe indignatiōe cōmotus Capue vr
bis muros euertit: ⁊ Aq̄nū nobile oppidū incēdit.
Anciani q̄ pp̄lo Florentinoꝝ Jus dicerent: hoc eodē āno mortuo Federico ceſare creant̄ ⁊ i
loco publico collocant̄: Ipſi .n. Florētini (Federico eoꝝ inimiciſſimo q̄ plimū eos vexaue/
rat defuncto) in libertatē ſe ſe vēdicātes ⁊ guelphos ab ipſo Ceſare eiectos i p̄riam reducē
tes rempu. reformarūt: vn̄ ⁊ duodecim Ancianos creauere qui Gibellinis reſiſterent ⁊ iuſ
populo dicerent.
1254 Māfred' Federici Imp̄atoris ex ꝯcubia fili' Cōrado fr̄e defūcto Sicilie r̄gnū hoc āno obti
net: ⁊ .13. ānis regnat. Hic quamuis ab Alexandro pōti. admōitus ne quicquam ꝯ ecclesie

dictionē eo in regno moliref monitis pōtificis obtēperare recuſauit. aſſerens ſe demortui fr̄is legiptimū fore heredem: Et cū ab eodē Alexādro excōicatus fuiſſet ac ꝯ eū paratiſſi-mū exercitū miſiſſet: ipſe accerſitis multis Saracenis ipſius pōtificis copias fuſas partim occidit ꝛ parti cepit: ꝛ infinitiſſima ſpolia exportauit: Et cū ex hoc ꝛ cede ſuoꝝ ꝓceꝝ mul-tas pecunias cumulaſſet: multos ex Aphrica Saracenos ꝓdicens ac etiā Florentie ꝛ alia-rum lūbardie vrbiū extores ad ſe euocans maximū cōgregauit exercitum quo fretus auxi lio: iterato Alexādrū papā obſiſtētem cū ignominia repulit: Ea victoria elatus Māfred⁹ Neapolitanos accrius vexare cepit: ac in Ethruria partiū factiōes excitauit: Et cū Senen ſibus cōuentiōe facta Florentinos pōtificis partes defendētes iuxta fluuiū Arabie ita cōtri uit: vt Gibellinis vrbē relinquere ſint coacti: q̄s cum poſtea Gibellini e medio tollere oīno ſtauiſſent: Jordanis copiaꝝ Manfredi ꝑfectus ꝓhibuit: ſed i m̄mō facultatē reſpirandi eis cōceſſit: Quādobrē vrbanus quartus ſtatim in Franciā miſit ꝛ Carolū ſci Ludouici regis frem e Gallia in Jtaliā ad ſe cōuocauit: ꝛ eo regni Sicilie citra ꝛ vltra fretū Rege decla rato ꝯ Manfredum obiecit: Carolus itaq̃ꝫ Alpibus ſupatis in Ciſalpinā Ethruriamq̃ꝫ deſcēdens oēs guelphos ſecū Romā perduxit: Quibus comitatus tādeꝫ Bn̄uentū ꝑuenit ibiq̃ꝫ facta cum Māfredo pugnādi copia multis vtrinq̃ꝫ interfectis: Māfredū deniq̃ꝫ Ca-rolus interfecit: ꝛ ſic Carolus regnū in pace obtinuit: Ex iſto Māfredo rege crediderī ego Māfredorum familiā deſcēdiſſe.

Groſſoni ſiue Gorſoni arabica gens hoc āno Soldano Babilone ipellente diuerſis in locis acti tandē hieroſolimā venīūt: ꝛ i tēplarios hoſpitalarioſq̃ꝫ ꝯgreſſi multā ſtragē ab eis ac ceperūt ꝛ male mulctatos ab eiſdē repſſi fuerūt: veꝝ cū hieroſolima muris careret ex in ſperato redeūtes occupata vrbe multā de xp̄ianis occidiōem fecerūt ad ſepulchrū q̄ꝫ dn̄i accedētes q̄uis turpitudinis genere fedauerūt.

papa.190. Lexāder. 4. papa natiōe Capanus p̄ria Anagninus. Jnnocētio hoc āno ſurrogatus ſedit ānis. 6. meū. 6. Magni certe ai ꝛ ꝯſilij vir: q̄ Māfredū Sicilie regē ꝛ Ezelinū 1255 6454

de Rumano atq̃ꝫ alios tyrānos pſeq̄ vbiq̃ꝫ nō timuit: Sꝫ ꝛ int̄ Gēuēſes ꝛ venetos lites ꝯ ponere nō deſtitit: Hic beatā Clarā de Aſiſio diui frāciſci cōdiſcipulā i ſanctas retulit. ꝛ li bellos q̄ſdā ꝯ mēdicātiū pauꝑtatē editos aboleuit: inſuꝑ ꝛ paupib⁹ ꝛ ꝑſertiꝫ religioſis de xp̄iana religiōe bn̄meritis bn̄ficus ꝛ liberalis fuit: ꝛ ꝑpa ex viſiōe q̄ beatū Auguſtinū vi-dit. vniōe frum Eremitaꝝ diui ipius p̄ris Auguſti a ꝑdeceſſore ſuo ichoatū ipſe pfecit. Ordinēq̃ꝫ ipm (relicta Eremo) vrbes petere ꝛ icollere coegit: vt ꝛ ipi doctrine v̄bo parit ꝛ exēplo nec nō ꝛ ꝯfeſſiōis audiēde auctus (ſic ꝛ ceteri) ſalutis fructū afferre poſſent: Jn eo-dē q̄ppe ſtatu ordinē ipm ꝯfirmauit: q̄bus ēt vna cū ordinib⁹ ꝑdicatoꝝ ꝛ minoꝝ multa ꝓ-uilegia exētiōeſq̃ꝫ ac idulgentias ꝯtulit: quos certe mira beniuolentia ſūmaq̃ꝫ deuotiōe ſē ꝓſeq̄ nō deſtitit: ꝛ earūdē religionū viris doctis admōm fauit ꝛ ad cardialatus ep̄atuſq̃ꝫ dignitates multos ꝓuexit ſicut in ānalib⁹ nr̄is repit: hic tandē cū vterbiū ꝓceſſiſſet pacē int̄ Genuenſes venetoſq̃ꝫ ꝯpoſiturus cum ea in re diu vexaret. tedio ai vt fert) mortuus eſt: ꝛ ibidem in eccleſia ſci Laurentij honorifice ſepellit: Quo mortuo ſedes vacauit meū. 4. ꝛ dies. 3. hic cū doctus egregie eſſet nōnullas Decretales Ep̄as ꝯpoſuit: atq̃ꝫ alia aliq̄ que i geniū ei⁹ oñdūt cōpilauit.

Jmperij electores hoc anno de Jmꝑatore deligendo cōtendētes. bifarie diuidunt. Jn q̄ qui dem diuiſiōe duos. Jmperatores. ſ. Joānem Caſtelle regē ꝛ Rodolphū Cornubie comar chū Angloꝝ regis frem elegerūt: Sed neuter cōfirmatus interregnū adhuc in aliquos an nos ꝓrogat. 1256

Genuēſiū ꝛ venetoꝝ diſcordie ꝑncipiū.

Diſcordie ꝛ lites ꝑmaxime int̄ Genuēſes ꝛ venetos ex q̄dā Aſie Moāſterio hoc āno initiū ſūpſere: q̄ adeo peſtifera ꝯtagiōe cōualuere: vt res ipſa ciuitatib⁹ ipſis plīmū fuerit pernicio 1258 ſa: inde ꝛ vniuerſe xp̄iane religiōi in laqueū magnū maluq̃ꝫ dyabolū ꝓuenerit: Nā cum Genuenſes venetiq̃ꝫ ac Piſani ꝑ annos quattuor ꝛ ſexaginta ptolomaidā ꝛ Tyꝝ vrbes

ditiſſimas poſſediſſent: ibiq; oēs orientes ⁊ occidētis ꝯtarent mercaturas: hi tres ppli cōi decreto int̄ ſe in ptolomaida Areas vicos pretoria ⁊ cetera queq; (templis exceptis) diuiſe runt: ne ſi qd̄q̄ iurgiȷ́ inter eos oriri poſſet: hoc vero āno ex modica re maxia int̄ ipſos orta eſt ꝯtentio ⁊ hoc pp Mōaſterium ſci Sabbe Abbatis: qd̄ vtraq; pars ſibi vēdicare q̄rebat: Sed Genuēſes qdē beniuolentia vrbis pfecti freti excluſis venetis Mōaſteriū capientes ⁊ in arcē muniētes ſibi retinuerūt: Que res duos pplos ppoterēs ⁊ beniuolos alienauit: Erat tūc Philippus gallus i vrbe pfectus: q̄ nec eos ꝯponere curauit: ſʒ venetos populariter ptolomayda abire pcepit: veneti aūt Tyꝝ ſe ꝯferētes piſanos ad ſe tractos ſpreto federe ꝯ̄ Genuēſes irritarūt: ⁊ cū Mōfredo Sicilie rege aduerſus Genuēſes fedus inijerūt: Quib' pſidijs freti veneti ꝯ̄ Genuenſes arma ſūpſerūt: ⁊ maximā eoꝝ claſſem i ptolomayde portu icenderūt: ac eodē Jmpetu Mōaſteriū icenderūt ⁊ euerterūt. Qua calamitate Genuēſes irrritati magis q̄ pteriti ꝯparata denuo claſſe apud Tyꝝ venetis occurunt vbi auctis vtriq; copijs. Tyꝝ cōmunē belli ſedes delecta fuit. veneti aūt iūctis ſibi piſanis eo loci Genuenſes igenti clade ſuparūt ⁊ captis eoꝝ qnq; ⁊ vigiti nauib' atq; ſubmerſis. Tyꝝ ⁊ ptolomaydā redūtes: oia Genuenſiū edificia diruūt: Jndeq; Genuenſiū Ciuibus eiectis eoꝝ bōa diripiūt: Quā ſane cladē quā moleſte Alexāder ſūmus pōtifex q̄q; moleſte Genuenſes pertulerunt exitus acta pbant: Satim.n. Genuenſes cum paleologo greco federe inito Cōſtantinopolim ⁊ Cretā ⁊ alia queq; grecie loca venetis abſtulere: atq; alia ppemodū mala ifinita eiſdē itulere Adeo vt et portū venetoꝝ occupātes eoꝝ Ducē Rayneriūʒ enū cū inumerabilibus venetis captiuauerit ⁊ Genuā captiuos perduxerint: de qbus malis paſſim infra dicet.

Paleologoꝝ Jmperij pncipiū.

1260 Michael paleologus grecus Theodori vatari grecoꝝ: vt appellabāt: Jmperatores affinitate ꝯiūctus hoc āno pulſis e Grecia Gallis ac venetis: duobuſq; Theodori filijs paruulis qs eidē Theodorus ex teſtamento eideʒ comendatos reliquerat iterfectis. Jmpiū ſibi deſumens iperauit ānis. 45. Hic itaq; paleolog' igentis ſpūs vir Theodoro vatari mortuo apud Andripoli duob' ſuperſtitis filijs puerulis relictis Jmperiū ⁊ regnū tutorio noie gubernādū ſuſcepit: ⁊ multa magſtatu ſuſcepto i latinos aggreſſus eſt: Et pmo oium Gulielmo frācigie Achiāi ⁊ pximas grecie regiōes obtinēti plio ꝯgreſſus cū ſuperauit captiuūq; Andrinopoli perduxit: ⁊ verſam i pōtū regiōem vt reciperet exercitū miſit: Balduin' vo Jmperator Cōſtātinopolitanus copias qs hūit nauib' iponens ſtati ad ipſi' ore pōtice defenſiōem miſit: Interi Greci q erāt Cōſtātinopoli odiētes latinos vt eoꝝ mox ſemper fuit eos inde eicere ꝯſtituere ⁊ ꝯiuratiōe inita paleologū admonuere vt Ciuitateʒ recipere ſe ppararet: Et nocte vrbis porta a cōiuratis refracta cōcubia paleologū admiſerunt: Balduinus vero ⁊ Pantelion Juſtinianus patriarcha repente ſuppellectile rapta cū ſuis oibus ad Euripū pfugierūt: paleologus igit̄ vrbe potitus ad Jmpiuʒ aſpirans impietatis ⁊ ſceleris ſui fūdamenta iacere ſtuduit qr pueros Theodori fidei ſue comiſſos interficere curauit. Jmpiumq; (infectis pueris) aſſumpſit: Et ita latioꝝ Jmpij finis fuit qd̄ per ānos. 8. ⁊. 50. apud eos durauit: veneti aūt nihilominus paleologū bello agitare pſeuerabāt: quē certe vi ⁊ armis tyrānide deturbaſſent niſi illū Genuēſes ſūmis cōatibus adiuuaſſent: Ex inde greci paleologi centū ⁊. 94. annos Jmpauerunt: vſq; ad annum dni. 1454. Quo qdem anno ipſa huius ſceleſtiſſimi ⁊ perfidi hois cognatio tm̄ Jmperium tantāq; dignitatē ſuis perditiſſimis moribus in turcoꝝ manibus plabi permiſerunt: qr Mahumetus othomanus Turcorum pnceps ab Cōſtātino tunc Jmperatore vrbe ſublata eum cū vniuerſis eius ſatrapis captū decapitare fecit. Michael itaq; capta vrbe bñficij Genuenſium nō imemor q ei ea in re auxilio plurimo fuerant theſauꝝ pmaximū eis cōtulit ⁊ perā vrbeʒ ppinquam cōceſſit.

Martinus turrian' natiōe Mediolanēſis fr̄ illi' Joānis quē i parmēſi bello inifectū fuiſſe diximus hoc ipo āno apud Mediolanū ſeditiōe facta vicecomitib' ⁊ vauaſſorib' ide expl-

Inter regnum

ſis vꝛbis ſe tyrãnū effecit: ⁊ duob⁹ tm̄mō ānis regnauit: hic tyrãnide inita cum itellexiſſʒ
Ezelinū de Rumano pollicitatiōibus Capitaneoꝝ ⁊ vauaſoꝝ vꝛbē occupare velle ⁊ cum
q̄nqʒ milib⁹ eqtum ea de cā ad Caſſiani pōtē pueniſſe: Ipſe ꝯgꝛegato exercitu ſuo ſtatim
via idirecta Sōcinū petijt. Ibiqʒ ab Azōe Eſtenſi ⁊ Boſo douarenſi ac vbertino palauici
no in auxilio poſtulatis Ezelinū int Caſſianū ⁊ vicūmercatū interclusit ⁊ ꝯgreſſu facto de
mū ipſum Ezelinū vulneratū iam octogenarium cum oī ſuo exercitu cepit: ⁊ Sōcinū vſqʒ
ꝑduxit vbi pauloposſt deficiēs ipſe Martinuʒ cum reliq̄s Ciuitatib⁹ ab ipo Ezelino oppſ
ſis libertate ꝯſecutus eſt.

Mirabilis ppl'oꝝ peregrinatio hoc āno vbiqʒ fuit q̄ a puſinis icipiēs nō ſolū Italie ppl'os
ſed etiā exteros ita ꝯmouit vt lōgis agminibus crucē cū laudibus ꝓſequētes ad cōuicias ci
uitates miſericoꝛdiā ⁊ pacē cōclamātes ſupplices comearent.

Uiri doctrinis excellentes.

Hēricus Cardinalis hoſtiēſis cognomēto ēt hoſtienſis vir hūani diuiniqʒ iuris ꝑitiſſimus
hoc tēpe eas obres apud Alexādꝛū pōti. maxio habet i ꝑcio. Qui ab ipſo pōtifice ꝑmōi'
tus ſup toto decretaliū titulo lecturas ꝑutiles cōpoſuit. Sʒ ⁊ ſummā admiratiōe dignā in
vtroqʒ iure ꝯſcripſit: quā Galli vltramōtani Cōpendioſā vocāt:

Odofredus alt a ſupioꝛe celeberrimus legūdoctoꝛ his tēpibus floꝛuit ⁊ ea in diſciplina nō'
nulla ꝯpoſuit ⁊ ꝑmaxie ſup Codice Digeſtoqʒ toto lecturas acuratiſſimas.

Aymonē anglicū oꝛdis minoꝝ generalē miſtrū theologū ſciētiſſimū cū ſupꝛaſcriptis floꝛuiſ
ſe ꝯſtat: q̄ int cetera igenij ſui monumēta Bꝛeuiariū Alexādꝛi pp iuſſu coꝛrexit ⁊ rubꝛicauit

Gualterius luculentiſſimus oꝛdinis mioꝝ doctoꝛ ⁊ pictauienſis ep̄s: ac ēt tēpeſtate ⁊ doctri
na ⁊ vite ſcitate inſignis plimū fuit: q̄ ſup ſnias petri lūbardi opus nō vulgare fecit: Sed
⁊ Quol beta ac tractatus in ſacris lr̄is ꝯpoſuit: Ac etiā Alexādꝛi pape iuſſu Sermones ꝑ
utiles ad ſtatus edidit: quos idē pōtifex ꝑlectos cōmēdauit ⁊ appꝛobauit.

Ubertinus palauicinus Comes vir vtiqʒ domi nobiliſſimus na. iōe parmēſis: hoc āno (ſup
ſtite adhuc Ezelino de Rumano tyrāno eius i oībus bellis ſocio) Cꝛemōe ⁊ placētie auxi' 1261
lio Gibellinoꝝ dn̄ium optinet: q̄bus obtentis ⁊ p̄ſidio firmatis magno ſue factiōis exerci
tu ꝯgꝛegato vna cū ipſo Ezelio i legatū ap̄licū mouēs apud Gābarā Bꝛixiāi agri oppidū
maximā de guelphis edidit occidionē: int q̄s ipm legatū ⁊ vꝛbis Ep̄ʒ capiēs ſecū abduxit
S; poſtmōm iteruenięte Boſſo donario Cꝛemonēſi Ciue legatus cū Ep̄o liber factus cū
ipſo vbertio fedus inijt ⁊ accitis ſecū Turrianis Mediolanēſibus ⁊ hērico Riuola bergo
mēſi Mātue p̄fecto vbertinū iſtū ab Ezelio ſeiūgere tētauit: qꝺ ⁊ fecit verūtn̄ vbertin⁹ hic
pꝛudēs ⁊ bon⁹ admōm exiſtēs, lʒ Gibellinā factionē vbiqʒ extolleret ꝯriāqʒ aliqn̄ depme'
ret: tandē appꝛobāte vtraqʒ factiōe (pp ei⁹ iuſticiā) Bꝛixina vꝛbe potitus eſt. ꝓpoſuerat q̄ʒ
⁊ Mutinā ⁊ Regiū ac Bergomū ſuo adicere Impio: ⁊ q̄dē feciſſʒ niſi Ferrariēſiū ⁊ Bono
niēſiū guelphoꝝ ꝯſiliū obſtitiſſet: Fuerat. n. hic vbertin⁹ magni ai ⁊ ꝯſilij vir: Cui⁹ facinoꝛa
p̄clara ſtrenue geſta ſcripta legunt: eāqʒ obꝛē cū oēs ferme Ciſalpine Gallie Ciuitates i ſuā
pelexiſſet ſniam: Carolo frāco in Siciliā ꝓficiſcēti cū māu valida reſtitit: Regnauitqʒ hic
ipſe Ubertinus his i vꝛbibus ānis ferme ſex.

Chiū egei Maris inſula hoc āno ruente iā paleologoꝝ Impio i Genuēſiū manus hoc mō
ꝑuenit: veneti. n. Michaelem paleologū ipugnātes ⁊ ingenti potētia cōpꝛimētes cū eū dei
cere iā cepiſſet ad Genuenſes (venetis inimicos) refugit: q̄ i auxiliū ei⁹ veniētes venetos faci
lime repſſerūt quāobꝛē obſidiōe ſoluta paleologus pꝛo beneficio Chium eis cōceſſit quā
quidem Inſulam nūc vſqʒ (nō ſine magno diſcrimine ꝯ turcoꝛuʒ Impetum) defenſarūt:
lʒ a q̄buſdam annis citra Mahumeto Turcoꝝ p̄ncipi ipſaʒ tributariā effecerit: Olim. n.
hec inſula magnā claſſem hūit: ⁊ Impij Maris ꝑ dies multos ſibi dignitatē vēdicauit: in
deqʒ illius caſus ſemꝑ varij fuere: In ea q̄ppe inſula Maſtix naſcit que res Genuenſibus
(cū alibi nō naſcat) magnū affert emolumētū: In ea eſt aruiſiū ꝓmōtoꝛium ē quo teſte pli'
nio li. 14. na. hiſto. optima deducebantur vina: que Aruiſia dicunt: De quo Uir. i Daph.

vina notũ ſundã calatis aruiſia nectar
6461 1262 Rbanus.4.papa natiõe gallus ex Trecacenſi vrbe natus Alexãdro põtifici ſuffectuſ papa
ſedit ãnis.3.meñ.1.ꝛ diebus.4.hic ꝛ ſi humili loco natus pſtanti tñ ꝛ elegãti ligua
fuit:q̃ aliqñ laceſſitus ꝙ vili pr̃e ortus eſſet. Rñdit nobilẽ viꝝ nõ naſci ſed fieri virtutis ꝛ
nobilitatis eſt; Hic põtificatu ſuſcepto e Gallijs ſtatim milites cõuocauit:quos Mãfredo
(ecclie dictiõem vexanti)obiiceret: Cuius poſtea inſtitutũ fuit ſolẽnitatẽ corpis xpi cũ pceſ
ſiõibus ꝛ octauis a ↄctis fidelibus celebrari pro q̃bus indulgentias maximas ↄceſſit Eiuſ
qꝫ officium ex veteris teſtamẽti figuras ꝑ diuũ Thomã Aq̃natem cenſuit eſſe fiendum.
Multas.n.põtifex hic ai moleſtias ob pncipũ tyrãnides ꝛ partialitatẽ factiões ptulit: q̃
rũ tedio peruſij vitã cũ merore exalauit: Cuius q̃dẽ corpus ibidẽ in diui Laurẽtij fano ſe
pultum fuit: Ob cuius mortẽ ceſſauit epatus meñ.v.hic ordines mẽdicantiũ fauoribus ꝛ
puilegijs multũ iuuit.
1263 Philippus Martini turriani Mediolanẽſis filius;hoc ãno pr̃e defuncto in tyrãnidẽ Me
diolanẽſiũ eidẽ ſuccedẽs regnauit ãnis.3. Uir q̃dẽ aio illiberali ꝛ ruſtico:q̃ magr̃atu ſũpto
ſtatĩ in Cremonẽſes exercitũ duxit. Couocꝫ eoꝝ oppido capto diripiẽdũ militib⁹ ſuis ↄceſ
ſit: Indeqꝫ pace interueniẽte vrbano põtifice cũ Cremonẽſib⁹ facta Bergomũ in ſuã rede
git poteſtatẽ atqꝫ Nouariã vrbẽ(expulſa Torniclloꝝ familia)ſuo iuri ↄq̃ſiuit: Tãdẽ mo
riens Neapoleonẽ filiũ ſucceſſorẽ reliq̃t.q̃ ꝛ regnũ pdidit.
Cometes hoc ãno iſigni magnitudine ſupra.3.meñ.apparuit:q̃ pus apparẽte vrbanus põ
1264 tifex ifirmari cepit:ſed eadẽ ipſa nocte qua vrbanus obijt ꝛ ipſe extictus ẽ.
Albertus magnus natiõe ſueuus Rathiponẽſis eps ꝛ ordinis pdicatoꝝ pfeſſor his tẽpori
bus pariſius clariſſimus ꝛ oibus pferẽdus fuit: Homo ſane ifinite doctrie ꝛ tãte q̃dẽ ꝙ ne
mo ei anteponẽdus ſit:ſed nec q̃dẽ equiperãdus;quãobrẽ ꝛ magni cognomẽtũ adeptus ẽ
Qui cũ multos ãnos Colõie ꝛ paraſius publice theologiã ꝛ phiam docuiſſet:ꝛ ifinitos p
pemodũ cõq̃ſiſſet diſcipulos tãtẽ octogeſimũ agẽs ãnũ ãno ſalutis nr̃e.1280,Colõie mori
tur: Qui cũ erudit iſſim⁹ ꝛ multaꝝ ſniaꝝ eminẽtiſſimus eſſet:oĩa fere Ariſtotelis opa opti
me ↄmẽtare voluit; Ac ſup q̃ttuor ſniaꝝ libros accuratiſſime ſcripſit:magnã etiã Biblie
ptẽ expoſuit, Atqꝫ Euangelia ꝛ pauli eplas egregie declarauit:Sũmã qꝫ theologie ichoa
uit:ſꝫ nõ pfecit:De puis etiã aialib⁹ librũ ppulchrũ ↄpoſuit;Edidit;ꝛ Coeuis ſuis librũ in
q̃ res naturales q̃tũ fieri põt theologie ſimiles eſſe oñdit.
Lemens quartus papa natiõe Narbonenſis Guido fulcadij antea vocatus vrbão
6464 1265 ſurrogatus ſedit ãnis;3.meñ.9.ꝛ diebus.21. Hic pmo iuriſcõſultus exiſtẽs totius gal pap
lie ſine ↄtentiõe pmari⁹ fuit:vxoremqꝫ hũit a q̃ etiã libros ſuſcepit; Qua defũcta pmo po
dienſis deide Narbonenſis eps pmotus poſtmõm Cardialis factus deniqꝫ pp doctrinã ꝛ
ſanctitatẽ peruſij abſens põtifex delectus fuit. Hic cũ pphie ſpũ plenus eſſet multa pdixit
ate ꝙ fierent; Cui⁹ opa ꝛ induſtria pax int̃ hẽricũ Anglie regẽ ꝛ Symonẽ mõtiſſortis Co
mitẽ ac int̃ Florẽtinos ꝛ Senẽſes ceteroſqꝫ italie pplos ↄfecta ẽ:q̃s ẽt q̃adulxit ſua auctori
tate i ꝓpoſito ↄtinuit: atqꝫ Ednigẽ polõie duciſſã viduã miraculis clarã i ſãctas retulit. re
liq̃uũ vo vite ſue tẽpus in ieiunijs vigilijſ orõnib⁹ alijſqꝫ opib⁹ bonis ↄtriuit q̃b⁹ pſidijs põ
tificatũ optie admiſtrauit; Moriẽs deniqꝫ magno de ſe apud oẽs relicto deſiderio viterbij
ſepellit. Quo mortuo cũ dignũ Cardinales eidẽ nõ iuenirẽt maxia ↄtẽtio exorta eſt:pp ꝙ
vacauit ſedes ãnis.2.
Bõdegar egypti ſoldanus.hoc ãno Egyptioꝝ regnũ ſuſcipiẽs regnauit ãnis.xij. Qui regno
ſuſcepto ſtatĩ xpianos Syriã i hitantes debellauit. Indeqꝫ hoſtili aio i Armeniã pfect⁹ ẽt
ibidẽ xpiãos pſeq̃ ñ deſtitit;poſtmõꝫ Antiochiã hitorib⁹ vacuã veniẽs vniuerſaꝫ ferme d
leuit: Septẽ poſtea ãnis decurſis iterato ipaꝫ Antiochiã iuaſit ꝛ cruẽtiſſima ſtrage ipſam
affecit: vnde ꝛ vniuerſum ſuũ exercitũ pda honuſtũ cũ ducẽtis captiuoꝝ milib⁹ i Egyptũ
reduxit: Deniqꝫ ↄ Aſſyrios pugnaturus vadens ab eiſdẽ ſupatus grauiſſime vulnerat: ꝛ
Damaſcũ delatus meſtã effudit aiam.

Capreolū ꝓmariū agri Brixienſis Caſtellū nobiliſſimū ⁊ frequētatū: hoc āno a Carolo Si cilie rege adiuuātib⁹ Brixianis guelphis ab vbertino palauicino Brixia pulſis capit ⁊ ide bitatoribus pulſis eorūq; bōis in pdā datis fūditus euertit: qd̄ qdē caſtellū q̄te tū dignita tis ⁊ fortitudinis tūc fuerit ex ei⁹ ruinis apparētib⁹ oſ̄dit Carolus.n. ſic pmiſimus e Gal lia ꝯ Mā̄fredū regē a pōtifice vocatus cū in Ciſalpinā deſcēdiſſet vbertinus palauicinus tū Brixie ⁊ aliaꝝ Ciuitatū dn̄s a Mā̄fredo rogatus Carolo venienti reſiſtere ⁊ itinera ꝑ cludere ſtatuit: Sȝ Carolus magno ſatis ⁊ potēti guelphoꝝ exercitu ꝯregato ꝯ vberti nū apd̄ ip̄m Capolū venit ⁊ eius agrū vbi pmo ſtatiua poſuerat lōge lateq; populatus ē: deide facta vtrinq; pugnādi copia p⁹ mltoꝝ cedes Carolus cū ſuis ſupior factus vbertinū repulit ⁊ caſtrū capiēs penitus euertit: ⁊ ei⁹ bona i direptiōeȝ dedit: Ex hac nāq; iactura il li regiōi Frācie curte nomē inditū fuiſſe exiſtimo: Cōplanato aūt Capreolo itidē i Mōte claro eiuſdē agri Carolus fecit.

Carolus itaq; Ludouici frācoꝝ regis frater: hoc āno Mā̄fredo Sicilie rege interfecto a Cle mēte papa Sicilie rex declaratus regnauit ānis.17. Hic igit a Clemēte pōtifice (vt dictū ē) ꝯ Mā̄fredū ex Gallia accitus ſtati alpib⁹ ſupatis i Ciſalpinā deſcēdit. ⁊ ibidē palauicio ſu pato Capreolo ac Mōteclaro agri Brixiēſis oppidis dirutis p flaminiā cum innumerabi libus factiōis guelphe militibus tranſiens Romam peruenit: indeq; Beneuentum ꝓfect⁹ cum Manfreo cōgredit eoq; cum vniuerſo eius exercitu ſuperato ⁊ capto interfecit: Quo ſublato ſtatim Beneuentum dedentibus ſe vltro ciuibus cepit: Atq; ita paulopoſt Sici lie ⁊ Apulie regna in ſuam poteſtatem redegit. Cōpoſitiſq; in Apulia ⁊ Sicilia reb⁹ eue ſtigio viterbiū cum vniuerſo exercitu ad pōtificem venit: vbi audiens Coradinum ado leſcētem Cōradi Sueui nepotem in Italia a Gibellinis cōtra guelphos fuiſſe vocatū: in Ethruriam Gibellinos domiturus ilico venit: Sed cum multa ibidem moliturus videre tur a ſuis ꝓpere in regnū ꝯ Corradinum vocatus eo acceſſit: Ibidēq; magna de hoſtibus ſtrage edita Corradinum ip̄m cepit ⁊ capitali ſnīa puniuit: ⁊ rurſum vniuerſum regnū ſi ne ꝯtrouerſia recepit: atq; ita denuo Romā veniens in lateranenſi baſilica Rex Sicilie ⁊ hieruſalem hac ꝯditiōe declarat vt ſingulis annis pheudi noīe quadragintamilia aureoꝝ numum eccl̄ie Rōane perſolueret: Quo in regnū ꝯfirmato: pacem cum Piſanis ſtati inijt ⁊ cum eis i Aphricā i Ludouici regis germāi ſubſidiū traiecit: Ibiq; Ludouico fr̄e ex pe ſte mortuo iuēto. cū Tunici rege pacē hac lege ꝯpoſuit: vt ꝑpetuo ānis ſingulis ſibi ſucceſ ſoribuſq; ſuis tributū aliqd̄ penderet: ac ita in regnū rediit: verꝫ cū in regno reuerſus ve niſſet Siciliā ab eo defeciſſe iuenit ⁊ petro Aragonēſi ſe ſubdidiſſe reperijt: Sed cū Pe trus regnū debellaret a pōtifice Rōano grauiſſimis cēſuris dānatus fuit: Galli tn̄ ſui eo i regno mulieꝝ pudicitiā laſiue nimiū ac petulāter ꝯtentātes viros in idignationē ꝯcitaue rūt: adeo vt pene oīum oppidoꝝ ac vrbiū populi ꝯiurauerīt vt quāprimū die ꝯſtituta ad ueſpacēte cāpanis ſignificari cepiſſet ꝯfodere ſingulos gallos itra menia reptos: qd̄ q̄ quo mō factitatū fuerit nō minus crudeliter q̄ ꝯſtanī geſtū eſt: ſicq; dn̄io publice gallis abro gato petrus ipſe in regnū a Siculis accerſitus eſt: Qui audētius ea rōne id regnū petrus accepit qd̄ illud Cōſtantie vxori hereditario pr̄is Mā̄fredi iure diceret ſibi deberi: Deni q; ⁊ ipſe Carolus ſine liberis morit ⁊ Neapoli ſepellit: huic ideo hieroſolimoꝝ regnū de claratū fuit: q2 Maria Antiochie pncipis filia cui id regnū debebat (qd̄ Hugo ei⁹ nepos occupauerat) illud Carolo huic regi deuouerat.

Laurentius tepullus quadrageſimuſoctauus venetoꝝ Dux Jacobi p̄dicti Ducis fili⁹ hoc āno i Raynerij Ducis demortui oīum ꝯſenſu loco ſurrogat⁹ ducauit ānis.7. meñ.2. ⁊ die b⁹.v Magne certe hūanitatis modeſtie iuſticieq; vir; ſȝ ⁊ pacis amator ac ꝯſeruator hic⁹ fuit ac ēt i ꝓximos ⁊ maxie pauperes comis ⁊ bēficus: cui⁹ virtutib⁹ allecti Ceruie Ciues venetis ſeſe vltro ſubdidere: Huius.n. opa Senatus venetus ꝓcurante ēt philippo frāco rū rege miſſus Cremonam legatis pacē cum genuenſibus ad qn̄quennium cōpoſuit. Nam antea inter ſe multis cladib⁹ (vt pmiſſum eſt) diu hi duo populi decertauerāt: Deniq; hic

1266 (beside line 2 of first entry); 1267 (second entry); 1267 (third entry)

clementiſſimus pꝛiceps moriẽs in pr̃no ſepulchꝛo apud fr̃es ꝑdicatoꝛes ſepellit.
Tayonus q̃dam frater (oꝛdinis cuiꝰ ſilet) ex bocatioꝝ nobili familia natus magni animi ⁊
foꝛtitudinis vir: hoc ãno cũ factiõis Guelphe in lũbardia caput cenſeret: cõparato ſibi ſa-
tis magno ⁊ honeſto factiõis ſue exercitu adiuuãtibus etiã Guelphis Cremonenſibus in
Brixianos duxit vbi ⁊ poſt multos Gibellinoꝝ cõflictus tandẽ ſuperioꝛ factus Brixiam
intrauit ⁊ inde pulſis palauicini preſidijs Brixia potitur. Factus vꝛbis dñs cum ibidẽ Cre
monenſes ſocios haberet ſuſpectos: paulopoſt etiã eos vꝛbe depulit ⁊ vꝛbẽ integrã ſolus
poſſedit: Cremonenſes aũt indignabundi recedentes eueſtigio cũ placentinis laudenſibuſ-
q; in ipſius fr̃is Brixianoꝛũq; perniciem fedus inierunt: Et ſequẽti ãno Januario. ſ. men-
ſe Ipſi Cremonẽſes cũ ſocijs Ciuitatibus venientes tumultuarie oĩa Brixianoꝝ caſtella i
olij fluminis ripis cõſtituta vz Canedum Senigam põteuicum vꝛceas Barchũ ⁊ reliqua
crebꝛis incurſiõibus vexauerũt ac cedibus ⁊ incendijs crudelem immodum deſtruxerunt
Quã ob cãm Brixiani maximum damnũ pertulerunt; verũtamen frater ipſe Tayonus
regnauit ea in vꝛbe annis tribus.
Coꝛradinus Cõradi Sueui Jmꝑatoꝛis ex filio nepos: hoc ãno a Gibellinis ꝯ Guelphos i
1268 Jtaliã vocatus cũ maxio alemanoꝝ ſuoꝝ exercitu Veronã ꝑmo deide Papiã venit: Inde
q; ꝑ Carratẽſiũ oppida ad Genuẽſiũ mare trãſijt: ac inde piſana claſſe in agꝛũ lucẽſez per
ductus magnã ibidẽ vaſtitatẽ fecit: Jbi q̃; maioꝛe ex lũbardia ⁊ Romãdiola Gibellinoꝝ
exercitu ꝯpato adiuuãte ẽt Guidõe ferẽtão comite q̃ ad eũ magnas copias adduxerat ſta
ti mareſcalcũ Caroli regis apõ Aretiũ ꝑlio ſupatũ iterfecit; q̃ moꝛtuo Romã cõceſſit erat
tũ põtifex viterbij: q̃ cũ trãſeuntẽ adoleſcẽtẽ videret ꝓphetica voce dixit ipʒ tãq̃ agnũ ad
cedẽ ꝑduci q; ⁊ factũ eſt; Cũq; Romã appꝛopiquaret ſeu appꝛopinquaſſet: Hẽricũ Sena-
toꝛẽ regis caſtelle fr̃em ad põtẽ Miluiũ cũ pp̃lo Ro. obuiã hũit ⁊ ab eodẽ tanq̃ Impera
toꝛ receptus in capitolium perduxit: Dimiſſoq; Rome Guidone ferentano cũ Henrico ⁊
cum omni exercitu in Regem pꝛoperauit. ac cum Carolo campeſtri loco pugnauit: multiſ
q; vtrinq; ceſis tandem Coꝛradini exercitus fundit; Henricus autem Senatoꝛ cum cedẽ
maximã de Alemanis videret Romanis deducentibus ad tuta loca cõfugiẽs euaſit: Coꝛ-
radinus vero ⁊ Auſterie Dux ſeruoꝛũ habitu fugientes ad Auſcurã peruenerunt vbi pꝰ
octauũ diẽ cogniti captiq; ⁊ ad Carolũ perducti ab eodẽ ſecuri percuſſi vitã finire. Caro
lus aũt victoꝛia potitus regẽ oẽm recuperauit.
Saraceni hoc ipſo ãno ex Aphꝛica ſoluẽtes vtraſq; hiſpanias oppꝛimũt: Sz xp̃iani cruce
ſignati in eos irrũpẽtes maxia cede ꝓfligarunt.
Conũ nũc frequẽtatũ Cremonẽſe oppidũ agꝛo Bergomẽſi ꝓpinquũ cũ ſuperioꝛibꝰ diebus
Bergomẽſibꝰ admodũ fuiſſet iſenſuz hoc ãno ab eiſdẽ Bergomẽſibꝰ cũ maxia Cremonẽſi
um cede ⁊ dãno capit ⁊ direptis oppidanoꝛũ bonis funditus ꝯplanat.

Viri diſciplinis excellentes.

Bonauẽtura de regiobalneo oꝛdini mioꝛũ generalis miſter ⁊ theologus eminẽtiſſimus ac
Albanenſis Cardinalis ep̃s his tẽpibꝰ (ꝑter ſanctitatẽ maximã) ẽt igenij gr̃a ⁊ auctoꝛ ma
xia ꝑditus: Clariſſimus i toto orbe habitus eſt: Qui ꝑceteris doctoꝛibꝰ luculẽtiſſime ⁊ co
pioſe tum ſup q̃ttuoꝛ Sniaꝝ libꝛos ſcripſit: poſtillaſq; ſup Lucã ⁊ Appollogiaꝝ libꝝ ſcri
pſit Inde de cõtẽplatiõe libꝛũ. 1. De ſex alis ſeraphi li. 1. ac regulam nouicioꝝ li. 1. Diui q̃;
Frãciſci, hyſto. maioꝛẽ ⁊ minoꝛẽ ꝯpilauit. Atq; oꝛdinis cõſtitutiões li. 1. Eaſq; obꝛes ⁊ ꝓp
eiꝰ frequentia miracula cũ etiã Coꝛ ipſius (icinerato coꝛpoꝛe) incoꝛruptũ iuentũ fuerit Six
tus q̃rtus põtifex ãno dñi. 1482. in ſanctoꝝ põtificũ numero merito aſcripſit.
Joẽnes de Rupella eiuſdẽ oꝛdis ꝓfeſſoꝛ ⁊ doctoꝛ ⁊ int doctoꝛes ſui ſui tẽpis celebꝛis tẽpeſta
te hac floꝛuit: ⁊ ſup quattuoꝛ Sniaꝝ libꝛos accurate ⁊ docte ſcripſit.
Robertus de Ruſia ipſius q̃; oꝛdinis Minoꝝ ꝓfeſſoꝛ ⁊ Theologus: ꝑ hoc ipm tẽpus i ꝓ-
cio exiſtẽs ⁊ ipſe grauiter ⁊ docte ſup Snias ſcripſit: Sz ⁊ ſui oꝛdinis declaratã fr̃i Symõi
generali tranſmiſit regulam.

Thomas etiā Aquinas Alberti magni diſcipulus ⁊ ordinis p̄dicatoꝝ angelicus ⁊ p̄cipu⁹ doctor ac ſue etatis peracutus vir: hiſdē tēpibus apud pariſios p̄mū in doctrina locum optinet: Hūc ſciſſimū ⁊ ſciētiſſimū viꝝ ex inſigni Comitū familia apud Appuliā originē duxiſſe tradūt: Qui ⁊ in ipſis infantie rudimētis dei gr̄ia p̄ditus ordinē diui dn̄ici ingreſſus religioſiſſimā ⁊ pfectiſſimā vitā vſq; in fine exegit: vbi etiā p̄ter doctrinā maximā miraculoꝝ gl̄ia noīatiſſimus euaſit: Tādem Romā vocatus ꝑperans cum apud Caſſimum mōtem fuiſſet infirmitate correptus ānō dn̄i. 1273. ſanctiſſime migrauit ad dn̄m: Quem poſtmōm Joānes. 22. pōtifex ꝑpter crebra miracula in ſanctoꝝ ꝯfeſſoꝝ ⁊ docoꝝ numero aggregare voluit. Qui cū eſſet accuratiſſime doctus hos infraſcriptos libros ⁊ tractatus poſt ſe reliquit. Et p̄mo.

Cōtra grecoꝝ errores ad vrbanū. 4. li 1 q̄ Incipit: libellū: De fato trac. i. Querit de
Declarationē articuloꝝ ꝯ eoſdē li 1 Btūs petrus De idiuinatiōis p̄ncipio trac. i. Qm̄ due
De preceptis ⁊ lege amoris li 1 Tria ſunt hoī De eſſe ⁊ eſſentia trac. i. Qm̄ paruus
De eccleſie ſacramentis li 1 poſtulauit De pricipijs nature trac. i. Qm̄ q̄dam
Expoſitio Symboli. ſ. credo li 1 principiū q̄ ē De natura materie trac. i. Qm̄ ō p̄n
Rn̄ſio de 12 articulis trac 1 prio cōſiderādū De elemētoꝝ mixtiōe trac i Dubiū apud
Rn̄ſio de. 41 articulis trac 2 Reue. in. x°. pr̄i De occultis nature opib⁹ trac i Qm̄ i q̄buſdā
Rn̄ſio de 63 articulis trac i lectis litteris De motu cordis trac i Qm̄ omne quod
Rn̄ſio de 6 articulis alijs trac i Cariſſimo De inſtantibus trac i Qm̄ omnem
De verbo incarnato trac i ad itellectū De quattuor oppoſitionis trac i Qm̄ q̄ttuor
De verbo item trac 1 videamus q̄d De demōſtratiōe trac 1 Ad habendam
De natura verbi ⁊ intellectus trac 1 Qm̄ de natura De fallacijs trac 1 Qm̄ logica
De angelis trac 1 Quia ſacris De ꝑpoſitiōibus modalib⁹ trac 1 Quia ꝑpoſitio
De vnitate intellectus trac 1 Sicut oēs De natura accidentis trac 1 Qm̄ omnis cognitio
De pfectiōe xp̄iane religiōis trac 1 Xp̄iane religio De natura generis trac 1 Qm̄ oīs crea
De vite ſpūalis pfectiōe trac 1 Qm̄ quedā De potentijs aīe trac 1 Ut adiutoriū
Pro impugnantes religionem trac 1 Ecce inimici De tempore trac 1 Sicut vult ph̄us
De regimine principū trac 1 Cogitanti mihi De formaꝝ pl̄itate trac 1 Qm̄ ſanctum eſt
De regimine Judeorum trac 1 Eccelentie tue De natura Syllogiſmoꝝ trac 1 Qm̄ ē ſcīa
De forma abſolutionis trac 1 libello perlecto Sūmam logice trac 1 Qm̄
Expoſitio decretalis: firmiter trac 1 Saluator De inuentione remedij trac i Qm̄ p̄ncipiū
Expoſitio decretalis dānam⁹ trac i Expoſita De natura luminis trac i Conſiderandum
De ſortibus trac i Poſtulauit De natura loci trac i Ad ſciendum
De Aſtroꝝ iudicijs trac i Quia petiſti Primā ptē ſe totius theologie ꝯtinētē q̄ſtiōes. 120.
De eternitate mūdi trac i Suppoſito ſm Secūdam partē ſe habentē queſtiōes 189.
Tertiam ptē ſe cōtinētē qōnes 90. Queſtiōes ſpūalib⁹ creaturis q̄dlibeta duo
Primū ſcriptū ſniaꝝ hn̄s diſtictiōeſ. 98. ⁊ qō. 84. Uolumē opuſculorū habēs libros. 52
Secūdū ſniaꝝ hn̄s diſtinctiōes 94. Aureū opus ſup quattuor Euāgelia
Tertiū ſniaꝝ hn̄s diſtinctiōes 40 Sup Ep̄las pauli: Sup iſaiā ⁊ hieremiā ⁊ Job
Quartū ſniaꝝ hn̄s diſtinctiōes 50 Sup cātica cā. Sup Dionyſiū ſup Boetiū
Sūmā ꝯ gētiles libroꝝ 4 Ac ſup oēs Ariſtotelis ⁊ pl̄irij li. ac etiam
De potētia dei li. i. hn̄s qōnes decē Cōpēdiū theologie: Sermones preterea
Qōnes de virtutibus in coi ⁊ de vniōe dei qō Dn̄icales ⁊ feſtiuos edidit: ac deniq; offm̄
Qōnes de aīa quaꝝ articuli ſunt. xx. Corporis xp̄i de mādato vrbani pape p̄dicti.

Petrus de Tarātaſia natiōe Burgūd⁹ ordis ſiliter p̄dicatoꝝ theologus ⁊ pfeſſor ⁊ poſtea pōtifex maximus) vt infra dicet) ⁊ ipſe his tēpibus apud pariſios p̄dicādo docēdo ⁊ ſcribēdo maximo fuit in p̄cio: Qui cū doctiſſimus eēt in ſacris Codicib⁹ nōnulla vtiliter declarauit ac ſup ſniaꝝ libros multa egregie cōpoſuit.

Petrus q̄q; hiſpanus medicus patria Ulyxbonenſis poſtea Tuſculanꝰ ep̄s ac demū maxi‐

mus pōtifex. hac ipa tēpeſtate in p̄cio exiſtens. Canones quoſdā ad medicinā ptinentes
edidit atq̃ librū quē medici theſaurū paupū vocāt cōſcripſit: ferūt ⁊ ei⁹ ꝓblemata ad imi
tationem Ariſtotelis edita:
Philippus ſācti lodouici regis filius. hoc anno pr̄e germano in Aphrica defūctis ibidē etiā
exiſtens regiū munus ſuſcipiēs regnauit ānis. 15. vir certe vita ſāctimonia pr̄i perſimilis q̃
1270 apud Aphricā cū exercitu exiſtens ob nimiā militū ſuoꝝ: ex peſte: ſtragem ac etiā pietate ⁊
vitande contagionis cā permotus dimiſſa Aphrica i italiam adnauigauit ⁊ viterbium vna
cū carolo auunculo ſuo ſicilie rege ſtati ad cardinales in Conclaui conſtitutos ſe contulit ⁊
eiſdē pr̄ibus ex more ſalutatis cremonā inde conceſſit: vbi aliquātulū ſubſiſtens pacē inter
Genuēſes et venetos. ad q̄nquiennium vſq̃ cōpoſuit: Hic cū eēt optimi viri filius ad ipiuſ
imitationē multa et laudabilia ꝓ fide xpi tū domi tū foris exegit pietatis opa: et iter cetera
mēoratu digna: beate marie Magdalene corp⁹ Maſſilie iā diu a btō maximino i villa ſui
nois cōditū ornatione ſepulchro et maiore Sacello exornauit eiuſq̃ Caput ſeorſū i theca
argētea recludēs. alia q̃ꝫ cōſimilia ⁊ mlto maiora confecit opa.

6470 1271 Gregori⁹ decim⁹ papa natione placētinus. ex vicecomitū familia mediolano pulſa theo
baldus ātea vocatus. hoc āno p⁹ lūgā ꝯtētionē pon. creat⁹ ſedit ānis. 4. men. 2. ⁊ dieb⁹
10. vir certe i oi vita clarus prudētia vz reꝝ gerēdaꝝ fortitudie ai q̄ oia ꝯtinebat: hūanita papa. 193
te clemētia: ac i xpi pauperes benignitate: quib⁹ virtutib⁹ ornatus preter conſuetudinem lau
denſis Archidiaconus et i Aſia pegrinatiōis ꝓfectus viterbij a cardinalium colegio poſt
longam contentionē pon. creatus eſt: De quo quidam ſic dixit papatus munus tulit Archi
diaconus vnus: hūc pr̄em primū fecit diſcordia fratrum: Hic itaq̃ pontificatu ſuſcepto vt
ſanctos decet pontifices pacis amator et partialitatū oino alienus. ad cōponēdum pacem
int̄ Genuēſes ⁊ venetos: magnis int̄ ſe cladibus diu affectos: ſtati animū adiecit: q̄ i re phi
lippi p̄dicti francoꝝ regis vſus eſt prudētia: Eaq̃ confecta cū florētiā. vna carolo Sicilie
rege acceſſiſſet omne Jus pugnandi florentinis interdixit: deide ad lugdunū galliaꝝ vrbē
ꝓ celebrādo generali concilio ſe cōtulit: Ad qđ paleologus grecoꝝ ipator ꝓfectus iā tertia
decima vice cū romana eccl'ia vnionem fecit: Et q̄dā tartari p̄ncipes eū ſecuti ſacrū baptiſ
ma acceperūt: Et Rodolphus Comes in Jmpatorē ab electoribus delectus fuit: Hic inter
cetera doctis viris plurimū fauit quoꝝ nōnullos ad Cardinalatū ꝓuexit: ⁊ maxie Bona-
uenturā ordis Minoꝝ generalē miniſtrū virū doctū ⁊ ſāctitate iſignē ⁊ Othonē vicecomi
tē affinē ſuū Mediolanēſiū creauit Archiepm: Abſolutoq̃ Cōcilio et redeūtem pontificē
Alphūſus Caſtelle rex apđ Bellocadorū pontificem conuenit. ꝯqueſtus de imperio Rodol
pho tradito. ſꝫ a pontifice placatus Jus omne Rodolpho ceſſit trāſiens deniq̃ iuxta florē
tie menia rogatus interdictū tollere renuit: Accedenſq̃ Aretiū ibidē diem obijt: cui⁹ corpuſ
floruiſſe miraculis cōptum eſt:
Jacobus cōtareno q̄dragesimus nonus venetoꝝ Dux i laurētij tupuli loco oiū cōſēſu hoc
āno ſurrogatus ducauit ānis. 8. ⁊ men. 5. vir quidē nō pacificus ⁊ quietus. cuius tempore
ſenatus venetus preter ei⁹ volūtatē cum noua victigalia in ſinu Adriatico exiger̄ ſtatuiſſet
1272 cū Bononiēſib⁹ qui tū toti preerāt flaminie durū ſuſcepit bellū: cūq̃ triennio ferme cū eiſ
dem Bononiēſib⁹. varia decertaſſēt fortuna: Demū oēs feſſi pacē ea lege compoſuerūt: vt
Bononienſes Caſtello qđ in hoſtio padi ꝯſtruxerant diruto cū eductione quarūdā rerum
ſibi reſeruata. venetis ipaꝫ cuſtodiā dimitterēt: Pace hoc modo ꝯfecta in futurū ad euitē
das ai pturbationes tādē magiſtratu hic princeps ſe abdicauit.
Synodus maxia hoc āno lugduni a Gregorio p̄dicto ponti. idicitur. q̄ ⁊ paleologuſ grecoꝝ
ipator cū magno comitatu puenit: vbi cū multa ſapienter diſputata fuiſſent Rhodolphuſ
1273 cornubie comes ꝯ Joānem Caſtelle regem Romanorum imperator pronunciatus eſt: Et
greci de proceſſione ſpiritus ſācti cū. Ro. eccleſia conuenerunt: in ea quoque Synodo pō
tifex Rhodolphū Ceſarem et philippum francorum regem impulit vt ab integro cōtra
Mauros pro recuperanda hieroſolima arma caperent: Multaq̃ ibidem decreta fuerūt

oꝛdinata ad electionē ſūmi ponti. et ad xp̄ianā religionē pertinētia: Quo i loco dn̄s Bona uētura Cardinalis Albanēſis et oꝛdis minoꝝ generalis miniſter obdoꝛmiuit in dn̄o.

Rhodolphus

Rodolphus coꝛnubie Comarcus decimuſſeptimus germanoꝝ ip̄atoꝛ. hoc āno oīum ꝯſenſu i lugdunēſi Synodo Ceſar creatus. ip̄auit ānis. 19. vir certe cui nil ad excellen tiā laudis deeſſe pꝛoꝛſus videbat. Robuſtiſſimo quidē coꝛpoꝛe ac pulcherrimo aſpectu fu it: ſed et cōſiliꝫ magnitudineꝗ aīac egregia liberalitate extitit decoꝛatus: Iſtiſ igitur condi tionibus ab electoꝛibus vnanimiter fuit electus: vt. ſ. ⁊ ſequenti anno coꝛone accipiende cā Romam peteret: Qui p̄ncipibus obtēperās: Romā ad pōtificē conceſſit. aq uo licet nō co ronā ip̄eriꝫ tamē ius oē ſuſcepit: i Sermaniā inde proficiſcēs. ꝯ Ageſilaū Bohemie regem ſtati expeditionē ſumpſit: ⁊ pugnā cū eo contra ſupatū eū cepit ac veluti viliſſimū manci pium in villibus officiꝫs diu ſibi ſuire coegit: verū poſtea eū i regnū reſtituēs eidē filiā ſuaꝫ vxoꝛem dedit. 1273 6472

papa. 194

Innocētius q̄ntus papa natione Burgūdus. petrus Tarantaſius antea vocatus ex p̄ dicatoꝝ oꝛdine inſignis theologus: Aretiꝫ pon. hoc āno Sregoꝛio ſuffectus ſedit men ſibus. v. et diebus. 1. Qui pontificatu ſuſcepto ſtati Floꝛētinos ab īterdicto Gregoꝛiꝫ abſol uit. ꝙ tū etbruſcis pontificis iuſſu pacē cōfeciſſent. traxiſſetꝗ Senuēſes ⁊ venetos diſſidētes ⁊ de vita ⁊ ſanguine decertantes in ſuā ſententiam niſi repentina moꝛte pꝛeocupatus fuiſſꝫ Erat eni p̄ter doctrinā qua: vt diximus: plīm valebat vir optimus de quo mlta bona ſpe rabat: Moꝛtuus deniꝗ rome in lateranēſis baſilica ſepelitur. 1275 6474

papa. 195

Adrianus q̄ntus papa natione Senuēſis Innocētiꝫ q̄nti nepos Othobonus ātea vo catus p̄dicto innocētio ſuffectus. ſedit diebus. 40. Uir certe magni aī. q̄ mox viterbiū acceſſit vt caroli potentiā q̄ tūc Rome erat cōminueret: ꝙ certe feciſſet niſi moꝛs obſtetiſſꝫ nā ⁊ ecclie dictionē ab eodē carolo aliꝫſꝗ tyrānis tutioꝛē reddidiſſet: ac gregoꝛiꝫ ꝯſtitutiōeꝫ de pontifice eligēdo in melioꝛeꝫ redigiſſꝫ foꝛmā: Obiꝫt āt viterbiꝫ. et in conuētu fratrū mi noꝝ ſepultus fuit: vacauitꝗ ſedes poſt dies. 28.

papa. 196.

Ioannes. 21. papa natione poꝛtugalenſis petrus medicus ātea vocatus: pᵒ hadrianum pōtificē viterbiꝫ ex Tuſculano ep̄o pon. creatus ſedit men. 8. Uir ⁊ ip̄e admōꝫ doctuſ ſꝫ ſine pꝛudētia verbis tm̄modo pꝛomptus ſꝫ in rebus agendis īfractus ⁊ timidus hac tamē ꝯmēdatione dignus. ꝙ inopēs beneficiꝫs et pecunia ſēp adiuuit: Hic michaelē paleologum admonuit niſi ꝑmiſſā ſuaret vnionē Carolo regi ip̄iū daret: veꝝ cū ſe victurū ſēp ſperaret et ſibi ip̄i polliceretur. idꝗ oībᵒ p̄dicaret. ecce ſubito viterbiꝫ dū i p̄tioſo thalamo luderet domus cadēs ip̄e int̄ ſaxa obꝛutus iteriꝫt: quo defūcto vacauit ſedes mēſes. v.

Uicecomites i regᵒ reſtituūtur.

Otho vicecomes Mediolanenſium Archiepiſcous quem diximus a Sregoꝛio papa afine ſuo archiepiſcopatus dignitatem obtinuiſſe vir quidē i tempoꝛalibus magnus i ſpirituali bus vō inept⁹: hoc ip̄o āno e mediolano turrianis tyrānis pulſis mediolanēſe dominiū vi ⁊ armis in vicecomite ſuos iterū reduxit ⁊ vtroꝗ gladio ſuſcepto regnauit ānis. 9. medio lanēſe eni p̄ncipat⁹: pᵒ philippū turrianū i Neapoleonē eiᵒ filiū venerat. q̄ ſuſcepto p̄ncipatu ſimultates mltas cū Othone iſto archiep̄o ⁊ Boſo de Donaria cremone dn̄o aliꝫſꝗ vice comitibus. Capitaneiſꝗ ac vauaſoꝛibᵒ ſemp geſſit: Quaōbꝛem et Othonē ip̄ꝫ cū omnibᵒ amicis ſuis tādem mediolano eiecit: Otho āt vt erat aīo generoſo fauente ioāne pontifice maximo aliꝫſꝗ ſociꝫs ciuitatibᵒ arma cepit. ⁊ ꝯ ip̄m Napoleonē haud pꝛocul a mediolano in pugna pꝛoceſſit. quē ſupatum et captum tandem cum multa generis ſui familia ⁊ ponti num de amatis p̄roꝛem ſuum ipſum interſecit: Quibus interfectis vrbem armata manu: ingreſſus Omnes Neapoleonis aīcos: direptis eoꝛuꝫ bonis: vrbe fugauit: Atꝗ ita denuo Mediolanēſe regnū in vicecomitū familia hoc modo relatum ē. Nā a Sualuagno vltimo p̄ncipe vſꝗ ad id tēpus vicecomites a Mediolano p ānos cētū ⁊ decē exules ⁊ ingloꝛiꝫ ex titere: Quos tn̄ romanus Imperatoꝛ nō duces ſꝫ ip̄eriꝫ vicarios dūtaxat dici ⁊ appellari vo luit. vſꝗ ad Saleatiū p̄mum ducem: Otho itaꝗ hic Archiep̄us a populo nobilitateꝗ ſic 1276